॥ ನಮೋ ತಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ॥

ಸಂಯುತ್ತನಿಕಾಯೇ

ಸಗಾಥಾವಗ್ಗ-ಅಟ್ಠಕಥಾ

ಗನ್ಥಾರಮ್ಭಕಥಾ

ಕರುಣಾಸೀತಲಹದಯಂ , ಪಞ್ಞಾಪಜ್ಜೋತವಿಹತಮೋಹತಮಂ।
ಸನರಾಮರಲೋಕಗರುಂ, ವನ್ದೇ **ಸುಗತಂ** ಗತಿವಿಮುತ್ತಂ॥

ಬುದ್ಧೋಪಿ ಬುದ್ಧಭಾವಂ, ಭಾವೇತ್ವಾ ಚೇವ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಚ।
ಯಂ ಉಪಗತೋ ಗತಮಲಂ, ವನ್ದೇ ತಮನುತ್ತರಂ **ಧಮ್ಮಂ**॥

ಸುಗತಸ್ಸ ಓರಸಾನಂ, ಪುತ್ತಾನಂ ಮಾರಸೇನಮಥನಾನಂ।
ಅಟ್ಠನ್ನಮ್ಪಿ ಸಮೂಹಂ, ಸಿರಸಾ ವನ್ದೇ **ಅರಿಯಸಙ್ಘಂ**॥

ಇತಿ ಮೇ ಪಸನ್ನಮತಿನೋ, ರತನತ್ತಯವನ್ದನಾಮಯಂ ಪುಞ್ಞಂ।
ಯಂ ಸುವಿಹತನ್ತರಾಯೋ, ಹುತ್ವಾ ತಸ್ಸಾನುಭಾವೇನ॥

ಸಂಯುತ್ತವಗ್ಗಪಟಿಮಣ್ಡಿತಸ್ಸ, **ಸಂಯುತ್ತಆಗಮವರಸ್ಸ**।
ಬುದ್ಧಾನುಬುದ್ಧಸಂವಣ್ಣಿತಸ್ಸ, ಞಾಣಪ್ಪಭೇದಜನನಸ್ಸ॥

ಅತ್ಥಪ್ಪಕಾಸನತ್ಥಂ, **ಅಟ್ಠಕಥಾ** ಆದಿತೋ ವಸಿಸತೇಹಿ।
ಪಞ್ಚಹಿ ಯಾ ಸಙ್ಗೀತಾ, ಅನುಸಙ್ಗೀತಾ ಚ ಪಚ್ಛಾಪಿ॥

ಸೀಹಳದೀಪಂ ಪನ ಆಭತಾಥ, ವಸಿನಾ ಮಹಾಮಹಿನ್ದೇನ।
ಠಪಿತಾ ಸೀಹಳಭಾಸಾಯ, ದೀಪವಾಸೀನಮತ್ಥಾಯ॥

ಅಪನೇತ್ವಾನ ತತೋಹಂ, ಸೀಹಳಭಾಸಂ ಮನೋರಮಂ ಭಾಸಂ।
ತನ್ತಿನಯಾನುಚ್ಛವಿಕಂ, ಆರೋಪೇನ್ತೋ ವಿಗತದೋಸಂ॥

ಸಮಯಂ ಅವಿಲೋಮೇನ್ತೋ, ಥೇರಾನಂ ಥೇರವಂಸದೀಪಾನಂ।
ಸುನಿಪುಣವಿನಿಚ್ಛಯಾನಂ, ಮಹಾವಿಹಾರೇ ನಿವಾಸೀನಂ॥

ಹಿತ್ವಾ ಪುನಪ್ಪುನಾಗತ-ಮತ್ಥಂ, ಅತ್ಥಂ ಪಕಾಸಯಿಸ್ಸಾಮಿ।
ಸುಜನಸ್ಸ ಚ ತುಟ್ಠತ್ಥಂ, ಚಿರಟ್ಠಿತತ್ಥಞ್ಚ ಧಮ್ಮಸ್ಸ॥

ಸಾವತ್ಥಿಪಭೂತೀನಂ, ನಗರಾನಂ ವಣ್ಣನಾ ಕತಾ ಹೇಟ್ಠಾ।

ಸಙ್ಗೀತೀನಂ ದ್ವಿನ್ನಂ, ಯಾ ಮೇ ಅತ್ಥಂ ವದನ್ತೇನ॥

ವಿತ್ಥಾರವಸೇನ ಸುದಂ, ವತ್ಥೂನಿ ಚ ಯಾನಿ ತತ್ಥ ವುತ್ತಾನಿ।
ತೇಸಮ್ಪಿ ನ ಇಧ ಭಿಯ್ಯೋ, ವಿತ್ಥಾರಕಥಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮಿ॥

ಸುತ್ತಾನಂ ಪನ ಅತ್ಥಾ, ನ ವಿನಾ ವತ್ಥೂಹಿ ಯೇ ಪಕಾಸನ್ತಿ।
ತೇಸಂ ಪಕಾಸನತ್ಥಂ, ವತ್ಥೂನಿಪಿ ದಸ್ಸಯಿಸ್ಸಾಮಿ॥

ಸೀಲಕಥಾ ಧುತಧಮ್ಮಾ, ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಾನಿ ಚೇವ ಸಬ್ಬಾನಿ।
ಚರಿಯಾವಿಧಾನಸಹಿತೋ, ಝಾನಸಮಾಪತ್ತಿವಿತ್ಥಾರೋ॥

ಸಬ್ಬಾ ಚ ಅಭಿಞ್ಞಾಯೋ, ಪಞ್ಞಾಸಙ್ಕಲನನಿಚ್ಛಯೋ ಚೇವ।
ಖನ್ಧಧಾತಾಯತನಿನ್ದ್ರಿಯಾನಿ, ಅರಿಯಾನಿ ಚೇವ ಚತ್ತಾರಿ॥

ಸಚ್ಚಾನಿ ಪಚ್ಚಯಾಕಾರದೇಸನಾ, ಸುಪರಿಸುದ್ಧನಿಪುಣನಯಾ।
ಅವಿಮುತ್ತತನ್ತಿಮಗ್ಗಾ, ವಿಪಸ್ಸನಾಭಾವನಾ ಚೇವ॥

ಇತಿ ಪನ ಸಬ್ಬಂ ಯಸ್ಮಾ, **ವಿಸುದ್ಧಿಮಗ್ಗೇ** ಮಯಾ ಸುಪರಿಸುದ್ಧಂ।
ವುತ್ತಂ ತಸ್ಮಾ ಭಿಯ್ಯೋ, ನ ತಂ ಇಧ ವಿಚಾರಯಿಸ್ಸಾಮಿ॥

“ಮಜ್ಝೇ **ವಿಸುದ್ಧಿಮಗ್ಗೋ,** ಏಸ ಚತುನ್ನಮ್ಪಿ ಆಗಮಾನಞ್ಹಿ।
ಠತ್ವಾ ಪಕಾಸಯಿಸ್ಸತಿ, ತತ್ಥ ಯಥಾಭಾಸಿತಮತ್ಥಂ”॥

ಇಚ್ಚೇವ ಕತೋ ತಸ್ಮಾ, ತಮ್ಪಿ ಗಹೇತ್ವಾನ ಸದ್ಧಿಮೇತಾಯ।
ಅಟ್ಠಕಥಾಯ ವಿಜಾನಥ, ಸಂಯುತ್ತವಿನಿಸ್ಸಿತಂ ಅತ್ಥನ್ತಿ॥

೧. ದೇವತಾಸಂಯುತ್ತಂ

೧. ನಳವಗ್ಗೋ

೧. ಓಘತರಣಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

ತತ್ಥ **ಸಂಯುತ್ತಾಗಮೋ** ನಾಮ ಸಗಾಥಾವಗ್ಗೋ, ನಿದಾನವಗ್ಗೋ, ಖನ್ಧಕವಗ್ಗೋ, ಸಳಾಯತನವಗ್ಗೋ, ಮಹಾವಗ್ಗೋತಿ ಪಞ್ಚವಗ್ಗೋ ಹೋತಿ। ಸುತ್ತತೋ -

"ಸತ್ತ ಸುತ್ತಸಹಸ್ಸಾನಿ, ಸತ್ತ ಸುತ್ತಸತಾನಿ ಚ।
ದ್ವಾಸಟ್ಠಿ ಚೇವ ಸುತ್ತಾನಿ, ಏಸೋ ಸಂಯುತ್ತಸಙ್ಗಹೋ"॥

ಭಾಣವಾರತೋ ಭಾಣವಾರಸತಂ ಹೋತಿ। ತಸ್ಸ ವಗ್ಗೇಸು **ಸಗಾಥಾವಗ್ಗೋ** ಆದಿ, ಸುತ್ತೇಸು **ಓಘತರಣಸುತ್ತಂ**। ತಸ್ಸಾಪಿ "ಏವಂ ಮೇ ಸುತ"ನ್ತಿಆದಿಕಂ ಆಯಸ್ಮತಾ ಆನನ್ದೇನ ಪಠಮಮಹಾಸಙ್ಗೀತಿಕಾಲೇ ವುತ್ತಂ ನಿದಾನಮಾದಿ। ಸಾ ಪನೇಸಾ ಪಠಮಮಹಾಸಙ್ಗೀತಿ ಸುಮಙ್ಗಲವಿಲಾಸಿನಿಯಾ ದೀಘನಿಕಾಯಟ್ಠಕಥಾಯ ಆದಿಮ್ಹಿ ವಿತ್ಥಾರಿತಾ, ತಸ್ಮಾ ಸಾ ತತ್ಥ ವಿತ್ಥಾರಿತನಯೇನೇವ ವೇದಿತಬ್ಬಾ।

೧. ಯಂ ಪನೇತಂ "ಏವಂ ಮೇ ಸುತ"ನ್ತಿಆದಿಕಂ ನಿದಾನಂ, ತತ್ಥ **ಏವನ್ತಿ** ನಿಪಾತಪದಂ। **ಮೇತಿ**ಆದೀನಿ ನಾಮಪದಾನಿ। **ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತೀತಿ** ಏತ್ಥ **ವೀತಿ** ಉಪಸಗ್ಗಪದಂ, **ಹರತೀತಿ** ಆಖ್ಯಾತಪದನ್ತಿ ಇಮಿನಾ ತಾವ ನಯೇನ ಪದವಿಭಾಗೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

ಅತ್ಥತೋ ಪನ **ಏವಂ**ಸದ್ದೋ ತಾವ ಉಪಮೂಪದೇಸ-ಸಮ್ಪಹಂಸನ-ಗರಹಣ-ವಚನಸಮ್ಪಟಿಗ್ಗಹಾಕಾರನಿದಸ್ಸನಾವಧಾರಣಾದಿ-ಅನೇಕತ್ಥಪ್ಪಭೇದೋ। ತಥಾ ಹೇಸ - "ಏವಂ ಜಾತೇನ ಮಚ್ಚೇನ, ಕತ್ತಬ್ಬಂ ಕುಸಲಂ ಬಹು"ನ್ತಿ (ಧ॰ ಪ॰ ೫೩) ಏವಮಾದೀಸು ಉಪಮಾಯಂ ಆಗತೋ। "ಏವಂ ತೇ ಅಭಿಕ್ಕಮಿತಬ್ಬಂ , ಏವಂ ತೇ ಪಟಿಕ್ಕಮಿತಬ್ಬ"ನ್ತಿಆದೀಸು (ಅ॰ ನಿ॰ ४.೧೨೨) ಉಪದೇಸೇ। "ಏವಮೇತಂ ಭಗವಾ, ಏವಮೇತಂ ಸುಗತಾ"ತಿಆದೀಸು (ಅ॰ ನಿ॰ ೩.೬೬) ಸಮ್ಪಹಂಸನೇ। "ಏವಮೇವಂ ಪನಾಯಂ ವಸಲೀ ಯಸ್ಮಿಂ ವಾ ತಸ್ಮಿಂ ವಾ ತಸ್ಸ ಮುಣ್ಡಕಸ್ಸ ಸಮಣಕಸ್ಸ ವಣ್ಣಂ ಭಾಸತೀ"ತಿಆದೀಸು (ಸಂ॰ ನಿ॰ ೧.೧೮೭) ಗರಹಣೇ। "ಏವಂ, ಭನ್ತೇತಿ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸು"ನ್ತಿಆದೀಸು (ಮ॰ ನಿ॰ ೧.೧) ವಚನಸಮ್ಪಟಿಗ್ಗಹೇ। "ಏವಂ ಬ್ಯಾ ಖೋ ಅಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತಾ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸಿತಂ ಆಜಾನಾಮೀ"ತಿಆದೀಸು (ಮ॰ ನಿ॰ ೧.೩೯೮) ಆಕಾರೇ । "ಏಹಿ ತ್ವಂ ಮಾಣವಕ, ಯೇನ ಸಮಣೋ ಆನನ್ದೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಮಮ ವಚನೇನ ಸಮಣಂ ಆನನ್ದಂ ಅಪ್ಪಾಬಾಧಂ ಅಪ್ಪಾತಙ್ಕಂ ಲಹುಟ್ಠಾನಂ ಬಲಂ ಫಾಸುವಿಹಾರಂ ಪುಚ್ಛ - 'ಸುಭೋ ಮಾಣವೋ ತೋದೇಯ್ಯಪುತ್ತೋ ಭವನ್ತಂ ಆನನ್ದಂ ಅಪ್ಪಾಬಾಧಂ ಅಪ್ಪಾತಙ್ಕಂ ಲಹುಟ್ಠಾನಂ ಬಲಂ ಫಾಸುವಿಹಾರಂ ಪುಚ್ಛತೀ'ತಿ। ಏವಞ್ಚ ವದೇಹಿ - 'ಸಾಧು ಕಿರ ಭವಂ ಆನನ್ದೋ ಯೇನ ಸುಭಸ್ಸ ಮಾಣವಸ್ಸ ತೋದೇಯ್ಯಪುತ್ತಸ್ಸ ನಿವೇಸನಂ, ತೇನುಪಸಙ್ಕಮತು ಅನುಕಮ್ಪಂ ಉಪಾದಾಯಾ'ತಿ"ಆದೀಸು (ದೀ॰ ನಿ॰ ೧.४४೫) ನಿದಸ್ಸನೇ। "ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಥ ಕಾಲಾಮಾ, ಇಮೇ ಧಮ್ಮಾ ಕುಸಲಾ ವಾ ಅಕುಸಲಾ ವಾತಿ? ಅಕುಸಲಾ, ಭನ್ತೇ। ಸಾವಜ್ಜಾ ವಾ ಅನವಜ್ಜಾ ವಾತಿ? ಸಾವಜ್ಜಾ, ಭನ್ತೇ। ವಿಞ್ಞುಗರಹಿತಾ ವಾ ವಿಞ್ಞುಪ್ಪಸತ್ಥಾ ವಾತಿ? ವಿಞ್ಞುಗರಹಿತಾ, ಭನ್ತೇ। ಸಮತ್ತಾ ಸಮಾದಿನ್ನಾ ಅಹಿತಾಯ ದುಕ್ಖಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತಿ ವಾ ನೋ ವಾ, ಕಥಂ ವೋ ಏತ್ಥ ಹೋತೀತಿ? ಸಮತ್ತಾ, ಭನ್ತೇ, ಸಮಾದಿನ್ನಾ ಅಹಿತಾಯ ದುಕ್ಖಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತಿ, ಏವಂ ನೋ ಏತ್ಥ ಹೋತೀ"ತಿಆದೀಸು (ಅ॰ ನಿ॰ ೩.೬೬) ಅವಧಾರಣೇ। ಸ್ವಾಯಮಿಧ ಆಕಾರನಿದಸ್ಸನಾವಧಾರಣೇಸು ದಟ್ಠಬ್ಬೋ।

ತತ್ಥ ಆಕಾರತ್ಥೇನ **ಏವಂ**ಸದ್ದೇನ ಏತಮತ್ಥಂ ದೀಪೇತಿ - ನಾನಾನಯನಿಪುಣಂ ಅನೇಕಜ್ಝಾಸಯಸಮುಟ್ಠಾನಂ ಅತ್ಥಬ್ಯಞ್ಜನಸಮ್ಪನ್ನಂ ವಿವಿಧಪಾಟಿಹಾರಿಯಂ ಧಮ್ಮತ್ಥದೇಸನಾ ಪಟಿವೇಧಗಮ್ಭೀರಂ ಸಬ್ಬಸತ್ತಾನಂ ಸಕಸಕಭಾಸಾನುರೂಪತೋ ಸೋತಪಥಮಾಗಚ್ಛನ್ತಂ ತಸ್ಸ ಭಗವತೋ ವಚನಂ ಸಬ್ಬಪ್ಪಕಾರೇನ ಕೋ ಸಮತ್ಥೋ ವಿಞ್ಞಾತುಂ? ಸಬ್ಬಥಾಮೇನ ಪನ ಸೋತುಕಾಮತಂ ಜನೇತ್ವಾಪಿ ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ, ಮಯಾಪಿ ಏಕೇನಾಕಾರೇನ ಸುತನ್ತಿ।

ನಿದಸ್ಸನತ್ಥೇನ - "ನಾಹಂ ಸಯಮ್ಭೂ, ನ ಮಯಾ ಇದಂ ಸಚ್ಛಿಕತ"ನ್ತಿ ಅತ್ತಾನಂ ಪರಿಮೋಚೇನ್ತೋ - "ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ, ಮಯಾಪಿ ಏವಂ ಸುತ"ನ್ತಿ ಇದಾನಿ ವತ್ತಬ್ಬಂ ಸಕಲಸುತ್ತಂ ನಿದಸ್ಸೇತಿ।

ಅವಧಾರಣತ್ಥೇನ - "ಏತದಗ್ಗಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಮ ಸಾವಕಾನಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಬಹುಸ್ಸುತಾನಂ ಯದಿದಂ ಆನನ್ದೋ, ಗತಿಮನ್ತಾನಂ, ಸತಿಮನ್ತಾನಂ, ಧಿತಿಮನ್ತಾನಂ, ಉಪಟ್ಠಾಕಾನಂ ಯದಿದಂ ಆನನ್ದೋ"ತಿ (ಅ॰ ನಿ॰ ೧.೨೧೦-೨೨೩) ಏವಂ ಭಗವತಾ - "ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಅತ್ಥಕುಸಲೋ ಧಮ್ಮಕುಸಲೋ ಬ್ಯಞ್ಜನಕುಸಲೋ ನಿರುತ್ತಿಕುಸಲೋ ಪುಬ್ಬಾಪರಕುಸಲೋ"ತಿ (ಅ॰ ನಿ॰ ೫.೧೬೯) ಏವಂ ಧಮ್ಮಸೇನಾಪತಿನಾ ಚ ಪಸತ್ಥಭಾವಾನುರೂಪಂ ಅತ್ತನೋ ಧಾರಣಬಲಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ ಸತ್ತಾನಂ ಸೋತುಕಾಮತಂ ಜನೇತಿ - "ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ, ತಞ್ಚ ಖೋ ಅತ್ಥತೋ ವಾ ಬ್ಯಞ್ಜನತೋ ವಾ ಅನೂನಮನಧಿಕಂ, ಏವಮೇವ ನ ಅಞ್ಞಥಾ ದಟ್ಠಬ್ಬ"ನ್ತಿ।

ಮೇಸದ್ದೋ ತೀಸು ಅತ್ಥೇಸು ದಿಸ್ಸತಿ। ತಥಾ ಹಿಸ್ಸ - "ಗಾಥಾಭಿಗೀತಂ ಮೇ ಅಭೋಜನೇಯ್ಯ"ನ್ತಿಆದೀಸು (ಸು॰ ನಿ॰ ೮೧) ಮಯಾತಿ ಅತ್ಥೋ। "ಸಾಧು ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತೂ " ತಿಆದೀಸು (ಸಂ॰ ನಿ॰ ೪.೮೮) ಮಯ್ಹನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। "ಧಮ್ಮದಾಯಾದಾ ಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭವಥಾ"ತಿಆದೀಸು (ಮ॰ ನಿ॰ ೧.೨೯) ಮಮಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ಇಧ ಪನ "ಮಯಾ ಸುತ"ನ್ತಿ ಚ "ಮಮ ಸುತ"ನ್ತಿ ಚ ಅತ್ಥದ್ವಯೇ ಯುಜ್ಜತಿ।

ಸುತನ್ತಿ ಅಯಂ **ಸುತ**ಸದ್ದೋ ಸಉಪಸಗ್ಗೋ ಅನುಪಸಗ್ಗೋ ಚ ಗಮನ-ವಿಸ್ಸುತ-ಕಿಲಿನ್ನಉಪಚಿತಾನುಯೋಗ-ಸೋತವಿಞ್ಞೇಯ್ಯ-ಸೋತದ್ವಾರಾನುಸಾರವಿಞ್ಞಾತಾದಿಅನೇಕತ್ಥಪ್ಪಭೇದೋ। ತಥಾ ಹಿಸ್ಸ - "ಸೇನಾಯ ಪಸುತೋ"ತಿಆದೀಸು ಗಚ್ಛನ್ತೋತಿ ಅತ್ಥೋ। "ಸುತಧಮ್ಮಸ್ಸ ಪಸ್ಸತೋ"ತಿಆದೀಸು (ಉದಾ॰ ೧೧) ವಿಸ್ಸುತಧಮ್ಮಸ್ಸಾತಿ ಅತ್ಥೋ। "ಅವಸ್ಸುತಾ ಅವಸ್ಸುತಸ್ಸಾ"ತಿಆದೀಸು (ಪಾಚಿ॰ ೬೫೭) ಕಿಲಿನ್ನಾಕಿಲಿನ್ನಸ್ಸಾತಿ ಅತ್ಥೋ। "ತುಮ್ಹೇಹಿ ಪುಞ್ಞಂ ಪಸುತಂ ಅನಪ್ಪಕ"ನ್ತಿಆದೀಸು (ಖು॰ ಪಾ॰ ೭.೧೨) ಉಪಚಿತನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। "ಯೇ ಝಾನಪಸುತಾ ಧೀರಾ"ತಿಆದೀಸು (ಧ॰ ಪ॰ ೧೮೧) ಝಾನಾನುಯುತ್ತಾತಿ ಅತ್ಥೋ। "ದಿಟ್ಠಂ ಸುತಂ ಮುತ"ನ್ತಿಆದೀಸು (ಮ॰ ನಿ॰ ೧.೨೪೧) ಸೋತವಿಞ್ಞೇಯ್ಯನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। "ಸುತಧರೋ ಸುತಸನ್ನಿಚಯೋ"ತಿಆದೀಸು (ಮ॰ ನಿ॰ ೧.೩೩೯) ಸೋತದ್ವಾರಾನುಸಾರವಿಞ್ಞಾತಧರೋತಿ ಅತ್ಥೋ। ಇಧ ಪನಸ್ಸ ಸೋತದ್ವಾರಾನುಸಾರೇನ ಉಪಧಾರಿತನ್ತಿ ವಾ ಉಪಧಾರಣನ್ತಿ ವಾ ಅತ್ಥೋ। ಮೇ-ಸದ್ದಸ್ಸ ಹಿ ಮಯಾತಿ ಅತ್ಥೇ ಸತಿ - "ಏವಂ ಮಯಾ ಸುತಂ, ಸೋತದ್ವಾರಾನುಸಾರೇನ ಉಪಧಾರಿತ"ನ್ತಿ ಯುಜ್ಜತಿ। ಮಮಾತಿ ಅತ್ಥೇ ಸತಿ - "ಏವಂ ಮಮ ಸುತಂ, ಸೋತದ್ವಾರಾನುಸಾರೇನ ಉಪಧಾರಣ"ನ್ತಿ ಯುಜ್ಜತಿ।

ಏವಮೇತೇಸು ತೀಸು ಪದೇಸು **ಏವ**ನ್ತಿ ಸೋತವಿಞ್ಞಾಣಾದಿವಿಞ್ಞಾಣಕಿಚ್ಚನಿದಸ್ಸನಂ। **ಮೇ**ತಿ ವುತ್ತವಿಞ್ಞಾಣಸಮಙ್ಗಿಪುಗ್ಗಲನಿದಸ್ಸನಂ। **ಸುತ**ನ್ತಿ ಅಸ್ಸವನಭಾವಪಟಿಕ್ಖೇಪತೋ ಅನೂನಾನಧಿಕಾವಿಪರೀತಗ್ಗಹಣನಿದಸ್ಸನಂ। ತಥಾ **ಏವ**ನ್ತಿ ತಸ್ಸ ಸೋತದ್ವಾರಾನುಸಾರೇನ ಪವತ್ತಾಯ ವಿಞ್ಞಾಣವೀಥಿಯಾ ನಾನಪ್ಪಕಾರೇನ ಆರಮ್ಮಣೇ ಪವತ್ತಿಭಾವಪ್ಪಕಾಸನಂ। **ಮೇ**ತಿ ಅತ್ತಪ್ಪಕಾಸನಂ। **ಸುತ**ನ್ತಿ ಧಮ್ಮಪ್ಪಕಾಸನಂ। ಅಯಞ್ಹೇತ್ಥ ಸಙ್ಖೇಪೋ - "ನಾನಪ್ಪಕಾರೇನ ಆರಮ್ಮಣೇ ಪವತ್ತಾಯ ವಿಞ್ಞಾಣವೀಥಿಯಾ ಮಯಾ ನ ಅಞ್ಞಂ ಕತಂ, ಇದಂ ಪನ ಕತಂ, ಅಯಂ ಧಮ್ಮೋ ಸುತೋ"ತಿ।

ತಥಾ **ಏವ**ನ್ತಿ ನಿದ್ದಿಸಿತಬ್ಬಪ್ಪಕಾಸನಂ। **ಮೇ**ತಿ ಪುಗ್ಗಲಪ್ಪಕಾಸನಂ। **ಸುತ**ನ್ತಿ ಪುಗ್ಗಲಕಿಚ್ಚಪ್ಪಕಾಸನಂ। ಇದಂ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ - "ಯಂ ಸುತ್ತಂ ನಿದ್ದಿಸಿಸ್ಸಾಮಿ, ತಂ ಮಯಾ ಏವಂ ಸುತ"ನ್ತಿ।

ತಥಾ **ಏವ**ನ್ತಿ ಯಸ್ಸ ಚಿತ್ತಸನ್ತಾನಸ್ಸ ನಾನಾಕಾರಪ್ಪವತ್ತಿಯಾ ನಾನತ್ಥಬ್ಯಞ್ಜನಗಹಣಂ ಹೋತಿ, ತಸ್ಸ ನಾನಾಕಾರನಿದ್ದೇಸೋ । **ಏವ**ನ್ತಿ ಹಿ ಅಯಂ ಆಕಾರಪಞ್ಞತ್ತಿ। **ಮೇ**ತಿ ಕತ್ತುನಿದ್ದೇಸೋ। **ಸುತ**ನ್ತಿ ವಿಸಯನಿದ್ದೇಸೋ। ಏತ್ತಾವತಾ ನಾನಾಕಾರಪ್ಪವತ್ತೇನ ಚಿತ್ತಸನ್ತಾನೇನ ತಂಸಮಙ್ಗಿನೋ ಕತ್ತುವಿಸಯೇ ಗಹಣಸನ್ನಿಟ್ಠಾನಂ ಕತಂ ಹೋತಿ।

ಅಥ ವಾ **ಏವ**ನ್ತಿ ಪುಗ್ಗಲಕಿಚ್ಚನಿದ್ದೇಸೋ। **ಸುತ**ನ್ತಿ ವಿಞ್ಞಾಣಕಿಚ್ಚನಿದ್ದೇಸೋ। **ಮೇ**ತಿ ಉಭಯಕಿಚ್ಚಯುತ್ತಪುಗ್ಗಲನಿದ್ದೇಸೋ। ಅಯಂ ಪನೇತ್ಥ ಸಙ್ಖೇಪೋ - "ಮಯಾ ಸವನಕಿಚ್ಚವಿಞ್ಞಾಣಸಮಙ್ಗಿನಾ ಪುಗ್ಗಲೇನ ವಿಞ್ಞಾಣವಸೇನ ಲದ್ಧಸವನಕಿಚ್ಚವೋಹಾರೇನ ಸುತ"ನ್ತಿ।

ತತ್ಥ **ಏವ**ನ್ತಿ ಚ **ಮೇ**ತಿ ಚ ಸಚ್ಚಿಕಟ್ಠಪರಮತ್ಥವಸೇನ ಅವಿಜ್ಜಮಾನಪಞ್ಞತ್ತಿ। ಕಿಞ್ಹೇತ್ಥ ತಂ ಪರಮತ್ಥತೋ ಅತ್ಥಿ, ಯಂ ಏವನ್ತಿ ವಾ ಮೇತಿ ವಾ ನಿದ್ದೇಸಂ ಲಭೇಥ। **ಸುತ**ನ್ತಿ ವಿಜ್ಜಮಾನಪಞ್ಞತ್ತಿ। ಯಞ್ಹಿ ತಂ ಏತ್ಥ ಸೋತೇನ ಉಪಲದ್ಧಂ, ತಂ ಪರಮತ್ಥತೋ ವಿಜ್ಜಮಾನನ್ತಿ। ತಥಾ **ಏವ**ನ್ತಿ ಚ **ಮೇ**ತಿ ಚ ತಂ ತಂ ಉಪಾದಾಯ ವತ್ತಬ್ಬತೋ ಉಪಾದಾಪಞ್ಞತ್ತಿ। **ಸುತ**ನ್ತಿ ದಿಟ್ಠಾದೀನಿ ಉಪನಿಧಾಯ ವತ್ತಬ್ಬತೋ ಉಪನಿಧಾಪಞ್ಞತ್ತಿ।

ಏತ್ಥ ಚ **ಏವ**ನ್ತಿ ವಚನೇನ ಅಸಮ್ಮೋಹಂ ದೀಪೇತಿ। ನ ಹಿ ಸಮ್ಮೂಳ್ಹೋ ನಾನಪ್ಪಕಾರಪಟಿವೇಧಸಮತ್ಥೋ ಹೋತಿ। **ಸುತ**ನ್ತಿ ವಚನೇನ ಸುತಸ್ಸ ಅಸಮ್ಮೋಸಂ ದೀಪೇತಿ। ಯಸ್ಸ ಹಿ ಸುತಂ ಸಮ್ಮುಟ್ಠಂ ಹೋತಿ, ನ ಸೋ ಕಾಲನ್ತರೇನ ಮಯಾ ಸುತನ್ತಿ ಪಟಿಜಾನಾತಿ। ಇಚ್ಚಸ್ಸ ಅಸಮ್ಮೋಹೇನ ಪಞ್ಞಾಸಿದ್ಧಿ, ಅಸಮ್ಮೋಸೇನ ಪನ ಸತಿಸಿದ್ಧಿ। ತತ್ಥ ಪಞ್ಞಾಪುಬ್ಬಙ್ಗಮಾಯ ಸತಿಯಾ ಬ್ಯಞ್ಜನಾವಧಾರಣಸಮತ್ಥತಾ, ಸತಿಪುಬ್ಬಙ್ಗಮಾಯ ಪಞ್ಞಾಯ ಅತ್ಥಪಟಿವೇಧಸಮತ್ಥತಾ । ತದುಭಯಸಮತ್ಥತಾಯೋಗೇನ ಅತ್ಥಬ್ಯಞ್ಜನಸಮ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಧಮ್ಮಕೋಸಸ್ಸ ಅನುಪಾಲನಸಮತ್ಥತೋ ಧಮ್ಮಭಣ್ಡಾಗಾರಿಕತ್ತಸಿದ್ಧಿ।

ಅಪರೋ ನಯೋ - **ಏವ**ನ್ತಿ ವಚನೇನ ಯೋನಿಸೋ ಮನಸಿಕಾರಂ ದೀಪೇತಿ, ಅಯೋನಿಸೋ ಮನಸಿಕರೋತೋ ಹಿ ನಾನಪ್ಪಕಾರಪಟಿವೇಧಾಭಾವತೋ। **ಸುತ**ನ್ತಿ ವಚನೇನ ಅವಿಕ್ಖೇಪಂ ದೀಪೇತಿ ವಿಕ್ಖಿತ್ತಚಿತ್ತಸ್ಸ ಸವನಾಭಾವತೋ। ತಥಾ ಹಿ ವಿಕ್ಖಿತ್ತಚಿತ್ತೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಸಬ್ಬಸಮ್ಪತ್ತಿಯಾ ವುಚ್ಚಮಾನೋಪಿ "ನ ಮಯಾ ಸುತಂ, ಪುನ ಭಣಥಾ"ತಿ ಭಣತಿ। ಯೋನಿಸೋ ಮನಸಿಕಾರೇನ ಚೇತ್ಥ ಅತ್ತಸಮ್ಮಾಪಣಿಧಿಂ ಪುಬ್ಬೇ ಚ ಕತಪುಞ್ಞತಂ ಸಾಧೇತಿ, ಸಮ್ಮಾ ಅಪ್ಪಣಿಹಿತತ್ತಸ್ಸ ಪುಬ್ಬೇ ಅಕತಪುಞ್ಞಸ್ಸ ವಾ ತದಭಾವತೋ। ಅವಿಕ್ಖೇಪೇನ ಸದ್ಧಮ್ಮಸ್ಸವನಂ ಸಪ್ಪುರಿಸೂಪನಿಸ್ಸಯಞ್ಚ ಸಾಧೇತಿ। ನ ಹಿ ವಿಕ್ಖಿತ್ತಚಿತ್ತೋ ಸೋತುಂ ಸಕ್ಕೋತಿ, ನ ಚ ಸಪ್ಪುರಿಸೇ ಅನುಪನಿಸ್ಸಯಮಾನಸ್ಸ ಸವನಂ ಅತ್ಥೀತಿ।

ಅಪರೋ ನಯೋ - ಯಸ್ಮಾ **"ಏವ**ನ್ತಿ ಯಸ್ಸ ಚಿತ್ತಸನ್ತಾನಸ್ಸ ನಾನಾಕಾರಪ್ಪವತ್ತಿಯಾ ನಾನತ್ಥಬ್ಯಞ್ಜನಗ್ಗಹಣಂ ಹೋತಿ, ತಸ್ಸ ನಾನಾಕಾರನಿದ್ದೇಸೋ"ತಿ ವುತ್ತಂ, ಸೋ ಚ ಏವಂ ಭದ್ದಕೋ ಆಕಾರೋ ನ ಸಮ್ಮಾ ಅಪ್ಪಣಿಹಿತತ್ತನೋ ಪುಬ್ಬೇ ಅಕತಪುಞ್ಞಸ್ಸ ವಾ ಹೋತಿ, ತಸ್ಮಾ **ಏವ**ನ್ತಿ ಇಮಿನಾ ಭದ್ದಕೇನ ಆಕಾರೇನ ಪಚ್ಛಿಮಚಕ್ಕದ್ವಯಸಮ್ಪತ್ತಿಮತ್ತನೋ ದೀಪೇತಿ। **ಸುತ**ನ್ತಿ ಸವನಯೋಗೇನ ಪುರಿಮಚಕ್ಕದ್ವಯಸಮ್ಪತ್ತಿಂ। ನ ಹಿ ಅಪ್ಪತಿರೂಪದೇಸೇ ವಸತೋ ಸಪ್ಪುರಿಸೂಪನಿಸ್ಸಯವಿರಹಿತಸ್ಸ ವಾ ಸವನಂ ಅತ್ಥಿ। ಇಚ್ಚಸ್ಸ ಪಚ್ಛಿಮಚಕ್ಕದ್ವಯಸಿದ್ಧಿಯಾ ಆಸಯಸುದ್ಧಿ ಸಿದ್ಧಾ ಹೋತಿ, ಪುರಿಮಚಕ್ಕದ್ವಯಸಿದ್ಧಿಯಾ ಪಯೋಗಸುದ್ಧಿ, ತಾಯ ಚ ಆಸಯಸುದ್ಧಿಯಾ ಅಧಿಗಮಬ್ಯತ್ತಿಸಿದ್ಧಿ, ಪಯೋಗಸುದ್ಧಿಯಾ ಆಗಮಬ್ಯತ್ತಿಸಿದ್ಧಿ। ಇತಿ ಪಯೋಗಾಸಯಸುದ್ಧಸ್ಸ ಆಗಮಾಧಿಗಮಸಮ್ಪನ್ನಸ್ಸ ವಚನಂ ಅರುಣುಗ್ಗಂ ವಿಯ ಸೂರಿಯಸ್ಸ ಉದಯತೋ, ಯೋನಿಸೋ ಮನಸಿಕಾರೋ ವಿಯ ಚ ಕುಸಲಕಮ್ಮಸ್ಸ, ಅರಹತಿ ಭಗವತೋ ವಚನಸ್ಸ ಪುಬ್ಬಙ್ಗಮಂ ಭವಿತುನ್ತಿ ಠಾನೇ ನಿದಾನಂ ಠಪೇನ್ತೋ **ಏವಂ ಮೇ ಸುತ**ನ್ತಿಆದಿಮಾಹ।

ಅಪರೋ ನಯೋ - **ಏವ**ನ್ತಿ ಇಮಿನಾ ನಾನಪ್ಪಕಾರಪಟಿವೇಧದೀಪಕೇನ ವಚನೇನ ಅತ್ತನೋ ಅತ್ಥಪಟಿಭಾನಪಟಿಸಮ್ಭಿದಾಸಮ್ಪತ್ತಿಸಬ್ಭಾವಂ ದೀಪೇತಿ। **ಸುತ**ನ್ತಿ ಇಮಿನಾ ಸೋತಬ್ಬಭೇದಪಟಿವೇಧದೀಪಕೇನ ಧಮ್ಮನಿರುತ್ತಿಪಟಿಸಮ್ಭಿದಾಸಮ್ಪತ್ತಿಸಬ್ಭಾವಂ। **ಏವ**ನ್ತಿ ಚ ಇದಂ ಯೋನಿಸೋ ಮನಸಿಕಾರದೀಪಕವಚನಂ ಭಾಸಮಾನೋ - "ಏತೇ ಮಯಾ ಧಮ್ಮಾ ಮನಸಾನುಪೇಕ್ಖಿತಾ ದಿಟ್ಠಿಯಾ ಸುಪ್ಪಟಿವಿದ್ಧಾ"ತಿ ದೀಪೇತಿ। **ಸುತ**ನ್ತಿ ಇದಂ ಸವನಯೋಗದೀಪಕವಚನಂ

ಭಾಸಮಾನೋ - “ಬಹೂ ಮಯಾ ಧಮ್ಮಾ ಸುತಾ ಧಾತಾ ವಚಸಾ ಪರಿಚಿತಾ”ತಿ ದೀಪೇತಿ। ತದುಭಯೇನಪಿ ಅತ್ಥಬ್ಯಞ್ಜನಪಾರಿಪೂರಿಂ ದೀಪೇನ್ತೋ ಸವನೇ ಆದರಂ ಜನೇತಿ। ಅತ್ಥಬ್ಯಞ್ಜನಪರಿಪುಣ್ಣಞ್ಹಿ ಧಮ್ಮಂ ಆದರೇನ ಅಸ್ಸುಣನ್ತೋ ಮಹತಾ ಹಿತಾ ಪರಿಬಾಹಿರೋ ಹೋತೀತಿ ಆದರಂ ಜನೇತ್ವಾ ಸಕ್ಕಚ್ಚಂ ಧಮ್ಮೋ ಸೋತಬ್ಬೋತಿ।

ಏವಂ ಮೇ ಸುತನ್ತಿ ಇಮಿನಾ ಪನ ಸಕಲೇನ ವಚನೇನ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ತಥಾಗತಪ್ಪವೇದಿತಂ ಧಮ್ಮಂ ಅತ್ತನೋ ಅದಹನ್ತೋ ಅಸಪ್ಪುರಿಸಭೂಮಿಂ ಅತಿಕ್ಕಮತಿ, ಸಾವಕತ್ತಂ ಪಟಿಜಾನನ್ತೋ ಸಪ್ಪುರಿಸಭೂಮಿಂ ಓಕ್ಕಮತಿ। ತಥಾ ಅಸದ್ಧಮ್ಮಾ ಚಿತ್ತಂ ವುಟ್ಠಾಪೇತಿ, ಸದ್ಧಮ್ಮೇ ಚಿತ್ತಂ ಪತಿಟ್ಠಾಪೇತಿ। “ಕೇವಲಂ ಸುತಮೇವೇತಂ ಮಯಾ, ತಸ್ಸೇವ ಪನ ಭಗವತೋ ವಚನ”ನ್ತಿ ದೀಪೇನ್ತೋ ಅತ್ತಾನಂ ಪರಿಮೋಚೇತಿ, ಸತ್ಥಾರಂ ಅಪದಿಸತಿ, ಜಿನವಚನಂ ಅಪ್ಪೇತಿ, ಧಮ್ಮನೇತ್ತಿಂ ಪತಿಟ್ಠಾಪೇತಿ।

ಅಪಿಚ “ಏವಂ ಮೇ ಸುತ”ನ್ತಿ ಅತ್ತನಾ ಉಪ್ಪಾದಿತಭಾವಂ ಅಪ್ಪಟಿಜಾನನ್ತೋ ಪುರಿಮವಚನಂ ವಿವರನ್ತೋ - “ಸಮ್ಮುಖಾ ಪಟಿಗ್ಗಹಿತಮಿದಂ ಮಯಾ ತಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಚತುವೇಸಾರಜ್ಜವಿಸಾರದಸ್ಸ ದಸಬಲಧರಸ್ಸ ಆಸಭಟ್ಠಾನಟ್ಠಾಯಿನೋ ಸೀಹನಾದನಾದಿನೋ ಸಬ್ಬಸತ್ತುತ್ತಮಸ್ಸ ಧಮ್ಮಿಸ್ಸರಸ್ಸ ಧಮ್ಮರಾಜಸ್ಸ ಧಮ್ಮಾಧಿಪತಿನೋ ಧಮ್ಮದೀಪಸ್ಸ ಧಮ್ಮಸರಣಸ್ಸ ಸದ್ಧಮ್ಮವರಚಕ್ಕವತ್ತಿನೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ವಚನಂ, ನ ಏತ್ಥ ಅತ್ಥೇ ವಾ ಧಮ್ಮೇ ವಾ ಪದೇ ವಾ ಬ್ಯಞ್ಜನೇ ವಾ ಕಙ್ಖಾ ವಾ ವಿಮತಿ ವಾ ಕತ್ತಬ್ಬಾ”ತಿ ಸಬ್ಬದೇವಮನುಸ್ಸಾನಂ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಧಮ್ಮೇ ಅಸ್ಸದ್ಧಿಯಂ ವಿನಾಸೇತಿ, ಸದ್ಧಾಸಮ್ಪದಂ ಉಪ್ಪಾದೇತೀತಿ। ತೇನೇತಂ ವುಚ್ಚತಿ -

“ವಿನಾಸಯತಿ ಅಸ್ಸದ್ಧಂ, ಸದ್ಧಂ ವಡ್ಢೇತಿ ಸಾಸನೇ।
ಏವಂ ಮೇ ಸುತಮಿಚ್ಚೇವಂ, ವದಂ ಗೋತಮಸಾವಕೋ”ತಿ॥

ಏಕನ್ತಿ ಗಣನಪರಿಚ್ಛೇದನಿದ್ದೇಸೋ। **ಸಮಯ**ನ್ತಿ ಪರಿಚ್ಛಿನ್ನನಿದ್ದೇಸೋ। **ಏಕಂ ಸಮಯ**ನ್ತಿ ಅನಿಯಮಿತಪರಿದೀಪನಂ। ತತ್ಥ **ಸಮಯ**ಸದ್ದೋ -

“ಸಮವಾಯೇ ಖಣೇ ಕಾಲೇ, ಸಮೂಹೇ ಹೇತುದಿಟ್ಠಿಸು।
ಪಟಿಲಾಭೇ ಪಹಾನೇ ಚ, ಪಟಿವೇಧೇ ಚ ದಿಸ್ಸತಿ”॥

ತಥಾ ಹಿಸ್ಸ “ಅಪ್ಪೇವ ನಾಮ ಸ್ವೇಪಿ ಉಪಸಙ್ಕಮೇಯ್ಯಾಮ ಕಾಲಞ್ಚ ಸಮಯಞ್ಚ ಉಪಾದಾಯಾ”ತಿ ಏವಮಾದೀಸು (ದೀ॰ ನಿ॰ ೧.೪೪೭) ಸಮವಾಯೋ ಅತ್ಥೋ। “ಏಕೋವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಖಣೋ ಚ ಸಮಯೋ ಚ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯವಾಸಾಯಾ”ತಿಆದೀಸು (ಅ॰ ನಿ॰ ೮.೨೯) ಖಣೋ। “ಉಣ್ಹಸಮಯೋ ಪರಿಳಾಹಸಮಯೋ”ತಿಆದೀಸು (ಪಾಚಿ॰ ೩೫೮) ಕಾಲೋ। “ಮಹಾಸಮಯೋ ಪವನಸ್ಮಿ”ನ್ತಿಆದೀಸು (ದೀ॰ ನಿ॰ ೨.೩೩೨) ಸಮೂಹೋ। “ಸಮಯೋಪಿ ಖೋ ತೇ, ಭದ್ದಾಲಿ, ಅಪ್ಪಟಿವಿದ್ಧೋ ಅಹೋಸಿ, ಭಗವಾ ಖೋ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ, ಭಗವಾಪಿ ಮಂ ಜಾನಿಸ್ಸತಿ - ‘ಭದ್ದಾಲಿ, ನಾಮ ಭಿಕ್ಖು ಸತ್ಥುಸಾಸನೇ ಸಿಕ್ಖಾಯ ಅಪರಿಪೂರಕಾರೀ’ತಿ। ಅಯಮ್ಪಿ ಖೋ ತೇ , ಭದ್ದಾಲಿ, ಸಮಯೋ ಅಪ್ಪಟಿವಿದ್ಧೋ ಅಹೋಸೀ”ತಿಆದೀಸು (ಮ॰ ನಿ॰ ೨.೧೩೫) ಹೇತು। “ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಉಗ್ಗಾಹಮಾನೋ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೋ ಸಮಣಮುಣ್ಡಿಕಾಪುತ್ತೋ ಸಮಯಪ್ಪವಾದಕೇ ತಿನ್ದುಕಾಚೀರೇ ಏಕಸಾಲಕೇ ಮಲ್ಲಿಕಾಯ ಆರಾಮೇ ಪಟಿವಸತೀ”ತಿಆದೀಸು (ಮ॰ ನಿ॰ ೨.೨೬೦) ದಿಟ್ಠಿ।

“ದಿಟ್ಠೇ ಧಮ್ಮೇ ಚ ಯೋ ಅತ್ಥೋ, ಯೋ ಚತ್ಥೋ ಸಮ್ಪರಾಯಿಕೋ।
ಅತ್ಥಾಭಿಸಮಯಾ ಧೀರೋ, ಪಣ್ಡಿತೋತಿ ಪವುಚ್ಚತೀ”ತಿ॥ -

ಆದೀಸು (ಸಂ॰ ನಿ॰ ೧.೧೨೯) ಪಟಿಲಾಭೋ। "ಸಮ್ಮಾ ಮಾನಾಭಿಸಮಯಾ ಅನ್ತಮಕಾಸಿ ದುಕ್ಖಸ್ಸಾ"ತಿಆದೀಸು (ಮ॰ ನಿ॰ ೧.೨೮) ಪಹಾನಂ। "ದುಕ್ಖಸ್ಸ ಪೀಳನಟ್ಠೋ ಸಙ್ಖತಟ್ಠೋ ಸನ್ತಾಪಟ್ಠೋ ವಿಪರಿಣಾಮಟ್ಠೋ ಅಭಿಸಮಯಟ್ಠೋ"ತಿಆದೀಸು (ಪಟಿ॰ ಮ॰ ೨.೮) ಪಟಿವೇಧೋ। ಇಧ ಪನಸ್ಸ ಕಾಲೋ ಅತ್ಥೋ। ತೇನ ಸಂವಚ್ಛರ-ಉತು-ಮಾಸಡ್ಢಮಾಸ-ರತ್ತಿ-ದಿವ-ಪುಬ್ಬಣ್ಹ-ಮಜ್ಝನ್ಹಿಕ-ಸಾಯನ್ಹ-ಪಠಮಮಜ್ಝಿಮಪಚ್ಛಿಮಯಾಮ-ಮುಹುತ್ತಾದೀಸು ಕಾಲಪ್ಪಭೇದಭೂತೇಸು ಸಮಯೇಸು ಏಕಂ ಸಮಯನ್ತಿ ದೀಪೇತಿ।

ತತ್ಥ ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ಏತೇಸು ಸಂವಚ್ಛರಾದೀಸು ಸಮಯೇಸು ಯಂ ಯಂ ಸುತ್ತಂ ಯಸ್ಮಿಂ ಯಸ್ಮಿಂ ಸಂವಚ್ಛರೇ ಉತುಮ್ಹಿ ಮಾಸೇ ಪಕ್ಖೇ ರತ್ತಿಭಾಗೇ ದಿವಸಭಾಗೇ ವಾ ವುತ್ತಂ, ಸಬ್ಬಂ ತಂ ಥೇರಸ್ಸ ಸುವಿದಿತಂ ಸುವವತ್ಥಾಪಿತಂ ಪಞ್ಞಾಯ। ಯಸ್ಮಾ ಪನ "ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ ಅಸುಕಸಂವಚ್ಛರೇ ಅಸುಕಉತುಮ್ಹಿ ಅಸುಕಮಾಸೇ ಅಸುಕಪಕ್ಖೇ ಅಸುಕರತ್ತಿಭಾಗೇ ಅಸುಕದಿವಸಭಾಗೇ ವಾ"ತಿ ಏವಂ ವುತ್ತೇ ನ ಸಕ್ಕಾ ಸುಖೇನ ಧಾರೇತುಂ ವಾ ಉದ್ದಿಸಿತುಂ ವಾ ಉದ್ದಿಸಾಪೇತುಂ ವಾ, ಬಹು ಚ ವತ್ತಬ್ಬಂ ಹೋತಿ, ತಸ್ಮಾ ಏಕೇನೇವ ಪದೇನ ತಮತ್ಥಂ ಸಮೋಧಾನೇತ್ವಾ "ಏಕಂ ಸಮಯ"ನ್ತಿ ಆಹ।

ಯೇ ವಾ ಇಮೇ ಗಬ್ಭೋಕ್ಕನ್ತಿಸಮಯೋ ಜಾತಿಸಮಯೋ ಸಂವೇಗಸಮಯೋ ಅಭಿನಿಕ್ಖಮನಸಮಯೋ ದುಕ್ಕರಕಾರಿಕಸಮಯೋ ಮಾರವಿಜಯಸಮಯೋ ಅಭಿಸಮ್ಬೋಧಿಸಮಯೋ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಸುಖವಿಹಾರಸಮಯೋ ದೇಸನಾಸಮಯೋ ಪರಿನಿಬ್ಬಾನಸಮಯೋತಿ ಏವಮಾದಯೋ ಭಗವತೋ ದೇವಮನುಸ್ಸೇಸು ಅತಿವಿಯ ಸುಪ್ಪಕಾಸಾ ಅನೇಕಕಾಲಪ್ಪಭೇದಾ ಏವ ಸಮಯಾ। ತೇಸು ಸಮಯೇಸು ದೇಸನಾಸಮಯಸಙ್ಖಾತಂ ಏಕಂ ಸಮಯನ್ತಿ ದೀಪೇತಿ। ಯೋ ಚಾಯಂ ಞಾಣಕರುಣಾಕಿಚ್ಚಸಮಯೇಸು ಕರುಣಾಕಿಚ್ಚಸಮಯೋ, ಅತ್ತಹಿತಪರಹಿತಪಟಿಪತ್ತಿಸಮಯೇಸು ಪರಹಿತಪಟಿಪತ್ತಿಸಮಯೋ , ಸನ್ನಿಪತಿತಾನಂ ಕರಣೀಯದ್ವಯಸಮಯೇಸು ಧಮ್ಮಿಕಥಾಸಮಯೋ, ದೇಸನಾಪಟಿಪತ್ತಿಸಮಯೇಸು ದೇಸನಾಸಮಯೋ, ತೇಸುಪಿ ಸಮಯೇಸು ಅಞ್ಞತರಂ ಸನ್ಧಾಯ "ಏಕಂ ಸಮಯ"ನ್ತಿ ಆಹ।

ಕಸ್ಮಾ ಪನೇತ್ಥ ಯಥಾ ಅಭಿಧಮ್ಮೇ "ಯಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಕಾಮಾವಚರ"ನ್ತಿ ಚ ಇತೋ ಅಞ್ಞೇಸು ಸುತ್ತಪದೇಸು "ಯಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ವಿವಿಚ್ಚೇವ ಕಾಮೇಹೀ"ತಿ ಚ ಭುಮ್ಮವಚನೇನ ನಿದ್ದೇಸೋ ಕತೋ, ವಿನಯೇ ಚ "ತೇನ ಸಮಯೇನ ಬುದ್ಧೋ ಭಗವಾ"ತಿ ಕರಣವಚನೇನ, ತಥಾ ಅಕತ್ವಾ "ಏಕಂ ಸಮಯ"ನ್ತಿ ಉಪಯೋಗವಚನೇನ ನಿದ್ದೇಸೋ ಕತೋತಿ। ತತ್ಥ ತಥಾ, ಇಧ ಚ ಅಞ್ಞಥಾ ಅತ್ಥಸಮ್ಭವತೋ। ತತ್ಥ ಹಿ ಅಭಿಧಮ್ಮೇ ಇತೋ ಅಞ್ಞೇಸು ಸುತ್ತಪದೇಸು ಚ ಅಧಿಕರಣತ್ಥೋ ಭಾವೇನಭಾವಲಕ್ಖಣತ್ಥೋ ಚ ಸಮ್ಭವತಿ। ಅಧಿಕರಣಞ್ಹಿ ಕಾಲತ್ಥೋ ಸಮೂಹತ್ಥೋ ಚ ಸಮಯೋ, ತತ್ಥ ವುತ್ತಾನಂ ಫಸ್ಸಾದಿಧಮ್ಮಾನಂ ಖಣಸಮವಾಯಹೇತುಸಙ್ಖಾತಸ್ಸ ಚ ಸಮಯಸ್ಸ ಭಾವೇನ ತೇಸಂ ಭಾವೋ ಲಕ್ಖೀಯತಿ। ತಸ್ಮಾ ತದತ್ಥಜೋತನತ್ಥಂ ತತ್ಥ ಭುಮ್ಮವಚನನಿದ್ದೇಸೋ ಕತೋ।

ವಿನಯೇ ಚ ಹೇತುಅತ್ಥೋ ಕರಣತ್ಥೋ ಚ ಸಮ್ಭವತಿ। ಯೋ ಹಿ ಸೋ ಸಿಕ್ಖಾಪದಪಞ್ಞತ್ತಿಸಮಯೋ ಸಾರಿಪುತ್ತಾದೀಹಿಪಿ ದುಬ್ಬಿಞ್ಞೇಯ್ಯೋ, ತೇನ ಸಮಯೇನ ಹೇತುಭೂತೇನ ಕರಣಭೂತೇನ ಚ ಸಿಕ್ಖಾಪದಾನಿ ಪಞ್ಞಾಪಯನ್ತೋ ಸಿಕ್ಖಾಪದಪಞ್ಞತ್ತಿಹೇತುಞ್ಚ ಅಪೇಕ್ಖಮಾನೋ ಭಗವಾ ತತ್ಥ ತತ್ಥ ವಿಹಾಸಿ। ತಸ್ಮಾ ತದತ್ಥಜೋತನತ್ಥಂ ತತ್ಥ ಕರಣವಚನೇನ ನಿದ್ದೇಸೋ ಕತೋ।

ಇಧ ಪನ ಅಞ್ಞಸ್ಮಿಂ ಚ ಏವಂಜಾತಿಕೇ ಅಚ್ಚನ್ತಸಂಯೋಗತ್ಥೋ ಸಮ್ಭವತಿ। ಯಞ್ಹಿ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಇಮಂ ಅಞ್ಞಂ ವಾ ಸುತ್ತನ್ತಂ ದೇಸೇಸಿ, ಅಚ್ಚನ್ತಮೇವ ತಂ ಸಮಯಂ ಕರುಣಾವಿಹಾರೇನ ವಿಹಾಸಿ। ತಸ್ಮಾ ತದತ್ಥಜೋತನತ್ಥಂ ಇಧ ಉಪಯೋಗವಚನನಿದ್ದೇಸೋ ಕತೋತಿ।

ತೇನೇತಂ ವುಚ್ಚತಿ -

"ತಂ ತಂ ಅತ್ಥಮಪೇಕ್ಖಿತ್ವಾ, ಭುಮ್ಮೇನ ಕರಣೇನ ಚ।

ಅಞ್ಞತ್ರ ಸಮಯೋ ವುತ್ತೋ, ಉಪಯೋಗೇನ ಸೋ ಇಧಾ"ತಿ॥

ಪೋರಾಣಾ ಪನ ವಣ್ಣಯನ್ತಿ - "ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ"ತಿ ವಾ "ತೇನ ಸಮಯೇನಾ"ತಿ ವಾ "ಏಕಂ ಸಮಯ"ನ್ತಿ ವಾ ಅಭಿಲಾಪಮತ್ತಭೇದೋ ಏಸ, ಸಬ್ಬತ್ಥ ಭುಮ್ಮಮೇವ ಅತ್ಥೋತಿ। ತಸ್ಮಾ "ಏಕಂ ಸಮಯ"ನ್ತಿ ವುತ್ತೇಪಿ "ಏಕಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ"ತಿ ಅತ್ಥೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

ಭಗವಾತಿ ಗರು। ಗರುಂ ಹಿ ಲೋಕೇ "ಭಗವಾ"ತಿ ವದನ್ತಿ। ಅಯಞ್ಚ ಸಬ್ಬಗುಣವಿಸಿಟ್ಠತಾಯ ಸಬ್ಬಸತ್ತಾನಂ ಗರು, ತಸ್ಮಾ "ಭಗವಾ"ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ಪೋರಾಣೇಹಿಪಿ ವುತ್ತಂ -

"ಭಗವಾತಿ ವಚನಂ ಸೇಟ್ಠಂ, ಭಗವಾತಿ ವಚನಮುತ್ತಮಂ।
ಗರು ಗಾರವಯುತ್ತೋ ಸೋ, ಭಗವಾ ತೇನ ವುಚ್ಚತೀ"ತಿ॥ (ವಿಸುದ್ಧಿ॰ ೧.೧೪೨)।

ಅಪಿಚ -

"ಭಗ್ಯವಾ ಭಗ್ಗವಾ ಯುತ್ತೋ, ಭಗೇಹಿ ಚ ವಿಭತ್ತವಾ।
ಭತ್ತವಾ ವನ್ತಗಮನೋ, ಭವೇಸು ಭಗವಾ ತತೋ"ತಿ॥ -

ಇಮಿಸ್ಸಾ ಗಾಥಾಯ ವಸೇನಸ್ಸ ಪದಸ್ಸ ವಿತ್ಥಾರತೋ ಅತ್ಥೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ಸೋ ಚ **ವಿಸುದ್ಧಿಮಗ್ಗೇ** (ವಿಸುದ್ಧಿ॰ ೧.೧೪೪) ಬುದ್ಧಾನುಸ್ಸತಿನಿದ್ದೇಸೇ ವುತ್ತೋಯೇವ।

ಏತ್ತಾವತಾ ಚೇತ್ಥ **ಏವಂ ಮೇ ಸುತ**ನ್ತಿ ವಚನೇನ ಯಥಾಸುತಂ ಧಮ್ಮಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ ಭಗವತೋ ಧಮ್ಮಸರೀರಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಂ ಕರೋತಿ। ತೇನ "ನಯಿದಂ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಸತ್ಥುಕಂ ಪಾವಚನಂ, ಅಯಂ ವೋ ಸತ್ಥಾ"ತಿ ಸತ್ಥು ಅದಸ್ಸನೇನ ಉಕ್ಕಣ್ಠಿತಂ ಜನಂ ಸಮಸ್ಸಾಸೇತಿ। **ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ**ತಿ ವಚನೇನ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಭಗವತೋ ಅವಿಜ್ಜಮಾನಭಾವಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ ರೂಪಕಾಯಪರಿನಿಬ್ಬಾನಂ ಸಾಧೇತಿ। ತೇನ "ಏವಂವಿಧಸ್ಸ ನಾಮ ಅರಿಯಧಮ್ಮಸ್ಸ ದೇಸಕೋ ದಸಬಲಧರೋ ವಜಿರಸಙ್ಘಾತಸಮಾನಕಾಯೋ ಸೋಪಿ ಭಗವಾ ಪರಿನಿಬ್ಬುತೋ, ಕೇನ ಅಞ್ಞೇನ ಜೀವಿತೇ ಆಸಾ ಜನೇತಬ್ಬಾ"ತಿ ಜೀವಿತಮದಮತ್ತಂ ಜನಂ ಸಂವೇಜೇತಿ, ಸದ್ಧಮ್ಮೇ ಚಸ್ಸ ಉಸ್ಸಾಹಂ ಜನೇತಿ। **ಏವ**ನ್ತಿ ಚ ಭಣನ್ತೋ ದೇಸನಾಸಮ್ಪತ್ತಿಂ ನಿದ್ದಿಸತಿ। **ಮೇ ಸುತ**ನ್ತಿ ಸಾವಕಸಮ್ಪತ್ತಿಂ। **ಏಕಂ ಸಮಯ**ನ್ತಿ ಕಾಲಸಮ್ಪತ್ತಿಂ। **ಭಗವಾ**ತಿ ದೇಸಕಸಮ್ಪತ್ತಿಂ।

ಸಾವತ್ಥಿಯನ್ತಿ ಏವಂನಾಮಕೇ ನಗರೇ। ಸಮೀಪತ್ಥೇ ಚೇತಂ ಭುಮ್ಮವಚನಂ। **ವಿಹರತೀ**ತಿ ಅವಿಸೇಸೇನ ಇರಿಯಾಪಥದಿಬ್ಬಬ್ರಹ್ಮಅರಿಯವಿಹಾರೇಸು ಅಞ್ಞತರವಿಹಾರಸಮಙ್ಗೀಪರಿದೀಪನಮೇತಂ। ಇಧ ಪನ ಠಾನಗಮನನಿಸಜ್ಜಾಸಯನಪ್ಪಭೇದೇಸು ಇರಿಯಾಪಥೇಸು ಅಞ್ಞತರಇರಿಯಾಪಥಸಮಾಯೋಗಪರಿದೀಪನಂ , ತೇನ ಠಿತೋಪಿ ಗಚ್ಛನ್ತೋಪಿ ನಿಸಿನ್ನೋಪಿ ಸಯಾನೋಪಿ ಭಗವಾ ವಿಹರತಿಚ್ಚೇವ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ಸೋ ಹಿ ಏಕಂ ಇರಿಯಾಪಥಬಾಧನಂ ಅಞ್ಞೇನ ಇರಿಯಾಪಥೇನ ವಿಚ್ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಅಪರಿಪತನ್ತಂ ಅತ್ತಭಾವಂ ಹರತಿ ಪವತ್ತೇತಿ, ತಸ್ಮಾ "ವಿಹರತೀ"ತಿ ವುಚ್ಚತಿ।

ಜೇತವನೇತಿ ಜೇತಸ್ಸ ರಾಜಕುಮಾರಸ್ಸ ವನೇ। ತಞ್ಹಿ ತೇನ ರೋಪಿತಂ ಸಂವಡ್ಢಿತಂ ಪರಿಪಾಲಿತಂ ಅಹೋಸಿ, ತಸ್ಮಾ "ಜೇತವನ"ನ್ತಿ ಸಙ್ಖಂ ಗತಂ। ತಸ್ಮಿಂ ಜೇತವನೇ। **ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಸ್ಸ ಆರಾಮೇ**ತಿ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕೇನ ಗಹಪತಿನಾ ಚತುಪಣ್ಣಾಸಹಿರಞ್ಞಕೋಟಿಪರಿಚ್ಚಾಗೇನ ಬುದ್ಧಪ್ಪಮುಖಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಸ್ಸ ನಿಯ್ಯಾತಿತತ್ತಾ "ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಸ್ಸ ಆರಾಮೋ"ತಿ ಸಙ್ಖಂ ಗತೇ ಆರಾಮೇ। ಅಯಮೇತ್ಥ ಸಙ್ಖೇಪೋ, ವಿತ್ಥಾರೋ ಪನ ಪಪಞ್ಚಸೂದನಿಯಾ ಮಜ್ಝಿಮಟ್ಠಕಥಾಯ ಸಬ್ಬಾಸವಸುತ್ತವಣ್ಣನಾಯಂ (ಮ॰ ನಿ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೧.೧೪) ವುತ್ತೋ।

ತತ್ಥ ಸಿಯಾ - ಯದಿ ತಾವ ಭಗವಾ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ, “ಜೇತವನೇ”ತಿ ನ ವತ್ತಬ್ಬಂ। ಅಥ ತತ್ಥ ವಿಹರತಿ, “ಸಾವತ್ಥಿಯ”ನ್ತಿ ನ ವತ್ತಬ್ಬಂ। ನ ಹಿ ಸಕ್ಕಾ ಉಭಯತ್ಥ ಏಕಂ ಸಮಯಂ ವಿಹರಿತುನ್ತಿ। ನ ಖೋ ಪನೇತಂ ಏವಂ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ।

ನನು ಅವೋಚುಮ್ಹ “ಸಮೀಪತ್ಥೇ ಭುಮ್ಮವಚನ”ನ್ತಿ। ತಸ್ಮಾ ಯಥಾ ಗಙ್ಗಾಯಮುನಾದೀನಂ ಸಮೀಪೇ ಗೋಯೂಥಾನಿ ಚರನ್ತಾನಿ “ಗಙ್ಗಾಯಂ ಚರನ್ತಿ, ಯಮುನಾಯಂ ಚರನ್ತೀ”ತಿ ವುಚ್ಚತಿ, ಏವಮಿಧಾಪಿ ಯದಿದಂ ಸಾವತ್ಥಿಯಾ ಸಮೀಪೇ ಜೇತವನಂ, ತತ್ಥ ವಿಹರನ್ತೋ ವುಚ್ಚತಿ “ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಜೇತವನೇ”ತಿ। ಗೋಚರಗಾಮನಿದಸ್ಸನತ್ಥಂ ಹಿಸ್ಸ ಸಾವತ್ಥಿವಚನಂ, ಪಬ್ಬಜಿತಾನುರೂಪನಿವಾಸಟ್ಠಾನನಿದಸ್ಸನತ್ಥಂ ಸೇಸವಚನಂ।

ಅಞ್ಞತರಾ ದೇವತಾತಿ ನಾಮಗೋತ್ತವಸೇನ ಅಪಾಕಟಾ ಏಕಾ ದೇವತಾತಿ ಅತ್ಥೋ। “ಅಭಿಜಾನಾತಿ ನೋ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಅಹು ಞಾತಞ್ಞತರಸ್ಸ ಮಹೇಸಕ್ಖಸ್ಸ ಯಕ್ಖಸ್ಸ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ತಣ್ಹಾಸಙ್ಖಯವಿಮುತ್ತಿಂ ಭಾಸಿತಾ”ತಿ ಏತ್ಥ ಪನ ಅಭಿಞ್ಞಾತೋ ಸಕ್ಕೋಪಿ ದೇವರಾಜಾ “ಅಞ್ಞತರೋ”ತಿ ವುತ್ತೋ। “ದೇವತಾ”ತಿ ಚ ಇದಂ ದೇವಾನಮ್ಪಿ ದೇವಧೀತಾನಮ್ಪಿ ಸಾಧಾರಣವಚನಂ। ಇಮಸ್ಮಿಂ ಪನತ್ಥೇ ದೇವೋ ಅಧಿಪ್ಪೇತೋ, ಸೋ ಚ ಖೋ ರೂಪಾವಚರಾನಂ ದೇವಾನಂ ಅಞ್ಞತರೋ।

ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಾಯ ರತ್ತಿಯಾತಿ ಏತ್ಥ ಅಭಿಕ್ಕನ್ತ-ಸದ್ದೋ ಖಯಸುನ್ದರಾಭಿರೂಪಅಬ್ಭಾನುಮೋದನಾದೀಸು ದಿಸ್ಸತಿ । ತತ್ಥ “ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಾ, ಭನ್ತೇ, ರತ್ತಿ, ನಿಕ್ಖನ್ತೋ ಪಠಮೋ ಯಾಮೋ , ಚಿರನಿಸಿನ್ನೋ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೋ, ಉದ್ದಿಸತು, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಪಾತಿಮೋಕ್ಖ”ನ್ತಿ ಏವಮಾದೀಸು (ಅ॰ ನಿ॰ ೮.೨೦; ಚೂಳವ॰ ೩೮೩) ಖಯೇ ದಿಸ್ಸತಿ। “ಅಯಂ ಇಮೇಸಂ ಚತುನ್ನಂ ಪುಗ್ಗಲಾನಂ ಅಭಿಕ್ಕನ್ತತರೋ ಚ ಪಣೀತತರೋ ಚಾ”ತಿ ಏವಮಾದೀಸು (ಅ॰ ನಿ॰ ೪.೧೦೦) ಸುನ್ದರೇ।

“ಕೋ ಮೇ ವನ್ದತಿ ಪಾದಾನಿ, ಇದ್ಧಿಯಾ ಯಸಸಾ ಜಲಂ।
ಅಭಿಕ್ಕನ್ತೇನ ವಣ್ಣೇನ, ಸಬ್ಬಾ ಓಭಾಸಯಂ ದಿಸಾ”ತಿ॥ -

ಏವಮಾದೀಸು (ವಿ॰ ವ॰ ೮೫೭) ಅಭಿರೂಪೇ। “ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಂ ಭೋ ಗೋತಮ, ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಂ ಭೋ ಗೋತಮಾ”ತಿ ಏವಮಾದೀಸು (ಪಾರಾ॰ ೧೫) ಅಬ್ಭಾನುಮೋದನೇ। ಇಧ ಪನ ಖಯೇ। ತೇನ ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಾಯ ರತ್ತಿಯಾ, ಪರಿಕ್ಖೀಣಾಯ ರತ್ತಿಯಾತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। ತತ್ಥಾಯಂ ದೇವಪುತ್ತೋ ಮಜ್ಝಿಮಯಾಮಸಮನನ್ತರೇ ಆಗತೋತಿ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ನಿಯಾಮೋ ಹಿ ಕಿರೇಸ ದೇವತಾನಂ ಯದಿದಂ ಬುದ್ಧಾನಂ ವಾ ಬುದ್ಧಸಾವಕಾನಂ ವಾ ಉಪಟ್ಠಾನಂ ಆಗಚ್ಛನ್ತಾ ಮಜ್ಝಿಮಯಾಮಸಮನನ್ತರೇಯೇವ ಆಗಚ್ಛನ್ತಿ।

ಅಭಿಕ್ಕನ್ತವಣ್ಣಾತಿ ಇಧ **ಅಭಿಕ್ಕನ್ತ**-ಸದ್ದೋ ಅಭಿರೂಪೇ, **ವಣ್ಣ**-ಸದ್ದೋ ಪನ ಛವಿಥುತಿ-ಕುಲವಗ್ಗ-ಕಾರಣ-ಸಣ್ಠಾನಪ್ಪಮಾಣ-ರೂಪಾಯತನಾದೀಸು ದಿಸ್ಸತಿ। ತತ್ಥ “ಸುವಣ್ಣವಣ್ಣೋಸಿ ಭಗವಾ”ತಿ ಏವಮಾದೀಸು (ಸು॰ ನಿ॰ ೫೫೩) ಛವಿಯಾ। “ಕದಾ ಸಞ್ಞೂಳ್ಹಾ ಪನ ತೇ, ಗಹಪತಿ, ಇಮೇ ಸಮಣಸ್ಸ ವಣ್ಣಾ”ತಿ ಏವಮಾದೀಸು (ಮ॰ ನಿ॰ ೨.೭೭) ಥುತಿಯಂ। “ಚತ್ತಾರೋಮೇ, ಭೋ ಗೋತಮ, ವಣ್ಣಾ”ತಿ ಏವಮಾದೀಸು (ದೀ॰ ನಿ॰ ೩.೧೧೫) ಕುಲವಗ್ಗೇ। “ಅಥ ಕೇನ ನು ವಣ್ಣೇನ, ಗನ್ಧಥೇನೋತಿ ವುಚ್ಚತೀ”ತಿ ಏವಮಾದೀಸು (ಸಂ॰ ನಿ॰ ೧.೨೩೪) ಕಾರಣೇ। “ಮಹನ್ತಂ ಹತ್ಥಿರಾಜವಣ್ಣಂ ಅಭಿನಿಮ್ಮಿನಿತ್ವಾ”ತಿ ಏವಮಾದೀಸು (ಸಂ॰ ನಿ॰ ೧.೧೩೮) ಸಣ್ಠಾನೇ। “ತಯೋ ಪತ್ತಸ್ಸ ವಣ್ಣಾ”ತಿ ಏವಮಾದೀಸು (ಪಾರಾ॰ ೬೦೨) ಪಮಾಣೇ। “ವಣ್ಣೋ ಗನ್ಧೋ ರಸೋ ಓಜಾ”ತಿ ಏವಮಾದೀಸು ರೂಪಾಯತನೇ। ಸೋ ಇಧ ಛವಿಯಾ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ। ತೇನ ಅಭಿಕ್ಕನ್ತವಣ್ಣಾ ಅಭಿರೂಪಚ್ಛವಿ, ಇಟ್ಠವಣ್ಣಾ ಮನಾಪವಣ್ಣಾತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। ದೇವತಾ ಹಿ ಮನುಸ್ಸಲೋಕಂ ಆಗಚ್ಛಮಾನಾ ಪಕತಿವಣ್ಣಂ ಪಕತಿಇದ್ಧಿಂ ಜಹಿತ್ವಾ ಓಳಾರಿಕಂ ಅತ್ತಭಾವಂ ಕತ್ವಾ ಅತಿರೇಕವಣ್ಣಂ ಅತಿರೇಕಇದ್ಧಿಂ ಮಾಪೇತ್ವಾ ನಟಸಮಜ್ಜಾದೀನಿ ಗಚ್ಛನ್ತಾ ಮನುಸ್ಸಾ ವಿಯ ಅಭಿಸಙ್ಖತೇನ ಕಾಯೇನ ಆಗಚ್ಛನ್ತಿ। ತತ್ಥ ಕಾಮಾವಚರಾ ಅನಭಿಸಙ್ಖತೇನಪಿ ಆಗನ್ತುಂ ಸಕ್ಕೋನ್ತಿ, ರೂಪಾವಚರಾ ಪನ ನ ಸಕ್ಕೋನ್ತಿ। ತೇಸಞ್ಹಿ ಅತಿಸುಖುಮೋ ಅತ್ತಭಾವೋ, ನ ತೇನ ಇರಿಯಾಪಥಕಪ್ಪನಂ ಹೋತಿ। ತಸ್ಮಾ ಅಯಂ ದೇವಪುತ್ತೋ ಅಭಿಸಙ್ಖತೇನೇವ ಆಗತೋ। ತೇನ ವುತ್ತಂ “ಅಭಿಕ್ಕನ್ತವಣ್ಣಾ”ತಿ।

ಕೇವಲಕಪ್ಪನ್ತಿ ಏತ್ಥ **ಕೇವಲ**-ಸದ್ದೋ ಅನವಸೇಸ-ಯೇಭುಯ್ಯಾಬ್ಯಾಮಿಸ್ಸಾನತಿರೇಕದಳ್ಹತ್ಥವಿಸಂಯೋಗಾದಿಅನೇಕತ್ಥೋ। ತಥಾ ಹಿಸ್ಸ "ಕೇವಲಪರಿಪುಣ್ಣಂ ಪರಿಸುದ್ಧಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯ"ನ್ತಿ ಏವಮಾದೀಸು (ಪಾರಾ॰ ೧) ಅನವಸೇಸತ್ಥಮತ್ಥೋ। "ಕೇವಲಕಪ್ಪಾ ಚ ಅಙ್ಗಮಗಧಾ ಪಹೂತಂ ಖಾದನೀಯಭೋಜನೀಯಂ ಆದಾಯ ಉಪಸಙ್ಕಮಿಸ್ಸನ್ತೀ"ತಿ ಏವಮಾದೀಸು (ಮಹಾವ॰ ೪೩) ಯೇಭುಯ್ಯತಾ। "ಕೇವಲಸ್ಸ ದುಕ್ಖಕ್ಖನ್ಧಸ್ಸ ಸಮುದಯೋ ಹೋತೀ"ತಿ ಏವಮಾದೀಸು (ವಿಭ॰ ೨೨೫) ಅಬ್ಯಾಮಿಸ್ಸತಾ। "ಕೇವಲಂ ಸದ್ಧಾಮತ್ತಕಂ ನೂನ ಅಯಮಾಯಸ್ಮಾ"ತಿ ಏವಮಾದೀಸು (ಮಹಾವ॰ ೨೪೪) ಅನತಿರೇಕತಾ। "ಆಯಸ್ಮತೋ, ಭನ್ತೇ, ಅನುರುದ್ಧಸ್ಸ ಬಾಹಿಯೋ ನಾಮ ಸದ್ಧಿವಿಹಾರಿಕೋ ಕೇವಲಕಪ್ಪಂ ಸಙ್ಘಭೇದಾಯ ಠಿತೋ"ತಿ ಏವಮಾದೀಸು (ಅ॰ ನಿ॰ ೪.೨೪೩) ದಳ್ಹತ್ಥತಾ। "ಕೇವಲೀ ವುಸಿತವಾ ಉತ್ತಮಪುರಿಸೋತಿ ವುಚ್ಚತೀ"ತಿ ಏವಮಾದೀಸು (ಸಂ॰ ನಿ॰ ೩.೫೭) ವಿಸಂಯೋಗೋ ಅತ್ಥೋ। ಇಧ ಪನಸ್ಸ ಅನವಸೇಸತ್ಥೋ ಅಧಿಪ್ಪೇತೋ।

ಕಪ್ಪ-ಸದ್ದೋ ಪನಾಯಂ ಅಭಿಸದ್ದಹನ-ವೋಹಾರ-ಕಾಲ-ಪಞ್ಞತ್ತಿ-ಛೇದನ-ವಿಕಪ್ಪ-ಲೇಸಸಮನ್ತಭಾವಾದಿಅನೇಕತ್ಥೋ। ತಥಾ ಹಿಸ್ಸ "ಓಕಪ್ಪನಿಯಮೇತಂ ಭೋತೋ ಗೋತಮಸ್ಸ, ಯಥಾ ತಂ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸಾ"ತಿ ಏವಮಾದೀಸು (ಮ॰ ನಿ॰ ೧.೩೮೭) ಅಭಿಸದ್ದಹನಮತ್ಥೋ। "ಅನುಜಾನಾಮಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಹಿ ಸಮಣಕಪ್ಪೇಹಿ ಫಲಂ ಪರಿಭುಞ್ಜಿತು"ನ್ತಿ ಏವಮಾದೀಸು (ಚೂಳವ॰ ೨೫೦) ವೋಹಾರೋ। "ಯೇನ ಸುದಂ ನಿಚ್ಚಕಪ್ಪಂ ವಿಹರಾಮೀ"ತಿ ಏವಮಾದೀಸು (ಮ॰ ನಿ॰ ೧.೩೮೭) ಕಾಲೋ। "ಇಚ್ಚಾಯಸ್ಮಾ ಕಪ್ಪೋ"ತಿ ಏವಮಾದೀಸು ಪಞ್ಞತ್ತಿ। "ಅಲಙ್ಕತೋ ಕಪ್ಪಿತಕೇಸಮಸ್ಸೂ"ತಿ ಏವಮಾದೀಸು (ವಿ॰ ವ॰ ೧೦೯೪, ೧೧೦೧) ಛೇದನಂ। "ಕಪ್ಪತಿ ದ್ವಙ್ಗುಲಕಪ್ಪೋ"ತಿ ಏವಮಾದೀಸು (ಚೂಳವ॰ ೪೪೬) ವಿಕಪ್ಪೋ। "ಅತ್ಥಿ ಕಪ್ಪೋ ನಿಪಜ್ಜಿತು"ನ್ತಿ ಏವಮಾದೀಸು (ಅ॰ ನಿ॰ ೮.೮೦) ಲೇಸೋ। "ಕೇವಲಕಪ್ಪಂ ವೇಳುವನಂ ಓಭಾಸೇತ್ವಾ"ತಿ ಏವಮಾದೀಸು (ಸಂ॰ ನಿ॰ ೧.೯೪) ಸಮನ್ತಭಾವೋ। ಇಧ ಪನಸ್ಸ ಸಮನ್ತಭಾವತ್ಥೋ ಅಧಿಪ್ಪೇತೋ। ತಸ್ಮಾ **ಕೇವಲಕಪ್ಪಂ ಜೇತವನ**ನ್ತಿ ಏತ್ಥ "ಅನವಸೇಸಂ ಸಮನ್ತತೋ ಜೇತವನ"ನ್ತಿ ಏವಮತ್ಥೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ।

ಓಭಾಸೇತ್ವಾತಿ ವತ್ಥಾಲಙ್ಕಾರಸರೀರಸಮುಟ್ಠಿತಾಯ ಆಭಾಯ ಫರಿತ್ವಾ, ಚನ್ದಿಮಾ ವಿಯ ಸೂರಿಯೋ ವಿಯ ಚ ಏಕೋಭಾಸಂ ಏಕಪಜ್ಜೋತಂ ಕರಿತ್ವಾತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಯೇನಾತಿ ಭುಮ್ಮತ್ಥೇ ಕರಣವಚನಂ। **ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮೀ**ತಿ ತಸ್ಮಾ "ಯತ್ಥ ಭಗವಾ, ತತ್ಥ ಉಪಸಙ್ಕಮೀ"ತಿ ಏವಮೇತ್ಥ ಅತ್ಥೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ। ಯೇನ ವಾ ಕಾರಣೇನ ಭಗವಾ ದೇವಮನುಸ್ಸೇಹಿ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತಬ್ಬೋ, ತೇನ ಕಾರಣೇನ ಉಪಸಙ್ಕಮೀತಿ ಏವಮೇತ್ಥ ಅತ್ಥೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ। ಕೇನ ಚ ಕಾರಣೇನ ಭಗವಾ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತಬ್ಬೋ? ನಾನಪ್ಪಕಾರಗುಣವಿಸೇಸಾಧಿಗಮಾಧಿಪ್ಪಾಯೇನ, ಸಾದುಫಲೂಪಭೋಗಾಧಿಪ್ಪಾಯೇನ ದಿಜಗಣೇಹಿ ನಿಚ್ಚಫಲಿತಮಹಾರುಕ್ಖೋ ವಿಯ। **ಉಪಸಙ್ಕಮೀ**ತಿ ಚ ಗತಾತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। **ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ**ತಿ ಉಪಸಙ್ಕಮನಪರಿಯೋಸಾನದೀಪನಂ। ಅಥ ವಾ ಏವಂ ಗತಾ ತತೋ ಆಸನ್ನತರಂ ಠಾನಂ ಭಗವತೋ ಸಮೀಪಸಙ್ಖಾತಂ ಗನ್ತ್ವಾತಿಪಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ।

ಇದಾನಿ ಯೇನತ್ಥೇನ ಲೋಕೇ ಅಗ್ಗಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಉಪಟ್ಠಾನಂ ಆಗತಾ, ತಂ ಪುಚ್ಛಿತುಕಾಮಾ ದಸನಖಸಮೋಧಾನಸಮುಜ್ಜಲಂ ಅಞ್ಜಲಿಂ ಸಿರಸಿ ಪತಿಟ್ಠಪೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ಅಟ್ಠಾಸಿ। **ಏಕಮನ್ತ**ನ್ತಿ ಭಾವನಪುಂಸಕನಿದ್ದೇಸೋ - "ವಿಸಮಂ ಚನ್ದಿಮಸೂರಿಯಾ ಪರಿವತ್ತನ್ತೀ"ತಿಆದೀಸು (ಅ॰ ನಿ॰ ೪.೭೦) ವಿಯ। ತಸ್ಮಾ ಯಥಾ ಠಿತಾ ಏಕಮನ್ತಂ ಠಿತಾ ಹೋತಿ, ತಥಾ ಅಟ್ಠಾಸೀತಿ ಏವಮೇತ್ಥ ಅತ್ಥೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ। ಭುಮ್ಮತ್ಥೇ ವಾ ಏತಂ ಉಪಯೋಗವಚನಂ। **ಅಟ್ಠಾಸೀ**ತಿ ಠಾನಂ ಕಪ್ಪೇಸಿ। ಪಣ್ಡಿತಾ ಹಿ ದೇವಮನುಸ್ಸಾ ಗರುಟ್ಠಾನಿಯಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಸನಕುಸಲತಾಯ ಏಕಮನ್ತಂ ತಿಟ್ಠನ್ತಿ, ಅಯಞ್ಚ ದೇವೋ ತೇಸಂ ಅಞ್ಞತರೋ, ತಸ್ಮಾ ಏಕಮನ್ತಂ ಅಟ್ಠಾಸಿ।

ಕಥಂ ಠಿತೋ ಪನ ಏಕಮನ್ತಂ ಠಿತೋ ಹೋತೀತಿ? ಛ ಠಾನದೋಸೇ ವಜ್ಜೇತ್ವಾ। ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಅತಿದೂರಂ, ಅಚ್ಚಾಸನ್ನಂ, ಉಪರಿವಾತಂ , ಉನ್ನತಪ್ಪದೇಸಂ, ಅತಿಸಮ್ಮುಖಂ, ಅತಿಪಚ್ಛಾತಿ। ಅತಿದೂರೇ ಠಿತೋ ಹಿ ಸಚೇ ಕಥೇತುಕಾಮೋ ಹೋತಿ, ಉಚ್ಚಾಸದ್ದೇನ ಕಥೇತಬ್ಬಂ ಹೋತಿ। ಅಚ್ಚಾಸನ್ನೇ ಠಿತೋ ಸಙ್ಘಟ್ಟನಂ ಕರೋತಿ। ಉಪರಿವಾತೇ ಠಿತೋ ಸರೀರಗನ್ಧೇನ ಬಾಧತಿ। ಉನ್ನತಪ್ಪದೇಸೇ ಠಿತೋ ಅಗಾರವಂ ಪಕಾಸೇತಿ। ಅತಿಸಮ್ಮುಖಾ ಠಿತೋ ಸಚೇ ದಟ್ಠುಕಾಮೋ ಹೋತಿ, ಚಕ್ಖುನಾ ಚಕ್ಖುಂ ಆಹಚ್ಚ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ ಹೋತಿ। ಅತಿಪಚ್ಛಾ ಠಿತೋ ಸಚೇ ದಟ್ಠುಕಾಮೋ ಹೋತಿ, ಗೀವಂ ಪಸಾರೇತ್ವಾ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ ಹೋತಿ। ತಸ್ಮಾ ಅಯಮ್ಪಿ ಏತೇ ಛ ಠಾನದೋಸೇ ವಜ್ಜೇತ್ವಾ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ “ಏಕಮನ್ತಂ ಅಟ್ಠಾಸೀ”ತಿ।

ಏತದವೋಚಾತಿ ಏತಂ ಅವೋಚ। **ಕಥಂ ನೂತಿ** ಕಾರಣಪುಚ್ಛಾ। ಭಗವತೋ ಹಿ ತಿಣ್ಣೋಘಭಾವೋ ದಸಸಹಸ್ಸಿಲೋಕಧಾತುಯಾ ಪಾಕಟೋ, ತೇನಿಮಿಸ್ಸಾ ದೇವತಾಯ ತತ್ಥ ಕಙ್ಖಾ ನತ್ಥಿ, ಇಮಿನಾ ಪನ ಕಾರಣೇನ “ತಿಣ್ಣೋ”ತಿ ನ ಜಾನಾತಿ, ತೇನ ಸಾ ತಂ ಕಾರಣಂ ಪುಚ್ಛಮಾನಾ ಏವಮಾಹ।

ಮಾರಿಸಾತಿ ದೇವತಾನಂ ಪಿಯಸಮುದಾಚಾರವಚನಮೇತಂ। ನಿದ್ದುಕ್ಖಾತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। ಯದಿ ಏವಂ “ಯದಾ ಖೋ ತೇ, ಮಾರಿಸ, ಸಙ್ಕುನಾ ಸಙ್ಕು ಹದಯೇ ಸಮಾಗಚ್ಛೇಯ್ಯ, ಅಥ ನಂ ತ್ವಂ ಜಾನೇಯ್ಯಾಸಿ ‘ವಸ್ಸಸಹಸ್ಸಂ ಮೇ ನಿರಯೇ ಪಚ್ಚಮಾನಸ್ಸಾ’”ತಿ (ಮ॰ ನಿ॰ ೧.೫೧೨) ಇದಂ ವಿರುಜ್ಝತಿ। ನ ಹಿ ನೇರಯಿಕಸತ್ತೋ ನಿದ್ದುಕ್ಖೋ ನಾಮ ಹೋತಿ। ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ನ ನಿದ್ದುಕ್ಖೋ, ರುಳ್ಹೀಸದ್ದೇನ ಪನ ಏವಂ ವುಚ್ಚತಿ। ಪುಬ್ಬೇ ಕಿರ ಪಠಮಕಪ್ಪಿಕಾನಂ ನಿದ್ದುಕ್ಖಾನಂ ಸುಖಸಮಪ್ಪಿತಾನಂ ಏಸ ವೋಹಾರೋ, ಅಪರಭಾಗೇ ದುಕ್ಖಂ ಹೋತು ವಾ ಮಾ ವಾ, ರುಳ್ಹೀಸದ್ದೇನ ಅಯಂ ವೋಹಾರೋ ವುಚ್ಚತೇವ ನಿಪ್ಪದುಮಾಪಿ ನಿರುದಕಾಪಿ ವಾ ಪೋಕ್ಖರಣೀ ಪೋಕ್ಖರಣೀ ವಿಯ।

ಓಘಮತರೀತಿ ಏತ್ಥ ಚತ್ತಾರೋ ಓಘಾ, ಕಾಮೋಘೋ ಭವೋಘೋ ದಿಟ್ಠೋಘೋ ಅವಿಜ್ಜೋಘೋತಿ। ತತ್ಥ ಪಞ್ಚಸು ಕಾಮಗುಣೇಸು ಛನ್ದರಾಗೋ ಕಾಮೋಘೋ ನಾಮ। ರೂಪಾರೂಪಭವೇಸು ಛನ್ದರಾಗೋ ಝಾನನಿಕನ್ತಿ ಚ ಭವೋಘೋ ನಾಮ। ದ್ವಾಸಟ್ಠಿ ದಿಟ್ಠಿಯೋ ದಿಟ್ಠೋಘೋ ನಾಮ। ಚತೂಸು ಸಚ್ಚೇಸು ಅಞ್ಞಾಣಂ ಅವಿಜ್ಜೋಘೋ ನಾಮ। ತತ್ಥ ಕಾಮೋಘೋ ಅಟ್ಠಸು ಲೋಭಸಹಗತೇಸು ಚಿತ್ತುಪ್ಪಾದೇಸು ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ಭವೋಘೋ ಚತೂಸು ದಿಟ್ಠಿಗತವಿಪ್ಪಯುತ್ತಲೋಭಸಹಗತೇಸು ಚಿತ್ತುಪ್ಪಾದೇಸು ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ದಿಟ್ಠೋಘೋ ಚತೂಸು ದಿಟ್ಠಿಗತಸಮ್ಪಯುತ್ತೇಸು ಚಿತ್ತುಪ್ಪಾದೇಸು ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ಅವಿಜ್ಜೋಘೋ ಸಬ್ಬಾಕುಸಲೇಸು ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ।

ಸಬ್ಬೋಪಿ ಚೇಸ ಅವಹನನಟ್ಠೇನ ರಾಸಟ್ಠೇನ ಚ ಓಘೋತಿ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। **ಅವಹನನಟ್ಠೇನಾತಿ** ಅಧೋಗಮನಟ್ಠೇನ। ಅಯಞ್ಹಿ ಅತ್ತನೋ ವಸಂ ಗತೇ ಸತ್ತೇ ಅಧೋ ಗಮೇತಿ, ನಿರಯಾದಿಭೇದಾಯ ದುಗ್ಗತಿಯಂಯೇವ ನಿಬ್ಬತ್ತೇತಿ, ಉಪರಿಭಾವಂ ವಾ ನಿಬ್ಬಾನಂ ಗನ್ತುಂ ಅದೇನ್ತೋ ಅಧೋ ತೀಸು ಭವೇಸು ಚತೂಸು ಯೋನೀಸು ಪಞ್ಚಸು ಗತೀಸು ಸತ್ತಸು ವಿಞ್ಞಾಣಟ್ಠಿತೀಸು ನವಸು ಸತ್ತಾವಾಸೇಸು ಚ ಗಮೇತೀತಿಪಿ ಅತ್ಥೋ। **ರಾಸಟ್ಠೇನಾತಿ** ಮಹನ್ತಟ್ಠೇನ। ಮಹಾ ಹೇಸೋ ಕಿಲೇಸರಾಸಿ ಅವೀಚಿತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಯಾವ ಭವಗ್ಗಾ ಪತ್ಥಟೋ, ಯದಿದಂ ಪಞ್ಚಸು ಕಾಮಗುಣೇಸು ಛನ್ದರಾಗೋ ನಾಮ। ಸೇಸೇಸುಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। ಏವಮಯಂ ರಾಸಟ್ಠೇನಾಪಿ ಓಘೋತಿ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। **ಅತರೀತಿ** ಇಮಂ ಚತುಬ್ಬಿಧಮ್ಪಿ ಓಘಂ ಕೇನ ನು ತ್ವಂ, ಮಾರಿಸ, ಕಾರಣೇನ ತಿಣ್ಣೋತಿ ಪುಚ್ಛತಿ।

ಅಥಸ್ಸಾ ಭಗವಾ ಪಞ್ಹಂ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇನ್ತೋ **ಅಪ್ಪತಿಟ್ಠಂ ಖ್ವಾಹನ್ತಿ**ಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ **ಅಪ್ಪತಿಟ್ಠನ್ತಿ** ಅಪ್ಪತಿಟ್ಠಹನ್ತೋ। **ಅನಾಯೂಹನ್ತಿ** ಅನಾಯೂಹನ್ತೋ, ಅವಾಯಮನ್ತೋತಿ ಅತ್ಥೋ। ಇತಿ ಭಗವಾ ಗೂಳ್ಹಂ ಪಟಿಚ್ಛನ್ನಂ ಕತ್ವಾ ಪಞ್ಹಂ ಕಥೇಸಿ। ದೇವತಾಪಿ ನಂ ಸುತ್ವಾ “ಬಾಹಿರಕಂ ತಾವ ಓಘಂ ತರನ್ತಾ ನಾಮ ಠಾತಬ್ಬಟ್ಠಾನೇ ತಿಟ್ಠನ್ತಾ ತರಿತಬ್ಬಟ್ಠಾನೇ ಆಯೂಹನ್ತಾ ತರನ್ತಿ, ಅಯಂ ಪನ ಅವೀಚಿತೋ

ಯಾವ ಭವಗ್ಗಾ ಪತ್ಥಟಂ ಕಿಲೇಸೋಘಂ ಕಿಲೇಸರಾಸಿಂ ಅಪ್ಪತಿಟ್ಠಹನ್ತೋ ಅನಾಯೂಹನ್ತೋ ಅತರಿನ್ತಿ ಆಹ। ಕಿಂ ನು ಖೋ ಏತಂ? ಕಥಂ ನು ಖೋ ಏತ"ನ್ತಿ? ವಿಮತಿಂ ಪಕ್ಖನ್ತಾ ಪಞ್ಹಸ್ಸ ಅತ್ಥಂ ನ ಅಞ್ಞಾಸಿ।

ಕಿಂ ಪನ ಭಗವತಾ ಯಥಾ ಸತ್ತಾ ನ ಜಾನನ್ತಿ, ಏವಂ ಕಥನತ್ಥಾಯ ಪಾರಮಿಯೋ ಪೂರೇತ್ವಾ ಸಬ್ಬಞ್ಞುತಾ ಪಟಿವಿದ್ಧಾತಿ? ನ ಏತದತ್ಥಾಯ ಪಟಿವಿದ್ಧಾ। ದ್ವೇ ಪನ ಭಗವತೋ ದೇಸನಾ ನಿಗ್ಗಹಮುಖೇನ ಚ ಅನುಗ್ಗಹಮುಖೇನ ಚ। ತತ್ಥ ಯೇ ಪಣ್ಡಿತಮಾನಿನೋ ಹೋನ್ತಿ ಅಞ್ಞಾತೇಪಿ ಞಾತಸಞ್ಞಿನೋ ಪಞ್ಚಸತಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಪಬ್ಬಜಿತಾ ವಿಯ, ತೇಸಂ ಮಾನನಿಗ್ಗಹತ್ಥಂ ಯಥಾ ನ ಜಾನನ್ತಿ, ಏವಂ ಮೂಲಪರಿಯಾಯಾದಿಸದಿಸಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತಿ। ಅಯಂ ನಿಗ್ಗಹಮುಖೇನ ದೇಸನಾ। ವುತ್ತಮ್ಪಿ ಚೇತಂ "ನಿಗ್ಗಯ್ಹ ನಿಗ್ಗಯ್ಹಾಹಂ, ಆನನ್ದ, ವಕ್ಖಾಮಿ, ಪವಯ್ಹ ಪವಯ್ಹ, ಆನನ್ದ, ವಕ್ಖಾಮಿ, ಯೋ ಸಾರೋ, ಸೋ ಠಸ್ಸತೀ"ತಿ (ಮ॰ ನಿ॰ ೩.೧೯೬)। ಯೇ ಪನ ಉಜುಕಾ ಸಿಕ್ಖಾಕಾಮಾ, ತೇಸಂ ಸುವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಂ ಕತ್ವಾ ಆಕಙ್ಖೇಯ್ಯಸುತ್ತಾದಿಸದಿಸಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತಿ, "ಅಭಿರಮ, ತಿಸ್ಸ, ಅಭಿರಮ, ತಿಸ್ಸ, ಅಹಮೋವಾದೇನ ಅಹಮನುಗ್ಗಹೇನ ಅಹಮನುಸಾಸನಿಯಾ"ತಿ (ಸಂ॰ ನಿ॰ ೩.೮೪) ಚ ನೇ ಸಮಸ್ಸಾಸೇತಿ। ಅಯಂ ಅನುಗ್ಗಹಮುಖೇನ ದೇಸನಾ।

ಅಯಂ ಪನ ದೇವಪುತ್ತೋ ಮಾನತ್ಥದ್ಧೋ ಪಣ್ಡಿತಮಾನೀ, ಏವಂ ಕಿರಸ್ಸ ಅಹೋಸಿ - ಅಹಂ ಓಘಂ ಜಾನಾಮಿ, ತಥಾಗತಸ್ಸ ಓಘತಿಣ್ಣಭಾವಂ ಜಾನಾಮಿ, "ಇಮಿನಾ ಪನ ಕಾರಣೇನ ತಿಣ್ಣೋ"ತಿ ಏತ್ತಕಮತ್ತಂ ನ ಜಾನಾಮಿ। ಇತಿ ಮಯ್ಹಂ ಞಾತಮೇವ ಬಹು, ಅಪ್ಪಂ ಅಞ್ಞಾತಂ, ತಮಹಂ ಕಥಿತಮತ್ತಮೇವ ಜಾನಿಸ್ಸಾಮಿ। ಕಿಞ್ಹಿ ನಾಮ ತಂ ಭಗವಾ ವದೇಯ್ಯ, ಯಸ್ಸಾಹಂ ಅತ್ಥಂ ನ ಜಾನೇಯ್ಯನ್ತಿ। ಅಥ ಸತ್ಥಾ "ಅಯಂ ಕಿಲಿಟ್ಠವತ್ಥಂ ವಿಯ ರಙ್ಗಜಾತಂ ಅಭಬ್ಬೋ ಇಮಂ ಮಾನಂ ಅಪ್ಪಹಾಯ ದೇಸನಂ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿತುಂ, ಮಾನನಿಗ್ಗಹಂ ತಾವಸ್ಸ ಕತ್ವಾ ಪುನ ನೀಚಚಿತ್ತೇನ ಪುಚ್ಛನ್ತಸ್ಸ ಪಕಾಸೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಪಟಿಚ್ಛನ್ನಂ ಕತ್ವಾ ಪಞ್ಹಂ ಕಥೇಸಿ। ಸೋಪಿ ನಿಹತಮಾನೋ ಅಹೋಸಿ, ಸಾ ಚಸ್ಸ ನಿಹತಮಾನತಾ ಉತ್ತರಿಪಞ್ಹಪುಚ್ಛನೇನೇವ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। ತಸ್ಸ ಪನ ಪಞ್ಹಪುಚ್ಛನಸ್ಸ ಅಯಮತ್ಥೋ - ಕಥಂ ಪನ ತ್ವಂ, ಮಾರಿಸ, ಅಪ್ಪತಿಟ್ಠಂ ಅನಾಯೂಹಂ ಓಘಮತರಿ, ಯಥಾಹಂ ಜಾನಾಮಿ, ಏವಂ ಮೇ ಕಥೇಹೀತಿ।

ಅಥಸ್ಸ ಭಗವಾ ಕಥೇನ್ತೋ **ಯದಾಸ್ವಾಹ**ನ್ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ **ಯದಾ ಸ್ವಾಹ**ನ್ತಿ ಯಸ್ಮಿಂ ಕಾಲೇ ಅಹಂ। ಸುಕಾರೋ ನಿಪಾತಮತ್ತಂ। ಯಥಾ ಚ ಏತ್ಥ, ಏವಂ ಸಬ್ಬಪದೇಸು। **ಸಂಸೀದಾಮೀ**ತಿ ಪಟಿಚ್ಛನ್ನಂ ಕತ್ವಾ ಅತರನ್ತೋ ತತ್ಥೇವ ಓಸೀದಾಮಿ। **ನಿಬ್ಬುಯ್ಹಾಮೀ**ತಿ ಠಾತುಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತೋ ಅತಿವತ್ತಾಮಿ। ಇತಿ ಠಾನೇ ಚ ವಾಯಾಮೇ ಚ ದೋಸಂ ದಿಸ್ವಾ ಅತಿಟ್ಠನ್ತೋ ಅವಾಯಮನ್ತೋ ಓಘಮತರಿನ್ತಿ ಏವಂ ಭಗವತಾ ಪಞ್ಹೋ ಕಥಿತೋ। ದೇವತಾಯಪಿ ಪಟಿವಿದ್ಧೋ, ನ ಪನ ಪಾಕಟೋ, ತಸ್ಸ ಪಾಕಟೀಕರಣತ್ಥಂ ಸತ್ತ ದುಕಾ ದಸ್ಸಿತಾ। ಕಿಲೇಸವಸೇನ ಹಿ ಸನ್ತಿಟ್ಠನ್ತೋ ಸಂಸೀದತಿ ನಾಮ, ಅಭಿಸಙ್ಖಾರವಸೇನ ಆಯೂಹನ್ತೋ ನಿಬ್ಬುಯ್ಹತಿ ನಾಮ। ತಣ್ಹಾದಿಟ್ಠೀಹಿ ವಾ ಸನ್ತಿಟ್ಠನ್ತೋ ಸಂಸೀದತಿ ನಾಮ, ಅವಸೇಸಕಿಲೇಸಾನಞ್ಚೇವ ಅಭಿಸಙ್ಖಾರಾನಞ್ಚ ವಸೇನ ಆಯೂಹನ್ತೋ ನಿಬ್ಬುಯ್ಹತಿ ನಾಮ। ತಣ್ಹಾವಸೇನ ವಾ ಸನ್ತಿಟ್ಠನ್ತೋ ಸಂಸೀದತಿ ನಾಮ, ದಿಟ್ಠಿವಸೇನ ಆಯೂಹನ್ತೋ ನಿಬ್ಬುಯ್ಹತಿ ನಾಮ। ಸಸ್ಸತದಿಟ್ಠಿಯಾ ವಾ ಸನ್ತಿಟ್ಠನ್ತೋ ಸಂಸೀದತಿ ನಾಮ, ಉಚ್ಛೇದದಿಟ್ಠಿಯಾ ಆಯೂಹನ್ತೋ ನಿಬ್ಬುಯ್ಹತಿ ನಾಮ। ಓಲೀಯನಾಭಿನಿವೇಸಾ ಹಿ ಭವದಿಟ್ಠಿ, ಅತಿಧಾವನಾಭಿನಿವೇಸಾ ವಿಭವದಿಟ್ಠಿ । ಲೀನವಸೇನ ವಾ ಸನ್ತಿಟ್ಠನ್ತೋ ಸಂಸೀದತಿ ನಾಮ, ಉದ್ಧಚ್ಚವಸೇನ ಆಯೂಹನ್ತೋ ನಿಬ್ಬುಯ್ಹತಿ ನಾಮ। ತಥಾ ಕಾಮಸುಖಲ್ಲಿಕಾನುಯೋಗವಸೇನ ಸನ್ತಿಟ್ಠನ್ತೋ ಸಂಸೀದತಿ ನಾಮ, ಅತ್ತಕಿಲಮಥಾನುಯೋಗವಸೇನ ಆಯೂಹನ್ತೋ ನಿಬ್ಬುಯ್ಹತಿ ನಾಮ। ಸಬ್ಬಾಕುಸಲಾಭಿಸಙ್ಖಾರವಸೇನ ಸನ್ತಿಟ್ಠನ್ತೋ ಸಂಸೀದತಿ ನಾಮ, ಸಬ್ಬಲೋಕಿಯಕುಸಲಾಭಿಸಙ್ಖಾರವಸೇನ ಆಯೂಹನ್ತೋ ನಿಬ್ಬುಯ್ಹತಿ ನಾಮ। ವುತ್ತಮ್ಪಿ ಚೇತಂ - "ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಚುನ್ದ, ಯೇ ಕೇಚಿ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ, ಸಬ್ಬೇ ತೇ ಅಧೋಭಾಗಙ್ಗಮನೀಯಾ, ಯೇ ಕೇಚಿ ಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ, ಸಬ್ಬೇ ತೇ ಉಪರಿಭಾಗಙ್ಗಮನೀಯಾ"ತಿ (ಮ॰ ನಿ॰ ೧.೮೬)।

ಇಮಂ ಪಞ್ಹವಿಸ್ಸಜ್ಜನಂ ಸುತ್ವಾವ ದೇವತಾ ಸೋತಾಪತ್ತಿಫಲೇ ಪತಿಟ್ಠಾಯ ತುಟ್ಠಾ ಪಸನ್ನಾ ಅತ್ತನೋ ತುಟ್ಠಿಞ್ಚ ಪಸಾದಞ್ಚ ಪಕಾಸಯನ್ತೀ **ಚಿರಸ್ಸಂ ವತಾ**ತಿ ಗಾಥಮಾಹ। ತತ್ಥ **ಚಿರಸ್ಸ**ನ್ತಿ ಚಿರಸ್ಸ ಕಾಲಸ್ಸ ಅಚ್ಚಯೇನಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ಅಯಂ ಕಿರ ದೇವತಾ

ಕಸ್ಸಪಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಂ ದಿಸ್ವಾ ತಸ್ಸ ಪರಿನಿಬ್ಬಾನತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಅನ್ತರಾ ಅಞ್ಞಂ ಬುದ್ಧಂ ನ ದಿಟ್ಠಪುಬ್ಬಾ, ತಸ್ಮಾ ಅಜ್ಜ ಭಗವನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಏವಮಾಹ। ಕಿಂ ಪನಿಮಾಯ ದೇವತಾಯ ಇತೋ ಪುಬ್ಬೇ ಸತ್ಥಾ ನ ದಿಟ್ಠಪುಬ್ಬೋತಿ। ದಿಟ್ಠಪುಬ್ಬೋ ವಾ ಹೋತು ಅದಿಟ್ಠಪುಬ್ಬೋ ವಾ, ದಸ್ಸನಂ ಉಪಾದಾಯ ಏವಂ ವತ್ತುಂ ವಟ್ಟತಿ। **ಬ್ರಾಹ್ಮಣ**ನ್ತಿ ಬಾಹಿತಪಾಪಂ ಖೀಣಾಸವಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ। **ಪರಿನಿಬ್ಬುತ**ನ್ತಿ ಕಿಲೇಸನಿಬ್ಬಾನೇನ ನಿಬ್ಬುತಂ। **ಲೋಕೇ**ತಿ ಸತ್ತಲೋಕೇ। **ವಿಸತ್ತಿಕ**ನ್ತಿ ರೂಪಾದೀಸು ಆರಮ್ಮಣೇಸು ಆಸತ್ತವಿಸತ್ತತಾದೀಹಿ ಕಾರಣೇಹಿ ವಿಸತ್ತಿಕಾ ವುಚ್ಚತಿ ತಣ್ಹಾ, ತಂ ವಿಸತ್ತಿಕಂ ಅಪ್ಪತಿಟ್ಠಮಾನಂ ಅನಾಯೂಹಮಾನಂ ತಿಣ್ಣಂ ನಿತ್ತಿಣ್ಣಂ ಉತ್ತಿಣ್ಣಂ ಚಿರಸ್ಸಂ ವತ ಖೀಣಾಸವಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ಪಸ್ಸಾಮೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಸಮನುಞ್ಞೋ ಸತ್ಥಾ ಅಹೋಸೀತಿ ತಸ್ಸಾ ದೇವತಾಯ ವಚನಂ ಚಿತ್ತೇನೇವ ಸಮನುಮೋದಿ, ಏಕಜ್ಝಾಸಯೋ ಅಹೋಸಿ। **ಅನ್ತರಧಾಯೀ**ತಿ ಅಭಿಸಙ್ಖತಕಾಯಂ ಜಹಿತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಪಕತಿಉಪಾದಿಣ್ಣಕಕಾಯಸ್ಮಿಂಯೇವ ಠತ್ವಾ ಲದ್ಧಾಸಾ ಲದ್ಧಪತಿಟ್ಠಾ ಹುತ್ವಾ ದಸಬಲಂ ಗನ್ಧೇಹಿ ಚ ಮಾಲೇಹಿ ಚ ಪೂಜೇತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಭವನಂಯೇವ ಅಗಮಾಸೀತಿ।

ಓಘತರಣಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೨. ನಿಮೋಕ್ಖಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೨. ಇದಾನಿ ದುತಿಯಸುತ್ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಪಠಮಮಾಗತಞ್ಚ ಉತ್ತಾನತ್ಥಞ್ಚ ಪಹಾಯ ಯಂ ಯಂ ಅನುತ್ತಾನಂ, ತಂ ತದೇವ ವಣ್ಣಯಿಸ್ಸಾಮ। **ಜಾನಾಸಿ ನೋ**ತಿ ಜಾನಾಸಿ ನು। **ನಿಮೋಕ್ಖ**ನ್ತಿಆದೀನಿ ಮಗ್ಗಾದೀನಂ ನಾಮಾನಿ । ಮಗ್ಗೇನ ಹಿ ಸತ್ತಾ ಕಿಲೇಸಬನ್ಧನತೋ ನಿಮುಚ್ಚನ್ತಿ, ತಸ್ಮಾ ಮಗ್ಗೋ ಸತ್ತಾನಂ **ನಿಮೋಕ್ಖೋ**ತಿ ವುತ್ತೋ। ಫಲಕ್ಖಣೇ ಪನ ತೇ ಕಿಲೇಸಬನ್ಧನತೋ ಪಮುತ್ತಾ, ತಸ್ಮಾ ಫಲಂ ಸತ್ತಾನಂ **ಪಮೋಕ್ಖೋ**ತಿ ವುತ್ತಂ। ನಿಬ್ಬಾನಂ ಪತ್ವಾ ಸತ್ತಾನಂ ಸಬ್ಬದುಕ್ಖಂ ವಿವಿಚ್ಚತಿ, ತಸ್ಮಾ ನಿಬ್ಬಾನಂ **ವಿವೇಕೋ**ತಿ ವುತ್ತಂ। ಸಬ್ಬಾನಿ ವಾ ಏತಾನಿ ನಿಬ್ಬಾನಸ್ಸೇವ ನಾಮಾನಿ। ನಿಬ್ಬಾನಞ್ಹಿ ಪತ್ವಾ ಸತ್ತಾ ಸಬ್ಬದುಕ್ಖತೋ ನಿಮುಚ್ಚನ್ತಿ ಪಮುಚ್ಚನ್ತಿ ವಿವಿಚ್ಚನ್ತಿ, ತಸ್ಮಾ ತದೇವ "ನಿಮೋಕ್ಖೋ ಪಮೋಕ್ಖೋ ವಿವೇಕೋ"ತಿ ವುತ್ತಂ। **ಜಾನಾಮಿ ಖ್ವಾಹ**ನ್ತಿ ಜಾನಾಮಿ ಖೋ ಅಹಂ। ಅವಧಾರಣತ್ಥೋ ಖೋಕಾರೋ । ಅಹಂ ಜಾನಾಮಿಯೇವ। ಸತ್ತಾನಂ ನಿಮೋಕ್ಖಾದಿಜಾನನತ್ಥಮೇವ ಹಿ ಮಯಾ ಸಮತಿಂಸ ಪಾರಮಿಯೋ ಪೂರೇತ್ವಾ ಸಬ್ಬಞ್ಞುತಞ್ಞಾಣಂ ಪಟಿವಿದ್ಧನ್ತಿ ಸೀಹನಾದಂ ನದತಿ। ಬುದ್ಧಸೀಹನಾದಂ ನಾಮ ಕಿರ ಏತಂ ಸುತ್ತಂ।

ನನ್ದೀಭವಪರಿಕ್ಖಯಾತಿ ನನ್ದೀಮೂಲಕಸ್ಸ ಕಮ್ಮಭವಸ್ಸ ಪರಿಕ್ಖಯೇನ। ನನ್ದಿಯಾ ಚ ಭವಸ್ಸ ಚಾತಿಪಿ ವಟ್ಟತಿ। ತತ್ಥ ಹಿ ಪುರಿಮನಯೇ ನನ್ದೀಭವೇನ ತಿವಿಧಕಮ್ಮಾಭಿಸಙ್ಖಾರವಸೇನ ಸಙ್ಖಾರಕ್ಖನ್ಧೋ ಗಹಿತೋ, ಸಞ್ಞಾವಿಞ್ಞಾಣೇಹಿ ತಂಸಮ್ಪಯುತ್ತಾ ಚ ದ್ವೇ ಖನ್ಧಾ। ತೇಹಿ ಪನ ತೀಹಿ ಖನ್ಧೇಹಿ ಸಮ್ಪಯುತ್ತಾ ವೇದನಾ ತೇಸಂ ಗಹಣೇನ ಗಹಿತಾವಾತಿ ಅನುಪಾದಿಣ್ಣಕಾನಂ ಚತುನ್ನಂ ಅರೂಪಕ್ಖನ್ಧಾನಂ ಅಪ್ಪವತ್ತಿವಸೇನ ಸಉಪಾದಿಸೇಸಂ ನಿಬ್ಬಾನಂ ಕಥಿತಂ ಹೋತಿ। **ವೇದನಾನಂ ನಿರೋಧಾ ಉಪಸಮಾ**ತಿ ಉಪಾದಿಣ್ಣಕವೇದನಾನಂ ನಿರೋಧೇನ ಚ ಉಪಸಮೇನ ಚ। ತತ್ಥ ವೇದನಾಗಹಣೇನ ತಂಸಮ್ಪಯುತ್ತಾ ತಯೋ ಖನ್ಧಾ ಗಹಿತಾವ ಹೋನ್ತಿ, ತೇಸಂ ವತ್ಥಾರಮ್ಮಣವಸೇನ ರೂಪಕ್ಖನ್ಧೋಪಿ। ಏವಂ ಇಮೇಸಂ ಉಪಾದಿಣ್ಣಕಾನಂ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಖನ್ಧಾನಂ ಅಪ್ಪವತ್ತಿವಸೇನ ಅನುಪಾದಿಸೇಸಂ ನಿಬ್ಬಾನಂ ಕಥಿತಂ ಹೋತಿ। ದುತಿಯನಯೇ ಪನ ನನ್ದಿಗ್ಗಹಣೇನ ಸಙ್ಖಾರಕ್ಖನ್ಧೋ ಗಹಿತೋ, ಭವಗ್ಗಹಣೇನ ಉಪಪತ್ತಿಭವಸಙ್ಖಾತೋ ರೂಪಕ್ಖನ್ಧೋ, ಸಞ್ಞಾದೀಹಿ ಸರೂಪೇನೇವ ತಯೋ ಖನ್ಧಾ। ಏವಂ ಇಮೇಸಂ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಖನ್ಧಾನಂ ಅಪ್ಪವತ್ತಿವಸೇನ ನಿಬ್ಬಾನಂ ಕಥಿತಂ ಹೋತೀತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ಇಮಮೇವ ಚ ನಯಂ ಚತುನಿಕಾಯಿಕಭಣ್ಡಿಕತ್ಥೇರೋ ರೋಚೇತಿ। ಇತಿ ನಿಬ್ಬಾನವಸೇನೇವ ಭಗವಾ ದೇಸನಂ ನಿಟ್ಠಾಪೇಸೀತಿ।

ನಿಮೋಕ್ಖಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೩. ಉಪನೀಯಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೩. ತತಿಯೇ **ಉಪನೀಯತೀ**ತಿ ಪರಿಕ್ಖೀಯತಿ ನಿರುಜ್ಝತಿ, ಉಪಗಚ್ಛತಿ ವಾ, ಅನುಪುಬ್ಬೇನ ಮರಣಂ ಉಪೇತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। ಯಥಾ ವಾ ಗೋಪಾಲೇನ ಗೋಗಣೋ ನೀಯತಿ, ಏವಂ ಜರಾಯ ಮರಣಸನ್ತಿಕಂ ಉಪನೀಯತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಜೀವಿತ**ನ್ತಿ ಜೀವಿತಿನ್ದ್ರಿಯಂ। **ಅಪ್ಪ**ನ್ತಿ ಪರಿತ್ತಂ ಥೋಕಂ। ತಸ್ಸ ದ್ವೀಹಾಕಾರೇಹಿ ಪರಿತ್ತತಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾ ಸರಸಪರಿತ್ತತಾಯ ಚ ಖಣಪರಿತ್ತತಾಯ ಚ। ಸರಸಪರಿತ್ತತಾಯಪಿ ಹಿ "ಯೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚಿರಂ ಜೀವತಿ, ಸೋ ವಸ್ಸಸತಂ ಅಪ್ಪಂ ವಾ ಭಿಯ್ಯೋ"ತಿ (ದೀ॰ ನಿ॰ ೨.೭; ಸಂ॰ ನಿ॰ ೧.೧೪೫) ವಚನತೋ ಪರಿತ್ತಂ। ಖಣಪರಿತ್ತತಾಯಪಿ। ಪರಮತ್ಥತೋ ಹಿ ಅತಿಪರಿತ್ತೋ ಸತ್ತಾನಂ ಜೀವಿತಕ್ಖಣೋ ಏಕಚಿತ್ತಪ್ಪವತ್ತಿಮತ್ತೋಯೇವ । ಯಥಾ ನಾಮ ರಥಚಕ್ಕಂ ಪವತ್ತಮಾನಮ್ಪಿ ಏಕೇನೇವ ನೇಮಿಪ್ಪದೇಸೇನ ಪವತ್ತತಿ, ತಿಟ್ಠಮಾನಮ್ಪಿ ಏಕೇನೇವ ತಿಟ್ಠತಿ, ಏವಮೇವಂ ಏಕಚಿತ್ತಕ್ಖಣಿಕಂ ಸತ್ತಾನಂ ಜೀವಿತಂ, ತಸ್ಮಿಂ ಚಿತ್ತೇ ನಿರುದ್ಧಮತ್ತೇ ಸತ್ತೋ ನಿರುದ್ಧೋತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಯಥಾಹ - ಅತೀತೇ ಚಿತ್ತಕ್ಖಣೇ ಜೀವಿತ್ಥ ನ ಜೀವತಿ ನ ಜೀವಿಸ್ಸತಿ, ಅನಾಗತೇ ಚಿತ್ತಕ್ಖಣೇ ಜೀವಿಸ್ಸತಿ ನ ಜೀವತಿ ನ ಜೀವಿತ್ಥ, ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನೇ ಚಿತ್ತಕ್ಖಣೇ ಜೀವತಿ ನ ಜೀವಿತ್ಥ ನ ಜೀವಿಸ್ಸತಿ।

"ಜೀವಿತಂ ಅತ್ತಭಾವೋ ಚ, ಸುಖದುಕ್ಖಾ ಚ ಕೇವಲಾ।
ಏಕಚಿತ್ತಸಮಾಯುತ್ತಾ, ಲಹುಸೋ ವತ್ತತೇ ಖಣೋ॥

"ಯೇ ನಿರುದ್ಧಾ ಮರನ್ತಸ್ಸ, ತಿಟ್ಠಮಾನಸ್ಸ ವಾ ಇಧ।
ಸಬ್ಬೇಪಿ ಸದಿಸಾ ಖನ್ಧಾ, ಗತಾ ಅಪ್ಪಟಿಸನ್ಧಿಕಾ॥

"ಅನಿಬ್ಬತ್ತೇನ ನ ಜಾತೋ, ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನೇನ ಜೀವತಿ।
ಚಿತ್ತಭಙ್ಗಾ ಮತೋ ಲೋಕೋ, ಪಞ್ಞತ್ತಿ ಪರಮತ್ಥಿಯಾ"ತಿ॥ (ಮಹಾನಿ॰ ೧೦)।

ಜರೂಪನೀತಸ್ಸಾತಿ ಜರಂ ಉಪಗತಸ್ಸ, ಜರಾಯ ವಾ ಮರಣಸನ್ತಿಕಂ ಉಪನೀತಸ್ಸ। **ನ ಸನ್ತಿ ತಾಣಾ**ತಿ ತಾಣಂ ಲೇಣಂ ಸರಣಂ ಭವಿತುಂ ಸಮತ್ಥಾ ನಾಮ ಕೇಚಿ ನತ್ಥಿ। **ಏತಂ ಭಯ**ನ್ತಿ ಏತಂ ಜೀವಿತಿನ್ದ್ರಿಯಸ್ಸ ಮರಣೂಪಗಮನಂ, ಆಯುಪರಿತ್ತತಾ, ಜರೂಪನೀತಸ್ಸ ತಾಣಾಭಾವೋತಿ ತಿವಿಧಂ ಭಯಂ ಭಯವತ್ಥು ಭಯಕಾರಣನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಪುಞ್ಞಾನಿ ಕಯಿರಾಥ ಸುಖಾವಹಾನೀ**ತಿ ವಿಞ್ಞೂ ಪುರಿಸೋ ಸುಖಾವಹಾನಿ ಸುಖದಾಯಕಾನಿ ಪುಞ್ಞಾನಿ ಕರೇಯ್ಯ। ಇತಿ ದೇವತಾ ರೂಪಾವಚರಜ್ಝಾನಂ ಸನ್ಧಾಯ ಪುಬ್ಬಚೇತನಂ ಅಪರಚೇತನಂ ಮುಞ್ಚಚೇತನಞ್ಚ ಗಹೇತ್ವಾ ಬಹುವಚನವಸೇನ "ಪುಞ್ಞಾನೀ"ತಿ ಆಹ। ಝಾನಸ್ಸಾದಂ ಝಾನನಿಕನ್ತಿಂ ಝಾನಸುಖಞ್ಚ ಗಹೇತ್ವಾ "ಸುಖಾವಹಾನೀ"ತಿ ಆಹ। ತಸ್ಸಾ ಕಿರ ದೇವತಾಯ ಸಯಂ ದೀಘಾಯುಕಟ್ಠಾನೇ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕೇ ನಿಬ್ಬತ್ತತ್ತಾ ಹೇಟ್ಠಾ ಕಾಮಾವಚರದೇವೇಸು ಪರಿತ್ತಾಯುಕಟ್ಠಾನೇ ಚವಮಾನೇ ಉಪಪಜ್ಜಮಾನೇ ಚ ಥುಲ್ಲಫುಸಿತಕೇ ವುಟ್ಠಿಪಾತಸದಿಸೇ ಸತ್ತೇ ದಿಸ್ವಾ ಏತದಹೋಸಿ "ಅಹೋವತಿಮೇ ಸತ್ತಾ ಝಾನಂ ಭಾವೇತ್ವಾ ಅಪರಿಹೀನಜ್ಝಾನಾ ಕಾಲಂ ಕತ್ವಾ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕೇ ಏಕಕಪ್ಪ-ದ್ವೇಕಪ್ಪ-ಚತುಕಪ್ಪ-ಅಟ್ಠಕಪ್ಪ-ಸೋಳಸಕಪ್ಪ-ದ್ವತ್ತಿಂಸಕಪ್ಪ-ಚತುಸಟ್ಠಿಕಪ್ಪಪ್ಪಮಾಣಂ ಅದ್ಧಾನಂ ತಿಟ್ಠೇಯ್ಯು"ನ್ತಿ। ತಸ್ಮಾ ಏವಮಾಹ।

ಅಥ ಭಗವಾ - "ಅಯಂ ದೇವತಾ ಅನಿಯ್ಯಾನಿಕಂ ವಟ್ಟಕಥಂ ಕಥೇತೀ"ತಿ ವಿವಟ್ಟಮಸ್ಸಾ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ ದುತಿಯಂ ಗಾಥಮಾಹ। ತತ್ಥ **ಲೋಕಾಮಿಸ**ನ್ತಿ ದ್ವೇ ಲೋಕಾಮಿಸಾ ಪರಿಯಾಯೇನ ಚ ನಿಪ್ಪರಿಯಾಯೇನ ಚ। ಪರಿಯಾಯೇನ ತೇಭೂಮಕವಟ್ಟಂ ಲೋಕಾಮಿಸಂ, ನಿಪ್ಪರಿಯಾಯೇನ ಚತ್ತಾರೋ ಪಚ್ಚಯಾ। ಇಧ ಪರಿಯಾಯಲೋಕಾಮಿಸಂ ಅಧಿಪ್ಪೇತಂ। ನಿಪ್ಪರಿಯಾಯಲೋಕಾಮಿಸಮ್ಪಿ ವಟ್ಟತಿಯೇವ। **ಸನ್ತಿಪೇಕ್ಖೋ**ತಿ ನಿಬ್ಬಾನಸಙ್ಖಾತಂ ಅಚ್ಚನ್ತಸನ್ತಿಂ ಪೇಕ್ಖನ್ತೋ ಇಚ್ಛನ್ತೋ ಪತ್ಥಯನ್ತೋತಿ।

ಉಪನೀಯಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೪. ಅಚ್ಚೇನ್ತಿಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೪. ಚತುತ್ಥೇ **ಅಚ್ಚೇನ್ತೀ**ತಿ ಅತಿಕ್ಕಮನ್ತಿ। **ಕಾಲಾ**ತಿ ಪುರೇಭತ್ತಾದಯೋ ಕಾಲಾ। **ತರಯನ್ತಿ ರತ್ತಿಯೋ**ತಿ ರತ್ತಿಯೋ ಅತಿಕ್ಕಮಮಾನಾ ಪುಗ್ಗಲಂ ಮರಣೂಪಗಮನಾಯ ತರಯನ್ತಿ ಸೀಘಂ ಸೀಘಂ ಗಮಯನ್ತಿ। **ವಯೋಗುಣಾ**ತಿ ಪಠಮಮಜ್ಝಿಮಪಚ್ಛಿಮವಯಾನಂ ಗುಣಾ, ರಾಸಯೋತಿ ಅತ್ಥೋ। "ಅನುಜಾನಾಮಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಹತಾನಂ ವತ್ಥಾನಂ ದಿಗುಣಂ ಸಙ್ಘಾಟಿ"ನ್ತಿ (ಮಹಾವ॰ ೩೪೮) ಏತ್ಥ ಹಿ ಪಟಲಟ್ಠೋ ಗುಣಟ್ಠೋ। "ಸತಗುಣಾ ದಕ್ಖಿಣಾ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಿತಬ್ಬಾ"ತಿ (ಮ॰ ನಿ॰ ೩.೩೭೯) ಏತ್ಥ ಆನಿಸಂಸಟ್ಠೋ। "ಅನ್ತಂ ಅನ್ತಗುಣ"ನ್ತಿ ಏತ್ಥ ಕೋಟ್ಠಾಸಟ್ಠೋ। "ಕಯಿರಾ ಮಾಲಾಗುಣೇ ಬಹೂ"ತಿ (ಧ॰ ಪ॰ ೫೩) ಏತ್ಥ ರಾಸಟ್ಠೋ। "ಪಞ್ಚ ಕಾಮಗುಣಾ"ತಿ ಏತ್ಥ ಬನ್ಧನಟ್ಠೋ। ಇಧ ಪನ ರಾಸಟ್ಠೋ ಗುಣಟ್ಠೋ। ತಸ್ಮಾ **ವಯೋಗುಣಾ**ತಿ ವಯೋರಾಸಯೋ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। **ಅನುಪುಬ್ಬಂ ಜಹನ್ತೀ**ತಿ ಅನುಪಟಿಪಾಟಿಯಾ ಪುಗ್ಗಲಂ ಜಹನ್ತಿ। ಮಜ್ಝಿಮವಯೇ ಠಿತಂ ಹಿ ಪಠಮವಯೋ ಜಹತಿ, ಪಚ್ಛಿಮವಯೇ ಠಿತಂ ದ್ವೇ ಪಠಮಮಜ್ಝಿಮಾ ಜಹನ್ತಿ, ಮರಣಕ್ಖಣೇ ಪನ ತಯೋಪಿ ವಯಾ ಜಹನ್ತೇವ। **ಏತಂ ಭಯ**ನ್ತಿ ಏತಂ ಕಾಲಾನಂ ಅತಿಕ್ಕಮನಂ, ರತ್ತಿದಿವಾನಂ ತರಿತಭಾವೋ, ವಯೋಗುಣಾನಂ ಜಹನಭಾವೋತಿ ತಿವಿಧಂ ಭಯಂ। ಸೇಸಂ ಪುರಿಮಸದಿಸಮೇವಾತಿ।

ಅಚ್ಚೇನ್ತಿಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೫. ಕತಿಛಿನ್ದಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೫. ಪಞ್ಚಮೇ **ಕತಿ ಛಿನ್ದೇ**ತಿ ಛಿನ್ದನ್ತೋ ಕತಿ ಛಿನ್ದೇಯ್ಯ। ಸೇಸಪದೇಸುಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। ಏತ್ಥ ಚ "ಛಿನ್ದೇ ಜಹೇ"ತಿ ಅತ್ಥತೋ ಏಕಂ। ಗಾಥಾಬನ್ಧಸ್ಸ ಪನ ಮಟ್ಠಭಾವತ್ಥಂ ಅಯಂ ದೇವತಾ ಸದ್ದಪುನರುತ್ತಿಂ ವಜ್ಜಯನ್ತೀ ಏವಮಾಹ। **ಕತಿ ಸಙ್ಗಾತಿಗೋ**ತಿ ಕತಿ ಸಙ್ಗೇ ಅತಿಗತೋ, ಅತಿಕ್ಕನ್ತೋತಿ ಅತ್ಥೋ। ಸಙ್ಗಾತಿಕೋತಿಪಿ ಪಾಠೋ, ಅಯಮೇವ ಅತ್ಥೋ। **ಪಞ್ಚ ಛಿನ್ದೇ**ತಿ ಛಿನ್ದನ್ತೋ ಪಞ್ಚ ಓರಮ್ಭಾಗಿಯಸಂಯೋಜನಾನಿ ಛಿನ್ದೇಯ್ಯ। **ಪಞ್ಚ ಜಹೇ**ತಿ ಜಹನ್ತೋ ಪಞ್ಚುದ್ಧಮ್ಭಾಗಿಯಸಂಯೋಜನಾನಿ ಜಹೇಯ್ಯ। ಇಧಾಪಿ ಛಿನ್ದನಞ್ಚ ಜಹನಞ್ಚ ಅತ್ಥತೋ ಏಕಮೇವ, ಭಗವಾ ಪನ ದೇವತಾಯ ಆರೋಪಿತವಚನಾನುರೂಪೇನೇವ ಏವಮಾಹ। ಅಥ ವಾ ಪಾದೇಸು ಬದ್ಧಪಾಸಸಕುಣೋ ವಿಯ ಪಞ್ಚೋರಮ್ಭಾಗಿಯಸಂಯೋಜನಾನಿ ಹೇಟ್ಠಾ ಆಕಡ್ಢಮಾನಾಕಾರಾನಿ ಹೋನ್ತಿ, ತಾನಿ ಅನಾಗಾಮಿಮಗ್ಗೇನ ಛಿನ್ದೇಯ್ಯಾತಿ ವದತಿ। ಹತ್ಥೇಹಿ ಗಹಿತರುಕ್ಖಸಾಖಾ ವಿಯ ಪಞ್ಚುದ್ಧಮ್ಭಾಗಿಯಸಂಯೋಜನಾನಿ ಉಪರಿ ಆಕಡ್ಢಮಾನಾಕಾರಾನಿ ಹೋನ್ತಿ, ತಾನಿ ಅರಹತ್ತಮಗ್ಗೇನ ಜಹೇಯ್ಯಾತಿ ವದತಿ। **ಪಞ್ಚ ಚುತ್ತರಿ ಭಾವಯೇ**ತಿ ಏತೇಸಂ ಸಂಯೋಜನಾನಂ ಛಿನ್ದನತ್ಥಾಯ ಚೇವ ಪಹಾನತ್ಥಾಯ ಚ ಉತ್ತರಿ ಅತಿರೇಕಂ ವಿಸೇಸಂ ಭಾವೇನ್ತೋ ಸದ್ಧಾಪಞ್ಚಮಾನಿ ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಿ ಭಾವೇಯ್ಯಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಪಞ್ಚ ಸಙ್ಗಾತಿಗೋ**ತಿ ರಾಗಸಙ್ಗೋ ದೋಸಸಙ್ಗೋ ಮೋಹಸಙ್ಗೋ ಮಾನಸಙ್ಗೋ ದಿಟ್ಠಿಸಙ್ಗೋತಿ ಇಮೇ ಪಞ್ಚ ಸಙ್ಗೇ ಅತಿಕ್ಕನ್ತೋ। **ಓಘತಿಣ್ಣೋತಿ ವುಚ್ಚತೀ**ತಿ ಚತುರೋಘತಿಣ್ಣೋತಿ ಕಥೀಯತಿ। ಇಮಾಯ ಪನ ಗಾಥಾಯ ಪಞ್ಚಿನ್ದ್ರಿಯಾನಿ ಲೋಕಿಯಲೋಕುತ್ತರಾನಿ ಕಥಿತಾನೀತಿ।

ಕತಿಛಿನ್ದಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೬. ಜಾಗರಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೬. ಛಟ್ಠೇ **ಜಾಗರತ**ನ್ತಿ ಜಾಗರನ್ತಾನಂ। **ಪಞ್ಚ ಜಾಗರತ**ನ್ತಿ ವಿಸ್ಸಜ್ಜನಗಾಥಾಯಂ ಪನ ಸದ್ಧಾದೀಸು ಪಞ್ಚಸು ಇನ್ದ್ರಿಯೇಸು ಜಾಗರನ್ತೇಸು ಪಞ್ಚ ನೀವರಣಾ ಸುತ್ತಾ ನಾಮ। ಕಸ್ಮಾ? ಯಸ್ಮಾ ತಂಸಮಙ್ಗೀಪುಗ್ಗಲೋ ಯತ್ಥ ಕತ್ಥಚಿ ನಿಸಿನ್ನೋ ವಾ ಠಿತೋ ವಾ ಅರುಣಂ ಉಟ್ಠಪೇನ್ತೋಪಿ ಪಮಾದತಾಯ ಅಕುಸಲಸಮಙ್ಗಿತಾಯ ಸುತ್ತೋ ನಾಮ ಹೋತಿ। ಏವಂ ಸುತ್ತೇಸು ಪಞ್ಚಸು ನೀವರಣೇಸು ಪಞ್ಚಿನ್ದ್ರಿಯಾನಿ ಜಾಗರಾನಿ ನಾಮ। ಕಸ್ಮಾ ? ಯಸ್ಮಾ ತಂಸಮಙ್ಗೀಪುಗ್ಗಲೋ ಯತ್ಥ ಕತ್ಥಚಿ ನಿಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ನಿದ್ದಾಯನ್ತೋಪಿ ಅಪ್ಪಮಾದತಾಯ ಕುಸಲಸಮಙ್ಗಿತಾಯ ಜಾಗರೋ ನಾಮ ಹೋತಿ। ಪಞ್ಚಹಿ ಪನ ನೀವರಣೇಹೇವ ಕಿಲೇಸರಜಂ

ಆದಿಯತಿ ಗಣ್ಹಾತಿ ಪರಾಮಸತಿ। ಪುರಿಮಾ ಹಿ ಕಾಮಚ್ಛನ್ದಾದಯೋ ಪಚ್ಛಿಮಾನಂ ಪಚ್ಚಯಾ ಹೋನ್ತೀತಿ ಪಞ್ಚಹಿ ಇನ್ದ್ರಿಯೇಹಿ ಪರಿಸುಜ್ಝತೀತಿ ಅಯಮತ್ಥೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ಇಧಾಪಿ ಪಞ್ಚಿನ್ದ್ರಿಯಾನಿ ಲೋಕಿಯಲೋಕುತ್ತರಾನೇವ ಕಥಿತಾನೀತಿ।

ಜಾಗರಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೭. ಅಪ್ಪಟಿವಿದಿತಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೭. ಸತ್ತಮೇ **ಧಮ್ಮಾ**ತಿ ಚತುಸಚ್ಚಧಮ್ಮಾ। **ಅಪ್ಪಟಿವಿದಿತಾ**ತಿ ಞಾಣೇನ ಅಪ್ಪಟಿವಿದ್ಧಾ। **ಪರವಾದೇಸೂ**ತಿ ದ್ವಾಸಟ್ಠಿದಿಟ್ಠಿಗತವಾದೇಸು। ತೇ ಹಿ ಇತೋ ಪರೇಸಂ ತಿತ್ಥಿಯಾನಂ ವಾದತ್ತಾ ಪರವಾದಾ ನಾಮ। **ನೀಯರೇ**ತಿ ಅತ್ತನೋ ಧಮ್ಮತಾಯಪಿ ಗಚ್ಛನ್ತಿ, ಪರೇನಪಿ ನೀಯನ್ತಿ। ತತ್ಥ ಸಯಮೇವ ಸಸ್ಸತಾದೀನಿ ಗಣ್ಹನ್ತಾ ಗಚ್ಛನ್ತಿ ನಾಮ, ಪರಸ್ಸ ವಚನೇನ ತಾನಿ ಗಣ್ಹನ್ತಾ ನೀಯನ್ತಿ ನಾಮ। **ಕಾಲೋ ತೇಸಂ ಪಬುಜ್ಝಿತು**ನ್ತಿ ತೇಸಂ ಪುಗ್ಗಲಾನಂ ಪಬುಜ್ಝಿತುಂ ಅಯಂ ಕಾಲೋ। ಲೋಕಸ್ಮಿಞ್ಹಿ ಬುದ್ಧೋ ಉಪ್ಪನ್ನೋ, ಧಮ್ಮೋ ದೇಸಿಯತಿ, ಸಙ್ಘೋ ಸುಪ್ಪಟಿಪನ್ನೋ, ಪಟಿಪದಾ ಭದ್ದಿಕಾ, ಇಮೇ ಚ ಪನ ಮಹಾಜನಾ ವಟ್ಟೇ ಸುತ್ತಾ ನಪ್ಪಬುಜ್ಝನ್ತೀತಿ ದೇವತಾ ಆಹ। **ಸಮ್ಬುದ್ಧಾ**ತಿ ಸಮ್ಮಾ ಹೇತುನಾ ಕಾರಣೇನ ಬುದ್ಧಾ। ಚತ್ತಾರೋ ಹಿ ಬುದ್ಧಾ - ಸಬ್ಬಞ್ಞುಬುದ್ಧೋ, ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧೋ, ಚತುಸಚ್ಚಬುದ್ಧೋ, ಸುತಬುದ್ಧೋತಿ। ತತ್ಥ ಸಮತಿಂಸಪಾರಮಿಯೋ ಪೂರೇತ್ವಾ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬೋಧಿಂ ಪತ್ತೋ ಸಬ್ಬಞ್ಞುಬುದ್ಧೋ ನಾಮ। ಕಪ್ಪಸತಸಹಸ್ಸಾಧಿಕಾನಿ ದ್ವೇ ಅಸಙ್ಖ್ಯೇಯ್ಯಾನಿ ಪಾರಮಿಯೋ ಪೂರೇತ್ವಾ ಸಯಮ್ಭುತಂ ಪತ್ತೋ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧೋ ನಾಮ। ಅವಸೇಸಾ ಖೀಣಾಸವಾ ಚತುಸಚ್ಚಬುದ್ಧಾ ನಾಮ। ಬಹುಸ್ಸುತೋ ಸುತಬುದ್ಧೋ ನಾಮ। ಇಮಸ್ಮಿಂ ಅತ್ಥೇ ತಯೋಪಿ ಪುರಿಮಾ ವಟ್ಟನ್ತಿ। **ಸಮ್ಮದಞ್ಞಾ**ತಿ ಸಮ್ಮಾ ಹೇತುನಾ ಕಾರಣೇನ ಜಾನಿತ್ವಾ। **ಚರನ್ತಿ ವಿಸಮೇ ಸಮ**ನ್ತಿ ವಿಸಮೇ ವಾ ಲೋಕಸನ್ನಿವಾಸೇ ವಿಸಮೇ ವಾ ಸತ್ತನಿಕಾಯೇ ವಿಸಮೇ ವಾ ಕಿಲೇಸಜಾತೇ ಸಮಂ ಚರನ್ತೀತಿ।

ಅಪ್ಪಟಿವಿದಿತಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೮. ಸುಸಮ್ಮುಟ್ಠಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೮. ಅಟ್ಠಮೇ **ಸುಸಮ್ಮುಟ್ಠಾ**ತಿ ಪಞ್ಞಾಯ ಅಪ್ಪಟಿವಿದ್ಧಭಾವೇನೇವ ಸುನಟ್ಠಾ। ಯಥಾ ಹಿ ದ್ವೇ ಖೇತ್ತಾನಿ ಕಸಿತ್ವಾ, ಏಕಂ ವಪಿತ್ವಾ, ಬಹುಧಞ್ಞಂ ಅಧಿಗತಸ್ಸ ಅವಾಪಿತಖೇತ್ತತೋ ಅಲದ್ಧಂ ಸನ್ಧಾಯ "ಬಹುಂ ಮೇ ಧಞ್ಞಂ ನಟ್ಠ"ನ್ತಿ ವದನ್ತೋ ಅಲದ್ಧಮೇವ "ನಟ್ಠ"ನ್ತಿ ವದತಿ, ಏವಮಿಧಾಪಿ ಅಪ್ಪಟಿವಿದಿತಾವ ಸುಸಮ್ಮುಟ್ಠಾ ನಾಮ। **ಅಸಮ್ಮುಟ್ಠಾ**ತಿ ಪಞ್ಞಾಯ ಪಟಿವಿದ್ಧಭಾವೇನೇವ ಅನಟ್ಠಾ। ಸೇಸಂ ಪುರಿಮಸದಿಸಮೇವಾತಿ।

ಸುಸಮ್ಮುಟ್ಠಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೯. ಮಾನಕಾಮಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೯. ನವಮೇ **ಮಾನಕಾಮಸ್ಸಾ**ತಿ ಮಾನಂ ಕಾಮೇನ್ತಸ್ಸ ಇಚ್ಛನ್ತಸ್ಸ। **ದಮೋ**ತಿ ಏವರೂಪಸ್ಸ ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಸಮಾಧಿಪಕ್ಖಿಕೋ ದಮೋ ನತ್ಥೀತಿ ವದತಿ। "ಸಚ್ಚೇನ ದನ್ತೋ ದಮಸಾ ಉಪೇತೋ, ವೇದನ್ತಗೂ ವುಸಿತಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯೋ"ತಿ (ಸಂ॰ ನಿ॰ ೧.೧೯೫) ಏತ್ಥ ಹಿ ಇನ್ದ್ರಿಯಸಂವರೋ ದಮೋತಿ ವುತ್ತೋ। "ಯದಿ ಸಚ್ಚಾ ದಮಾ ಚಾಗಾ, ಖನ್ತ್ಯಾ ಭಿಯ್ಯೋಧ ವಿಜ್ಜತೀ"ತಿ (ಸಂ॰ ನಿ॰ ೧.೨೪೬; ಸು॰ ನಿ॰ ೧೯೧) ಏತ್ಥ ಪಞ್ಞಾ। "ದಾನೇನ ದಮೇನ ಸಂಯಮೇನ ಸಚ್ಚವಜ್ಜೇನ ಅತ್ಥಿ ಪುಞ್ಞಂ, ಅತ್ಥಿ ಪುಞ್ಞಸ್ಸ ಆಗಮೋ"ತಿ (ಸಂ॰ ನಿ॰ ೪.೩೬೫) ಏತ್ಥ ಉಪೋಸಥಕಮ್ಮಂ। "ಸಕ್ಖಿಸ್ಸಸಿ ಖೋ ತ್ವಂ, ಪುಣ್ಣ, ಇಮಿನಾ ದಮೂಪಸಮೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಸುನಾಪರನ್ತಸ್ಮಿಂ ಜನಪದೇ ವಿಹರಿತು"ನ್ತಿ (ಸಂ॰ ನಿ॰ ೪.೮೮; ಮ॰ ನಿ॰ ೩.೩೯೬) ಏತ್ಥ ಅಧಿವಾಸನಖನ್ತಿ। ಇಮಸ್ಮಿಂ ಪನ ಸುತ್ತೇ ದಮೋತಿ ಸಮಾಧಿಪಕ್ಖಿಕಧಮ್ಮಾನಂ ಏತಂ ನಾಮಂ। ತೇನೇವಾಹ - "ನ ಮೋನಮತ್ಥಿ ಅಸಮಾಹಿತಸ್ಸಾ"ತಿ। ತತ್ಥ **ಮೋನ**ನ್ತಿ

ಚತುಮಗ್ಗಞಾಣಂ, ತಞ್ಹಿ ಮುನಾತೀತಿ ಮೋನಂ, ಚತುಸಚ್ಚಧಮ್ಮೇ ಜಾನಾತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಮಚ್ಚುಧೇಯ್ಯಸ್ಸಾ**ತಿ ತೇಭೂಮಕವಟ್ಟಸ್ಸ। ತಞ್ಹಿ ಮಚ್ಚುನೋ ಪತಿಟ್ಠಾನಟ್ಠೇನ ಮಚ್ಚುಧೇಯ್ಯನ್ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। **ಪಾರ**ನ್ತಿ ತಸ್ಸೇವ ಪಾರಂ ನಿಬ್ಬಾನಂ। **ತರೇಯ್ಯಾ**ತಿ ಪಟಿವಿಜ್ಝೇಯ್ಯ ಪಾಪುಣೇಯ್ಯ ವಾ। ಇದಂ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ - ಏಕೋ ಅರಞ್ಞೇ ವಿಹರನ್ತೋ ಪಮತ್ತೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಮಚ್ಚುಧೇಯ್ಯಸ್ಸ ಪಾರಂ ನ ತರೇಯ್ಯ ನ ಪಟಿವಿಜ್ಝೇಯ್ಯ ನ ಪಾಪುಣೇಯ್ಯಾತಿ।

ಮಾನಂ ಪಹಾಯಾತಿ ಅರಹತ್ತಮಗ್ಗೇನ ನವವಿಧಮಾನಂ ಪಜಹಿತ್ವಾ। **ಸುಸಮಾಹಿತತ್ತೋ**ತಿ ಉಪಚಾರಪ್ಪನಾಸಮಾಧೀಹಿ ಸುಟ್ಠು ಸಮಾಹಿತತ್ತೋ। **ಸುಚೇತಸೋ**ತಿ ಞಾಣಸಮ್ಪಯುತ್ತತಾಯ ಸುನ್ದರಚಿತ್ತೋ। ಞಾಣವಿಪ್ಪಯುತ್ತಚಿತ್ತೇನ ಹಿ ಸುಚೇತಸೋತಿ ನ ವುಚ್ಚತಿ, ತಸ್ಮಾ ಞಾಣಸಮ್ಪಯುತ್ತೇನ ಸುಚೇತಸೋ ಹುತ್ವಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಸಬ್ಬಧಿ ವಿಪ್ಪಮುತ್ತೋ**ತಿ ಸಬ್ಬೇಸು ಖನ್ಧಾಯತನಾದೀಸು ವಿಪ್ಪಮುತ್ತೋ ಹುತ್ವಾ। **ತರೇಯ್ಯಾ**ತಿ ಏತ್ಥ ತೇಭೂಮಕವಟ್ಟಂ ಸಮತಿಕ್ಕಮನ್ತೋ ನಿಬ್ಬಾನಂ ಪಟಿವಿಜ್ಝನ್ತೋ ತರತೀತಿ ಪಟಿವೇಧತರಣಂ ನಾಮ ವುತ್ತಂ। ಇತಿ ಇಮಾಯ ಗಾಥಾಯ ತಿಸ್ಸೋ ಸಿಕ್ಖಾ ಕಥಿತಾ ಹೋನ್ತಿ। ಕಥಂ - ಮಾನೋ ನಾಮಾಯಂ ಸೀಲಭೇದನೋ, ತಸ್ಮಾ "ಮಾನಂ ಪಹಾಯಾ"ತಿ ಇಮಿನಾ ಅಧಿಸೀಲಸಿಕ್ಖಾ ಕಥಿತಾ ಹೋತಿ। "ಸುಸಮಾಹಿತತ್ತೋ"ತಿ ಇಮಿನಾ ಅಧಿಚಿತ್ತಸಿಕ್ಖಾ। "ಸುಚೇತಸೋ"ತಿ ಏತ್ಥ ಚಿತ್ತೇನ ಪಞ್ಞಾ ದಸ್ಸಿತಾ, ತಸ್ಮಾ ಇಮಿನಾ ಅಧಿಪಞ್ಞಾಸಿಕ್ಖಾ ಕಥಿತಾ। ಅಧಿಸೀಲಞ್ಚ ನಾಮ ಸೀಲೇ ಸತಿ ಹೋತಿ, ಅಧಿಚಿತ್ತಂ ಚಿತ್ತೇ ಸತಿ, ಅಧಿಪಞ್ಞಾ ಪಞ್ಞಾಯ ಸತಿ। ತಸ್ಮಾ ಸೀಲಂ ನಾಮ ಪಞ್ಚಪಿ ದಸಪಿ ಸೀಲಾನಿ, ಪಾತಿಮೋಕ್ಖಸಂವರೋ ಅಧಿಸೀಲಂ ನಾಮಾತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ಅಟ್ಠ ಸಮಾಪತ್ತಿಯೋ ಚಿತ್ತಂ, ವಿಪಸ್ಸನಾಪಾದಕಜ್ಝಾನಂ ಅಧಿಚಿತ್ತಂ। ಕಮ್ಮಸ್ಸಕತಞಾಣಂ ಪಞ್ಞಾ, ವಿಪಸ್ಸನಾ ಅಧಿಪಞ್ಞಾ। ಅನುಪ್ಪನ್ನೇಪಿ ಹಿ ಬುದ್ಧುಪ್ಪಾದೇ ಪವತ್ತತೀತಿ ಪಞ್ಚಸೀಲಂ ದಸಸೀಲಂ ಸೀಲಮೇವ, ಪಾತಿಮೋಕ್ಖಸಂವರಸೀಲಂ ಬುದ್ಧುಪ್ಪಾದೇಯೇವ ಪವತ್ತತೀತಿ ಅಧಿಸೀಲಂ। ಚಿತ್ತಪಞ್ಞಾಸುಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। ಅಪಿಚ ನಿಬ್ಬಾನಂ ಪತ್ಥಯನ್ತೇನ ಸಮಾದಿನ್ನಂ ಪಞ್ಚಸೀಲಮ್ಪಿ ದಸಸೀಲಮ್ಪಿ ಅಧಿಸೀಲಮೇವ। ಸಮಾಪನ್ನಾ ಅಟ್ಠ ಸಮಾಪತ್ತಿಯೋಪಿ ಅಧಿಚಿತ್ತಮೇವ। ಸಬ್ಬಮ್ಪಿ ವಾ ಲೋಕಿಯಸೀಲಂ ಸೀಲಮೇವ, ಲೋಕುತ್ತರಂ ಅಧಿಸೀಲಂ। ಚಿತ್ತಪಞ್ಞಾಸುಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋತಿ। ಇತಿ ಇಮಾಯ ಗಾಥಾಯ ಸಮೋಧಾನೇತ್ವಾ ತಿಸ್ಸೋ ಸಿಕ್ಖಾ ಸಕಲಸಾಸನಂ ಕಥಿತಂ ಹೋತೀತಿ।

ಮಾನಕಾಮಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೧೦. ಅರಞ್ಞಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೧೦. ದಸಮೇ **ಸನ್ತಾನ**ನ್ತಿ ಸನ್ತಕಿಲೇಸಾನಂ, ಪಣ್ಡಿತಾನಂ ವಾ। "ಸನ್ತೋ ಹವೇ ಸಬ್ಭಿ ಪವೇದಯನ್ತಿ (ಜಾ॰ ೨.೨೧.೪೧೩), ದೂರೇ ಸನ್ತೋ ಪಕಾಸನ್ತೀ"ತಿಆದೀಸು (ಧ॰ ಪ॰ ೩೦೪) ಹಿ ಪಣ್ಡಿತಾಪಿ ಸನ್ತೋತಿ ವುತ್ತಾ। **ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿ**ನನ್ತಿ ಸೇಟ್ಠಚಾರೀನಂ ಮಗ್ಗಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯವಾಸಂ ವಸನ್ತಾನಂ। **ಕೇನ ವಣ್ಣೋ ಪಸೀದತೀ**ತಿ ಕೇನ ಕಾರಣೇನ ಛವಿವಣ್ಣೋ ಪಸೀದತೀತಿ ಪುಚ್ಛತಿ। ಕಸ್ಮಾ ಪನೇಸಾ ಏವಂ ಪುಚ್ಛತಿ? ಏಸಾ ಕಿರ ವನಸಣ್ಡವಾಸಿಕಾ ಭುಮ್ಮದೇವತಾ ಆರಞ್ಞಕೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಪಚ್ಛಾಭತ್ತಂ ಪಿಣ್ಡಪಾತಪಟಿಕ್ಕನ್ತೇ ಅರಞ್ಞಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ರತ್ತಿಟ್ಠಾನದಿವಾಟ್ಠಾನೇಸು ಮೂಲಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ಗಹೇತ್ವಾ ನಿಸಿನ್ನೇ ಪಸ್ಸತಿ। ತೇಸಞ್ಚ ಏವಂ ನಿಸಿನ್ನಾನಂ ಬಲವಚಿತ್ತೇಕಗ್ಗತಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ। ತತೋ ವಿಸಭಾಗಸನ್ತತಿ ವೂಪಸಮ್ಮತಿ, ಸಭಾಗಸನ್ತತಿ ಓಕ್ಕಮತಿ, ಚಿತ್ತಂ ಪಸೀದತಿ। ಚಿತ್ತೇ ಪಸನ್ನೇ ಲೋಹಿತಂ ಪಸೀದತಿ, ಚಿತ್ತಸಮುಟ್ಠಾನಾನಿ ಉಪಾದಾರೂಪಾನಿ ಪರಿಸುದ್ಧಾನಿ ಹೋನ್ತಿ, ವಣ್ಟಾ ಪಮುತ್ತತಾಲಫಲಸ್ಸ ವಿಯ ಮುಖಸ್ಸ ವಣ್ಣೋ ಹೋತಿ। ತಂ ದಿಸ್ವಾ ದೇವತಾ ಚಿನ್ತೇಸಿ - "ಸರೀರವಣ್ಣೋ ನಾಮಾಯಂ ಪಣೀತಾನಿ ರಸಸಮ್ಪನ್ನಾನಿ ಭೋಜನಾನಿ ಸುಖಸಮ್ಫಸ್ಸಾನಿ ನಿವಾಸನಪಾಪುರಣಸಯನಾನಿ ಉತುಸುಖೇ ತೇಭೂಮಿಕಾದಿಭೇದೇ ಚ ಪಾಸಾದೇ ಮಾಲಾಗನ್ಧವಿಲೇಪನಾದೀನಿ ಚ ಲಭನ್ತಾನಂ ಪಸೀದತಿ, ಇಮೇ ಪನ ಭಿಕ್ಖೂ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಚರಿತ್ವಾ ಮಿಸ್ಸಕಭತ್ತಂ ಭುಞ್ಜನ್ತಿ, ವಿರಳಮಞ್ಚಕೇ ವಾ ಫಲಕೇ ವಾ ಸಿಲಾಯ ವಾ ಸಯನಾನಿ ಕಪ್ಪೇನ್ತಿ, ರುಕ್ಖಮೂಲಾದೀಸು ವಾ ಅಬ್ಭೋಕಾಸೇ ವಾ ವಸನ್ತಿ, ಕೇನ ನು ಖೋ ಕಾರಣೇನ ಏತೇಸಂ ವಣ್ಣೋ ಪಸೀದತೀ"ತಿ। ತಸ್ಮಾ ಪುಚ್ಛಿ।

ಅಥಸ್ಸಾ ಭಗವಾ ಕಾರಣಂ ಕಥೇನ್ತೋ ದುತಿಯಂ ಗಾಥಂ ಆಹ। ತತ್ಥ **ಅತೀತನ್ತಿ** ಅತೀತೇ ಅಸುಕೋ ನಾಮ ರಾಜಾ ಧಮ್ಮಿಕೋ ಅಹೋಸಿ, ಸೋ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಪಣೀತೇ ಪಚ್ಚಯೇ ಅದಾಸಿ। ಆಚರಿಯುಪಜ್ಝಾಯಾ ಲಾಭಿನೋ ಅಹೇಸುಂ। ಅಥ ಮಯಂ ಏವರೂಪಾನಿ ಭೋಜನಾನಿ ಭುಞ್ಜಿಮ್ಹಾ, ಚೀವರಾನಿ ಪಾರುಪಿಮ್ಹಾತಿ ಏವಂ ಏಕಚ್ಚೇ ಪಚ್ಚಯಬಾಹುಲ್ಲಿಕಾ ವಿಯ ಇಮೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಅತೀತಂ ನಾನುಸೋಚನ್ತಿ। **ನಪ್ಪಜಪ್ಪನ್ತಿ ನಾಗತನ್ತಿ** ಅನಾಗತೇ ಧಮ್ಮಿಕೋ ರಾಜಾ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಫೀತಾ ಜನಪದಾ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಬಹೂನಿ ಸಪ್ಪಿನವನೀತಾದೀನಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿಸ್ಸನ್ತಿ, "ಖಾದಥ ಭುಞ್ಜಥಾ"ತಿ ತತ್ಥ ತತ್ಥ ವತ್ತಾರೋ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ, ತದಾ ಮಯಂ ಏವರೂಪಾನಿ ಭೋಜನಾನಿ ಭುಞ್ಜಿಸ್ಸಾಮ, ಚೀವರಾನಿ ಪಾರುಪಿಸ್ಸಾಮಾತಿ ಏವಂ ಅನಾಗತಂ ನ ಪತ್ಥೇನ್ತಿ। **ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನೇನಾತಿ** ಯೇನ ಕೇನಚಿ ತಙ್ಖಣೇ ಲದ್ಧೇನ ಯಾಪೇನ್ತಿ। **ತೇನಾತಿ** ತೇನ ತಿವಿಧೇನಾಪಿ ಕಾರಣೇನ।

ಏವಂ ವಣ್ಣಸಮ್ಪತ್ತಿಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಇದಾನಿ ತಸ್ಸೇವ ವಣ್ಣಸ್ಸ ವಿನಾಸಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ ಅನನ್ತರಂ ಗಾಥಮಾಹ। ತತ್ಥ **ಅನಾಗತಪ್ಪಜಪ್ಪಾಯಾತಿ** ಅನಾಗತಸ್ಸ ಪತ್ಥನಾಯ। **ಏತೇನಾತಿ** ಏತೇನ ಕಾರಣದ್ವಯೇನ। **ನಳೋವ ಹರಿತೋ ಲುತೋತಿ** ಯಥಾ ಹರಿತೋ ನಳೋ ಲಾಯಿತ್ವಾ ಉಣ್ಹಪಾಸಾಣೇ ಪಕ್ಖಿತ್ತೋ ಸುಸ್ಸತಿ, ಏವಂ ಸುಸ್ಸನ್ತೀತಿ।

ಅರಞ್ಞಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ। ನಳವಗ್ಗೋ ಪಠಮೋ।

೨. ನನ್ದನವಗ್ಗೋ

೧. ನನ್ದನಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೧೧. ನನ್ದನವಗ್ಗಸ್ಸ ಪಠಮೇ **ತತ್ರಾತಿ** ತಸ್ಮಿಂ ಆರಾಮೇ। **ಖೋತಿ** ಬ್ಯಞ್ಜನಸಿಲಿಟ್ಠತಾವಸೇನ ನಿಪಾತಮತ್ತಂ। **ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸೀತಿ** ಪರಿಸಜೇಟ್ಠಕೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಜಾನಾಪೇಸಿ। **ಭಿಕ್ಖವೋತಿ** ತೇಸಂ ಆಮನ್ತನಾಕಾರದೀಪನಂ। **ಭದನ್ತೇತಿ** ಪತಿವಚನದಾನಂ। **ತೇ ಭಿಕ್ಖೂತಿ** ಯೇ ತತ್ಥ ಸಮ್ಮುಖೀಭೂತಾ ಧಮ್ಮಪಟಿಗ್ಗಾಹಕಾ ಭಿಕ್ಖೂ। **ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸುನ್ತಿ** ಭಗವತೋ ವಚನಂ ಪತಿಅಸ್ಸೋಸುಂ, ಅಭಿಮುಖಾ ಹುತ್ವಾ ಸುಣಿಂಸು ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿಂಸೂತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಏತದವೋಚಾತಿ** ಏತಂ ಇದಾನಿ ವತ್ತಬ್ಬಂ "ಭೂತಪುಬ್ಬ"ನ್ತಿಆದಿವಚನಂ ಅವೋಚ। ತತ್ಥ **ತಾವತಿಂಸಕಾಯಿಕಾತಿ** ತಾವತಿಂಸಕಾಯೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಾ। ತಾವತಿಂಸಕಾಯೋ ನಾಮ ದುತಿಯದೇವಲೋಕೋ ವುಚ್ಚತಿ। ಮಘೇನ ಮಾಣವೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಮಚಲಗಾಮೇ ಕಾಲಂ ಕತ್ವಾ ತತ್ಥ ಉಪ್ಪನ್ನೇ ತೇತ್ತಿಂಸ ದೇವಪುತ್ತೇ ಉಪಾದಾಯ ಕಿರ ತಸ್ಸ ದೇವಲೋಕಸ್ಸ ಅಯಂ ಪಣ್ಣತ್ತಿ ಜಾತಾತಿ ವದನ್ತಿ। ಯಸ್ಮಾ ಪನ ಸೇಸಚಕ್ಕವಾಳೇಸುಪಿ ಛ ಕಾಮಾವಚರದೇವಲೋಕಾ ಅತ್ಥಿ। ವುತ್ತಮ್ಪಿ ಚೇತಂ "ಸಹಸ್ಸಂ ಚಾತುಮಹಾರಾಜಿಕಾನಂ ಸಹಸ್ಸಂ ತಾವತಿಂಸಾನ"ನ್ತಿ (ಅ॰ ನಿ॰ ೧೦.೨೯), ತಸ್ಮಾ ನಾಮಪಣ್ಣತ್ತಿಯೇವೇಸಾ ತಸ್ಸ ದೇವಲೋಕಸ್ಸಾತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। ಏವಞ್ಹಿ ನಿದ್ದೋಸಂ ಪದಂ ಹೋತಿ।

ನನ್ದನೇ ವನೇತಿ ಏತ್ಥ ತಂ ವನಂ ಪವಿಟ್ಠೇ ಪವಿಟ್ಠೇ ನನ್ದಯತಿ ತೋಸೇತೀತಿ ನನ್ದನಂ। ಪಞ್ಚಸು ಹಿ ಮರಣನಿಮಿತ್ತೇಸು ಉಪ್ಪನ್ನೇಸು "ಸಮ್ಪತ್ತಿಂ ಪಹಾಯ ಚವಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ಪರಿದೇವಮಾನಾ ದೇವತಾ ಸಕ್ಕೋ ದೇವಾನಮಿನ್ದೋ "ಮಾ ಪರಿದೇವಿತ್ಥ, ಅಭಿಜ್ಜನಧಮ್ಮಾ ನಾಮ ಸಙ್ಖಾರಾ ನತ್ಥೀ"ತಿ ಓವದಿತ್ವಾ ತತ್ಥ ಪವೇಸಾಪೇತಿ। ತಾಸಂ ಅಞ್ಞಾಹಿ ದೇವತಾಹಿ ಬಾಹಾಸು ಗಹೇತ್ವಾ ಪವೇಸಿತಾನಮ್ಪಿ ತಸ್ಸ ಸಮ್ಪತ್ತಿಂ ದಿಸ್ವಾವ ಮರಣಸೋಕೋ ವೂಪಸಮ್ಮತಿ, ಪೀತಿಪಾಮೋಜ್ಜಮೇವ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ। ಅಥ ತಸ್ಮಿಂ ಕೀಳಮಾನಾ ಏವ ಉಣ್ಹಸನ್ತತ್ತೋ ಹಿಮಪಿಣ್ಡೋ ವಿಯ ವಿಲೀಯನ್ತಿ, ವಾತಾಪಹತದೀಪಸಿಖಾ ವಿಯ ವಿಜ್ಝಾಯನ್ತೀತಿ ಏವಂ ಯಂಕಿಞ್ಚಿ ಅನ್ತೋ ಪವಿಟ್ಠಂ ನನ್ದಯತಿ ತೋಸೇತಿಯೇವಾತಿ ನನ್ದನಂ, ತಸ್ಮಿಂ ನನ್ದನೇ। **ಅಚ್ಛರಾಸಙ್ಘಪರಿವುತಾತಿ ಅಚ್ಛರಾತಿ** ದೇವಧೀತಾನಂ ನಾಮಂ, ತಾಸಂ ಸಮೂಹೇನ ಪರಿವುತಾ।

ದಿಬ್ಬೇಹೀತಿ ದೇವಲೋಕೇ ನಿಬ್ಬತ್ತೇಹಿ। **ಪಞ್ಚಹಿ ಕಾಮಗುಣೇಹೀತಿ** ಮನಾಪಿಯರೂಪಸದ್ದಗನ್ಧರಸಫೋಟ್ಠಬ್ಬಸಙ್ಖಾತೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ ಕಾಮಬನ್ಧನೇಹಿ ಕಾಮಕೋಟ್ಠಾಸೇಹಿ ವಾ । **ಸಮಪ್ಪಿತಾತಿ** ಉಪೇತಾ। ಇತರಂ ತಸ್ಸೇವ ವೇವಚನಂ। **ಪರಿಚಾರಯಮಾನಾತಿ**

ರಮಮಾನಾ, ತೇಸು ತೇಸು ವಾ ರೂಪಾದೀಸು ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಿ ಸಞ್ಚಾರಯಮಾನಾ। **ತಾಯಂ ವೇಲಾಯ**ನ್ತಿ ತಸ್ಮಿಂ ಪರಿಚಾರಣಕಾಲೇ। ಸೋ ಪನಸ್ಸ ದೇವಪುತ್ತಸ್ಸ ಅಧುನಾ ಅಭಿನಿಬ್ಬತ್ತಕಾಲೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ತಸ್ಸ ಹಿ ಪಟಿಸನ್ಧಿಕ್ಖಣೇಯೇವ ರತ್ತಸುವಣ್ಣಕ್ಖನ್ಧೋ ವಿಯ ವಿರೋಚಯಮಾನೋ ತಿಗಾವುತಪ್ಪಮಾಣೋ ಅತ್ತಭಾವೋ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ। ಸೋ ದಿಬ್ಬವತ್ಥನಿವತ್ಥೋ ದಿಬ್ಬಾಲಙ್ಕಾರಪಟಿಮಣ್ಡಿತೋ ದಿಬ್ಬಮಾಲಾವಿಲೇಪನಧರೋ ದಿಬ್ಬೇಹಿ ಚನ್ದನಚುಣ್ಣೇಹಿ ಸಮಂ ವಿಕಿರಿಯಮಾನೋ ದಿಬ್ಬೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ ಕಾಮಗುಣೇಹಿ ಓವುತೋ ನಿವುತೋ ಪರಿಯೋನದ್ಧೋ ಲೋಭಾಭಿಭೂತೋ ಹುತ್ವಾ ಲೋಭನಿಸ್ಸರಣಂ ನಿಬ್ಬಾನಂ ಅಪಸ್ಸನ್ತೋ ಆಸಭಿಂ ವಾಚಂ ಭಾಸನ್ತೋ ವಿಯ ಮಹಾಸದ್ದೇನ "ನ ತೇ ಸುಖಂ ಪಜಾನನ್ತೀ"ತಿ ಇಮಂ ಗಾಥಂ ಗಾಯಮಾನೋ ನನ್ದನವನೇ ವಿಚರಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ - "ತಾಯಂ ವೇಲಾಯಂ ಇಮಂ ಗಾಥಂ ಅಭಾಸೀ"ತಿ।

ಯೇ ನ ಪಸ್ಸನ್ತಿ ನನ್ದನನ್ತಿ ಯೇ ತತ್ರ ಪಞ್ಚಕಾಮಗುಣಾನುಭವನವಸೇನ ನನ್ದನವನಂ ನ ಪಸ್ಸನ್ತಿ। **ನರದೇವಾನ**ನ್ತಿ ದೇವನರಾನಂ, ದೇವಪುರಿಸಾನನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। **ತಿದಸಾನ**ನ್ತಿ ತಿಕ್ಖತ್ತುಂ ದಸನ್ನಂ। **ಯಸಸ್ಸಿನ**ನ್ತಿ ಪರಿವಾರಸಙ್ಖಾತೇನ ಯಸೇನ ಸಮ್ಪನ್ನಾನಂ।

ಅಞ್ಞತರಾ ದೇವತಾತಿ ಏಕಾ ಅರಿಯಸಾವಿಕಾ ದೇವತಾ। **ಪಚ್ಚಭಾಸೀ**ತಿ "ಅಯಂ ಬಾಲದೇವತಾ ಇಮಂ ಸಮ್ಪತ್ತಿಂ ನಿಚ್ಚಂ ಅಚಲಂ ಮಞ್ಞತಿ, ನಾಸ್ಸಾ ಛೇದನಭೇದನವಿದ್ಧಂಸನಧಮ್ಮತಂ ಜಾನಾತೀ"ತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯಂ ವಿವಟ್ಟೇತ್ವಾ ದಸ್ಸೇನ್ತೀ "ನ ತ್ವಂ ಬಾಲೇ"ತಿ ಇಮಾಯ ಗಾಥಾಯ ಪತಿಅಭಾಸಿ। **ಯಥಾ ಅರಹತಂ ವಚೋ**ತಿ ಯಥಾ ಅರಹನ್ತಾನಂ ವಚನಂ, ತಥಾ ತ್ವಂ ನ ಜಾನಾಸೀತಿ। ಏವಂ ತಸ್ಸಾ ಅಧಿಪ್ಪಾಯಂ ಪಟಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಇದಾನಿ ಅರಹನ್ತಾನಂ ವಚನಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೀ **ಅನಿಚ್ಚಾ**ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ **ಅನಿಚ್ಚಾ ವತ ಸಙ್ಖಾರಾ**ತಿ ಸಬ್ಬೇ ತೇಭೂಮಕಸಙ್ಖಾರಾ ಹುತ್ವಾ ಅಭಾವಟ್ಠೇನ ಅನಿಚ್ಚಾ। **ಉಪ್ಪಾದವಯಧಮ್ಮಿನೋ**ತಿ ಉಪ್ಪಾದವಯಸಭಾವಾ। **ಉಪ್ಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ನಿರುಜ್ಝನ್ತೀ**ತಿ ಇದಂ ಪುರಿಮಸ್ಸೇವ ವೇವಚನಂ। ಯಸ್ಮಾ ವಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ನಿರುಜ್ಝನ್ತಿ, ತಸ್ಮಾ ಉಪ್ಪಾದವಯಧಮ್ಮಿನೋತಿ। ಉಪ್ಪಾದವಯಗ್ಗಹಣೇನ ಚೇತ್ಥ ತದನನ್ತರಾ ವೇಮಜ್ಝಟ್ಠಾನಂ ಗಹಿತಮೇವ ಹೋತಿ। **ತೇಸಂ ವೂಪಸಮೋ ಸುಖೋ**ತಿ ತೇಸಂ ಸಙ್ಖಾರಾನಂ ವೂಪಸಮಸಙ್ಖಾತಂ ನಿಬ್ಬಾನಮೇವ ಸುಖಂ। ಇದಂ ಅರಹತಂ ವಚೋತಿ।

ನನ್ದನಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೨. ನನ್ದತಿಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೧೨. ದುತಿಯೇ **ನನ್ದತೀ**ತಿ ತುಸ್ಸತಿ ಅತ್ತಮನೋ ಹೋತಿ। **ಪುತ್ತಿಮಾ**ತಿ ಬಹುಪುತ್ತೋ। ತಸ್ಸ ಹಿ ಏಕಚ್ಚೇ ಪುತ್ತಾ ಕಸಿಕಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾ ಧಞ್ಞಸ್ಸ ಕೋಟ್ಠೇ ಪೂರೇನ್ತಿ, ಏಕಚ್ಚೇ ವಣಿಜ್ಜಂ ಕತ್ವಾ ಹಿರಞ್ಞಸುವಣ್ಣಂ ಆಹರನ್ತಿ, ಏಕಚ್ಚೇ ರಾಜಾನಂ ಉಪಟ್ಠಹಿತ್ವಾ ಯಾನವಾಹನಗಾಮನಿಗಮಾದೀನಿ ಲಭನ್ತಿ। ಅಥ ತೇಸಂ ಆನುಭಾವಸಙ್ಖಾತಂ ಸಿರಿಂ ಅನುಭವಮಾನಾ ಮಾತಾ ವಾ ಪಿತಾ ವಾ ನನ್ದತಿ। ಛಣದಿವಸಾದೀಸು ವಾ ಮಣ್ಡಿತಪಸಾಧಿತೇ ಪುತ್ತೇ ಸಮ್ಪತ್ತಿಂ ಅನುಭವಮಾನೇ ದಿಸ್ವಾ ನನ್ದತೀತಿ, "ನನ್ದತಿ ಪುತ್ತೇಹಿ ಪುತ್ತಿಮಾ"ತಿ ಆಹ। **ಗೋಹಿ ತಥೇವಾ**ತಿ ಯಥಾ ಪುತ್ತಿಮಾ ಪುತ್ತೇಹಿ, ತಥಾ ಗೋಸಾಮಿಕೋಪಿ ಸಮ್ಪನ್ನಂ ಗೋಮಣ್ಡಲಂ ದಿಸ್ವಾ ಗಾವೋ ನಿಸ್ಸಾಯ ಗೋರಸಸಮ್ಪತ್ತಿಂ ಅನುಭವಮಾನೋ ಗೋಹಿ ನನ್ದತಿ। **ಉಪಧೀ ಹಿ ನರಸ್ಸ ನನ್ದನಾ**ತಿ, ಏತ್ಥ **ಉಪಧೀ**ತಿ ಚತ್ತಾರೋ ಉಪಧೀ - ಕಾಮೂಪಧಿ, ಖನ್ಧೂಪಧಿ, ಕಿಲೇಸೂಪಧಿ, ಅಭಿಸಙ್ಖಾರೂಪಧೀತಿ। ಕಾಮಾಪಿ ಹಿ "ಯಂ ಪಞ್ಚ ಕಾಮಗುಣೇ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಸುಖಂ ಸೋಮನಸ್ಸಂ, ಅಯಂ ಕಾಮಾನಂ ಅಸ್ಸಾದೋ"ತಿ (ಮ॰ ನಿ॰ ೧.೧೬೬) ಏವಂ ವುತ್ತಸ್ಸ ಸುಖಸ್ಸ ಅಧಿಟ್ಠಾನಭಾವತೋ "ಉಪಧಿಯತಿ ಏತ್ಥ ಸುಖ"ನ್ತಿ ಇಮಿನಾ ವಚನತ್ಥೇನ ಉಪಧೀತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಖನ್ಧಾಪಿ ಖನ್ಧಮೂಲಕಸ್ಸ ದುಕ್ಖಸ್ಸ ಅಧಿಟ್ಠಾನಭಾವತೋ, ಕಿಲೇಸಾಪಿ ಅಪಾಯದುಕ್ಖಸ್ಸ ಅಧಿಟ್ಠಾನಭಾವತೋ, ಅಭಿಸಙ್ಖಾರಾಪಿ ಭವದುಕ್ಖಸ್ಸ ಅಧಿಟ್ಠಾನಭಾವತೋತಿ। ಇಧ ಪನ ಕಾಮೂಪಧಿ ಅಧಿಪ್ಪೇತೋ। ಪಞ್ಚ ಹಿ ಕಾಮಗುಣಾ ತೇಭೂಮಿಕಾದಿಪಾಸಾದ-ಉಳಾರಸಯನ-ವತ್ಥಾಲಙ್ಕಾರ-ನಾಟಕಪರಿವಾರಾದಿವಸೇನ ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಿತಾ ಪೀತಿಸೋಮನಸ್ಸಂ ಉಪಸಂಹರಮಾನಾ ನರಂ ನನ್ದಯನ್ತಿ। ತಸ್ಮಾ ಯಥಾ ಪುತ್ತಾ ಚ

ಗಾವೋ ಚ, ಏವಂ ಇಮೇಪಿ ಉಪಧೀ ಹಿ ನರಸ್ಸ ನನ್ದನಾತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। **ನ ಹಿ ಸೋ ನನ್ದತಿ ಯೋ ನಿರೂಪಧೀತಿ** ಯೋ ಕಾಮಗುಣಸಮ್ಪತ್ತಿರಹಿತೋ ದಲಿದ್ದೋ ದುಲ್ಲಭಘಾಸಚ್ಛಾದನೋ , ನ ಹಿ ಸೋ ನನ್ದತಿ। ಏವರೂಪೋ ಮನುಸ್ಸಪೇತೋ ಚ ಮನುಸ್ಸನೇರಯಿಕೋ ಚ ಕಿಂ ನನ್ದಿಸ್ಸತಿ ಭಗವಾತಿ ಆಹ।

ಇದಂ ಸುತ್ವಾ ಸತ್ಥಾ ಚಿನ್ತೇಸಿ - "ಅಯಂ ದೇವತಾ ಸೋಕವತ್ಥುಮೇವ ನನ್ದವತ್ಥುಂ ಕರೋತಿ, ಸೋಕವತ್ಥುಭಾವಮಸ್ಸಾ ದೀಪೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಫಲೇನ ಫಲಂ ಪಾತೇನ್ತೋ ವಿಯ ತಾಯೇವ ಉಪಮಾಯ ತಸ್ಸಾ ವಾದಂ ಭಿನ್ದನ್ತೋ ತಮೇವ ಗಾಥಂ ಪರಿವತ್ತೇತ್ವಾ **ಸೋಚತೀತಿ** ಆಹ। ತತ್ಥ **ಸೋಚತಿ ಪುತ್ತೇಹೀತಿ** ವಿದೇಸಗಮನಾದಿವಸೇನ ಪುತ್ತೇಸು ನಟ್ಠೇಸುಪಿ ನಸ್ಸನ್ತೇಸುಪಿ ಇದಾನಿ ನಸ್ಸಿಸ್ಸನ್ತೀತಿ ನಾಸಸಙ್ಕೀಪಿ ಸೋಚತಿ, ತಥಾ ಮತೇಸುಪಿ ಮರನ್ತೇಸುಪಿ ಚೋರೇಹಿ ರಾಜಪುರಿಸೇಹಿ ಗಹಿತೇಸು ವಾ ಪಚ್ಚತ್ಥಿಕಾನಂ ಹತ್ಥಂ ಉಪಗತೇಸು ವಾ ಮರಣಸಙ್ಕೀಪಿ ಹುತ್ವಾ ಸೋಚತಿ। ರುಕ್ಖಪಬ್ಬತಾದೀಹಿ ಪತಿತ್ವಾ ಹತ್ಥಪಾದಾದೀನಂ ಭೇದವಸೇನ ಭಿನ್ನೇಸುಪಿ ಭಿಜ್ಜನ್ತೇಸುಪಿ ಭೇದಸಙ್ಕೀಪಿ ಹುತ್ವಾ ಸೋಚತಿ। ಯಥಾ ಚ ಪುತ್ತೇಹಿ ಪುತ್ತಿಮಾ, ಗೋಸಾಮಿಕೋಪಿ ತಥೇವ ನವಹಾಕಾರೇಹಿ ಗೋಹಿ ಸೋಚತಿ। **ಉಪಧೀ ಹಿ ನರಸ್ಸ ಸೋಚನಾತಿ** ಯಥಾ ಚ ಪುತ್ತಗಾವೋ, ಏವಂ ಪಞ್ಚ ಕಾಮಗುಣೋಪಧೀಪಿ -

"ತಸ್ಸ ಚೇ ಕಾಮಯಾನಸ್ಸ, ಛನ್ದಜಾತಸ್ಸ ಜನ್ತುನೋ।
ತೇ ಕಾಮಾ ಪರಿಹಾಯನ್ತಿ, ಸಲ್ಲವಿದ್ಧೋವ ರುಪ್ಪತೀ"ತಿ॥ (ಸು॰ ನಿ॰ ೭೭೩) -

ವುತ್ತನಯೇನ ನರಂ ಸೋಚನ್ತಿ। ತಸ್ಮಾ ನರಸ್ಸ ಸೋಚನಾ ಸೋಕವತ್ಥುಕಮೇವಾತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। **ನ ಹಿ ಸೋ ಸೋಚತಿ, ಯೋ ನಿರೂಪಧೀತಿ** ಯಸ್ಸ ಪನ ಚತುಬ್ಬಿಧಾಪೇತೇ ಉಪಧಿಯೋ ನತ್ಥಿ, ಸೋ ನಿರುಪಧಿ ಮಹಾಖೀಣಾಸವೋ ಕಿಂ ಸೋಚಿಸ್ಸತಿ, ನ ಸೋಚತಿ ದೇವತೇತಿ।

ನನ್ದತಿಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೩. ನತ್ಥಿಪುತ್ತಸಮಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೧೩. ತತಿಯೇ **ನತ್ಥಿ ಪುತ್ತಸಮಂ ಪೇಮ**ನ್ತಿ ವಿರೂಪೇಪಿ ಹಿ ಅತ್ತನೋ ಪುತ್ತಕೇ ಸುವಣ್ಣಬಿಮ್ಬಕಂ ವಿಯ ಮಞ್ಞನ್ತಿ, ಮಾಲಾಗುಳೇ ವಿಯ ಸೀಸಾದೀಸು ಕತ್ವಾ ಪರಿಹರಮಾನಾ ತೇಹಿ ಓಹದಿತಾಪಿ ಓಮುತ್ತಿತಾಪಿ ಗನ್ಧವಿಲೇಪನಪತಿತಾ ವಿಯ ಸೋಮನಸ್ಸಂ ಆಪಜ್ಜನ್ತಿ। ತೇನಾಹ - "ನತ್ಥಿ ಪುತ್ತಸಮಂ ಪೇಮ"ನ್ತಿ । ಪುತ್ತಪೇಮಸಮಂ ಪೇಮಂ ನಾಮ ನತ್ಥೀತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। **ಗೋಸಮಿತಂ ಧನ**ನ್ತಿ ಗೋಹಿ ಸಮಂ ಗೋಧನಸಮಂ ಗೋಧನಸದಿಸಂ ಅಞ್ಞಂ ಧನಂ ನಾಮ ನತ್ಥಿ ಭಗವಾತಿ ಆಹ। **ಸೂರಿಯಸಮಾ ಆಭಾ**ತಿ ಸೂರಿಯಾಭಾಯ ಸಮಾ ಅಞ್ಞಾ ಆಭಾ ನಾಮ ನತ್ಥೀತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। **ಸಮುದ್ದಪರಮಾ**ತಿ ಯೇ ಕೇಚಿ ಅಞ್ಞೇ ಸರಾ ನಾಮ, ಸಬ್ಬೇ ತೇ ಸಮುದ್ದಪರಮಾ, ಸಮುದ್ದೋ ತೇಸಂ ಉತ್ತಮೋ, ಸಮುದ್ದಸದಿಸಂ ಅಞ್ಞಂ ಉದಕನಿಧಾನಂ ನಾಮ ನತ್ಥಿ, ಭಗವಾತಿ।

ಯಸ್ಮಾ ಪನ ಅತ್ತಪೇಮೇನ ಸಮಂ ಪೇಮಂ ನಾಮ ನತ್ಥಿ। ಮಾತಾಪಿತಾದಯೋ ಹಿ ಛಡ್ಡೇತ್ವಾಪಿ ಪುತ್ತಧೀತಾದಯೋ ಚ ಅಪೋಸೇತ್ವಾಪಿ ಸತ್ತಾ ಅತ್ತಾನಮೇವ ಪೋಸೇನ್ತಿ। ಧಞ್ಞೇನ ಚ ಸಮಂ ಧನಂ ನಾಮ ನತ್ಥಿ। (ಯದಾ ಹಿ ಸತ್ತಾ ದುಬ್ಭಿಕ್ಖಾ ಹೋನ್ತಿ), ತಥಾರೂಪೇ ಹಿ ಕಾಲೇ ಹಿರಞ್ಞಸುವಣ್ಣಾದೀನಿ ಗೋಮಹಿಂಸಾದೀನಿಪಿ ಧಞ್ಞಗ್ಗಹಣತ್ಥಂ ಧಞ್ಞಸಾಮಿಕಾನಮೇವ ಸನ್ತಿಕಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಗಚ್ಛನ್ತಿ। ಪಞ್ಞಾಯ ಚ ಸಮಾ ಆಭಾ ನಾಮ ನತ್ಥಿ। ಸೂರಿಯಾದಯೋ ಹಿ ಏಕದೇಸಂಯೇವ ಓಭಾಸನ್ತಿ, ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಮೇವ ಚ ತಮಂ ವಿನೋದೇನ್ತಿ। ಪಞ್ಞಾ ಪನ ದಸಸಹಸ್ಸಿಮ್ಪಿ ಲೋಕಧಾತುಂ ಏಕಪ್ಪಜ್ಜೋತಂ ಕಾತುಂ ಸಕ್ಕೋತಿ, ಅತೀತಂಸಾದಿಪಟಿಚ್ಛಾದಕಞ್ಚ ತಮಂ ವಿಧಮತಿ। ಮೇಘವುಟ್ಠಿಯಾ ಚ ಸಮೋ ಸರೋ ನಾಮ ನತ್ಥಿ। ನದೀವಾಪಿ ಹೋತು ತಲಾಕಾದೀನಿ ವಾ, ವುಟ್ಠಿಸಮೋ ಸರೋ ನಾಮ ನತ್ಥಿ। ಮೇಘವುಟ್ಠಿಯಾ ಹಿ ಪಚ್ಛಿನ್ನಾಯ ಮಹಾಸಮುದ್ದೋ ಅಙ್ಗುಲಿಪಬ್ಬತೇಮನಮತ್ತಮ್ಪಿ ಉದಕಂ ನ ಹೋತಿ, ವುಟ್ಠಿಯಾ ಪನ

ಪವತ್ತಮಾನಾಯ ಯಾವ ಆಭಸ್ಸರಭವನಾಪಿ ಏಕೋದಕಂ ಹೋತಿ। ತಸ್ಮಾ ಭಗವಾ ದೇವತಾಯ ಪಟಿಗಾಥಂ ವದನ್ತೋ **ನತ್ಥಿ ಅತ್ತಸಮಂ ಪೇಮ**ನ್ತಿಆದಿಮಾಹಾತಿ।

ನತ್ಥಿಪುತ್ತಸಮಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೪. ಖತ್ತಿಯಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೧೪. ಚತುತ್ಥೇ **ಖತ್ತಿಯೋ ದ್ವಿಪದ**ನ್ತಿ ದ್ವಿಪದಾನಂ ರಾಜಾ ಸೇಟ್ಠೋ। **ಕೋಮಾರೀ**ತಿ ಕುಮಾರಿಕಾಲೇ ಗಹಿತಾ। ಅಯಂ ಸೇಸಭರಿಯಾನಂ ಸೇಟ್ಠಾತಿ ವದತಿ। **ಪುಬ್ಬಜೋ**ತಿ ಪಠಮಂ ಜಾತೋ ಕಾಣೋ ವಾಪಿ ಹೋತು ಕುಣಿಆದೀನಂ ವಾ ಅಞ್ಞತರೋ, ಯೋ ಪಠಮಂ ಜಾತೋ, ಅಯಮೇವ ಪುತ್ತೋ ಇಮಿಸ್ಸಾ ದೇವತಾಯ ವಾದೇ ಸೇಟ್ಠೋ ನಾಮ ಹೋತಿ। ಯಸ್ಮಾ ಪನ ದ್ವಿಪದಾದೀನಂ ಬುದ್ಧಾದಯೋ ಸೇಟ್ಠಾ, ತಸ್ಮಾ ಭಗವಾ ಪಟಿಗಾಥಂ ಆಹ। ತತ್ಥ ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ಭಗವಾ ಸಬ್ಬೇಸಂಯೇವ ಅಪದಾದಿಭೇದಾನಂ ಸತ್ತಾನಂ ಸೇಟ್ಠೋ, ಉಪ್ಪಜ್ಜಮಾನೋ ಪನೇಸ ಸಬ್ಬಸತ್ತಸೇಟ್ಠೋ ದ್ವಿಪದೇಸುಯೇವ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ತಸ್ಮಾ **ಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ದ್ವಿಪದಂ ಸೇಟ್ಠೋ**ತಿ ಆಹ। ದ್ವಿಪದೇಸು ಉಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಚಸ್ಸ ಸಬ್ಬಸತ್ತಸೇಟ್ಠಭಾವೋ ಅಪ್ಪಟಿಹತೋವ ಹೋತಿ। **ಆಜಾನೀಯೋ**ತಿ ಹತ್ಥೀ ವಾ ಹೋತು ಅಸ್ಸಾದೀಸು ಅಞ್ಞತರೋ ವಾ, ಯೋ ಕಾರಣಂ ಜಾನಾತಿ, ಅಯಂ ಆಜಾನೀಯೋವ ಚತುಪ್ಪದಾನಂ ಸೇಟ್ಠೋತಿ ಅತ್ಥೋ। ಕೂಟಕಣ್ಣರಞ್ಞೋ ಗುಳವಣ್ಣಅಸ್ಸೋ ವಿಯ। ರಾಜಾ ಕಿರ ಪಾಚೀನದ್ವಾರೇನ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಚೇತಿಯಪಬ್ಬತಂ ಗಮಿಸ್ಸಾಮೀತಿ ಕಲಮ್ಬನದೀತೀರಂ ಸಮ್ಪತ್ತೋ, ಅಸ್ಸೋ ತೀರೇ ಠತ್ವಾ ಉದಕಂ ಓತರಿತುಂ ನ ಇಚ್ಛತಿ , ರಾಜಾ ಅಸ್ಸಾಚರಿಯಂ ಆಮನ್ತೇತ್ವಾ, ''ಅಹೋ ವತ ತಯಾ ಅಸ್ಸೋ ಸಿಕ್ಖಾಪಿತೋ ಉದಕಂ ಓತರಿತುಂ ನ ಇಚ್ಛತೀ''ತಿ ಆಹ। ಆಚರಿಯೋ ''ಸುಸಿಕ್ಖಾಪಿತೋ ದೇವ ಅಸ್ಸೋ, ಏತಸ್ಸ ಹಿ ಚಿತ್ತಂ - 'ಸಚಾಹಂ ಉದಕಂ ಓತರಿಸ್ಸಾಮಿ, ವಾಲಂ ತೇಮಿಸ್ಸತಿ, ವಾಲೇ ತಿನ್ತೇ ರಞ್ಞೋ ಅಙ್ಗೇ ಉದಕಂ ಪಾತೇಯ್ಯಾ'ತಿ, ಏವಂ ತುಮ್ಹಾಕಂ ಸರೀರೇ ಉದಕಪಾತನಭಯೇನ ನ ಓತರತಿ, ವಾಲಂ ಗಣ್ಹಾಪೇಥಾ''ತಿ ಆಹ। ರಾಜಾ ತಥಾ ಕಾರೇಸಿ। ಅಸ್ಸೋ ವೇಗೇನ ಓತರಿತ್ವಾ ಪಾರಂ ಗತೋ। **ಸುಸ್ಸೂಸಾ**ತಿ ಸುಸ್ಸೂಸಮಾನಾ। ಕುಮಾರಿಕಾಲೇ ವಾ ಗಹಿತಾ ಹೋತು ಪಚ್ಛಾ ವಾ, ಸುರೂಪಾ ವಾ ವಿರೂಪಾ ವಾ, ಯಾ ಸಾಮಿಕಂ ಸುಸ್ಸೂಸತಿ ಪರಿಚರತಿ ತೋಸೇತಿ, ಸಾ ಭರಿಯಾನಂ ಸೇಟ್ಠಾ। **ಅಸ್ಸವೋ**ತಿ ಆಸುಣಮಾನೋ। ಜೇಟ್ಠೋ ವಾ ಹಿ ಹೋತು ಕನಿಟ್ಠೋ ವಾ, ಯೋ ಮಾತಾಪಿತೂನಂ ವಚನಂ ಸುಣಾತಿ, ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛತಿ, ಓವಾದಪಟಿಕರೋ ಹೋತಿ, ಅಯಂ ಪುತ್ತಾನಂ ಸೇಟ್ಠೋ, ಅಞ್ಞೇಹಿ ಸನ್ಧಿಚ್ಛೇದಕಾದಿಚೋರೇಹಿ ಪುತ್ತೇಹಿ ಕೋ ಅತ್ಥೋ ದೇವತೇತಿ।

ಖತ್ತಿಯಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೫. ಸಣಮಾನಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೧೫. ಪಞ್ಚಮೇ **ಠಿತೇ ಮಜ್ಝನ್ಹಿಕೇ**ತಿ ಠಿತಮಜ್ಝನ್ಹಿಕೇ। **ಸನ್ನಿಸೀವೇಸೂ**ತಿ ಯಥಾ ಫಾಸುಕಟ್ಠಾನಂ ಉಪಗನ್ತ್ವಾ ಸನ್ನಿಸಿನ್ನೇಸು ವಿಸ್ಸಮಮಾನೇಸು। ಠಿತಮಜ್ಝನ್ಹಿಕಕಾಲೋ ನಾಮೇಸ ಸಬ್ಬಸತ್ತಾನಂ ಇರಿಯಾಪಥದುಬ್ಬಲ್ಯಕಾಲೋ। ಇಧ ಪನ ಪಕ್ಖೀನಂಯೇವ ವಸೇನ ದಸ್ಸಿತೋ। **ಸಣತೇವಾ**ತಿ ಸಣತಿ ವಿಯ ಮಹಾವಿರವಂ ವಿಯ ಮುಞ್ಚತಿ। ಸಣಮಾನಮೇವ ಚೇತ್ಥ ''ಸಣತೇವಾ''ತಿ ವುತ್ತಂ। ತಪ್ಪಟಿಭಾಗಂ ನಾಮೇತಂ। ನಿದಾಘಸಮಯಸ್ಮಿಞ್ಹಿ ಠಿತಮಜ್ಝನ್ಹಿಕಕಾಲೇ ಚತುಪ್ಪದಗಣೇಸು ಚೇವ ಪಕ್ಖಿಗಣೇಸು ಚ ಸನ್ನಿಸಿನ್ನೇಸು ವಾತಪೂರಿತಾನಂ ಸುಸಿರರುಕ್ಖಾನಞ್ಚೇವ ಛಿದ್ದವೇಣುಪಬ್ಬಾನಞ್ಚ ಖನ್ಧೇನ ಖನ್ಧಂ ಸಾಖಾಯ ಸಾಖಂ ಸಙ್ಘಟ್ಟಯನ್ತಾನಂ ಪಾದಪಾನಞ್ಚ ಅರಞ್ಞಮಜ್ಝೇ ಮಹಾಸದ್ದೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ । ತಂ ಸನ್ಧಾಯೇತಂ ವುತ್ತಂ। **ತಂ ಭಯಂ ಪಟಿಭಾತಿ ಮ**ನ್ತಿ ತಂ ಏವರೂಪೇ ಕಾಲೇ ಮಹಾಅರಞ್ಞಸ್ಸ ಸಣಮಾನಂ ಮಯ್ಹಂ ಭಯಂ ಹುತ್ವಾ ಉಪಟ್ಠಾತಿ। ದನ್ಧಪಞ್ಞಾ ಕಿರೇಸಾ ದೇವತಾ ತಸ್ಮಿಂ ಖಣೇ ಅತ್ತನೋ ನಿಸಜ್ಜಫಾಸುಕಂ ಕಥಾಫಾಸುಕಂ ದುತಿಯಕಂ ಅಲಭನ್ತೀ ಏವಮಾಹ। ಯಸ್ಮಾ ಪನ ತಾದಿಸೇ ಕಾಲೇ ಪಿಣ್ಡಪಾತಪಟಿಕ್ಕನ್ತಸ್ಸ ವಿವಿತ್ತೇ ಅರಞ್ಞಾಯತನೇ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ಗಹೇತ್ವಾ ನಿಸಿನ್ನಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಅನಪ್ಪಕಂ ಸುಖಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ಯಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ -

“ಸುಞ್ಞಾಗಾರಂ ಪವಿಟ್ಠಸ್ಸ, ಸನ್ತಚಿತ್ತಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ।
ಅಮಾನುಸೀ ರತೀ ಹೋತಿ, ಸಮ್ಮಾ ಧಮ್ಮಂ ವಿಪಸ್ಸತೋ”ತಿ॥ (ಧ॰ ಪ॰ ೩೭೩) ಚ,

“ಪುರತೋ ಪಚ್ಛತೋ ವಾಪಿ, ಅಪರೋ ಚೇ ನ ವಿಜ್ಜತಿ।
ಅತೀವ ಫಾಸು ಭವತಿ, ಏಕಸ್ಸ ವಸತೋ ವನೇ”ತಿ॥ (ಥೇರಗಾ॰ ೫೩೭) ಚ।

ತಸ್ಮಾ ಭಗವಾ ದುತಿಯಂ ಗಾಥಮಾಹ। ತತ್ಥ **ಸಾ ರತಿ ಪಟಿಭಾತಿ ಮ**ನ್ತಿ ಯಾ ಏವರೂಪೇ ಕಾಲೇ ಏಕಕಸ್ಸ ನಿಸಜ್ಜಾ ನಾಮ, ಸಾ ರತಿ ಮಯ್ಹಂ ಉಪಟ್ಠಾತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। ಸೇಸಂ ತಾದಿಸಮೇವಾತಿ।

ಸಣಮಾನಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೬. ನಿದ್ದಾತನ್ದೀಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೧೬. ಛಟ್ಠೇ **ನಿದ್ದಾ**ತಿ, “ಅಭಿಜಾನಾಮಹಂ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ಗಿಮ್ಹಾನಂ ಪಚ್ಛಿಮೇ ಮಾಸೇ ನಿದ್ದಂ ಓಕ್ಕಮಿತಾ”ತಿ (ಮ॰ ನಿ॰ ೧.೩೮೭) ಏವರೂಪಾಯ ಅಬ್ಯಾಕತನಿದ್ದಾಯ ಪುಬ್ಬಭಾಗಾಪರಭಾಗೇಸು ಸೇಖಪುಥುಜ್ಜನಾನಂ ಸಸಙ್ಖಾರಿಕಅಕುಸಲೇ ಚಿತ್ತೇ ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಥಿನಮಿದ್ಧಂ। **ತನ್ದೀ**ತಿ ಅತಿಚ್ಛಾತಾತಿಸೀತಾದಿಕಾಲೇಸು ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಆಗನ್ತುಕಂ ಆಲಸಿಯಂ। ವುತ್ತಮ್ಪಿ ಚೇತಂ - “ತತ್ಥ ಕತಮಾ ತನ್ದೀ? ಯಾ ತನ್ದೀ ತನ್ದಿಯನಾ ತನ್ದಿಮನತಾ ಆಲಸ್ಯಂ ಆಲಸ್ಯಾಯನಾ ಆಲಸ್ಯಾಯಿತತ್ತಂ, ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ ತನ್ದೀ”ತಿ (ವಿಭ॰ ೮೫೭)। **ವಿಜಮ್ಭಿತಾ**ತಿ ಕಾಯವಿಜಮ್ಭನಾ। **ಅರತೀ**ತಿ ಅಕುಸಲಪಕ್ಖಾ ಉಕ್ಕಣ್ಠಿತತಾ। **ಭತ್ತಸಮ್ಮದೋ**ತಿ ಭತ್ತಮುಚ್ಛಾ ಭತ್ತಕಿಲಮಥೋ। ವಿತ್ಥಾರೋ ಪನ ತೇಸಂ - “ತತ್ಥ ಕತಮಾ ವಿಜಮ್ಭಿತಾ? ಯಾ ಕಾಯಸ್ಸ ಜಮ್ಭನಾ ವಿಜಮ್ಭನಾ”ತಿಆದಿನಾ ನಯೇನ ಅಭಿಧಮ್ಮೇ ಆಗತೋವ। **ಏತೇನಾ**ತಿ ಏತೇನ ನಿದ್ದಾದಿನಾ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೇನ ಉಪಕ್ಕಿಲಿಟ್ಠೋ ನಿವಾರಿತಪಾತುಭಾವೋ। **ನಪ್ಪಕಾಸತೀ**ತಿ ನ ಜೋತತಿ, ನ ಪಾತುಭವತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಅರಿಯಮಗ್ಗೋ**ತಿ ಲೋಕುತ್ತರಮಗ್ಗೋ। **ಇಧಾ**ತಿ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಲೋಕೇ। **ಪಾಣಿನ**ನ್ತಿ ಸತ್ತಾನಂ। **ವೀರಿಯೇನಾ**ತಿ ಮಗ್ಗಸಹಜಾತವೀರಿಯೇನ। **ನಂ ಪಣಾಮೇತ್ವಾ**ತಿ ಏತಂ ಕಿಲೇಸಜಾತಂ ನೀಹರಿತ್ವಾ। **ಅರಿಯಮಗ್ಗೋ**ತಿ ಲೋಕಿಯಲೋಕುತ್ತರಮಗ್ಗೋ। ಇತಿ ಮಗ್ಗೇನೇವ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೇ ನೀಹರಿತ್ವಾ ಮಗ್ಗಸ್ಸ ವಿಸುದ್ಧಿ ವುತ್ತಾತಿ।

ನಿದ್ದಾತನ್ದೀಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೭. ದುಕ್ಕರಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೧೭. ಸತ್ತಮೇ **ದುತ್ತಿತಿಕ್ಖ**ನ್ತಿ ದುಕ್ಖಮಂ ದುಅಧಿವಾಸಿಯಂ। **ಅಬ್ಯತ್ತೇನಾ**ತಿ ಬಾಲೇನ। **ಸಾಮಞ್ಞ**ನ್ತಿ ಸಮಣಧಮ್ಮೋ। ಇಮಿನಾ ದೇವತಾ ಇದಂ ದಸ್ಸೇತಿ - ಯಂ ಪಣ್ಡಿತಾ ಕುಲಪುತ್ತಾ ದಸಪಿ ವಸ್ಸಾನಿ ವೀಸತಿಪಿ ಸಟ್ಠಿಪಿ ವಸ್ಸಾನಿ ದನ್ತೇ ಅಭಿದನ್ತಮಾಧಾಯ ಜಿವ್ಹಾಯ ತಾಲುಂ ಆಹಚ್ಚಪಿ ಚೇತಸಾ ಚಿತ್ತಂ ಅಭಿನಿಗ್ಗಣ್ಹಿತ್ವಾಪಿ ಏಕಾಸನಂ ಏಕಭತ್ತಂ ಪಟಿಸೇವಮಾನಾ ಆಪಾಣಕೋಟಿಕಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚರನ್ತಾ ಸಾಮಞ್ಞಂ ಕರೋನ್ತಿ। ತಂ ಭಗವಾ ಬಾಲೋ ಅಬ್ಯತ್ತೋ ಕಾತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋತೀತಿ। **ಬಹೂ ಹಿ ತತ್ಥ ಸಮ್ಬಾಧಾ**ತಿ ತಸ್ಮಿಂ ಸಾಮಞ್ಞಸಙ್ಖಾತೇ ಅರಿಯಮಗ್ಗೇ ಬಹೂ ಸಮ್ಬಾಧಾ ಮಗ್ಗಾಧಿಗಮಾಯ ಪಟಿಪನ್ನಸ್ಸ ಪುಬ್ಬಭಾಗೇ ಬಹೂ ಪರಿಸ್ಸಯಾತಿ ದಸ್ಸೇತಿ।

ಚಿತ್ತಞ್ಚೇ ನ ನಿವಾರಯೇತಿ ಯದಿ ಅಯೋನಿಸೋ ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಚಿತ್ತಂ ನ ನಿವಾರೇಯ್ಯ, ಕತಿ ಅಹಾನಿ ಸಾಮಞ್ಞಂ ಚರೇಯ್ಯ? ಏಕದಿವಸಮ್ಪಿ ನ ಚರೇಯ್ಯ। ಚಿತ್ತವಸಿಕೋ ಹಿ ಸಮಣಧಮ್ಮಂ ಕಾತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋತಿ। **ಪದೇ ಪದೇ**ತಿ ಆರಮ್ಮಣೇ ಆರಮ್ಮಣೇ। ಆರಮ್ಮಣಞ್ಹಿ ಇಧ ಪದನ್ತಿ ಅಧಿಪ್ಪೇತಂ। ಯಸ್ಮಿಂ ಯಸ್ಮಿಂ ಹಿ ಆರಮ್ಮಣೇ ಕಿಲೇಸೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಬಾಲೋ ವಿಸೀದತಿ

ನಾಮ। ಇರಿಯಾಪಥಪದಮ್ಪಿ ವಟ್ಟತಿ। ಗಮನಾದೀಸು ಹಿ ಯತ್ಥ ಯತ್ಥ ಕಿಲೇಸೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ತತ್ಥ ತತ್ಥೇವ ವಿಸೀದತಿ ನಾಮ। **ಸಙ್ಕಪ್ಪಾನನ್ತಿ** ಕಾಮಸಙ್ಕಪ್ಪಾದೀನಂ।

ಕುಮ್ಮೋ ವಾತಿ ಕಚ್ಛಪೋ ವಿಯ। **ಅಙ್ಗಾನೀತಿ** ಗೀವಪಞ್ಚಮಾನಿ ಅಙ್ಗಾನಿ। **ಸಮೋದಹನ್ತಿ** ಸಮೋದಹನ್ತೋ, ಸಮೋದಹಿತ್ವಾ ವಾ। **ಮನೋವಿತಕ್ಕೇತಿ** ಮನಮ್ಹಿ ಉಪ್ಪನ್ನವಿತಕ್ಕೇ। ಏತ್ತಾವತಾ ಇದಂ ದಸ್ಸೇತಿ - ಯಥಾ ಕುಮ್ಮೋ ಸೋಣ್ಡಿಪಞ್ಚಮಾನಿ ಅಙ್ಗಾನಿ ಸಕೇ ಕಪಾಲೇ ಸಮೋದಹನ್ತೋ ಸಿಙ್ಗಾಲಸ್ಸ ಓತಾರಂ ನ ದೇತಿ, ಸಮೋದಹಿತ್ವಾ ಚಸ್ಸ ಅಪ್ಪಸಯ್ಹತಂ ಆಪಜ್ಜತಿ, ಏವಮೇವಂ ಭಿಕ್ಖು ಮನಮ್ಹಿ ಉಪ್ಪನ್ನವಿತಕ್ಕೇ ಸಕೇ ಆರಮ್ಮಣಕಪಾಲೇ ಸಮೋದಹಂ ಮಾರಸ್ಸ ಓತಾರಂ ನ ದೇತಿ, ಸಮೋದಹಿತ್ವಾ ಚಸ್ಸ ಅಪ್ಪಸಯ್ಹತಂ ಆಪಜ್ಜತೀತಿ। **ಅನಿಸ್ಸಿತೋತಿ** ತಣ್ಹಾದಿಟ್ಠಿನಿಸ್ಸಯೇಹಿ ಅನಿಸ್ಸಿತೋ ಹುತ್ವಾ। **ಅಹೇಠಯಾನೋತಿ** ಅವಿಹಿಂಸಮಾನೋ। **ಪರಿನಿಬ್ಬುತೋತಿ** ಕಿಲೇಸನಿಬ್ಬಾನೇನ ಪರಿನಿಬ್ಬುತೋ। **ನೂಪವದೇಯ್ಯ ಕಞ್ಚೀತಿ** ಯಂಕಿಞ್ಚಿ ಪುಗ್ಗಲಂ ಆಚಾರವಿಪತ್ತಿಆದೀಸು ಯಾಯ ಕಾಯಚಿ ಮಙ್ಕುಂ ಕಾತುಕಾಮೋ ಹುತ್ವಾ ನ ವದೇಯ್ಯ, "ಕಾಲೇನ ವಕ್ಖಾಮಿ ನೋ ಅಕಾಲೇನಾ"ತಿಆದಯೋ ಪನ ಪಞ್ಚ ಧಮ್ಮೇ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಉಪಟ್ಠಪೇತ್ವಾ ಉಲ್ಲುಮ್ಪನಸಭಾವಸಣ್ಠಿತೇನ ಚಿತ್ತೇನ ಕಾರುಞ್ಞತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ವದೇಯ್ಯಾತಿ।

ದುಕ್ಕರಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೮. ಹಿರೀಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೧೮. ಅಟ್ಠಮೇ **ಹಿರೀನಿಸೇಧೋತಿ** ಹಿರಿಯಾ ಅಕುಸಲೇ ಧಮ್ಮೇ ನಿಸೇಧೇತೀತಿ ಹಿರೀನಿಸೇಧೋ। **ಕೋಚಿ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ ವಿಜ್ಜತೀತಿ** ಕೋಚಿ ಏವರೂಪೋ ವಿಜ್ಜತೀತಿ ಪುಚ್ಛತಿ। **ಯೋ ನಿನ್ದಂ ಅಪಬೋಧತೀತಿ** ಯೋ ಗರಹಂ ಅಪಹರನ್ತೋ ಬುಜ್ಝತಿ। **ಅಸ್ಸೋ ಭದ್ರೋ ಕಸಾಮಿವಾತಿ** ಯಥಾ ಭದ್ರೋ ಅಸ್ಸಾಜಾನೀಯೋ ಕಸಂ ಅಪಹರನ್ತೋ ಬುಜ್ಝತಿ, ಪತೋದಚ್ಛಾಯಂ ದಿಸ್ವಾ ಸಂವಿಜ್ಜನ್ತೋ ವಿಯ ಕಸಾಯ ಅತ್ತನಿ ನಿಪಾತಂ ನ ದೇತಿ, ಏವಮೇವ ಯೋ ಭಿಕ್ಖು ಭೂತಸ್ಸ ದಸಅಕ್ಕೋಸವತ್ಥುನೋ ಅತ್ತನಿ ನಿಪಾತಂ ಅದದನ್ತೋ ನಿನ್ದಂ ಅಪಬೋಧತಿ ಅಪಹರನ್ತೋ ಬುಜ್ಝತಿ, ಏವರೂಪೋ ಕೋಚಿ ಖೀಣಾಸವೋ ವಿಜ್ಜತೀತಿ ಪುಚ್ಛತಿ। ಅಭೂತಕ್ಕೋಸೇನ ಪನ ಪರಿಮುತ್ತೋ ನಾಮ ನತ್ಥಿ। **ತನುಯಾತಿ** ತನುಕಾ, ಹಿರಿಯಾ ಅಕುಸಲೇ ಧಮ್ಮೇ ನಿಸೇಧೇತ್ವಾ ಚರನ್ತಾ ಖೀಣಾಸವಾ ನಾಮ ಅಪ್ಪಕಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಸದಾ ಸತಾತಿ** ನಿಚ್ಚಕಾಲಂ ಸತಿವೇಪುಲ್ಲೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾ। **ಅನ್ತಂ ದುಕ್ಖಸ್ಸ ಪಪ್ಪುಯ್ಯಾತಿ** ವಟ್ಟದುಕ್ಖಸ್ಸ ಕೋಟಿಂ ಅನ್ತಭೂತಂ ನಿಬ್ಬಾನಂ ಪಾಪುಣಿತ್ವಾ। ಸೇಸಂ ವುತ್ತನಯಮೇವಾತಿ।

ಹಿರೀಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೯. ಕುಟಿಕಾಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೧೯. ನವಮೇ **ಕಚ್ಚಿ ತೇ ಕುಟಿಕಾತಿ** ಅಯಂ ದೇವತಾ ದಸ ಮಾಸೇ ಅನ್ತೋವಸನಟ್ಠಾನಟ್ಠೇನ ಮಾತರಂ ಕುಟಿಕಂ ಕತ್ವಾ, ಯಥಾ ಸಕುಣಾ ದಿವಸಂ ಗೋಚರಪಸುತಾ ರತ್ತಿಂ ಕುಲಾವಕಂ ಅಲ್ಲೀಯನ್ತಿ, ಏವಮೇವಂ ಸತ್ತಾ ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಗನ್ತ್ವಾಪಿ ಮಾತುಗಾಮಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕಂ ಆಗಚ್ಛನ್ತಿ, ಆಲಯವಸೇನ ಭರಿಯಂ ಕುಲಾವಕಂ ಕತ್ವಾ। ಕುಲಪವೇಣಿಂ ಸನ್ತಾನಕಟ್ಠೇನ ಪುತ್ತೇ ಸನ್ತಾನಕೇ ಕತ್ವಾ, ತಣ್ಹಂ ಬನ್ಧನಂ ಕತ್ವಾ, ಗಾಥಾಬನ್ಧನೇನ ಇಮೇ ಪಞ್ಹೇ ಸಮೋಧಾನೇತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಪುಚ್ಛಿ, ಭಗವಾಪಿಸ್ಸಾ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇನ್ತೋ **ತಗ್ಘಾತಿ**ಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ **ತಗ್ಘಾತಿ** ಏಕಂಸವಚನೇ ನಿಪಾತೋ। **ನತ್ಥೀತಿ** ಪಹಾಯ ಪಬ್ಬಜಿತತ್ತಾ ವಟ್ಟಸ್ಮಿಂ ವಾ ಪುನ ಮಾತುಕುಚ್ಛಿವಾಸಸ್ಸ ದಾರಭರಣಸ್ಸ ಪುತ್ತನಿಬ್ಬತ್ತಿಯಾ ವಾ ಅಭಾವತೋ ನತ್ಥಿ।

ದೇವತಾ "ಮಯಾ ಸನ್ನಾಹಂ ಬನ್ಧಿತ್ವಾ ಗುಳ್ಹಾ ಪಞ್ಹಾ ಪುಚ್ಛಿತಾ, ಅಯಞ್ಚ ಸಮಣೋ ಪುಚ್ಛಿತಮತ್ತೇಯೇವ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇಸಿ, ಜಾನಂ ನು ಖೋ ಮೇ ಅಜ್ಝಾಸಯಂ ಕಥೇಸಿ, ಉದಾಹು ಅಜಾನಂ ಯಂ ವಾ ತಂ ವಾ ಮುಖಾರುಳ್ಹಂ ಕಥೇಸೀ"ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ಪುನ

ಕಿನ್ತಾಹನ್ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ **ಕಿನ್ತಾಹನ್ತಿ** ಕಿಂ ತೇ ಅಹಂ। ಅಥಸ್ಸಾ ಭಗವಾ ಆಚಿಕ್ಖನ್ತೋ **ಮಾತರನ್ತಿ**ಆದಿಮಾಹ। **ಸಾಹು ತೇತಿ** ಗಾಥಾಯ ಅನುಮೋದಿತ್ವಾ ಸಮ್ಪಹಂಸಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಗನ್ಧಮಾಲಾದೀಹಿ ಪೂಜೇತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ದೇವಟ್ಠಾನಮೇವ ಗತಾತಿ।

ಕುಟಿಕಾಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೧೦. ಸಮಿದ್ಧಿಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೨೦. ದಸಮೇ **ತಪೋದಾರಾಮೇತಿ** ತಪೋದಸ್ಸ ತತ್ತೋದಕಸ್ಸ ರಹದಸ್ಸ ವಸೇನ ಏವಂ ಲದ್ಧನಾಮೇ ಆರಾಮೇ। ವೇಭಾರಪಬ್ಬತಸ್ಸ ಕಿರ ಹೇಟ್ಠಾ ಭುಮ್ಮಟ್ಠಕನಾಗಾನಂ ಪಞ್ಚಯೋಜನಸತಿಕಂ ನಾಗಭವನಂ ದೇವಲೋಕಸದಿಸಂ ಮಣಿಮಯೇನ ತಲೇನ ಆರಾಮುಯ್ಯಾನೇಹಿ ಚ ಸಮನ್ನಾಗತಂ। ತತ್ಥ ನಾಗಾನಂ ಕೀಳನಟ್ಠಾನೇ ಮಹಾಉದಕರಹದೋ, ತತೋ ತಪೋದಾ ನಾಮ ನದೀ ಸನ್ದತಿ ಕುಥಿತಾ ಉಣ್ಹೋದಕಾ। ಕಸ್ಮಾ ಪನೇಸಾ ಏದಿಸಾ? ರಾಜಗಹಂ ಕಿರ ಪರಿವಾರೇತ್ವಾ ಮಹಾಪೇತಲೋಕೋ ತಿಟ್ಠತಿ, ತತ್ಥ ದ್ವಿನ್ನಂ ಮಹಾಲೋಹಕುಮ್ಭಿನಿರಯಾನಂ ಅನ್ತರೇನ ಅಯಂ ತಪೋದಾ ಆಗಚ್ಛತಿ, ತಸ್ಮಾ ಕುಥಿತಾ ಸನ್ದತಿ। ವುತ್ತಮ್ಪಿ ಚೇತಂ –

> "ಯತಾಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಪೋದಾ ಸನ್ದತಿ, ಸೋ ದಹೋ ಅಚ್ಛೋದಕೋ ಸೀತೋದಕೋ ಸಾತೋದಕೋ ಸೇತೋದಕೋ ಸುಪ್ಪತಿತ್ಥೋ ರಮಣೀಯೋ ಪಹೂತಮಚ್ಛಕಚ್ಛಪೋ, ಚಕ್ಕಮತ್ತಾನಿ ಚ ಪದುಮಾನಿ ಪುಪ್ಫನ್ತಿ। ಅಪಿಚಾಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಪೋದಾ ದ್ವಿನ್ನಂ ಮಹಾನಿರಯಾನಂ ಅನ್ತರಿಕಾಯ ಆಗಚ್ಛತಿ, ತೇನಾಯಂ ತಪೋದಾ ಕುಥಿತಾ ಸನ್ದತೀ"ತಿ (ಪಾರಾ॰ ೨೩೧)।

ಇಮಸ್ಸ ಪನ ಆರಾಮಸ್ಸ ಅಭಿಮುಖಟ್ಠಾನೇ ತತೋ ಮಹಾಉದಕರಹದೋ ಜಾತೋ, ತಸ್ಸ ವಸೇನಾಯಂ ವಿಹಾರೋ "ತಪೋದಾರಾಮೋ"ತಿ ವುಚ್ಚತಿ।

ಸಮಿದ್ಧೀತಿ ತಸ್ಸ ಕಿರ ಥೇರಸ್ಸ ಅತ್ತಭಾವೋ ಸಮಿದ್ಧೋ ಅಭಿರೂಪೋ ಪಾಸಾದಿಕೋ, ತಸ್ಮಾ "ಸಮಿದ್ಧೀ"ತ್ವೇವ ಸಙ್ಖಂ ಗತೋ। **ಗತ್ತಾನಿ ಪರಿಸಿಞ್ಚಿತು**ನ್ತಿ ಪಧಾನಿಕತ್ಥೇರೋ ಏಸ, ಬಲವಪಚ್ಚೂಸೇ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ಸರೀರಂ ಉತುಂ ಗಾಹಾಪೇತ್ವಾ ಬಹಿ ಸಟ್ಠಿಹತ್ಥಮತ್ತೇ ಮಹಾಚಙ್ಕಮೇ ಅಪರಾಪರಂ ಚಙ್ಕಮಿತ್ವಾ "ಸೇದಗಹಿತೇಹಿ ಗತ್ತೇಹಿ ಪರಿಭುಞ್ಜಮಾನಂ ಸೇನಾಸನಂ ಕಿಲಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಮಞ್ಞಮಾನೋ ಗತ್ತಾನಿ ಪರಿಸಿಞ್ಚನತ್ಥಂ ಸರೀರಧೋವನತ್ಥಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿ। **ಏಕಚೀವರೋ ಅಟ್ಠಾಸೀತಿ** ನಿವಾಸನಂ ನಿವಾಸೇತ್ವಾ ಕಾಯಬನ್ಧನಂ ಬನ್ಧಿತ್ವಾ ಚೀವರಂ ಹತ್ಥೇನ ಗಹೇತ್ವಾ ಅಟ್ಠಾಸಿ।

ಗತ್ತಾನಿ ಪುಬ್ಬಾಪಯಮಾನೋತಿ ಗತ್ತಾನಿ ಪುಬ್ಬಸದಿಸಾನಿ ವೋದಕಾನಿ ಕುರುಮಾನೋ। ಅಲ್ಲಸರೀರೇ ಪಾರುತಂ ಹಿ ಚೀವರಂ ಕಿಲಿಸ್ಸತಿ ದುಗ್ಗನ್ಧಂ ಹೋತಿ, ನ ಚೇತಂ ವತ್ತಂ। ಥೇರೋ ಪನ ವತ್ತಸಮ್ಪನ್ನೋ, ತಸ್ಮಾ ವತ್ತೇ ಠಿತೋವ ನ್ಹಾಯಿತ್ವಾ ಪಚ್ಚುತ್ತರಿತ್ವಾ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ತತ್ಥ ಇದಂ ನ್ಹಾನವತ್ತಂ – ಉದಕತಿತ್ಥಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಯತ್ಥ ಕತ್ಥಚಿ ಚೀವರಾನಿ ನಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ವೇಗೇನ ಓತರಿತಬ್ಬಂ, ಸಬ್ಬದಿಸಾ ಪನ ಓಲೋಕೇತ್ವಾ ವಿವಿತ್ತಭಾವಂ ಞತ್ವಾ ಖಾಣುಗುಮ್ಬಲತಾದೀನಿ ವವತ್ಥಪೇತ್ವಾ ತಿಕ್ಖತ್ತುಂ ಉಕ್ಕಾಸಿತ್ವಾ ಅವಕುಜ್ಜ ಠಿತೇನ ಉತ್ತರಾಸಙ್ಗಚೀವರಂ ಅಪನೇತ್ವಾ ಪಸಾರೇತಬ್ಬಂ, ಕಾಯಬನ್ಧನಂ ಮೋಚೇತ್ವಾ ಚೀವರಪಿಟ್ಠೇಯೇವ ಠಪೇತಬ್ಬಂ। ಸಚೇ ಉದಕಸಾಟಿಕಾ ನತ್ಥಿ, ಉದಕನ್ತೇ ಉಕ್ಕುಟಿಕಂ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ನಿವಾಸನಂ ಮೋಚೇತ್ವಾ ಸಚೇ ಸಿನ್ನಟ್ಠಾನಂ ಅತ್ಥಿ, ಪಸಾರೇತಬ್ಬಂ। ನೋ ಚೇ ಅತ್ಥಿ, ಸಂಹರಿತ್ವಾ ಠಪೇತಬ್ಬಂ। ಉದಕಂ ಓತರನ್ತೇನ ಸಣಿಕಂ ನಾಭಿಪ್ಪಮಾಣಮತ್ತಂ ಓತರಿತ್ವಾ ವೀಚಿಂ ಅನುಟ್ಠಾಪೇನ್ತೇನ ಸದ್ದಂ ಅಕರೋನ್ತೇನ ನಿವತ್ತಿತ್ವಾ ಆಗತದಿಸಾಭಿಮುಖೇನ ನಿಮುಜ್ಜಿತಬ್ಬಂ, ಏವಂ ಚೀವರಂ ರಕ್ಖಿತಂ ಹೋತಿ। ಉಮ್ಮುಜ್ಜನ್ತೇನಪಿ ಸದ್ದಂ ಅಕರೋನ್ತೇನ ಸಣಿಕಂ ಉಮ್ಮುಜ್ಜಿತ್ವಾ ನ್ಹಾನಪರಿಯೋಸಾನೇ ಉದಕನ್ತೇ ಉಕ್ಕುಟಿಕೇನ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ನಿವಾಸನಂ ಪರಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಉಟ್ಠಾಯ ಸುಪರಿಮಣ್ಡಲಂ ನಿವಾಸೇತ್ವಾ ಕಾಯಬನ್ಧನಂ ಬನ್ಧಿತ್ವಾ ಚೀವರಂ ಅಪಾರುಪಿತ್ವಾವ ಠಾತಬ್ಬನ್ತಿ।

ಥೇರೋಪಿ ತಥಾ ನ್ಹಾಯಿತ್ವಾ ಪಚ್ಚುತ್ತರಿತ್ವಾ ವಿಗಚ್ಛಮಾನಉದಕಂ ಕಾಯಂ ಓಲೋಕಯಮಾನೋ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ತಸ್ಸ ಪಕತಿಯಾಪಿ ಪಾಸಾದಿಕಸ್ಸ ಪಚ್ಚೂಸಸಮಯೇ ಸಮ್ಮಾ ಪರಿಣತಾಹಾರಸ್ಸ ಉಣ್ಹೋದಕೇನ ನ್ಹಾತಸ್ಸ ಅತಿವಿಯ ಮುಖವಣ್ಣೋ ವಿರೋಚಿ, ಬನ್ಧನಾ ಪವುತ್ತತಾಲಫಲಂ ವಿಯ ಪಭಾಸಮ್ಪನ್ನೋ ಪುಣ್ಣಚನ್ದೋ ವಿಯ ತಙ್ಖಣವಿಕಸಿತಪದುಮಂ ವಿಯ ಮುಖಂ ಸಸ್ಸಿರಿಕಂ ಅಹೋಸಿ, ಸರೀರವಣ್ಣೋಪಿ ವಿಪ್ಪಸೀದಿ। ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ವನಸಣ್ಡೇ ಅಧಿವತ್ಥಾ ಭುಮ್ಮದೇವತಾ ಪಾಸಾದಿಕಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಓಲೋಕಯಮಾನಾ ಸಮನಂ ನಿಗ್ಗಹೇತುಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತೀ ಕಾಮಪರಿಳಾಹಾಭಿಭೂತಾ ಹುತ್ವಾ, "ಥೇರಂ ಪಲೋಭೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಅತ್ತಭಾವಂ ಉಳಾರೇನ ಅಲಙ್ಕಾರೇನ ಅಲಙ್ಕರಿತ್ವಾ ಸಹಸ್ಸವಟ್ಟಿಪದೀಪಂ ಪಜ್ಜಲಮಾನಾ ವಿಯ ಚನ್ದಂ ಉಟ್ಠಾಪಯಮಾನಾ ವಿಯ ಸಕಲಾರಾಮಂ ಏಕೋಭಾಸಂ ಕತ್ವಾ ಥೇರಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಅವನ್ದಿತ್ವಾವ ವೇಹಾಸೇ ಠಿತಾ ಗಾಥಂ ಅಭಾಸಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ - "ಅಥ ಖೋ ಅಞ್ಞತರಾ ದೇವತಾ…ಪೇ॰… ಅಜ್ಝಭಾಸೀ"ತಿ।

ಅಭುತ್ವಾತಿ ಪಞ್ಚ ಕಾಮಗುಣೇ ಅಪರಿಭುಞ್ಜಿತ್ವಾ। **ಭಿಕ್ಖಸೀ**ತಿ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಚರಸಿ। **ಮಾ ತಂ ಕಾಲೋ ಉಪಚ್ಚಗಾ**ತಿ ಏತ್ಥ ಕಾಲೋ ನಾಮ ಪಞ್ಚಕಾಮಗುಣಪಟಿಸೇವನಕ್ಖಮೋ ದಹರಯೋಬ್ಬನಕಾಲೋ। ಜರಾಜಿಣ್ಣೇನ ಹಿ ಓಭಗ್ಗೇನ ದಣ್ಡಪರಾಯಣೇನ ಪವೇಧಮಾನೇನ ಕಾಸಸಾಸಾಭಿಭೂತೇನ ನ ಸಕ್ಕಾ ಕಾಮೇ ಪರಿಭುಞ್ಜಿತುಂ। ಇತಿ ಇಮಂ ಕಾಲಂ ಸನ್ಧಾಯ ದೇವತಾ "ಮಾ ತಂ ಕಾಲೋ ಉಪಚ್ಚಗಾ"ತಿ ಆಹ। ತತ್ಥ **ಮಾ ಉಪಚ್ಚಗಾ**ತಿ ಮಾ ಅತಿಕ್ಕಮಿ।

ಕಾಲಂ ವೋಹಂ ನ ಜಾನಾಮೀತಿ ಏತ್ಥ **ವೋ**ತಿ ನಿಪಾತಮತ್ತಂ। **ಕಾಲಂ ನ ಜಾನಾಮೀ**ತಿ ಮರಣಕಾಲಂ ಸನ್ಧಾಯ ವದತಿ। ಸತ್ತಾನಞ್ಹಿ -

"ಜೀವಿತಂ ಬ್ಯಾಧಿ ಕಾಲೋ ಚ, ದೇಹನಿಕ್ಖೇಪನಂ ಗತಿ।
ಪಞ್ಚೇತೇ ಜೀವಲೋಕಸ್ಮಿಂ, ಅನಿಮಿತ್ತಾ ನ ನಾಯರೇ"॥

ತತ್ಥ **ಜೀವಿತಂ** ತಾವ "ಏತ್ತಕಮೇವ, ನ ಇತೋ ಪರ"ನ್ತಿ ವವತ್ಥಾನಾಭಾವತೋ ಅನಿಮಿತ್ತಂ। ಕಲಲಕಾಲೇಪಿ ಹಿ ಸತ್ತಾ ಮರನ್ತಿ, ಅಬ್ಬುದ-ಪೇಸಿ-ಘನ-ಅಡ್ಢಮಾಸ-ಏಕಮಾಸ-ದ್ವೇಮಾಸ-ತೇಮಾಸ-ಚತುಮಾಸಪಞ್ಚಮಾಸ…ಪೇ॰… ದಸಮಾಸಕಾಲೇಪಿ, ಕುಚ್ಛಿತೋ ನಿಕ್ಖನ್ತಸಮಯೇಪಿ, ತತೋ ಪರಂ ವಸ್ಸಸತಸ್ಸ ಅನ್ತೋಪಿ ಬಹಿಪಿ ಮರನ್ತಿಯೇವ। **ಬ್ಯಾಧಿ**ಪಿ "ಇಮಿನಾವ ಬ್ಯಾಧಿನಾ ಸತ್ತಾ ಮರನ್ತಿ, ನ ಅಞ್ಞೇನಾ"ತಿ ವವತ್ಥಾನಾಭಾವತೋ ಅನಿಮಿತ್ತೋ। ಚಕ್ಖುರೋಗೇನಪಿ ಹಿ ಸತ್ತಾ ಮರನ್ತಿ ಸೋತರೋಗಾದೀನಂ ಅಞ್ಞತರೇನಪಿ। **ಕಾಲೋ**ಪಿ, "ಇಮಸ್ಮಿಂ ಯೇವ ಕಾಲೇ ಮರಿತಬ್ಬಂ, ನ ಅಞ್ಞಸ್ಮಿ"ನ್ತಿ ಏವಂ ವವತ್ಥಾನಾಭಾವತೋ ಅನಿಮಿತ್ತೋ। ಪುಬ್ಬಣ್ಹೇಪಿ ಹಿ ಸತ್ತಾ ಮರನ್ತಿ ಮಜ್ಝನ್ಹಿಕಾದೀನಂ ಅಞ್ಞತರಸ್ಮಿಮ್ಪಿ। **ದೇಹನಿಕ್ಖೇಪನ**ಮ್ಪಿ, "ಇಧೇವ ಮೀಯಮಾನಾನಂ ದೇಹೇನ ಪತಿತಬ್ಬಂ, ನ ಅಞ್ಞತ್ಥಾ"ತಿ ಏವಂ ವವತ್ಥಾನಾಭಾವತೋ ಅನಿಮಿತ್ತಂ। ಅನ್ತೋಗಾಮೇ ಜಾತಾನಞ್ಹಿ ಬಹಿಗಾಮೇಪಿ ಅತ್ತಭಾವೋ ಪತತಿ, ಬಹಿಗಾಮೇಪಿ ಜಾತಾನಂ ಅನ್ತೋಗಾಮೇಪಿ। ತಥಾ ಥಲಜಾನಂ ಜಲೇ, ಜಲಜಾನಂ ಥಲೇತಿ ಅನೇಕಪ್ಪಕಾರತೋ ವಿತ್ಥಾರೇತಬ್ಬಂ। **ಗತಿ**ಪಿ, "ಇತೋ ಚುತೇನ ಇಧ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತಬ್ಬ"ನ್ತಿ ಏವಂ ವವತ್ಥಾನಾಭಾವತೋ ಅನಿಮಿತ್ತಾ। ದೇವಲೋಕತೋ ಹಿ ಚುತಾ ಮನುಸ್ಸೇಸುಪಿ ನಿಬ್ಬತ್ತನ್ತಿ , ಮನುಸ್ಸಲೋಕತೋ ಚುತಾ ದೇವಲೋಕಾದೀನಂ ಯತ್ಥ ಕತ್ಥಚಿ ನಿಬ್ಬತ್ತನ್ತೀತಿ ಏವಂ ಯನ್ತೇ ಯುತ್ತಗೋಣೋ ವಿಯ ಗತಿಪಞ್ಚಕೇ ಲೋಕೋ ಸಮ್ಪರಿವತ್ತತಿ। ತಸ್ಸೇವಂ ಸಮ್ಪರಿವತ್ತತೋ "ಇಮಸ್ಮಿಂ ನಾಮ ಕಾಲೇ ಮರಣಂ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಇಮಂ ಮರಣಸ್ಸ ಕಾಲಂ ವೋಹಂ ನ ಜಾನಾಮಿ।

ಛನ್ನೋ ಕಾಲೋ ನ ದಿಸ್ಸತೀತಿ ಅಯಂ ಕಾಲೋ ಮಯ್ಹಂ ಪಟಿಚ್ಛನ್ನೋ ಅವಿಭೂತೋ ನ ಪಞ್ಞಾಯತಿ। **ತಸ್ಮಾ**ತಿ ಯಸ್ಮಾ ಅಯಂ ಕಾಲೋ ಪಟಿಚ್ಛನ್ನೋ ನ ಪಞ್ಞಾಯತಿ, ತಸ್ಮಾ ಪಞ್ಚ ಕಾಮಗುಣೇ ಅಭುತ್ವಾವ ಭಿಕ್ಖಾಮಿ। **ಮಾ ಮಂ ಕಾಲೋ ಉಪಚ್ಚಗಾ**ತಿ ಏತ್ಥ ಸಮಣಧಮ್ಮಕರಣಕಾಲಂ ಸನ್ಧಾಯ "ಕಾಲೋ"ತಿ ಆಹ। ಅಯಞ್ಹಿ ಸಮಣಧಮ್ಮೋ ನಾಮ ಪಚ್ಛಿಮೇ ಕಾಲೇ ತಿಸ್ಸೋ ವಯೋಸೀಮಾ ಅತಿಕ್ಕನ್ತೇನ ಓಭಗ್ಗೇನ ದಣ್ಡಪರಾಯಣೇನ ಪವೇಧಮಾನೇನ ಕಾಸಸಾಸಾಭಿಭೂತೇನ ನ ಸಕ್ಕಾ ಕಾತುಂ। ತದಾ ಹಿ

ನ ಸಕ್ಕಾ ಹೋತಿ ಇಚ್ಛಿತಿಚ್ಛಿತಂ ಬುದ್ಧವಚನಂ ವಾ ಗಣ್ಹಿತುಂ, ಧುತಙ್ಗಂ ವಾ ಪರಿಭುಞ್ಜಿತುಂ, ಅರಞ್ಞವಾಸಂ ವಾ ವಸಿತುಂ, ಇಚ್ಛಿತಿಚ್ಛಿತಕ್ಖಣೇ ಸಮಾಪತ್ತಿಂ ವಾ ಸಮಾಪಜ್ಜಿತುಂ, ಪದಭಾಣ-ಸರಭಞ್ಞಧಮ್ಮಕಥಾ-ಅನುಮೋದನಾದೀನಿ ವಾ ಕಾತುಂ, ತರುಣಯೋಬ್ಬನಕಾಲೇ ಪನೇತಂ ಸಬ್ಬಂ ಸಕ್ಕಾ ಕಾತುನ್ತಿ ಅಯಂ ಸಮಣಧಮ್ಮಕರಣಸ್ಸ ಕಾಲೋ ಮಾ ಮಂ ಉಪಚ್ಚಗಾ, ಯಾವ ಮಂ ನಾತಿಕ್ಕಮತಿ, ತಾವ ಕಾಮೇ ಅಭುತ್ವಾವ ಸಮಣಧಮ್ಮಂ ಕರೋಮೀತಿ ಆಹ।

ಪಥವಿಯಂ ಪತಿಟ್ಠಹಿತ್ವಾತಿ ಸಾ ಕಿರ ದೇವತಾ - "ಅಯಂ ಭಿಕ್ಖು ಸಮಣಧಮ್ಮಕರಣಸ್ಸ ಕಾಲಂ ನಾಮ ಕಥೇತಿ, ಅಕಾಲಂ ನಾಮ ಕಥೇತಿ, ಸಹೇತುಕಂ ಕಥೇತಿ ಸಾನಿಸಂಸ"ನ್ತಿ ಏತ್ತಾವತಾವ ಥೇರೇ ಲಜ್ಜಂ ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಾಪೇತ್ವಾ ಮಹಾಬ್ರಹ್ಮಂ ವಿಯ ಅಗ್ಗಿಕ್ಖನ್ಧಂ ವಿಯ ಚ ನಂ ಮಞ್ಞಮಾನಾ ಗಾರವಜಾತಾ ಆಕಾಸಾ ಓರುಯ್ಹ ಪಥವಿಯಂ ಅಟ್ಠಾಸಿ, ತಂ ಸನ್ಧಾಯೇತಂ ವುತ್ತಂ। ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ಪಥವಿಯಂ ಠಿತಾ, ಯೇನ ಪನತ್ಥೇನ ಆಗತಾ, ಪುನಪಿ ತಮೇವ ಗಹೇತ್ವಾ **ದಹರೋ ತ್ವ**ನ್ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ **ಸುಸೂ**ತಿ ತರುಣೋ। **ಕಾಳಕೇಸೋ**ತಿ ಸುಟ್ಠು ಕಾಳಕೇಸೋ। **ಭದ್ರೇನಾ**ತಿ ಭದ್ದಕೇನ। ಏಕಚ್ಚೋ ಹಿ ದಹರೋಪಿ ಸಮಾನೋ ಕಾಣೋ ವಾ ಹೋತಿ ಕುಣಿಆದೀನಂ ವಾ ಅಞ್ಞತರೋ, ಸೋ ಭದ್ರೇನ ಯೋಬ್ಬನೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ನಾಮ ನ ಹೋತಿ। ಯೋ ಪನ ಅಭಿರೂಪೋ ಹೋತಿ ದಸ್ಸನೀಯೋ ಪಾಸಾದಿಕೋ ಸಬ್ಬಸಮ್ಪತ್ತಿಸಮ್ಪನ್ನೋ, ಯಂ ಯದೇವ ಅಲಙ್ಕಾರಪರಿಹಾರಂ ಇಚ್ಛತಿ, ತೇನ ತೇನ ಅಲಙ್ಕತೋ ದೇವಪುತ್ತೋ ವಿಯ ಚರತಿ, ಅಯಂ ಭದ್ರೇನ ಯೋಬ್ಬನೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ನಾಮ ಹೋತಿ। ಥೇರೋ ಚ ಉತ್ತಮರೂಪಸಮ್ಪನ್ನೋ, ತೇನ ನಂ ಏವಮಾಹ।

ಅನಿಕ್ಕೀಳಿತಾವೀ ಕಾಮೇಸೂತಿ ಕಾಮೇಸು ಅಕೀಳಿತಕೀಳೋ ಅಭುತ್ತಾವೀ, ಅಕತಕಾಮಕೀಳೋತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಮಾ ಸನ್ದಿಟ್ಠಿಕಂ ಹಿತ್ವಾ**ತಿ ಯೇಭುಯ್ಯೇನ ಹಿ ತಾ ಅದಿಟ್ಠಸಚ್ಚಾ ಅವೀತರಾಗಾ ಅಪರಚಿತ್ತವಿದೂನಿಯೋ ದೇವತಾ ಭಿಕ್ಖೂ ದಸಪಿ ವಸ್ಸಾನಿ ವೀಸತಿಮ್ಪಿ...ಪೇ॰... ಸಟ್ಠಿಮ್ಪಿ ವಸ್ಸಾನಿ ಪರಿಸುದ್ಧಂ ಅಖಣ್ಡಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚರಮಾನೇ ದಿಸ್ವಾ - "ಇಮೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಮಾನುಸಕೇ ಪಞ್ಚ ಕಾಮಗುಣೇ ಪಹಾಯ ದಿಬ್ಬೇ ಕಾಮೇ ಪತ್ಥಯನ್ತಾ ಸಮಣಧಮ್ಮಂ ಕರೋನ್ತೀ"ತಿ ಸಞ್ಞಂ ಉಪ್ಪಾದೇನ್ತಿ, ಅಯಮ್ಪಿ ತತ್ಥೇವ ಉಪ್ಪಾದೇಸಿ। ತಸ್ಮಾ ಮಾನುಸಕೇ ಕಾಮೇ ಸನ್ದಿಟ್ಠಿಕೇ, ದಿಬ್ಬೇ ಚ ಕಾಲಿಕೇ ಕತ್ವಾ ಏವಮಾಹ।

ನ ಖೋ ಅಹಂ, ಆವುಸೋತಿ, ಆವುಸೋ, ಅಹಂ ಸನ್ದಿಟ್ಠಿಕೇ ಕಾಮೇ ಹಿತ್ವಾ ಕಾಲಿಕೇ ಕಾಮೇ ನ ಅನುಧಾವಾಮಿ ನ ಪತ್ಥೇಮಿ ನ ಪಿಹೇಮಿ। **ಕಲಿಕಞ್ಚ ಖೋ ಅಹಂ, ಆವುಸೋ**ತಿ ಅಹಂ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಕಾಲಿಕಂ ಕಾಮಂ ಹಿತ್ವಾ ಸನ್ದಿಟ್ಠಿಕಂ ಲೋಕುತ್ತರಧಮ್ಮಂ ಅನುಧಾವಾಮಿ। ಇತಿ ಥೇರೋ ಚಿತ್ತಾನನ್ತರಂ ಅಲದ್ಧಬ್ಬತಾಯ ದಿಬ್ಬೇಪಿ ಮಾನುಸಕೇಪಿ ಪಞ್ಚ ಕಾಮಗುಣೇ **ಕಾಲಿಕಾ**ತಿ ಅಕಾಸಿ, ಚಿತ್ತಾನನ್ತರಂ ಲದ್ಧಬ್ಬತಾಯ ಲೋಕುತ್ತರಧಮ್ಮಂ **ಸನ್ದಿಟ್ಠಿಕ**ನ್ತಿ। ಪಞ್ಚಕಾಮಗುಣೇಸು ಸಮೋಹಿತೇಸುಪಿ ಸಮ್ಪನ್ನಕಾಮಸ್ಸಾಪಿ ಕಾಮಿನೋ ಚಿತ್ತಾನನ್ತರಂ ಇಚ್ಛಿತಿಚ್ಛಿತಾರಮ್ಮಣಾನುಭವನಂ ನ ಸಮ್ಪಜ್ಜತಿ। ಚಕ್ಖುದ್ವಾರೇ ಇಟ್ಠಾರಮ್ಮಣಂ ಅನುಭವಿತುಕಾಮೇನ ಹಿ ಚಿತ್ತಕಾರಪೋತ್ಥಕಾರರೂಪಕಾರಾದಯೋ ಪಕ್ಕೋಸಾಪೇತ್ವಾ, "ಇದಂ ನಾಮ ಸಜ್ಜೇಥಾ"ತಿ ವತ್ತಬ್ಬಂ ಹೋತಿ। ಏತ್ಥನ್ತರೇ ಅನೇಕಕೋಟಿಸತಸಹಸ್ಸಾನಿ ಚಿತ್ತಾನಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ನಿರುಜ್ಝನ್ತಿ। ಅಥ ಪಚ್ಛಾ ತಂ ಆರಮ್ಮಣಂ ಸಮ್ಪಾಪುಣಾತಿ । ಸೇಸದ್ವಾರೇಸುಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। ಸೋತಾಪತ್ತಿಮಗ್ಗಾನನ್ತರಂ ಪನ ಸೋತಾಪತ್ತಿಫಲಮೇವ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ಅನ್ತರಾ ಅಞ್ಞಸ್ಸ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ವಾರೋ ನತ್ಥಿ। ಸೇಸಫಲೇಸುಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋತಿ।

ಸೋ ತಮೇವತ್ಥಂ ಗಹೇತ್ವಾ **ಕಾಲಿಕಾ ಹಿ, ಆವುಸೋ**ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ **ಕಾಲಿಕಾ**ತಿ ವುತ್ತನಯೇನ ಸಮೋಹಿತಸಮ್ಪತ್ತಿನಾಪಿ ಕಾಲನ್ತರೇ ಪತ್ತಬ್ಬಾ। **ಬಹುದುಕ್ಖಾ**ತಿ ಪಞ್ಚ ಕಾಮಗುಣೇ ನಿಸ್ಸಾಯ ಪತ್ತಬ್ಬದುಕ್ಖಸ್ಸ ಬಹುತಾಯ ಬಹುದುಕ್ಖಾ। ತಂವತ್ಥುಕಸ್ಸೇವ ಉಪಾಯಾಸಸ್ಸ ಬಹುತಾಯ **ಬಹುಪಾಯಾಸಾ**। **ಆದೀನವೋ ಏತ್ಥ ಭಿಯ್ಯೋ**ತಿ ಪಞ್ಚ ಕಾಮಗುಣೇ ನಿಸ್ಸಾಯ ಲದ್ಧಬ್ಬಸುಖತೋ ಆದೀನವೋ ಭಿಯ್ಯೋ, ದುಕ್ಖಮೇವ ಬಹುತರನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಸನ್ದಿಟ್ಠಿಕೋ ಅಯಂ ಧಮ್ಮೋ**ತಿ ಅಯಂ ಲೋಕುತ್ತರಧಮ್ಮೋ ಯೇನ ಯೇನ ಅಧಿಗತೋ ಹೋತಿ, ತೇನ ತೇನ ಪರಸದ್ಧಾಯ ಗನ್ತಬ್ಬತಂ ಹಿತ್ವಾ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಣಞಾಣೇನ ಸಯಂ ದಟ್ಠಬ್ಬೋತಿ **ಸನ್ದಿಟ್ಠಿಕೋ**। ಅತ್ತನೋ ಫಲದಾನಂ ಸನ್ಧಾಯ ನಾಸ್ಸ ಕಾಲೋತಿ ಅಕಾಲೋ, ಅಕಾಲೋಯೇವ **ಅಕಾಲಿಕೋ**। ಯೋ ಏತ್ಥ ಅರಿಯಮಗ್ಗಧಮ್ಮೋ,

ಸೋ ಅತ್ತನೋ ಪವತ್ತಿಸಮನನ್ತರಮೇವ ಫಲಂ ದೇತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। "ಏಹಿ ಪಸ್ಸ ಇಮಂ ಧಮ್ಮ"ನ್ತಿ ಏವಂ ಪವತ್ತಂ ಏಹಿಪಸ್ಸವಿಧಿಂ ಅರಹತೀತಿ **ಏಹಿಪಸ್ಸಿಕೋ।** ಆದಿತ್ತಂ ಚೇಲಂ ವಾ ಸೀಸಂ ವಾ ಅಜ್ಝುಪೇಕ್ಖಿತ್ವಾಪಿ ಭಾವನಾವಸೇನ ಅತ್ತನೋ ಚಿತ್ತೇ ಉಪನಯಂ ಅರಹತೀತಿ **ಓಪನೇಯ್ಯಿಕೋ।** ಸಬ್ಬೇಹಿ ಉಗ್ಘಟಿತಞ್ಞೂಆದೀಹಿ ವಿಞ್ಞೂಹಿ "ಭಾವಿತೋ ಮೇ ಮಗ್ಗೋ, ಅಧಿಗತಂ ಫಲಂ, ಸಚ್ಛಿಕತೋ ನಿರೋಧೋ"ತಿ ಅತ್ತನಿ ಅತ್ತನಿ ವೇದಿತಬ್ಬೋತಿ **ಪಚ್ಚತ್ತಂ ವೇದಿತಬ್ಬೋ ವಿಞ್ಞೂಹೀ**ತಿ। ಅಯಮೇತ್ಥ ಸಙ್ಖೇಪೋ, ವಿತ್ಥಾರೋ ಪನ **ವಿಸುದ್ಧಿಮಗ್ಗೇ** (ವಿಸುದ್ಧಿ॰ ೧.೧೪೭ ಆದಯೋ) ಧಮ್ಮಾನುಸ್ಸತಿವಣ್ಣನಾಯಂ ವುತ್ತೋ।

ಇದಾನಿ ಸಾ ದೇವತಾ ಅನ್ಧೋ ವಿಯ ರೂಪವಿಸೇಸಂ ಥೇರೇನ ಕಥಿತಸ್ಸ ಅತ್ಥೇ ಅಜಾನನ್ತೀ **ಕಥಞ್ಚ ಭಿಕ್ಖೂ**ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ **ಕಥಞ್ಚಾ**ತಿಪದಸ್ಸ "ಕಥಞ್ಚ ಭಿಕ್ಖು ಕಾಲಿಕಾ ಕಾಮಾ ವುತ್ತಾ ಭಗವತಾ, ಕಥಂ ಬಹುದುಕ್ಖಾ, ಕಥಂ ಬಹುಪಾಯಾಸಾ"ತಿ? ಏವಂ ಸಬ್ಬಪದೇಹಿ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

ನವೋತಿ ಅಪರಿಪುಣ್ಣಪಞ್ಚವಸ್ಸೋ ಹಿ ಭಿಕ್ಖು ನವೋ ನಾಮ ಹೋತಿ, ಪಞ್ಚವಸ್ಸತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಮಜ್ಝಿಮೋ, ದಸವಸ್ಸತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಥೇರೋ। ಅಪರೋ ನಯೋ - ಅಪರಿಪುಣ್ಣದಸವಸ್ಸೋ ನವೋ, ದಸವಸ್ಸತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಮಜ್ಝಿಮೋ, ವೀಸತಿವಸ್ಸತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಥೇರೋ। ತೇಸಂ ಅಹಂ ನವೋತಿ ವದತಿ।

ನವೋಪಿ ಏಕಚ್ಚೋ ಸತ್ತಟ್ಠವಸ್ಸಕಾಲೇ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ದ್ವಾದಸತೇರಸವಸ್ಸಾನಿ ಸಾಮಣೇರಭಾವೇನೇವ ಅತಿಕ್ಕನ್ತೋ ಚಿರಪಬ್ಬಜಿತೋ ಹೋತಿ, ಅಹಂ ಪನ ಅಚಿರಪಬ್ಬಜಿತೋತಿ ವದತಿ। **ಇಮಂ ಧಮ್ಮವಿನಯ**ನ್ತಿ ಇಮಂ ಧಮ್ಮಞ್ಚ ವಿನಯಞ್ಚ। ಉಭಯಮ್ಪೇತಂ ಸಾಸನಸ್ಸೇವ ನಾಮಂ। ಧಮ್ಮೇನ ಹೇತ್ಥ ದ್ವೇ ಪಿಟಕಾನಿ ವುತ್ತಾನಿ, ವಿನಯೇನ ವಿನಯಪಿಟಕಂ, ಇತಿ ತೀಹಿ ಪಿಟಕೇಹಿ ಪಕಾಸಿತಂ ಪಟಿಪತ್ತಿಂ ಅಧುನಾ ಆಗತೋಮ್ಹೀತಿ ವದತಿ।

ಮಹೇಸಕ್ಖಾಹೀತಿ ಮಹಾಪರಿವಾರಾಹಿ। ಏಕೇಕಸ್ಸ ಹಿ ದೇವರಞ್ಞೋ ಕೋಟಿಸತಮ್ಪಿ ಕೋಟಿಸಹಸ್ಸಮ್ಪಿ ಪರಿವಾರೋ ಹೋತಿ, ತೇ ಅತ್ತಾನಂ ಮಹನ್ತೇ ಠಾನೇ ಠಪೇತ್ವಾ ತಥಾಗತಂ ಪಸ್ಸನ್ತಿ। ತತ್ಥ ಅಮ್ಹಾದಿಸಾನಂ ಅಪ್ಪೇಸಕ್ಖಾನಂ ಮಾತುಗಾಮಜಾತಿಕಾನಂ ಕುತೋ ಓಕಾಸೋತಿ ದಸ್ಸೇತಿ।

ಮಯಮ್ಪಿ ಆಗಚ್ಛೇಯ್ಯಾಮಾತಿ ಇದಂ ಸಾ ದೇವತಾ "ಸಚೇಪಿ ಚಕ್ಕವಾಳಂ ಪೂರೇತ್ವಾ ಪರಿಸಾ ನಿಸಿನ್ನಾ ಹೋತಿ, ಮಹತಿಯಾ ಬುದ್ಧವೀಥಿಯಾ ಸತ್ಥು ಸನ್ತಿಕಂ ಗನ್ತುಂ ಲಭತೀ"ತಿ ಞತ್ವಾ ಆಹ। **ಪುಚ್ಛ ಭಿಕ್ಖು, ಪುಚ್ಛ ಭಿಕ್ಖೂ**ತಿ ಥಿರಕರಣವಸೇನ ಆಮೇಡಿತಂ ಕತಂ।

ಅಕ್ಖೇಯ್ಯಸಞ್ಞಿನೋತಿ ಏತ್ಥ "ದೇವೋ, ಮನುಸ್ಸೋ, ಗಹಟ್ಠೋ, ಪಬ್ಬಜಿತೋ, ಸತ್ತೋ, ಪುಗ್ಗಲೋ, ತಿಸ್ಸೋ, ಫುಸ್ಸೋ"ತಿಆದಿನಾ ನಯೇನ ಅಕ್ಖೇಯ್ಯತೋ ಸಬ್ಬೇಸಂ ಅಕ್ಖಾನಾನಂ ಸಬ್ಬಾಸಂ ಕಥಾನಂ ವತ್ಥುಭೂತತೋ ಪಞ್ಚಕ್ಖನ್ಧಾ "ಅಕ್ಖೇಯ್ಯಾ"ತಿ ವುಚ್ಚನ್ತಿ। "ಸತ್ತೋ ನರೋ ಪೋಸೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಇತ್ಥೀ ಪುರಿಸೋ"ತಿ ಏವಂ ಸಞ್ಞಾ ಏತೇಸಂ ಅತ್ಥೀತಿ ಸಞ್ಞಿನೋ, ಅಕ್ಖೇಯ್ಯೇಸ್ವೇವ ಸಞ್ಞಿನೋತಿ **ಅಕ್ಖೇಯ್ಯಸಞ್ಞಿನೋ,** ಪಞ್ಚಸು ಖನ್ಧೇಸು ಸತ್ತಪುಗ್ಗಲಾದಿಸಞ್ಞಿನೋತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಅಕ್ಖೇಯ್ಯಸ್ಮಿಂ ಪತಿಟ್ಠಿತಾ**ತಿ ಪಞ್ಚಸು ಖನ್ಧೇಸು ಅಟ್ಠಹಾಕಾರೇಹಿ ಪತಿಟ್ಠಿತಾ। ರತ್ತೋ ಹಿ ರಾಗವಸೇನ ಪತಿಟ್ಠಿತೋ ಹೋತಿ, ದುಟ್ಠೋ ದೋಸವಸೇನ, ಮೂಳ್ಹೋ ಮೋಹವಸೇನ, ಪರಾಮಟ್ಠೋ ದಿಟ್ಠಿವಸೇನ, ಥಾಮಗತೋ ಅನುಸಯವಸೇನ, ವಿನಿಬದ್ಧೋ ಮಾನವಸೇನ, ಅನಿಟ್ಠಙ್ಗತೋ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾವಸೇನ, ವಿಕ್ಖೇಪಗತೋ ಉದ್ಧಚ್ಚವಸೇನ ಪತಿಟ್ಠಿತೋ ಹೋತಿ। **ಅಕ್ಖೇಯ್ಯಂ ಅಪರಿಞ್ಞಾಯಾ**ತಿ ಪಞ್ಚಕ್ಖನ್ಧೇ ತೀಹಿ ಪರಿಞ್ಞಾಹಿ ಅಪರಿಜಾನಿತ್ವಾ। **ಯೋಗಮಾಯನ್ತಿ ಮಚ್ಚುನೋ**ತಿ ಮಚ್ಚುನೋ ಯೋಗಂ ಪಯೋಗಂ ಪಕ್ಖೇಪಂ ಉಪಕ್ಖೇಪಂ ಉಪಕ್ಕಮಂ ಅಬ್ಭನ್ತರಂ ಆಗಚ್ಛನ್ತಿ, ಮರಣವಸಂ ಗಚ್ಛನ್ತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। ಏವಮಿಮಾಯ ಗಾಥಾಯ ಕಾಲಿಕಾ ಕಾಮಾ ಕಥಿತಾ।

ಪರಿಞ್ಞಾಯಾತಿ ಞಾತಪರಿಞ್ಞಾ, ತೀರಣಪರಿಞ್ಞಾ, ಪಹಾನಪರಿಞ್ಞಾತಿ ಇಮಾಹಿ ತೀಹಿ ಪರಿಞ್ಞಾಹಿ ಪರಿಜಾನಿತ್ವಾ। ತತ್ಥ ಕತಮಾ **ಞಾತಪರಿಞ್ಞಾ?** ಪಞ್ಚಕ್ಖನ್ಧೇ ಪರಿಜಾನಾತಿ - "ಅಯಂ ರೂಪಕ್ಖನ್ಧೋ, ಅಯಂ ವೇದನಾಕ್ಖನ್ಧೋ, ಅಯಂ ಸಞ್ಞಾಕ್ಖನ್ಧೋ, ಅಯಂ

ಸಞ್ಞಾರಕ್ಖನ್ಧೋ, ಅಯಂ ವಿಞ್ಞಾಣಕ್ಖನ್ಧೋ, ಇಮಾನಿ ತೇಸಂ ಲಕ್ಖಣರಸಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಾನಪದಟ್ಠಾನಾನೀ"ತಿ, ಅಯಂ ಞಾತಪರಿಞ್ಞಾ। ಕತಮಾ **ತೀರಣಪರಿಞ್ಞಾ?** ಏವಂ ಞಾತಂ ಕತ್ವಾ ಪಞ್ಚಕ್ಖನ್ಧೇ ತೀರೇತಿ ಅನಿಚ್ಚತೋ ದುಕ್ಖತೋ ರೋಗತೋತಿ ದ್ವಾಚತ್ತಾಲೀಸಾಯ ಆಕಾರೇಹಿ। ಅಯಂ ತೀರಣಪರಿಞ್ಞಾ। ಕತಮಾ **ಪಹಾನಪರಿಞ್ಞಾ?** ಏವಂ ತೀರಯಿತ್ವಾ ಅಗ್ಗಮಗ್ಗೇನ ಪಞ್ಚಸು ಖನ್ಧೇಸು ಛನ್ದರಾಗಂ ಪಜಹತಿ। ಅಯಂ ಪಹಾನಪರಿಞ್ಞಾ।

ಅಕ್ಖಾತಾರಂ ನ ಮಞ್ಞತೀತಿ ಏವಂ ತೀಹಿ ಪರಿಞ್ಞಾಹಿ ಪಞ್ಚಕ್ಖನ್ಧೇ ಪರಿಜಾನಿತ್ವಾ ಖೀಣಾಸವೋ ಭಿಕ್ಖು ಅಕ್ಖಾತಾರಂ ಪುಗ್ಗಲಂ ನ ಮಞ್ಞತಿ। **ಅಕ್ಖಾತಾರನ್ತಿ** ಕಮ್ಮವಸೇನ ಕಾರಣಂ ವೇದಿತಬ್ಬಂ, ಅಕ್ಖಾತಬ್ಬಂ ಕಥೇತಬ್ಬಂ ಪುಗ್ಗಲಂ ನ ಮಞ್ಞತಿ, ನ ಪಸ್ಸತೀತಿ ಅತ್ಥೋ । ಕಿನ್ತಿ ಅಕ್ಖಾತಬ್ಬನ್ತಿ? "ತಿಸ್ಸೋ"ತಿ ವಾ "ಫುಸ್ಸೋ"ತಿ ವಾ ಏವಂ ಯೇನ ಕೇನಚಿ ನಾಮೇನ ವಾ ಗೋತ್ತೇನ ವಾ ಪಕಾಸೇತಬ್ಬಂ। **ತಞ್ಹಿ ತಸ್ಸ ನ ಹೋತೀತಿ** ತಂ ತಸ್ಸ ಖೀಣಾಸವಸ್ಸ ನ ಹೋತಿ। **ಯೇನ ನಂ ವಜ್ಜಾತಿ** ಯೇನ ನಂ "ರಾಗೇನ ರತ್ತೋ"ತಿ ವಾ "ದೋಸೇನ ದುಟ್ಠೋ"ತಿ ವಾ "ಮೋಹೇನ ಮೂಳ್ಹೋ"ತಿ ವಾತಿ ಕೋಚಿ ವದೇಯ್ಯ, ತಂ ಕಾರಣಂ ತಸ್ಸ ಖೀಣಾಸವಸ್ಸ ನತ್ಥಿ।

ಸಚೇ ವಿಜಾನಾಸಿ ವದೇಹೀತಿ ಸಚೇ ಏವರೂಪಂ ಖೀಣಾಸವಂ ಜಾನಾಸಿ, "ಜಾನಾಮೀ"ತಿ ವದೇಹಿ। ನೋ ಚೇ ಜಾನಾಸಿ, ಅಥ "ನ ಜಾನಾಮೀ"ತಿ ವದೇಹಿ। **ಯಕ್ಖಾತಿ** ದೇವತಂ ಆಲಪನ್ತೋ ಆಹ। ಇತಿ ಇಮಾಯ ಗಾಥಾಯ ಸನ್ದಿಟ್ಠಿಕೋ ನವವಿಧೋ ಲೋಕುತ್ತರಧಮ್ಮೋ ಕಥಿತೋ। **ಸಾಧೂತಿ** ಆಯಾಚನತ್ಥೇ ನಿಪಾತೋ।

ಯೋ ಮಞ್ಞತೀತಿ ಯೋ ಅತ್ತಾನಂ "ಅಹಂ ಸಮೋ"ತಿ ವಾ "ವಿಸೇಸೀ"ತಿ ವಾ "ನಿಹೀನೋ"ತಿ ವಾ ಮಞ್ಞತಿ। ಏತೇನ "ಸೇಯ್ಯೋಹಮಸ್ಮೀ"ತಿಆದಯೋ ತಯೋ ಮಾನಾ ಗಹಿತಾವ। ತೇಸು ಗಹಿತೇಸು ನವ ಮಾನಾ ಗಹಿತಾವ ಹೋನ್ತಿ। **ಸೋ ವಿವದೇಥ ತೇನಾತಿ** ಸೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ತೇನೇವ ಮಾನೇನ ಯೇನ ಕೇನಚಿ ಪುಗ್ಗಲೇನ ಸದ್ಧಿಂ - "ಕೇನ ಮಂ ತ್ವಂ ಪಾಪುಣಾಸಿ, ಕಿಂ ಜಾತಿಯಾ ಪಾಪುಣಾಸಿ, ಉದಾಹು ಗೋತ್ತೇನ, ಕುಲಪದೇಸೇನ, ವಣ್ಣಪೋಕ್ಖರತಾಯ, ಬಾಹುಸಚ್ಚೇನ, ಧುತಗುಣೇನಾ"ತಿ ಏವಂ ವಿವದೇಯ್ಯ। ಇತಿ ಇಮಾಯಪಿ ಉಪಡ್ಢಗಾಥಾಯ ಕಾಲಿಕಾ ಕಾಮಾ ಕಥಿತಾ।

ತೀಸು ವಿಧಾಸೂತಿ ತೀಸು ಮಾನೇಸು। "ಏಕವಿಧೇನ ರೂಪಸಙ್ಗಹೋ"ತಿಆದೀಸು (ಧ॰ ಸ॰ ೫೮೪) ಹಿ ಕೋಟ್ಠಾಸೋ "ವಿಧೋ"ತಿ ವುತ್ತೋ। "ಕಥಂವಿಧಂ ಸೀಲವನ್ತಂ ವದನ್ತಿ, ಕಥಂವಿಧಂ ಪಞ್ಞವನ್ತಂ ವದನ್ತೀ"ತಿಆದೀಸು (ಸಂ॰ ನಿ॰ ೧.೯೫) ಆಕಾರೋ। "ತಿಸ್ಸೋ ಇಮಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಧಾ। ಕತಮಾ ತಿಸ್ಸೋ ? ಸೇಯ್ಯೋಹಮಸ್ಮೀತಿ ವಿಧಾ, ಸದಿಸೋಹಮಸ್ಮೀತಿ ವಿಧಾ, ಹೀನೋಹಮಸ್ಮೀತಿ ವಿಧಾ"ತಿಆದೀಸು (ಸಂ॰ ನಿ॰ ೫.೧೬೨) ಮಾನೋ "ವಿಧಾ"ತಿ ವುತ್ತೋ। ಇಧಾಪಿ ಮಾನೋವ। ತೇನ ವುತ್ತಂ "ತೀಸು ವಿಧಾಸೂತಿ ತೀಸು ಮಾನೇಸೂ"ತಿ। **ಅವಿಕಮ್ಪಮಾನೋತಿ** ಸೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಏತೇಸು ಸಙ್ಖೇಪತೋ ತೀಸು , ವಿತ್ಥಾರತೋ ನವಸು ಮಾನೇಸು ನ ಕಮ್ಪತಿ, ನ ಚಲತಿ। **ಸಮೋ ವಿಸೇಸೀತಿ ನ ತಸ್ಸ ಹೋತೀತಿ** ತಸ್ಸ ಪಹೀನಮಾನಸ್ಸ ಖೀಣಾಸವಸ್ಸ "ಅಹಂ ಸದಿಸೋ"ತಿ ವಾ "ಸೇಯ್ಯೋ"ತಿ ವಾ "ಹೀನೋ"ತಿ ವಾ ನ ಹೋತೀತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। ಪಚ್ಛಿಮಪದಂ ವುತ್ತನಯಮೇವ। ಇತಿ ಇಮಾಯಪಿ ಉಪಡ್ಢಗಾಥಾಯ ನವವಿಧೋ ಸನ್ದಿಟ್ಠಿಕೋ ಲೋಕುತ್ತರಧಮ್ಮೋ ಕಥಿತೋ।

ಪಹಾಸಿ ಸಙ್ಖನ್ತಿ, "ಪಟಿಸಙ್ಖಾ ಯೋನಿಸೋ ಆಹಾರಂ ಆಹಾರೇತೀ"ತಿಆದೀಸು (ಸಂ॰ ನಿ॰ ४.೧೨೦, ೨೩೯) ಪಞ್ಞಾ "ಸಙ್ಖಾ"ತಿ ಆಗತಾ। "ಅತ್ಥಿ ತೇ ಕೋಚಿ ಗಣಕೋ ವಾ ಮುದ್ದಿಕೋ ವಾ ಸಙ್ಖಾಯಕೋ ವಾ, ಯೋ ಪಹೋತಿ ಗಙ್ಗಾಯ ವಾಲುಕಂ ಗಣೇತು"ನ್ತಿ (ಸಂ॰ ನಿ॰ ४.४೧೦) ಏತ್ಥ ಗಣನಾ। "ಸಞ್ಞಾನಿದಾನಾ ಹಿ ಪಪಞ್ಚಸಙ್ಖಾ"ತಿಆದೀಸು (ಸು॰ ನಿ॰ ೮೮೦) ಕೋಟ್ಠಾಸೋ। "ಯಾ ತೇಸಂ ತೇಸಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಸಙ್ಖಾ ಸಮಞ್ಞಾ"ತಿ (ಧ॰ ಸ॰ ೧೩೧೩-೧೩೧೫) ಏತ್ಥ ಪಣ್ಣತ್ತಿ "ಸಙ್ಖಾ"ತಿ ಆಗತಾ। ಇಧಾಪಿ ಅಯಮೇವ ಅಧಿಪ್ಪೇತಾ। **ಪಹಾಸಿ ಸಙ್ಖನ್ತಿ** ಪದಸ್ಸ ಹಿ ಅಯಮೇವತ್ಥೋ - ರತ್ತೋ ದುಟ್ಠೋ ಮೂಳ್ಹೋ ಇತಿ ಇಮಂ ಪಣ್ಣತ್ತಿಂ ಖೀಣಾಸವೋ ಪಹಾಸಿ ಜಹಿ ಪಜಹೀತಿ।

ನ ವಿಮಾನಮಜ್ಝಗಾತಿ ನವಭೇದಂ ತಿವಿಧಮಾನಂ ನ ಉಪಗತೋ। ನಿವಾಸಟ್ಠೇನ ವಾ ಮಾತುಕುಚ್ಛಿ "ವಿಮಾನ"ನ್ತಿ ವುಚ್ಚತಿ, ತಂ ಆಯತಿಂ ಪಟಿಸನ್ಧಿವಸೇನ ನ ಉಪಗಚ್ಛೇತಿಪಿ ಅತ್ಥೋ। ಅನಾಗತತ್ಥೇ ಅತೀತವಚನಂ। **ಅಚ್ಛೇಚ್ಛೇತಿ** ಛಿನ್ದಿ। **ಛಿನ್ನಗನ್ಥನ್ತಿ** ಚತ್ತಾರೋ ಗನ್ಥೇ ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಠಿತಂ। **ಅನೀಘನ್ತಿ** ನಿದ್ದುಕ್ಖಂ। **ನಿರಾಸನ್ತಿ** ನಿತ್ತಣ್ಹಂ। **ಪರಿಯೇಸಮಾನಾತಿ** ಓಲೋಕಯಮಾನಾ। **ನಾಜ್ಝಗಮುನ್ತಿ** ನ ಅಧಿಗಚ್ಛನ್ತಿ ನ ವಿನ್ದನ್ತಿ ನ ಪಸ್ಸನ್ತಿ। ವತ್ತಮಾನತ್ಥೇ ಅತೀತವಚನಂ। **ಇಧ ವಾ ಹುರಂ ವಾತಿ** ಇಧಲೋಕೇ ವಾ ಪರಲೋಕೇ ವಾ। **ಸಬ್ಬನಿವೇಸನೇಸೂತಿ** ತಯೋ ಭವಾ, ಚತಸ್ಸೋ ಯೋನಿಯೋ, ಪಞ್ಚ ಗತಿಯೋ, ಸತ್ತ ವಿಞ್ಞಾಣಟ್ಠಿತಿಯೋ, ನವ ಸತ್ತಾವಾಸಾ, ಇತಿ ಇಮೇಸುಪಿ ಸಬ್ಬೇಸು ಸತ್ತನಿವೇಸನೇಸು ಏವರೂಪಂ ಖೀಣಾಸವಂ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜಮಾನಂ ವಾ ಉಪ್ಪನ್ನಂ ವಾ ನ ಪಸ್ಸನ್ತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। ಇಮಾಯ ಗಾಥಾಯ ಸನ್ದಿಟ್ಠಿಕಂ ಲೋಕುತ್ತರಧಮ್ಮಮೇವ ಕಥೇಸಿ।

ಇಮಞ್ಚ ಗಾಥಂ ಸುತ್ವಾ ಸಾಪಿ ದೇವತಾ ಅತ್ಥಂ ಸಲ್ಲಕ್ಖೇಸಿ, ತೇನೇವ ಕಾರಣೇನ **ಇಮಸ್ಸ ಖ್ವಾಹಂ, ಭನ್ತೇ**ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ **ಪಾಪಂ ನ ಕಯಿರಾತಿ** ಗಾಥಾಯ ದಸಕುಸಲಕಮ್ಮಪಥವಸೇನಪಿ ಕಥೇತುಂ ವಟ್ಟತಿ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಮಗ್ಗವಸೇನಪಿ। ದಸಕುಸಲಕಮ್ಮಪಥವಸೇನ ತಾವ **ವಚಸಾತಿ** ಚತುಬ್ಬಿಧಂ ವಚೀಸುಚರಿತಂ ಗಹಿತಂ। **ಮನಸಾತಿ** ತಿವಿಧಂ ಮನೋಸುಚರಿತಂ ಗಹಿತಂ। **ಕಾಯೇನ ವಾ ಕಿಞ್ಚನ ಸಬ್ಬಲೋಕೇತಿ** ತಿವಿಧಂ ಕಾಯಸುಚರಿತಂ ಗಹಿತಂ। ಇಮೇ ತಾವ ದಸಕುಸಲಕಮ್ಮಪಥಧಮ್ಮಾ ಹೋನ್ತಿ। **ಕಾಮೇ ಪಹಾಯಾತಿ** ಇಮಿನಾ ಪನ ಕಾಮಸುಖಲ್ಲಿಕಾನುಯೋಗೋ ಪಟಿಕ್ಖಿತ್ತೋ। **ಸತಿಮಾ ಸಮ್ಪಜಾನೋತಿ** ಇಮಿನಾ ದಸಕುಸಲಕಮ್ಮಪಥಕಾರಣಂ ಸತಿಸಮ್ಪಜಞ್ಞಂ ಗಹಿತಂ। **ದುಕ್ಖಂ ನ ಸೇವೇಥ ಅನತ್ಥಸಂಹಿತ**ನ್ತಿ ಇಮಿನಾ ಅತ್ತಕಿಲಮಥಾನುಯೋಗೋ ಪಟಿಸಿದ್ಧೋ। ಇತಿ ದೇವತಾ "ಉಭೋ ಅನ್ತೇ ವಿವಜ್ಜೇತ್ವಾ ಕಾರಣೇಹಿ ಸತಿಸಮ್ಪಜಞ್ಞೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ದಸಕುಸಲಕಮ್ಮಪಥಧಮ್ಮೇ ತುಮ್ಹೇಹಿ ಕಥಿತೇ ಆಜಾನಾಮಿ ಭಗವಾ"ತಿ ವದತಿ।

ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಮಗ್ಗವಸೇನ ಪನ ಅಯಂ ನಯೋ - ತಸ್ಮಿಂ ಕಿರ ಠಾನೇ ಮಹತೀ ಧಮ್ಮದೇಸನಾ ಅಹೋಸಿ। ದೇಸನಾಪರಿಯೋಸಾನೇ ದೇವತಾ ಯಥಾಠಾನೇ ಠಿತಾವ ದೇಸನಾನುಸಾರೇನ ಞಾಣಂ ಪೇಸೇತ್ವಾ ಸೋತಾಪತ್ತಿಫಲೇ ಪತಿಟ್ಠಾಯ ಅತ್ತನಾ ಅಧಿಗತಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೀ ಏವಮಾಹ। ತತ್ಥ **ವಚಸಾತಿ** ಸಮ್ಮಾವಾಚಾ ಗಹಿತಾ, ಮನೋ ಪನ ಅಙ್ಗಂ ನ ಹೋತೀತಿ **ಮನಸಾತಿ** ಮಗ್ಗಸಮ್ಪಯುತ್ತಕಂ ಚಿತ್ತಂ ಗಹಿತಂ। **ಕಾಯೇನ ವಾ ಕಿಞ್ಚನ ಸಬ್ಬಲೋಕೇತಿ** ಸಮ್ಮಾಕಮ್ಮನ್ತೋ ಗಹಿತೋ, ಆಜೀವೋ ಪನ ವಾಚಾಕಮ್ಮನ್ತಪಕ್ಖಿಕತ್ತಾ ಗಹಿತೋವ ಹೋತಿ। **ಸತಿಮಾತಿ** ಇಮಿನಾ ವಾಯಾಮಸತಿಸಮಾಧಯೋ ಗಹಿತಾ। **ಸಮ್ಪಜಾನೋ**ತಿಪದೇನ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಸಮ್ಮಾಸಙ್ಕಪ್ಪಾ। **ಕಾಮೇ ಪಹಾಯ, ದುಕ್ಖಂ ನ ಸೇವೇಥಾ**ತಿಪದದ್ವಯೇನ ಅನ್ತದ್ವಯವಜ್ಜನಂ। ಇತಿ ಇಮೇ ದ್ವೇ ಅನ್ತೇ ಅನುಪಗಮ್ಮ ಮಜ್ಝಿಮಂ ಪಟಿಪದಂ ತುಮ್ಹೇಹಿ ಕಥಿತಂ, ಆಜಾನಾಮಿ ಭಗವಾತಿ ವತ್ವಾ ತಥಾಗತಂ ಗನ್ಧಮಾಲಾದೀಹಿ ಪೂಜೇತ್ವಾ ಪದಕ್ಖಿಣಂ ಕತ್ವಾ ಪಕ್ಕಾಮೀತಿ।

ಸಮಿದ್ಧಿಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ನನ್ದನವಗ್ಗೋ ದುತಿಯೋ।

೩. ಸತ್ತಿವಗ್ಗೋ

೧. ಸತ್ತಿಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೨೧. ಸತ್ತಿವಗ್ಗಸ್ಸ ಪಠಮೇ **ಸತ್ತಿಯಾತಿ** ದೇಸನಾಸೀಸಮೇತಂ। ಏಕತೋಧಾರಾದಿನಾ ಸತ್ಥೇನಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಓಮಟ್ಠೋತಿ** ಪಹತೋ। ಚತ್ತಾರೋ ಹಿ ಪಹಾರಾ ಓಮಟ್ಠೋ ಉಮ್ಮಟ್ಠೋ ಮಟ್ಠೋ ವಿಮಟ್ಠೋತಿ। ತತ್ಥ ಉಪರಿ ಠತ್ವಾ ಅಧೋಮುಖಂ ದಿನ್ನಪಹಾರೋ ಓಮಟ್ಠೋ ನಾಮ; ಹೇಟ್ಠಾ ಠತ್ವಾ ಉದ್ಧಂಮುಖಂ ದಿನ್ನೋ ಉಮ್ಮಟ್ಠೋ ನಾಮ; ಅಗ್ಗಳಸೂಚಿ ವಿಯ ವಿನಿವಿಜ್ಝಿತ್ವಾ ಗತೋ ಮಟ್ಠೋ ನಾಮ; ಸೇಸೋ ಸಬ್ಬೋಪಿ ವಿಮಟ್ಠೋ ನಾಮ। ಇಮಸ್ಮಿಂ ಪನ ಠಾನೇ ಓಮಟ್ಠೋ ಗಹಿತೋ। ಸೋ ಹಿ

ಸಬ್ಬದಾರುಣೋ ದುರುದ್ಧರಸಲ್ಲೋ ದುತ್ತಿಕಿಚ್ಛೋ ಅನ್ತೋದೋಸೋ ಅನ್ತೋಪುಬ್ಬಲೋಹಿತೋವ ಹೋತಿ , ಪುಬ್ಬಲೋಹಿತಂ ಅನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ವಣಮುಖಂ ಪರಿಯೋನನ್ಧಿತ್ವಾ ತಿಟ್ಠತಿ। ಪುಬ್ಬಲೋಹಿತಂ ನಿಹರಿತುಕಾಮೇಹಿ ಮಞ್ಚೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಬನ್ಧಿತ್ವಾ ಅಧೋಸಿರೋ ಕಾತಬ್ಬೋ ಹೋತಿ, ಮರಣಂ ವಾ ಮರಣಮತ್ತಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ ಪಾಪುಣಾತಿ। **ಪರಿಬ್ಬಜೇತಿ** ವಿಹರೇಯ್ಯ।

ಇಮಾಯ ಗಾಥಾಯ ಕಿಂ ಕಥೇತಿ? ಯಥಾ ಸತ್ತಿಯಾ ಓಮಟ್ಠೋ ಪುರಿಸೋ ಸಲ್ಲುಬ್ಬಹನ-ವಣತಿಕಿಚ್ಛನಾನಂ ಅತ್ಥಾಯ ವೀರಿಯಂ ಆರಭತಿ, ಪಯೋಗಂ ಕರೋತಿ ಪರಕ್ಕಮತಿ। ಯಥಾ ಚ ಡಯ್ಹಮಾನೋ ಮತ್ಥಕೇ ಆದಿತ್ತಸೀಸೋ ತಸ್ಸ ನಿಬ್ಬಾಪನತ್ಥಾಯ ವೀರಿಯಂ ಆರಭತಿ, ಪಯೋಗಂ ಕರೋತಿ ಪರಕ್ಕಮತಿ, ಏವಮೇವ ಭಿಕ್ಖು ಕಾಮರಾಗಂ ಪಹಾನಾಯ ಸತೋ ಅಪ್ಪಮತ್ತೋ ಹುತ್ವಾ ವಿಹರೇಯ್ಯ ಭಗವಾತಿ ಕಥೇಸಿ।

ಅಥ ಭಗವಾ ಚಿನ್ತೇಸಿ - ಇಮಾಯ ದೇವತಾಯ ಉಪಮಾ ತಾವ ದಳ್ಹಂ ಕತ್ವಾ ಆನೀತಾ, ಅತ್ಥಂ ಪನ ಪರಿತ್ತಕಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಠಿತಾ, ಪುನಪ್ಪುನಂ ಕಥೇನ್ತೇಪಿ ಹೇಸಾ ಕಾಮರಾಗಸ್ಸ ವಿಕ್ಖಮ್ಭನಪಹಾನಮೇವ ಕಥೇಯ್ಯ। ಯಾವ ಚ ಕಾಮರಾಗೋ ಮಗ್ಗೇನ ನ ಸಮುಗ್ಘಾಟಿಯತಿ, ತಾವ ಅನುಬದ್ಧೋವ ಹೋತಿ। ಇತಿ ತಮೇವ ಓಪಮ್ಮಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಪಠಮಮಗ್ಗವಸೇನ ದೇಸನಂ ವಿನಿವಟ್ಟೇತ್ವಾ ದೇಸೇನ್ತೋ ದುತಿಯಂ ಗಾಥಮಾಹ। ತಸ್ಸತ್ಥೋ ಪುರಿಮಾನುಸಾರೇನೇವ ವೇದಿತಬ್ಬೋತಿ। ಪಠಮಂ।

೨. ಫುಸತಿಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೨೨. ದುತಿಯೇ **ನಾಫುಸನ್ತಂ ಫುಸತೀತಿ** ಕಮ್ಮಂ ಅಫುಸನ್ತಂ ವಿಪಾಕೋ ನ ಫುಸತಿ, ಕಮ್ಮಮೇವ ವಾ ಅಫುಸನ್ತಂ ಕಮ್ಮಂ ನ ಫುಸತಿ। ಕಮ್ಮಞ್ಹಿ ನಾಕರೋತೋ ಕರಿಯತಿ। **ಫುಸನ್ತಞ್ಚ ತತೋ ಫುಸೇತಿ** ಕಮ್ಮಂ ಫುಸನ್ತಂ ವಿಪಾಕೋ ಫುಸತಿ, ಕಮ್ಮಮೇವ ವಾ ಫುಸತಿ। ಕಮ್ಮಞ್ಹಿ ಕರೋತೋ ಕರಿಯತಿ। **ತಸ್ಮಾ ಫುಸನ್ತಂ ಫುಸತಿ, ಅಪ್ಪದುಟ್ಠಪದೋಸಿನನ್ತಿ** ಯಸ್ಮಾ ನ ಅಫುಸನ್ತಂ ಫುಸತಿ, ಫುಸನ್ತಞ್ಚ ಫುಸತಿ, ಅಯಂ ಕಮ್ಮವಿಪಾಕಾನಂ ಧಮ್ಮತಾ, ತಸ್ಮಾ ಯೋ "ಅಪ್ಪದುಟ್ಠಸ್ಸ ನರಸ್ಸ ದುಸ್ಸತಿ, ಸುದ್ಧಸ್ಸ ಪೋಸಸ್ಸ ಅನಙ್ಗಣಸ್ಸಾ"ತಿ ಏವಂ ವುತ್ತೋ ಅಪ್ಪದುಟ್ಠಪದೋಸೀ ಪುಗ್ಗಲೋ, ತಂ ಪುಗ್ಗಲಂ ಕಮ್ಮಂ ಫುಸನ್ತಮೇವ ಕಮ್ಮಂ ಫುಸತಿ, ವಿಪಾಕೋ ವಾ ಫುಸತಿ। ಸೋ ಹಿ ಪರಸ್ಸ ಉಪಘಾತಂ ಕಾತುಂ ಸಕ್ಕೋತಿ ವಾ ಮಾ ವಾ, ಅತ್ತಾ ಪನಾನೇನ ಚತೂಸು ಅಪಾಯೇಸು ಠಪಿತೋ ನಾಮ ಹೋತಿ। ತೇನಾಹ ಭಗವಾ - "ತಮೇವ ಬಾಲಂ ಪಚ್ಚೇತಿ ಪಾಪಂ, ಸುಖುಮೋ ರಜೋ ಪಟಿವಾತಂವ ಖಿತ್ತೋ"ತಿ। ದುತಿಯಂ।

೩. ಜಟಾಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೨೩. ತತಿಯೇ **ಅನ್ತೋಜಟಾತಿ** ಗಾಥಾಯಂ **ಜಟಾತಿ** ತಣ್ಹಾಯ ಜಾಲಿನಿಯಾ ಅಧಿವಚನಂ। ಸಾ ಹಿ ರೂಪಾದೀಸು ಆರಮ್ಮಣೇಸು ಹೇಟ್ಠುಪರಿಯವಸೇನ ಪುನಪ್ಪುನಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜನತೋ ಸಂಸಿಬ್ಬನಟ್ಠೇನ ವೇಳುಗುಮ್ಬಾದೀನಂ ಸಾಖಾಜಾಲಸಙ್ಖಾತಾ ಜಟಾ ವಿಯಾತಿ ಜಟಾ। ಸಾ ಪನೇಸಾ ಸಕಪರಿಕ್ಖಾರಪರಪರಿಕ್ಖಾರೇಸು ಸಕಅತ್ತಭಾವ-ಪರಅತ್ತಭಾವೇಸು ಅಜ್ಝತ್ತಿಕಾಯತನ-ಬಾಹಿರಾಯತನೇಸು ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜನತೋ **ಅನ್ತೋಜಟಾ ಬಹಿಜಟಾತಿ** ವುಚ್ಚತಿ। ತಾಯ ಏವಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜಮಾನಾಯ **ಜಟಾಯ ಜಟಿತಾ ಪಜಾ**। ಯಥಾ ನಾಮ ವೇಳುಜಟಾದೀಹಿ ವೇಳುಆದಯೋ, ಏವಂ ತಾಯ ತಣ್ಹಾಜಟಾಯ ಸಬ್ಬಾಪಿ ಅಯಂ ಸತ್ತನಿಕಾಯಸಙ್ಖಾತಾ ಪಜಾ ಜಟಿತಾ ವಿನದ್ಧಾ, ಸಂಸಿಬ್ಬಿತಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ಯಸ್ಮಾ ಚ ಏವಂ ಜಟಿತಾ, **ತಂ ತಂ ಗೋತಮ ಪುಚ್ಛಾಮೀತಿ** ತಸ್ಮಾ ತಂ ಪುಚ್ಛಾಮಿ। **ಗೋತಮಾತಿ** ಭಗವನ್ತಂ ಗೋತ್ತೇನ ಆಲಪತಿ। **ಕೋ ಇಮಂ ವಿಜಟಯೇ ಜಟನ್ತಿ** ಇಮಂ ಏವಂ ತೇಧಾತುಕಂ ಜಟೇತ್ವಾ ಠಿತಂ ಜಟಂ ಕೋ ವಿಜಟೇಯ್ಯ, ವಿಜಟೇತುಂ ಕೋ ಸಮತ್ಥೋತಿ ಪುಚ್ಛತಿ।

ಅಥಸ್ಸ ಭಗವಾ ತಮತ್ಥಂ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇನ್ತೋ **ಸೀಲೇ ಪತಿಟ್ಠಾಯಾತಿ**ಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ **ಸೀಲೇ ಪತಿಟ್ಠಾಯಾತಿ** ಚತುಪಾರಿಸುದ್ಧಿಸೀಲೇ ಠತ್ವಾ। ಏತ್ಥ ಚ ಭಗವಾ ಜಟಾವಿಜಟನಂ ಪುಚ್ಛಿತೋ ಸೀಲಂ ಆರಭನ್ತೋ ನ "ಅಞ್ಞಂ ಪುಟ್ಠೋ ಅಞ್ಞಂ ಕಥೇತೀ"ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ಜಟಾವಿಜಟಕಸ್ಸ ಹಿ ಪತಿಟ್ಠಾದಸ್ಸನತ್ಥಮೇತ್ಥ ಸೀಲಂ ಕಥಿತಂ।

ನರೋತಿ ಸತ್ತೋ। **ಸಪಞ್ಞೋ**ತಿ ಕಮ್ಮಜತಿಹೇತುಕಪಟಿಸನ್ಧಿಪಞ್ಞಾಯ ಪಞ್ಞವಾ। **ಚಿತ್ತಂ ಪಞ್ಞಞ್ಚ ಭಾವಯ**ನ್ತಿ ಸಮಾಧಿಞ್ಚೇವ ವಿಪಸ್ಸನಞ್ಚ ಭಾವಯಮಾನೋ। ಚಿತ್ತಸೀಸೇನ ಹೇತ್ಥ ಅಟ್ಠ ಸಮಾಪತ್ತಿಯೋ ಕಥಿತಾ, ಪಞ್ಞಾನಾಮೇನ ವಿಪಸ್ಸನಾ। **ಆತಾಪೀ**ತಿ ವೀರಿಯವಾ। ವೀರಿಯಞ್ಹಿ ಕಿಲೇಸಾನಂ ಆತಾಪನಪರಿತಾಪನಟ್ಠೇನ "ಆತಾಪೋ"ತಿ ವುಚ್ಚತಿ, ತದಸ್ಸ ಅತ್ಥೀತಿ ಆತಾಪೀ। **ನಿಪಕೋ**ತಿ ನೇಪಕ್ಕಂ ವುಚ್ಚತಿ ಪಞ್ಞಾ, ತಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತೋತಿ ಅತ್ಥೋ। ಇಮಿನಾ ಪದೇನ ಪಾರಿಹಾರಿಯಪಞ್ಞಂ ದಸ್ಸೇತಿ। **ಪಾರಿಹಾರಿಯಪಞ್ಞಾ** ನಾಮ "ಅಯಂ ಕಾಲೋ ಉದ್ದೇಸಸ್ಸ, ಅಯಂ ಕಾಲೋ ಪರಿಪುಚ್ಛಾಯಾ"ತಿಆದಿನಾ ನಯೇನ ಸಬ್ಬತ್ಥ ಕಾರಾಪಿತಾ ಪರಿಹರಿತಬ್ಬಪಞ್ಞಾ। ಇಮಸ್ಮಿಞ್ಹಿ ಪಞ್ಹಾಬ್ಯಾಕರಣೇ ತಿಕ್ಖತ್ತುಂ ಪಞ್ಞಾ ಆಗತಾ। ತತ್ಥ ಪಠಮಾ ಜಾತಿಪಞ್ಞಾ, ದುತಿಯಾ ವಿಪಸ್ಸನಾಪಞ್ಞಾ, ತತಿಯಾ ಸಬ್ಬಕಿಚ್ಚಪರಿಣಾಯಿಕಾ ಪಾರಿಹಾರಿಯಪಞ್ಞಾ।

ಸೋ ಇಮಂ ವಿಜಟಯೇ ಜಟನ್ತಿ ಸೋ ಇಮೇಹಿ ಸೀಲಾದೀಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು। ಯಥಾ ನಾಮ ಪುರಿಸೋ ಪಥವಿಯಂ ಪತಿಟ್ಠಾಯ ಸುನಿಸಿತಂ ಸತ್ಥಂ ಉಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಮಹನ್ತಂ ವೇಳುಗುಮ್ಬಂ ವಿಜಟೇಯ್ಯ, ಏವಮೇವಂ ಸೀಲೇ ಪತಿಟ್ಠಾಯ ಸಮಾಧಿಸಿಲಾಯಂ ಸುನಿಸಿತಂ ವಿಪಸ್ಸನಾಪಞ್ಞಾಸತ್ಥಂ ವೀರಿಯಬಲಪಗ್ಗಹಿತೇನ ಪಾರಿಹಾರಿಯಪಞ್ಞಾಹತ್ಥೇನ ಉಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಸಬ್ಬಮ್ಪಿ ತಂ ಅತ್ತನೋ ಸನ್ತಾನೇ ಪತಿತಂ ತಣ್ಹಾಜಟಂ ವಿಜಟೇಯ್ಯ ಸಞ್ಛಿನ್ದೇಯ್ಯ ಸಮ್ಪದಾಲೇಯ್ಯಾತಿ।

ಏತ್ತಾವತಾ ಸೇಖಭೂಮಿಂ ಕಥೇತ್ವಾ ಇದಾನಿ ಜಟಂ ವಿಜಟೇತ್ವಾ ಠಿತಂ ಮಹಾಖೀಣಾಸವಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ **ಯೇಸ**ನ್ತಿಆದಿಮಾಹ। ಏವಂ ಜಟಂ ವಿಜಟೇತ್ವಾ ಠಿತಂ ಖೀಣಾಸವಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಪುನ ಜಟಾಯ ವಿಜಟನೋಕಾಸಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ **ಯತ್ಥ ನಾಮಞ್ಚಾ**ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ **ನಾಮ**ನ್ತಿ ಚತ್ತಾರೋ ಅರೂಪಿನೋ ಖನ್ಧಾ। **ಪಟಿಘಂ ರೂಪಸಞ್ಞಾ ಚಾ**ತಿ ಏತ್ಥ ಪಟಿಘಸಞ್ಞಾವಸೇನ ಕಾಮಭವೋ ಗಹಿತೋ, ರೂಪಸಞ್ಞಾವಸೇನ ರೂಪಭವೋ। ತೇಸು ದ್ವೀಸು ಗಹಿತೇಸು ಅರೂಪಭವೋ ಗಹಿತೋವ ಹೋತಿ ಭವಸಙ್ಖೇಪೇನಾತಿ। **ಏತ್ಥೇಸಾ ಛಿಜ್ಜತೇ ಜಟಾ**ತಿ ಏತ್ಥ ತೇಭೂಮಕವಟ್ಟಸ್ಸ ಪರಿಯಾದಿಯನಟ್ಠಾನೇ ಏಸಾ ಜಟಾ ಛಿಜ್ಜತಿ, ನಿಬ್ಬಾನಂ ಆಗಮ್ಮ ಛಿಜ್ಜತಿ ನಿರುಜ್ಝತೀತಿ ಅಯಂ ಅತ್ಥೋ ದಸ್ಸಿತೋ ಹೋತಿ। ತತಿಯಂ।

೪. ಮನೋನಿವಾರಣಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೧೪. ಚತುತ್ಥೇ **ಯತೋ ಯತೋ**ತಿ ಪಾಪತೋ ವಾ ಕಲ್ಯಾಣತೋ ವಾ। ಅಯಂ ಕಿರ ದೇವತಾ "ಯಂಕಿಞ್ಚಿ ಕುಸಲಾದಿಭೇದಂ ಲೋಕಿಯಂ ವಾ ಲೋಕುತ್ತರಂ ವಾ ಮನೋ, ತಂ ನಿವಾರೇತಬ್ಬಮೇವ, ನ ಉಪ್ಪಾದೇತಬ್ಬ"ನ್ತಿ ಏವಂಲದ್ಧಿಕಾ । **ಸ ಸಬ್ಬತೋ**ತಿ ಸೋ ಸಬ್ಬತೋ। ಅಥ ಭಗವಾ - "ಅಯಂ ದೇವತಾ ಅನಿಯ್ಯಾನಿಕಕಥಂ ಕಥೇತಿ, ಮನೋ ನಾಮ ನಿವಾರೇತಬ್ಬಮ್ಪಿ ಅತ್ಥಿ ಭಾವೇತಬ್ಬಮ್ಪಿ, ವಿಭಜಿತ್ವಾ ನಮಸ್ಸಾ ದಸ್ಸೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ದುತಿಯಗಾಥಂ ಆಹ। ತತ್ಥ **ನ ಮನೋ ಸಂಯತತ್ತಮಾಗತ**ನ್ತಿ, ಯಂ ವುತ್ತಂ "ನ ಸಬ್ಬತೋ ಮನೋ ನಿವಾರಯೇ"ತಿ, ಕತರಂ ತಂ ಮನೋ, ಯಂ ತಂ ಸಬ್ಬತೋ ನ ನಿವಾರೇತಬ್ಬನ್ತಿ ಚೇ। ಮನೋ ಸಂಯತತ್ತಂ ಆಗತಂ, ಯಂ ಮನೋ ಯತ್ಥ ಸಂಯತಭಾವಂ ಆಗತಂ, "ದಾನಂ ದಸ್ಸಾಮಿ, ಸೀಲಂ ರಕ್ಖಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿಆದಿನಾ ನಯೇನ ಉಪ್ಪನ್ನಂ, ಏತಂ ಮನೋ ನ ನಿವಾರೇತಬ್ಬಂ, ಅಞ್ಞದತ್ಥು ಬ್ರೂಹೇತಬ್ಬಂ ವಡ್ಢೇತಬ್ಬಂ। **ಯತೋ ಯತೋ ಚ ಪಾಪಕ**ನ್ತಿ ಯತೋ ಯತೋ ಅಕುಸಲಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ತತೋ ತತೋ ಚ ತಂ ನಿವಾರೇತಬ್ಬನ್ತಿ। ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ಅರಹನ್ತಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೧೫. ಪಞ್ಚಮೇ **ಕತಾವೀ**ತಿ ಚತೂಹಿ ಮಗ್ಗೇಹಿ ಕತಕಿಚ್ಚೋ। **ಅಹಂ ವದಾಮೀ**ತಿ ಅಯಂ ದೇವತಾ ವನಸಣ್ಡವಾಸಿನೀ, ಸಾ ಆರಞ್ಞಕಾನಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ "ಅಹಂ ಭುಞ್ಜಾಮಿ, ಅಹಂ ನಿಸೀದಾಮಿ, ಮಮ ಪತ್ತೋ, ಮಮ ಚೀವರ"ನ್ತಿಆದಿಕಥಾವೋಹಾರಂ ಸುತ್ವಾ ಚಿನ್ತೇಸಿ - "ಅಹಂ ಇಮೇ ಭಿಕ್ಖೂ 'ಖೀಣಾಸವಾ'ತಿ ಮಞ್ಞಾಮಿ, ಖೀಣಾಸವಾನಞ್ಚ ನಾಮ ಏವರೂಪಾ ಅತ್ತುಪಲದ್ಧಿನಿಸ್ಸಿತಕಥಾ ಹೋತಿ, ನ ಹೋತಿ ನು ಖೋ"ತಿ ಜಾನನತ್ಥಂ ಏವಂ ಪುಚ್ಛತಿ।

ಸಾಮಞ್ಞನ್ತಿ ಲೋಕನಿರುತ್ತಿಂ ಲೋಕವೋಹಾರಂ। **ಕುಸಲೋತಿ** ಖನ್ಧಾದೀಸು ಕುಸಲೋ। **ವೋಹಾರಮತ್ತೇನಾತಿ** ಉಪಲದ್ಧಿನಿಸ್ಸಿತಕಥಂ ಹಿತ್ವಾ ವೋಹಾರಭೇದಂ ಅಕರೋನ್ತೋ "ಅಹಂ, ಮಮಾ"ತಿ ವದೇಯ್ಯ। "ಖನ್ಧಾ ಭುಞ್ಜನ್ತಿ, ಖನ್ಧಾ ನಿಸೀದನ್ತಿ, ಖನ್ಧಾನಂ ಪತ್ತೋ, ಖನ್ಧಾನಂ ಚೀವರ"ನ್ತಿ ಹಿ ವುತ್ತೇ ವೋಹಾರಭೇದೋ ಹೋತಿ, ನ ಕೋಚಿ ಜಾನಾತಿ। ತಸ್ಮಾ ಏವಂ ಅವತ್ವಾ ಲೋಕವೋಹಾರೇನ ವೋಹರತೀತಿ।

ಅಥ ದೇವತಾ - "ಯದಿ ದಿಟ್ಠಿಯಾ ವಸೇನ ನ ವದತಿ, ಮಾನವಸೇನ ನು ಖೋ ವದತೀ"ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ಪುನ **ಯೋ ಹೋತೀತಿ** ಪುಚ್ಛಿ। ತತ್ಥ **ಮಾನಂ ನು ಖೋತಿ** ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಮಾನಂ ಉಪಗನ್ತ್ವಾ ಮಾನವಸೇನ ವದೇಯ್ಯ ನು ಖೋತಿ। ಅಥ ಭಗವಾ - "ಅಯಂ ದೇವತಾ ಖೀಣಾಸವಂ ಸಮಾನಂ ವಿಯ ಕರೋತೀ"ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ, "ಖೀಣಾಸವಸ್ಸ ನವವಿಧೋಪಿ ಮಾನೋ ಪಹೀನೋ"ತಿ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ ಪಟಿಗಾಥಂ ಆಹ। ತತ್ಥ **ವಿಧೂಪಿತಾತಿ** ವಿಧಮಿತಾ। **ಮಾನಗನ್ಥಸ್ಸಾತಿ** ಮಾನಾ ಚ ಗನ್ಥಾ ಚ ಅಸ್ಸ। **ಮಞ್ಞತನ್ತಿ** ಮಞ್ಞನಂ। ತಿವಿಧಮ್ಪಿ ತಣ್ಹಾ-ದಿಟ್ಠಿ-ಮಾನ-ಮಞ್ಞನಂ ಸೋ ವೀತಿವತ್ತೋ, ಅತಿಕ್ಕನ್ತೋತಿ ಅತ್ಥೋ। ಸೇಸಂ ಉತ್ತಾನತ್ಥಮೇವಾತಿ। ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ಪಜ್ಜೋತಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೨೬. ಛಟ್ಠೇ **ಪುಟ್ಠುನ್ತಿ** ಪುಚ್ಛಿತುಂ। **ಕಥಂ ಜಾನೇಮೂತಿ** ಕಥಂ ಜಾನೇಯ್ಯಾಮ। **ದಿವಾರತ್ತಿನ್ತಿ** ದಿವಾ ಚ ರತ್ತಿಞ್ಚ। **ತತ್ಥ ತತ್ಥಾತಿ** ಯತ್ಥ ಯತ್ಥೇವ ಪಜ್ಜಲಿತೋ ಹೋತಿ, ತತ್ಥ ತತ್ಥ। **ಏಸಾ ಆಭಾತಿ** ಏಸಾ ಬುದ್ಧಾಭಾ। ಕತಮಾ ಪನ ಸಾತಿ? ಞಾಣಾಲೋಕೋ ವಾ ಹೋತು ಪೀತಿಆಲೋಕೋ ವಾ ಪಸಾದಾಲೋಕೋ ವಾ ಧಮ್ಮಕಥಾಆಲೋಕೋ ವಾ, ಸಬ್ಬೋಪಿ ಬುದ್ಧಾನಂ ಪಾತುಭಾವಾ ಉಪ್ಪನ್ನೋ ಆಲೋಕೋ **ಬುದ್ಧಾಭಾ** ನಾಮ। ಅಯಂ ಅನುತ್ತರಾ ಸಬ್ಬಸೇಟ್ಠಾ ಅಸದಿಸಾತಿ। ಛಟ್ಠಂ।

೭. ಸರಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೨೭. ಸತ್ತಮೇ **ಕುತೋ ಸರಾ ನಿವತ್ತನ್ತೀತಿ** ಇಮೇ ಸಂಸಾರಸರಾ ಕುತೋ ನಿವತ್ತನ್ತಿ, ಕಿಂ ಆಗಮ್ಮ ನಪ್ಪವತ್ತನ್ತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। ನ **ಗಾಧತೀತಿ** ನ ಪತಿಟ್ಠಾತಿ। **ಅತೋತಿ** ಅತೋ ನಿಬ್ಬಾನತೋ। ಸೇಸಂ ಉತ್ತಾನತ್ಥಮೇವಾತಿ। ಸತ್ತಮಂ।

೮. ಮಹದ್ಧನಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೨೮. ಅಟ್ಠಮೇ ನಿಧಾನಗತಂ ಮುತ್ತಸಾರಾದಿ ಮಹನ್ತಂ ಧನಮೇತೇಸನ್ತಿ **ಮಹದ್ಧನಾ**। ಸುವಣ್ಣರಜತಭಾಜನಾದಿ ಮಹಾಭೋಗೋ ಏತೇಸನ್ತಿ **ಮಹಾಭೋಗಾ**। **ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಾಭಿಗಿಜ್ಝನ್ತೀತಿ** ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಅಭಿಗಿಜ್ಝನ್ತಿ ಪತ್ಥೇನ್ತಿ ಪಿಹೇನ್ತಿ। **ಅನಲಙ್ಕತಾತಿ** ಅತಿತ್ತಾ ಅಪರಿಯತ್ತಜಾತಾ। **ಉಸ್ಸುಕ್ಕಜಾತೇಸೂತಿ** ನಾನಾಕಿಚ್ಚಜಾತೇಸು ಅನುಪ್ಪನ್ನಾನಂ ರೂಪಾದೀನಂ ಉಪ್ಪಾದನತ್ಥಾಯ ಉಪ್ಪನ್ನಾನಂ ಅನುಭವನತ್ಥಾಯ ಉಸ್ಸುಕ್ಕೇಸು। **ಭವಸೋತಾನುಸಾರೀಸೂತಿ** ವಟ್ಟಸೋತಂ ಅನುಸರನ್ತೇಸು। **ಅನುಸ್ಸುಕಾತಿ** ಅವಾವಟಾ। **ಅಗಾರನ್ತಿ** ಮಾತುಗಾಮೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಗೇಹಂ। **ವಿರಾಜಿಯಾತಿ** ವಿರಾಜೇತ್ವಾ। ಸೇಸಂ ಉತ್ತಾನಮೇವಾತಿ। ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ಚತುಚಕ್ಕಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೨೯. ನವಮೇ **ಚತುಚಕ್ಕನ್ತಿ** ಚತುಇರಿಯಾಪಥಂ। ಇರಿಯಾಪಥೋ ಹಿ ಇಧ ಚಕ್ಕನ್ತಿ ಅಧಿಪ್ಪೇತೋ। **ನವದ್ವಾರನ್ತಿ** ನವಹಿ ವಣಮುಖೇಹಿ ನವದ್ವಾರಂ। **ಪುಣ್ಣನ್ತಿ** ಅಸುಚಿಪೂರಂ। **ಲೋಭೇನ ಸಂಯುತನ್ತಿ** ತಣ್ಹಾಯ ಸಂಯುತ್ತಂ। **ಕಥಂ ಯಾತ್ರಾ ಭವಿಸ್ಸತೀತಿ** ಏತಸ್ಸ ಏವರೂಪಸ್ಸ ಸರೀರಸ್ಸ ಕಥಂ ನಿಗ್ಗಮನಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಕಥಂ ಮುತ್ತಿ ಪರಿಮುತ್ತಿ ಸಮತಿಕ್ಕಮೋ ಭವಿಸ್ಸತೀತಿ ಪುಚ್ಛತಿ। **ನದ್ಧಿನ್ತಿ** ಉಪನಾಹಂ, ಪುಬ್ಬಕಾಲೇ ಕೋಧೋ, ಅಪರಕಾಲೇ ಉಪನಾಹೋತಿ ಏವಂ ಪವತ್ತಂ ಬಲವಕೋಧನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। **ವರತ್ತನ್ತಿ** "ಛೇತ್ವಾ ನದ್ಧಿಂ ವರತ್ತಞ್ಚ, ಸನ್ದಾನಂ ಸಹನುಕ್ಕಮ"ನ್ತಿ ಗಾಥಾಯ (ಧ॰ ಪ॰ ೩೯೮; ಸು॰ ನಿ॰ ೬೨೭) ತಣ್ಹಾ **ವರತ್ತಾ,** ದಿಟ್ಠಿ **ಸನ್ದಾನಂ** ನಾಮ ಜಾತಂ। ಇಧ ಪನ ಪಾಳಿನಿದ್ದಿಟ್ಠೇ ಕಿಲೇಸೇ ಠಪೇತ್ವಾ ಅವಸೇಸಾ "ವರತ್ತಾ"ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾ, ಇತಿ ಕಿಲೇಸವರತ್ತಞ್ಚ ಛೇತ್ವಾತಿ

ಅತ್ಥೋ। **ಇಚ್ಛಾ ಲೋಭನ್ತಿ** ಏಕೋಯೇವ ಧಮ್ಮೋ ಇಚ್ಛನಟ್ಠೇನ ಇಚ್ಛಾ, ಲುಬ್ಭನಟ್ಠೇನ ಲೋಭೋತಿ ವುತ್ತೋ। ಪಠಮುಪ್ಪತ್ತಿಕಾ ವಾ ದುಬ್ಬಲಾ ಇಚ್ಛಾ, ಅಪರಾಪರುಪ್ಪತ್ತಿಕೋ ಬಲವಾ ಲೋಭೋ। ಅಲದ್ಧಪತ್ಥನಾ ವಾ ಇಚ್ಛಾ, ಪಟಿಲದ್ಧವತ್ಥುಮ್ಹಿ ಲೋಭೋ। **ಸಮೂಲಂ ತಣ್ಹನ್ತಿ** ಅವಿಜ್ಜಾಮೂಲೇನ ಸಮೂಲಕಂ ತಣ್ಹಂ। **ಅಬ್ಬುಯ್ಹಾತಿ** ಅಗ್ಗಮಗ್ಗೇನ ಉಪ್ಪಾಟೇತ್ವಾ। ಸೇಸಂ ಉತ್ತಾನಮೇವಾತಿ। ನವಮಂ।

೧೦. ಏಣಿಜಙ್ಘಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೩೦. ದಸಮೇ **ಏಣಿಜಙ್ಘನ್ತಿ** ಏಣಿಮಿಗಸ್ಸ ವಿಯ ಸುವಟ್ಟಿತಜಙ್ಘಂ। **ಕಿಸನ್ತಿ** ಅಥೂಲಂ ಸಮಸರೀರಂ। ಅಥ ವಾ ಆತಪೇನ ಮಿಲಾತಂ ಮಾಲಾಗನ್ಧವಿಲೇಪನೇಹಿ ಅನುಪಬ್ರೂಹಿತಸರೀರನ್ತಿಪಿ ಅತ್ಥೋ। **ವೀರನ್ತಿ** ವೀರಿಯವನ್ತಂ। **ಅಪ್ಪಾಹಾರನ್ತಿ** ಭೋಜನೇ ಮತ್ತಞ್ಞುತಾಯ ಮಿತಾಹಾರಂ, ವಿಕಾಲಭೋಜನಪಟಿಕ್ಖೇಪವಸೇನ ವಾ ಪರಿತ್ತಾಹಾರಂ। **ಅಲೋಲುಪನ್ತಿ** ಚತೂಸು ಪಚ್ಚಯೇಸು ಲೋಲುಪ್ಪವಿರಹಿತಂ। ರಸತಣ್ಹಾಪಟಿಕ್ಖೇಪೋ ವಾ ಏಸ। **ಸೀಹಂವೇಕಚರಂ ನಾಗನ್ತಿ** ಏಕಚರಂ ಸೀಹಂ ವಿಯ, ಏಕಚರಂ ನಾಗಂ ವಿಯ। ಗಣವಾಸಿನೋ ಹಿ ಪಮತ್ತಾ ಹೋನ್ತಿ, ಏಕಚರಾ ಅಪ್ಪಮತ್ತಾ, ತಸ್ಮಾ ಏಕಚರಾವ ಗಹಿತಾತಿ। **ಪವೇದಿತಾತಿ** ಪಕಾಸಿತಾ ಕಥಿತಾ। **ಏತ್ಥಾತಿ** ಏತಸ್ಮಿಂ ನಾಮರೂಪೇ। ಪಞ್ಚಕಾಮಗುಣವಸೇನ ಹಿ ರೂಪಂ ಗಹಿತಂ, ಮನೇನ ನಾಮಂ, ಉಭಯೇಹಿ ಪನ ಅವಿನಿಭುತ್ತಧಮ್ಮೇ ಗಹೇತ್ವಾ ಪಞ್ಚಕ್ಖನ್ಧಾದಿವಸೇನಪೇತ್ಥ ಭುಮ್ಮಂ ಯೋಜೇತಬ್ಬನ್ತಿ। ದಸಮಂ।

ಸತ್ತಿವಗ್ಗೋ ತತಿಯೋ।

೪. ಸತುಲ್ಲಪಕಾಯಿಕವಗ್ಗೋ

೧. ಸಬ್ಭಿಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೩೧. ಸತುಲ್ಲಪಕಾಯಿಕವಗ್ಗಸ್ಸ ಪಠಮೇ **ಸತುಲ್ಲಪಕಾಯಿಕಾತಿ** ಸತಂ ಧಮ್ಮಂ ಸಮಾದಾನವಸೇನ ಉಲ್ಲಪೇತ್ವಾ ಸಗ್ಗೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಾತಿ ಸತುಲ್ಲಪಕಾಯಿಕಾ। ತತ್ರಿದಂ ವತ್ಥು - ಸಮ್ಬಹುಲಾ ಕಿರ ಸಮುದ್ದವಾಣಿಜಾ ನಾವಾಯ ಸಮುದ್ದಂ ಪಕ್ಖನ್ದಿಂಸು। ತೇಸಂ ಖಿತ್ತಸರವೇಗೇನ ಗಚ್ಛನ್ತಿಯಾ ನಾವಾಯ ಸತ್ತಮೇ ದಿವಸೇ ಸಮುದ್ದಮಜ್ಝೇ ಮಹನ್ತಂ ಉಪ್ಪಾತಿಕಂ ಪಾತುಭೂತಂ, ಮಹಾಊಮಿಯೋ ಉಟ್ಠಹಿತ್ವಾ ನಾವಂ ಉದಕಸ್ಸ ಪೂರೇನ್ತಿ। ನಾವಾಯ ನಿಮುಜ್ಜಮಾನಾಯ ಮಹಾಜನೋ ಅತ್ತನೋ ಅತ್ತನೋ ದೇವತಾನಂ ನಾಮಾನಿ ಗಹೇತ್ವಾ ಆಯಾಚನಾದೀನಿ ಕರೋನ್ತೋ ಪರಿದೇವಿ। ತೇಸಂ ಮಜ್ಝೇ ಏಕೋ ಪುರಿಸೋ - "ಅತ್ಥಿ ನು ಖೋ ಮೇ ಏವರೂಪೇ ಭಯೇ ಪತಿಟ್ಠಾ"ತಿ ಆವಜ್ಜೇನ್ತೋ ಅತ್ತನೋ ಪರಿಸುದ್ಧಾನಿ ಸರಣಾನಿ ಚೇವ ಸೀಲಾನಿ ಚ ದಿಸ್ವಾ ಯೋಗೀ ವಿಯ ಪಲ್ಲಙ್ಕಂ ಆಭುಜಿತ್ವಾ ನಿಸೀದಿ। ತಮೇನಂ ಇತರೇ ಸಭಯಕಾರಣಂ ಪುಚ್ಛಿಂಸು। ಸೋ ತೇಸಂ ಕಥೇಸಿ - "ಅಮ್ಭೋ ಅಹಂ ನಾವಂ ಅಭಿರೂಹನದಿವಸೇ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಸ್ಸ ದಾನಂ ದತ್ವಾ ಸರಣಾನಿ ಚೇವ ಸೀಲಾನಿ ಚ ಅಗ್ಗಹೇಸಿಂ, ತೇನ ಮೇ ಭಯಂ ನತ್ಥೀ"ತಿ। ಕಿಂ ಪನ ಸಾಮಿ ಏತಾನಿ ಅಞ್ಞೇಸಮ್ಪಿ ವತ್ತನ್ತೀತಿ? ಆಮ ವತ್ತನ್ತೀತಿ ತೇನ ಹಿ ಅಮ್ಹಾಕಮ್ಪಿ ದೇಥಾತಿ। ಸೋ ತೇ ಮನುಸ್ಸೇ ಸತಂ ಸತಂ ಕತ್ವಾ ಸತ್ತ ಕೋಟ್ಠಾಸೇ ಅಕಾಸಿ, ತತೋ ಪಞ್ಚಸೀಲಾನಿ ಅದಾಸಿ। ತೇಸು ಪಠಮಂ ಜಙ್ಘಸತಂ ಗೋಪ್ಫಕಮತ್ತೇ ಉದಕೇ ಠಿತಂ ಅಗ್ಗಹೇಸಿ, ದುತಿಯಂ ಜಾಣುಮತ್ತೇ, ತತಿಯಂ ಕಟಿಮತ್ತೇ, ಚತುತ್ಥಂ ನಾಭಿಮತ್ತೇ, ಪಞ್ಚಮಂ ಥನಮತ್ತೇ, ಛಟ್ಠಂ ಗಲಪ್ಪಮಾಣೇ, ಸತ್ತಮಂ ಮುಖೇನ ಲೋಣೋದಕೇ ಪವಿಸನ್ತೇ ಅಗ್ಗಹೇಸಿ। ಸೋ ತೇಸಂ ಸೀಲಾನಿ ದತ್ವಾ - "ಅಞ್ಞಂ ತುಮ್ಹಾಕಂ ಪಟಿಸರಣಂ ನತ್ಥಿ, ಸೀಲಮೇವ ಆವಜ್ಜೇಥಾ"ತಿ ಉಗ್ಘೋಸೇಸಿ। ತಾನಿ ಸತ್ತಪಿ ಜಙ್ಘಸತಾನಿ ತತ್ಥ ಕಾಲಂ ಕತ್ವಾ ಆಸನ್ನಕಾಲೇ ಗಹಿತಸೀಲಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ತಾವತಿಂಸಭವನೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿಂಸು, ತೇಸಂ ಘಟಾವಸೇನೇವ ವಿಮಾನಾನಿ ನಿಬ್ಬತ್ತಿಂಸು। ಸಬ್ಬೇಸಂ ಮಜ್ಝೇ ಆಚರಿಯಸ್ಸ ಯೋಜನಸತಿಕಂ ಸುವಣ್ಣವಿಮಾನಂ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ, ಅವಸೇಸಾನಿ ತಸ್ಸ ಪರಿವಾರಾನಿ ಹುತ್ವಾ ಸಬ್ಬಹೇಟ್ಠಿಮಂ ದ್ವಾದಸಯೋಜನಿಕಂ ಅಹೋಸಿ। ತೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಕ್ಖಣೇಯೇವ ಕಮ್ಮಂ ಆವಜ್ಜೇನ್ತಾ ಆಚರಿಯಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಸಮ್ಪತ್ತಿಲಾಭಂ ಞತ್ವಾ, "ಗಚ್ಛಾಮ ತಾವ, ದಸಬಲಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಆಚರಿಯಸ್ಸ ವಣ್ಣಂ ಕಥೇಯ್ಯಾಮಾ"ತಿ ಮಜ್ಝಿಮಯಾಮಸಮನನ್ತರೇ ಭಗವನ್ತಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿಂಸು, ತಾ ದೇವತಾ ಆಚರಿಯಸ್ಸ ವಣ್ಣಭಣನತ್ಥಂ ಏಕೇಕಂ ಗಾಥಂ ಅಭಾಸಿಂಸು।

ತತ್ಥ **ಸಬ್ಭಿರೇವಾತಿ** ಪಣ್ಡಿತೇಹಿ, ಸಪ್ಪುರಿಸೇಹಿ ಏವ। ರ-ಕಾರೋ ಪದಸನ್ಧಿಕರೋ। **ಸಮಾಸೇಥಾತಿ** ಸಹ ನಿಸೀದೇಯ್ಯ। ದೇಸನಾಸೀಸಮೇವ ಚೇತಂ, ಸಬ್ಬಇರಿಯಾಪಥೇ ಸಬ್ಭಿರೇವ ಸಹ ಕುಬ್ಬೇಯ್ಯಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಕುಬ್ಬೇಥಾತಿ** ಕರೇಯ್ಯ। **ಸನ್ಥವನ್ತಿ** ಮಿತ್ತಸನ್ಥವಂ। ತಣ್ಹಾಸನ್ಥವೋ ಪನ ನ ಕೇನಚಿ ಸದ್ಧಿಂ ಕಾತಬ್ಬೋ, ಮಿತ್ತಸನ್ಥವೋ ಬುದ್ಧ-ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧ-ಬುದ್ಧಸಾವಕೇಹಿ ಸಹ ಕಾತಬ್ಬೋ। ಇದಂ ಸನ್ಧಾಯೇತಂ ವುತ್ತಂ। **ಸತನ್ತಿ** ಬುದ್ಧಾದೀನಂ ಸಪ್ಪುರಿಸಾನಂ। **ಸದ್ಧಮ್ಮನ್ತಿ** ಪಞ್ಚಸೀಲದಸಸೀಲಚತುಸತಿಪಟ್ಠಾನಾದಿಭೇದಂ ಸದ್ಧಮ್ಮಂ, ಇಧ ಪನ ಪಞ್ಚಸೀಲಂ ಅಧಿಪ್ಪೇತಂ। **ಸೇಯ್ಯೋ ಹೋತೀತಿ** ವಡ್ಢಿ ಹೋತಿ। **ನ ಪಾಪಿಯೋತಿ** ಲಾಮಕಂ ಕಿಞ್ಚಿ ನ ಹೋತಿ। **ನಾಞ್ಞತೋತಿ** ವಾಲಿಕಾದೀಹಿ ತೇಲಾದೀನಿ ವಿಯ ಅಞ್ಞತೋ ಅನ್ಧಬಾಲತೋ ಪಞ್ಞಾ ನಾಮ ನ ಲಬ್ಭತಿ, ತಿಲಾದೀಹಿ ಪನ ತೇಲಾದೀನಿ ವಿಯ ಸತಂ ಧಮ್ಮಂ ಞತ್ವಾ ಪಣ್ಡಿತಮೇವ ಸೇವನ್ತೋ ಭಜನ್ತೋ ಲಭತೀತಿ। **ಸೋಕಮಜ್ಝೇತಿ** ಸೋಕವತ್ಥೂನಂ ಸೋಕಾನುಗತಾನಂ ವಾ ಸತ್ತಾನಂ ಮಜ್ಝಗತೋ ನ ಸೋಚತಿ ಬನ್ಧುಲಮಲ್ಲಸೇನಾಪತಿಸ್ಸ ಉಪಾಸಿಕಾ ವಿಯ, ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಚೋರಸತಾನಂ ಮಜ್ಝೇ ಧಮ್ಮಸೇನಾಪತಿಸ್ಸ ಸದ್ಧಿವಿಹಾರಿಕೋ ಸಂಕಿಚ್ಚಸಾಮಣೇರೋ ವಿಯ ಚ।

ಞಾತಿಮಜ್ಝೇ ವಿರೋಚತೀತಿ ಞಾತಿಗಣಮಜ್ಝೇ ಸಂಕಿಚ್ಚಥೇರಸ್ಸ ಸದ್ಧಿವಿಹಾರಿಕೋ ಅಧಿಮುತ್ತಕಸಾಮಣೇರೋ ವಿಯ ಸೋಭತಿ। ಸೋ ಕಿರ ಥೇರಸ್ಸ ಭಾಗಿನೇಯ್ಯೋ ಹೋತಿ, ಅಥ ನಂ ಥೇರೋ ಆಹ - "ಸಾಮಣೇರ, ಮಹಲ್ಲಕೋಸಿ ಜಾತೋ, ಗಚ್ಛ, ವಸ್ಸಾನಿ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ ಏಹಿ, ಉಪಸಮ್ಪಾದೇಸ್ಸಾಮಿ ತ"ನ್ತಿ। ಸೋ "ಸಾಧೂ"ತಿ ಥೇರಂ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಪತ್ತಚೀವರಮಾದಾಯ ಚೋರಅಟವಿಯಾ ಓರಭಾಗೇ ಭಗಿನಿಗಾಮಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಚರಿ, ತಂ ಭಗಿನೀ ದಿಸ್ವಾ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಗೇಹೇ ನಿಸೀದಾಪೇತ್ವಾ ಭೋಜೇಸಿ। ಸೋ ಕತಭತ್ತಕಿಚ್ಚೋ ವಸ್ಸಾನಿ ಪುಚ್ಛಿ। ಸಾ "ಅಹಂ ನ ಜಾನಾಮಿ, ಮಾತಾ ಮೇ ಜಾನಾತೀ"ತಿ ಆಹ। ಅಥ ಸೋ "ತಿಟ್ಠಥ ತುಮ್ಹೇ, ಅಹಂ ಮಾತುಸನ್ತಿಕಂ ಗಮಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಅಟವಿಂ ಓತಿಣ್ಣೋ। ತಮೇನಂ ದೂರತೋವ ಚೋರಪುರಿಸೋ ದಿಸ್ವಾ ಚೋರಾನಂ ಆರೋಚೇಸಿ। ಚೋರಾ "ಸಾಮಣೇರೋ ಕಿರೇಕೋ ಅಟವಿಂ ಓತಿಣ್ಣೋ, ಗಚ್ಛಥ ನಂ ಆನೇಥಾ"ತಿ ಆಣಾಪೇತ್ವಾ ಏಕಚ್ಚೇ "ಮಾರೇಮ ನ"ನ್ತಿ ಆಹಂಸು, ಏಕಚ್ಚೇ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇಮಾತಿ। ಸಾಮಣೇರೋ ಚಿನ್ತೇಸಿ - "ಅಹಂ ಸೇಖೋ ಸಕರಣೀಯೋ, ಇಮೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಮನ್ತೇತ್ವಾ ಸೋತ್ಥಿಮತ್ತಾನಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಚೋರಜೇಟ್ಠಕಂ ಆಮನ್ತೇತ್ವಾ, "ಉಪಮಂ ತೇ, ಆವುಸೋ, ಕರಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಇಮಾ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ -

"ಅಹು ಅತೀತಮದ್ಧಾನಂ, ಅರಞ್ಞಸ್ಮಿಂ ಬ್ರಹಾವನೇ।
ಚೇತೋ ಕೂಟಾನಿ ಓಡ್ಡೇತ್ವಾ, ಸಸಕಂ ಅವಧೀ ತದಾ॥

"ಸಸಕಞ್ಚ ಮತಂ ದಿಸ್ವಾ, ಉಬ್ಬಿಗ್ಗಾ ಮಿಗಪಕ್ಖಿನೋ।
ಏಕರತ್ತಿಂ ಅಪಕ್ಕಾಮುಂ, 'ಅಕಿಚ್ಚಂ ವತ್ತತೇ ಇಧ'॥

"ತಥೇವ ಸಮಣಂ ಹನ್ತ್ವಾ, ಅಧಿಮುತ್ತಂ ಅಕಿಞ್ಚನಂ।
ಅದ್ಧಿಕಾ ನಾಗಮಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಧನಜಾನಿ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ॥

"ಸಚ್ಚಂ ಖೋ ಸಮಣೋ ಆಹ, ಅಧಿಮುತ್ತೋ ಅಕಿಞ್ಚನೋ।
ಅದ್ಧಿಕಾ ನಾಗಮಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಧನಜಾನಿ ಭವಿಸ್ಸತಿ॥

"ಸಚೇ ಪಟಿಪಥೇ ದಿಸ್ವಾ, ನಾರೋಚೇಸ್ಸಸಿ ಕಸ್ಸಚಿ।
ತವ ಸಚ್ಚಮನುರಕ್ಖನ್ತೋ, ಗಚ್ಛ ಭನ್ತೇ ಯಥಾಸುಖ"ನ್ತಿ॥

ಸೋ ತೇಹಿ ಚೋರೇಹಿ ವಿಸ್ಸಜ್ಜಿತೋ ಗಚ್ಛನ್ತೋ ಞಾತಯೋಪಿ ದಿಸ್ವಾ ತೇಸಮ್ಪಿ ನ ಆರೋಚೇಸಿ। ಅಥ ತೇ ಅನುಪ್ಪತ್ತೇ ಚೋರಾ ಗಹೇತ್ವಾ ವಿಹೇಠಯಿಂಸು, ಉರಂ ಪಹರಿತ್ವಾ ಪರಿದೇವಮಾನಞ್ಚಸ್ಸ ಮಾತರಂ ಚೋರಾ ಏತದವೋಚುಂ -

"ಕಿಂ ತೇ ಹೋತಿ ಅಧಿಮುತ್ತೋ, ಉದರೇ ವಸಿಕೋ ಅಸಿ।
ಪುಟ್ಠಾ ಮೇ ಅಮ್ಮ ಅಕ್ಖಾಹಿ, ಕಥಂ ಜಾನೇಮು ತಂ ಮಯ"ನ್ತಿ॥

"ಅಧಿಮುತ್ತಸ್ಸ ಅಹಂ ಮಾತಾ, ಅಯಞ್ಚ ಜನಕೋ ಪಿತಾ।
ಭಗಿನೀ ಭಾತರೋ ಚಾಪಿ, ಸಬ್ಬೇವ ಇಧ ಞಾತಯೋ॥

"ಅಕಿಚ್ಚಕಾರೀ ಅಧಿಮುತ್ತೋ, ಯಂ ದಿಸ್ವಾ ನ ನಿವಾರಯೇ।
ಏತಂ ಖೋ ವತ್ತಂ ಸಮಣಾನಂ, ಅರಿಯಾನಂ ಧಮ್ಮಜೀವಿನಂ॥

"ಸಚ್ಚವಾದೀ ಅಧಿಮುತ್ತೋ, ಯಂ ದಿಸ್ವಾ ನ ನಿವಾರಯೇ।
ಅಧಿಮುತ್ತಸ್ಸ ಸುಚಿಣ್ಣೇನ, ಸಚ್ಚವಾದಿಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ।
ಸಬ್ಬೇವ ಅಭಯಂ ಪತ್ತಾ, ಸೋತ್ಥಿಂ ಗಚ್ಛನ್ತು ಞಾತಯೋ"ತಿ॥

ಏವಂ ತೇ ಚೋರೇಹಿ ವಿಸ್ಸಜ್ಜಿತಾ ಗನ್ತ್ವಾ ಅಧಿಮುತ್ತಂ ಆಹಂಸು -

"ತವ ತಾತ ಸುಚಿಣ್ಣೇನ, ಸಚ್ಚವಾದಿಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ।
ಸಬ್ಬೇವ ಅಭಯಂ ಪತ್ತಾ, ಸೋತ್ಥಿಂ ಪಚ್ಚಾಗಮಮ್ಹಸೇ"ತಿ॥

ತೇಪಿ ಪಞ್ಚಸತಾ ಚೋರಾ ಪಸಾದಂ ಆಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ಅಧಿಮುತ್ತಸ್ಸ ಸಾಮಣೇರಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ ಪಬ್ಬಜಿಂಸು। ಸೋ ತೇ ಆದಾಯ ಉಪಜ್ಝಾಯಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಪಠಮಂ ಅತ್ತನಾ ಉಪಸಮ್ಪನ್ನೋ ಪಚ್ಛಾ ತೇ ಪಞ್ಚಸತೇ ಅತ್ತನೋ ಅನ್ತೇವಾಸಿಕೇ ಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಾದೇಸಿ। ತೇ ಅಧಿಮುತ್ತಥೇರಸ್ಸ ಓವಾದೇ ಠಿತಾ ಸಬ್ಬೇ ಅಗ್ಗಫಲಂ ಅರಹತ್ತಂ ಪಾಪುಣಿಂಸು। ಇಮಮತ್ಥಂ ಗಹೇತ್ವಾ ದೇವತಾ "ಸತಂ ಸದ್ಧಮ್ಮಮಞ್ಞಾಯ ಞಾತಿಮಜ್ಝೇ ವಿರೋಚತೀ"ತಿ ಆಹ।

ಸಾತತನ್ತಿ ಸತತಂ ಸುಖಂ ವಾ ಚಿರಂ ತಿಟ್ಠನ್ತೀತಿ ವದತಿ। **ಸಬ್ಭಾಸಂ ವೋ**ತಿ ಸಬ್ಭಾಸಂ ತುಮ್ಹಾಕಂ। **ಪರಿಯಾಯೇನಾ**ತಿ ಕಾರಣೇನ। **ಸಬ್ಬದುಕ್ಖಾ ಪಮುಚ್ಚತೀ**ತಿ, ನ ಕೇವಲಂ ಸೇಯ್ಯೋವ ಹೋತಿ, ನ ಚ ಕೇವಲಂ ಪಞ್ಞಂ ಲಭತಿ, ಸೋಕಮಜ್ಝೇ ನ ಸೋಚತಿ, ಞಾತಿಮಜ್ಝೇ ವಿರೋಚತಿ, ಸುಗತಿಯಂ ನಿಬ್ಬತ್ತತಿ, ಚಿರಂ ಸುಖಂ ತಿಟ್ಠತಿ, ಸಕಲಸ್ಮಾ ಪನ ವಟ್ಟದುಕ್ಖಾಪಿ ಮುಚ್ಚತೀತಿ। ಪಠಮಂ।

೨. ಮಚ್ಛರಿಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೩೨. ದುತಿಯೇ **ಮಚ್ಛೇರಾ ಚ ಪಮಾದಾ ಚಾ**ತಿ ಅತ್ತಸಮ್ಪತ್ತಿನಿಗೂಹನಲಕ್ಖಣೇನ ಮಚ್ಛೇರೇನ ಚೇವ ಸತಿವಿಪ್ಪವಾಸಲಕ್ಖಣೇನ ಪಮಾದೇನ ಚ। ಏಕಚ್ಚೋ ಹಿ 'ಇದಂ ಮೇ ದೇನ್ತಸ್ಸ ಪರಿಕ್ಖಯಂ ಗಮಿಸ್ಸತಿ, ಮಯ್ಹಂ ವಾ ಘರಮಾನುಸಕಾನಂ ವಾ ನ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಮಚ್ಛರಿಯೇನ ದಾನಂ ನ ದೇತಿ। ಏಕಚ್ಚೋ ಖಿಡ್ಡಾದಿಪಸುತತ್ತಾ 'ದಾನಂ ದಾತಬ್ಬ"ನ್ತಿ ಚಿತ್ತಮ್ಪಿ ನ ಉಪ್ಪಾದೇತಿ। **ಏವಂ ದಾನಂ ನ ದೀಯತೀ**ತಿ ಏವಮೇತಂ ಯಸದಾಯಕಂ ಸಿರೀದಾಯಕಂ ಸಮ್ಪತ್ತಿದಾಯಕಂ ಸುಖದಾಯಕಂ ದಾನಂ ನಾಮ ನ ದೀಯತೀತಿಆದಿನಾ ಕಾರಣಂ ಕಥೇಸಿ। **ಪುಞ್ಞಂ ಆಕಙ್ಖಮಾನೇನಾ**ತಿ ಪುಬ್ಬಚೇತನಾದಿಭೇದಂ ಪುಞ್ಞಂ ಇಚ್ಛಮಾನೇನ। **ದೇಯ್ಯಂ ಹೋತಿ ವಿಜಾನತಾ**ತಿ ಅತ್ಥಿ ದಾನಸ್ಸ ಫಲನ್ತಿ ಜಾನನ್ತೇನ ದಾತಬ್ಬಮೇವಾತಿ ವದತಿ।

ತಮೇವ ಬಾಲಂ ಫುಸತೀತಿ ತಂಯೇವ ಬಾಲಂ ಇಧಲೋಕಪರಲೋಕೇಸು ಜಿಘಚ್ಛಾ ಚ ಪಿಪಾಸಾ ಚ ಫುಸತಿ ಅನುಬನ್ಧತಿ ನ ವಿಜಹತಿ। **ತಸ್ಮಾತಿ** ಯಸ್ಮಾ ತಮೇವ ಫುಸತಿ, ತಸ್ಮಾ। **ವಿನೇಯ್ಯ ಮಚ್ಛೇರನ್ತಿ** ಮಚ್ಛೇರಮಲಂ ವಿನೇತ್ವಾ। **ದಜ್ಜಾ ದಾನಂ ಮಲಾಭಿಭೂತಿ** ಮಲಾಭಿಭೂ ಹುತ್ವಾ ತಂ ಮಚ್ಛೇರಮಲಂ ಅಭಿಭವಿತ್ವಾ ದಾನಂ ದದೇಯ್ಯ।

ತೇ ಮತೇಸು ನ ಮೀಯನ್ತೀತಿ ಅದಾನಸೀಲತಾಯ ಮರಣೇನ ಮತೇಸು ನ ಮೀಯನ್ತಿ। ಯಥಾ ಹಿ ಮತೋ ಸಮ್ಪರಿವಾರೇತ್ವಾ ಠಪಿತೇ ಬಹುಮ್ಹಿಪಿ ಅನ್ನಪಾನಾದಿಮ್ಹಿ "ಇದಂ ಇಮಸ್ಸ ಹೋತು, ಇದಂ ಇಮಸ್ಸಾ"ತಿ ಉಟ್ಠಹಿತ್ವಾ ಸಂವಿಭಾಗಂ ನ ಕರೋತಿ, ಏವಂ ಅದಾನಸೀಲೋಪೀತಿ ಮತಕಸ್ಸ ಚ ಅದಾನಸೀಲಸ್ಸ ಚ ಭೋಗಾ ಸಮಸಮಾ ನಾಮ ಹೋನ್ತಿ। ತೇನ ದಾನಸೀಲಾ ಏವರೂಪೇಸು ಮತೇಸು ನ ಮೀಯನ್ತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಪನ್ಥಾನಂವ ಸಹ ವಜಂ, ಅಪ್ಪಸ್ಮಿಂ ಯೇ ಪವೇಚ್ಛನ್ತೀತಿ** ಯಥಾ ಅದ್ಧಾನಂ ಕನ್ತಾರಮಗ್ಗಂ ಸಹ ವಜನ್ತಾ ಪಥಿಕಾ ಸಹ ವಜನ್ತಾನಂ ಪಥಿಕಾನಂ ಅಪ್ಪಸ್ಮಿಂ ಪಾಥೇಯ್ಯೇ ಸಂವಿಭಾಗಂ ಕತ್ವಾ ಪವೇಚ್ಛನ್ತಿ ದದನ್ತಿಯೇವ, ಏವಮೇವಂ ಯೇ ಪನ ಅನಮತಗ್ಗಂ ಸಂಸಾರಕನ್ತಾರಂ ಸಹ ವಜನ್ತಾ ಸಹ ವಜನ್ತಾನಂ ಅಪ್ಪಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ದೇಯ್ಯಧಮ್ಮೇ ಸಂವಿಭಾಗಂ ಕತ್ವಾ ದದನ್ತಿಯೇವ, ತೇ ಮತೇಸು ನ ಮೀಯನ್ತಿ।

ಏಸ ಧಮ್ಮೋ ಸನನ್ತನೋತಿ ಏಸ ಪೋರಾಣಕೋ ಧಮ್ಮೋ, ಸನನ್ತನಾನಂ ವಾ ಪಣ್ಡಿತಾನಂ ಏಸ ಧಮ್ಮೋತಿ। **ಅಪ್ಪಸ್ಮೇಕೇತಿ** ಅಪ್ಪಸ್ಮಿಂ ದೇಯ್ಯಧಮ್ಮೇ ಏಕೇ। **ಪವೇಚ್ಛನ್ತೀತಿ** ದದನ್ತಿ। **ಬಹುನೇಕೇ ನ ದಿಚ್ಛರೇತಿ** ಬಹುನಾಪಿ ಭೋಗೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ಏಕಚ್ಚೇ ನ ದದನ್ತಿ। **ಸಹಸ್ಸೇನ ಸಮಂ ಮಿತಾತಿ** ಸಹಸ್ಸೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಮಿತಾ, ಸಹಸ್ಸ ದಾನಸದಿಸಾ ಹೋತಿ।

ದುರನ್ವಯೋತಿ ದುರನುಗಮನೋ, ದುಪ್ಪೂರೋತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಧಮ್ಮಂ ಚರೇತಿ** ದಸಕುಸಲಕಮ್ಮಪಥಧಮ್ಮಂ ಚರತಿ। **ಯೋಪಿ ಸಮುಞ್ಜಕಞ್ಚರೇತಿ** ಯೋ ಅಪಿ ಖಲಮಣ್ಡಲಾದಿಸೋಧನಪಲಾಲಪೋಠನಾದಿವಸೇನ ಸಮುಞ್ಜಕಞ್ಚರತಿ। **ದಾರಞ್ಚ ಪೋಸನ್ತಿ** ದಾರಞ್ಚ ಪೋಸನ್ತೋ। **ದದಂ ಅಪ್ಪಕಸ್ಮಿನ್ತಿ** ಅಪ್ಪಕಸ್ಮಿಂ ಪಣ್ಣಸಾಕಮತ್ತಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ಸಂವಿಭಾಗಂ ಕತ್ವಾ ದದನ್ತೋವ ಸೋ ಧಮ್ಮಂ ಚರತಿ। **ಸತಂ ಸಹಸ್ಸಾನನ್ತಿ** ಸಹಸ್ಸಂ ಸಹಸ್ಸಂ ಕತ್ವಾ ಗಣಿತಾನಂ ಪುರಿಸಾನಂ ಸತಂ, ಸತಸಹಸ್ಸನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಸಹಸ್ಸಯಾಗಿನನ್ತಿ** ಭಿಕ್ಖುಸಹಸ್ಸಸ್ಸ ವಾ ಯಾಗೋ ಕಹಾಪಣಸಹಸ್ಸೇನ ವಾ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತೋ ಯಾಗೋಪಿ ಸಹಸ್ಸಯಾಗೋ। ಸೋ ಏತೇಸಂ ಅತ್ಥೀತಿ ಸಹಸ್ಸಯಾಗಿನೋ, ತೇಸಂ ಸಹಸ್ಸಯಾಗಿನಂ। ಏತೇನ ದಸನ್ನಂ ವಾ ಭಿಕ್ಖುಕೋಟೀನಂ ದಸನ್ನಂ ವಾ ಕಹಾಪಣಕೋಟೀನಂ ಪಿಣ್ಡಪಾತೋ ದಸ್ಸಿತೋ ಹೋತಿ। ಯೇ ಏತ್ತಕಂ ದದನ್ತಿ, ತೇ ಕಲಮ್ಪಿ ನಗ್ಘನ್ತಿ ತಥಾವಿಧಸ್ಸಾತಿ ಆಹ। ಯ್ವಾಯಂ ಸಮುಞ್ಜಕಂ ಚರನ್ತೋಪಿ ಧಮ್ಮಂ ಚರತಿ, ದಾರಂ ಪೋಸೇನ್ತೋಪಿ, ಅಪ್ಪಕಸ್ಮಿಂ ದದನ್ತೋಪಿ, ತಥಾವಿಧಸ್ಸ ಏತೇ ಸಹಸ್ಸಯಾಗಿನೋ ಕಲಮ್ಪಿ ನಗ್ಘನ್ತಿ। ಯಂ ತೇನ ದಲಿದ್ದೇನ ಏಕಪಟಿವೀಸಕಮತ್ತಮ್ಪಿ ಸಲಾಕಭತ್ತಮತ್ತಮ್ಪಿ ವಾ ದಿನ್ನಂ, ತಸ್ಸ ದಾನಸ್ಸ ಸಬ್ಬೇಸಮ್ಪಿ ತೇಸಂ ದಾನಂ ಕಲಂ ನಗ್ಘತೀತಿ। **ಕಲಂ** ನಾಮ ಸೋಳಸಭಾಗೋಪಿ ಸತಭಾಗೋಪಿ ಸಹಸ್ಸಭಾಗೋಪಿ। ಇಧ ಸತಭಾಗೋ ಗಹಿತೋ। ಯಂ ತೇನ ದಾನಂ ದಿನ್ನಂ, ತಸ್ಮಿಂ ಸತಧಾ ವಿಭತ್ತೇ ಇತರೇಸಂ ದಸಕೋಟಿಸಹಸ್ಸದಾನಂ ತತೋ ಏಕಕೋಟ್ಠಾಸಮ್ಪಿ ನಗ್ಘತೀತಿ ಆಹ।

ಏವಂ ತಥಾಗತೇ ದಾನಸ್ಸ ಅಗ್ಘಂ ಕರೋನ್ತೇ ಸಮೀಪೇ ಠಿತಾ ದೇವತಾ ಚಿನ್ತೇಸಿ – "ಏವಂ ಭಗವಾ ಮಹನ್ತಂ ದಾನಂ ಪಾದೇನ ಪವಟ್ಟೇತ್ವಾ ರತನಸತಿಕೇ ವಿಯ ನರಕೇ ಪಕ್ಖಿಪನ್ತೋ ಇದಂ ಏವಂ ಪರಿತ್ತಕಂ ದಾನಂ ಚನ್ದಮಣ್ಡಲೇ ಪಹರನ್ತೋ ವಿಯ ಉಕ್ಖಿಪತಿ, ಕಥಂ ನು ಖೋ ಏತಂ ಮಹಪ್ಫಲತರ"ನ್ತಿ ಜಾನನತ್ಥಂ ಗಾಥಾಯ ಅಜ್ಝಭಾಸಿ। ತತ್ಥ **ಕೇನಾತಿ** ಕೇನ ಕಾರಣೇನ। **ಮಹಗ್ಗತೋತಿ** ಮಹತ್ತಂ ಗತೋ, ವಿಪುಲಸ್ಸೇತಂ ವೇವಚನಂ। **ಸಮೇನ ದಿನ್ನಸ್ಸಾತಿ** ಸಮೇನ ದಿನ್ನಸ್ಸ ದಾನಸ್ಸ। ಅಥಸ್ಸಾ ಭಗವಾ ದಾನಂ ವಿಭಜಿತ್ವಾ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ **ದದನ್ತಿ ಹೇಕೇತಿ**ಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ **ವಿಸಮೇ ನಿವಿಟ್ಠಾತಿ** ವಿಸಮೇ ಕಾಯವಚೀಮನೋಕಮ್ಮೇ ಪತಿಟ್ಠಿತಾ ಹುತ್ವಾ। **ಛೇತ್ವಾತಿ** ಪೋಥೇತ್ವಾ। **ವಧಿತ್ವಾತಿ** ಮಾರೇತ್ವಾ। **ಸೋಚಯಿತ್ವಾತಿ** ಪರಂ ಸೋಕಸಮಪ್ಪಿತಂ ಕತ್ವಾ। **ಅಸ್ಸುಮುಖಾತಿ** ಅಸ್ಸುಮುಖಸಮ್ಮಿಸ್ಸಾ। ಪರಂ ರೋದಾಪೇತ್ವಾ ದಿನ್ನದಾನಞ್ಹಿ ಅಸ್ಸುಮುಖದಾನನ್ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। **ಸದಣ್ಡಾತಿ** ದಣ್ಡೇನ ತಜ್ಜೇತ್ವಾ ಪಹರಿತ್ವಾ ದಿನ್ನದಕ್ಖಿಣಾ ಸದಣ್ಡಾತಿ ವುಚ್ಚತಿ। **ಏವನ್ತಿ** ನಾಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧತಾಯ ಮಹಾದಾನಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಅಪ್ಪಫಲಂ ನಾಮ ಕಾತುಂ ಸಕ್ಕೋಮಿ ಪರಿತ್ತಕದಾನಂ ವಾ ಮಹಪ್ಫಲಂ ನಾಮ। ಇದಂ ಪನ ಮಹಾದಾನಂ ಅತ್ತನೋ ಉಪ್ಪತ್ತಿಯಾ ಅಪರಿಸುದ್ಧತಾಯ ಏವಂ

ಅಪ್ಪಫಲಂ ನಾಮ ಹೋತಿ, ಇತರಂ ಪರಿತ್ತದಾನಂ ಅತ್ತನೋ ಉಪ್ಪತ್ತಿಯಾ ಪರಿಸುದ್ಧತಾಯ ಏವಂ ಮಹಪ್ಫಲಂ ನಾಮಾತಿ ಇಮಮತ್ಥಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ **ಏವನ್ತಿ**ಆದಿಮಾಹಾತಿ। ದುತಿಯಂ।

೩. ಸಾಧುಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೩೩. ತತಿಯೇ **ಉದಾನಂ ಉದಾನೇಸೀತಿ** ಉದಾಹಾರಂ ಉದಾಹರಿ। ಯಥಾ ಹಿ ಯಂ ತೇಲಂ ಮಾನಂ ಗಹೇತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋತಿ ವಿಸ್ಸನ್ದಿತ್ವಾ ಗಚ್ಛತಿ, ತಂ ಅವಸೇಸಕೋತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಯಞ್ಚ ಜಲಂ ತಳಾಕಂ ಗಹೇತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋತಿ, ಅಜ್ಝೋತ್ಥರಿತ್ವಾ ಗಚ್ಛತಿ, ತಂ ಓಘೋತಿ ವುಚ್ಚತಿ, ಏವಮೇವಂ ಯಂ ಪೀತಿವಚನಂ ಹದಯಂ ಗಹೇತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋತಿ, ಅಧಿಕಂ ಹುತ್ವಾ ಅನ್ತೋ ಅಸಣ್ಠಹಿತ್ವಾ ಬಹಿ ನಿಕ್ಖಮತಿ, ತಂ **ಉದಾನನ್ತಿ** ವುಚ್ಚತಿ। ಏವರೂಪಂ ಪೀತಿಮಯಂ ವಚನಂ ನಿಚ್ಛಾರೇಸೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಸದ್ಧಾಯಪಿ ಸಾಹು ದಾನನ್ತಿ** ಕಮ್ಮಞ್ಚ ಕಮ್ಮಫಲಞ್ಚ ಸದ್ದಹಿತ್ವಾಪಿ ದಿನ್ನದಾನಂ ಸಾಹು ಲದ್ಧಕಂ ಭದ್ದಕಮೇವ। **ಆಹೂತಿ** ಕಥೇನ್ತಿ। ಕಥಂ ಪನೇತಂ ಉಭಯಂ ಸಮಂ ನಾಮ ಹೋತೀತಿ? ಜೀವಿತಭೀರುಕೋ ಹಿ ಯುಜ್ಝಿತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋತಿ, ಖಯಭೀರುಕೋ ದಾತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋತಿ। "ಜೀವಿತಞ್ಚ ರಕ್ಖಿಸ್ಸಾಮಿ ಯುಜ್ಝಿಸ್ಸಾಮಿ ಚಾ"ತಿ ಹಿ ವದನ್ತೋ ನ ಯುಜ್ಝತಿ। ಜೀವಿತೇ ಪನ ಆಲಯಂ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇತ್ವಾ, "ಛೇಜ್ಜಂ ವಾ ಹೋತು ಮರಣಂ ವಾ, ಗಣ್ಹಿಸ್ಸಾಮೇತಂ ಇಸ್ಸರಿಯ"ನ್ತಿ ಉಸ್ಸಹನ್ತೋವ ಯುಜ್ಝತಿ। "ಭೋಗೇ ಚ ರಕ್ಖಿಸ್ಸಾಮಿ, ದಾನಞ್ಚ ದಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ವದನ್ತೋ ನ ದದಾತಿ। ಭೋಗೇಸು ಪನ ಆಲಯಂ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇತ್ವಾ ಮಹಾದಾನಂ ದಸ್ಸಾಮೀತಿ ಉಸ್ಸಹನ್ತೋವ ದೇತಿ। ಏವಂ ದಾನಞ್ಚ ಯುದ್ಧಞ್ಚ ಸಮಂ ಹೋತಿ। ಕಿಞ್ಚ ಭಿಯ್ಯೋ? **ಅಪ್ಪಾಪಿ ಸನ್ತಾ ಬಹುಕೇ ಜಿನನ್ತೀತಿ** ಯಥಾ ಚ ಯುದ್ಧೇ ಅಪ್ಪಕಾಪಿ ವೀರಪುರಿಸಾ ಬಹುಕೇ ಭೀರುಪುರಿಸೇ ಜಿನನ್ತಿ, ಏವಂ ಸದ್ಧಾದಿಸಮ್ಪನ್ನೋ ಅಪ್ಪಕಮ್ಪಿ ದಾನಂ ದದನ್ತೋ ಬಹುಮಚ್ಛೇರಂ ಮದ್ದತಿ, ಬಹುಞ್ಚ ದಾನವಿಪಾಕಂ ಅಧಿಗಚ್ಛತಿ। ಏವಮ್ಪಿ ದಾನಞ್ಚ ಯುದ್ಧಞ್ಚ ಸಮಾನಂ। ತೇನೇವಾಹ -

"ಅಪ್ಪಮ್ಪಿ ಚೇ ಸದ್ದಹಾನೋ ದದಾತಿ,
ತೇನೇವ ಸೋ ಹೋತಿ ಸುಖೀ ಪರತ್ಥಾ"ತಿ॥

ಇಮಸ್ಸ ಚ ಪನತ್ಥಸ್ಸ ಪಕಾಸನತ್ಥಂ ಏಕಸಾಟಕಬ್ರಾಹ್ಮಣವತ್ಥು ಚ ಅಙ್ಕುರವತ್ಥು ಚ ವಿತ್ಥಾರೇತಬ್ಬಂ।

ಧಮ್ಮಲದ್ಧಸ್ಸಾತಿ ಧಮ್ಮೇನ ಸಮೇನ ಲದ್ಧಸ್ಸ ಭೋಗಸ್ಸ ಧಮ್ಮಲದ್ಧಸ್ಸ ಚ ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ। ಏತ್ಥ ಪುಗ್ಗಲೋ ಲದ್ಧಧಮ್ಮೋ ನಾಮ ಅಧಿಗತಧಮ್ಮೋ ಅರಿಯಪುಗ್ಗಲೋ। ಇತಿ ಯಂ ಧಮ್ಮಲದ್ಧಸ್ಸ ಭೋಗಸ್ಸ ದಾನಂ ಧಮ್ಮಲದ್ಧಸ್ಸ ಅರಿಯಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ದೀಯತಿ, ತಮ್ಪಿ ಸಾಧೂತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಯೋ ಧಮ್ಮಲದ್ಧಸ್ಸಾತಿ** ಇಮಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ಗಾಥಾಪದೇ ಅಯಮೇವ ಅತ್ಥೋ। **ಉಟ್ಠಾನವೀರಿಯಾಧಿಗತಸ್ಸಾತಿ** ಉಟ್ಠಾನೇನ ಚ ವೀರಿಯೇನ ಚ ಅಧಿಗತಸ್ಸ ಭೋಗಸ್ಸ। **ವೇತರಣಿನ್ತಿ** ದೇಸನಾಸೀಸಮತ್ತಮೇತಂ। ಯಮಸ್ಸ ಪನ ವೇತರಣಿಮ್ಪಿ ಸಞ್ಜೀವಕಾಳಸುತ್ತಾದಯೋಪಿ ಏಕತಿಂಸಮಹಾನಿರಯೇಪಿ ಸಬ್ಬಸೋವ ಅತಿಕ್ಕಮಿತ್ವಾತಿ ಅತ್ಥೋ।

ವಿಚೇಯ್ಯ ದಾನನ್ತಿ ವಿಚಿನಿತ್ವಾ ದಿನ್ನದಾನಂ। ತತ್ಥ ದ್ವೇ ವಿಚಿನನಾ ದಕ್ಖಿಣಾವಿಚಿನನಂ ದಕ್ಖಿಣೇಯ್ಯವಿಚಿನನಞ್ಚ। ತೇಸು ಲಾಮಕಲಾಮಕೇ ಪಚ್ಚಯೇ ಅಪನೇತ್ವಾ ಪಣೀತಪಣೀತೇ ವಿಚಿನಿತ್ವಾ ತೇಸಂ ದಾನಂ ದಕ್ಖಿಣಾವಿಚಿನನಂ ನಾಮ। ವಿಪನ್ನಸೀಲೇ ಇತೋ ಬಹಿದ್ಧಾ ಪಞ್ಚನವುತಿಪಾಸಣ್ಡಭೇದೇ ವಾ ದಕ್ಖಿಣೇಯ್ಯೇ ಪಹಾಯ ಸೀಲಾದಿಗುಣಸಮ್ಪನ್ನಾನಂ ಸಾಸನೇ ಪಬ್ಬಜಿತಾನಂ ದಾನಂ ದಕ್ಖಿಣೇಯ್ಯವಿಚಿನನಂ ನಾಮ। ಏವಂ ದ್ವೀಹಾಕಾರೇಹಿ ವಿಚೇಯ್ಯ ದಾನಂ। **ಸುಗತಪ್ಪಸತ್ಥನ್ತಿ** ಸುಗತೇನ ವಣ್ಣಿತಂ। ತತ್ಥ ದಕ್ಖಿಣೇಯ್ಯವಿಚಿನನಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ **ಯೇ ದಕ್ಖಿಣೇಯ್ಯಾತಿ**ಆದಿಮಾಹ। **ಬೀಜಾನಿ ವುತ್ತಾನಿ ಯಥಾತಿ** ಇಮಿನಾ ಪನ ದಕ್ಖಿಣಾವಿಚಿನನಂ ಆಹ। ಅವಿಪನ್ನಬೀಜಸದಿಸಾ ಹಿ ವಿಚಿನಿತ್ವಾ ಗಹಿತಾ ಪಣೀತಪಣೀತಾ ದೇಯ್ಯಧಮ್ಮಾತಿ।

ಪಾಣೇಸುಪಿ ಸಾಧು ಸಂಯಮೋತಿ ಪಾಣೇಸು ಸಂಯತಭಾವೋಪಿ ಭದ್ದಕೋ। ಅಯಂ ದೇವತಾ ಇತರಾಹಿ ಕಥಿತಂ ದಾನಾನಿಸಂಸಂ ಅತಿಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ಸೀಲಾನಿಸಂಸಂ ಕಥೇತುಮಾರದ್ಧಾ। **ಅಹೇಠಯಂ ಚರನ್ತಿ** ಅವಿಹಿಂಸನ್ತೋ ಚರಮಾನೋ।

ಪರೂಪವಾದಾತಿ ಪರಸ್ಸ ಉಪವಾದಭಯೇನ। **ಭಯಾತಿ** ಉಪವಾದಭಯಾ। **ದಾನಾ ಚ ಖೋ ಧಮ್ಮಪದಂವ ಸೇಯ್ಯೋತಿ** ದಾನತೋ ನಿಬ್ಬಾನಸಙ್ಖಾತಂ ಧಮ್ಮಪದಮೇವ ಸೇಯ್ಯೋ। **ಪುಬ್ಬೇ ಚ ಹಿ ಪುಬ್ಬತರೇ ಚ ಸನ್ತೋತಿ** ಪುಬ್ಬೇ ಚ ಕಸ್ಸಪಬುದ್ಧಾದಿಕಾಲೇ ಪುಬ್ಬತರೇ ಚ ಕೋಣಾಗಮನಬುದ್ಧಾದಿಕಾಲೇ, ಸಬ್ಬೇಪಿ ವಾ ಏತೇ ಪುಬ್ಬೇ ಚ ಪುಬ್ಬತರೇ ಚ ಸನ್ತೋ ನಾಮಾತಿ। ತತಿಯಂ।

೪. ನಸನ್ತಿಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೩೪. ಚತುತ್ಥೇ **ಕಮನೀಯಾನೀತಿ** ರೂಪಾದೀನಿ ಇಟ್ಠಾರಮ್ಮಣಾನಿ। **ಅಪುನಾಗಮನಂ ಅನಾಗನ್ತಾ ಪುರಿಸೋ ಮಚ್ಚುಧೇಯ್ಯಾತಿ** ತೇಭೂಮಕವಟ್ಟಸಙ್ಖಾತಾ ಮಚ್ಚುಧೇಯ್ಯಾ ಅಪುನಾಗಮನಸಙ್ಖಾತಂ ನಿಬ್ಬಾನಂ ಅನಾಗನ್ತಾ। ನಿಬ್ಬಾನಞ್ಹಿ ಸತ್ತಾ ನ ಪುನಾಗಚ್ಛನ್ತಿ, ತಸ್ಮಾ ತಂ ಅಪುನಾಗಮನನ್ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ತಂ ಕಾಮೇಸು ಬದ್ಧೋ ಚ ಪಮತ್ತೋ ಚ ಅನಾಗನ್ತಾ ನಾಮ ಹೋತಿ, ಸೋ ತಂ ಪಾಪುಣಿತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋತಿ, ತಸ್ಮಾ ಏವಮಾಹ। **ಛನ್ದಜನ್ತಿ** ತಣ್ಹಾಛನ್ದತೋ ಜಾತಂ। **ಅಘನ್ತಿ** ಪಞ್ಚಕ್ಖನ್ಧದುಕ್ಖಂ। ದುತಿಯಪದಂ ತಸ್ಸೇವ ವೇವಚನಂ। **ಛನ್ದವಿನಯಾ ಅಘವಿನಯೋತಿ** ತಣ್ಹಾವಿನಯೇನ ಪಞ್ಚಕ್ಖನ್ಧವಿನಯೋ । **ಅಘವಿನಯಾ ದುಕ್ಖವಿನಯೋತಿ** ಪಞ್ಚಕ್ಖನ್ಧವಿನಯೇನ ವಟ್ಟದುಕ್ಖಂ ವಿನೀತಮೇವ ಹೋತಿ। **ಚಿತ್ರಾನೀತಿ** ಆರಮ್ಮಣಚಿತ್ತಾನಿ। **ಸಙ್ಕಪ್ಪರಾಗೋತಿ** ಸಙ್ಕಪ್ಪಿತರಾಗೋ। ಏವಮೇತ್ಥ ವತ್ಥುಕಾಮಂ ಪಟಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಕಿಲೇಸಕಾಮೋ ಕಾಮೋತಿ ವುತ್ತೋ। ಅಯಂ ಪನತ್ಥೋ **ಪಸೂರಸುತ್ತೇನ** (ಸು॰ ನಿ॰ ೮೩೦ ಆದಯೋ) ವಿಭಾವೇತಬ್ಬೋ। ಪಸೂರಪರಿಬ್ಬಾಜಕೋ ಹಿ ಥೇರೇನ "ಸಙ್ಕಪ್ಪರಾಗೋ ಪುರಿಸಸ್ಸ ಕಾಮೋ"ತಿ ವುತ್ತೇ -

> "ನ ತೇ ಕಾಮಾ ಯಾನಿ ಚಿತ್ರಾನಿ ಲೋಕೇ,
> ಸಙ್ಕಪ್ಪರಾಗಞ್ಚ ವದೇಸಿ ಕಾಮಂ।
> ಸಙ್ಕಪ್ಪಯಂ ಅಕುಸಲೇ ವಿತಕ್ಕೇ,
> ಭಿಕ್ಖೂಪಿ ತೇ ಹೇಹಿನ್ತಿ ಕಾಮಭೋಗೀ"ತಿ॥ -

ಆಹ। ಅಥ ನಂ ಥೇರೋ ಅವೋಚ -

> "ತೇ ಚೇ ಕಾಮಾ ಯಾನಿ ಚಿತ್ರಾನಿ ಲೋಕೇ,
> ಸಙ್ಕಪ್ಪರಾಗಂ ನ ವದೇಸಿ ಕಾಮಂ।
> ಪಸ್ಸನ್ತೋ ರೂಪಾನಿ ಮನೋರಮಾನಿ,
> ಸತ್ಥಾಪಿ ತೇ ಹೇಹಿತಿ ಕಾಮಭೋಗೀ॥
>
> ಸುಣನ್ತೋ ಸದ್ದಾನಿ, ಘಾಯನ್ತೋ ಗನ್ಧಾನಿ।
> ಸಾಯನ್ತೋ ರಸಾನಿ, ಫುಸನ್ತೋ ಫಸ್ಸಾನಿ ಮನೋರಮಾನಿ।
> ಸತ್ಥಾಪಿ ತೇ ಹೇಹಿತಿ ಕಾಮಭೋಗೀ"ತಿ॥

ಅಥೇತ್ಥ ಧೀರಾತಿ ಅಥ ಏತೇಸು ಆರಮ್ಮಣೇಸು ಪಣ್ಡಿತಾ ಛನ್ದರಾಗಂ ವಿನಯನ್ತಿ। **ಸಂಯೋಜನಂ ಸಬ್ಬನ್ತಿ** ದಸವಿಧಮ್ಪಿ ಸಂಯೋಜನಂ। **ಅಕಿಞ್ಚನನ್ತಿ** ರಾಗಕಿಞ್ಚನಾದಿವಿರಹಿತಂ। **ನಾನುಪತನ್ತಿ ದುಕ್ಖಾತಿ** ವಟ್ಟದುಕ್ಖಾ ಪನ ತಸ್ಸ ಉಪರಿ ನ ಪತನ್ತಿ। **ಇಚ್ಚಾಯಸ್ಮಾ ಮೋಘರಾಜಾತಿ**, "ಪಹಾಸಿ ಸಙ್ಖ"ನ್ತಿ ಗಾಥಂ ಸುತ್ವಾ ತಸ್ಸಂ ಪರಿಸತಿ ಅನುಸನ್ಧಿಕುಸಲೋ ಮೋಘರಾಜಾ ನಾಮ ಥೇರೋ "ಇಮಿಸ್ಸಾ ಗಾಥಾಯ ಅತ್ಥೋ ನ ಯಥಾನುಸನ್ಧಿಂ ಗತೋ"ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ಯಥಾನುಸನ್ಧಿಂ ಘಟೇನ್ತೋ ಏವಮಾಹ। ತತ್ಥ **ಇಧ ವಾ ಹುರಂ ವಾತಿ** ಇಧಲೋಕೇ ವಾ ಪರಲೋಕೇ ವಾ। **ನರುತ್ತಮಂ ಅತ್ಥಚರಂ ನರಾನನ್ತಿ** ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ಸಬ್ಬೇ ಖೀಣಾಸವಾ ನರುತ್ತಮಾ ಚೇವ ಅತ್ಥಚರಾ ಚ ನರಾನಂ, ಥೇರೋ ಪನ ದಸಬಲಂ ಸನ್ಧಾಯೇವಮಾಹ। **ಯೇ ತಂ ನಮಸ್ಸನ್ತಿ ಪಸಂಸಿಯಾ ತೇತಿ** ಯದಿ ತಥಾವಿಮುತ್ತಂ ದೇವಮನುಸ್ಸಾ ನಮಸ್ಸನ್ತಿ, ಅಥ ಯೇ ತಂ ಭಗವನ್ತಂ ಕಾಯೇನ ವಾ ವಾಚಾಯ ವಾ ಅನುಪಟಿಪತ್ತಿಯಾ ವಾ

ನಮಸ್ಸನ್ತಿ, ತೇ ಕಿಂ ಪಸಂಸಿಯಾ, ಉದಾಹು ಅಪಸಂಸಿಯಾತಿ। **ಭಿಕ್ಖೂತಿ** ಮೋಘರಾಜತ್ಥೇರಂ ಆಲಪತಿ। **ಅಞ್ಞಾಯ ಧಮ್ಮನ್ತಿ** ಚತುಸಚ್ಚಧಮ್ಮಂ ಜಾನಿತ್ವಾ। **ಸಙ್ಗಾತಿಗಾ ತೇಪಿ ಭವನ್ತೀತಿ** ಯೇ ತಂ ಕಾಯೇನ ವಾ ವಾಚಾಯ ವಾ ಅನುಪಟಿಪತ್ತಿಯಾ ವಾ ನಮಸ್ಸನ್ತಿ। ತೇ ಚತುಸಚ್ಚಧಮ್ಮಂ ಅಞ್ಞಾಯ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಂ ಪಹಾಯ ಸಙ್ಗಾತಿಗಾಪಿ ಹೋನ್ತಿ, ಪಸಂಸಿಯಾಪಿ ಹೋನ್ತೀತಿ। ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ಉಜ್ಝಾನಸಞ್ಞಿಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೩೫. ಪಞ್ಚಮೇ **ಉಜ್ಝಾನಸಞ್ಞಿಕಾತಿ** ಉಜ್ಝಾನಸಞ್ಞೀ ದೇವಲೋಕೋ ನಾಮ ಪಾಟಿಯೇಕ್ಕೋ ನತ್ಥಿ, ಇಮಾ ಪನ ದೇವತಾ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಚತುಪಚ್ಚಯಪರಿಭೋಗಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಉಜ್ಝಾಯಮಾನಾ ಆಗತಾ। ತಾಸಂ ಕಿರ ಏವಂ ಅಹೋಸಿ - "ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಪಂಸುಕೂಲಚೀವರ-ಪಿಣ್ಡಿಯಾಲೋಪ-ರುಕ್ಖಮೂಲಸೇನಾಸನಪೂತಿಮುತ್ತಭೇಸಜ್ಜೇಹಿ ಸನ್ತೋಸಸ್ಸೇವ ಪರಿಯನ್ತಕಾರಿತಂ ವಣ್ಣೇತಿ, ಸಯಂ ಪನ ಪತ್ತುಣ್ಣದುಕೂಲ ಖೋಮಾದೀನಿ ಪಣೀತಚೀವರಾನಿ ಧಾರೇತಿ, ರಾಜಾರಹಂ ಉತ್ತಮಂ ಭೋಜನಂ ಭುಞ್ಜತಿ, ದೇವವಿಮಾನಕಪ್ಪಾಯ ಗನ್ಧಕುಟಿಯಾ ವರಸಯನೇ ಸಯತಿ, ಸಪ್ಪಿನವನೀತಾದೀನಿ ಭೇಸಜ್ಜಾನಿ ಪಟಿಸೇವತಿ, ದಿವಸಂ ಮಹಾಜನಸ್ಸ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತಿ, ವಚನಮಸ್ಸ ಅಞ್ಞತೋ ಗಚ್ಛತಿ, ಕಿರಿಯಾ ಅಞ್ಞತೋ"ತಿ ಉಜ್ಝಾಯಮಾನಾ ಆಗಮಿಂಸು। ತೇನ ತಾಸಂ ಧಮ್ಮಸಙ್ಗಾಹಕತ್ಥೇರೇಹಿ "ಉಜ್ಝಾನಸಞ್ಞಿಕಾ"ತಿ ನಾಮಂ ಗಹಿತಂ।

ಅಞ್ಞಥಾ ಸನ್ತನ್ತಿ ಅಞ್ಞೇನಾಕಾರೇನ ಭೂತಂ। **ನಿಕಚ್ಚಾತಿ** ನಿಕತಿಯಾ ವಞ್ಚನಾಯ, ವಞ್ಚೇತ್ವಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಕಿತವಸ್ಸೇವಾತಿ** ಕಿತವೋ ವುಚ್ಚತಿ ಸಾಕುಣಿಕೋ। ಸೋ ಹಿ ಅಗುಮ್ಬೋವ ಸಮಾನೋ ಸಾಖಪಣ್ಣಾದಿಪಟಿಚ್ಛಾದನೇನ ಗುಮ್ಬವಣ್ಣಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಉಪಗತೇ ಮೋರತಿತ್ತಿರಾದಯೋ ಸಕುಣೇ ಮಾರೇತ್ವಾ ದಾರಭರಣಂ ಕರೋತಿ। ಇತಿ ತಸ್ಸ ಕಿತವಸ್ಸ ಇಮಾಯ ವಞ್ಚನಾಯ ಏವಂ ವಞ್ಚೇತ್ವಾ ಸಕುಣಮಂಸಭೋಜನಂ ವಿಯ ಕುಹಕಸ್ಸಾಪಿ ಪಂಸುಕೂಲೇನ ಅತ್ತಾನಂ ಪಟಿಚ್ಛಾದೇತ್ವಾ ಕಥಾಛೇಕತಾಯ ಮಹಾಜನಂ ವಞ್ಚೇತ್ವಾ ಖಾದಮಾನಸ್ಸ ವಿಚರತೋ। **ಭುತ್ತಂ ಥೇಯ್ಯೇನ ತಸ್ಸ ತನ್ತಿ** ಸಬ್ಬೋಪಿ ತಸ್ಸ ಚತುಪಚ್ಚಯಪರಿಭೋಗೋ ಥೇಯ್ಯೇನ ಪರಿಭುತ್ತೋ ನಾಮ ಹೋತೀತಿ ದೇವತಾ ಭಗವನ್ತಂ ಸನ್ಧಾಯ ವದತಿ। **ಪರಿಜಾನನ್ತಿ ಪಣ್ಡಿತಾತಿ** ಅಯಂ ಕಾರಕೋ ವಾ ಅಕಾರಕೋ ವಾತಿ ಪಣ್ಡಿತಾ ಜಾನನ್ತಿ। ಇತಿ ತಾ ದೇವತಾ "ತಥಾಗತಾಪಿ ಮಯಮೇವ ಪಣ್ಡಿತಾ"ತಿ ಮಞ್ಞಮಾನಾ ಏವಮಾಹಂಸು।

ಅಥ ಭಗವಾ **ನಯಿದನ್ತಿ**ಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ **ಯಾಯಂ ಪಟಿಪದಾ ದಳ್ಹಾತಿ** ಅಯಂ ಧಮ್ಮಾನುಧಮ್ಮಪಟಿಪದಾ ದಳ್ಹಾ ಥಿರಾ। ಯಾಯ ಪಟಿಪದಾಯ ಧೀರಾ ಪಣ್ಡಿತಾ ಆರಮ್ಮಣೂಪನಿಜ್ಝಾನೇನ ಲಕ್ಖಣೂಪನಿಜ್ಝಾನೇನ ಚಾತಿ ದ್ವೀಹಿ ಝಾನೇಹಿ ಝಾಯಿನೋ ಮಾರಬನ್ಧನಾ ಪಮುಚ್ಚನ್ತಿ, ತಂ ಪಟಿಪದಂ ಭಾಸಿತಮತ್ತೇನ ವಾ ಸವನಮತ್ತೇನ ವಾ ಓಕ್ಕಮಿತುಂ ಪಟಿಪಜ್ಜಿತುಂ ನ ಸಕ್ಕಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ನ ವೇ ಧೀರಾ ಪಕುಬ್ಬನ್ತೀತಿ** ಧೀರಾ ಪಣ್ಡಿತಾ ವಿದಿತ್ವಾ ಲೋಕಪರಿಯಾಯಂ ಸಙ್ಖಾರಲೋಕಸ್ಸ ಉದಯಬ್ಬಯಂ ಞತ್ವಾ ಚತುಸಚ್ಚಧಮ್ಮಞ್ಚ ಅಞ್ಞಾಯ ಕಿಲೇಸನಿಬ್ಬಾನೇನ ನಿಬ್ಬುತಾ ಲೋಕೇ ವಿಸತ್ತಿಕಂ ತಿಣ್ಣಾ ಏವಂ ನ ಕುಬ್ಬನ್ತಿ, ಮಯಂ ಏವರೂಪಾನಿ ನ ಕಥೇಮಾತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಪಥವಿಯಂ ಪತಿಟ್ಠಹಿತ್ವಾತಿ "ಅಯುತ್ತಂ ಅಮ್ಹೇಹಿ ಕತಂ, ಅಕಾರಕಮೇವ ಮಯಂ ಕಾರಕವಾದೇನ ಸಮುದಾಚರಿಮ್ಹಾ"ತಿ ಲಜ್ಜಮಾನಾ ಮಹಾಬ್ರಹ್ಮನಿ ವಿಯ ಭಗವತಿ ಗಾರವಂ ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಪೇತ್ವಾ ಅಗ್ಗಿಕ್ಖನ್ಧಂ ವಿಯ ಭಗವನ್ತಂ ದುರಾಸದಂ ಕತ್ವಾ ಪಸ್ಸಮಾನಾ ಆಕಾಸತೋ ಓತರಿತ್ವಾ ಭೂಮಿಯಂ ಠತ್ವಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಅಚ್ಚಯೋತಿ** ಅಪರಾಧೋ। **ನೋ, ಭನ್ತೇ, ಅಚ್ಚಾಗಮಾತಿ** ಅಮ್ಹೇ ಅತಿಕ್ಕಮ್ಮ ಅಭಿಭವಿತ್ವಾ ಪವತ್ತೋ। **ಆಸಾದೇತಬ್ಬನ್ತಿ** ಘಟ್ಟಯಿತಬ್ಬಂ। ತಾ ಕಿರ ದೇವತಾ ಭಗವನ್ತಂ ಕಾಯೇನ ವಾಚಾಯಾತಿ ದ್ವೀಹಿಪಿ ಘಟ್ಟಯಿಂಸು। ತಥಾಗತಂ ಅವನ್ದಿತ್ವಾ ಆಕಾಸೇ ಪತಿಟ್ಠಮಾನಾ ಕಾಯೇನ ಘಟ್ಟಯಿಂಸು, ಕಿತವೋಪಮಂ ಆಹರಿತ್ವಾ ನಾನಪ್ಪಕಾರಕಂ ಅಸಬ್ಭಿವಾದಂ ವದಮಾನಾ ವಾಚಾಯ ಘಟ್ಟಯಿಂಸು। ತಸ್ಮಾ ಆಸಾದೇತಬ್ಬಂ ಅಮಞ್ಞಿಮ್ಹಾತಿ ಆಹಂಸು। **ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹಾತೂತಿ** ಖಮತು। **ಆಯತಿಂ ಸಂವರಾಯಾತಿ** ಅನಾಗತೇ ಸಂವರಣತ್ಥಾಯ, ಪುನ ಏವರೂಪಸ್ಸ ಅಪರಾಧಸ್ಸ ದೋಸಸ್ಸ ಅಕರಣತ್ಥಾಯ।

ಸಿತಂ ಪಾತ್ವಾಕಾಸೀತಿ ಅಗ್ಗದನ್ತೇ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ ಪಹಟ್ಠಾಕಾರಂ ದಸ್ಸೇಸಿ। ಕಸ್ಮಾ? ತಾ ಕಿರ ದೇವತಾ ನ ಸಭಾವೇನ ಖಮಾಪೇನ್ತಿ, ಲೋಕಿಯಮಹಾಜನಞ್ಚ ಸದೇವಕೇ ಲೋಕೇ ಅಗ್ಗಪುಗ್ಗಲಂ ತಥಾಗತಞ್ಚ ಏಕಸದಿಸಂ ಕರೋನ್ತಿ। ಅಥ ಭಗವಾ "ಪರತೋ ಕಥಾಯ ಉಪ್ಪನ್ನಾಯ ಬುದ್ಧಬಲಂ ದೀಪೇತ್ವಾ ಪಚ್ಛಾ ಖಮಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಸಿತಂ ಪಾತ್ವಾಕಾಸಿ। **ಭಿಯ್ಯೋಸೋ ಮತ್ತಾಯಾತಿ** ಅತಿರೇಕಪ್ಪಮಾಣೇನ। **ಇಮಂ ಗಾಥಂ ಅಭಾಸೀತಿ** ಕುಪಿತೋ ಏಸ ಅಮ್ಹಾಕನ್ತಿ ಮಞ್ಞಮಾನಾ ಅಭಾಸಿ।

ನ ಪಟಿಗಣ್ಹತೀತಿ ನ ಖಮತಿ ನಾಧಿವಾಸೇತಿ। **ಕೋಪನ್ತರೋತಿ** ಅಬ್ಭನ್ತರೇ ಉಪ್ಪನ್ನಕೋಪೋ। **ದೋಸಗರೂತಿ** ದೋಸಂ ಗರುಂ ಕತ್ವಾ ಆದಾಯ ವಿಹರನ್ತೋ। **ಸ ವೇರಂ ಪಟಿಮುಞ್ಚತೀತಿ** ಸೋ ಏವರೂಪೋ ಗಣ್ಠಿಕಂ ಪಟಿಮುಞ್ಚನ್ತೋ ವಿಯ ತಂ ವೇರಂ ಅತ್ತನಿ ಪಟಿಮುಞ್ಚತಿ ಠಪೇತಿ, ನ ಪಟಿನಿಸ್ಸಜ್ಜತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಅಚ್ಚಯೋ ಚೇ ನ ವಿಜ್ಜೇಥಾತಿ** ಸಚೇ ಅಚ್ಚಾಯಿಕಕಮ್ಮಂ ನ ಭವೇಯ್ಯ। **ನೋ ಚಿಧಾಪಗತಂ ಸಿಯಾತಿ** ಯದಿ ಅಪರಾಧೋ ನಾಮ ನ ಭಾವೇಯ್ಯ। **ಕೇನೀಧ ಕುಸಲೋ ಸಿಯಾತಿ** ಯದಿ ವೇರಾನಿ ನ ಸಮ್ಮೇಯ್ಯುಂ, ಕೇನ ಕಾರಣೇನ ಕುಸಲೋ ಭವೇಯ್ಯ।

ಕಸ್ಸಚ್ಚಯಾತಿ ಗಾಥಾಯ ಕಸ್ಸ ಅತಿಕ್ಕಮೋ ನತ್ಥಿ? ಕಸ್ಸ ಅಪರಾಧೋ ನತ್ಥಿ? ಕೋ ಸಮ್ಮೋಹಂ ನಾಪಜ್ಜತಿ? ಕೋ ನಿಚ್ಚಮೇವ ಪಣ್ಡಿತೋ ನಾಮಾತಿ ಅತ್ಥೋ? ಇಮಂ ಕಿರ ಗಾಥಂ ಭಣಾಪನತ್ಥಂ ಭಗವತೋ ಸಿತಪಾತುಕಮ್ಮಂ। ತಸ್ಮಾ ಇದಾನಿ ದೇವತಾನಂ ಬುದ್ಧಬಲಂ ದೀಪೇತ್ವಾ ಖಮಿಸ್ಸಾಮೀತಿ **ತಥಾಗತಸ್ಸ ಬುದ್ಧಸ್ಸಾ**ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ **ತಥಾಗತಸ್ಸಾತಿ** ತಥಾ ಆಗತೋತಿ ಏವಮಾದೀಹಿ ಕಾರಣೇಹಿ ತಥಾಗತಸ್ಸ। **ಬುದ್ಧಸ್ಸಾತಿ** ಚತುನ್ನಂ ಸಚ್ಚಾನಂ ಬುದ್ಧತ್ತಾದೀಹಿ ಕಾರಣೇಹಿ ವಿಮೋಕ್ಖನ್ತಿಕಪಣ್ಣತ್ತಿವಸೇನ ಏವಂ ಲದ್ಧನಾಮಸ್ಸ। **ಅಚ್ಚಯಂ ದೇಸಯನ್ತೀನ**ನ್ತಿ ಯಂ ವುತ್ತಂ ತುಮ್ಹೇಹಿ "ಅಚ್ಚಯಂ ದೇಸಯನ್ತೀನಂ…ಪೇ॰… ಸ ವೇರಂ ಪಟಿಮುಞ್ಚತೀ"ತಿ, ತಂ ಸಾಧು ವುತ್ತಂ, ಅಹಂ ಪನ ತಂ ವೇರಂ ನಾಭಿನನ್ದಾಮಿ ನ ಪತ್ಥಯಾಮೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹಾಮಿ ವೋಚ್ಚಯ**ನ್ತಿ ತುಮ್ಹಾಕಂ ಅಪರಾಧಂ ಖಮಾಮೀತಿ। ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ಸದ್ಧಾಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೩೬. ಛಟ್ಠೇ **ಸದ್ಧಾ ದುತಿಯಾ ಪುರಿಸಸ್ಸ ಹೋತೀತಿ** ಪುರಿಸಸ್ಸ ದೇವಲೋಕೇ ಮನುಸ್ಸಲೋಕೇ ಚೇವ ನಿಬ್ಬಾನಞ್ಚ ಗಚ್ಛನ್ತಸ್ಸ ಸದ್ಧಾ ದುತಿಯಾ ಹೋತಿ, ಸಹಾಯಕಿಚ್ಚಂ ಸಾಧೇತಿ। **ನೋ ಚೇ ಅಸ್ಸದ್ಧಿಯಂ ಅವತಿಟ್ಠತೀತಿ** ಯದಿ ಅಸ್ಸದ್ಧಿಯಂ ನ ತಿಟ್ಠತಿ। **ಯಸೋತಿ** ಪರಿವಾರೋ। **ಕಿತ್ತೀತಿ** ವಣ್ಣಭಣನಂ। **ತತ್ವಸ್ಸ ಹೋತೀತಿ** ತತೋ ಅಸ್ಸ ಹೋತಿ। **ನಾನುಪತನ್ತಿ ಸಙ್ಗಾತಿ** ರಾಗಸಙ್ಗಾದಯೋ ಪಞ್ಚ ಸಙ್ಗಾ ನ ಅನುಪತನ್ತಿ। **ಪಮಾದಮನುಯುಞ್ಜನ್ತೀತಿ** ಯೇ ಪಮಾದಂ ಕರೋನ್ತಿ ನಿಬ್ಬತ್ತೇನ್ತಿ, ತೇ ತಂ ಅನುಯುಞ್ಜನ್ತಿ ನಾಮ। **ಧನಂ ಸೇಟ್ಠಂವ ರಕ್ಖತೀತಿ** ಮುತ್ತಾಮಣಿಸಾರಾದಿಉತ್ತಮಧನಂ ವಿಯ ರಕ್ಖತಿ। **ಝಾಯನ್ತೋತಿ** ಲಕ್ಖಣೂಪನಿಜ್ಝಾನೇನ ಚ ಆರಮ್ಮಣೂಪನಿಜ್ಝಾನೇನ ಚ ಝಾಯನ್ತೋ। ತತ್ಥ **ಲಕ್ಖಣೂಪನಿಜ್ಝಾನಂ** ನಾಮ ವಿಪಸ್ಸನಾಮಗ್ಗಫಲಾನಿ। ವಿಪಸ್ಸನಾ ಹಿ ತೀಣಿ ಲಕ್ಖಣಾನಿ ಉಪನಿಜ್ಝಾಯತೀತಿ ಲಕ್ಖಣೂಪನಿಜ್ಝಾನಂ। ಮಗ್ಗೋ ವಿಪಸ್ಸನಾಯ ಆಗತಕಿಚ್ಚಂ ಸಾಧೇತೀತಿ ಲಕ್ಖಣೂಪನಿಜ್ಝಾನಂ। ಫಲಂ ತಥಲಕ್ಖಣಂ ನಿರೋಧಸಚ್ಚಂ ಉಪನಿಜ್ಝಾಯತೀತಿ ಲಕ್ಖಣೂಪನಿಜ್ಝಾನಂ। ಅಟ್ಠ ಸಮಾಪತ್ತಿಯೋ ಪನ ಕಸಿಣಾರಮ್ಮಣಸ್ಸ ಉಪನಿಜ್ಝಾಯನತೋ **ಆರಮ್ಮಣೂಪನಿಜ್ಝಾನ**ನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। **ಪರಮಂ** ನಾಮ ಅರಹತ್ತಸುಖಂ ಅಧಿಪ್ಪೇತನ್ತಿ। ಛಟ್ಠಂ।

೭. ಸಮಯಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೩೭. ಸತ್ತಮೇ **ಸಕ್ಕೇಸೂತಿ** "ಸಕ್ಯಾ ವತ, ಭೋ ಕುಮಾರಾ"ತಿ (ದೀ॰ ನಿ॰ ೧.೨೬೭) ಉದಾನಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಸಕ್ಯಾತಿ ಲದ್ಧನಾಮಾನಂ ರಾಜಕುಮಾರಾನಂ ನಿವಾಸೋ ಏಕೋಪಿ ಜನಪದೋ ರೂಳ್ಹೀಸದ್ದೇನ ಸಕ್ಕಾತಿ ವುಚ್ಚತಿ । ತಸ್ಮಿಂ ಸಕ್ಕೇಸು ಜನಪದೇ। **ಮಹಾವನೇತಿ** ಸಯಂಜಾತೇ ಅರೋಪಿಮೇ ಹಿಮವನ್ತೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಏಕಾಬದ್ಧೇ ಮಹತಿ ವನೇ। **ಸಬ್ಬೇಹೇವ ಅರಹನ್ತೇಹೀತಿ** ಇಮಂ ಸುತ್ತಂ ಕಥಿತದಿವಸೇಯೇವ ಪತ್ತಅರಹನ್ತೇಹಿ।

ತತ್ರಾಯಂ ಅನುಪುಬ್ಬಿಕಥಾ - ಸಾಕಿಯಕೋಲಿಯಾ ಹಿ ಕಿರ ಕಪಿಲವತ್ಥುನಗರಸ್ಸ ಚ ಕೋಲಿಯನಗರಸ್ಸ ಚ ಅನ್ತರೇ ರೋಹಿಣಿಂ ನಾಮ ನದಿಂ ಏಕೇನೇವ ಆವರಣೇನ ಬನ್ಧಾಪೇತ್ವಾ ಸಸ್ಸಾನಿ ಕಾರೇನ್ತಿ। ಅಥ ಜೇಟ್ಠಮೂಲಮಾಸೇ ಸಸ್ಸೇಸು ಮಿಲಾಯನ್ತೇಸು ಉಭಯನಗರವಾಸೀನಮ್ಪಿ ಕಮ್ಮಕಾರಾ ಸನ್ನಿಪತಿಂಸು। ತತ್ಥ ಕೋಲಿಯನಗರವಾಸಿನೋ ಆಹಂಸು - "ಇದಂ ಉದಕಂ ಉಭಯತೋ ಆಹರಿಯಮಾನಂ ನ ತುಮ್ಹಾಕಂ, ನ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಪಹೋಸ್ಸತಿ , ಅಮ್ಹಾಕಂ ಪನ ಸಸ್ಸಂ ಏಕೇನ ಉದಕೇನೇವ ನಿಪ್ಫಜ್ಜಿಸ್ಸತಿ, ಇದಂ ಉದಕಂ ಅಮ್ಹಾಕಂ ದೇಥಾ"ತಿ। ಕಪಿಲವತ್ಥುವಾಸಿನೋ ಆಹಂಸು - "ತುಮ್ಹೇಸು ಕೋಟ್ಠೇ ಪೂರೇತ್ವಾ ಠಿತೇಸು ಮಯಂ ರತ್ತಸುವಣ್ಣನೀಲಮಣಿಕಾಳಕಹಾಪಣೇ ಚ ಗಹೇತ್ವಾ ಪಚ್ಛಿಪಸಿಬ್ಬಕಾದಿಹತ್ಥಾ ನ ಸಕ್ಖಿಸ್ಸಾಮ ತುಮ್ಹಾಕಂ ಘರದ್ವಾರೇ ವಿಚರಿತುಂ, ಅಮ್ಹಾಕಮ್ಪಿ ಸಸ್ಸಂ ಏಕೇನೇವ ಉದಕೇನ ನಿಪ್ಫಜ್ಜಿಸ್ಸತಿ, ಇದಂ ಉದಕಂ ಅಮ್ಹಾಕಂ ದೇಥಾ"ತಿ। "ನ ಮಯಂ ದಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ। "ಮಯಮ್ಪಿ ನ ದಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ। ಏವಂ ಕಥಂ ವಡ್ಢೇತ್ವಾ ಏಕೋ ಉಟ್ಠಾಯ ಏಕಸ್ಸ ಪಹಾರಂ ಅದಾಸಿ, ಸೋಪಿ ಅಞ್ಞಸ್ಸಾತಿ ಏವಂ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಪಹರಿತ್ವಾ ರಾಜಕುಲಾನಂ ಜಾತಿಂ ಘಟ್ಟೇತ್ವಾ ಕಲಹಂ ವಡ್ಢಯಿಂಸು।

ಕೋಲಿಯಕಮ್ಮಕಾರಾ ವದನ್ತಿ - "ತುಮ್ಹೇ ಕಪಿಲವತ್ಥುವಾಸಿಕೇ ಗಹೇತ್ವಾ ಗಜ್ಜಥ, ಯೇ ಸೋಣಸಿಙ್ಗಾಲಾದಯೋ ವಿಯ ಅತ್ತನೋ ಭಗಿನೀಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂವಸಿಂಸು, ಏತೇಸಂ ಹತ್ಥಿನೋ ಚ ಅಸ್ಸಾ ಚ ಫಲಕಾವುಧಾನಿ ಚ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಕಿಂ ಕರಿಸ್ಸನ್ತೀ"ತಿ? ಸಾಕಿಯಕಮ್ಮಕಾರಾ ವದನ್ತಿ - "ತುಮ್ಹೇ ದಾನಿ ಕುಟ್ಠಿನೋ ದಾರಕೇ ಗಹೇತ್ವಾ ಗಜ್ಜಥ, ಯೇ ಅನಾಥಾ ನಿಗ್ಗತಿಕಾ ತಿರಚ್ಛಾನಾ ವಿಯ ಕೋಲರುಕ್ಖೇ ವಸಿಂಸು, ಏತೇಸಂ ಹತ್ಥಿನೋ ಚ ಅಸ್ಸಾ ಚ ಫಲಕಾವುಧಾನಿ ಚ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಕಿಂ ಕರಿಸ್ಸನ್ತೀ"ತಿ? ತೇ ಗನ್ತ್ವಾ ತಸ್ಮಿಂ ಕಮ್ಮೇ ನಿಯುತ್ತಅಮಚ್ಚಾನಂ ಕಥೇಸುಂ, ಅಮಚ್ಚಾ ರಾಜಕುಲಾನಂ ಕಥೇಸುಂ। ತತೋ ಸಾಕಿಯಾ - "ಭಗಿನೀಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂವಸಿತಕಾನಂ ಥಾಮಞ್ಚ ಬಲಞ್ಚ ದಸ್ಸೇಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ಯುದ್ಧಸಜ್ಜಾ ನಿಕ್ಖಮಿಂಸು। ಕೋಲಿಯಾಪಿ - "ಕೋಲರುಕ್ಖವಾಸೀನಂ ಥಾಮಞ್ಚ ಬಲಞ್ಚ ದಸ್ಸೇಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ಯುದ್ಧಸಜ್ಜಾ ನಿಕ್ಖಮಿಂಸು।

ಭಗವಾಪಿ ರತ್ತಿಯಾ ಪಚ್ಚೂಸಸಮಯೇವ ಮಹಾಕರುಣಾಸಮಾಪತ್ತಿತೋ ಉಟ್ಠಾಯ ಲೋಕಂ ವೋಲೋಕೇನ್ತೋ ಇಮೇ ಏವಂ ಯುದ್ಧಸಜ್ಜೇ ನಿಕ್ಖಮನ್ತೇ ಅದ್ದಸ। ದಿಸ್ವಾ - "ಮಯಿ ಗತೇ ಅಯಂ ಕಲಹೋ ವೂಪಸಮ್ಮಿಸ್ಸತಿ ನು ಖೋ ಉದಾಹು ನೋ"ತಿ ಉಪಧಾರೇನ್ತೋ - "ಅಹಮೇತ್ಥ ಗನ್ತ್ವಾ ಕಲಹವೂಪಸಮನತ್ಥಂ ತೀಣಿ ಜಾತಕಾನಿ ಕಥೇಸ್ಸಾಮಿ, ತತೋ ಕಲಹೋ ವೂಪಸಮ್ಮಿಸ್ಸತಿ। ಅಥ ಸಾಮಗ್ಗಿದೀಪನತ್ಥಾಯ ದ್ವೇ ಜಾತಕಾನಿ ಕಥೇತ್ವಾ **ಅತ್ತದಣ್ಡಸುತ್ತಂ** ದೇಸೇಸ್ಸಾಮಿ। ದೇಸನಂ ಸುತ್ವಾ ಉಭಯನಗರವಾಸಿನೋಪಿ ಅಡ್ಢತಿಯಾನಿ ಅಡ್ಢತಿಯಾನಿ ಕುಮಾರಸತಾನಿ ದಸ್ಸನ್ತಿ, ಅಹಂ ತೇ ಪಬ್ಬಾಜೇಸ್ಸಾಮಿ, ತದಾ ಮಹಾಸಮಾಗಮೋ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಸನ್ನಿಟ್ಠಾನಂ ಅಕಾಸಿ। ತಸ್ಮಾ ಇಮೇಸು ಯುದ್ಧಸಜ್ಜೇಸು ನಿಕ್ಖಮನ್ತೇಸು ಕಸ್ಸಚಿ ಅನಾರೋಚೇತ್ವಾ ಸಯಮೇವ ಪತ್ತಚೀವರಮಾದಾಯ ಗನ್ತ್ವಾ ದ್ವಿನ್ನಂ ಸೇನಾನಂ ಅನ್ತರೇ ಆಕಾಸೇ ಪಲ್ಲಙ್ಕಂ ಆಭುಜಿತ್ವಾ ಛಬ್ಬಣ್ಣರಸ್ಮಿಯೋ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇತ್ವಾ ನಿಸೀದಿ।

ಕಪಿಲವತ್ಥುವಾಸಿನೋ ಭಗವನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾವ, "ಅಮ್ಹಾಕಂ ಞಾತಿಸೇಟ್ಠೋ ಸತ್ಥಾ ಆಗತೋ। ದಿಟ್ಠೋ ನು ಖೋ ತೇನ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಕಲಹಕರಣಭಾವೋ"ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ, "ನ ಖೋ ಪನ ಸಕ್ಕಾ ಭಗವತಿ ಆಗತೇ ಅಮ್ಹೇಹಿ ಪರಸ್ಸ ಸರೀರೇ ಸತ್ಥಂ ಪಾತೇತುಂ। ಕೋಲಿಯನಗರವಾಸಿನೋ ಅಮ್ಹೇ ಹನನ್ತು ವಾ ಬಜ್ಝನ್ತು ವಾ"ತಿ। ಆವುಧಾನಿ ಛಡ್ಡೇತ್ವಾ, ಭಗವನ್ತಂ ವನ್ದಿತ್ವಾ, ನಿಸೀದಿಂಸು। ಕೋಲಿಯನಗರವಾಸಿನೋಪಿ ತಥೇವ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ಆವುಧಾನಿ ಛಡ್ಡೇತ್ವಾ, ಭಗವನ್ತಂ ವನ್ದಿತ್ವಾ, ನಿಸೀದಿಂಸು।

ಭಗವಾ ಜಾನನ್ತೋವ, "ಕಸ್ಮಾ ಆಗತತ್ಥ, ಮಹಾರಾಜಾ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿ? "ನ, ಭಗವಾ, ತಿತ್ಥಕೀಳಾಯ ನ ಪಬ್ಬತಕೀಳಾಯ, ನ ನದೀಕೀಳಾಯ, ನ ಗಿರಿದಸ್ಸನತ್ಥಂ, ಇಮಸ್ಮಿಂ ಪನ ಠಾನೇ ಸಙ್ಗಾಮಂ ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಪೇತ್ವಾ ಆಗತಮ್ಹಾ"ತಿ। "ಕಿಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ವೋ ಕಲಹೋ, ಮಹಾರಾಜಾತಿ? ಉದಕಂ, ಭನ್ತೇತಿ। ಉದಕಂ ಕಿಂ ಅಗ್ಘತಿ, ಮಹಾರಾಜಾತಿ? ಅಪ್ಪಂ, ಭನ್ತೇತಿ। ಪಥವೀ ನಾಮ ಕಿಂ ಅಗ್ಘತಿ, ಮಹಾರಾಜಾತಿ? ಅನಗ್ಘಾ, ಭನ್ತೇತಿ। ಖತ್ತಿಯಾ ಕಿಂ ಅಗ್ಘನ್ತೀತಿ? ಖತ್ತಿಯಾ ನಾಮ ಅನಗ್ಘಾ, ಭನ್ತೇತಿ। ಅಪ್ಪಮೂಲಂ ಉದಕಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಕಿಮತ್ಥಂ ಅನಗ್ಘೇ ಖತ್ತಿಯೇ ನಾಸೇಥ, ಮಹಾರಾಜ, ಕಲಹೇ ಅಸ್ಸಾದೋ ನಾಮ ನತ್ಥಿ, ಕಲಹವಸೇನ, ಮಹಾರಾಜ,

ಅಟ್ಠಾನೇ ವೇರಂ ಕತ್ವಾ ಏಕಾಯ ರುಕ್ಖದೇವತಾಯ ಕಾಳಸೀಹೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಬದ್ಧಾಘಾತೋ ಸಕಲಮ್ಪಿ ಇಮಂ ಕಪ್ಪಂ ಅನುಪ್ಪತ್ತೋಯೇವಾತಿ ವತ್ವಾ **ಫನ್ದನಜಾತಕಂ** (ಜಾ॰ ೧.೧೩.೧೪ ಆದಯೋ) ಕಥೇಸಿ"। ತತೋ "ಪರಪತ್ತಿಯೇನ ನಾಮ, ಮಹಾರಾಜ, ನ ಭವಿತಬ್ಬಂ। ಪರಪತ್ತಿಯಾ ಹುತ್ವಾ ಹಿ ಏಕಸ್ಸ ಸಸಕಸ್ಸ ಕಥಾಯ ತಿಯೋಜನಸಹಸ್ಸವಿತ್ಥತೇ ಹಿಮವನ್ತೇ ಚತುಪ್ಪದಗಣಾ ಮಹಾಸಮುದ್ದಂ ಪಕ್ಖನ್ದಿನೋ ಅಹೇಸುಂ। ತಸ್ಮಾ ಪರಪತ್ತಿಯೇನ ನ ಭವಿತಬ್ಬ"ನ್ತಿ ವತ್ವಾ, **ಪಥವೀಉನ್ದ್ರಿಯಜಾತಕಂ** ಕಥೇಸಿ। ತತೋ "ಕದಾಚಿ, ಮಹಾರಾಜ, ದುಬ್ಬಲೋಪಿ ಮಹಾಬಲಸ್ಸ ರನ್ಧಂ ವಿವರಂ ಪಸ್ಸತಿ, ಕದಾಚಿ ಮಹಾಬಲೋ ದುಬ್ಬಲಸ್ಸ। ಲಟುಕಿಕಾಪಿ ಹಿ ಸಕುಣಿಕಾ ಹತ್ಥಿನಾಗಂ ಘಾತೇಸೀ"ತಿ **ಲಟುಕಿಕಜಾತಕಂ** (ಜಾ॰ ೧.೫.೩೯ ಆದಯೋ) ಕಥೇಸಿ। ಏವಂ ಕಲಹವೂಪಸಮನತ್ಥಾಯ ತೀಣಿ ಜಾತಕಾನಿ ಕಥೇತ್ವಾ ಸಾಮಗ್ಗಿಪರಿದೀಪನತ್ಥಾಯ ದ್ವೇ ಜಾತಕಾನಿ ಕಥೇಸಿ। ಕಥಂ? "ಸಮಗ್ಗಾನಞ್ಹಿ, ಮಹಾರಾಜ, ಕೋಚಿ ಓತಾರಂ ನಾಮ ಪಸ್ಸಿತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋತೀತಿ ವತ್ವಾ, **ರುಕ್ಖಧಮ್ಮಜಾತಕಂ** (ಜಾ॰ ೧.೧.೭೪) ಕಥೇಸಿ । ತತೋ "ಸಮಗ್ಗಾನಂ, ಮಹಾರಾಜ, ಕೋಚಿ ವಿವರಂ ದಸ್ಸಿತುಂ ನ ಸಕ್ಖಿ। ಯದಾ ಪನ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ವಿವಾದಮಕಂಸು, ಅಥ ತೇ ನೇಸಾದಪುತ್ತೋ ಜೀವಿತಾ ವೋರೋಪೇತ್ವಾ ಆದಾಯ ಗತೋತಿ ವಿವಾದೇ ಅಸ್ಸಾದೋ ನಾಮ ನತ್ಥೀ"ತಿ ವತ್ವಾ, **ವಟ್ಟಕಜಾತಕಂ** (ಜಾ॰ ೧.೧.೧೧೮) ಕಥೇಸಿ। ಏವಂ ಇಮಾನಿ ಪಞ್ಚ ಜಾತಕಾನಿ ಕಥೇತ್ವಾ ಅವಸಾನೇ **ಅತ್ತದಣ್ಡಸುತ್ತಂ** (ಸು॰ ನಿ॰ ೯೪೧ ಆದಯೋ) ಕಥೇಸಿ।

ರಾಜಾನೋ ಪಸನ್ನಾ - "ಸಚೇ ಸತ್ಥಾ ನಾಗಮಿಸ್ಸ, ಮಯಂ ಸಹತ್ಥಾ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ವಧಿತ್ವಾ ಲೋಹಿತನದಿಂ ಪವತ್ತಯಿಸ್ಸಾಮ। ಅಮ್ಹಾಕಂ ಪುತ್ತಭಾತರೋ ಚ ಗೇಹದ್ವಾರೇ ನ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯಾಮ, ಸಾಸನಪಟಿಸಾಸನಮ್ಪಿ ನೋ ಆಹರಣಕೋ ನಾಭವಿಸ್ಸ। ಸತ್ಥಾರಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ನೋ ಜೀವಿತಂ ಲದ್ಧಂ। ಸಚೇ ಪನ ಸತ್ಥಾ ಆಗಾರಂ ಅಜ್ಝಾವಸಿಸ್ಸ ದೀಪಸಹಸ್ಸದ್ವಯಪರಿವಾರಂ ಚತುಮಹಾದೀಪರಜ್ಜಮಸ್ಸ ಹತ್ಥಗತಂ ಅಭವಿಸ್ಸ, ಅತಿರೇಕಸಹಸ್ಸಂ ಖೋ ಪನಸ್ಸ ಪುತ್ತಾ ಅಭವಿಸ್ಸಂಸು, ತತೋ ಖತ್ತಿಯಪರಿವಾರೋ ಅವಿಚರಿಸ್ಸ। ತಂ ಖೋ ಪನೇಸ ಸಮ್ಪತ್ತಿಂ ಪಹಾಯ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಸಮ್ಬೋಧಿಂ ಪತ್ತೋ। ಇದಾನಿಪಿ ಖತ್ತಿಯಪರಿವಾರೋಯೇವ ವಿಚರತೂ"ತಿ ಉಭಯನಗರವಾಸಿನೋ ಅಡ್ಢತಿಯಾನಿ ಅಡ್ಢತಿಯಾನಿ ಕುಮಾರಸತಾನಿ ಅದಂಸು। ಭಗವಾಪಿ ತೇ ಪಬ್ಬಾಜೇತ್ವಾ ಮಹಾವನಂ ಅಗಮಾಸಿ। ತೇಸಂ ಗರುಗಾರವೇನ ನ ಅತ್ತನೋ ರುಚಿಯಾ ಪಬ್ಬಜಿತಾನಂ ಅನಭಿರತಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿ। ಪುರಾಣದುತಿಯಿಕಾಯೋಪಿ ತೇಸಂ - "ಅಯ್ಯಪುತ್ತಾ ಉಕ್ಕಣ್ಠನ್ತು, ಘರಾವಾಸೋ ನ ಸಣ್ಠಾತೀ"ತಿಆದೀನಿ ವತ್ವಾ ಸಾಸನಂ ಪೇಸೇನ್ತಿ। ತೇ ಚ ಅತಿರೇಕತರಂ ಉಕ್ಕಣ್ಠಿಂಸು।

ಭಗವಾ ಆವಜ್ಜೇನ್ತೋ ತೇಸಂ ಅನಭಿರತಿಭಾವಂ ಞತ್ವಾ - "ಇಮೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಮಾದಿಸೇನ ಬುದ್ಧೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಏಕತೋ ವಸನ್ತಾ ಉಕ್ಕಣ್ಠನ್ತಿ, ಹನ್ದ ನೇಸಂ ಕುಣಾಲದಹಸ್ಸ ವಣ್ಣಂ ಕಥೇತ್ವಾ ತತ್ಥ ನೇತ್ವಾ ಅನಭಿರತಿಂ ವಿನೋದೇಮೀ"ತಿ ಕುಣಾಲದಹಸ್ಸ ವಣ್ಣಂ ಕಥೇಸಿ। ತೇ ತಂ ದಟ್ಠುಕಾಮಾ ಅಹೇಸುಂ। ದಟ್ಠುಕಾಮತ್ಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕುಣಾಲದಹನ್ತಿ? ಆಮ ಭಗವಾತಿ। ಯದಿ ಏವಂ ಏಥ ಗಚ್ಛಾಮಾತಿ। ಇದ್ಧಿಮನ್ತಾನಂ ಭಗವಾ ಗಮನಟ್ಠಾನಂ ಮಯಂ ಕಥಂ ಗಮಿಸ್ಸಾಮಾತಿ। ತುಮ್ಹೇ ಗನ್ತುಕಾಮಾ ಹೋಥ, ಅಹಂ ಮಮಾನುಭಾವೇನ ಗಹೇತ್ವಾ ಗಮಿಸ್ಸಾಮೀತಿ। ಸಾಧು, ಭನ್ತೇತಿ। ಭಗವಾ ಪಞ್ಚ ಭಿಕ್ಖುಸತಾನಿ ಗಹೇತ್ವಾ ಆಕಾಸೇ ಉಪ್ಪತಿತ್ವಾ ಕುಣಾಲದಹೇ ಪತಿಟ್ಠಾಯ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಹ - "ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮಸ್ಮಿಂ ಕುಣಾಲದಹೇ ಯೇಸಂ ಮಚ್ಛಾನಂ ನಾಮಂ ನ ಜಾನಾಥ ಮಮಂ ಪುಚ್ಛಥಾ"ತಿ।

ತೇ ಪುಚ್ಛಿಂಸು। ಭಗವಾ ಪುಚ್ಛಿತಂ ಪುಚ್ಛಿತಂ ಕಥೇಸಿ। ನ ಕೇವಲಞ್ಚ, ಮಚ್ಛಾನಂಯೇವ, ತಸ್ಮಿಂ ವನಸಣ್ಡೇ ರುಕ್ಖಾನಮ್ಪಿ ಪಬ್ಬತಪಾದೇ ದ್ವಿಪದಚತುಪ್ಪದಸಕುಣಾನಮ್ಪಿ ನಾಮಾನಿ ಪುಚ್ಛಾಪೇತ್ವಾ ಕಥೇಸಿ। ಅಥ ದ್ವೀಹಿ ಸಕುಣೇಹಿ ಮುಖತುಣ್ಡಕೇನ ಡಂಸಿತ್ವಾ ಗಹಿತದಣ್ಡಕೇ ನಿಸಿನ್ನೋ ಕುಣಾಲಸಕುಣರಾಜಾ ಪುರತೋ ಪಚ್ಛತೋ ಉಭೋಸು ಚ ಪಸ್ಸೇಸು ಸಕುಣಸಙ್ಘಪರಿವುತೋ ಆಗಚ್ಛತಿ। ಭಿಕ್ಖೂ ತಂ ದಿಸ್ವಾ - "ಏಸ, ಭನ್ತೇ, ಇಮೇಸಂ ಸಕುಣಾನಂ ರಾಜಾ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಪರಿವಾರಾ ಏತೇ ಏತಸ್ಸಾ"ತಿ ಮಞ್ಞಾಮಾತಿ। ಏವಮೇತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಯಮ್ಪಿ ಮಮೇವ ವಂಸೋ ಮಮ ಪವೇಣೀತಿ। ಇದಾನಿ ತಾವ ಮಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಏತೇ ಸಕುಣೇ ಪಸ್ಸಾಮ। ಯಂ ಪನ ಭಗವಾ "ಅಯಮ್ಪಿ ಮಮೇವ ವಂಸೋ ಮಮ ಪವೇಣೀ"ತಿ ಆಹ, ತಂ ಸೋತುಕಾಮಮ್ಹಾತಿ। ಸೋತುಕಾಮತ್ಥ,

ಭಿಕ್ಖವೇತಿ? ಆಮ ಭಗವಾತಿ। ತೇನ ಹಿ ಸುಣಾಥಾತಿ ತೀಹಿ ಗಾಥಾಸತೇಹಿ ಮಣ್ಡೇತ್ವಾ **ಕುಣಾಲಜಾತಕಂ** (ಜಾ॰ ೨.೨೧.ಕುಣಾಲಜಾತಕ) ಕಥೇನ್ತೋ ಅನಭಿರತಿಂ ವಿನೋದೇಸಿ। ದೇಸನಾಪರಿಯೋಸಾನೇ ಸಬ್ಬೇಪಿ ಸೋತಾಪತ್ತಿಫಲೇ ಪತಿಟ್ಠಹಿಂಸು, ಮಗ್ಗೇನೇವ ಚ ನೇಸಂ ಇದ್ಧಿಪಿ ಆಗತಾ। ಭಗವಾ "ಹೋತು ತಾವ ಏತ್ತಕಂ ತೇಸಂ ಭಿಕ್ಖೂನ"ನ್ತಿ ಆಕಾಸೇ ಉಪ್ಪತಿತ್ವಾ ಮಹಾವನಮೇವ ಅಗಮಾಸಿ। ತೇಪಿ ಭಿಕ್ಖೂ ಗಮನಕಾಲೇ ದಸಬಲಸ್ಸ ಆನುಭಾವೇನ ಗನ್ತ್ವಾ ಆಗಮನಕಾಲೇ ಅತ್ತನೋ ಆನುಭಾವೇನ ಭಗವನ್ತಂ ಪರಿವಾರೇತ್ವಾ ಮಹಾವನೇ ಓತರಿಂಸು।

ಭಗವಾ ಪಞ್ಞತ್ತಾಸನೇ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇತ್ವಾ - "ಏಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನಿಸೀದಥ। ಉಪರಿಮಗ್ಗತ್ತಯವಜ್ಝಾನಂ ವೋ ಕಿಲೇಸಾನಂ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ಕಥೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ಕಥೇಸಿ। ಭಿಕ್ಖೂ ಚಿನ್ತಯಿಂಸು - "ಭಗವಾ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಅನಭಿರತಭಾವಂ ಞತ್ವಾ ಕುಣಾಲದಹಂ ನೇತ್ವಾ ಅನಭಿರತಿಂ ವಿನೋದೇಸಿ, ತತ್ಥ ಸೋತಾಪತ್ತಿಫಲಂ ಪತ್ತಾನಂ ನೋ ಇದಾನಿ ಇಧ ತಿಣ್ಣಂ ಮಗ್ಗಾನಂ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ಅದಾಸಿ, ನ ಖೋ ಪನ ಅಮ್ಹೇಹಿ 'ಸೋತಾಪನ್ನಾ ಮಯ'ನ್ತಿ ವೀತಿನಾಮೇತುಂ ವಟ್ಟತಿ, ಪುರಿಸಪುರಿಸೇಹಿ ನೋ ಭವಿತುಂ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ ತೇ ದಸಬಲಸ್ಸ ಪಾದೇ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಉಟ್ಠಾಯ ನಿಸೀದನಂ ಪಪ್ಫೋಟೇತ್ವಾ ವಿಸುಂ ವಿಸುಂ ಪಬ್ಭಾರರುಕ್ಖಮೂಲೇಸು ನಿಸೀದಿಂಸು।

ಭಗವಾ ಚಿನ್ತೇಸಿ - "ಇಮೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಪಕತಿಯಾಪಿ ಅವಿಸ್ಸಟ್ಠಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಾ, ಲದ್ಧುಪಾಯಸ್ಸ ಪನ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಕಿಲಮನಕಾರಣಂ ನಾಮ ನತ್ಥಿ। ಗಚ್ಛನ್ತಾ ಗಚ್ಛನ್ತಾ ಚ ವಿಪಸ್ಸನಂ ವಡ್ಢೇತ್ವಾ ಅರಹತ್ತಂ ಪತ್ವಾ 'ಅತ್ತನಾ ಪಟಿವಿದ್ಧಗುಣಂ ಆರೋಚೇಸ್ಸಾಮಾ'ತಿ ಮಮ ಸನ್ತಿಕಂ ಆಗಮಿಸ್ಸನ್ತಿ। ಏತೇಸು ಆಗತೇಸು ದಸಸಹಸ್ಸಚಕ್ಕವಾಳದೇವತಾ ಏಕಚಕ್ಕವಾಳೇ ಸನ್ನಿಪತಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಮಹಾಸಮಯೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ವಿವಿತ್ತೇ ಓಕಾಸೇ ಮಯಾ ನಿಸೀದಿತುಂ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ ತತೋ ವಿವಿತ್ತೇ ಓಕಾಸೇ ಬುದ್ಧಾಸನಂ ಪಞ್ಞಾಪೇತ್ವಾ ನಿಸೀದಿ।

ಸಬ್ಬಪಠಮಂ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಗತತ್ಥೇರೋ ಸಹ ಪಟಿಸಮ್ಭಿದಾಹಿ ಅರಹತ್ತಂ ಪಾಪುಣಿ। **ತತೋ ಅಪರೋ ತತೋ ಅಪರೋತಿ** ಪಞ್ಚಸತಾಪಿ ಪದುಮಿನಿಯಂ ಪದುಮಾನಿ ವಿಯ ವಿಕಸಿಂಸು। ಸಬ್ಬಪಠಮಂ ಅರಹತ್ತಂ ಪತ್ತಭಿಕ್ಖು "ಭಗವತೋ ಆರೋಚೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಪಲ್ಲಙ್ಕಂ ವಿನಿಬ್ಭುಜಿತ್ವಾ ನಿಸೀದನಂ ಪಪ್ಫೋಟೇತ್ವಾ ಉಟ್ಠಾಯ ದಸಬಲಾಭಿಮುಖೋ ಅಹೋಸಿ। **ಏವಂ ಅಪರೋಪಿ ಅಪರೋಪೀತಿ** ಪಞ್ಚಸತಾ ಭತ್ತಸಾಲಂ ಪವಿಸನ್ತಾ ವಿಯ ಪಟಿಪಾಟಿಯಾವ ಆಗಮಿಂಸು। ಪಠಮಂ ಆಗತೋ ವನ್ದಿತ್ವಾ ನಿಸೀದನಂ ಪಞ್ಞಾಪೇತ್ವಾ, ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ, ಪಟಿವಿದ್ಧಗುಣಂ ಆರೋಚೇತುಕಾಮೋ "ಅತ್ಥಿ ನು ಖೋ ಅಞ್ಞೋ ಕೋಚಿ? ನತ್ಥೀ"ತಿ ನಿವತ್ತಿತ್ವಾ ಆಗತಮಗ್ಗಂ ಓಲೋಕೇನ್ತೋ ಅಪರಮ್ಪಿ ಅದ್ದಸ ಅಪರಮ್ಪಿ ಅದ್ದಸಯೇವಾತಿ ಸಬ್ಬೇಪಿ ತೇ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ, ಅಯಂ ಇಮಸ್ಸ ಹರಾಯಮಾನೋ ನ ಕಥೇಸಿ, ಅಯಂ ಇಮಸ್ಸ ಹರಾಯಮಾನೋ ನ ಕಥೇಸಿ। ಖೀಣಾಸವಾನಂ ಕಿರ ದ್ವೇ ಆಕಾರಾ ಹೋನ್ತಿ - "ಅಹೋ ವತ ಮಯಾ ಪಟಿವಿದ್ಧಗುಣಂ ಸದೇವಕೋ ಲೋಕೋ ಖಿಪ್ಪಮೇವ ಪಟಿವಿಜ್ಝೇಯ್ಯಾ"ತಿ ಚಿತ್ತಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ। ಪಟಿವಿದ್ಧಭಾವಂ ಪನ ನಿಧಿಲದ್ಧಪುರಿಸೋ ವಿಯ ನ ಅಞ್ಞಸ್ಸ ಆರೋಚೇತುಕಾಮಾ ಹೋನ್ತಿ।

ಏವಂ ಓಸಟಮತ್ತೇ ಪನ ತಸ್ಮಿಂ ಅರಿಯಮಣ್ಡಲೇ ಪಾಚೀನಯುಗನ್ಧರಪರಿಕ್ಖೇಪತೋ ಅಬ್ಭಾ ಮಹಿಕಾ ಧೂಮೋ ರಜೋ ರಾಹೂತಿ, ಇಮೇಹಿ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೇಹಿ ವಿಪ್ಪಮುತ್ತಂ ಬುದ್ಧುಪ್ಪಾದಪಟಿಮಣ್ಡಿತಸ್ಸ ಲೋಕಸ್ಸ ರಾಮಣೇಯ್ಯಕದಸ್ಸನತ್ಥಂ ಪಾಚೀನದಿಸಾಯ ಉಕ್ಖಿತ್ತರಜತಮಯಮಹಾಆದಾಸಮಣ್ಡಲಂ ವಿಯ, ನೇಮಿವಟ್ಟಿಯಂ ಗಹೇತ್ವಾ, ಪರಿವತ್ತಿಯಮಾನರಜತಚಕ್ಕಸಸ್ಸಿರಿಕಂ ಪುಣ್ಣಚನ್ದಮಣ್ಡಲಂ ಉಲ್ಲಙ್ಘಿತ್ವಾ, ಅನಿಲಪಥಂ ಪಟಿಪಜ್ಜಿತ್ಥ। ಇತಿ ಏವರೂಪೇ ಖಣೇ ಲಯೇ ಮುಹುತ್ತೇ ಭಗವಾ ಸಕ್ಕೇಸು ವಿಹರತಿ ಕಪಿಲವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ ಮಹಾವನೇ ಮಹತಾ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಪಞ್ಚಮತ್ತೇಹಿ ಭಿಕ್ಖುಸತೇಹಿ ಸಬ್ಬೇಹೇವ ಅರಹನ್ತೇಹಿ।

ತತ್ಥ ಭಗವಾಪಿ ಮಹಾಸಮ್ಮತಸ್ಸ ವಂಸೇ ಉಪ್ಪನ್ನೋ, ತೇಪಿ ಪಞ್ಚಸತಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಮಹಾಸಮ್ಮತಸ್ಸ ಕುಲೇ ಉಪ್ಪನ್ನಾ। ಭಗವಾಪಿ ಖತ್ತಿಯಗಬ್ಭೇ ಜಾತೋ, ತೇಪಿ ಖತ್ತಿಯಗಬ್ಭೇ ಜಾತಾ। ಭಗವಾಪಿ ರಾಜಪಬ್ಬಜಿತೋ, ತೇಪಿ ರಾಜಪಬ್ಬಜಿತಾ। ಭಗವಾಪಿ

ಸೇತಚ್ಛತ್ತಂ ಪಹಾಯ ಹತ್ಥಗತಂ ಚಕ್ಕವತ್ತಿರಜ್ಜಂ ನಿಸ್ಸಜ್ಜಿತ್ವಾ ಪಬ್ಬಜಿತೋ, ತೇಪಿ ಸೇತಚ್ಛತ್ತಂ ಪಹಾಯ ಹತ್ಥಗತಾನಿ ರಜ್ಜಾನಿ ವಿಸ್ಸಜ್ಜಿತ್ವಾ ಪಬ್ಬಜಿತಾ। ಇತಿ ಭಗವಾ ಪರಿಸುದ್ಧೇ ಓಕಾಸೇ, ಪರಿಸುದ್ಧೇ ರತ್ತಿಭಾಗೇ, ಸಯಂ ಪರಿಸುದ್ಧೋ ಪರಿಸುದ್ಧಪರಿವಾರೋ, ವೀತರಾಗೋ ವೀತರಾಗಪರಿವಾರೋ, ವೀತದೋಸೋ ವೀತದೋಸಪರಿವಾರೋ, ವೀತಮೋಹೋ ವೀತಮೋಹಪರಿವಾರೋ, ನಿತ್ತಣ್ಹೋ ನಿತ್ತಣ್ಹಪರಿವಾರೋ, ನಿಕ್ಕಿಲೇಸೋ ನಿಕ್ಕಿಲೇಸಪರಿವಾರೋ, ಸನ್ತೋ ಸನ್ತಪರಿವಾರೋ, ದನ್ತೋ ದನ್ತಪರಿವಾರೋ, ಮುತ್ತೋ ಮುತ್ತಪರಿವಾರೋ, ಅತಿವಿಯ ವಿರೋಚತೀತಿ। ವಣ್ಣಭೂಮಿ ನಾಮೇಸಾ, ಯತ್ತಕಂ ಸಕ್ಕೋತಿ, ತತ್ತಕಂ ವತ್ತಬ್ಬಂ। ಇತಿ ಇಮೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ, "ಪಞ್ಚಮತ್ತೇಹಿ ಭಿಕ್ಖುಸತೇಹಿ ಸಬ್ಬೇಹೇವ ಅರಹನ್ತೇಹೀ"ತಿ।

ಯೇಭುಯ್ಯೇನಾತಿ ಬಹುತರಾ ಸನ್ನಿಪತಿತಾ, ಮನ್ದಾ ನ ಸನ್ನಿಪತಿತಾ ಅಸಞ್ಞೀ ಅರೂಪಾವಚರದೇವತಾ ಸಮಾಪನ್ನದೇವತಾಯೋ ಚ। ತತ್ರಾಯಂ ಸನ್ನಿಪಾತಕ್ಕಮೋ - ಮಹಾವನಸ್ಸ ಕಿರ ಸಾಮನ್ತಾ ದೇವತಾ ಚಲಿಂಸು, "ಆಯಾಮ ಭೋ! ಬುದ್ಧದಸ್ಸನಂ ನಾಮ ಬಹೂಪಕಾರಂ, ಧಮ್ಮಸ್ಸವನಂ ಬಹೂಪಕಾರಂ, ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘದಸ್ಸನಂ ಬಹೂಪಕಾರಂ। ಆಯಾಮ ಆಯಾಮಾ"ತಿ! ಮಹಾಸದ್ದಂ ಕುರುಮಾನಾ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಞ್ಚ ತಂಮುಹುತ್ತಂ ಅರಹತ್ತಪ್ಪತ್ತಖೀಣಾಸವೇ ಚ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ಅಟ್ಠಂಸು। ಏತೇನೇವ ಉಪಾಯೇನ ತಾಸಂ ತಾಸಂ ಸದ್ದಂ ಸುತ್ವಾ ಸದ್ದನ್ತರಅಡ್ಢಗಾವುತಗಾವುತಅಡ್ಢಯೋಜನಯೋಜನಾದಿವಸೇನ ತಿಯೋಜನಸಹಸ್ಸವಿತ್ಥತೇ ಹಿಮವನ್ತೇ, ತಿಕ್ಖತ್ತುಂ ತೇಸಟ್ಠಿಯಾ ನಗರಸಹಸ್ಸೇಸು, ನವನವುತಿಯಾ ದೋಣಮುಖಸತಸಹಸ್ಸೇಸು, ಛನವುತಿಯಾ ಪಟ್ಟನಕೋಟಿಸತಸಹಸ್ಸೇಸು, ಛಪಣ್ಣಾಸಾಯ ರತನಾಕರೇಸೂತಿ ಸಕಲಜಮ್ಬುದೀಪೇ, ಪುಬ್ಬವಿದೇಹೇ, ಅಪರಗೋಯಾನೇ, ಉತ್ತರಕುರುಮ್ಹಿ, ದ್ವೀಸು ಪರಿತ್ತದೀಪಸಹಸ್ಸೇಸೂತಿ ಸಕಲಚಕ್ಕವಾಳೇ, ತತೋ ದುತಿಯತತಿಯಚಕ್ಕವಾಳೇತಿ ಏವಂ ದಸಸಹಸ್ಸಚಕ್ಕವಾಳೇಸು ದೇವತಾ ಸನ್ನಿಪತಿತಾತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। ದಸಸಹಸ್ಸಚಕ್ಕವಾಳಞ್ಹಿ ಇಧ ದಸಲೋಕಧಾತುಯೋತಿ ಅಧಿಪ್ಪೇತಂ। ತೇನ ವುತ್ತಂ - "ದಸಹಿ ಚ ಲೋಕಧಾತೂಹಿ ದೇವತಾ ಯೇಭುಯ್ಯೇನ ಸನ್ನಿಪತಿತಾ ಹೋನ್ತೀ"ತಿ।

ಏವಂ ಸನ್ನಿಪತಿತಾಹಿ ದೇವತಾಹಿ ಸಕಲಚಕ್ಕವಾಳಗಬ್ಭಂ ಯಾವ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಾ ಸೂಚಿಘರೇ ನಿರನ್ತರಂ ಪಕ್ಖಿತ್ತಸೂಚೀಹಿ ವಿಯ ಪರಿಪುಣ್ಣಂ ಹೋತಿ। ತತ್ಥ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಸ್ಸ ಏವಂ ಉಚ್ಚತ್ತನಂ ವೇದಿತಬ್ಬಂ - ಲೋಹಪಾಸಾದೇ ಕಿರ ಸತ್ತಕೂಟಾಗಾರಸಮೋ ಪಾಸಾಣೋ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕೇ ಠತ್ವಾ ಅಧೋ ಖಿತ್ತೋ ಚತೂಹಿ ಮಾಸೇಹಿ ಪಥವಿಂ ಪಾಪುಣಾತಿ। ಏವಂ ಮಹನ್ತೇ ಓಕಾಸೇ ಯಥಾ ಹೇಟ್ಠಾ ಠತ್ವಾ ಖಿತ್ತಾನಿ ಪುಪ್ಫಾನಿ ವಾ ಧೂಮೋ ವಾ ಉಪರಿ ಗನ್ತುಂ, ಉಪರಿ ವಾ ಠತ್ವಾ ಖಿತ್ತಸಾಸಪಾ ಹೇಟ್ಠಾ ಓತರಿತುಂ ಅನ್ತರಂ ನ ಲಭನ್ತಿ, ಏವಂ ನಿರನ್ತರಾ ದೇವತಾ ಅಹೇಸುಂ। ಯಥಾ ಖೋ ಪನ ಚಕ್ಕವತ್ತಿರಞ್ಞೋ ನಿಸಿನ್ನಟ್ಠಾನಂ ಅಸಮ್ಬಾಧಂ ಹೋತಿ, ಆಗತಾಗತಾ ಮಹೇಸಕ್ಖಾ ಖತ್ತಿಯಾ ಓಕಾಸಂ ಲಭನ್ತಿಯೇವ, ಪರತೋ ಪರತೋ ಪನ ಅತಿಸಮ್ಬಾಧಂ ಹೋತಿ। ಏವಮೇವ ಭಗವತೋ ನಿಸಿನ್ನಟ್ಠಾನಂ ಅಸಮ್ಬಾಧಂ, ಆಗತಾಗತಾ ಮಹೇಸಕ್ಖಾ ದೇವಾ ಚ ಬ್ರಹ್ಮಾನೋ ಚ ಓಕಾಸಂ ಲಭನ್ತಿಯೇವ। ಅಪಿ ಸುದಂ ಭಗವತೋ ಆಸನ್ನಾಸನ್ನಟ್ಠಾನೇ ವಾಲಗ್ಗನಿತ್ತುದನಮತ್ತೇ ಪದೇಸೇ ದಸಪಿ ವೀಸತಿಪಿ ದೇವಾ ಸುಖುಮೇ ಅತ್ತಭಾವೇ ಮಾಪೇತ್ವಾ ಅಟ್ಠಂಸು। ಸಬ್ಬಪರತೋ ಸಟ್ಠಿ ಸಟ್ಠಿ ದೇವತಾ ಅಟ್ಠಂಸು।

ಸುದ್ಧಾವಾಸಕಾಯಿಕಾನನ್ತಿ ಸುದ್ಧಾವಾಸವಾಸೀನಂ। ಸುದ್ಧಾವಾಸಾ ನಾಮ ಸುದ್ಧಾನಂ ಅನಾಗಾಮಿಖೀಣಾಸವಾನಂ ಆವಾಸಾ ಪಞ್ಚ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಾ। **ಏತದಹೋಸೀ**ತಿ ಕಸ್ಮಾ ಅಹೋಸಿ? ತೇ ಕಿರ ಬ್ರಹ್ಮಾನೋ ಸಮಾಪತ್ತಿಂ ಸಮಾಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ಯಥಾ ಪರಿಚ್ಛೇದೇನ ವುಟ್ಠಿತಾ ಬ್ರಹ್ಮಭವನಂ ಓಲೋಕೇನ್ತಾ ಪಚ್ಛಾಭತ್ತೇ ಭತ್ತಗೇಹಂ ವಿಯ ಸುಞ್ಞತಂ ಅದ್ದಸಂಸು। ತತೋ "ಕುಹಿಂ ಬ್ರಹ್ಮಾನೋ ಗತಾ"ತಿ ಆವಜ್ಜನ್ತಾ ಮಹಾಸಮಾಗಮಂ ಞತ್ವಾ - "ಅಯಂ ಸಮಾಗಮೋ ಮಹಾ, ಮಯಂ ಓಹೀನಾ, ಓಹೀನಕಾನಂ ಪನ ಓಕಾಸೋ ದುಲ್ಲಭೋ ಹೋತಿ, ತಸ್ಮಾ ಗಚ್ಛನ್ತಾ ಅತುಚ್ಛಹತ್ಥಾ ಹುತ್ವಾ ಏಕೇಕಂ ಗಾಥಂ ಅಭಿಸಙ್ಖರಿತ್ವಾ ಗಚ್ಛಾಮ। ತಾಯ ಮಹಾಸಮಾಗಮೇ ಚ ಅತ್ತನೋ ಆಗತಭಾವಂ ಜಾನಾಪೇಸ್ಸಾಮ, ದಸಬಲಸ್ಸ ಚ ವಣ್ಣಂ ಭಾಸಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ। ಇತಿ ತೇಸಂ ಸಮಾಪತ್ತಿತೋ ಉಟ್ಠಾಯ ಆವಜ್ಜಿತತ್ತಾ ಏತದಹೋಸಿ।

ಭಗವತೋ ಪುರತೋ ಪಾತುರಹೇಸುನ್ತಿ ಪಾಳಿಯಂ ಭಗವತೋ ಸನ್ತಿಕೇ ಅಭಿಮುಖಟ್ಠಾನೇಯೇವ ಓತಿಣ್ಣಾ ವಿಯ ಕತ್ವಾ ವುತ್ತಾ, ನ ಖೋ ಪನೇತ್ಥ ಏವಂ ಅತ್ಥೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ತೇ ಪನ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕೇ ಠಿತಾಯೇವ ಗಾಥಾ ಅಭಿಸಙ್ಖರಿತ್ವಾ ಏಕೋ ಪುರತ್ಥಿಮಚಕ್ಕವಾಳಮುಖವಟ್ಟಿಯಂ ಓತರಿ, ಏಕೋ ದಕ್ಖಿಣಚಕ್ಕವಾಳಮುಖವಟ್ಟಿಯಂ, ಏಕೋ ಪಚ್ಛಿಮಚಕ್ಕವಾಳಮುಖವಟ್ಟಿಯಂ, ಏಕೋ ಉತ್ತರಚಕ್ಕವಾಳಮುಖವಟ್ಟಿಯಂ ಓತರಿ। ತತೋ ಪುರತ್ಥಿಮಚಕ್ಕವಾಳಮುಖವಟ್ಟಿಯಂ ಓತಿಣ್ಣಬ್ರಹ್ಮಾ ನೀಲಕಸಿಣಂ ಸಮಾಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ನೀಲರಸ್ಮಿಯೋ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇತ್ವಾ ದಸಸಹಸ್ಸಚಕ್ಕವಾಳದೇವತಾನಂ ಮಣಿವಮ್ಮಂ ಪಟಿಮುಞ್ಚನ್ತೋ ವಿಯ ಅತ್ತನೋ ಆಗತಭಾವಂ ಜಾನಾಪೇತ್ವಾ ಬುದ್ಧವೀಥಿ ನಾಮ ಕೇನಚಿ ಉತ್ತರಿತುಂ ನ ಸಕ್ಕಾ, ತಸ್ಮಾ ಮಹತಿಯಾ ಬುದ್ಧವೀಥಿಯಾವ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ಠಿತೋ ಖೋ ಅತ್ತನಾ ಅಭಿಸಙ್ಖತಂ ಗಾಥಂ ಅಭಾಸಿ।

ದಕ್ಖಿಣಚಕ್ಕವಾಳಮುಖವಟ್ಟಿಯಂ ಓತಿಣ್ಣಬ್ರಹ್ಮಾ ಪೀತಕಸಿಣಂ ಸಮಾಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ಸುವಣ್ಣಪಭಂ ಮುಞ್ಚಿತ್ವಾ ದಸಸಹಸ್ಸಚಕ್ಕವಾಳದೇವತಾನಂ ಸುವಣ್ಣಪಟಂ ಪಾರುಪನ್ತೋ ವಿಯ ಅತ್ತನೋ ಆಗತಭಾವಂ ಜಾನಾಪೇತ್ವಾ ತಥೇವ ಅಕಾಸಿ। ಪಚ್ಛಿಮಚಕ್ಕವಾಳಮುಖವಟ್ಟಿಯಂ ಓತಿಣ್ಣಬ್ರಹ್ಮಾ ಲೋಹಿತಕಸಿಣಂ ಸಮಾಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ಲೋಹಿತಕರಸ್ಮಿಯೋ ಮುಞ್ಚಿತ್ವಾ ದಸಸಹಸ್ಸಚಕ್ಕವಾಳದೇವತಾನಂ ರತ್ತವರಕಮ್ಬಲೇನ ಪರಿಕ್ಖಿಪನ್ತೋ ವಿಯ ಅತ್ತನೋ ಆಗತಭಾವಂ ಜಾನಾಪೇತ್ವಾ ತಥೇವ ಅಕಾಸಿ। ಉತ್ತರಚಕ್ಕವಾಳಮುಖವಟ್ಟಿಯಂ ಓತಿಣ್ಣಬ್ರಹ್ಮಾ ಓದಾತಕಸಿಣಂ ಸಮಾಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ಓದಾತರಸ್ಮಿಯೋ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇತ್ವಾ ದಸಸಹಸ್ಸಚಕ್ಕವಾಳದೇವತಾನಂ ಸುಮನಕುಸುಮಪಟಂ ಪಾರುಪನ್ತೋ ವಿಯ ಅತ್ತನೋ ಆಗತಭಾವಂ ಜಾನಾಪೇತ್ವಾ ತಥೇವ ಅಕಾಸಿ।

ಪಾಳಿಯಂ ಪನ **ಭಗವತೋ ಪುರತೋ ಪಾತುರಹೇಸುಂ। ಅಥ ಖೋ ತಾ ದೇವತಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ಅಟ್ಠಂಸೂ**ತಿ ಏವಂ ಏಕಕ್ಖಣೇ ವಿಯ ಪುರತೋ ಪಾತುಭಾವೋ ಚ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ಠಿತಭಾವೋ ಚ ವುತ್ತೋ, ಸೋ ಇಮಿನಾ ಅನುಕ್ಕಮೇನ ಅಹೋಸಿ, ಏಕತೋ ಕತ್ವಾ ಪನ ದಸ್ಸಿತೋ। ಗಾಥಾಭಾಸನಂ ಪನ ಪಾಳಿಯಮ್ಪಿ ವಿಸುಂ ವಿಸುಂಯೇವ ವುತ್ತಂ।

ತತ್ಥ **ಮಹಾಸಮಯೋ**ತಿ ಮಹಾಸಮೂಹೋ। **ಪವನಂ** ವುಚ್ಚತಿ ವನಸಣ್ಡೋ। ಉಭಯೇನಪಿ ಭಗವಾ "ಇಮಸ್ಮಿಂ ಪನ ವನಸಣ್ಡೇ ಅಜ್ಜ ಮಹಾಸಮೂಹೋ ಸನ್ನಿಪಾತೋ"ತಿ ಆಹ। ತತೋ ಯೇಸಂ ಸೋ ಸನ್ನಿಪಾತೋ, ತೇ ದಸ್ಸೇತುಂ **ದೇವಕಾಯಾ ಸಮಾಗತಾ**ತಿ ಆಹ। ತತ್ಥ **ದೇವಕಾಯಾ**ತಿ ದೇವಘಟಾ। **ಆಗತಮ್ಹ ಇಮಂ ಧಮ್ಮಸಮಯ**ನ್ತಿ ಏವಂ ಸಮಾಗತೇ ದೇವಕಾಯೇ ದಿಸ್ವಾ ಮಯಮ್ಪಿ ಇಮಂ ಧಮ್ಮಸಮೂಹಂ ಆಗತಾ। ಕಿಂ ಕಾರಣಾ? **ದಕ್ಖಿತಾಯೇ ಅಪರಾಜಿತಸಙ್ಘ**ನ್ತಿ ಕೇನಚಿ ಅಪರಾಜಿತಂ ಅಜ್ಜೇವ ತಯೋ ಮಾರೇ ಮದ್ದಿತ್ವಾ ವಿಜಿತಸಙ್ಗಾಮಂ ಇಮಂ ಅಪರಾಜಿತಸಙ್ಘಂ ದಸ್ಸನತ್ಥಾಯ ಆಗತಮ್ಹಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ಸೋ ಪನ, ಬ್ರಹ್ಮಾ, ಇಮಂ ಗಾಥಂ ಭಾಸಿತ್ವಾ, ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ, ಪುರತ್ಥಿಮಚಕ್ಕವಾಳಮುಖವಟ್ಟಿಯಂಯೇವ ಅಟ್ಠಾಸಿ।

ಅಥ ದುತಿಯೋ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಅಭಾಸಿ। ತತ್ಥ **ತತ್ರ ಭಿಕ್ಖವೋ**ತಿ ತಸ್ಮಿಂ ಸನ್ನಿಪಾತಟ್ಠಾನೇ ಭಿಕ್ಖೂ। **ಸಮಾದಹಂಸೂ**ತಿ ಸಮಾಧಿನಾ ಯೋಜೇಸುಂ। **ಚಿತ್ತಮತ್ತನೋ ಉಜುಕಂ ಅಕಂಸೂ**ತಿ ಅತ್ತನೋ ಚಿತ್ತೇ ಸಬ್ಬೇ ವಙ್ಕಕುಟಿಲಜಿಮ್ಹಭಾವೇ ಹರಿತ್ವಾ ಉಜುಕಂ ಅಕರಿಂಸು। **ಸಾರಥೀವ ನೇತ್ತಾನಿ ಗಹೇತ್ವಾ**ತಿ ಯಥಾ ಸಮಪ್ಪವತ್ತೇಸು ಸಿನ್ಧವೇಸು ಓಧಸ್ತಪತೋದೋ ಸಾರಥೀ ಸಬ್ಬಯೋತ್ತಾನಿ ಗಹೇತ್ವಾ ಅಚೋದೇನ್ತೋ ಅವಾರೇನ್ತೋ ತಿಟ್ಠತಿ, ಏವಂ ಛಳಙ್ಗುಪೇಕ್ಖಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ಗುತ್ತದ್ವಾರಾ ಸಬ್ಬೇಪೇತೇ ಪಞ್ಚಸತಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಿ ರಕ್ಖನ್ತಿ ಪಣ್ಡಿತಾ, ಏತೇ ದಟ್ಠುಂ ಇಧಾಗತಮ್ಹಾ ಭಗವಾತಿ, ಸೋಪಿ ಗನ್ತ್ವಾ ಯಥಾಠಾನೇಯೇವ ಅಟ್ಠಾಸಿ।

ಅಥ ತತಿಯೋ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಅಭಾಸಿ। ತತ್ಥ **ಛೇತ್ವಾ ಖೀಲ**ನ್ತಿ ರಾಗದೋಸಮೋಹಖೀಲಂ ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ। **ಪಲಿಘ**ನ್ತಿ ರಾಗದೋಸಮೋಹಪಲಿಘಮೇವ। **ಇನ್ದಖೀಲ**ನ್ತಿ ರಾಗದೋಸಮೋಹಇನ್ದಖೀಲಮೇವ । **ಊಹಚ್ಚ ಮನೇಜಾ**ತಿ ಏತೇ ತಣ್ಹಾಏಜಾಯ

ಅನೇಜಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಇನ್ದಖೀಲಂ ಊಹಚ್ಚ ಸಮೂಹನಿತ್ವಾ ಚತೂಸು ದಿಸಾಸು ಅಪ್ಪಟಿಹತಚಾರಿಕಂ ಚರನ್ತಿ। **ಸುದ್ಧಾ**ತಿ ನಿರುಪಕ್ಕಿಲೇಸಾ। **ವಿಮಲಾ**ತಿ ನಿಮ್ಮಲಾ। ಇದಂ ತಸ್ಸೇವ ವೇವಚನಂ। **ಚಕ್ಖುಮತಾ**ತಿ ಪಞ್ಚಹಿ ಚಕ್ಖೂಹಿ ಚಕ್ಖುಮನ್ತೇನ। **ಸುದನ್ತಾ**ತಿ ಚಕ್ಖುತೋಪಿ ದನ್ತಾ ಸೋತತೋಪಿ ಘಾನತೋಪಿ ಜಿವ್ಹಾತೋಪಿ ಕಾಯತೋಪಿ ಮನತೋಪಿ ದನ್ತಾ। **ಸುಸುನಾಗಾ**ತಿ ತರುಣನಾಗಾ। ತತ್ರಾಯಂ ವಚನತ್ಥೋ - ಛನ್ದಾದೀಹಿ ನ ಗಚ್ಛನ್ತೀತಿ **ನಾಗಾ,** ತೇನ ತೇನ ಮಗ್ಗೇನ ಪಹೀನೇ ಕಿಲೇಸೇ ನ ಆಗಚ್ಛನ್ತೀತಿ ನಾಗಾ, ನಾನಪ್ಪಕಾರಂ ಆಗುಂ ನ ಕರೋನ್ತೀತಿ ನಾಗಾ। ಅಯಮೇತ್ಥ ಸಙ್ಖೇಪೋ, ವಿತ್ಥಾರೋ ಪನ ಮಹಾನಿದ್ದೇಸೇ (ಮಹಾನಿ॰ ೮೦) ವುತ್ತನಯೇನೇವ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

ಅಪಿಚ -

"ಆಗುಂ ನ ಕರೋತಿ ಕಿಞ್ಚಿ ಲೋಕೇ,
ಸಬ್ಬಸಂಯೋಗ ವಿಸಜ್ಜ ಬನ್ಧನಾನಿ।
ಸಬ್ಬತ್ಥ ನ ಸಜ್ಜತೀ ವಿಮುತ್ತೋ,
ನಾಗೋ ತಾದಿ ಪವುಚ್ಚತೇ ತಥತ್ತಾ"ತಿ॥ -

ಏವಮೇತ್ಥ ಅತ್ಥೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। **ಸುಸುನಾಗಾ**ತಿ ಸುಸೂ ನಾಗಾ, ಸುಸುನಾಗಭಾವಸಮ್ಪತ್ತಿಂ ಪತ್ತಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ತೇ ಏವರೂಪೇ ಅನುತ್ತರೇನ ಯೋಗ್ಗಾಚರಿಯೇನ ದಮಿತೇ ತರುಣನಾಗೇ ದಸ್ಸನಾಯ ಆಗತಮ್ಹ ಭಗವಾತಿ। ಸೋಪಿ ಗನ್ತ್ವಾ ಯಥಾಠಾನೇಯೇವ ಅಟ್ಠಾಸಿ।

ಅಥ ಚತುತ್ಥೋ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಅಭಾಸಿ। ತತ್ಥ **ಗತಾಸೇ**ತಿ ನಿಬ್ಬೇಮತಿಕಸರಣಗಮನೇನ ಗತಾ। ಸೋಪಿ ಗನ್ತ್ವಾ ಯಥಾಠಾನೇಯೇವ ಅಟ್ಠಾಸೀತಿ। ಸತ್ತಮಂ।

೮. ಸಕಲಿಕಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೩೮. ಅಟ್ಠಮೇ **ಮದ್ದಕುಚ್ಛಿಸ್ಮಿ**ನ್ತಿ ಏವಂನಾಮಕೇ ಉಯ್ಯಾನೇ। ತಞ್ಹಿ ಅಜಾತಸತ್ತುಮ್ಹಿ ಕುಚ್ಛಿಗತೇ ತಸ್ಸ ಮಾತರಾ - "ಅಯಂ ಮಯ್ಹಂ ಕುಚ್ಛಿಗತೋ ಗಬ್ಭೋ ರಞ್ಞೋ ಸತ್ತು ಭವಿಸ್ಸತಿ। ಕಿಂ ಮೇ ಇಮಿನಾ"ತಿ? ಗಬ್ಭಪಾತನತ್ಥಂ ಕುಚ್ಛಿ ಮದ್ದಾಪಿತಾ। ತಸ್ಮಾ "ಮದ್ದಕುಚ್ಛೀ"ತಿ ಸಙ್ಖಂ ಗತಂ। ಮಿಗಾನಂ ಪನ ಅಭಯವಾಸತ್ಥಾಯ ದಿನ್ನತ್ತಾ **ಮಿಗದಾಯೋ**ತಿ ವುಚ್ಚತಿ।

ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನಾತಿ ಏತ್ಥ ಅಯಂ ಅನುಪುಬ್ಬಿಕಥಾ - ದೇವದತ್ತೋ ಹಿ ಅಜಾತಸತ್ತುಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಧನುಗ್ಗಹೇ ಚ ಧನಪಾಲಕಞ್ಚ ಪಯೋಜೇತ್ವಾಪಿ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಜೀವಿತನ್ತರಾಯಂ ಕಾತುಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತೋ "ಸಹತ್ಥೇನೇವ ಮಾರೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಗಿಜ್ಝಕೂಟಪಬ್ಬತಂ ಅಭಿರುಹಿತ್ವಾ ಮಹನ್ತಂ ಕೂಟಾಗಾರಪ್ಪಮಾಣಂ ಸಿಲಂ ಉಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ, "ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ ಚುಣ್ಣವಿಚುಣ್ಣೋ ಹೋತೂ"ತಿ ಪವಿಜ್ಝಿ। ಮಹಾಥಾಮವಾ ಕಿರೇಸ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಹತ್ಥೀನಂ ಬಲಂ ಧಾರೇತಿ। ಅಟ್ಠಾನಂ ಖೋ ಪನೇತಂ, ಯಂ ಬುದ್ಧಾನಂ ಪರೂಪಕ್ಕಮೇನ ಜೀವಿತನ್ತರಾಯೋ ಭವೇಯ್ಯಾತಿ ತಂ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಸರೀರಾಭಿಮುಖಂ ಆಗಚ್ಛನ್ತಂ ಆಕಾಸೇ ಅಞ್ಞಾ ಸಿಲಾ ಉಟ್ಠಹಿತ್ವಾ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿ। ದ್ವಿನ್ನಂ ಸಿಲಾನಂ ಸಮ್ಪಹಾರೇನ ಮಹನ್ತೋ ಪಾಸಾಣಸ್ಸ ಸಕಲಿಕಾ ಉಟ್ಠಹಿತ್ವಾ ಭಗವತೋ ಪಿಟ್ಠಿಪಾದಪರಿಯನ್ತಂ ಅಭಿಹನಿ, ಪಾದೋ ಮಹಾಫರಸುನಾ ಪಹತೋ ವಿಯ ಸಮುಗ್ಗತಲೋಹಿತೇನ ಲಾಖಾರಸಮಕ್ಖಿತೋ ವಿಯ ಅಹೋಸಿ। ಭಗವಾ ಉದ್ಧಂ ಉಲ್ಲೋಕೇತ್ವಾ ದೇವದತ್ತಂ ಏತದವೋಚ - "ಬಹು ತಯಾ ಮೋಘಪುರಿಸ, ಅಪುಞ್ಞಂ ಪಸುತಂ, ಯೋ ತ್ವಂ ಪದುಟ್ಠಚಿತ್ತೋ ವಧಕಚಿತ್ತೋ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಲೋಹಿತಂ ಉಪ್ಪಾದೇಸೀ"ತಿ। ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಭಗವತೋ ಅಫಾಸು ಜಾತಂ। ಭಿಕ್ಖೂ ಚಿನ್ತಯಿಂಸು - "ಅಯಂ ವಿಹಾರೋ ಉಜ್ಜಙ್ಗಲೋ ವಿಸಮೋ, ಬಹೂನಂ ಖತ್ತಿಯಾದೀನಞ್ಚೇವ ಪಬ್ಬಜಿತಾನಞ್ಚ

ಅನೋಕಾಸೋ"ತಿ। ತೇ ತಥಾಗತಂ ಮಞ್ಚಸಿವಿಕಾಯ ಆದಾಯ ಮದ್ದಕುಚ್ಛಿಂ ನಯಿಂಸು। ತೇನ ವುತ್ತಂ - "ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಭಗವತೋ ಪಾದೋ ಸಕಲಿಕಾಯ ಖತೋ ಹೋತೀ"ತಿ।

ಭುಸಾತಿ ಬಲವತಿಯೋ। **ಸುದ**ನ್ತಿ ನಿಪಾತಮತ್ತಂ। **ದುಕ್ಖ**ನ್ತಿ ಸುಖಪಟಿಕ್ಖೇಪೋ। **ತಿಬ್ಬಾ**ತಿ ಬಹಲಾ। **ಖರಾ**ತಿ ಫರುಸಾ। **ಕಟುಕಾ**ತಿ ತಿಖಿಣಾ। **ಅಸಾತಾ**ತಿ ಅಮಧುರಾ। ನ ತಾಸು ಮನೋ ಅಪ್ಪೇತಿ, ನ ತಾ ಮನಂ ಅಪ್ಪಾಯನ್ತಿ ವಡ್ಢೇನ್ತೀತಿ **ಅಮನಾಪಾ**। **ಸತೋ ಸಮ್ಪಜಾನೋ**ತಿ ವೇದನಾಧಿವಾಸನಸತಿಸಮ್ಪಜಞ್ಞೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹುತ್ವಾ। **ಅವಿಹಞ್ಞಮಾನೋ**ತಿ ಅಪೀಳಿಯಮಾನೋ, ಸಮ್ಪರಿವತ್ತಸಾಯಿತಾಯ ವೇದನಾನಂ ವಸಂ ಅಗಚ್ಛನ್ತೋ।

ಸೀಹಸೇಯ್ಯನ್ತಿ ಏತ್ಥ ಕಾಮಭೋಗಿಸೇಯ್ಯಾ, ಪೇತಸೇಯ್ಯಾ, ಸೀಹಸೇಯ್ಯಾ, ತಥಾಗತಸೇಯ್ಯಾತಿ ಚತಸ್ಸೋ ಸೇಯ್ಯಾ। ತತ್ಥ "ಯೇಭುಯ್ಯೇನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಾಮಭೋಗೀ ಸತ್ತಾ ವಾಮೇನ ಪಸ್ಸೇನ ಸೇನ್ತೀ"ತಿ ಅಯಂ ಕಾಮಭೋಗಿಸೇಯ್ಯಾ। ತೇಸು ಹಿ ಯೇಭುಯ್ಯೇನ ದಕ್ಖಿಣಪಸ್ಸೇನ ಸಯಾನೋ ನಾಮ ನತ್ಥಿ। "ಯೇಭುಯ್ಯೇನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪೇತಾ ಉತ್ತಾನಾ ಸೇನ್ತೀ"ತಿ ಅಯಂ ಪೇತಸೇಯ್ಯಾ। ಅಪ್ಪಮಂಸಲೋಹಿತತ್ತಾ ಹಿ ಅಟ್ಠಿಸಙ್ಘಾಟಜಟಿತಾ ಏಕೇನ ಪಸ್ಸೇನ ಸಯಿತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋನ್ತಿ, ಉತ್ತಾನಾವ ಸೇನ್ತಿ। "ಯೇಭುಯ್ಯೇನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸೀಹೋ ಮಿಗರಾಜಾ ನಙ್ಗುಟ್ಠಂ ಅನ್ತರಸತ್ಥಿಮ್ಹಿ ಅನುಪಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ದಕ್ಖಿಣೇನ ಪಸ್ಸೇನ ಸೇತೀ"ತಿ ಅಯಂ ಸೀಹಸೇಯ್ಯಾ। ತೇಜುಸ್ಸದತ್ತಾ ಹಿ ಸೀಹೋ ಮಿಗರಾಜಾ ದ್ವೇ ಪುರಿಮಪಾದೇ ಏಕಸ್ಮಿಂ, 'ಪಚ್ಛಿಮಪಾದೇ ಏಕಸ್ಮಿಂ ಠಾನೇ ಠಪೇತ್ವಾ ನಙ್ಗುಟ್ಠಂ ಅನ್ತರಸತ್ಥಿಮ್ಹಿ ಪಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಪುರಿಮಪಾದಪಚ್ಛಿಮಪಾದನಙ್ಗುಟ್ಠಾನಂ ಠಿತೋಕಾಸಂ ಸಲ್ಲಕ್ಖೇತ್ವಾ ದ್ವಿನ್ನಂ ಪುರಿಮಪಾದಾನಂ ಮತ್ಥಕೇ ಸೀಸಂ ಠಪೇತ್ವಾ ಸಯತಿ, ದಿವಸಮ್ಪಿ ಸಯಿತ್ವಾ ಪಬುಜ್ಝಮಾನೋ ನ ಉತ್ರಸನ್ತೋ ಪಬುಜ್ಝತಿ, ಸೀಸಂ ಪನ ಉಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಪುರಿಮಪಾದಾದೀನಂ ಠಿತೋಕಾಸಂ ಸಲ್ಲಕ್ಖೇತಿ'। ಸಚೇ ಕಿಞ್ಚಿ ಠಾನಂ ವಿಜಹಿತ್ವಾ ಠಿತಂ ಹೋತಿ, "ನಯಿದಂ ತುಯ್ಹಂ ಜಾತಿಯಾ, ನ ಸೂರಭಾವಸ್ಸ ಅನುರೂಪ"ನ್ತಿ ಅನತ್ತಮನೋ ಹುತ್ವಾ ತತ್ಥೇವ ಸಯತಿ, ನ ಗೋಚರಾಯ ಪಕ್ಕಮತಿ। ಅವಿಜಹಿತ್ವಾ ಠಿತೇ ಪನ "ತುಯ್ಹಂ ಜಾತಿಯಾ ಚ ಸೂರಭಾವಸ್ಸ ಚ ಅನುರೂಪಮಿದ"ನ್ತಿ ಹಟ್ಠತುಟ್ಠೋ ಉಟ್ಠಾಯ ಸೀಹವಿಜಮ್ಭಿತಂ ವಿಜಮ್ಭಿತ್ವಾ ಕೇಸರಭಾರಂ ವಿಧುನಿತ್ವಾ ತಿಕ್ಖತ್ತುಂ ಸೀಹನಾದಂ ನದಿತ್ವಾ ಗೋಚರಾಯ ಪಕ್ಕಮತಿ। ಚತುತ್ಥಜ್ಝಾನಸೇಯ್ಯಾ ಪನ "ತಥಾಗತಸೇಯ್ಯಾ"ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ತಾಸು ಇಧ ಸೀಹಸೇಯ್ಯಾ ಆಗತಾ। ಅಯಞ್ಹಿ ತೇಜುಸ್ಸದಇರಿಯಾಪಥತ್ತಾ ಉತ್ತಮಸೇಯ್ಯಾ ನಾಮ।

ಪಾದೇ ಪಾದನ್ತಿ ದಕ್ಖಿಣಪಾದೇ ವಾಮಪಾದಂ। **ಅಚ್ಚಾಧಾಯಾ**ತಿ ಅತಿಆಧಾಯ, ಈಸಕಂ ಅತಿಕ್ಕಮ್ಮ ಠಪೇತ್ವಾ । ಗೋಪ್ಫಕೇನ ಹಿ ಗೋಪ್ಫಕೇ ಜಾಣುನಾ ವಾ ಜಾಣುಮ್ಹಿ ಸಙ್ಘಟ್ಟಿಯಮಾನೇ ಅಭಿಣ್ಹಂ ವೇದನಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ಚಿತ್ತಂ ಏಕಗ್ಗಂ ನ ಹೋತಿ, ಸೇಯ್ಯಾ ಅಫಾಸುಕಾ ಹೋತಿ। ಯಥಾ ನ ಸಙ್ಘಟ್ಟೇತಿ, ಏವಂ ಅತಿಕ್ಕಮ್ಮ ಠಪಿತೇ ವೇದನಾ ನುಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ಚಿತ್ತಂ ಏಕಗ್ಗಂ ಹೋತಿ, ಸೇಯ್ಯಾ ಫಾಸು ಹೋತಿ। ತಸ್ಮಾ ಏವಂ ನಿಪಜ್ಜಿ। **ಸತೋ ಸಮ್ಪಜಾನೋ**ತಿ ಸಯನಪರಿಗ್ಗಾಹಕಸತಿಸಮ್ಪಜಞ್ಞೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ। "ಉಟ್ಠಾನಸಞ್ಞ"ನ್ತಿ ಪನೇತ್ಥ ನ ವುತ್ತಂ, ಗಿಲಾನಸೇಯ್ಯಾ ಹೇಸಾ ತಥಾಗತಸ್ಸ।

ಸತ್ತಸತಾತಿ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಸುತ್ತೇ ಸಬ್ಬಾಪಿ ತಾ ದೇವತಾ ಗಿಲಾನಸೇಯ್ಯಟ್ಠಾನಂ ಆಗತಾ। **ಉದಾನಂ ಉದಾನೇಸೀ**ತಿ ಗಿಲಾನಸೇಯ್ಯಂ ಆಗತಾನಂ ದೋಮನಸ್ಸೇನ ಭವಿತಬ್ಬಂ ಸಿಯಾ। ಇಮಾಸಂ ಪನ ತಥಾಗತಸ್ಸ ವೇದನಾಧಿವಾಸನಂ ದಿಸ್ವಾ, "ಅಹೋ ಬುದ್ಧಾನಂ ಮಹಾನುಭಾವತಾ! ಏವರೂಪಾಸು ನಾಮ ವೇದನಾಸು ವತ್ತಮಾನಾಸು ವಿಕಾರಮತ್ತಮ್ಪಿ ನತ್ಥಿ, ಸಿರೀಸಯನೇ ಅಲಙ್ಕರಿತ್ವಾ ಠಪಿತಸುವಣ್ಣರೂಪಕಂ ವಿಯ ಅನಿಞ್ಜಮಾನೇನ ಕಾಯೇನ ನಿಪನ್ನೋ, ಇದಾನಿಸ್ಸ ಅಧಿಕತರಂ ಮುಖವಣ್ಣೋ ವಿರೋಚತಿ, ಆಭಾಸಮ್ಪನ್ನೋ ಪುಣ್ಣಚನ್ದೋ ವಿಯ ಸಮ್ಪತಿ ವಿಕಸಿತಂ ವಿಯ ಚ ಅರವಿನ್ದಂ ಅಸ್ಸ ಮುಖಂ ಸೋಭತಿ, ಕಾಯೇಪಿ ವಣ್ಣಾಯತನಂ ಇದಾನಿ ಸುಸಮ್ಮಟ್ಠಕಞ್ಚನಂ ವಿಯ ವಿಪ್ಪಸೀದತೀ"ತಿ ಉದಾನಂ ಉದಪಾದಿ।

ನಾಗೋ ವತ ಭೋತಿ, ಏತ್ಥ **ಭೋ**ತಿ ಧಮ್ಮಾಲಪನಂ। ಬಲವನ್ತಟ್ಠೇನ **ನಾಗೋ**। **ನಾಗವತಾ**ತಿ ನಾಗಭಾವೇನ। **ಸೀಹೋ ವತಾ**ತಿಆದೀಸು ಅಸನ್ತಾಸನಟ್ಠೇನ **ಸೀಹೋ**। ಬ್ಯತ್ತಪರಿಚಯಟ್ಠೇನ ಕಾರಣಾಕಾರಣಜಾನನೇನ ವಾ **ಆಜಾನೀಯೋ**। ಅಪ್ಪಟಿಸಮಟ್ಠೇನ

ನಿಸಭೋ। ಗವಸತಜೇಟ್ಠಕೋ ಹಿ ಉಸಭೋ, ಗವಸಹಸ್ಸಜೇಟ್ಠಕೋ ವಸಭೋ, ಗವಸತಸಹಸ್ಸಜೇಟ್ಠಕೋ ನಿಸಭೋತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಭಗವಾ ಪನ ಅಪ್ಪಟಿಸಮಟ್ಠೇನ ಆಸಭಂ ಠಾನಂ ಪಟಿಜಾನಾತಿ। ತೇನೇವತ್ಥೇನ ಇಧ "ನಿಸಭೋ"ತಿ ವುತ್ತೋ। ಧುರವಾಹಟ್ಠೇನ **ಧೋರಯ್ಹೋ**। ನಿಬ್ಬಿಸೇವನಟ್ಠೇನ **ದನ್ತೋ**।

ಪಸ್ಸಾತಿ ಅನಿಯಮಿತಾಣತ್ತಿ। **ಸಮಾಧಿ**ನ್ತಿ ಅರಹತ್ತಫಲಸಮಾಧಿಂ। **ಸುವಿಮುತ್ತ**ನ್ತಿ ಫಲವಿಮುತ್ತಿಯಾ ಸುವಿಮುತ್ತಂ। ರಾಗಾನುಗತಂ ಪನ ಚಿತ್ತಂ ಅಭಿನತಂ ನಾಮ ಹೋತಿ, ದೋಸಾನುಗತಂ ಅಪನತಂ। ತದುಭಯಪಟಿಕ್ಖೇಪೇನ **ನ ಚಾಭಿನತಂ ನ ಚಾಪನತ**ನ್ತಿ ಆಹ। **ನ ಚ ಸಸಙ್ಖಾರನಿಗ್ಗಯ್ಹವಾರಿತಗತ**ನ್ತಿ ನ ಸಸಙ್ಖಾರೇನ ಸಪ್ಪಯೋಗೇನ ಕಿಲೇಸೇ ನಿಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ವಾರಿತವತಂ, ಕಿಲೇಸಾನಂ ಪನ ಛಿನ್ನತ್ತಾ ವತಂ ಫಲಸಮಾಧಿನಾ ಸಮಾಹಿತನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಅತಿಕ್ಕಮಿತಬ್ಬ**ನ್ತಿ ವಿಹೇಠೇತಬ್ಬಂ ಘಟ್ಟೇತಬ್ಬಂ। **ಅದಸ್ಸನಾ**ತಿ ಅಞ್ಞಾಣಾ। ಅಞ್ಞಾಣೀ ಹಿ ಅನ್ಧಬಾಲೋವ ಏವರೂಪೇ ಸತ್ಥರಿ ಅಪರಜ್ಝೇಯ್ಯಾತಿ ದೇವದತ್ತಂ ಘಟ್ಟಯಮಾನಾ ವದನ್ತಿ।

ಪಞ್ಚವೇದಾತಿ ಇತಿಹಾಸಪಞ್ಚಮಾನಂ ವೇದಾನಂ ಧಾರಕಾ। **ಸತಂ ಸಮ**ನ್ತಿ ವಸ್ಸಸತಂ। **ತಪಸ್ಸೀ**ತಿ ತಪನಿಸ್ಸಿತಕಾ ಹುತ್ವಾ। **ಚರ**ನ್ತಿ ಚರನ್ತಾ। **ನ ಸಮ್ಮಾವಿಮುತ್ತ**ನ್ತಿ ಸಚೇಪಿ ಏವರೂಪಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಸ್ಸಸತಂ ಚರನ್ತಿ, ಚಿತ್ತಞ್ಚ ನೇಸಂ ಸಮ್ಮಾ ವಿಮುತ್ತಂ ನ ಹೋತಿ। **ಹೀನತ್ತರೂಪಾ ನ ಪಾರಂ ಗಮಾ ತೇ**ತಿ ಹೀನತ್ತಸಭಾವಾ ತೇ ನಿಬ್ಬಾನಙ್ಗಮಾ ನ ಹೋನ್ತಿ। "ಹೀನತ್ಥರೂಪಾ"ತಿಪಿ ಪಾಠೋ, ಹೀನತ್ಥಜಾತಿಕಾ ಪರಿಹೀನತ್ಥಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ತಣ್ಹಾಧಿಪನ್ನಾ**ತಿ ತಣ್ಹಾಯ ಅಜ್ಝೋತ್ಥಟಾ। **ವತಸೀಲಬದ್ಧಾ**ತಿ ಅಜವತಕುಕ್ಕುರವತಾದೀಹಿ ಚ ವತೇಹಿ ತಾದಿಸೇಹೇವ ಚ ಸೀಲೇಹಿ ಬದ್ಧಾ। **ಲೂಖಂ ತಪ**ನ್ತಿ ಪಞ್ಚಾತಪತಾಪನಂ ಕಣ್ಟಕಸೇಯ್ಯಾದಿಕಂ ತಪಂ। ಇದಾನಿ ಸಾ ದೇವತಾ ಸಾಸನಸ್ಸ ನಿಯ್ಯಾನಿಕಭಾವಂ ಕಥೇನ್ತೀ **ನ ಮಾನಕಾಮಸ್ಸಾ**ತಿಆದಿಮಾಹ। ತಂ ವುತ್ತತ್ಥಮೇವಾತಿ। ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ಪಠಮಪಜ್ಜುನ್ನಧೀತುಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೩೯. ನವಮೇ **ಪಜ್ಜುನ್ನಸ್ಸ ಧೀತಾ**ತಿ ಪಜ್ಜುನ್ನಸ್ಸ ನಾಮ ವಸ್ಸವಲಾಹಕದೇವರಞ್ಞೋ ಚಾತುಮಹಾರಾಜಿಕಸ್ಸ ಧೀತಾ। **ಅಭಿವನ್ದೇ**ತಿ ಭಗವಾ ತುಮ್ಹಾಕಂ ಪಾದೇ ವನ್ದಾಮಿ। **ಚಕ್ಖುಮತಾ**ತಿ ಪಞ್ಚಹಿ ಚಕ್ಖೂಹಿ ಚಕ್ಖುಮನ್ತೇನ ತಥಾಗತೇನ। **ಧಮ್ಮೋ ಅನುಬುದ್ಧೋ**ತಿ, "ಇದಂ ಮಯಾ ಪುಬ್ಬೇ ಪರೇಸಂ ಸನ್ತಿಕೇ ಕೇವಲಂ ಸುತಂಯೇವ ಆಸೀ"ತಿ ವದತಿ। **ಸಾಹಂ ದಾನೀ**ತಿ, ಸಾ ಅಹಂ ಇದಾನಿ। **ಸಕ್ಖಿ ಜಾನಾಮೀ**ತಿ, ಪಟಿವೇಧವಸೇನ ಪಚ್ಚಕ್ಖಮೇವ ಜಾನಾಮಿ। **ವಿಗರಹನ್ತಾ**ತಿ, "ಹೀನಕ್ಖರಪದಬ್ಯಞ್ಜನೋ"ತಿ ವಾ "ಅನಿಯ್ಯಾನಿಕೋ"ತಿ ವಾ ಏವಂ ಗರಹನ್ತಾ। **ರೋರುವ**ನ್ತಿ, ದ್ವೇ ರೋರುವಾ - ಧೂಮರೋರುವೋ ಚ ಜಾಲರೋರುವೋ ಚ। ತತ್ಥ ಧೂಮರೋರುವೋ ವಿಸುಂ ಹೋತಿ, ಜಾಲರೋರುವೋತಿ ಪನ ಅವೀಚಿಮಹಾನಿರಯಸ್ಸೇವೇತಂ ನಾಮಂ। ತತ್ಥ ಹಿ ಸತ್ತಾ ಅಗ್ಗಿಮ್ಹಿ ಜಲನ್ತೇ ಜಲನ್ತೇ ಪುನಪ್ಪುನಂ ರವಂ ರವನ್ತಿ, ತಸ್ಮಾ ಸೋ "ರೋರುವೋ"ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। **ಘೋರ**ನ್ತಿ ದಾರುಣಂ। **ಖನ್ತಿಯಾ ಉಪಸಮೇನ ಉಪೇತಾ**ತಿ ರುಚ್ಚಿತ್ವಾ ಖಮಾಪೇತ್ವಾ ಗಹಣಖನ್ತಿಯಾ ಚ ರಾಗಾದಿಉಪಸಮೇನ ಚ ಉಪೇತಾತಿ। ನವಮಂ।

೧೦. ದುತಿಯಪಜ್ಜುನ್ನಧೀತುಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೪೦. ದಸಮೇ **ಧಮ್ಮಞ್ಚಾ**ತಿ ಚ ಸದ್ದೇನ ಸಙ್ಘಞ್ಚ, ಇತಿ ತೀಣಿ ರತನಾನಿ ನಮಸ್ಸಮಾನಾ ಇಧಾಗತಾತಿ ವದತಿ। **ಅತ್ಥವತೀ**ತಿ, ಅತ್ಥವತಿಯೋ। **ಬಹುನಾಪಿ ಖೋ ತ**ನ್ತಿ ಯಂ ಧಮ್ಮಂ ಸಾ ಅಭಾಸಿ, ತಂ ಧಮ್ಮಂ ಬಹುನಾಪಿ ಪರಿಯಾಯೇನ ಅಹಂ ವಿಭಜೇಯ್ಯಂ। **ತಾದಿಸೋ ಧಮ್ಮೋ**ತಿ, ತಾದಿಸೋ ಹಿ ಅಯಂ ಭಗವಾ ಧಮ್ಮೋ, ತಂಸಣ್ಠಿತೋ ತಪ್ಪಟಿಭಾಗೋ ಬಹೂಹಿ ಪರಿಯಾಯೇಹಿ ವಿಭಜಿತಬ್ಬಯುತ್ತಕೋತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। **ಲಪಯಿಸ್ಸಾಮೀ**ತಿ, ಕಥಯಿಸ್ಸಾಮಿ। **ಯಾವತಾ ಮೇ ಮನಸಾ ಪರಿಯತ್ತ**ನ್ತಿ ಯತ್ತಕಂ ಮಯಾ ಮನಸಾ ಪರಿಯಾಪುಟಂ, ತಸ್ಸತ್ಥಂ ದಿವಸಂ ಅವತ್ವಾ ಮಧುಪಟಲಂ ಪೀಳೇನ್ತೀ ವಿಯ ಮುಹುತ್ತೇನೇವ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಕಥೇಸ್ಸಾಮಿ। ಸೇಸಂ ಉತ್ತಾನಮೇವಾತಿ। ದಸಮಂ।

ಸತುಲ್ಲಪಕಾಯಿಕವಗ್ಗೋ ಚತುತ್ಥೋ।

೫. ಆದಿತ್ತವಗ್ಗೋ

೧. ಆದಿತ್ತಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೪೧. ಆದಿತ್ತವಗ್ಗಸ್ಸ ಪಠಮೇ **ಜರಾಯ ಮರಣೇನ ಚಾ**ತಿ ದೇಸನಾಸೀಸಮೇತಂ, ರಾಗಾದೀಹಿ ಪನ ಏಕಾದಸಹಿ ಅಗ್ಗೀಹಿ ಲೋಕೋ ಆದಿತ್ತೋವ। **ದಾನೇನಾ**ತಿ ದಾನಚೇತನಾಯ। **ದಿನ್ನಂ ಹೋತಿ ಸುನೀಹತ**ನ್ತಿ ದಾನಪುಞ್ಞಚೇತನಾಹಿ ದಾಯಕಸ್ಸೇವ ಹೋತಿ ಘರಸಾಮಿಕಸ್ಸ ವಿಯ ನೀಹತಭಣ್ಡಕಂ, ತೇನೇತಂ ವುತ್ತಂ। **ಚೋರಾ ಹರನ್ತೀ**ತಿ ಅದಿನ್ನೇ ಭೋಗೇ ಚೋರಾಪಿ ಹರನ್ತಿ ರಾಜಾನೋಪಿ, ಅಗ್ಗಿಪಿ ಡಹತಿ, ಠಪಿತಟ್ಠಾನೇಪಿ ನಸ್ಸನ್ತಿ। **ಅನ್ತೇನಾ**ತಿ ಮರಣೇನ। **ಸರೀರಂ ಸಪರಿಗ್ಗಹ**ನ್ತಿ ಸರೀರಞ್ಚೇವ ಚೋರಾದೀನಂ ವಸೇನ ಅವಿನಟ್ಠಭೋಗೇ ಚ। **ಸಗ್ಗಮುಪೇತೀ**ತಿ ವೇಸ್ಸನ್ತರಮಹಾರಾಜಾದಯೋ ವಿಯ ಸಗ್ಗೇ ನಿಬ್ಬತ್ತತೀತಿ। ಪಠಮಂ।

೨. ಕಿಂದದಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೪೨. ದುತಿಯೇ **ಅನ್ನದೋ**ತಿ ಯಸ್ಮಾ ಅತಿಬಲವಾಪಿ ದ್ವೇ ತೀಣಿ ಭತ್ತಾನಿ ಅಭುತ್ವಾ ಉಟ್ಠಾತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋತಿ, ಭುತ್ವಾ ಪನ ದುಬ್ಬಲೋಪಿ ಹುತ್ವಾ ಬಲಸಮ್ಪನ್ನೋ ಹೋತಿ, ತಸ್ಮಾ ''ಅನ್ನದೋ ಬಲದೋ''ತಿ ಆಹ। **ವತ್ಥದೋ**ತಿ ಯಸ್ಮಾ ಸುರೂಪೋಪಿ ದುಚ್ಚೋಳೋ ವಾ ಅಚೋಳೋ ವಾ ವಿರೂಪೋ ಹೋತಿ ಓಹೀಳಿತೋ ದುದ್ದಸಿಕೋ, ವತ್ಥಚ್ಛನ್ನೋ ದೇವಪುತ್ತೋ ವಿಯ ಸೋಭತಿ , ತಸ್ಮಾ ''ವತ್ಥದೋ ಹೋತಿ ವಣ್ಣದೋ''ತಿ ಆಹ। **ಯಾನದೋ**ತಿ ಹತ್ಥಿಯಾನಾದೀನಂ ದಾಯಕೋ। ತೇಸು ಪನ -

> ''ನ ಹತ್ಥಿಯಾನಂ ಸಮಣಸ್ಸ ಕಪ್ಪತಿ,
> ನ ಅಸ್ಸಯಾನಂ, ನ ರಥೇನ ಯಾತುಂ।
> ಇದಞ್ಚ ಯಾನಂ ಸಮಣಸ್ಸ ಕಪ್ಪತಿ,
> ಉಪಾಹನಾ ರಕ್ಖತೋ ಸೀಲಖನ್ಧ''ನ್ತಿ॥

ತಸ್ಮಾ ಛತ್ತುಪಾಹನಕತ್ತರಯಟ್ಠಿಮಞ್ಚಪೀಠಾನಂ ದಾಯಕೋ, ಯೋ ಚ ಮಗ್ಗಂ ಸೋಧೇತಿ, ನಿಸ್ಸೇಣಿಂ ಕರೋತಿ, ಸೇತುಂ ಕರೋತಿ, ನಾವಂ ಪಟಿಯಾದೇತಿ, ಸಬ್ಬೋಪಿ ಯಾನದೋವ ಹೋತಿ। **ಸುಖದೋ ಹೋತೀ**ತಿ ಯಾನಸ್ಸ ಸುಖಾವಹನತೋ ಸುಖದೋ ನಾಮ ಹೋತಿ। **ಚಕ್ಖುದೋ**ತಿ ಅನ್ಧಕಾರೇ ಚಕ್ಖುಮನ್ತಾನಮ್ಪಿ ರೂಪದಸ್ಸನಾಭಾವತೋ ದೀಪದೋ ಚಕ್ಖುದೋ ನಾಮ ಹೋತಿ, ಅನುರುದ್ಧತ್ಥೇರೋ ವಿಯ ದಿಬ್ಬಚಕ್ಖುಸಮ್ಪದಮ್ಪಿ ಲಭತಿ।

ಸಬ್ಬದದೋ ಹೋತೀತಿ ಸಬ್ಬೇಸಂಯೇವ ಬಲಾದೀನಂ ದಾಯಕೋ ಹೋತಿ। ದ್ವೇ ತಯೋ ಗಾಮೇ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಚರಿತ್ವಾ ಕಿಞ್ಚಿ ಅಲದ್ಧಾ ಆಗತಸ್ಸಾಪಿ ಸೀತಲಾಯ ಪೋಕ್ಖರಣಿಯಾ ನ್ಹಾಯಿತ್ವಾ ಪತಿಸ್ಸಯಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಮುಹುತ್ತಂ ಮಞ್ಚೇ ನಿಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ಉಟ್ಠಾಯ ನಿಸಿನ್ನಸ್ಸ ಹಿ ಕಾಯೇ ಬಲಂ ಆಹರಿತ್ವಾ ಪಕ್ಖಿತ್ತಂ ವಿಯ ಹೋತಿ। ಬಹಿ ವಿಚರನ್ತಸ್ಸ ಚ ಕಾಯೇ ವಣ್ಣಾಯತನಂ ವಾತಾತಪೇಹಿ ಝಾಯತಿ, ಪತಿಸ್ಸಯಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ದ್ವಾರಂ ಪಿಧಾಯ ಮುಹುತ್ತಂ ನಿಪನ್ನಸ್ಸ ಚ ವಿಸಭಾಗಸನ್ತತಿ ವೂಪಸಮ್ಮತಿ, ಸಭಾಗಸನ್ತತಿ ಓಕ್ಕಮತಿ, ವಣ್ಣಾಯತನಂ ಆಹರಿತ್ವಾ ಪಕ್ಖಿತ್ತಂ ವಿಯ ಹೋತಿ। ಬಹಿ ವಿಚರನ್ತಸ್ಸ ಪಾದೇ ಕಣ್ಟಕೋ ವಿಜ್ಝತಿ, ಖಾಣು ಪಹರತಿ, ಸರೀಸಪಾದಿಪರಿಸ್ಸಯೋ ಚೇವ ಚೋರಭಯಞ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ಪತಿಸ್ಸಯಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ದ್ವಾರಂ ಪಿಧಾಯ ನಿಪನ್ನಸ್ಸ ಸಬ್ಬೇತೇ ಪರಿಸ್ಸಯಾ ನ ಹೋನ್ತಿ, ಧಮ್ಮಂ ಸಜ್ಝಾಯನ್ತಸ್ಸ ಧಮ್ಮಪೀತಿಸುಖಂ, ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ಮನಸಿಕರೋನ್ತಸ್ಸ ಉಪಸಮಸುಖಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ। ತಥಾ ಬಹಿ ವಿಚರನ್ತಸ್ಸ ಚ ಸೇದಾ ಮುಚ್ಚನ್ತಿ, ಅಕ್ಖೀನಿ ಫನ್ದನ್ತಿ, ಸೇನಾಸನಂ ಪವಿಸನಕ್ಖಣೇ ಕೂಪೇ ಓತಿಣ್ಣೋ ವಿಯ ಹೋತಿ, ಮಞ್ಚಪೀಠಾದೀನಿ ನ ಪಞ್ಞಾಯನ್ತಿ। ಮುಹುತ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಸ್ಸ ಪನ ಅಕ್ಖಿಪಸಾದೋ ಆಹರಿತ್ವಾ ಪಕ್ಖಿತ್ತೋ ವಿಯ ಹೋತಿ,

ದ್ವಾರಕವಾಟವಾತಪಾನಮಞ್ಚಪೀಠಾದೀನಿ ಪಞ್ಞಾಯನ್ತಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ - “ಸೋ ಚ ಸಬ್ಬದದೋ ಹೋತಿ, ಯೋ ದದಾತಿ ಉಪಸ್ಸಯ”ನ್ತಿ।

ಅಮತಂದದೋ ಚ ಸೋ ಹೋತೀತಿ ಪಣೀತಭೋಜನಸ್ಸ ಪತ್ತಂ ಪೂರೇನ್ತೋ ವಿಯ ಅಮರಣದಾನಂ ನಾಮ ದೇತಿ। **ಯೋ ಧಮ್ಮಮನುಸಾಸತೀ**ತಿ ಯೋ ಧಮ್ಮಂ ಅನುಸಾಸತಿ, ಅಟ್ಠಕಥಂ ಕಥೇತಿ, ಪಾಳಿಂ ವಾಚೇತಿ, ಪುಚ್ಛಿತಪಞ್ಹಂ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇತಿ, ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ಆಚಿಕ್ಖತಿ, ಧಮ್ಮಸ್ಸವನಂ ಕರೋತಿ, ಸಬ್ಬೋಪೇಸ ಧಮ್ಮಂ ಅನುಸಾಸತಿ ನಾಮ। ಸಬ್ಬದಾನಾನಞ್ಚ ಇದಂ ಧಮ್ಮದಾನಮೇವ ಅಗ್ಗನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ವುತ್ತಮ್ಪಿ ಚೇತಂ -

“ಸಬ್ಬದಾನಂ ಧಮ್ಮದಾನಂ ಜಿನಾತಿ,
ಸಬ್ಬರಸಂ ಧಮ್ಮರಸೋ ಜಿನಾತಿ।
ಸಬ್ಬರತಿಂ ಧಮ್ಮರತಿ ಜಿನಾತಿ,
ತಣ್ಹಕ್ಖಯೋ ಸಬ್ಬದುಕ್ಖಂ ಜಿನಾತೀ”ತಿ॥ (ಧ॰ ಪ॰ ೩೫೪)। ದುತಿಯಂ।

೩. ಅನ್ನಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೪೩. ತತಿಯೇ **ಅಭಿನನ್ದನ್ತೀ**ತಿ ಪತ್ಥೇನ್ತಿ। **ಭಜತೀ**ತಿ ಉಪಗಚ್ಛತಿ, ಚಿತ್ತಗಹಪತಿಸೀವಲಿತ್ಥೇರಾದಿಕೇ ವಿಯ ಪಚ್ಛತೋ ಅನುಬನ್ಧತಿ। **ತಸ್ಮಾ**ತಿ ಯಸ್ಮಾ ಇಧಲೋಕೇ ಪರಲೋಕೇ ಚ ಅನ್ನದಾಯಕಮೇವ ಅನುಗಚ್ಛತಿ, ತಸ್ಮಾ। ಸೇಸಂ ಉತ್ತಾನಮೇವಾತಿ। ತತಿಯಂ।

೪. ಏಕಮೂಲಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೪೪. ಚತುತ್ಥೇ **ಏಕಮೂಲ**ನ್ತಿ ಅವಿಜ್ಜಾ ತಣ್ಹಾಯ ಮೂಲಂ, ತಣ್ಹಾ ಅವಿಜ್ಜಾಯ। ಇಧ ಪನ ತಣ್ಹಾ ಅಧಿಪ್ಪೇತಾ। ದ್ವೀಹಿ ಸಸ್ಸತುಚ್ಛೇದದಿಟ್ಠೀಹಿ ಆವಟ್ಟತೀತಿ **ದ್ವಿರಾವಟ್ಟಾ**। ಸಾ ಚ ರಾಗಾದೀಹಿ ತೀಹಿ ಮಲೇಹಿ **ತಿಮಲಾ**। ತತ್ರಾಸ್ಸಾ ಮೋಹೋ ಸಹಜಾತಕೋಟಿಯಾ ಮಲಂ ಹೋತಿ, ರಾಗದೋಸಾ ಉಪನಿಸ್ಸಯಕೋಟಿಯಾ। ಪಞ್ಚ ಪನ ಕಾಮಗುಣಾ ಅಸ್ಸಾ ಪತ್ಥರಣಟ್ಠಾನಾ, ತೇಸು ಸಾ ಪತ್ಥರತೀತಿ **ಪಞ್ಚಪತ್ಥರಾ**। ಸಾ ಚ ಅಪೂರಣೀಯಟ್ಠೇನ **ಸಮುದ್ದೋ**। ಅಜ್ಝತ್ತಿಕಬಾಹಿರೇಸು ಪನೇಸಾ ದ್ವಾದಸಾಯತನೇಸು ಆವಟ್ಟತಿ ಪರಿವಟ್ಟತೀತಿ **ದ್ವಾದಸಾವಟ್ಟಾ**। ಅಪತಿಟ್ಠಟ್ಠೇನ ಪನ **ಪಾತಾಲೋ**ತಿ ವುಚ್ಚತೀತಿ। ಏಕಮೂಲಂ…ಪೇ॰… ಪಾತಾಲಂ, ಅತರಿ ಇಸಿ, ಉತ್ತರಿ ಸಮತಿಕ್ಕಮೀತಿ ಅತ್ಥೋ। ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ಅನೋಮಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೪೫. ಪಞ್ಚಮೇ **ಅನೋಮನಾಮ**ನ್ತಿ ಸಬ್ಬಗುಣಸಮನ್ನಾಗತತ್ತಾ ಅವೇಕಲ್ಲನಾಮಂ, ಪರಿಪೂರನಾಮನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। **ನಿಪುಣತ್ಥದಸ್ಸಿ**ನ್ತಿ ಭಗವಾ ಸಣ್ಹಸುಖುಮೇ ಖನ್ಧನ್ತರಾದಯೋ ಅತ್ಥೇ ಪಸ್ಸತೀತಿ ನಿಪುಣತ್ಥದಸ್ಸೀ। **ಪಞ್ಞಾದದ**ನ್ತಿ ಅನ್ವಯಪಞ್ಞಾಧಿಗಮಾಯ ಪಟಿಪದಂ ಕಥನವಸೇನ ಪಞ್ಞಾಯ ದಾಯಕಂ। **ಕಾಮಾಲಯೇ ಅಸತ್ತ**ನ್ತಿ ಪಞ್ಚಕಾಮಗುಣಾಲಯೇ ಅಲಗ್ಗಂ। **ಕಮಮಾನ**ನ್ತಿ ಭಗವಾ ಮಹಾಬೋಧಿಮಣ್ಡೇಯೇವ ಅರಿಯಮಗ್ಗೇನ ಗತೋ, ನ ಇದಾನಿ ಗಚ್ಛತಿ, ಅತೀತಂ ಪನ ಉಪಾದಾಯ ಇದಂ ವುತ್ತಂ। **ಮಹೇಸಿ**ನ್ತಿ ಮಹನ್ತಾನಂ ಸೀಲಕ್ಖನ್ಧಾದೀನಂ ಏಸಿತಾರಂ ಪರಿಯೇಸಿತಾರನ್ತಿ। ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ಅಚ್ಛರಾಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೪೬. ಛಟ್ಠೇ **ಅಚ್ಛರಾಗಣಸಙ್ಘುಟ್ಠ**ನ್ತಿ ಅಯಂ ಕಿರ ದೇವಪುತ್ತೋ ಸತ್ಥುಸಾಸನೇ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ವತ್ತಪಟಿಪತ್ತಿಂ ಪೂರಯಮಾನೋ ಪಞ್ಚವಸ್ಸಕಾಲೇ ಪವಾರೇತ್ವಾ ದ್ವೇಮಾತಿಕಂ ಪಗುಣಂ ಕತ್ವಾ ಕಮ್ಮಾಕಮ್ಮಂ ಉಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಚಿತ್ತರುಚಿತಂ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ಉಗ್ಗಣ್ಹಿತ್ವಾ

ಸಲ್ಲಹುಕವುತ್ತಿಕೋ ಅರಞ್ಞಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಯೋ ಭಗವತಾ ಮಜ್ಝಿಮಯಾಮೋ ಸಯನಸ್ಸ ಕೋಟ್ಠಾಸೋತಿ ಅನುಞ್ಞಾತೋ। ತಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ಸಮ್ಪತ್ತೇ "ಪಮಾದಸ್ಸ ಭಾಯಾಮೀ"ತಿ ಮಞ್ಚಕಂ ಉಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ರತ್ತಿಞ್ಚ ದಿವಾ ಚ ನಿರಾಹಾರೋ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಮೇವ ಮನಸಾಕಾಸಿ।

ಅಥಸ್ಸ ಅಬ್ಭನ್ತರೇ ಸತ್ಥಕವಾತಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ಜೀವಿತಂ ಪರಿಯಾದಿಯಿಂಸು। ಸೋ ಧುರಸ್ಮಿಂಯೇವ ಕಾಲಮಕಾಸಿ। ಯೋ ಹಿ ಕೋಚಿ ಭಿಕ್ಖು ಚಙ್ಕಮೇ ಚಙ್ಕಮಮಾನೋ ವಾ ಆಲಮ್ಬನತ್ಥಮ್ಭಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಠಿತೋ ವಾ ಚಙ್ಕಮಕೋಟಿಯಂ ಚೀವರಂ ಸೀಸೇ ಠಪೇತ್ವಾ ನಿಸಿನ್ನೋ ವಾ ನಿಪನ್ನೋ ವಾ ಪರಿಸಮಜ್ಝೇ ಅಲಙ್ಕತಧಮ್ಮಾಸನೇ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇನ್ತೋ ವಾ ಕಾಲಂ ಕರೋತಿ, ಸಬ್ಬೋ ಸೋ ಧುರಸ್ಮಿಂ ಕಾಲಂ ಕರೋತಿ ನಾಮ। ಇತಿ ಅಯಂ ಚಙ್ಕಮನೇ ಕಾಲಂ ಕತ್ವಾ ಉಪನಿಸ್ಸಯಮನ್ದತಾಯ ಆಸವಕ್ಖಯಂ ಅಪ್ಪತ್ತೋ ತಾವತಿಂಸಭವನೇ ಮಹಾವಿಮಾನದ್ವಾರೇ ನಿದ್ದಾಯಿತ್ವಾ ಪಬುಜ್ಝನ್ತೋ ವಿಯ ಪಟಿಸನ್ಧಿಂ ಅಗ್ಗಹೇಸಿ। ತಾವದೇವಸ್ಸ ಸುವಣ್ಣತೋರಣಂ ವಿಯ ತಿಗಾವುತೋ ಅತ್ತಭಾವೋ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ।

ಅನ್ತೋವಿಮಾನೇ ಸಹಸ್ಸಮತ್ತಾ ಅಚ್ಛರಾ ತಂ ದಿಸ್ವಾ, "ವಿಮಾನಸಾಮಿಕೋ ದೇವಪುತ್ತೋ ಆಗತೋ, ರಮಯಿಸ್ಸಾಮ ನ"ನ್ತಿ ತೂರಿಯಾನಿ ಗಹೇತ್ವಾ ಪರಿವಾರಯಿಂಸು। ದೇವಪುತ್ತೋ ನ ತಾವ ಚುತಭಾವಂ ಜಾನಾತಿ, ಪಬ್ಬಜಿತಸಞ್ಞೀಯೇವ ಅಚ್ಛರಾ ಓಲೋಕೇತ್ವಾ ವಿಹಾರಚಾರಿಕಂ ಆಗತಂ ಮಾತುಗಾಮಂ ದಿಸ್ವಾ ಲಜ್ಜೀ। ಪಂಸುಕೂಲಿಕೋ ವಿಯ ಉಪರಿ ಠಿತಂ ಘನದುಕೂಲಂ ಏಕಂಸಂ ಕರೋನ್ತೋ ಅಂಸಕೂಟಂ ಪಟಿಚ್ಛಾದೇತ್ವಾ ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಿ ಓಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಅಧೋಮುಖೋ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ತಸ್ಸ ಕಾಯವಿಕಾರೇನೇವ ತಾ ದೇವತಾ "ಸಮಣದೇವಪುತ್ತೋ ಅಯ"ನ್ತಿ ಞತ್ವಾ ಏವಮಾಹಂಸು – "ಅಯ್ಯ, ದೇವಪುತ್ತ, ದೇವಲೋಕೋ ನಾಮಾಯಂ, ನ ಸಮಣಧಮ್ಮಸ್ಸ ಕರಣೋಕಾಸೋ, ಸಮ್ಪತ್ತಿಂ ಅನುಭವನೋಕಾಸೋ"ತಿ। ಸೋ ತಥೇವ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ದೇವತಾ "ನ ತಾವಾಯಂ ಸಲ್ಲಕ್ಖೇತೀ"ತಿ ತೂರಿಯಾನಿ ಪಗ್ಗಣ್ಹಿಂಸು। ಸೋ ತಥಾಪಿ ಅನೋಲೋಕೇನ್ತೋವ ಅಟ್ಠಾಸಿ।

ಅಥಸ್ಸ ಸಬ್ಬಕಾಯಿಕಂ ಆದಾಸಂ ಪುರತೋ ಠಪಯಿಂಸು। ಸೋ ಛಾಯಂ ದಿಸ್ವಾ ಚುತಭಾವಂ ಞತ್ವಾ, "ನ ಮಯಾ ಇಮಂ ಠಾನಂ ಪತ್ಥೇತ್ವಾ ಸಮಣಧಮ್ಮೋ ಕತೋ, ಉತ್ತಮತ್ಥಂ ಅರಹತ್ತಂ ಪತ್ಥೇತ್ವಾ ಕತೋ"ತಿ ಸಮ್ಪತ್ತಿಯಾ ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರೀ ಅಹೋಸಿ, "ಸುವಣ್ಣಪಟಂ ಪಟಿಲಭಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ತಕ್ಕಯಿತ್ವಾ ಯುದ್ಧಟ್ಠಾನಂ ಓತಿಣ್ಣಮಲ್ಲೋ ಮೂಲಕಮುಟ್ಠಿಂ ಲಭಿತ್ವಾ ವಿಯ। ಸೋ – "ಅಯಂ ಸಗ್ಗಸಮ್ಪತ್ತಿ ನಾಮ ಸುಲಭಾ, ಬುದ್ಧಾನಂ ಪಾತುಭಾವೋ ದುಲ್ಲಭೋ"ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ವಿಮಾನಂ ಅಪವಿಸಿತ್ವಾವ ಅಸಮ್ಭಿನ್ನೇನೇವ ಸೀಲೇನ ಅಚ್ಛರಾಸಙ್ಘಪರಿವುತೋ ದಸಬಲಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕಂ ಆಗಮ್ಮ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ಠಿತೋ ಇಮಂ ಗಾಥಂ ಅಭಾಸಿ।

ತತ್ಥ **ಅಚ್ಛರಾಗಣಸಙ್ಘುಟ್ಠ**ನ್ತಿ ಅಚ್ಛರಾಗಣೇನ ಗೀತವಾದಿತಸದ್ದೇಹಿ ಸಙ್ಘೋಸಿತಂ। **ಪಿಸಾಚಗಣಸೇವಿತ**ನ್ತಿ ತಮೇವ ಅಚ್ಛರಾಗಣಂ ಪಿಸಾಚಗಣಂ ಕತ್ವಾ ವದತಿ। **ವನ**ನ್ತಿ ನನ್ದನವನಂ ಸನ್ಧಾಯ ವದತಿ। ಅಯಞ್ಹಿ ನಿಯಾಮಚಿತ್ತತಾಯ ಅತ್ತನೋ ಗರುಭಾವೇನ ದೇವಗಣಂ "ದೇವಗಣೋ"ತಿ ವತ್ತುಂ ನ ರೋಚೇತಿ। "ಪಿಸಾಚಗಣೋ"ತಿ ವದತಿ। ನನ್ದನವನಞ್ಚ "ನನ್ದನ"ನ್ತಿ ಅವತ್ವಾ "ಮೋಹನ"ನ್ತಿ ವದತಿ । **ಕಥಂ ಯಾತ್ರಾ ಭವಿಸ್ಸತೀ**ತಿ ಕಥಂ ನಿಗ್ಗಮನಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಕಥಂ ಅತಿಕ್ಕಮೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಅರಹತ್ತಸ್ಸ ಮೇ ಪದಟ್ಠಾನಭೂತಂ ವಿಪಸ್ಸನಂ ಆಚಿಕ್ಖಥ ಭಗವಾತಿ ವದತಿ।

ಅಥ ಭಗವಾ "ಅತಿಸಲ್ಲಿಖತೇವ ಅಯಂ ದೇವಪುತ್ತೋ, ಕಿಂ ನು ಖೋ ಇದ"ನ್ತಿ? ಆವಜ್ಜೇನ್ತೋ ಅತ್ತನೋ ಸಾಸನೇ ಪಬ್ಬಜಿತಭಾವಂ ಞತ್ವಾ – "ಅಯಂ ಅಚ್ಚಾರದ್ಧವೀರಿಯತಾಯ ಕಾಲಂ ಕತ್ವಾ ದೇವಲೋಕೇ ನಿಬ್ಬತ್ತೋ, ಅಜ್ಜಾಪಿಸ್ಸ ಚಙ್ಕಮನಸ್ಮಿಂಯೇವ ಅತ್ತಭಾವೋ ಅಸಮ್ಭಿನ್ನೇನ ಸೀಲೇನ ಆಗತೋ"ತಿ ಚಿನ್ತೇಸಿ। ಬುದ್ಧಾ ಚ ಅಕತಾಭಿನಿವೇಸಸ್ಸ ಆದಿಕಮ್ಮಿಕಸ್ಸ ಅಕತಪರಿಕಮ್ಮಸ್ಸ ಅನ್ತೇವಾಸಿನೋ ಚಿತ್ತಕಾರೋ ಭಿತ್ತಿಪರಿಕಮ್ಮಂ ವಿಯ – "ಸೀಲಂ ತಾವ ಸೋಧೇಹಿ, ಸಮಾಧಿಂ ಭಾವೇಹಿ, ಕಮ್ಮಸ್ಸಕತಪಞ್ಞಂ ಉಜುಂ ಕರೋಹೀ"ತಿ ಪಠಮಂ ಪುಬ್ಬಭಾಗಪ್ಪಟಿಪದಂ ಆಚಿಕ್ಖನ್ತಿ, ಕಾರಕಸ್ಸ ಪನ ಯುತ್ತಪಯುತ್ತಸ್ಸ ಅರಹತ್ತಮಗ್ಗಪದಟ್ಠಾನಭೂತಂ ಸಣ್ಹಸುಖುಮಂ ಸುಞ್ಞತಾವಿಪಸ್ಸನಂಯೇವ ಆಚಿಕ್ಖನ್ತಿ, ಅಯಞ್ಚ ದೇವಪುತ್ತೋ ಕಾರಕೋ ಅಭಿನ್ನಸೀಲೋ, ಏಕೋ ಮಗ್ಗೋ ಅಸ್ಸ ಅನಾಗತೋತಿ ಸುಞ್ಞತಾವಿಪಸ್ಸನಂ ಆಚಿಕ್ಖನ್ತೋ **ಉಜುಕೋ ನಾಮಾ**ತಿಆದಿಮಾಹ।

ತತ್ಥ **ಉಜುಕೋತಿ** ಕಾಯವಙ್ಕಾದೀನಂ ಅಭಾವತೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ ಉಜುಕೋ ನಾಮ। **ಅಭಯಾ ನಾಮ ಸಾ ದಿಸಾತಿ** ನಿಬ್ಬಾನಂ ಸನ್ಧಾಯಾಹ। ತಸ್ಮಿಂ ಹಿ ಕಿಞ್ಚಿ ಭಯಂ ನತ್ಥಿ, ತಂ ವಾ ಪತ್ತಸ್ಸ ಭಯಂ ನತ್ಥೀತಿ "ಅಭಯಾ ನಾಮ ಸಾ ದಿಸಾ"ತಿ ವುತ್ತಂ। **ರಥೋ ಅಕೂಜನೋತಿ** ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋವ ಅಧಿಪ್ಪೇತೋ। ಯಥಾ ಹಿ ಪಾಕತಿಕರಥೋ ಅಕ್ಖೇ ವಾ ಅನಬ್ಭಞ್ಜಿತೇ ಅತಿರೇಕೇಸು ವಾ ಮನುಸ್ಸೇಸು ಅಭಿರುಳ್ಹೇಸು ಕೂಜತಿ ವಿರವತಿ, ನ ಏವಂ ಅರಿಯಮಗ್ಗೋ। ಸೋ ಹಿ ಏಕಪ್ಪಹಾರೇನ ಚತುರಾಸೀತಿಯಾಪಿ ಪಾಣಸಹಸ್ಸೇಸು ಅಭಿರುಹನ್ತೇಸು ನ ಕೂಜತಿ ನ ವಿರವತಿ। ತಸ್ಮಾ "ಅಕೂಜನೋ"ತಿ ವುತ್ತೋ। **ಧಮ್ಮಚಕ್ಕೇಹಿ ಸಂಯುತೋತಿ** ಕಾಯಿಕಚೇತಸಿಕವೀರಿಯಸಙ್ಖಾತೇಹಿ ಧಮ್ಮಚಕ್ಕೇಹಿ ಸಂಯುತ್ತೋ।

ಹಿರೀತಿ ಏತ್ಥ ಹಿರಿಗ್ಗಹಣೇನ ಓತ್ತಪ್ಪಮ್ಪಿ ಗಹಿತಮೇವ ಹೋತಿ। **ತಸ್ಸ ಅಪಾಲಮ್ಬೋತಿ** ಯಥಾ ಬಾಹಿರಕರಥಸ್ಸ ರಥೇ ಠಿತಾನಂ ಯೋಧಾನಂ ಅಪತನತ್ಥಾಯ ದಾರುಮಯಂ ಅಪಾಲಮ್ಬನಂ ಹೋತಿ, ಏವಂ ಇಮಸ್ಸ ಮಗ್ಗರಥಸ್ಸ ಅಜ್ಝತ್ತಬಹಿದ್ಧಾಸಮುಟ್ಠಾನಂ ಹಿರೋತ್ತಪ್ಪಂ ಅಪಾಲಮ್ಬನಂ। **ಸತ್ಯಸ್ಸ ಪರಿವಾರಣನ್ತಿ** ರಥಸ್ಸ ಸೀಹಚಮ್ಮಾದಿಪರಿವಾರೋ ವಿಯ ಇಮಸ್ಸಾಪಿ ಮಗ್ಗರಥಸ್ಸ ಸಮ್ಪಯುತ್ತಾ ಸತಿ ಪರಿವಾರಣಂ। **ಧಮ್ಮನ್ತಿ** ಲೋಕುತ್ತರಮಗ್ಗಂ । **ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಪುರೇಜವನ್ತಿ** ವಿಪಸ್ಸನಾಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಪುರೇಜವಾ ಅಸ್ಸ ಪುಬ್ಬಯಾಯಿಕಾತಿ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಪುರೇಜವೋ, ತಂ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಪುರೇಜವಂ। ಯಥಾ ಹಿ ಪಠಮತರಂ ರಾಜಪುರಿಸೇಹಿ ಖಾಣಕುಣಿಆದೀನಂನೀಹರಣೇನ ಮಗ್ಗೇ ಸೋಧಿತೇ ಪಚ್ಛಾ ರಾಜಾ ನಿಕ್ಖಮತಿ, ಏವಮೇವಂ ವಿಪಸ್ಸನಾ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಯಾ ಅನಿಚ್ಚಾದಿವಸೇನ ಖನ್ಧಾದೀಸು ಸೋಧಿತೇಸು ಪಚ್ಛಾ ಭೂಮಿಲದ್ಧವಟ್ಟಂ ಪರಿಜಾನಮಾನಾ ಮಗ್ಗಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ "ಧಮ್ಮಾಹಂ ಸಾರಥಿಂ ಬ್ರೂಮಿ, ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಪುರೇಜವ"ನ್ತಿ।

ಇತಿ ಭಗವಾ ದೇಸನಂ ನಿಟ್ಠಾಪೇತ್ವಾ ಅವಸಾನೇ ಚತ್ತಾರಿ ಸಚ್ಚಾನಿ ದೀಪೇಸಿ। ದೇಸನಾಪರಿಯೋಸಾನೇ ದೇವಪುತ್ತೋ ಸೋತಾಪತ್ತಿಫಲೇ ಪತಿಟ್ಠಾಸಿ। ಯಥಾ ಹಿ ರಞ್ಞೋ ಭೋಜನಕಾಲೇ ಅತ್ತನೋ ಮುಖಪ್ಪಮಾಣೇ ಕಬಳೇ ಉಕ್ಖಿತ್ತೇ ಅಙ್ಕೇ ನಿಸಿನ್ನೋ ಪುತ್ತೋ ಅತ್ತನೋ ಮುಖಪ್ಪಮಾಣೇನೇವ ತತೋ ಕಬಳಂ ಕರೋತಿ, ಏವಮೇವಂ ಭಗವತಿ ಅರಹತ್ತನಿಕೂಟೇನ ದೇಸನಂ ದೇಸೇನ್ತೇಪಿ ಸತ್ತಾ ಅತ್ತನೋ ಉಪನಿಸ್ಸಯಾನುರೂಪೇನ ಸೋತಾಪತ್ತಿಫಲಾದೀನಿ ಪಾಪುಣನ್ತಿ। ಅಯಮ್ಪಿ ದೇವಪುತ್ತೋ ಸೋತಾಪತ್ತಿಫಲಂ ಪತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಗನ್ಧಾದೀಹಿ ಪೂಜೇತ್ವಾ ಪಕ್ಕಾಮೀತಿ। ಛಟ್ಠಂ।

೭. ವನರೋಪಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೪೭. ಸತ್ತಮೇ **ಧಮ್ಮಟ್ಠಾ ಸೀಲಸಮ್ಪನ್ನಾತಿ** ಕೇ ಧಮ್ಮಟ್ಠಾ, ಕೇ ಸೀಲಸಮ್ಪನ್ನಾತಿ ಪುಚ್ಛತಿ। ಭಗವಾ ಇಮಂ ಪಞ್ಹಂ ಥಾವರವತ್ಥುನಾ ದೀಪೇನ್ತೋ **ಆರಾಮರೋಪಾತಿ**ಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ **ಆರಾಮರೋಪಾತಿ** ಪುಪ್ಫಾರಾಮಫಲಾರಾಮರೋಪಕಾ। **ವನರೋಪಾತಿ** ಸಯಂಜಾತೇ ಅರೋಪಿಮವನೇ ಸೀಮಂ ಪರಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಚೇತಿಯಬೋಧಿಚಙ್ಕಮನಮಣ್ಡಪಕುಟಿಲೇಣರತ್ತಿಟ್ಠಾನದಿವಾಟ್ಠಾನಾನಂ ಕಾರಕಾ ಛಾಯೂಪಗೇ ರುಕ್ಖೇ ರೋಪೇತ್ವಾ ದದಮಾನಾಪಿ ವನರೋಪಾಯೇವ ನಾಮ। **ಸೇತುಕಾರಕಾತಿ** ವಿಸಮೇ ಸೇತುಂ ಕರೋನ್ತಿ, ಉದಕೇ ನಾವಂ ಪಟಿಯಾದೇನ್ತಿ । **ಪಪನ್ತಿ** ಪಾನೀಯದಾನಸಾಲಂ। **ಉದಪಾನನ್ತಿ** ಯಂಕಿಞ್ಚಿ ಪೋಕ್ಖರಣೀತಳಾಕಾದಿಂ। **ಉಪಸ್ಸಯನ್ತಿ** ವಾಸಾಗಾರಂ। "ಉಪಾಸಯ"ನ್ತಿಪಿ ಪಾಠೋ।

ಸದಾ ಪುಞ್ಞಂ ಪವಡ್ಢತೀತಿ ನ ಅಕುಸಲವಿತಕ್ಕಂ ವಾ ವಿತಕ್ಕೇನ್ತಸ್ಸ ನಿದ್ದಾಯನ್ತಸ್ಸ ವಾ ಪವಡ್ಢತಿ। ಯದಾ ಯದಾ ಪನ ಅನುಸ್ಸರತಿ, ತದಾ ತದಾ ತಸ್ಸ ವಡ್ಢತಿ। ಇಮಮತ್ಥಂ ಸನ್ಧಾಯ "ಸದಾ ಪುಞ್ಞಂ ಪವಡ್ಢತೀ"ತಿ ವುತ್ತಂ। **ಧಮ್ಮಟ್ಠಾ ಸೀಲಸಮ್ಪನ್ನಾತಿ** ತಸ್ಮಿಂ ಧಮ್ಮೇ ಠಿತತ್ತಾ ತೇನಪಿ ಸೀಲೇನ ಸಮ್ಪನ್ನತ್ತಾ ಧಮ್ಮಟ್ಠಾ ಸೀಲಸಮ್ಪನ್ನಾ। ಅಥ ವಾ ಏವರೂಪಾನಿ ಪುಞ್ಞಾನಿ ಕರೋನ್ತಾನಂ ದಸ ಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಪೂರೇನ್ತಿ, ತೇಸು ಠಿತತ್ತಾ ಧಮ್ಮಟ್ಠಾ। ತೇನೇವ ಚ ಸೀಲೇನ ಸಮ್ಪನ್ನತ್ತಾ ಸೀಲಸಮ್ಪನ್ನಾತಿ। ಸತ್ತಮಂ।

೮. ಜೇತವನಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೪೮. ಅಟ್ಠಮೇ **ಇದಂ ಹಿ ತಂ ಜೇತವನ**ನ್ತಿ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕೋ ದೇವಪುತ್ತೋ ಜೇತವನಸ್ಸ ಚೇವ ಬುದ್ಧಾದೀನಞ್ಚ ವಣ್ಣಭಣನತ್ಥಂ ಆಗತೋ ಏವಮಾಹ। **ಇಸಿಸಙ್ಘನಿಸೇವಿತ**ನ್ತಿ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘನಿಸೇವಿತಂ।

ಏವಂ ಪಠಮಗಾಥಾಯ ಜೇತವನಸ್ಸ ವಣ್ಣಂ ಕಥೇತ್ವಾ ಇದಾನಿ ಅರಿಯಮಗ್ಗಸ್ಸ ಕಥೇನ್ತೋ **ಕಮ್ಮಂ ವಿಜ್ಜಾ**ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ **ಕಮ್ಮ**ನ್ತಿ ಮಗ್ಗಚೇತನಾ। **ವಿಜ್ಜಾ**ತಿ ಮಗ್ಗಪಞ್ಞಾ। **ಧಮ್ಮೋ**ತಿ ಸಮಾಧಿಪಕ್ಖಿಕಾ ಧಮ್ಮಾ। **ಸೀಲಂ ಜೀವಿತಮುತ್ತಮ**ನ್ತಿ ಸೀಲೇ ಪತಿಟ್ಠಿತಸ್ಸ ಜೀವಿತಂ ಉತ್ತಮನ್ತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। ಅಥ ವಾ **ವಿಜ್ಜಾ**ತಿ ದಿಟ್ಠಿಸಙ್ಕಪ್ಪಾ। **ಧಮ್ಮೋ**ತಿ ವಾಯಾಮಸತಿಸಮಾಧಯೋ। **ಸೀಲ**ನ್ತಿ ವಾಚಾಕಮ್ಮನ್ತಾಜೀವಾ। **ಜೀವಿತಮುತ್ತಮ**ನ್ತಿ ಏತಸ್ಮಿಂ ಸೀಲೇ ಠಿತಸ್ಸ ಜೀವಿತಂ ನಾಮ ಉತ್ತಮಂ। **ಏತೇನ ಮಚ್ಚಾ ಸುಜ್ಝನ್ತೀ**ತಿ ಏತೇನ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಮಗ್ಗೇನ ಸತ್ತಾ ವಿಸುಜ್ಝನ್ತಿ।

ತಸ್ಮಾತಿ ಯಸ್ಮಾ ಮಗ್ಗೇನ ಸುಜ್ಝನ್ತಿ, ನ ಗೋತ್ತಧನೇಹಿ, ತಸ್ಮಾ। **ಯೋನಿಸೋ ವಿಚಿನೇ ಧಮ್ಮ**ನ್ತಿ ಉಪಾಯೇನ ಸಮಾಧಿಪಕ್ಖಿಯಧಮ್ಮಂ ವಿಚಿನೇಯ್ಯ। **ಏವಂ ತತ್ಥ ವಿಸುಜ್ಝತೀ**ತಿ ಏವಂ ತಸ್ಮಿಂ ಅರಿಯಮಗ್ಗೇ ವಿಸುಜ್ಝತಿ। ಅಥ ವಾ **ಯೋನಿಸೋ ವಿಚಿನೇ ಧಮ್ಮ**ನ್ತಿ ಉಪಾಯೇನ ಪಞ್ಚಕ್ಖನ್ಧಧಮ್ಮಂ ವಿಚಿನೇಯ್ಯ। **ಏವಂ ತತ್ಥ ವಿಸುಜ್ಝತೀ**ತಿ ಏವಂ ತೇಸು ಚತೂಸು ಸಚ್ಚೇಸು ವಿಸುಜ್ಝತಿ।

ಇದಾನಿ ಸಾರಿಪುತ್ತತ್ಥೇರಸ್ಸ ವಣ್ಣಂ ಕಥೇನ್ತೋ **ಸಾರಿಪುತ್ತೋವಾ**ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ **ಸಾರಿಪುತ್ತೋವಾ**ತಿ ಅವಧಾರಣವಚನಂ, ಏತೇಹಿ ಪಞ್ಞಾದೀಹಿ ಸಾರಿಪುತ್ತೋವ ಸೇಯ್ಯೋತಿ ವದತಿ। **ಉಪಸಮೇನಾ**ತಿ ಕಿಲೇಸಉಪಸಮೇನ । **ಪಾರಂ ಗತೋ**ತಿ ನಿಬ್ಬಾನಂ ಗತೋ। ಯೋ ಕೋಚಿ ನಿಬ್ಬಾನಂ ಪತ್ತೋ ಭಿಕ್ಖು, ಸೋ **ಏತಾವಪರಮೋ ಸಿಯಾ,** ನ ಥೇರೇನ ಉತ್ತರಿತರೋ ನಾಮ ಅತ್ಥೀತಿ ವದತಿ। ಸೇಸಂ ಉತ್ತಾನಮೇವಾತಿ। ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ಮಚ್ಛರಿಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೪೯. ನವಮೇ **ಮಚ್ಛರಿನೋ**ತಿ ಮಚ್ಛೇರೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾ। ಏಕಚ್ಚೋ ಹಿ ಅತ್ತನೋ ವಸನಟ್ಠಾನೇ ಭಿಕ್ಖುಂ ಹತ್ಥಂ ಪಸಾರೇತ್ವಾಪಿ ನ ವನ್ದತಿ, ಅಞ್ಞತ್ಥ ಗತೋ ವಿಹಾರಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಸಕ್ಕಚ್ಚಂ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಮಧುರಪಟಿಸನ್ಥಾರಂ ಕರೋತಿ - "ಭನ್ತೇ, ಅಮ್ಹಾಕಂ ವಸನಟ್ಠಾನಂ ನಾಗಚ್ಛಥ, ಸಮ್ಪನ್ನೋ ಪದೇಸೋ, ಪಟಿಬಲಾ ಮಯಂ ಅಯ್ಯಾನಂ ಯಾಗುಭತ್ತಾದೀಹಿ ಉಪಟ್ಠಾನಂ ಕಾತು"ನ್ತಿ। ಭಿಕ್ಖೂ "ಸದ್ಧೋ ಅಯಂ ಉಪಾಸಕೋ"ತಿ ಯಾಗುಭತ್ತಾದೀಹಿ ಸಙ್ಗಣ್ಹನ್ತಿ। ಅಥೇಕೋ ಥೇರೋ ತಸ್ಸ ಗಾಮಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಚರತಿ। ಸೋ ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಅಞ್ಞೇನ ವಾ ಗಚ್ಛತಿ, ಘರಂ ವಾ ಪವಿಸತಿ। ಸಚೇಪಿ ಸಮ್ಮುಖೀಭಾವಂ ಆಗಚ್ಛತಿ, ಹತ್ಥೇನ ವನ್ದಿತ್ವಾ - "ಅಯ್ಯಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖಂ ದೇಥ, ಅಹಂ ಏಕೇನ ಕಮ್ಮೇನ ಗಚ್ಛಾಮೀ"ತಿ ಪಕ್ಕಮತಿ। ಥೇರೋ ಸಕಲಗಾಮಂ ಚರಿತ್ವಾ ತುಚ್ಛಪತ್ತೋವ ನಿಕ್ಖಮತಿ। ಇದಂ ತಾವ ಮುದುಮಚ್ಛರಿಯಂ ನಾಮ, ಯೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಅದಾಯಕೋಪಿ ದಾಯಕೋ ವಿಯ ಪಞ್ಞಾಯತಿ। ಇಧ ಪನ ಥದ್ಧಮಚ್ಛರಿಯಂ ಅಧಿಪ್ಪೇತಂ, ಯೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖೂಸು ಪಿಣ್ಡಾಯ ಪವಿಟ್ಠೇಸು, "ಥೇರಾ ಠಿತಾ"ತಿ ವುತ್ತೇ, "ಕಿಂ ಮಯ್ಹಂ ಪಾದಾ ರುಜ್ಜನ್ತೀ"ತಿಆದೀನಿ ವತ್ವಾ ಸಿಲಾಥಮ್ಭೋ ವಿಯ ಖಾಣುಕೋ ವಿಯ ಚ ಥದ್ಧೋ ಹುತ್ವಾ ತಿಟ್ಠತಿ, ಸಾಮೀಚಿಮ್ಪಿ ನ ಕರೋತಿ। **ಕದರಿಯಾ**ತಿ ಇದಂ ಮಚ್ಛರಿನೋತಿ ಪದಸ್ಸೇವ ವೇವಚನಂ। ಮುದುಕಮ್ಪಿ ಹಿ ಮಚ್ಛರಿಯಂ "ಮಚ್ಛರಿಯ"ನ್ತೇವ ವುಚ್ಚತಿ, ಥದ್ಧಂ ಪನ ಕದರಿಯಂ ನಾಮ। **ಪರಿಭಾಸಕಾ**ತಿ ಭಿಕ್ಖೂ ಘರದ್ವಾರೇ ಠಿತೇ ದಿಸ್ವಾ, "ಕಿಂ ತುಮ್ಹೇ ಕಸಿತ್ವಾ ಆಗತಾ, ವಪಿತ್ವಾ, ಲಾಯಿತ್ವಾ? ಮಯಂ ಅತ್ತನೋಪಿ ನ ಲಭಾಮ, ಕುತೋ ತುಮ್ಹಾಕಂ, ಸೀಘಂ ನಿಕ್ಖಮಥಾ"ತಿಆದೀಹಿ ಸಂತಜ್ಜಕಾ। **ಅನ್ತರಾಯಕರಾ**ತಿ ದಾಯಕಸ್ಸ ಸಗ್ಗನ್ತರಾಯೋ, ಪಟಿಗ್ಗಾಹಕಾನಂ ಲಾಭನ್ತರಾಯೋ, ಅತ್ತನೋ ಉಪಘಾತೋತಿ ಇಮೇಸಂ ಅನ್ತರಾಯಾನಂ ಕಾರಕಾ।

ಸಮ್ಪರಾಯೋತಿ ಪರಲೋಕೋ। **ರತೀ**ತಿ ಪಞ್ಚಕಾಮಗುಣರತಿ। **ಖಿಡ್ಡಾ**ತಿ ಕಾಯಿಕಖಿಡ್ಡಾದಿಕಾ ತಿವಿಧಾ ಖಿಡ್ಡಾ। **ದಿಟ್ಠೇ ಧಮ್ಮೇಸ ವಿಪಾಕೋ**ತಿ ತಸ್ಮಿಂ ನಿಬ್ಬತ್ತಭವನೇ ದಿಟ್ಠೇ ಧಮ್ಮೇ ಏಸ ವಿಪಾಕೋ। **ಸಮ್ಪರಾಯೇ ಚ ದುಗ್ಗತೀ**ತಿ "ಯಮಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜರೇ"ತಿ ವುತ್ತೇ ಸಮ್ಪರಾಯೇ ಚ ದುಗ್ಗತಿ।

ವದಞ್ಞೂತಿ ಭಿಕ್ಖೂ ಘರದ್ವಾರೇ ಠಿತಾ ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ತುಣ್ಹೀವ ಹೋನ್ತಿ, ಅತ್ಥತೋ ಪನ - ‘‘ಭಿಕ್ಖಂ ದೇಥಾ’’ತಿ ವದನ್ತಿ ನಾಮ। ತತ್ರ ಯೇ ‘‘ಮಯಂ ಪಚಾಮ, ಇಮೇ ಪನ ನ ಪಚನ್ತಿ, ಪಚಮಾನೇ ಪತ್ವಾ ಅಲಭನ್ತಾ ಕುಹಿಂ ಲಭಿಸ್ಸನ್ತೀ’’ತಿ? ದೇಯ್ಯಧಮ್ಮಂ ಸಂವಿಭಜನ್ತಿ, ತೇ ವದಞ್ಞೂ ನಾಮ। **ಪಕಾಸನ್ತೀ**ತಿ ವಿಮಾನಪ್ಪಭಾಯ ಜೋತನ್ತಿ। **ಪರಸಮ್ಭತೇಸೂ**ತಿ ಪರೇಹಿ ಸಮ್ಪಿಣ್ಡಿತೇಸು। **ಸಮ್ಪರಾಯೇ ಚ ಸುಗ್ಗತೀ**ತಿ, ‘‘ಏತೇ ಸಗ್ಗಾ’’ತಿ ಏವಂ ವುತ್ತಸಮ್ಪರಾಯೇ ಸುಗತಿ। ಉಭಿನ್ನಮ್ಪಿ ವಾ ಏತೇಸಂ ತತೋ ಚವಿತ್ವಾ ಪುನ ಸಮ್ಪರಾಯೇಪಿ ದುಗ್ಗತಿಸುಗತಿಯೇವ **ಹೋತೀ**ತಿ। ನವಮಂ।

೧೦. ಘಟೀಕಾರಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೫೦. ದಸಮೇ **ಉಪಪನ್ನಾಸೇ**ತಿ ನಿಬ್ಬತ್ತಿವಸೇನ ಉಪಗತಾ। **ವಿಮುತ್ತಾ**ತಿ ಅವಿಹಾಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಸ್ಮಿಂ ಉಪಪತ್ತಿಸಮನನ್ತರಮೇವ ಅರಹತ್ತಫಲವಿಮುತ್ತಿಯಾ ವಿಮುತ್ತಾ। **ಮಾನುಸಂ ದೇಹ**ನ್ತಿ ಇಧ ಪಞ್ಚೋರಮ್ಭಾಗಿಯಸಂಯೋಜನಾನಿ ಏವ ವುತ್ತಾನಿ। **ದಿಬ್ಬಯೋಗ**ನ್ತಿ ಪಞ್ಚ ಉದ್ಧಮ್ಭಾಗಿಯಸಂಯೋಜನಾನಿ। **ಉಪಚ್ಚಗು**ನ್ತಿ ಅತಿಕ್ಕಮಿಂಸು। **ಉಪಕೋ**ತಿಆದೀನಿ ತೇಸಂ ಥೇರಾನಂ ನಾಮಾನಿ। **ಕುಸಲೀ ಭಾಸಸೀ ತೇಸ**ನ್ತಿ, ‘‘ಕುಸಲ’’ನ್ತಿ ಇದಂ ವಚನಂ ಇಮಸ್ಸ ಅತ್ಥೀತಿ **ಕುಸಲೀ,** ತೇಸಂ ಥೇರಾನಂ ತ್ವಂ ಕುಸಲಂ ಅನವಜ್ಜಂ ಭಾಸಸಿ, ಥೋಮೇಸಿ ಪಸಂಸಸಿ , ಪಣ್ಡಿತೋಸಿ ದೇವಪುತ್ತಾತಿ ವದತಿ। **ತಂ ತೇ ಧಮ್ಮಂ ಇಧಞ್ಞಾಯಾ**ತಿ ತೇ ಥೇರಾ ತಂ ಧಮ್ಮಂ ಇಧ ತುಮ್ಹಾಕಂ ಸಾಸನೇ ಜಾನಿತ್ವಾ। **ಗಮ್ಭೀರ**ನ್ತಿ ಗಮ್ಭೀರತ್ಥಂ। **ಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ ನಿರಾಮಿಸೋ**ತಿ ನಿರಾಮಿಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ ನಾಮ ಅನಾಗಾಮೀ, ಅನಾಗಾಮೀ ಅಹೋಸಿನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಅಹುವಾ**ತಿ ಅಹೋಸಿ। **ಸಗಾಮೇಯ್ಯೋ**ತಿ ಏಕಗಾಮವಾಸೀ। ಪರಿಯೋಸಾನಗಾಥಾ ಸಙ್ಗೀತಿಕಾರೇಹಿ ಠಪಿತಾತಿ। ದಸಮಂ।

ಆದಿತ್ತವಗ್ಗೋ ಪಞ್ಚಮೋ।

೬. ಜರಾವಗ್ಗೋ

೧. ಜರಾಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೫೧. ಜರಾವಗ್ಗಸ್ಸ ಪಠಮೇ **ಸಾಧೂ**ತಿ ಲದ್ಧಕಂ ಭದ್ದಕಂ। **ಸೀಲಂ ಯಾವ ಜರಾ**ತಿ ಇಮಿನಾ ಇದಂ ದಸ್ಸೇತಿ - ಯಥಾ ಮುತ್ತಾಮಣಿರತ್ತವತ್ಥಾದೀನಿ ಆಭರಣಾನಿ ತರುಣಕಾಲೇಯೇವ ಸೋಭನ್ತಿ, ಜರಾಜಿಣ್ಣಕಾಲೇ ತಾನಿ ಧಾರೇನ್ತೋ ‘‘ಅಯಂ ಅಜ್ಜಾಪಿ ಬಾಲಭಾವಂ ಪತ್ಥೇತಿ, ಉಮ್ಮತ್ತಕೋ ಮಞ್ಞೇ’’ತಿ ವತ್ತಬ್ಬತಂ ಆಪಜ್ಜತಿ , ನ ಏವಂ ಸೀಲಂ। ಸೀಲಞ್ಹಿ ನಿಚ್ಚಕಾಲಂ ಸೋಭತಿ। ಬಾಲಕಾಲೇಪಿ ಹಿ ಸೀಲಂ ರಕ್ಖನ್ತಂ ‘‘ಕಿಂ ಇಮಸ್ಸ ಸೀಲೇನಾ’’ತಿ? ವತ್ತಾರೋ ನತ್ಥಿ। ಮಜ್ಝಿಮಕಾಲೇಪಿ ಮಹಲ್ಲಕಕಾಲೇಪೀತಿ।

ಸದ್ಧಾ ಸಾಧು ಪತಿಟ್ಠಿತಾತಿ ಹತ್ಥಾಳವಕಚಿತ್ತಗಹಪತಿಆದೀನಂ ವಿಯ ಮಗ್ಗೇನ ಆಗತಾ ಪತಿಟ್ಠಿತಸದ್ಧಾ ನಾಮ ಸಾಧು। **ಪಞ್ಞಾ ನರಾನಂ ರತನ**ನ್ತಿ ಏತ್ಥ ಚಿತ್ತೀಕತಟ್ಠಾದೀಹಿ ರತನಂ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ವುತ್ತಞ್ಹೇತಂ -

> ‘‘ಯದಿ ಚಿತ್ತೀಕತನ್ತಿ ರತನಂ, ನನು ಭಗವಾ ಚಿತ್ತೀಕತೋ ಪುರಿಸಸೀಹೋ, ಯೇ ಚ ಲೋಕೇ ಚಿತ್ತೀಕತಾ, ತೇಸಂ ಚಿತ್ತೀಕತೋ ಭಗವಾ। ಯದಿ ರತಿಕರನ್ತಿ ರತನಂ, ನನು ಭಗವಾ ರತಿಕರೋ ಪುರಿಸಸೀಹೋ, ತಸ್ಸ ವಚನೇನ ಚರನ್ತಾ ಝಾನರತಿಸುಖೇನ ಅಭಿರಮನ್ತಿ। ಯದಿ ಅತುಲ್ಯನ್ತಿ ರತನಂ, ನನು ಭಗವಾ ಅತುಲೋ ಪುರಿಸಸೀಹೋ। ನ ಹಿ ಸಕ್ಕಾ ತುಲೇತುಂ ಗುಣೇಹಿ ಗುಣಪಾರಮಿಂ ಗತೋ। ಯದಿ ದುಲ್ಲಭನ್ತಿ ರತನಂ, ನನು ಭಗವಾ ದುಲ್ಲಭೋ ಪುರಿಸಸೀಹೋ। ಯದಿ ಅನೋಮಸತ್ತಪರಿಭೋಗನ್ತಿ ರತನಂ, ನನು ಭಗವಾ ಅನೋಮೋ ಸೀಲೇನ ಸಮಾಧಿನಾ ಪಞ್ಞಾಯ ವಿಮುತ್ತಿಯಾ ವಿಮುತ್ತಿಞಾಣದಸ್ಸನೇನಾ’’ತಿ।

ಇಧ ಪನ ದುಲ್ಲಭಪಾತುಭಾವಟ್ಠೇನ ಪಞ್ಞಾ "ರತನ"ನ್ತಿ ವುತ್ತಂ। **ಪುಞ್ಞ**ನ್ತಿ ಪುಞ್ಞಚೇತನಾ, ಸಾ ಹಿ ಅರೂಪತ್ತಾ ಪರಿಹರಿತುಂ ನ ಸಕ್ಕಾತಿ। ಪಠಮಂ।

೨. ಅಜರಸಾಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೫೨. ದುತಿಯೇ **ಅಜರಸಾ**ತಿ ಅಜೀರಣೇನ, ಅವಿಪತ್ತಿಯಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ಸೀಲಞ್ಹಿ ಅವಿಪನ್ನಮೇವ ಸಾಧು ಹೋತಿ, ವಿಪನ್ನಸೀಲಂ ಆಚರಿಯುಪಜ್ಝಾಯಾದಯೋಪಿ ನ ಸಙ್ಗಣ್ಹನ್ತಿ, ಗತಗತಟ್ಠಾನೇ ನಿದ್ಧಮಿತಬ್ಬೋವ ಹೋತೀತಿ। ದುತಿಯಂ।

೩. ಮಿತ್ತಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೫೩. ತತಿಯೇ **ಸತ್ಥೋ**ತಿ ಸದ್ಧಿಂಚರೋ, ಜಙ್ಘಸತ್ಥೋ ವಾ ಸಕಟಸತ್ಥೋ ವಾ। **ಮಿತ್ತ**ನ್ತಿ ರೋಗೇ ಉಪ್ಪನ್ನೇ ಪಾಟಙ್ಕಿಯಾ ವಾ ಅಞ್ಞೇನ ವಾ ಯಾನೇನ ಹರಿತ್ವಾ ಖೇಮನ್ತಸಮ್ಪಾಪನೇನ ಮಿತ್ತಂ। **ಸಕೇ ಘರೇ**ತಿ ಅತ್ತನೋ ಗೇಹೇ । ತಥಾರೂಪೇ ರೋಗೇ ಜಾತೇ ಪುತ್ತಭರಿಯಾದಯೋ ಜಿಗುಚ್ಛನ್ತಿ, ಮಾತಾ ಪನ ಅಸುಚಿಮ್ಪಿ ಚನ್ದನಂ ವಿಯ ಮಞ್ಞತಿ। ತಸ್ಮಾ ಸಾ ಸಕೇ ಘರೇ ಮಿತ್ತಂ। **ಸಹಾಯೋ ಅತ್ಥಜಾತಸ್ಸಾ**ತಿ ಉಪ್ಪನ್ನಕಿಚ್ಚಸ್ಸ ಯೋ ತಂ ಕಿಚ್ಚಂ ವಹತಿ ನಿತ್ಥರತಿ, ಸೋ ಕಿಚ್ಚೇಸು ಸಹ ಅಯನಭಾವೇನ ಸಹಾಯೋ ಮಿತ್ತಂ, ಸುರಾಪಾನಾದಿಸಹಾಯಾ ಪನ ನ ಮಿತ್ತಾ। **ಸಮ್ಪರಾಯಿಕ**ನ್ತಿ ಸಮ್ಪರಾಯಹಿತಂ। ತತಿಯಂ।

೪. ವತ್ಥುಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೫೪. ಚತುತ್ಥೇ **ಪುತ್ತಾ ವತ್ಥೂ**ತಿ ಮಹಲ್ಲಕಕಾಲೇ ಪಟಿಜಗ್ಗನಟ್ಠೇನ ಪುತ್ತಾ ಪತಿಟ್ಠಾ। **ಪರಮೋ**ತಿ ಅಞ್ಞೇಸಂ ಅಕಥೇತಬ್ಬಸ್ಸಪಿ ಗುಯ್ಹಸ್ಸ ಕಥೇತಬ್ಬಯುತ್ತತಾಯ ಭರಿಯಾ ಪರಮೋ ಸಖಾ ನಾಮ। ಚತುತ್ಥಂ।

೫-೭. ಪಠಮಜನಸುತ್ತಾದಿವಣ್ಣನಾ

೫೫. ಪಞ್ಚಮೇ **ವಿಧಾವತೀ**ತಿ ಪರಸಮುದ್ದಾದಿಗಮನವಸೇನ ಇತೋ ಚಿತೋ ಚ ವಿಧಾವತಿ। ಪಞ್ಚಮಂ।

೫೬. ಛಟ್ಠೇ **ದುಕ್ಖಾ**ತಿ ವಟ್ಟದುಕ್ಖತೋ। ಛಟ್ಠಂ।

೫೭. ಸತ್ತಮೇ **ಪರಾಯಣ**ನ್ತಿ ನಿಪ್ಫತ್ತಿ ಅವಸ್ಸಯೋ। ಸತ್ತಮಂ।

೮. ಉಪ್ಪಥಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೫೮. ಅಟ್ಠಮೇ **ರಾಗೋ ಉಪ್ಪಥೋ**ತಿ ಸುಗತಿಞ್ಚ ನಿಬ್ಬಾನಞ್ಚ ಗಚ್ಛನ್ತಸ್ಸ ಅಮಗ್ಗೋ। **ರತ್ತಿನ್ದಿವಕ್ಖಯೋ**ತಿ ರತ್ತಿದಿವೇಹಿ, ರತ್ತಿದಿವೇಸು ವಾ ಖೀಯತಿ। **ಇತ್ಥೀ ಮಲ**ನ್ತಿ ಸೇಸಂ ಬಾಹಿರಮಲಂ ಭಸ್ಮಖಾರಾದೀಹಿ ಧೋವಿತ್ವಾ ಸಕ್ಕಾ ಸೋಧೇತುಂ, ಮಾತುಗಾಮಮಲೇನ ದುಟ್ಠೋ ಪನ ನ ಸಕ್ಕಾ ಸುದ್ಧೋ ನಾಮ ಕಾತುನ್ತಿ ಇತ್ಥೀ "ಮಲ"ನ್ತಿ ವುತ್ತಾ। **ಏತ್ಥಾ**ತಿ ಏತ್ಥ ಇತ್ಥಿಯಂ ಪಜಾ ಸಜ್ಜತಿ। **ತಪೋ**ತಿ ಇನ್ದ್ರಿಯಸಂವರಧುತಙ್ಗಗುಣವೀರಿಯದುಕ್ಕರಕಾರಿಕಾನಂ ನಾಮಂ, ಇಧ ಪನ ಠಪೇತ್ವಾ ದುಕ್ಕರಕಾರಿಕಂ ಸಬ್ಬಾಪಿ ಕಿಲೇಸಸನ್ತಾಪಿಕಾ ಪಟಿಪದಾ ವಟ್ಟತಿ। **ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯ**ನ್ತಿ ಮೇಥುನವಿರತಿ। ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ದುತಿಯಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೫೯. ನವಮೇ **ಕಿಸ್ಸ ಚಾಭಿರತೋ**ತಿ ಕಿಸ್ಮಿಂ ಅಭಿರತೋ। **ದುತಿಯಾ**ತಿ ಸುಗತಿಞ್ಚೇವ ನಿಬ್ಬಾನಞ್ಚ ಗಚ್ಛನ್ತಸ್ಸ ದುತಿಯಿಕಾ। **ಪಞ್ಞಾ ಚೇನಂ ಪಸಾಸತೀ**ತಿ ಪಞ್ಞಾ ಏತಂ ಪುರಿಸಂ "ಇದಂ ಕರೋಹಿ, ಇದಂ ಮಾಕರೀ"ತಿ ಅನುಸಾಸತಿ। ನವಮಂ।

೧೦. ಕವಿಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೬೦. ದಸಮೇ **ಛನ್ದೋ ನಿದಾನ**ನ್ತಿ ಗಾಯತ್ತಿಆದಿಕೋ ಛನ್ದೋ ಗಾಥಾನಂ ನಿದಾನಂ। ಪುಬ್ಬಪಟ್ಠಾಪನಗಾಥಾ ಆರಭನ್ತೋ ಹಿ "ಕತರಚ್ಛನ್ದೇನ ಹೋತೂ"ತಿ ಆರಭತಿ । **ವಿಯಞ್ಜನ**ನ್ತಿ ಜನನಂ। ಅಕ್ಖರಂ ಹಿ ಪದಂ ಜನೇತಿ, ಪದಂ ಗಾಥಂ ಜನೇತಿ, ಗಾಥಾ ಅತ್ಥಂ ಪಕಾಸೇತೀತಿ। **ನಾಮಸನ್ನಿಸ್ಸಿತಾ**ತಿ ಸಮುದ್ದಾದಿಪಣ್ಣತ್ತಿನಿಸ್ಸಿತಾ। ಗಾಥಾ ಆರಭನ್ತೋ ಹಿ ಸಮುದ್ದಂ ವಾ ಪಥವಿಂ ವಾ ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ನಾಮಂ ನಿಸ್ಸಯಿತ್ವಾವ ಆರಭತಿ। **ಆಸಯೋ**ತಿ ಪತಿಟ್ಠಾ। ಕವಿತೋ ಹಿ ಗಾಥಾ ಪವತ್ತನ್ತಿ। ಸೋ ತಾಸಂ ಪತಿಟ್ಠಾ ಹೋತೀತಿ। ದಸಮಂ।

ಜರಾವಗ್ಗೋ ಛಟ್ಠೋ।

೭. ಅದ್ಧವಗ್ಗೋ

೧. ನಾಮಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೬೧. ಅದ್ಧವಗ್ಗಸ್ಸ ಪಠಮೇ **ನಾಮಂ ಸಬ್ಬಂ ಅದ್ಧಭವೀ**ತಿ ನಾಮಂ ಸಬ್ಬಂ ಅಭಿಭವತಿ ಅನುಪತತಿ। ಓಪಪಾತಿಕೇನ ವಾ ಹಿ ಕಿತ್ತಿಮೇನ ವಾ ನಾಮೇನ ಮುತ್ತೋ ಸತ್ತೋ ವಾ ಸಙ್ಖಾರೋ ವಾ ನತ್ಥಿ। ಯಸ್ಸಪಿ ಹಿ ರುಕ್ಖಸ್ಸ ವಾ ಪಾಸಾಣಸ್ಸ ವಾ "ಇದಂ ನಾಮ ನಾಮ"ನ್ತಿ ನ ಜಾನನ್ತಿ, ಅನಾಮಕೋತ್ವೇವ ತಸ್ಸ ನಾಮಂ ಹೋತಿ। ಪಠಮಂ।

೨-೩. ಚಿತ್ತಸುತ್ತಾದಿವಣ್ಣನಾ

೬೨. ದುತಿಯೇ **ಸಬ್ಬೇವ ವಸಮನ್ವಗೂ**ತಿ ಯೇ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ವಸಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ, ತೇಸಂಯೇವ ಅನವಸೇಸಪರಿಯಾದಾನಮೇತಂ। ದುತಿಯಂ।

೬೩. ತತಿಯೇಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। ತತಿಯಂ।

೪-೫. ಸಂಯೋಜನಸುತ್ತಾದಿವಣ್ಣನಾ

೬೪. ಚತುತ್ಥೇ **ಕಿಂ ಸು ಸಂಯೋಜನೋ**ತಿ ಕಿಂ ಸಂಯೋಜನೋ ಕಿಂ ಬನ್ಧನೋ? **ವಿಚಾರಣ**ನ್ತಿ ವಿಚರಣಾ ಪಾದಾನಿ। ಬಹುವಚನೇ ಏಕವಚನಂ ಕತಂ। **ವಿತಕ್ಕಸ್ಸ ವಿಚಾರಣ**ನ್ತಿ ವಿತಕ್ಕೋ ತಸ್ಸ ಪಾದಾ। ಚತುತ್ಥಂ।

೬೫. ಪಞ್ಚಮೇಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ಅತ್ತಹತಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೬೬. ಛಟ್ಠೇ **ಕೇನಸ್ಸುಬ್ಭಾಹತೋ**ತಿ ಕೇನ ಅಬ್ಭಾಹತೋ। ಸು-ಕಾರೋ ನಿಪಾತಮತ್ತಂ। **ಇಚ್ಛಾಧೂಪಾಯಿತೋ**ತಿ ಇಚ್ಛಾಯ ಆದಿತ್ತೋ। ಛಟ್ಠಂ।

೭-೯. ಉಡ್ಡಿತಸುತ್ತಾದಿವಣ್ಣನಾ

೭೭. ಸತ್ತಮೇ **ತಣ್ಹಾಯ ಉಡ್ಡಿತೋ**ತಿ ತಣ್ಹಾಯ ಉಲ್ಲಙ್ಘಿತೋ। ಚಕ್ಖುಞ್ಹಿ ತಣ್ಹಾರಜ್ಜುನಾ ಆವುನಿತ್ವಾ ರೂಪನಾಗದನ್ತೇ ಉಡ್ಡಿತಂ, ಸೋತಾದೀನಿ ಸದ್ದಾದೀಸೂತಿ ತಣ್ಹಾಯ ಉಡ್ಡಿತೋ ಲೋಕೋ। **ಮಚ್ಚುನಾ ಪಿಹಿತೋ**ತಿ ಅನನ್ತರೇ ಅತ್ತಭಾವೇ ಕತಂ ಕಮ್ಮಂ ನ ದೂರಂ ಏಕಚಿತ್ತನ್ತರಂ, ಬಲವತಿಯಾ ಪನ ಮಾರಣನ್ತಿಕವೇದನಾಯ ಪಬ್ಬತೇನ ವಿಯ ಓತ್ಥಟತ್ತಾ ಸತ್ತಾ ತಂ ನ ಬುಜ್ಝನ್ತೀತಿ "ಮಚ್ಚುನಾ ಪಿಹಿತೋ ಲೋಕೋ"ತಿ ವುತ್ತಂ। ಸತ್ತಮಂ।

೭೮. ಅಟ್ಠಮೇ ಸ್ವೇವ ಪಞ್ಹೋ ದೇವತಾಯ ಹೇಟ್ಠುಪರಿಯಾಯವಸೇನ ಪುಚ್ಛಿತೋ। ಅಟ್ಠಮಂ।

೭೯. ನವಮೇ ಸಬ್ಬಂ ಉತ್ತಾನಮೇವ। ನವಮಂ।

೧೦. ಲೋಕಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೭೦. ದಸಮೇ **ಕಿಸ್ಮಿಂ ಲೋಕೋ ಸಮುಪ್ಪನ್ನೋ**ತಿ ಕಿಸ್ಮಿಂ ಉಪ್ಪನ್ನೇ ಲೋಕೋ ಉಪ್ಪನ್ನೋತಿ ಪುಚ್ಛತಿ। **ಛಸೂ**ತಿ ಛಸು ಅಜ್ಝತ್ತಿಕೇಸು ಆಯತನೇಸು ಉಪ್ಪನ್ನೇಸು ಉಪ್ಪನ್ನೋತಿ ವುಚ್ಚತಿ। **ಛಸು ಕುಬ್ಬತೀ**ತಿ ತೇಸುಯೇವ ಛಸು ಸನ್ಥವಂ ಕರೋತಿ। **ಉಪಾದಾಯಾ**ತಿ ತಾನಿಯೇವ ಚ ಉಪಾದಾಯ ಆಗಮ್ಮ ಪಟಿಚ್ಚ ಪವತ್ತತಿ। **ವಿಹಞ್ಞತೀ**ತಿ ತೇಸುಯೇವ ಛಸು ವಿಹಞ್ಞತಿ ಪೀಳಿಯತಿ। ಇತಿ ಅಜ್ಝತ್ತಿಕಾಯತನವಸೇನ ಅಯಂ ಪಞ್ಹೋ ಆಗತೋ, ಅಜ್ಝತ್ತಿಕಬಾಹಿರಾನಂ ಪನ ವಸೇನ ಆಹರಿತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ಛಸು ಹಿ ಅಜ್ಝತ್ತಿಕಾಯತನೇಸು ಉಪ್ಪನ್ನೇಸು ಅಯಂ ಉಪ್ಪನ್ನೋ ನಾಮ ಹೋತಿ, ಛಸು ಬಾಹಿರೇಸು ಸನ್ಥವಂ ಕರೋತಿ, ಛನ್ನಂ ಅಜ್ಝತ್ತಿಕಾನಂ ಉಪಾದಾಯ ಛಸು ಬಾಹಿರೇಸು ವಿಹಞ್ಞತೀತಿ। ದಸಮಂ।

ಅದ್ಧವಗ್ಗೋ ಸತ್ತಮೋ।

೮. ಛೇತ್ವಾವಗ್ಗೋ

೧. ಛೇತ್ವಾಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೭೧. ಛೇತ್ವಾವಗ್ಗಸ್ಸ ಪಠಮೇ **ಛೇತ್ವಾ**ತಿ ವಧಿತ್ವಾ। **ಸುಖಂ ಸೇತೀ**ತಿ ಕೋಧಪರಿಳಾಹೇನ ಅಪರಿದಯ್ಹಮಾನತ್ತಾ ಸುಖಂ ಸಯತಿ। **ನ ಸೋಚತೀ**ತಿ ಕೋಧವಿನಾಸೇನ ವಿನಟ್ಠದೋಮನಸ್ಸತ್ತಾ ನ ಸೋಚತಿ। **ವಿಸಮೂಲಸ್ಸಾ**ತಿ ದುಕ್ಖವಿಪಾಕಸ್ಸ । **ಮಧುರಗ್ಗಸ್ಸಾ**ತಿ ಕುದ್ಧಸ್ಸ ಪಟಿಕುಜ್ಝಿತ್ವಾ, ಅಕ್ಕುಟ್ಠಸ್ಸ ಪಚ್ಚಕ್ಕೋಸಿತ್ವಾ, ಪಹಟಸ್ಸ ಚ ಪಟಿಪಹರಿತ್ವಾ ಸುಖಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ತಂ ಸನ್ಧಾಯ ಮಧುರಗ್ಗೋತಿ ವುತ್ತೋ। ಇಮಸ್ಮಿಂ ಹಿ ಠಾನೇ ಪರಿಯೋಸಾನಂ ಅಗ್ಗನ್ತಿ ವುತ್ತಂ। **ಅರಿಯಾ**ತಿ ಬುದ್ಧಾದಯೋ। ಪಠಮಂ।

೨. ರಥಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೭೨. ದುತಿಯೇ ಪಞ್ಞಾಯತಿ ಏತೇನಾತಿ **ಪಞ್ಞಾಣಂ**। **ಧಜೋ ರಥಸ್ಸಾ**ತಿ ಮಹನ್ತಸ್ಮಿಂ ಹಿ ಸಙ್ಗಾಮಸೀಸೇ ದೂರತೋವ ಧಜಂ ದಿಸ್ವಾ "ಅಸುಕರಞ್ಞೋ ನಾಮ ಅಯಂ ರಥೋ"ತಿ ರಥೋ ಪಾಕಟೋ ಹೋತಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ "ಧಜೋ ರಥಸ್ಸ ಪಞ್ಞಾಣ"ನ್ತಿ। **ಅಗ್ಗಿ**ಪಿ ದೂರತೋವ ಧೂಮೇನ ಪಞ್ಞಾಯತಿ। ಚೋಳರಟ್ಠಂ ಪಣ್ಡುರಟ್ಠನ್ತಿ ಏವಂ **ರಟ್ಠ**ಮ್ಪಿ ರಞ್ಞಾ ಪಞ್ಞಾಯತಿ। ಚಕ್ಕವತ್ತಿರಞ್ಞೋ ಧೀತಾಪಿ ಪನ **ಇತ್ಥೀ** "ಅಸುಕಸ್ಸ ನಾಮ ಭರಿಯಾ"ತಿ ಭತ್ತಾರಂ ಪತ್ವಾವ ಪಞ್ಞಾಯತಿ। ತಸ್ಮಾ **ಧೂಮೋ ಪಞ್ಞಾಣಮಗ್ಗಿನೋ**ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ। ದುತಿಯಂ।

೩. ವಿತ್ತಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೭೩. ತತಿಯೇ **ಸದ್ಧೀಧ ವಿತ್ತನ್ತಿ** ಯಸ್ಮಾ ಸದ್ಧೋ ಸದ್ಧಾಯ ಮುತ್ತಮಣಿಆದೀನಿಪಿ ವಿತ್ತಾನಿ ಲಭತಿ, ತಿಸ್ಸೋಪಿ ಕುಲಸಮ್ಪದಾ, ಛ ಕಾಮಸಗ್ಗಾನಿ, ನವ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕೇ ಪತ್ವಾ ಪರಿಯೋಸಾನೇ ಅಮತಮಹಾನಿಬ್ಬಾನದಸ್ಸನಮ್ಪಿ ಲಭತಿ, ತಸ್ಮಾ ಮಣಿಮುತ್ತಾದೀಹಿ ವಿತ್ತೇಹಿ ಸದ್ಧಾವಿತ್ತಮೇವ ಸೇಟ್ಠಂ। **ಧಮ್ಮೋತಿ** ದಸಕುಸಲಕಮ್ಮಪಥೋ। **ಸುಖಮಾವಹತೀತಿ** ಸಬ್ಬಮ್ಪಿ ಸಾಸವಾನಾಸವಂ ಅಸಂಕಿಲಿಟ್ಠಸುಖಂ ಆವಹತಿ। **ಸಾದುತರನ್ತಿ** ಲೋಕಸ್ಮಿಂ ಲೋಣಮ್ಬಿಲಾದೀನಂ ಸಬ್ಬರಸಾನಂ ಸಚ್ಚಮೇವ ಮಧುರತರಂ। ಸಚ್ಚಸ್ಮಿಂ ಹಿ ಠಿತಾ ಸೀಘವೇಗಂ ನದಿಮ್ಪಿ ನಿವತ್ತೇನ್ತಿ, ವಿಸಮ್ಪಿ ನಿಮ್ಮದ್ದೇನ್ತಿ, ಅಗ್ಗಿಮ್ಪಿ ಪಟಿಬಾಹನ್ತಿ, ದೇವಮ್ಪಿ ವಸ್ಸಾಪೇನ್ತಿ, ತಸ್ಮಾ ತಂ ಸಬ್ಬರಸಾನಂ ಮಧುರತರನ್ತಿ ವುತ್ತಂ। **ಪಞ್ಞಾಜೀವಿಂ ಜೀವಿತಮಾಹು ಸೇಟ್ಠನ್ತಿ** ಯೋ ಪಞ್ಞಾಜೀವೀ ಗಹಟ್ಠೋ ಸಮಾನೋ ಪಞ್ಚಸು ಸೀಲೇಸು ಪತಿಟ್ಠಾಯ ಸಲಾಕಭತ್ತಾದೀನಿ ಪಟ್ಠಪೇತ್ವಾ ಪಞ್ಞಾಯ ಜೀವತಿ, ಪಬ್ಬಜಿತೋ ವಾ ಪನ ಧಮ್ಮೇನ ಉಪ್ಪನ್ನೇ ಪಚ್ಚಯೇ "ಇದಮತ್ಥ"ನ್ತಿ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಿತ್ವಾ ಪರಿಭುಞ್ಜನ್ತೋ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ಆದಾಯ ವಿಪಸ್ಸನಂ ಪಟ್ಠಪೇತ್ವಾ ಅರಿಯಫಲಾಧಿಗಮವಸೇನ ಪಞ್ಞಾಯ ಜೀವತಿ, ತಂ ಪಞ್ಞಾಜೀವಿಂ ಪುಗ್ಗಲಂ ಸೇಟ್ಠಂ ಜೀವಿತಂ ಜೀವತೀತಿ ಆಹು। ತತಿಯಂ।

೪. ವುಟ್ಠಿಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೭೪. ಚತುತ್ಥೇ **ಬೀಜನ್ತಿ** ಉಪ್ಪತನ್ತಾನಂ ಸತ್ತವಿಧಂ ಧಞ್ಞಬೀಜಂ ಸೇಟ್ಠಂ। ತಸ್ಮಿಞ್ಹಿ ಉಗ್ಗತೇ ಜನಪದೋ ಖೇಮೋ ಹೋತಿ ಸುಭಿಕ್ಖೋ। **ನಿಪತತನ್ತಿ** ನಿಪತನ್ತಾನಂ ಮೇಘವುಟ್ಠಿ ಸೇಟ್ಠಾ। ಮೇಘವುಟ್ಠಿಯಞ್ಹಿ ಸತಿ ವಿವಿಧಾನಿ ಸಸ್ಸಾನಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ, ಜನಪದಾ ಛೇತಾ ಹೋನ್ತಿ ಖೇಮಾ ಸುಭಿಕ್ಖಾ। **ಪವಜಮಾನಾನನ್ತಿ** ಜಙ್ಗಮಾನಂ ಪದಸಾ ಚರಮಾನಾನಂ ಗಾವೋ ಸೇಟ್ಠಾ। ತಾ ನಿಸ್ಸಾಯ ಹಿ ಸತ್ತಾ ಪಞ್ಚ ಗೋರಸೇ ಪರಿಭುಞ್ಜಮಾನಾ ಸುಖಂ ವಿಹರನ್ತಿ। **ಪವದತನ್ತಿ** ರಾಜಕುಲಮಜ್ಝಾದೀಸು ವದನ್ತಾನಂ ಪುತ್ತೋ ವರೋ। ಸೋ ಹಿ ಮಾತಾಪಿತೂನಂ ಅನತ್ಥಾವಹಂ ನ ವದತಿ।

ವಿಜ್ಜಾ ಉಪ್ಪತತಂ ಸೇಟ್ಠಾತಿ ಪುರಿಮಪಞ್ಹೇ ಕಿರ ಸುತ್ವಾ ಸಮೀಪೇ ಠಿತಾ ಏಕಾ ದೇವತಾ "ದೇವತೇ, ಕಸ್ಮಾ ತ್ವಂ ಏತಂ ಪಞ್ಹಂ ದಸಬಲಂ ಪುಚ್ಛಸಿ? ಅಹಂ ತೇ ಕಥೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಅತ್ತನೋ ಖನ್ತಿಯಾ ಲದ್ಧಿಯಾ ಪಞ್ಹಂ ಕಥೇಸಿ। ಅಥ ನಂ ಇತರಾ ದೇವತಾ ಆಹ - "ಯಾವ ಪಧಂಸೀ ವದೇಸಿ ದೇವತೇ ಯಾವ ಪಗಬ್ಭಾ ಮುಖರಾ, ಅಹಂ ಬುದ್ಧಂ ಭಗವನ್ತಂ ಪುಚ್ಛಾಮಿ। ತ್ವಂ ಮಯ್ಹಂ ಕಸ್ಮಾ ಕಥೇಸೀ"ತಿ? ನಿವತ್ತೇತ್ವಾ ತದೇವ ಪಞ್ಹಂ ದಸಬಲಂ ಪುಚ್ಛಿ। ಅಥಸ್ಸಾ ಸತ್ಥಾ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇನ್ತೋ **ವಿಜ್ಜಾ ಉಪ್ಪತತನ್ತಿ**ಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ **ವಿಜ್ಜಾತಿ** ಚತುಮಗ್ಗವಿಜ್ಜಾ। ಸಾ ಹಿ ಉಪ್ಪತಮಾನಾ ಸಬ್ಬಾಕುಸಲಧಮ್ಮೇ ಸಮುಗ್ಘಾತೇತಿ। ತಸ್ಮಾ "ಉಪ್ಪತತಂ ಸೇಟ್ಠಾ"ತಿ ವುತ್ತಾ। **ಅವಿಜ್ಜಾತಿ** ವಟ್ಟಮೂಲಕಮಹಾಅವಿಜ್ಜಾ। ಸಾ ಹಿ ನಿಪತನ್ತಾನಂ ಓಸೀದನ್ತಾನಂ ವರಾ। **ಪವಜಮಾನಾನನ್ತಿ** ಪದಸಾ ಚರಮಾನಾನಂ ಜಙ್ಗಮಾನಂ ಅನೋಮಪುಞ್ಞಕ್ಖೇತ್ತಭೂತೋ ಸಙ್ಘೋ ವರೋ। ತಞ್ಹಿ ತತ್ಥ ತತ್ಥ ದಿಸ್ವಾ ಪಸನ್ನಚಿತ್ತಾ ಸತ್ತಾ ಸೋತ್ಥಿಂ ಪಾಪುಣನ್ತಿ। **ಬುದ್ಧೋತಿ** ಯಾದಿಸೋ ಪುತ್ತೋ ವಾ ಹೋತು ಅಞ್ಞೋ ವಾ, ಯೇಸಂ ಕೇಸಞ್ಚಿ ವದಮಾನಾನಂ ಬುದ್ಧೋ ವರೋ। ತಸ್ಸ ಹಿ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಆಗಮ್ಮ ಅನೇಕಸತಸಹಸ್ಸಾನಂ ಪಾಣಾನಂ ಬನ್ಧನಮೋಕ್ಖೋ ಹೋತೀತಿ। ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ಭೀತಾಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೭೫. ಪಞ್ಚಮೇ **ಕಿಂಸೂಧ ಭೀತಾತಿ** ಕಿಂ ಭೀತಾ? **ಮಗ್ಗೋ ಚನೇಕಾಯತನಪ್ಪವುತ್ತೋತಿ** ಅಟ್ಠತಿಂಸಾರಮ್ಮಣವಸೇನ ಅನೇಕೇಹಿ ಕಾರಣೇಹಿ ಕಥಿತೋ। ಏವಂ ಸನ್ತೇ ಕಿಸ್ಸ ಭೀತಾ ಹುತ್ವಾ ಅಯಂ ಜನತಾ ದ್ವಾಸಟ್ಠಿ ದಿಟ್ಠಿಯೋ ಅಗ್ಗಹೇಸೀತಿ ವದತಿ। **ಭೂರಿಪಞ್ಞಾತಿ** ಬಹುಪಞ್ಞ ಉಸ್ಸನ್ನಪಞ್ಞ। **ಪರಲೋಕಂ ನ ಭಾಯೇತಿ** ಇಮಸ್ಮಾ ಲೋಕಾ ಪರಂ ಲೋಕಂ ಗಚ್ಛನ್ತೋ ನ ಭಾಯೇಯ್ಯ। **ಪಣಿಧಾಯಾತಿ** ಠಪೇತ್ವಾ। **ಬಹ್ವನ್ನಪಾನಂ ಘರಮಾವಸನ್ತೋತಿ** ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಾದಯೋ ವಿಯ ಬಹ್ವನ್ನಪಾನೇ ಘರೇ ವಸನ್ತೋ। **ಸಂವಿಭಾಗೀತಿ** ಅಚ್ಛರಾಯ ಗಹಿತಮ್ಪಿ ನಖೇನ ಫಾಲೇತ್ವಾ ಪರಸ್ಸ ದತ್ವಾವ ಭುಞ್ಜನಸೀಲೋ। **ವದಞ್ಞೂತಿ** ವುತ್ತತ್ಥಮೇವ।

ಇದಾನಿ ಗಾಥಾಯ ಅಙ್ಗಾನಿ ಉದ್ಧರಿತ್ವಾ ದಸ್ಸೇತಬ್ಬಾನಿ - "ವಾಚ"ನ್ತಿ ಹಿ ಇಮಿನಾ ಚತ್ತಾರಿ ವಚೀಸುಚರಿತಾನಿ ಗಹಿತಾನಿ, "ಮನೇನಾ"ತಿಪದೇನ ತೀಣಿ ಮನೋಸುಚರಿತಾನಿ, "ಕಾಯೇನಾ"ತಿ ಪದೇನ ತೀಣಿ ಕಾಯಸುಚರಿತಾನಿ। ಇತಿ ಇಮೇ ದಸ

ಕುಸಲಕಮ್ಮಪಥಾ ಪುಬ್ಬಸುದ್ಧಿಅಙ್ಗಂ ನಾಮ। **ಬಹ್ವನ್ನಪಾನಂ ಘರಮಾವಸನ್ತೋ**ತಿ ಇಮಿನಾ ಯಞ್ಞಉಪಕ್ಖರೋ ಗಹಿತೋ। **ಸದ್ಧೋ**ತಿ ಏಕಮಙ್ಗಂ, **ಮುದೂ**ತಿ ಏಕಂ, **ಸಂವಿಭಾಗೀ**ತಿ ಏಕಂ, **ವದಞ್ಞೂ**ತಿ ಏಕಂ। ಇತಿ ಇಮಾನಿ ಚತ್ತಾರಿ ಅಙ್ಗಾನಿ ಸನ್ಧಾಯ "ಏತೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಠಿತೋ ಚತೂಸೂ"ತಿ ಆಹ।

ಅಪರೋಪಿ ಪರಿಯಾಯೋ - ವಾಚನ್ತಿಆದೀನಿ ತೀಣಿ ಅಙ್ಗಾನಿ, ಬಹ್ವನ್ನಪಾನನ್ತಿ ಇಮಿನಾ ಯಞ್ಞಉಪಕ್ಖರೋವ ಗಹಿತೋ, ಸದ್ಧೋ ಮುದೂ ಸಂವಿಭಾಗೀ ವದಞ್ಞೂತಿ ಏಕಂ ಅಙ್ಗಂ। ಅಪರೋ ದುಕನಯೋ ನಾಮ ಹೋತಿ। "ವಾಚಂ ಮನಞ್ಚಾ"ತಿ ಇದಮೇಕಂ ಅಙ್ಗಂ, "ಕಾಯೇನ ಪಾಪಾನಿ ಅಕುಬ್ಬಮಾನೋ, ಬಹ್ವನ್ನಪಾನಂ ಘರಮಾವಸನ್ತೋ"ತಿ ಏಕಂ, "ಸದ್ಧೋ ಮುದೂ"ತಿ ಏಕಂ, "ಸಂವಿಭಾಗೀ ವದಞ್ಞೂ"ತಿ ಏಕಂ। ಏತೇಸು ಚತೂಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಠಿತೋ ಧಮ್ಮೇ ಠಿತೋ ನಾಮ ಹೋತಿ। ಸೋ ಇತೋ ಪರಲೋಕಂ ಗಚ್ಛನ್ತೋ ನ ಭಾಯತಿ। ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ನಜೀರತಿಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೭೬. ಛಟ್ಠೇ **ನಾಮಗೋತ್ತಂ ನ ಜೀರತೀ**ತಿ ಅತೀತಬುದ್ಧಾನಂ ಯಾವಜ್ಜದಿವಸಾ ನಾಮಗೋತ್ತಂ ಕಥಿಯತಿ, ತಸ್ಮಾ ನ ಜೀರತೀತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಪೋರಾಣಾ ಪನ "ಅದ್ಧಾನೇ ಗಚ್ಛನ್ತೇ ನ ಪಞ್ಞಾಯಿಸ್ಸತಿ, ಜೀರಣಸಭಾವೋ ಪನ ನ ಹೋತಿಯೇವಾ"ತಿ ವದನ್ತಿ। **ಆಲಸ್ಯ**ನ್ತಿ ಆಲಸಿಯಂ, ಯೇನ ಠಿತಟ್ಠಾನೇ ಠಿತೋವ, ನಿಸಿನ್ನಟ್ಠಾನೇ ನಿಸಿನ್ನೋವ ಹೋತಿ, ತೇಲೇಪಿ ಉತ್ತರನ್ತೇ ಠಿತಿಂ ನ ಕರೋತಿ। **ಪಮಾದೋ**ತಿ ನಿದ್ದಾಯ ವಾ ಕಿಲೇಸವಸೇನ ವಾ ಪಮಾದೋ। **ಅನುಟ್ಠಾನ**ನ್ತಿ ಕಮ್ಮಸಮಯೇ ಕಮ್ಮಕರಣವೀರಿಯಾಭಾವೋ। **ಅಸಂಯಮೋ**ತಿ ಸೀಲಸಞ್ಞಮಾಭಾವೋ ವಿಸ್ಸಟ್ಠಾಚಾರತಾ। **ನಿದ್ದಾ**ತಿ ಸೋಪ್ಪಬಹುಲತಾ। ತಾಯ ಗಚ್ಛನ್ತೋಪಿ ಠಿತೋಪಿ ನಿಸಿನ್ನೋಪಿ ನಿದ್ದಾಯತಿ, ಪಗೇವ ನಿಪನ್ನೋ। **ತನ್ದೀ**ತಿ ಅತಿಚ್ಛಾತಾದಿವಸೇನ ಆಗನ್ತುಕಾಲಸಿಯಂ। **ತೇ ಛಿದ್ದೇ**ತಿ ತಾನಿ ಛ ಛಿದ್ದಾನಿ ವಿವರಾನಿ। **ಸಬ್ಬಸೋ**ತಿ ಸಬ್ಬಾಕಾರೇನ। **ತ**ನ್ತಿ ನಿಪಾತಮತ್ತಂ। **ವಿವಜ್ಜಯೇ**ತಿ ವಜ್ಜೇಯ್ಯ ಜಹೇಯ್ಯ। ಛಟ್ಠಂ।

೭. ಇಸ್ಸರಿಯಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೭೭. ಸತ್ತಮೇ **ಸತ್ಥಮಲ**ನ್ತಿ ಮಲಗ್ಗಹಿತಸತ್ಥಂ। **ಕಿಂ ಸು ಹರನ್ತಂ ವಾರೇನ್ತೀ**ತಿ ಕಂ ಹರನ್ತಂ ನಿಸೇಧೇನ್ತಿ। **ವಸೋ**ತಿ ಆಣಾಪವತ್ತನಂ। **ಇತ್ಥೀ**ತಿ ಅವಿಸ್ಸಜ್ಜನೀಯಭಣ್ಡತ್ತಾ "ಇತ್ಥೀ ಭಣ್ಡಾನಮುತ್ತಮಂ, ವರಭಣ್ಡ"ನ್ತಿ ಆಹ। ಅಥ ವಾ ಸಬ್ಬೇಪಿ ಬೋಧಿಸತ್ತಾ ಚ ಚಕ್ಕವತ್ತಿನೋ ಚ ಮಾತುಕುಚ್ಛಿಯಂಯೇವ ನಿಬ್ಬತ್ತನ್ತೀತಿ "ಇತ್ಥೀ ಭಣ್ಡಾನಮುತ್ತಮ"ನ್ತಿ ಆಹ। **ಕೋಧೋ ಸತ್ಥಮಲ**ನ್ತಿ ಕೋಧೋ ಮಲಗ್ಗಹಿತಸತ್ಥಸದಿಸೋ, ಪಞ್ಞಾಸತ್ಥಸ್ಸ ವಾ ಮಲನ್ತಿ ಸತ್ಥಮಲಂ। **ಅಬ್ಬುದ**ನ್ತಿ ವಿನಾಸಕಾರಣಂ, ಚೋರಾ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ ವಿನಾಸಕಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಹರನ್ತೋ**ತಿ ಸಲಾಕಭತ್ತಾದೀನಿ ಗಹೇತ್ವಾ ಗಚ್ಛನ್ತೋ। ಸಲಾಕಭತ್ತಾದೀನಿ ಹಿ ಪಟ್ಠಪಿತಕಾಲೇಯೇವ ಮನುಸ್ಸೇಹಿ ಪರಿಚ್ಚತ್ತಾನಿ। ತೇಸಂ ತಾನಿ ಹರನ್ತೋ ಸಮಣೋ ಪಿಯೋ ಹೋತಿ, ಅನಾಹರನ್ತೇ ಪುಞ್ಞಹಾನಿಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರಿನೋ ಹೋನ್ತಿ। ಸತ್ತಮಂ।

೮. ಕಾಮಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೭೮. ಅಟ್ಠಮೇ **ಅತ್ತಾನಂ ನ ದದೇ**ತಿ ಪರಸ್ಸ ದಾಸಂ ಕತ್ವಾ ಅತ್ತಾನಂ ನ ದದೇಯ್ಯ ಠಪೇತ್ವಾ ಸಬ್ಬಬೋಧಿಸತ್ತೇತಿ ವುತ್ತಂ। ನ **ಪರಿಚ್ಚಜೇ**ತಿ ಸೀಹಬ್ಯಗ್ಘಾದೀನಂ ನ ಪರಿಚ್ಚಜೇಯ್ಯ ಸಬ್ಬಬೋಧಿಸತ್ತೇ ಠಪೇತ್ವಾಯೇವಾತಿ ವುತ್ತಂ। **ಕಲ್ಯಾಣ**ನ್ತಿ ಸಣ್ಹಂ ಮುದುಕಂ। **ಪಾಪಿಕ**ನ್ತಿ ಫರುಸಂ ವಾಚಂ। ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ಪಾಥೇಯ್ಯಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೭೯. ನವಮೇ **ಸದ್ಧಾ ಬನ್ಧತಿ ಪಾಥೇಯ್ಯ**ನ್ತಿ ಸದ್ಧಂ ಉಪ್ಪಾದೇತ್ವಾ ದಾನಂ ದೇತಿ, ಸೀಲಂ ರಕ್ಖತಿ, ಉಪೋಸಥಕಮ್ಮಂ ಕರೋತಿ, ತೇನೇತಂ ವುತ್ತಂ। **ಸಿರೀ**ತಿ ಇಸ್ಸರಿಯಂ। **ಆಸಯೋ**ತಿ ವಸನಟ್ಠಾನಂ। ಇಸ್ಸರಿಯೇ ಹಿ ಅಭಿಮುಖೀಭೂತೇ ಥಲತೋಪಿ ಜಲತೋಪಿ ಭೋಗಾ ಆಗಚ್ಛನ್ತಿಯೇವ। ತೇನೇತಂ ವುತ್ತಂ। **ಪರಿಕಸ್ಸತೀ**ತಿ ಪರಿಕಡ್ಢತಿ। ನವಮಂ।

೧೦. ಪಜ್ಜೋತಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೮೦. ದಸಮೇ **ಪಜ್ಜೋತೋ**ತಿ ಪದೀಪೋ ವಿಯ ಹೋತಿ। **ಜಾಗರೋ**ತಿ ಜಾಗರಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ವಿಯ ಹೋತಿ। **ಗಾವೋ ಕಮ್ಮೇ ಸಜೀವಾನ**ನ್ತಿ ಕಮ್ಮೇನ ಸಹ ಜೀವನ್ತಾನಂ ಗಾವೋವ ಕಮ್ಮೇ ಕಮ್ಮಸಹಾಯಾ ಕಮ್ಮದುತಿಯಕಾ ನಾಮ ಹೋನ್ತಿ। ಗೋಮಣ್ಡಲೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಕಸಿಕಮ್ಮಾದೀನಿ ನಿಪ್ಫಜ್ಜನ್ತಿ। **ಸೀತಸ್ಸ ಇರಿಯಾಪಥೋ**ತಿ ಸೀತಂ ಅಸ್ಸ ಸತ್ತಕಾಯಸ್ಸ ಇರಿಯಾಪಥೋ ಜೀವಿತವುತ್ತಿ। **ಸೀತ**ನ್ತಿ ನಙ್ಗಲಂ। ಯಸ್ಸ ಹಿ ನಙ್ಗಲೇಹಿ ಖೇತ್ತಂ ಅಪ್ಪಮತ್ತಕಮ್ಪಿ ಕಟ್ಠಂ ನ ಹೋತಿ, ಸೋ ಕಥಂ ಜೀವಿಸ್ಸತೀತಿ ವದತಿ। ದಸಮಂ।

೧೧. ಅರಣಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೮೧. ಏಕಾದಸಮೇ **ಅರಣಾ**ತಿ ನಿಕ್ಕಿಲೇಸಾ। **ವುಸಿತ**ನ್ತಿ ವುಸಿತವಾಸೋ। **ಭೋಜಿಸ್ಸಿಯ**ನ್ತಿ ಅದಾಸಭಾವೋ। **ಸಮಣಾ**ತಿ ಖೀಣಾಸವಸಮಣಾ। ತೇ ಹಿ ಏಕನ್ತೇನ ಅರಣಾ ನಾಮ। **ವುಸಿತಂ ನ ನಸ್ಸತೀ**ತಿ ತೇಸಂ ಅರಿಯಮಗ್ಗವಾಸೋ ನ ನಸ್ಸತಿ। **ಪರಿಜಾನನ್ತೀ**ತಿ ಪುಥುಜ್ಜನಕಲ್ಯಾಣಕತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಸೇಖಾ ಲೋಕಿಯಲೋಕುತ್ತರಾಯ ಪರಿಞ್ಞಾಯ ಪರಿಜಾನನ್ತಿ। **ಭೋಜಿಸ್ಸಿಯ**ನ್ತಿ ಖೀಣಾಸವಸಮಣಾನಂಯೇವ ನಿಚ್ಚಂ ಭುಜಿಸ್ಸಭಾವೋ ನಾಮ। **ವನ್ದನ್ತೀ**ತಿ ಪಬ್ಬಜಿತದಿವಸತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ವನ್ದನ್ತಿ। **ಪತಿಟ್ಠಿತ**ನ್ತಿ ಸೀಲೇ ಪತಿಟ್ಠಿತಂ । **ಸಮಣೀಧಾ**ತಿ ಸಮಣಂ ಇಧ। **ಜಾತಿಹೀನ**ನ್ತಿ ಅಪಿ ಚಣ್ಡಾಲಕುಲಾ ಪಬ್ಬಜಿತಂ। **ಖತ್ತಿಯಾ**ತಿ ನ ಕೇವಲಂ ಖತ್ತಿಯಾವ, ದೇವಾಪಿ ಸೀಲಸಮ್ಪನ್ನಂ ಸಮಣಂ ವನ್ದನ್ತಿಯೇವಾತಿ। ಏಕಾದಸಮಂ।

ಛೇತ್ವಾವಗ್ಗೋ ಅಟ್ಠಮೋ।

ಇತಿ ಸಾರತ್ಥಪ್ಪಕಾಸಿನಿಯಾ

ಸಂಯುತ್ತನಿಕಾಯ-ಅಟ್ಠಕಥಾಯ

ದೇವತಾಸಂಯುತ್ತವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೨. ದೇವಪುತ್ತಸಂಯುತ್ತಂ

೧. ಪಠಮವಗ್ಗೋ

೧. ಪಠಮಕಸ್ಸಪಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೮೨. ದೇವಪುತ್ತಸಂಯುತ್ತಸ್ಸ ಪಠಮೇ **ದೇವಪುತ್ತೋ**ತಿ ದೇವಾನಞ್ಹಿ ಅಙ್ಕೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಾ ಪುರಿಸಾ ದೇವಪುತ್ತಾ ನಾಮ, ಇತ್ಥಿಯೋ ದೇವಧೀತರೋ ನಾಮ ಹೋನ್ತಿ। ನಾಮವಸೇನ ಅಪಾಕಟಾವ ''ಅಞ್ಞತರಾ ದೇವತಾ''ತಿ ವುಚ್ಚತಿ, ಪಾಕಟೋ ''ಇತ್ಥನ್ನಾಮೋ ದೇವಪುತ್ತೋ''ತಿ। ತಸ್ಮಾ ಹೇಟ್ಠಾ ''ಅಞ್ಞತರಾ ದೇವತಾ''ತಿ ವತ್ವಾ ಇಧ ''ದೇವಪುತ್ತೋ''ತಿ ವುತ್ತಂ। **ಅನುಸಾಸ**ನ್ತಿ ಅನುಸಿಟ್ಠಿಂ। ಅಯಂ ಕಿರ ದೇವಪುತ್ತೋ ಭಗವತಾ ಸಮ್ಬೋಧಿತೋ ಸತ್ತಮೇ ವಸ್ಸೇ ಯಮಕಪಾಟಿಹಾರಿಯಂ ಕತ್ವಾ ತಿದಸಪುರೇ ವಸ್ಸಂ ಉಪಗಮ್ಮ ಅಭಿಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇನ್ತೇನ ಝಾನವಿಭಙ್ಗೇ - ''ಭಿಕ್ಖೂತಿ ಸಮಞ್ಞಾಯ ಭಿಕ್ಖು, ಪಟಿಞ್ಞಾಯ ಭಿಕ್ಖೂ''ತಿ (ವಿಭ॰ ೫೧೦)। ಏವಂ ಭಿಕ್ಖುನಿದ್ದೇಸಂ ಕಥಿಯಮಾನಂ ಅಸ್ಸೋಸಿ। ''ಏವಂ ವಿತಕ್ಕೇಥ, ಮಾ ಏವಂ ವಿತಕ್ಕಯಿತ್ಥ, ಏವಂ ಮನಸಿಕರೋಥ, ಮಾ ಏವಂ ಮನಸಾಕತ್ಥ। ಇದಂ ಪಜಹಥ, ಇದಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರಥಾ''ತಿ (ಪಾರಾ॰ ೧೯)। ಏವರೂಪಂ ಪನ ಭಿಕ್ಖುಓವಾದಂ ಭಿಕ್ಖುಅನುಸಾಸನಂ ನ ಅಸ್ಸೋಸಿ। ಸೋ ತಂ ಸನ್ಧಾಯ - ''ಭಿಕ್ಖುಂ ಭಗವಾ ಪಕಾಸೇಸಿ, ನೋ ಚ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಅನುಸಾಸ''ನ್ತಿ ಆಹ।

ತೇನ ಹೀತಿ ಯಸ್ಮಾ ಮಯಾ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಅನುಸಿಟ್ಠಿ ನ ಪಕಾಸಿತಾತಿ ವದಸಿ, ತಸ್ಮಾ। **ತಞ್ಞೇವೇತ್ಥ ಪಟಿಭಾತೂ**ತಿ ತುಯ್ಹೇವೇಸಾ ಅನುಸಿಟ್ಠಿಪಕಾಸನಾ ಉಪಟ್ಠಾತೂತಿ। ಯೋ ಹಿ ಪಞ್ಹಂ ಕಥೇತುಕಾಮೋ ಹೋತಿ, ನ ಚ ಸಕ್ಕೋತಿ ಸಬ್ಬಞ್ಞುತಞ್ಞಾಣೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದಿತ್ವಾ ಕಥೇತುಂ। ಯೋ ವಾ ನ ಕಥೇತುಕಾಮೋ ಹೋತಿ, ಸಕ್ಕೋತಿ ಪನ ಕಥೇತುಂ। ಯೋ ವಾ ನೇವ ಕಥೇತುಕಾಮೋ ಹೋತಿ, ಕಥೇತುಂ ನ ಚ ಸಕ್ಕೋತಿ। ಸಬ್ಬೇಸಮ್ಪಿ ತೇಸಂ ಭಗವಾ ಪಞ್ಹಂ ಭಾರಂ ನ ಕರೋತಿ। ಅಯಂ ಪನ ದೇವಪುತ್ತೋ ಕಥೇತುಕಾಮೋ ಚೇವ, ಸಕ್ಕೋತಿ ಚ ಕಥೇತುಂ। ತಸ್ಮಾ ತಸ್ಸೇವ ಭಾರಂ ಕರೋನ್ತೋ ಭಗವಾ ಏವಮಾಹ। ಸೋಪಿ ಪಞ್ಹಂ ಕಥೇಸಿ।

ತತ್ಥ **ಸುಭಾಸಿತಸ್ಸ ಸಿಕ್ಖೇಥಾ**ತಿ ಸುಭಾಸಿತಂ ಸಿಕ್ಖೇಯ್ಯ, ಚತುಸಚ್ಚನಿಸ್ಸಿತಂ ದಸಕಥಾವತ್ಥುನಿಸ್ಸಿತಂ ಸತ್ತತಿಂಸಬೋಧಿಪಕ್ಖಿಯನಿಸ್ಸಿತಂ ಚತುಬ್ಬಿಧಂ ವಚೀಸುಚರಿತಮೇವ ಸಿಕ್ಖೇಯ್ಯ। **ಸಮಣೂಪಾಸನಸ್ಸ ಚಾ**ತಿ ಸಮಣೇಹಿ ಉಪಾಸಿತಬ್ಬಂ ಸಮಣೂಪಾಸನಂ ನಾಮ ಅಟ್ಠತಿಂಸಭೇದಂ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ, ತಮ್ಪಿ ಸಿಕ್ಖೇಯ್ಯ ಭಾವೇಯ್ಯಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ಬಹುಸ್ಸುತಾನಂ ವಾ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಉಪಾಸನಮ್ಪಿ ಸಮಣೂಪಾಸನಂ। ತಮ್ಪಿ 'ಕಿಂ, ಭನ್ತೇ, ಕುಸಲ''ನ್ತಿಆದಿನಾ ಪಞ್ಹಪುಚ್ಛನೇನ ಪಞ್ಞಾವುದ್ಧತ್ಥಂ ಸಿಕ್ಖೇಯ್ಯ। **ಚಿತ್ತವೂಪಸಮಸ್ಸ ಚಾ**ತಿ ಅಟ್ಠಸಮಾಪತ್ತಿವಸೇನ ಚಿತ್ತವೂಪಸಮಂ ಸಿಕ್ಖೇಯ್ಯ। ಇತಿ ದೇವಪುತ್ತೇನ ತಿಸ್ಸೋ ಸಿಕ್ಖಾ ಕಥಿತಾ ಹೋನ್ತಿ। ಪುರಿಮಪದೇನ ಹಿ ಅಧಿಸೀಲಸಿಕ್ಖಾ ಕಥಿತಾ, ದುತಿಯಪದೇನ ಅಧಿಪಞ್ಞಾಸಿಕ್ಖಾ, ಚಿತ್ತವೂಪಸಮೇನ ಅಧಿಚಿತ್ತಸಿಕ್ಖಾತಿ ಏವಂ ಇಮಾಯ ಗಾಥಾಯ ಸಕಲಮ್ಪಿ ಸಾಸನಂ ಪಕಾಸಿತಮೇವ ಹೋತಿ। ಪಠಮಂ।

೨. ದುತಿಯಕಸ್ಸಪಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೮೩. ದುತಿಯೇ **ಝಾಯೀ**ತಿ ದ್ವೀಹಿ ಝಾನೇಹಿ ಝಾಯೀ। **ವಿಮುತ್ತಚಿತ್ತೋ**ತಿ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನವಿಮುತ್ತಿಯಾ ವಿಮುತ್ತಚಿತ್ತೋ। **ಹದಯಸ್ಸಾನುಪತ್ತಿ**ನ್ತಿ ಅರಹತ್ತಂ। **ಲೋಕಸ್ಸಾ**ತಿ ಸಙ್ಖಾರಲೋಕಸ್ಸ। **ಅನಿಸ್ಸಿತೋ**ತಿ ತಣ್ಹಾದಿಟ್ಠೀಹಿ ಅನಿಸ್ಸಿತೋ, ತಣ್ಹಾದಿಟ್ಠಿಯೋ ವಾ ಅನಿಸ್ಸಿತೋ। **ತದಾನಿಸಂಸೋ**ತಿ ಅರಹತ್ತಾನಿಸಂಸೋ। ಇದಂ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ - ಅರಹತ್ತಾನಿಸಂಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಅರಹತ್ತಂ ಪತ್ಥೇನ್ತೋ ಝಾಯೀ ಭವೇಯ್ಯ, ಸುವಿಮುತ್ತಚಿತ್ತೋ ಭವೇಯ್ಯ, ಲೋಕಸ್ಸ ಉದಯಬ್ಬಯಂ ಞತ್ವಾ ಅನಿಸ್ಸಿತೋ ಭವೇಯ್ಯ। ತನ್ತಿಧಮ್ಮೋ ಪನ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಸಾಸನೇ ಪುಬ್ಬಭಾಗೋತಿ। ದುತಿಯಂ।

೩-೪. ಮಾಘಸುತ್ತಾದಿವಣ್ಣನಾ

೮೪. ತತಿಯೇ **ಮಾಘೋ**ತಿ ಸಕ್ಕಸ್ಸೇತಂ ನಾಮಂ। ಸ್ವೇವ ವತ್ತೇನ ಅಞ್ಞೇ ಅಭಿಭವಿತ್ವಾ ದೇವಿಸ್ಸರಿಯಂ ಪತ್ತೋತಿ **ವತ್ರಭೂ,** ವತ್ರನಾಮಕಂ ವಾ ಅಸುರಂ ಅಭಿಭವತೀತಿ ವತ್ರಭೂ। ತತಿಯಂ।

೮೫. ಚತುತ್ಥಂ ವುತ್ತತ್ಥಮೇವ। ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ದಾಮಲಿಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೮೬. ಪಞ್ಚಮೇ **ನ ತೇನಾಸೀಸತೇ ಭವ**ನ್ತಿ ತೇನ ಕಾರಣೇನ ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ಭವಂ ನ ಪತ್ಥೇತಿ। ಆಯತಪಗ್ಗಹೋ ನಾಮೇಸ ದೇವಪುತ್ತೋ, ಖೀಣಾಸವಸ್ಸ ಕಿಚ್ಚವೋಸಾನಂ ನತ್ಥಿ। ಖೀಣಾಸವೇನ ಹಿ ಆದಿತೋ ಅರಹತ್ತಪ್ಪತ್ತಿಯಾ ವೀರಿಯಂ ಕತಂ , ಅಪರಭಾಗೇ ಮಯಾ ಅರಹತ್ತಂ ಪತ್ತನ್ತಿ ಮಾ ತುಣ್ಹೀ ಭವತು, ತಥೇವ ವೀರಿಯಂ ದಳ್ಹಂ ಕರೋತು ಪರಕ್ಕಮತೂತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ಏವಮಾಹ।

ಅಥ ಭಗವಾ "ಅಯಂ ದೇವಪುತ್ತೋ ಖೀಣಾಸವಸ್ಸ ಕಿಚ್ಚವೋಸಾನಂ ಅಕಥೇನ್ತೋ ಮಮ ಸಾಸನಂ ಅನಿಯ್ಯಾನಿಕಂ ಕಥೇತಿ, ಕಿಚ್ಚವೋಸಾನಮಸ್ಸ ಕಥೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ **ನತ್ಥಿ ಕಿಚ್ಚ**ನ್ತಿಆದಿಮಾಹ। ತೀಸು ಕಿರ ಪಿಟಕೇಸು ಅಯಂ ಗಾಥಾ ಅಸಂಕಿಣ್ಣಾ। ಭಗವತಾ ಹಿ ಅಞ್ಞತ್ಥ ವೀರಿಯಸ್ಸ ದೋಸೋ ನಾಮ ದಸ್ಸಿತೋ ನತ್ಥಿ। ಇಧ ಪನ ಇಮಂ ದೇವಪುತ್ತಂ ಪಟಿಬಾಹಿತ್ವಾ "ಖೀಣಾಸವೇನ ಪುಬ್ಬಭಾಗೇ ಆಸವಕ್ಖಯತ್ಥಾಯ ಅರಞ್ಞೇ ವಸನ್ತೇನ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ಆದಾಯ ವೀರಿಯಂ ಕತಂ, ಅಪರಭಾಗೇ ಸಚೇ ಇಚ್ಛತಿ, ಕರೋತು, ನೋ ಚೇ ಇಚ್ಛತಿ, ಯಥಾಸುಖಂ ವಿಹರತೂ"ತಿ ಖೀಣಾಸವಸ್ಸ ಕಿಚ್ಚವೋಸಾನದಸ್ಸನತ್ಥಂ ಏವಮಾಹ। ತತ್ಥ **ಗಾಧ**ನ್ತಿ ಪತಿಟ್ಠಂ। ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ಕಾಮದಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೮೭. ಛಟ್ಠೇ **ದುಕ್ಕರ**ನ್ತಿ ಅಯಂ ಕಿರ ದೇವಪುತ್ತೋ ಪುಬ್ಬಯೋಗಾವಚರೋ ಬಹಲಕಿಲೇಸತಾಯ ಸಪ್ಪಯೋಗೇನ ಕಿಲೇಸೇ ವಿಕ್ಖಮ್ಭೇನ್ತೋ ಸಮಣಧಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾ ಪುಬ್ಬೂಪನಿಸ್ಸಯಮನ್ದತಾಯ ಅರಿಯಭೂಮಿಂ ಅಪ್ಪತ್ವಾವ ಕಾಲಂ ಕತ್ವಾ ದೇವಲೋಕೇ ನಿಬ್ಬತ್ತೋ। ಸೋ "ತಥಾಗತಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ ದುಕ್ಕರಭಾವಂ ಆರೋಚೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಏವಮಾಹ। ತತ್ಥ **ದುಕ್ಕರ**ನ್ತಿ ದಸಪಿ ವಸ್ಸಾನಿ…ಪೇ॰… ಸಟ್ಠಿಪಿ ಯದೇತಂ ಏಕನ್ತಪರಿಸುದ್ಧಸ್ಸ ಸಮಣಧಮ್ಮಸ್ಸ ಕರಣಂ ನಾಮ, ತಂ ದುಕ್ಕರಂ। **ಸೇಖಾ**ತಿ ಸತ್ತ ಸೇಖಾ। **ಸೀಲಸಮಾಹಿತಾ**ತಿ ಸೀಲೇನ ಸಮಾಹಿತಾ ಸಮುಪೇತಾ। **ಠಿತತ್ತಾ**ತಿ ಪತಿಟ್ಠಿತಸಭಾವಾ। ಏವಂ ಪುಚ್ಛಿತಪಞ್ಹಂ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇತ್ವಾ ಇದಾನಿ ಉಪರಿಪಞ್ಹಸಮುಟ್ಠಾಪನತ್ಥಂ **ಅನಗಾರಿಯುಪೇತಸ್ಸಾ**ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ **ಅನಗಾರಿಯುಪೇತಸ್ಸಾ**ತಿ ಅನಗಾರಿಯಂ ನಿಗ್ಗೇಹಭಾವಂ ಉಪೇತಸ್ಸ। ಸತ್ತಭೂಮಿಕೇಪಿ ಹಿ ಪಾಸಾದೇ ವಸನ್ತೋ ಭಿಕ್ಖು ವುಡ್ಢತರೇನ ಆಗನ್ತ್ವಾ "ಮಯ್ಹಂ ಇದಂ ಪಾಪುಣಾತೀ"ತಿ ವುತ್ತೇ ಪತ್ತಚೀವರಂ ಆದಾಯ ನಿಕ್ಖಮತೇವ। ತಸ್ಮಾ "ಅನಗಾರಿಯುಪೇತೋ"ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। **ತುಟ್ಠೀ**ತಿ ಚತುಪಚ್ಚಯಸನ್ತೋಸೋ। **ಭಾವನಾಯಾ**ತಿ ಚಿತ್ತವೂಪಸಮಭಾವನಾಯ।

ತೇ ಛೇತ್ವಾ ಮಚ್ಚುನೋ ಜಾಲನ್ತಿ ಯೇ ರತ್ತಿನ್ದಿವಂ ಇನ್ದ್ರಿಯೂಪಸಮೇ ರತಾ, ತೇ ದುಸ್ಸಮಾದಹಂ ಚಿತ್ತಂ ಸಮಾದಹನ್ತಿ। ಯೇ ಚ ಸಮಾಹಿತಚಿತ್ತಾ, ತೇ ಚತುಪಚ್ಚಯಸನ್ತೋಸಂ ಪೂರೇನ್ತಾ ನ ಕಿಲಮನ್ತಿ। ಯೇ ಸನ್ತುಟ್ಠಾ, ತೇ ಸೀಲಂ ಪೂರೇನ್ತಾ ನ ಕಿಲಮನ್ತಿ । ಯೇ ಸೀಲೇ ಪತಿಟ್ಠಿತಾ ಸತ್ತ ಸೇಖಾ, ತೇ ಅರಿಯಾ ಮಚ್ಚುನೋ ಜಾಲಸಙ್ಖಾತಂ ಕಿಲೇಸಜಾಲಂ ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಗಚ್ಛನ್ತಿ। **ದುಗ್ಗಮೋ**ತಿ "ಸಚ್ಚಮೇತಂ, ಭನ್ತೇ, ಯೇ ಇನ್ದ್ರಿಯೂಪಸಮೇ ರತಾ, ತೇ ದುಸ್ಸಮಾದಹಂ ಸಮಾದಹನ್ತಿ…ಪೇ॰… ಯೇ ಸೀಲೇ ಪತಿಟ್ಠಿತಾ, ತೇ ಮಚ್ಚುನೋ ಜಾಲಂ ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಗಚ್ಛನ್ತಿ"। ಕಿಂ ನ ಗಚ್ಛಿಸ್ಸನ್ತಿ? ಅಯಂ ಪನ ದುಗ್ಗಮೋ ಭಗವಾ ವಿಸಮೋ ಮಗ್ಗೋತಿ ಆಹ। ತತ್ಥ ಕಿಞ್ಚಾಪಿ

ಅರಿಯಮಗ್ಗೋ ನೇವ ದುಗ್ಗಮೋ ನ ವಿಸಮೋ, ಪುಬ್ಬಭಾಗಪಟಿಪದಾಯ ಪನಸ್ಸ ಬಹೂ ಪರಿಸ್ಸಯಾ ಹೋನ್ತಿ। ತಸ್ಮಾ ಏವಂ ವುತ್ತೋ। **ಅವಂಸಿರಾ**ತಿ ಇಣಾಸಿರೇನ ಅಧೋಸಿರಾ ಹುತ್ವಾ ಪಪತನ್ತಿ। ಅರಿಯಮಗ್ಗಂ ಆರೋಹಿತುಂ ಅಸಮತ್ಥತಾಯೇವ ಚ ತೇ ಅನರಿಯಮಗ್ಗೇ ಪಪತನ್ತೀತಿ ಚ ವುಚ್ಚನ್ತಿ। **ಅರಿಯಾನಂ ಸಮೋ ಮಗ್ಗೋ**ತಿ ಸ್ವೇವ ಮಗ್ಗೋ ಅರಿಯಾನಂ ಸಮೋ ಹೋತಿ। **ವಿಸಮೇ ಸಮಾ**ತಿ ವಿಸಮೇಪಿ ಸತ್ತಕಾಯೇ ಸಮಾಯೇವ। ಛಟ್ಠಂ।

೭. ಪಞ್ಚಾಲಚಣ್ಡಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

ೱೱ. ಸತ್ತಮೇ **ಸಮ್ಬಾಧೇ**ತಿ ನೀವರಣಸಮ್ಬಾಧಂ ಕಾಮಗುಣಸಮ್ಬಾಧನ್ತಿ ದ್ವೇ ಸಮ್ಬಾಧಾ। ತೇಸು ಇಧ ನೀವರಣಸಮ್ಬಾಧಂ ಅಧಿಪ್ಪೇತಂ। **ಓಕಾಸ**ನ್ತಿ ಝಾನಸ್ಸೇತಂ ನಾಮಂ। **ಪಟಿಲೀನನಿಸಭೋ**ತಿ ಪಟಿಲೀನಸೇಟ್ಠೋ। ಪಟಿಲೀನೋ ನಾಮ ಪಹೀನಮಾನೋ ವುಚ್ಚತಿ। ಯಥಾಹ - "ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಪಟಿಲೀನೋ ಹೋತಿ । ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಅಸ್ಮಿಮಾನೋ ಪಹೀನೋ ಹೋತಿ ಉಚ್ಛಿನ್ನಮೂಲೋ ತಾಲಾವತ್ಥುಕತೋ ಅನಭಾವಂಕತೋ ಆಯತಿಂ ಅನುಪ್ಪಾದಧಮ್ಮೋ"ತಿ (ಅ॰ ನಿ॰ ೪.೩೮; ಮಹಾನಿ॰ ೮೭)। **ಪಚ್ಚಲತ್ಥಂಸೂ**ತಿ ಪಟಿಲಭಿಂಸು। **ಸಮ್ಮಾ ತೇ**ತಿ ಯೇ ನಿಬ್ಬಾನಪತ್ತಿಯಾ ಸತಿಂ ಪಟಿಲಭಿಂಸು, ತೇ ಲೋಕುತ್ತರಸಮಾಧಿನಾಪಿ ಸುಸಮಾಹಿತಾತಿ ಮಿಸ್ಸಕಜ್ಝಾನಂ ಕಥಿತಂ। ಸತ್ತಮಂ।

೮. ತಾಯನಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

ೱ೯. ಅಟ್ಠಮೇ **ಪುರಾಣತಿತ್ಥಕರೋ**ತಿ ಪುಬ್ಬೇ ತಿತ್ಥಕರೋ। ಏತ್ಥ ಚ ತಿತ್ಥಂ ನಾಮ ದ್ವಾಸಟ್ಠಿ ದಿಟ್ಠಿಯೋ, ತಿತ್ಥಕರೋ ನಾಮ ತಾಸಂ ಉಪ್ಪಾದಕೋ ಸತ್ಥಾ। ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ ನನ್ದೋ, ವಚ್ಛೋ, ಕಿಸೋ, ಸಂಕಿಚ್ಚೋ। ಪುರಾಣಾದಯೋ ಪನ ತಿತ್ಥಿಯಾ ನಾಮ। ಅಯಂ ಪನ ದಿಟ್ಠಿಂ ಉಪ್ಪಾದೇತ್ವಾ ಕಥಂ ಸಗ್ಗೇ ನಿಬ್ಬತ್ತೋತಿ? ಕಮ್ಮವಾದಿತಾಯ। ಏಸ ಕಿರ ಉಪೋಸಥಭತ್ತಾದೀನಿ ಅದಾಸಿ, ಅನಾಥಾನಂ ವತ್ತಂ ಪಟ್ಠಪೇಸಿ, ಪತಿಸ್ಸಯೇ ಅಕಾಸಿ, ಪೋಕ್ಖರಣಿಯೋ ಖಣಾಪೇಸಿ, ಅಞ್ಞಮ್ಪಿ ಬಹುಂ ಕಲ್ಯಾಣಂ ಅಕಾಸಿ। ಸೋ ತಸ್ಸ ನಿಸ್ಸನ್ದೇನ ಸಗ್ಗೇ ನಿಬ್ಬತ್ತೋ, ಸಾಸನಸ್ಸ ಪನ ನಿಯ್ಯಾನಿಕಭಾವಂ ಜಾನಾತಿ। ಸೋ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಸಾಸನಾನುಚ್ಛವಿಕಾ ವೀರಿಯಪ್ಪಟಿಸಂಯುತ್ತಾ ಗಾಥಾ ವಕ್ಖಾಮೀತಿ ಆಗನ್ತ್ವಾ **ಛಿನ್ದ ಸೋತ**ನ್ತಿಆದಿಮಾಹ।

ತತ್ಥ **ಛಿನ್ದಾ**ತಿ ಅನಿಯಮಿತಆಣತ್ತಿ। **ಸೋತ**ನ್ತಿ ತಣ್ಹಾಸೋತಂ। **ಪರಕ್ಕಮ್ಮಾ**ತಿ ಪರಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ವೀರಿಯಂ ಕತ್ವಾ। **ಕಾಮೇ**ತಿ ಕಿಲೇಸಕಾಮೇಪಿ ವತ್ಥುಕಾಮೇಪಿ। **ಪನುದಾ**ತಿ ನೀಹರ। **ಏಕತ್ತ**ನ್ತಿ ಝಾನಂ। ಇದಂ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ - ಕಾಮೇ ಅಜಹಿತ್ವಾ ಮುನಿ ಝಾನಂ ನ ಉಪಪಜ್ಜತಿ, ನ ಪಟಿಲಭತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಕಯಿರಾ ಚೇ ಕಯಿರಾಥೇನ**ನ್ತಿ ಯದಿ ವೀರಿಯಂ ಕರೇಯ್ಯ, ಕರೇಯ್ಯಾಥ, ತಂ ವೀರಿಯಂ ನ ಓಸಕ್ಕೇಯ್ಯ। **ದಳ್ಹಮೇನಂ ಪರಕ್ಕಮೇ**ತಿ ದಳ್ಹಂ ಏನಂ ಕರೇಯ್ಯ। **ಸಿಥಿಲೋ ಹಿ ಪರಿಬ್ಬಾಜೋ**ತಿ ಸಿಥಿಲಗಹಿತಾ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾ। **ಭಿಯ್ಯೋ ಆಕಿರತೇ ರಜ**ನ್ತಿ ಅತಿರೇಕಂ ಉಪರಿ ಕಿಲೇಸರಜಂ ಆಕಿರತಿ। **ಅಕತಂ ದುಕ್ಕಟಂ ಸೇಯ್ಯೋ**ತಿ ದುಕ್ಕಟಂ ಅಕತಮೇವ ಸೇಯ್ಯೋ। **ಯಂ ಕಿಞ್ಚೇ**ತಿ ನ ಕೇವಲಂ ದುಕ್ಕಟಂ ಕತ್ವಾ ಕತಸಾಮಞ್ಞಮೇವ, ಅಞ್ಞಮ್ಪಿ ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ಸಿಥಿಲಂ ಕತಂ ಏವರೂಪಮೇವ ಹೋತಿ। **ಸಂಕಿಲಿಟ್ಠ**ನ್ತಿ ದುಕ್ಕರಕಾರಿಕವತಂ। ಇಮಸ್ಮಿಂ ಹಿ ಸಾಸನೇ ಪಚ್ಚಯಹೇತು ಸಮಾದಿನ್ನಧುತಙ್ಗವತಂ ಸಂಕಿಲಿಟ್ಠಮೇವ। **ಸಙ್ಕಸ್ಸರ**ನ್ತಿ ಸಙ್ಕಾಯ ಸರಿತಂ, "ಇದಮ್ಪಿ ಇಮಿನಾ ಕತಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಇದಮ್ಪಿ ಇಮಿನಾ"ತಿ ಏವಂ ಆಸಙ್ಕಿತಪರಿಸಙ್ಕಿತಂ। **ಆದಿಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಿಕಾ**ತಿ ಮಗ್ಗಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಸ್ಸ ಆದಿಭೂತಾ ಪುಬ್ಬಪಧಾನಭೂತಾ। ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ಚನ್ದಿಮಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೯೦. ನವಮೇ **ಚನ್ದಿಮಾ**ತಿ ಚನ್ದವಿಮಾನವಾಸೀ ದೇವಪುತ್ತೋ। **ಸಬ್ಬಧೀ**ತಿ ಸಬ್ಬೇಸು ಖನ್ಧಆಯತನಾದೀಸು। **ಲೋಕಾನುಕಮ್ಪಕಾ**ತಿ ತುಯ್ಹಮ್ಪಿ ಏತಸ್ಸಪಿ ತಾದಿಸಾ ಏವ। **ಸನ್ತರಮಾನೋವಾ**ತಿ ತುರಿತೋ ವಿಯ। **ಪಮುಞ್ಚಸೀ**ತಿ ಅತೀತತ್ಥೇ ವತ್ತಮಾನವಚನಂ। ನವಮಂ।

೧೦. ಸೂರಿಯಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೯೧. ದಸಮೇ **ಸೂರಿಯೋ**ತಿ ಸೂರಿಯವಿಮಾನವಾಸೀ ದೇವಪುತ್ತೋ। **ಅನ್ಧಕಾರೇ**ತಿ ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣುಪ್ಪತ್ತಿನಿವಾರಣೇನ ಅನ್ಧಭಾವಕರಣೇ। ವಿರೋಚತೀತಿ **ವೇರೋಚನೋ। ಮಣ್ಡಲೀ**ತಿ ಮಣ್ಡಲಸಣ್ಠಾನೋ। **ಮಾ, ರಾಹು, ಗಿಲೀ ಚರಮನ್ತಲಿಕ್ಖೇ**ತಿ ಅನ್ತಲಿಕ್ಖೇ ಚರಂ ಸೂರಿಯಂ, ರಾಹು, ಮಾ ಗಿಲೀತಿ ವದತಿ। ಕಿಂ ಪನೇಸ ತಂ ಗಿಲತೀತಿ ? ಆಮ, ಗಿಲತಿ। ರಾಹುಸ್ಸ ಹಿ ಅತ್ತಭಾವೋ ಮಹಾ, ಉಚ್ಚತ್ತನೇನ ಅಟ್ಠಯೋಜನಸತಾಧಿಕಾನಿ ಚತ್ತಾರಿ ಯೋಜನಸಹಸ್ಸಾನಿ, ಬಾಹನ್ತರಮಸ್ಸ ದ್ವಾದಸಯೋಜನಸತಾನಿ, ಬಹಲತ್ತೇನ ಛ ಯೋಜನಸತಾನಿ, ಸೀಸಂ ನವ ಯೋಜನಸತಂ, ನಲಾಟಂ ತಿಯೋಜನಸತಂ, ಭಮುಕನ್ತರಂ ಪಣ್ಣಾಸಯೋಜನಂ, ಮುಖಂ ದ್ವಿಯೋಜನಸತಂ, ಘಾನಂ ತಿಯೋಜನಸತಂ, ಮುಖಾಧಾನಂ ತಿಯೋಜನಸತಗಮ್ಭೀರಂ ಹತ್ಥತಲಪಾದತಲಾನಿ ಪುಥುಲತೋ ದ್ವಿಯೋಜನಸತಾನಿ । ಅಙ್ಗುಲಿಪಬ್ಬಾನಿ ಪಣ್ಣಾಸ ಯೋಜನಾನಿ। ಸೋ ಚನ್ದಿಮಸೂರಿಯೇ ವಿರೋಚಮಾನೇ ದಿಸ್ವಾ ಇಸ್ಸಾಪಕತೋ ತೇಸಂ ಗಮನವೀಥಿಂ ಓತರಿತ್ವಾ ಮುಖಂ ವಿವರಿತ್ವಾ ತಿಟ್ಠತಿ। ಚನ್ದವಿಮಾನಂ ಸೂರಿಯವಿಮಾನಂ ವಾ ತಿಯೋಜನಸತಿಕೇ ಮಹಾನರಕೇ ಪಕ್ಖಿತ್ತಂ ವಿಯ ಹೋತಿ। ವಿಮಾನೇ ಅಧಿವತ್ಥಾ ದೇವತಾ ಮರಣಭಯತಜ್ಜಿತಾ ಏಕಪ್ಪಹಾರೇನೇವ ವಿರವನ್ತಿ। ಸೋ ಪನ ವಿಮಾನಂ ಕದಾಚಿ ಹತ್ಥೇನ ಛಾದೇತಿ, ಕದಾಚಿ ಹನುಕಸ್ಸ ಹೇಟ್ಠಾ ಪಕ್ಖಿಪತಿ, ಕದಾಚಿ ಜಿವ್ಹಾಯ ಪರಿಮಜ್ಜತಿ, ಕದಾಚಿ ಅವಗಣ್ಡಕಾರಕಂ ಭುಞ್ಜನ್ತೋ ವಿಯ ಕಪೋಲನ್ತರೇ ಠಪೇತಿ। ವೇಗಂ ಪನ ವಾರೇತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋತಿ। ಸಚೇ ವಾರೇಸ್ಸಾಮೀತಿ ಗಣ್ಹೇಯ್ಯ, ಮತ್ಥಕಂ ತಸ್ಸ ಭಿನ್ದಿತ್ವಾ ನಿಕ್ಖಮೇಯ್ಯ, ಆಕಡ್ಢಿತ್ವಾ ವಾ ನಂ ಓನಮೇಯ್ಯ। ತಸ್ಮಾ ವಿಮಾನೇನ ಸಹೇವ ಗಚ್ಛತಿ। **ಪಜಂ ಮಮ**ನ್ತಿ ಚನ್ದಿಮಸೂರಿಯಾ ಕಿರ ದ್ವೇಪಿ ದೇವಪುತ್ತಾ ಮಹಾಸಮಯಸುತ್ತಕಥನದಿವಸೇ ಸೋತಾಪತ್ತಿಫಲಂ ಪತ್ತಾ। ತೇನ ಭಗವಾ "ಪಜಂ ಮಮ"ನ್ತಿ ಆಹ, ಪುತ್ತೋ ಮಮ ಏಸೋತಿ ಅತ್ಥೋ। ದಸಮಂ।

ಪಠಮೋ ವಗ್ಗೋ।

೨. ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕವಗ್ಗೋ

೧. ಚನ್ದಿಮಸಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೯೨. ದುತಿಯವಗ್ಗಸ್ಸ ಪಠಮೇ **ಕಚ್ಛೇವಾ**ತಿ ಕಚ್ಛೇ ವಿಯ। **ಕಚ್ಛೇ**ತಿ ಪಬ್ಬತಕಚ್ಛೇಪಿ ನದೀಕಚ್ಛೇಪಿ। **ಏಕೋದಿ ನಿಪಕಾ**ತಿ ಏಕಗ್ಗಚಿತ್ತಾ ಚೇವ ಪಞ್ಞಾನೇಪಕ್ಕೇನ ಚ ಸಮನ್ನಾಗತಾ। **ಸತಾ**ತಿ ಸತಿಮನ್ತೋ। ಇದಂ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ - ಯೇ ಝಾನಾನಿ ಲಭಿತ್ವಾ ಏಕೋದೀ ನಿಪಕಾ ಸತಾ ವಿಹರನ್ತಿ, ತೇ ಅಮಕಸೇ ಪಬ್ಬತಕಚ್ಛೇ ವಾ ನದೀಕಚ್ಛೇ ವಾ ಮಗಾ ವಿಯ ಸೋತ್ಥಿಂ ಗಮಿಸ್ಸನ್ತೀತಿ। **ಪಾರ**ನ್ತಿ ನಿಬ್ಬಾನಂ। **ಅಮ್ಬುಜೋ**ತಿ ಮಚ್ಛೋ। **ರಣಞ್ಜಹಾ**ತಿ ಕಿಲೇಸಞ್ಜಹಾ। ಯೇಪಿ ಝಾನಾನಿ ಲಭಿತ್ವಾ ಅಪ್ಪಮತ್ತಾ ಕಿಲೇಸೇ ಜಹನ್ತಿ, ತೇ ಸುತ್ತಜಾಲಂ ಭಿನ್ದಿತ್ವಾ ಮಚ್ಛಾ ವಿಯ ನಿಬ್ಬಾನಂ ಗಮಿಸ್ಸನ್ತೀತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। ಪಠಮಂ।

೨. ವೇಣ್ಡುಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೯೩. ದುತಿಯೇ **ವೇಣ್ಡೂ**ತಿ ತಸ್ಸ ದೇವಪುತ್ತಸ್ಸ ನಾಮಂ। **ಪಯಿರುಪಾಸಿಯಾ**ತಿ ಪರಿರುಪಾಸಿತ್ವಾ। **ಅನುಸಿಕ್ಖರೇ**ತಿ ಸಿಕ್ಖನ್ತಿ। **ಸಿಟ್ಠಿಪದೇ**ತಿ ಅನುಸಿಟ್ಠಿಪದೇ। **ಕಾಲೇ ತೇ ಅಪ್ಪಮಜ್ಜನ್ತಾ**ತಿ ಕಾಲೇ ತೇ ಅಪ್ಪಮಾದಂ ಕರೋನ್ತಾ। ದುತಿಯಂ।

೩. ದೀಘಲಟ್ಠಿಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೯೪. ತತಿಯೇ **ದೀಘಲಟ್ಠೀ**ತಿ ದೇವಲೋಕೇ ಸಬ್ಬೇ ಸಮಪ್ಪಮಾಣಾ ತಿಗಾವುತಿಕಾವ ಹೋನ್ತಿ, ಮನುಸ್ಸಲೋಕೇ ಪನಸ್ಸ ದೀಘತ್ತಭಾವತಾಯ ಏವಂನಾಮಂ ಅಹೋಸಿ। ಸೋ ಪುಞ್ಞಾನಿ ಕತ್ವಾ ದೇವಲೋಕೇ ನಿಬ್ಬತ್ತೋಪಿ ತಥೇವ ಪಞ್ಞಾಯಿ। ತತಿಯಂ।

೪. ನನ್ದನಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೯೫. ಚತುತ್ಥೇ **ಗೋತಮಾ**ತಿ ಭಗವನ್ತಂ ಗೋತ್ತೇನ ಆಲಪತಿ। **ಅನಾವಟ**ನ್ತಿ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಹಿ ಸಬ್ಬಞ್ಞುತಞ್ಞಾಣಂ ಪೇಸೇನ್ತಸ್ಸ ರುಕ್ಖೋ ವಾ ಪಬ್ಬತೋ ವಾ ಆವರಿತುಂ ಸಮತ್ಥೋ ನಾಮ ನತ್ಥಿ। ತೇನಾಹ "ಅನಾವಟ"ನ್ತಿ। ಇತಿ ತಥಾಗತಂ ಥೋಮೇತ್ವಾ ದೇವಲೋಕೇ ಅಭಿಸಙ್ಖತಪಞ್ಹಂ ಪುಚ್ಛನ್ತೋ **ಕಥಂವಿಧ**ನ್ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ **ದುಕ್ಖಮತಿಚ್ಚ ಇರಿಯತೀ**ತಿ ದುಕ್ಖಂ ಅತಿಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ವಿಹರತಿ। **ಸೀಲವಾ**ತಿ ಲೋಕಿಯಲೋಕುತ್ತರೇನ ಸೀಲೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಖೀಣಾಸವೋ। **ಪಞ್ಞಾ**ದಯೋಪಿ ಮಿಸ್ಸಕಾಯೇವ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। **ಪೂಜಯನ್ತೀ**ತಿ ಗನ್ಧಪುಪ್ಫಾದೀಹಿ ಪೂಜೇನ್ತಿ। ಚತುತ್ಥಂ।

೫-೬. ಚನ್ದನಸುತ್ತಾದಿವಣ್ಣನಾ

೯೬. ಪಞ್ಚಮೇ **ಅಪ್ಪತಿಟ್ಠೇ ಅನಾಲಮ್ಬೇ**ತಿ ಹೇಟ್ಠಾ ಅಪತಿಟ್ಠೇ ಉಪರಿ ಅನಾಲಮ್ಬನೇ। **ಸುಸಮಾಹಿತೋ**ತಿ ಅಪ್ಪನಾಯಪಿ ಉಪಚಾರೇನಪಿ ಸುಟ್ಠು ಸಮಾಹಿತೋ । **ಪಹಿತತ್ತೋ**ತಿ ಪೇಸಿತತ್ತೋ। **ನನ್ದೀರಾಗಪರಿಕ್ಖೀಣೋ**ತಿ ಪರಿಕ್ಖೀಣನನ್ದೀರಾಗೋ। ನನ್ದೀರಾಗೋ ನಾಮ ತಯೋ ಕಮ್ಮಾಭಿಸಙ್ಖಾರಾ। ಇತಿ ಇಮಾಯ ಗಾಥಾಯ ಕಾಮಸಞ್ಞಾಗಹಣೇನ ಪಞ್ಚೋರಮ್ಭಾಗಿಯಸಂಯೋಜನಾನಿ, ರೂಪಸಂಯೋಜನಗಹಣೇನ ಪಞ್ಚ ಉದ್ಧಮ್ಭಾಗಿಯಸಂಯೋಜನಾನಿ, ನನ್ದೀರಾಗೇನ ತಯೋ ಕಮ್ಮಾಭಿಸಙ್ಖಾರಾ ಗಹಿತಾ। ಏವಂ ಯಸ್ಸ ದಸ ಸಂಯೋಜನಾನಿ ತಯೋ ಚ ಕಮ್ಮಾಭಿಸಙ್ಖಾರಾ ಪಹೀನಾ, ಸೋ ಗಮ್ಭೀರೇ ಮಹೋಘೇ ನ ಸೀದತೀತಿ। ಕಾಮಸಞ್ಞಾಯ ವಾ ಕಾಮಭವೋ, ರೂಪಸಂಯೋಜನೇನ ರೂಪಭವೋ ಗಹಿತೋ, ತೇಸಂ ಗಹಣೇನ ಅರೂಪಭವೋ ಗಹಿತೋವ , ನನ್ದೀರಾಗೇನ ತಯೋ ಕಮ್ಮಾಭಿಸಙ್ಖಾರಾ ಗಹಿತಾತಿ ಏವಂ ಯಸ್ಸ ತೀಸು ಭವೇಸು ತಯೋ ಸಙ್ಖಾರಾ ನತ್ಥಿ, ಸೋ ಗಮ್ಭೀರೇ ನ ಸೀದತೀತಿಪಿ ದಸ್ಸೇತಿ। ಪಞ್ಚಮಂ।

೯೭. ಛಟ್ಠಂ ವುತ್ತತ್ಥಮೇವ। ಛಟ್ಠಂ।

೭. ಸುಬ್ರಹ್ಮಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೯೮. ಸತ್ತಮೇ **ಸುಬ್ರಹ್ಮಾ**ತಿ ಸೋ ಕಿರ ದೇವಪುತ್ತೋ ಅಚ್ಛರಾಸಙ್ಘಪರಿವುತೋ ನನ್ದನಕೀಳಿಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಪಾರಿಚ್ಛತ್ತಕಮೂಲೇ ಪಣ್ಡುಕಮ್ಬಲಸಿಲಾಯಂ ನಿಸೀದಿ। ತಂ ಪಞ್ಚಸತಾ ದೇವಧೀತರೋ ಪರಿವಾರೇತ್ವಾ ನಿಸಿನ್ನಾ, ಪಞ್ಚಸತಾ ರುಕ್ಖಂ ಅಭಿರುಳ್ಹಾ। ನನು ಚ ದೇವತಾನಂ ಚಿತ್ತವಸೇನ ಯೋಜನಸತಿಕೋಪಿ ರುಕ್ಖೋ ಓನಮಿತ್ವಾ ಹತ್ಥಂ ಆಗಚ್ಛತಿ, ಕಸ್ಮಾ ತಾ ಅಭಿರುಳ್ಹಾತಿ। ಖಿಡ್ಡಾಪಸುತತಾಯ। ಅಭಿರುಯ್ಹ ಪನ ಮಧುರಸ್ಸರೇನ ಗಾಯಿತ್ವಾ ಗಾಯಿತ್ವಾ ಪುಪ್ಫಾನಿ ಪಾತೇನ್ತಿ, ತಾನಿ ಗಹೇತ್ವಾ ಇತರಾ ಏಕತೋವಣ್ಟಿಕಮಾಲಾದಿವಸೇನ ಗನ್ಥೇನ್ತಿ। ಅಥ ರುಕ್ಖಂ ಅಭಿರುಳ್ಹಾ ಉಪಚ್ಛೇದಕಕಮ್ಮವಸೇನ ಏಕಪ್ಪಹಾರೇನೇವ ಕಾಲಂ ಕತ್ವಾ ಅವೀಚಿಮ್ಹಿ ನಿಬ್ಬತ್ತಾ ಮಹಾದುಕ್ಖಂ ಅನುಭವನ್ತಿ।

ಅಥ ಕಾಲೇ ಗಚ್ಛನ್ತೇ ದೇವಪುತ್ತೋ "ಇಮಾಸಂ ನೇವ ಸದ್ದೋ ಸುಯ್ಯತಿ, ನ ಪುಪ್ಫಾನಿ ಪಾತೇನ್ತಿ। ಕಹಂ ನು ಖೋ ಗತಾ"ತಿ? ಆವಜ್ಜೇನ್ತೋ ನಿರಯೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಭಾವಂ ದಿಸ್ವಾ ಪಿಯವತ್ಥುಕಸೋಕೇನ ರುಪ್ಪಮಾನೋ ಚಿನ್ತೇಸಿ - "ಏತಾ ತಾವ ಯಥಾಕಮ್ಮೇನ ಗತಾ, ಮಯ್ಹಂ ಆಯುಸಙ್ಖಾರೋ ಕಿತ್ತಕೋ"ತಿ। ಸೋ - "ಸತ್ತಮೇ ದಿವಸೇ ಮಯಾಪಿ ಅವಸೇಸಾಹಿ ಪಞ್ಚಸತಾಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಕಾಲಂ ಕತ್ವಾ ತತ್ಥೇವ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತಬ್ಬ"ನ್ತಿ ದಿಸ್ವಾ ಬಲವತರೇನ ಸೋಕೇನ ರುಪ್ಪಿ। ಸೋ - "ಇಮಂ ಮಯ್ಹಂ ಸೋಕಂ ಸದೇವಕೇ ಲೋಕೇ ಅಞ್ಞತ್ರ ತಥಾಗತಾ ನಿದ್ಧಮಿತುಂ ಸಮತ್ಥೋ ನಾಮ ನತ್ಥೀ"ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ಸತ್ಥು ಸನ್ತಿಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ **ನಿಚ್ಚಂ ಉತ್ರಸ್ತ**ನ್ತಿ ಗಾಥಮಾಹ।

ತತ್ಥ **ಇದ**ನ್ತಿ ಅತ್ತನೋ ಚಿತ್ತಂ ದಸ್ಸೇತಿ। ದುತಿಯಪದಂ ಪುರಿಮಸ್ಸೇವ ವೇವಚನಂ। **ನಿಚ್ಚ**ನ್ತಿ ಚ ಪದಸ್ಸ ದೇವಲೋಕೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಕಾಲತೋ ಪಟ್ಠಾಯಾತಿ ಅತ್ಥೋ ನ ಗಹೇತಬ್ಬೋ, ಸೋಕುಪ್ಪತ್ತಿಕಾಲತೋ ಪನ ಪಟ್ಠಾಯ ನಿಚ್ಚನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ।

ಅನುಪ್ಪನ್ನೇಸು ಕಿಚ್ಚೇಸೂತಿ ಇತೋ ಸತ್ತಾಹಚ್ಚಯೇನ ಯಾನಿ ದುಕ್ಖಾನಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿಸ್ಸನ್ತಿ, ತೇಸು। **ಅಥೋ ಉಪ್ಪತಿತೇಸು ಚಾತಿ** ಯಾನಿ ಪಞ್ಚಸತಾನಂ ಅಚ್ಛರಾನಂ ನಿರಯೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಾನಂ ದಿಟ್ಠಾನಿ, ತೇಸು ಚಾತಿ ಏವಂ ಇಮೇಸು ಉಪ್ಪನ್ನಾನುಪ್ಪನ್ನೇಸು ದುಕ್ಖೇಸು ನಿಚ್ಚಂ ಮಮ ಉತ್ರಸ್ತಂ ಚಿತ್ತಂ, ಅಬ್ಭನ್ತರೇ ಡಯ್ಹಮಾನೋ ವಿಯ ಹೋಮಿ ಭಗವಾತಿ ದಸ್ಸೇತಿ।

ನಾಞ್ಞತ್ರ ಬೋಜ್ಝಾ ತಪಸಾತಿ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಭಾವನಞ್ಚ ತಪೋಗುಣಞ್ಚ ಅಞ್ಞತ್ರ ಮುಞ್ಚಿತ್ವಾ ಸೋತ್ಥಿಂ ನ ಪಸ್ಸಾಮೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಸಬ್ಬನಿಸ್ಸಗ್ಗಾ**ತಿ ನಿಬ್ಬಾನತೋ। ಏತ್ಥ ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಭಾವನಾ ಪಠಮಂ ಗಹಿತಾ, ಇನ್ದ್ರಿಯಸಂವರೋ ಪಚ್ಛಾ, ಅತ್ಥತೋ ಪನ ಇನ್ದ್ರಿಯಸಂವರೋವ ಪಠಮಂ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ಇನ್ದ್ರಿಯಸಂವರೇ ಹಿ ಗಹಿತೇ ಚತುಪಾರಿಸುದ್ಧಿಸೀಲಂ ಗಹಿತಂ ಹೋತಿ। ತಸ್ಮಿಂ ಪತಿಟ್ಠಿತೋ ಭಿಕ್ಖು ನಿಸ್ಸಯಮುತ್ತಕೋ ಧುತಙ್ಗಸಙ್ಖಾತಂ ತಪೋಗುಣಂ ಸಮಾದಾಯ ಅರಞ್ಞಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ಭಾವೇನ್ತೋ ಸಹ ವಿಪಸ್ಸನಾಯ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೇ ಭಾವೇತಿ। ತಸ್ಸ ಅರಿಯಮಗ್ಗೋ ಯಂ ನಿಬ್ಬಾನಂ ಆರಮ್ಮಣಂ ಕತ್ವಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ಸೋ "ಸಬ್ಬನಿಸ್ಸಗ್ಗೋ"ತಿ ಭಗವಾ ಚತುಸಚ್ಚವಸೇನ ದೇಸನಂ ವಿನಿವತ್ತೇಸಿ। ದೇವಪುತ್ತೋ ದೇಸನಾಪರಿಯೋಸಾನೇ ಸೋತಾಪತ್ತಿಫಲೇ ಪತಿಟ್ಠಹೀತಿ। ಸತ್ತಮಂ।

೮-೧೦. ಕಕುಧಸುತ್ತಾದಿವಣ್ಣನಾ

೯೯. ಅಟ್ಠಮೇ **ಕಕುಧೋ ದೇವಪುತ್ತೋ**ತಿ ಅಯಂ ಕಿರ ಕೋಲನಗರೇ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನತ್ಥೇರಸ್ಸ ಉಪಟ್ಠಾಕಪುತ್ತೋ ದಹರಕಾಲೇಯೇವ ಥೇರಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ ವಸನ್ತೋ ಝಾನಂ ನಿಬ್ಬತ್ತೇತ್ವಾ ಕಾಲಙ್ಕತೋ, ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕೇ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿ। ತತ್ರಾಪಿ ನಂ ಕಕುಧೋ ಬ್ರಹ್ಮಾತ್ವೇವ ಸಞ್ಜಾನನ್ತಿ। **ನನ್ದಸೀ**ತಿ ತುಸ್ಸಸಿ। **ಕಿಂ ಲದ್ಧಾ**ತಿ ತುಟ್ಠಿ ನಾಮ ಕಿಞ್ಚಿ ಮನಾಪಂ ಲಭಿತ್ವಾ ಹೋತಿ, ತಸ್ಮಾ ಏವಮಾಹ। **ಕಿಂ ಜೀಯಿತ್ಥಾ**ತಿ ಯಸ್ಸ ಹಿ ಕಿಞ್ಚಿ ಮನಾಪಂ ಚೀವರಾದಿವತ್ಥು ಜಿಣ್ಣಂ ಹೋತಿ, ಸೋ ಸೋಚತಿ, ತಸ್ಮಾ ಏವಮಾಹ। **ಅರತೀ ನಾಭಿಕೀರತೀ**ತಿ ಉಕ್ಕಣ್ಠಿತಾ ನಾಭಿಭವತಿ। **ಅಘಜಾತಸ್ಸಾ**ತಿ ದುಕ್ಖಜಾತಸ್ಸ, ವಟ್ಟದುಕ್ಖೇ ಠಿತಸ್ಸಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ನನ್ದೀಜಾತಸ್ಸಾ**ತಿ ಜಾತತಣ್ಹಸ್ಸ। **ಅಘ**ನ್ತಿ ಏವರೂಪಸ್ಸ ಹಿ ವಟ್ಟದುಕ್ಖಂ ಆಗತಮೇವ ಹೋತಿ । "ದುಕ್ಖೀ ಸುಖಂ ಪತ್ಥಯತೀ"ತಿ ಹಿ ವುತ್ತಂ। ಇತಿ ಅಘಜಾತಸ್ಸ ನನ್ದೀ ಹೋತಿ, ಸುಖವಿಪರಿಣಾಮೇನ ದುಕ್ಖಂ ಆಗತಮೇವಾತಿ ನನ್ದೀಜಾತಸ್ಸ ಅಘಂ ಹೋತಿ। ಅಟ್ಠಮಂ।

೧೦೦. ನವಮಂ ವುತ್ತತ್ಥಮೇವ। ನವಮಂ।

೧೦೧. ದಸಮೇ ಆನನ್ದತ್ಥೇರಸ್ಸ ಅನುಮಾನಬುದ್ಧಿಯಾ ಆನುಭಾವಪ್ಪಕಾಸನತ್ಥಂ **ಅಞ್ಞತರೋ**ತಿ ಆಹ। ದಸಮಂ।

ದುತಿಯೋ ವಗ್ಗೋ।

೩. ನಾನಾತಿತ್ಥಿಯವಗ್ಗೋ

೧-೨. ಸಿವಸುತ್ತಾದಿವಣ್ಣನಾ

೧೦೨. ತತಿಯವಗ್ಗಸ್ಸ ಪಠಮಂ ವುತ್ತತ್ಥಮೇವ। ಪಠಮಂ।

೧೦೩. ದುತಿಯೇ **ಪಟಿಕಚ್ಚೇವಾ**ತಿ ಪಠಮಂಯೇವ। **ಅಕ್ಖಚ್ಛಿನ್ನೋವಝಾಯತೀ**ತಿ ಅಕ್ಖಚ್ಛಿನ್ನೋ ಅವಝಾಯತಿ, ಬಲವಚಿನ್ತನಂ ಚಿನ್ತೇತಿ। ದುತಿಯಗಾಥಾಯ **ಅಕ್ಖಚ್ಛಿನ್ನೋವಾ**ತಿ ಅಕ್ಖಚ್ಛಿನ್ನೋ ವಿಯ। ದುತಿಯಂ।

೩-೪. ಸೇರೀಸುತ್ತಾದಿವಣ್ಣನಾ

೧೦೪. ತತಿಯೇ **ದಾಯಕೋತಿ** ದಾನಸೀಲೋ। **ದಾನಪತೀತಿ** ಯಂ ದಾನಂ ದೇಮಿ, ತಸ್ಸ ಪತಿ ಹುತ್ವಾ ದೇಮಿ, ನ ದಾಸೋ ನ ಸಹಾಯೋ। ಯೋ ಹಿ ಅತ್ತನಾ ಮಧುರಂ ಭುಞ್ಜತಿ, ಪರೇಸಂ ಅಮಧುರಂ ದೇತಿ, ಸೋ ದಾನಸಙ್ಖಾತಸ್ಸ ದೇಯ್ಯಧಮ್ಮಸ್ಸ ದಾಸೋ ಹುತ್ವಾ ದೇತಿ। ಯೋ ಯಂ ಅತ್ತನಾ ಭುಞ್ಜತಿ, ತದೇವ ದೇತಿ, ಸೋ ಸಹಾಯೋ ಹುತ್ವಾ ದೇತಿ। ಯೋ ಪನ ಅತ್ತನಾ ಯೇನ ತೇನ ಯಾಪೇತಿ, ಪರೇಸಂ ಮಧುರಂ ದೇತಿ, ಸೋ ಪತಿ ಜೇಟ್ಠಕೋ ಸಾಮಿ ಹುತ್ವಾ ದೇತಿ। ಅಹಂ "ತಾದಿಸೋ ಅಹೋಸಿ"ನ್ತಿ ವದತಿ।

ಚತೂಸು ದ್ವಾರೇಸುತಿ ತಸ್ಸ ಕಿರ ರಞ್ಞೋ ಸಿನ್ಧವರಟ್ಠಂ ಸೋಧಿವಾಕರಟ್ಠನ್ತಿ ದ್ವೇ ರಟ್ಠಾನಿ ಅಹೇಸುಂ, ನಗರಂ ರೋರುವಂ ನಾಮ। ತಸ್ಸ ಏಕೇಕಸ್ಮಿಂ ದ್ವಾರೇ ದೇವಸಿಕಂ ಸತಸಹಸ್ಸಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ಅನ್ತೋನಗರೇ ವಿನಿಚ್ಛಯಟ್ಠಾನೇ ಸತಸಹಸ್ಸಂ। ಸೋ ಬಹುಹಿರಞ್ಞಸುವಣ್ಣಂ ರಾಸಿಭೂತಂ ದಿಸ್ವಾ ಕಮ್ಮಸ್ಸಕತಞಾಣಂ ಉಪ್ಪಾದೇತ್ವಾ ಚತೂಸು ದ್ವಾರೇಸು ದಾನಸಾಲಾಯೋ ಕಾರೇತ್ವಾ ತಸ್ಮಿಂ ತಸ್ಮಿಂ ದ್ವಾರೇ ಉಟ್ಠಿತಆಯೇನ ದಾನಂ ದೇಥಾತಿ ಅಮಚ್ಚೇ ಠಪೇಸಿ। ತೇನಾಹ - "ಚತೂಸು ದ್ವಾರೇಸು ದಾನಂ ದೀಯಿತ್ಥಾ"ತಿ।

ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಕಪಣದ್ಧಿಕವನಿಬ್ಬಕಯಾಚಕಾನನ್ತಿ ಏತ್ಥ **ಸಮಣಾ**ತಿ ಪಬ್ಬಜ್ಜೂಪಗತಾ। **ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ**ತಿ ಭೋವಾದಿನೋ। ಸಮಿತಪಾಪಬಾಹಿತಪಾಪೇ ಪನ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣೇ ಏಸ ನಾಲತ್ಥ। **ಕಪಣಾ**ತಿ ದುಗ್ಗತಾ ದಲಿದ್ದಮನುಸ್ಸಾ ಕಾಣಕುಣಿಆದಯೋ। **ಅದ್ಧಿಕಾ**ತಿ ಪಥಾವಿನೋ। **ವನಿಬ್ಬಕಾ**ತಿ ಯೇ "ಇಟ್ಠಂ, ದಿನ್ನಂ, ಕನ್ತಂ, ಮನಾಪಂ, ಕಾಲೇನ, ಅನವಜ್ಜಂ ದಿನ್ನಂ, ದದಂ ಚಿತ್ತಂ ಪಸಾದೇಯ್ಯ, ಗಚ್ಛತು ಭವಂ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕ"ನ್ತಿಆದಿನಾ ನಯೇನ ದಾನಸ್ಸ ವಣ್ಣಂ ಥೋಮಯಮಾನಾ ವಿಚರನ್ತಿ। **ಯಾಚಕಾ**ತಿ ಯೇ "ಪಸತಮತ್ತಂ ದೇಥ, ಸರಾವಮತ್ತಂ ದೇಥಾ"ತಿಆದೀನಿ ಚ ವತ್ವಾ ಯಾಚಮಾನಾ ವಿಚರನ್ತಿ। **ಇತ್ಥಾಗಾರಸ್ಸ ದಾನಂ ದೀಯಿತ್ಥಾ**ತಿ ಪಠಮದ್ವಾರಸ್ಸ ಲದ್ಧತ್ತಾ ತತ್ಥ ಉಪ್ಪಜ್ಜನಕಸತಸಹಸ್ಸೇ ಅಞ್ಞಮ್ಪಿ ಧನಂ ಪಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ರಞ್ಞೋ ಅಮಚ್ಚೇ ಹಾರೇತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಅಮಚ್ಚೇ ಠಪೇತ್ವಾ ರಞ್ಞಾ ದಿನ್ನದಾನತೋ ರಾಜಿತ್ಥಿಯೋ ಮಹನ್ತತರಂ ದಾನಂ ಅದಂಸು। ತಂ ಸನ್ಧಾಯೇವಮಾಹ। **ಮಮ ದಾನಂ ಪಟಿಕ್ಕಮೀ**ತಿ ಯಂ ಮಮ ದಾನಂ ತತ್ಥ ದೀಯಿತ್ಥ, ತಂ ಪಟಿನಿವತ್ತಿ। ಸೇಸದ್ವಾರೇಸುಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। **ಕೋಚೀ**ತಿ ಕತ್ಥಚಿ। **ದೀಘರತ್ತ**ನ್ತಿ ಅಸೀತಿವಸ್ಸಸಹಸ್ಸಾನಿ। ಏತ್ತಕಂ ಕಿರ ಕಾಲಂ ತಸ್ಸ ರಞ್ಞೋ ದಾನಂ ದೀಯಿತ್ಥ। ತತಿಯಂ।

೧೦೫. ಚತುತ್ಥಂ ವುತ್ತತ್ಥಮೇವ। ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ಜನ್ತುಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೧೦೬. ಪಞ್ಚಮೇ **ಕೋಸಲೇಸು ವಿಹರನ್ತೀ**ತಿ ಭಗವತೋ ಸನ್ತಿಕೇ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ಗಹೇತ್ವಾ ತತ್ಥ ಗನ್ತ್ವಾ ವಿಹರನ್ತಿ। **ಉದ್ಧತಾ**ತಿ ಅಕಪ್ಪಿಯೇ ಕಪ್ಪಿಯಸಞ್ಞಿತಾಯ ಚ ಕಪ್ಪಿಯೇ ಅಕಪ್ಪಿಯಸಞ್ಞಿತಾಯ ಚ ಅನವಜ್ಜೇ ಸಾವಜ್ಜಸಞ್ಞಿತಾಯ ಚ ಸಾವಜ್ಜೇ ಅನವಜ್ಜಸಞ್ಞಿತಾಯ ಚ ಉದ್ಧಚ್ಚಪಕತಿಕಾ ಹುತ್ವಾ। **ಉನ್ನಳಾ**ತಿ ಉಗ್ಗತನಳಾ, ಉಟ್ಠಿತತುಚ್ಛಮಾನಾತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। **ಚಪಲಾ**ತಿ ಪತ್ತಚೀವರಮಣ್ಡನಾದಿನಾ ಚಾಪಲ್ಲೇನ ಯುತ್ತಾ। **ಮುಖರಾ**ತಿ ಮುಖಖರಾ, ಖರವಚನಾತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। **ವಿಕಿಣ್ಣವಾಚಾ**ತಿ ಅಸಂಯತವಚನಾ, ದಿವಸಮ್ಪಿ ನಿರತ್ಥಕವಚನಪಲಾಪಿನೋ। **ಮುಟ್ಠಸ್ಸತಿನೋ**ತಿ ನಟ್ಠಸ್ಸತಿನೋ ಸತಿವಿರಹಿತಾ, ಇಧ ಕತಂ ಏತ್ಥ ಪಮುಸ್ಸನ್ತಿ। **ಅಸಮ್ಪಜಾನಾ**ತಿ ನಿಪ್ಪಞ್ಞಾ। **ಅಸಮಾಹಿತಾ**ತಿ ಅಪ್ಪನಾಉಪಚಾರಸಮಾಧಿರಹಿತಾ, ಚಣ್ಡಸೋತೇ ಬದ್ಧನಾವಾಸದಿಸಾ। **ವಿಬ್ಭನ್ತಚಿತ್ತಾ**ತಿ ಅನವಟ್ಠಿತಚಿತ್ತಾ, ಪನ್ಥಾರುಳ್ಹಬಾಲಮಿಗಸದಿಸಾ। **ಪಾಕತಿನ್ದ್ರಿಯಾ**ತಿ ಸಂವರಾಭಾವೇನ ಗಿಹಿಕಾಲೇ ವಿಯ ವಿವಟಇನ್ದ್ರಿಯಾ।

ಜನ್ತೂತಿ ಏವಂನಾಮಕೋ ದೇವಪುತ್ತೋ। **ತದಹುಪೋಸಥೇ**ತಿ ತಸ್ಮಿಂ ಅಹು ಉಪೋಸಥೇ, ಉಪೋಸಥದಿವಸೇತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಪನ್ನರಸೇ**ತಿ ಚಾತುದ್ದಸಿಕಾದಿಪಟಿಕ್ಖೇಪೋ। **ಉಪಸಙ್ಕಮೀ**ತಿ ಚೋದನತ್ಥಾಯ ಉಪಗತೋ। ಸೋ ಕಿರ ಚಿನ್ತೇಸಿ - "ಇಮೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಸತ್ಥು ಸನ್ತಿಕೇ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ಗಹೇತ್ವಾ ನಿಕ್ಖನ್ತಾ, ಇದಾನಿ ಪಮತ್ತಾ ವಿಹರನ್ತಿ, ನ ಖೋ ಪನೇತೇ ಪಾಟಿಯೇಕ್ಕಂ ನಿಸಿನ್ನಟ್ಠಾನೇ

ಚೋದಿಯಮಾನಾ ಕಥಂ ಗಣ್ಹಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಸಮಾಗಮನಕಾಲೇ ಚೋದಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಉಪೋಸಥದಿವಸೇ ತೇಸಂ ಸನ್ನಿಪತಿತಭಾವಂ ಞತ್ವಾ ಉಪಸಙ್ಕಮಿ। **ಗಾಥಾಹಿ ಅಜ್ಝಭಾಸೀ**ತಿ ಸಬ್ಬೇಸಂ ಮಜ್ಝೇ ಠತ್ವಾ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ।

ತತ್ಥ ಯಸ್ಮಾ ಗುಣಕಥಾಯ ಸದ್ಧಿಂ ನಿಗ್ಗುಣಸ್ಸ ಅಗುಣೋ ಪಾಕಟೋ ಹೋತಿ, ತಸ್ಮಾ ಗುಣಂ ತಾವ ಕಥೇನ್ತೋ **ಸುಖಜೀವಿನೋ ಪುರೇ ಆಸು**ನ್ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ **ಸುಖಜೀವಿನೋ ಪುರೇ ಆಸು**ನ್ತಿ ಪುಬ್ಬೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಸುಪ್ಪೋಸಾ ಸುಭರಾ ಅಹೇಸುಂ, ಉಚ್ಚನೀಚಕುಲೇಸು ಸಪದಾನಂ ಚರಿತ್ವಾ ಲದ್ಧೇನ ಮಿಸ್ಸಕಪಿಣ್ಡೇನ ಯಾಪೇಸುನ್ತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೇನ ಏವಮಾಹ। **ಅನಿಚ್ಛಾ**ತಿ ನಿತ್ತಣ್ಹಾ ಹುತ್ವಾ।

ಏವಂ ಪೋರಾಣಕಭಿಕ್ಖೂನಂ ವಣ್ಣಂ ಕಥೇತ್ವಾ ಇದಾನಿ ತೇಸಂ ಅವಣ್ಣಂ ಕಥೇನ್ತೋ **ದುಪ್ಪೋಸ**ನ್ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ **ಗಾಮೇ ಗಾಮಣಿಕಾ ವಿಯಾ**ತಿ ಯಥಾ ಗಾಮೇ ಗಾಮಕುಟಾ ನಾನಪ್ಪಕಾರೇನ ಜನಂ ಪೀಳೇತ್ವಾ ಖೀರದಧಿತಣ್ಡುಲಾದೀನಿ ಆಹರಾಪೇತ್ವಾ ಭುಞ್ಜನ್ತಿ, ಏವಂ ತುಮ್ಹೇಪಿ ಅನೇಸನಾಯ ಠಿತಾ ತುಮ್ಹಾಕಂ ಜೀವಿಕಂ ಕಪ್ಪೇಥಾತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೇನ ವದತಿ। **ನಿಪಜ್ಜನ್ತೀ**ತಿ ಉದ್ದೇಸಪರಿಪುಚ್ಛಾಮನಸಿಕಾರೇಹಿ ಅನತ್ಥಿಕಾ ಹುತ್ವಾ ಸಯನಮ್ಹಿ ಹತ್ಥಪಾದೇ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇತ್ವಾ ನಿಪಜ್ಜನ್ತಿ। **ಪರಾಗಾರೇಸೂ**ತಿ ಪರಗೇಹೇಸು, ಕುಲಸುಣ್ಹಾದೀಸೂತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಮುಚ್ಛಿತಾ**ತಿ ಕಿಲೇಸಮುಚ್ಛಾಯ ಮುಚ್ಛಿತಾ।

ಏಕಚ್ಚೇತಿ ವತ್ತಬ್ಬಯುತ್ತಕೇಯೇವ। **ಅಪವಿದ್ಧಾ**ತಿ ಛಡ್ಡಿತಕಾ। **ಅನಾಥಾ**ತಿ ಅಪತಿಟ್ಠಾ। **ಪೇತಾ**ತಿ ಸುಸಾನೇ ಛಡ್ಡಿತಾ ಕಾಲಙ್ಕತಮನುಸ್ಸಾ। ಯಥಾ ಹಿ ಸುಸಾನೇ ಛಡ್ಡಿತಾ ನಾನಾಸಕುಣಾದೀಹಿ ಖಜ್ಜನ್ತಿ, ಞಾತಕಾಪಿ ನೇಸಂ ನಾಥಕಿಚ್ಚಂ ನ ಕರೋನ್ತಿ, ನ ರಕ್ಖನ್ತಿ, ನ ಗೋಪಯನ್ತಿ, ಏವಮೇವಂ ಏವರೂಪಾಪಿ ಆಚರಿಯುಪಜ್ಝಾಯಾದೀನಂ ಸನ್ತಿಕಾ ಓವಾದಾನುಸಾಸನಿಂ ನ ಲಭನ್ತೀತಿ ಅಪವಿದ್ಧಾ ಅನಾಥಾ, ಯಥಾ ಪೇತಾ, ತಥೇವ ಹೋನ್ತಿ। ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ರೋಹಿತಸ್ಸಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೧೦೭. ಛಟ್ಠೇ **ಯತ್ಥಾ**ತಿ ಚಕ್ಕವಾಳಲೋಕಸ್ಸ ಏಕೋಕಾಸೇ ಭುಮ್ಮಂ। **ನ ಚವತಿ ನ ಉಪಪಜ್ಜತೀ**ತಿ ಇದಂ ಅಪರಾಪರಂ ಚುತಿಪಟಿಸನ್ಧಿವಸೇನ ಗಹಿತಂ। **ಗಮನೇನಾ**ತಿ ಪದಗಮನೇನ। **ನಾಹಂ ತಂ ಲೋಕಸ್ಸ ಅನ್ತ**ನ್ತಿ ಸತ್ಥಾ ಸಙ್ಖಾರಲೋಕಸ್ಸ ಅನ್ತಂ ಸನ್ಧಾಯ ವದತಿ। **ಞಾತೇಯ್ಯ**ನ್ತಿಆದೀಸು ಞಾತಬ್ಬಂ, ದಟ್ಠಬ್ಬಂ, ಪತ್ತಬ್ಬನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಇತಿ ದೇವಪುತ್ತೇನ ಚಕ್ಕವಾಳಲೋಕಸ್ಸ ಅನ್ತೋ ಪುಚ್ಛಿತೋ, ಸತ್ಥಾರಾ ಸಙ್ಖಾರಲೋಕಸ್ಸ ಕಥಿತೋ। ಸೋ ಪನ ಅತ್ತನೋ ಪಞ್ಹೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಸತ್ಥು ಬ್ಯಾಕರಣಂ ಸಮೇತೀತಿ ಸಞ್ಞಾಯ ಪಸಂಸನ್ತೋ **ಅಚ್ಛರಿಯ**ನ್ತಿಆದಿಮಾಹ।

ದಳ್ಹಧಮ್ಮೋತಿ ದಳ್ಹಧನು, ಉತ್ತಮಪ್ಪಮಾಣೇನ ಧನುನಾ ಸಮನ್ನಾಗತೋ। **ಧನುಗ್ಗಹೋ**ತಿ ಧನುಆಚರಿಯೋ। **ಸುಸಿಕ್ಖಿತೋ**ತಿ ದಸ ದ್ವಾದಸ ವಸ್ಸಾನಿ ಧನುಸಿಪ್ಪಂ ಸಿಕ್ಖಿತೋ। **ಕತಹತ್ಥೋ**ತಿ ಉಸಭಪ್ಪಮಾಣೇಪಿ ವಾಲಗ್ಗಂ ವಿಜ್ಝಿತುಂ ಸಮತ್ಥಭಾವೇನ ಕತಹತ್ಥೋ। **ಕತೂಪಾಸನೋ**ತಿ ಕತಸರಕ್ಖೇಪೋ ದಸ್ಸಿತಸಿಪ್ಪೋ। **ಅಸನೇನಾ**ತಿ ಕಣ್ಡೇನ। **ಅತಿಪಾತೇಯ್ಯಾ**ತಿ ಅತಿಕ್ಕಮೇಯ್ಯ। ಯಾವತಾ ಸೋ ತಾಲಚ್ಛಾಯಂ ಅತಿಕ್ಕಮೇಯ್ಯ, ತಾವತಾ ಕಾಲೇನ ಏಕಚಕ್ಕವಾಳಂ ಅತಿಕ್ಕಮಾಮೀತಿ ಅತ್ತನೋ ಜವಸಮ್ಪತ್ತಿಂ ದಸ್ಸೇತಿ।

ಪುರತ್ಥಿಮಾ ಸಮುದ್ದಾ ಪಚ್ಛಿಮೋತಿ ಯಥಾ ಪುರತ್ಥಿಮಸಮುದ್ದಾ ಪಚ್ಛಿಮಸಮುದ್ದೋ ದೂರೇ, ಏವಂ ಮೇ ದೂರೇ ಪದವೀತಿಹಾರೋ ಅಹೋಸೀತಿ ವದತಿ। ಸೋ ಕಿರ ಪಾಚೀನಚಕ್ಕವಾಳಮುಖವಟ್ಟಿಯಂ ಠಿತೋ ಪಾದಂ ಪಸಾರೇತ್ವಾ ಪಚ್ಛಿಮಚಕ್ಕವಾಳಮುಖವಟ್ಟಿಯಂ ಅಕ್ಕಮತಿ, ಪುನ ದುತಿಯಂ ಪಾದಂ ಪಸಾರೇತ್ವಾ ಪರಚಕ್ಕವಾಳಮುಖವಟ್ಟಿಯಂ ಅಕ್ಕಮತಿ। **ಇಚ್ಛಾಗತ**ನ್ತಿ ಇಚ್ಛಾ ಏವ। **ಅಞ್ಞತ್ರೇವಾ**ತಿ ನಿಪ್ಪಪಞ್ಚತಂ ದಸ್ಸೇತಿ। ಭಿಕ್ಖಾಚಾರಕಾಲೇ ಕಿರೇಸ ನಾಗಲತಾದನ್ತಕಟ್ಠಂ ಖಾದಿತ್ವಾ ಅನೋತತ್ತೇ ಮುಖಂ ಧೋವಿತ್ವಾ ಕಾಲೇ ಸಮ್ಪತ್ತೇ ಉತ್ತರಕುರುಮ್ಹಿ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಚರಿತ್ವಾ ಚಕ್ಕವಾಳಮುಖವಟ್ಟಿಯಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಭತ್ತಕಿಚ್ಚಂ ಕರೋತಿ, ತತ್ಥ ಮುಹುತ್ತಂ ವಿಸ್ಸಮಿತ್ವಾ ಪುನ ಜವತಿ। **ವಸ್ಸಸತಾಯುಕೋ**ತಿ ತದಾ ದೀಘಾಯುಕಕಾಲೋ ಹೋತಿ, ಅಯಂ

ಪನ ವಸ್ಸಸತಾವಸಿಟ್ಠೇ ಆಯುಮ್ಹಿ ಗಮನಂ ಆರಭಿ। **ವಸ್ಸಸತಜೀವೀ**ತಿ ತಂ ವಸ್ಸಸತಂ ಅನನ್ತರಾಯೇನ ಜೀವನ್ತೋ। **ಅನ್ತರಾವ ಕಾಲಙ್ಕತೋ**ತಿ ಚಕ್ಕವಾಳಲೋಕಸ್ಸ ಅನ್ತಂ ಅಪ್ಪತ್ವಾ ಅನ್ತರಾವ ಮತೋ। ಸೋ ಪನ ತತ್ಥ ಕಾಲಂ ಕತ್ವಾಪಿ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಇಮಸ್ಮಿಂಯೇವ ಚಕ್ಕವಾಳೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ। **ಅಪ್ಪತ್ವಾ**ತಿ ಸಙ್ಖಾರಲೋಕಸ್ಸ ಅನ್ತಂ ಅಪ್ಪತ್ವಾ। **ದುಕ್ಖಸ್ಸಾ**ತಿ ವಟ್ಟದುಕ್ಖಸ್ಸ। **ಅನ್ತಕಿರಿಯ**ನ್ತಿ ಪರಿಯನ್ತಕರಣಂ। **ಕಳೇವರೇ**ತಿ ಅತ್ತಭಾವೇ। **ಸಸಞ್ಞಿಮ್ಹಿ ಸಮನಕೇ**ತಿ ಸಸಞ್ಞೇ ಸಚಿತ್ತೇ। **ಲೋಕ**ನ್ತಿ ದುಕ್ಖಸಚ್ಚಂ। **ಲೋಕಸಮುದಯ**ನ್ತಿ ಸಮುದಯಸಚ್ಚಂ। **ಲೋಕನಿರೋಧ**ನ್ತಿ ನಿರೋಧಸಚ್ಚಂ। **ಪಟಿಪದ**ನ್ತಿ ಮಗ್ಗಸಚ್ಚಂ। ಇತಿ - "ನಾಹಂ, ಆವುಸೋ, ಇಮಾನಿ ಚತ್ತಾರಿ ಸಚ್ಚಾನಿ ತಿಣಕಟ್ಠಾದೀಸು ಪಞ್ಞಪೇಮಿ , ಇಮಸ್ಮಿಂ ಪನ ಚಾತುಮಹಾಭೂತಿಕೇ ಕಾಯಸ್ಮಿಂ ಯೇವ ಪಞ್ಞಪೇಮೀ"ತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। **ಸಮಿತಾವೀ**ತಿ ಸಮಿತಪಾಪೋ। **ನಾಸೀಸತೀ**ತಿ ನ ಪತ್ಥೇತಿ। ಛಟ್ಠಂ।

೧೦೮-೧೦೯. ಸತ್ತಮಟ್ಠಮಾನಿ ವುತ್ತತ್ಥಾನೇವ। ಸತ್ತಮಂ, ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ಸುಸಿಮಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೧೧೦. ನವಮೇ **ತುಯ್ಹಮ್ಪಿ ನೋ, ಆನನ್ದ, ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ರುಚ್ಚತೀ**ತಿ ಸತ್ಥಾ ಥೇರಸ್ಸ ವಣ್ಣಂ ಕಥೇತುಕಾಮೋ, ವಣ್ಣೋ ಚ ನಾಮೇಸ ವಿಸಭಾಗಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ ಕಥೇತುಂ ನ ವಟ್ಟತಿ। ತಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ ಕಥಿತೋ ಹಿ ಮತ್ಥಕಂ ನ ಪಾಪುಣಾತಿ। ಸೋ ಹಿ "ಅಸುಕೋ ನಾಮ ಭಿಕ್ಖು ಸೀಲವಾ"ತಿ ವುತ್ತೇ। "ಕಿಂ ತಸ್ಸ ಸೀಲಂ? ಗೋರೂಪಸೀಲೋ ಸೋ। ಕಿಂ ತಯಾ ಅಞ್ಞೋ ಸೀಲವಾ ನ ದಿಟ್ಠಪುಬ್ಬೋ"ತಿ ವಾ? "ಪಞ್ಞವಾ"ತಿ ವುತ್ತೇ, "ಕಿಂ ಪಞ್ಞೋ ಸೋ? ಕಿಂ ತಯಾ ಅಞ್ಞೋ ಪಞ್ಞವಾ ನ ದಿಟ್ಠಪುಬ್ಬೋ"ತಿ? ವಾ, ಆದೀನಿ ವತ್ವಾ ವಣ್ಣಕಥಾಯ ಅನ್ತರಾಯಂ ಕರೋತಿ। ಆನನ್ದತ್ಥೇರೋ ಪನ ಸಾರಿಪುತ್ತತ್ಥೇರಸ್ಸ ಸಭಾಗೋ, ಪಣೀತಾನಿ ಲಭಿತ್ವಾ ಥೇರಸ್ಸ ದೇತಿ, ಅತ್ತನೋ ಉಪಟ್ಠಾಕದಾರಕೇ ಪಬ್ಬಾಜೇತ್ವಾ ಥೇರಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ ಉಪಜ್ಝಂ ಗಣ್ಹಾಪೇತಿ, ಉಪಸಮ್ಪಾದೇತಿ। ಸಾರಿಪುತ್ತತ್ಥೇರೋಪಿ ಆನನ್ದತ್ಥೇರಸ್ಸ ತಥೇವ ಕರೋತಿ। ಕಿಂ ಕಾರಣಾ? ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಸ್ಸ ಗುಣೇಸು ಪಸೀದಿತ್ವಾ। ಆನನ್ದತ್ಥೇರೋ ಹಿ - "ಅಮ್ಹಾಕಂ ಜೇಟ್ಠಭಾತಿಕೋ ಏಕಂ ಅಸಙ್ಖ್ಯೇಯ್ಯಂ ಸತಸಹಸ್ಸಞ್ಚ ಕಪ್ಪೇ ಪಾರಮಿಯೋ ಪೂರೇತ್ವಾ ಸೋಳಸವಿಧಂ ಪಞ್ಞಂ ಪಟಿವಿಜ್ಝಿತ್ವಾ ಧಮ್ಮಸೇನಾಪತಿಟ್ಠಾನೇ ಠಿತೋ"ತಿ ಥೇರಸ್ಸ ಗುಣೇಸು ಪಸೀದಿತ್ವಾವ ಥೇರಂ ಮಮಾಯತಿ। ಸಾರಿಪುತ್ತತ್ಥೇರೋಪಿ - "ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಮಯಾ ಕತ್ತಬ್ಬಂ ಮುಖೋದಕದಾನಾದಿಕಿಚ್ಚಂ ಸಬ್ಬಂ ಆನನ್ದೋ ಕರೋತಿ। ಆನನ್ದಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಅಹಂ ಇಚ್ಛಿತಿಚ್ಛಿತಂ ಸಮಾಪತ್ತಿಂ ಸಮಾಪಜ್ಜಿತುಂ ಲಭಾಮೀ"ತಿ ಆಯಸ್ಮತೋ ಆನನ್ದಸ್ಸ ಗುಣೇಸು ಪಸೀದಿತ್ವಾವ ತಂ ಮಮಾಯತಿ। ತಸ್ಮಾ ಭಗವಾ ಸಾರಿಪುತ್ತತ್ಥೇರಸ್ಸ ವಣ್ಣಂ ಕಥೇತುಕಾಮೋ ಆನನ್ದತ್ಥೇರಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ ಕಥೇತುಂ ಆರದ್ಧೋ।

ತತ್ಥ **ತುಯ್ಹಮ್ಪೀ**ತಿ ಸಮ್ಪಿಣ್ಡನತ್ಥೋ ಪಿ-ಕಾರೋ। ಇದಂ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ - "ಆನನ್ದ, ಸಾರಿಪುತ್ತಸ್ಸ ಆಚಾರೋ ಗೋಚರೋ ವಿಹಾರೋ ಅಭಿಕ್ಕಮೋ ಪಟಿಕ್ಕಮೋ ಆಲೋಕಿತವಿಲೋಕಿತಂ ಸಮಿಞ್ಜಿತಪಸಾರಣಂ ಮಯ್ಹಂ ರುಚ್ಚತಿ, ಅಸೀತಿಮಹಾಥೇರಾನಂ ರುಚ್ಚತಿ, ಸದೇವಕಸ್ಸ ಲೋಕಸ್ಸ ರುಚ್ಚತಿ। ತುಯ್ಹಮ್ಪಿ ರುಚ್ಚತೀ"ತಿ?

ತತೋ ಥೇರೋ ಸಾಟಕನ್ತರೇ ಲದ್ಧೋಕಾಸೋ ಬಲವಮಲ್ಲೋ ವಿಯ ತುಟ್ಠಮಾನಸೋ ಹುತ್ವಾ - "ಸತ್ಥಾ ಮಯ್ಹಂ ಪಿಯಸಹಾಯಸ್ಸ ವಣ್ಣಂ ಕಥಾಪೇತುಕಾಮೋ। ಲಭಿಸ್ಸಾಮಿ ನೋ ಅಜ್ಜ, ದೀಪಧಜಭೂತಂ ಮಹಾಜಮ್ಬುಂ ವಿಧುನನ್ತೋ ವಿಯ ವಲಾಹಕನ್ತರತೋ ಚನ್ದಂ ನೀಹರಿತ್ವಾ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ ವಿಯ ಸಾರಿಪುತ್ತತ್ಥೇರಸ್ಸ ವಣ್ಣಂ ಕಥೇತು"ನ್ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ಪರಮತರಂ ತಾವ ಚತೂಹಿ ಪದೇಹಿ ಪುಗ್ಗಲಪಲಾಪೇ ಹರನ್ತೋ **ಕಸ್ಸ ಹಿ ನಾಮ, ಭನ್ತೇ, ಅಬಾಲಸ್ಸಾ**ತಿಆದಿಮಾಹ। ಬಾಲೋ ಹಿ ಬಾಲತಾಯ, ದುಟ್ಠೋ ದೋಸತಾಯ, ಮೂಳ್ಹೋ ಮೋಹೇನ, ವಿಪಲ್ಲತ್ಥಚಿತ್ತೋ ಉಮ್ಮತ್ತಕೋ ಚಿತ್ತವಿಪಲ್ಲಾಸೇನ ವಣ್ಣಂ "ವಣ್ಣೋ"ತಿ ವಾ ಅವಣ್ಣಂ "ಅವಣ್ಣೋ"ತಿ ವಾ, "ಅಯಂ ಬುದ್ಧೋ, ಅಯಂ ಸಾವಕೋ"ತಿ ವಾ ನ ಜಾನಾತಿ। ಅಬಾಲಾದಯೋ ಪನ ಜಾನನ್ತಿ, ತಸ್ಮಾ **ಅಬಾಲಸ್ಸಾ**ತಿಆದಿಮಾಹ। **ನ ರುಚ್ಚೇಯ್ಯಾ**ತಿ ಬಾಲಾದೀನಂಯೇವ ಹಿ ಸೋ ನ ರುಚ್ಚೇಯ್ಯ, ನ ಅಞ್ಞಸ್ಸ ಕಸ್ಸಚಿ ನ ರುಚ್ಚೇಯ್ಯ।

ಏವಂ ಪುಗ್ಗಲಪಲಾಪೇ ಹರಿತ್ವಾ ಇದಾನಿ ಸೋಳಸಹಿ ಪದೇಹಿ ಯಥಾಭೂತಂ ವಣ್ಣಂ ಕಥೇನ್ತೋ **ಪಣ್ಡಿತೋ, ಭನ್ತೇ**ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ **ಪಣ್ಡಿತೋ**ತಿ ಪಣ್ಡಿಚ್ಚೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ, ಚತೂಸು ಕೋಸಲ್ಲೇಸು ಠಿತಸ್ಸೇತಂ ನಾಮಂ। ವುತ್ತಞ್ಹೇತಂ - "ಯತೋ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖು ಧಾತುಕುಸಲೋ ಚ ಹೋತಿ ಆಯತನಕುಸಲೋ ಚ ಪಟಿಚ್ಚಸಮುಪ್ಪಾದಕುಸಲೋ ಚ ಠಾನಾಟ್ಠಾನಕುಸಲೋ ಚ, ಏತ್ತಾವತಾ ಖೋ, ಆನನ್ದ, 'ಪಣ್ಡಿತೋ ಭಿಕ್ಖೂ'ತಿ ಅಲಂ ವಚನಾಯಾ"ತಿ (ಮ॰ ನಿ॰ ೩.೧೨೪)। **ಮಹಾಪಞ್ಞೋ**ತಿಆದೀಸು ಮಹಾಪಞ್ಞಾದೀಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋತಿ ಅತ್ಥೋ। ತತ್ರಿದಂ ಮಹಾಪಞ್ಞಾದೀನಂ ನಾನತ್ತಂ (ಪಟಿ॰ ಮ॰ ೩.೪) - ಕತಮಾ **ಮಹಾಪಞ್ಞಾ**? ಮಹನ್ತೇ ಸೀಲಕ್ಖನ್ಧೇ ಪರಿಗ್ಗಣ್ಹಾತೀತಿ ಮಹಾಪಞ್ಞಾ, ಮಹನ್ತೇ ಸಮಾಧಿಕ್ಖನ್ಧೇ, ಪಞ್ಞಾಕ್ಖನ್ಧೇ, ವಿಮುತ್ತಿಕ್ಖನ್ಧೇ, ವಿಮುತ್ತಿಞಾಣದಸ್ಸನಕ್ಖನ್ಧೇ ಪರಿಗ್ಗಣ್ಹಾತೀತಿ ಮಹಾಪಞ್ಞಾ। ಮಹನ್ತಾನಿ ಠಾನಾಟ್ಠಾನಾನಿ, ಮಹಾವಿಹಾರಸಮಾಪತ್ತಿಯೋ, ಮಹನ್ತಾನಿ ಅರಿಯಸಚ್ಚಾನಿ, ಮಹನ್ತೇ ಸತಿಪಟ್ಠಾನೇ, ಸಮ್ಮಪ್ಪಧಾನೇ, ಇದ್ಧಿಪಾದೇ, ಮಹನ್ತಾನಿ ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಿ, ಬಲಾನಿ, ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾನಿ, ಮಹನ್ತೇ ಅರಿಯಮಗ್ಗೇ , ಮಹನ್ತಾನಿ ಸಾಮಞ್ಞಫಲಾನಿ, ಮಹಾಅಭಿಞ್ಞಾಯೋ, ಮಹನ್ತಂ ಪರಮತ್ಥಂ ನಿಬ್ಬಾನಂ ಪರಿಗ್ಗಣ್ಹಾತೀತಿ ಮಹಾಪಞ್ಞಾ।

ಸಾ ಪನ ಥೇರಸ್ಸ ದೇವೋರೋಹನಂ ಕತ್ವಾ ಸಙ್ಕಸ್ಸನಗರದ್ವಾರೇ ಠಿತೇನ ಸತ್ಥಾರಾ ಪುಥುಜ್ಜನಪಞ್ಚಕೇ ಪಞ್ಹೇ ಪುಚ್ಛಿತೇ ತಂ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇನ್ತಸ್ಸ ಪಾಕಟಾ ಜಾತಾ।

ಕತಮಾ **ಪುಥುಪಞ್ಞಾ**? ಪುಥು ನಾನಾಖನ್ಧೇಸು, (ಞಾಣಂ ಪವತ್ತತೀತಿ ಪುಥುಪಞ್ಞಾ।) ಪುಥು ನಾನಾಧಾತೂಸು, ಪುಥು ನಾನಾಆಯತನೇಸು, ಪುಥು ನಾನಾಪಟಿಚ್ಚಸಮುಪ್ಪಾದೇಸು, ಪುಥು ನಾನಾಸುಞ್ಞತಮನುಪಲಬ್ಭೇಸು, ಪುಥು ನಾನಾಅತ್ಥೇಸು, ಧಮ್ಮೇಸು ನಿರುತ್ತೀಸು ಪಟಿಭಾನೇಸು, ಪುಥು ನಾನಾಸೀಲಕ್ಖನ್ಧೇಸು, ಪುಥು ನಾನಾಸಮಾಧಿ-ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತಿ-ವಿಮುತ್ತಿಞಾಣದಸ್ಸನಕ್ಖನ್ಧೇಸು, ಪುಥು ನಾನಾಠಾನಾಟ್ಠಾನೇಸು, ಪುಥು ನಾನಾವಿಹಾರಸಮಾಪತ್ತೀಸು, ಪುಥು ನಾನಾಅರಿಯಸಚ್ಚೇಸು, ಪುಥು ನಾನಾಸತಿಪಟ್ಠಾನೇಸು, ಸಮ್ಮಪ್ಪಧಾನೇಸು, ಇದ್ಧಿಪಾದೇಸು, ಇನ್ದ್ರಿಯೇಸು, ಬಲೇಸು, ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೇಸು, ಪುಥು ನಾನಾಅರಿಯಮಗ್ಗೇಸು, ಸಾಮಞ್ಞಫಲೇಸು, ಅಭಿಞ್ಞಾಸು, ಪುಥು ನಾನಾಜನಸಾಧಾರಣೇ ಧಮ್ಮೇ ಸಮತಿಕ್ಕಮ್ಮ ಪರಮತ್ಥೇ ನಿಬ್ಬಾನೇ ಞಾಣಂ ಪವತ್ತತೀತಿ ಪುಥುಪಞ್ಞಾ।

ಕತಮಾ **ಹಾಸಪಞ್ಞಾ**? ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಹಾಸಬಹುಲೋ ವೇದಬಹುಲೋ ತುಟ್ಠಿಬಹುಲೋ ಪಾಮೋಜ್ಜಬಹುಲೋ ಸೀಲಂ ಪರಿಪೂರೇತಿ, ಇನ್ದ್ರಿಯಸಂವರಂ ಪರಿಪೂರೇತಿ, ಭೋಜನೇ ಮತ್ತಞ್ಞುತಂ, ಜಾಗರಿಯಾನುಯೋಗಂ, ಸೀಲಕ್ಖನ್ಧಂ, ಸಮಾಧಿಕ್ಖನ್ಧಂ, ಪಞ್ಞಾಕ್ಖನ್ಧಂ, ವಿಮುತ್ತಿಕ್ಖನ್ಧಂ, ವಿಮುತ್ತಿಞಾಣದಸ್ಸನಕ್ಖನ್ಧಂ ಪರಿಪೂರೇತೀತಿ, ಹಾಸಪಞ್ಞಾ। ಹಾಸಬಹುಲೋ ಪಾಮೋಜ್ಜಬಹುಲೋ ಠಾನಾಟ್ಠಾನಂ ಪಟಿವಿಜ್ಝತೀತಿ ಹಾಸಪಞ್ಞಾ। ಹಾಸಬಹುಲೋ ವಿಹಾರಸಮಾಪತ್ತಿಯೋ ಪರಿಪೂರೇತೀತಿ ಹಾಸಪಞ್ಞಾ। ಹಾಸಬಹುಲೋ ಅರಿಯಸಚ್ಚಾನಿ ಪಟಿವಿಜ್ಝತಿ। ಸತಿಪಟ್ಠಾನೇ , ಸಮ್ಮಪ್ಪಧಾನೇ, ಇದ್ಧಿಪಾದೇ, ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಿ, ಬಲಾನಿ , ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾನಿ, ಅರಿಯಮಗ್ಗಂ ಭಾವೇತೀತಿ ಹಾಸಪಞ್ಞಾ। ಹಾಸಬಹುಲೋ ಸಾಮಞ್ಞಫಲಾನಿ ಸಚ್ಛಿಕರೋತಿ, ಅಭಿಞ್ಞಾಯೋ ಪಟಿವಿಜ್ಝತೀತಿ ಹಾಸಪಞ್ಞಾ, ಹಾಸಬಹುಲೋ ವೇದತುಟ್ಠಿಪಾಮೋಜ್ಜಬಹುಲೋ ಪರಮತ್ಥಂ ನಿಬ್ಬಾನಂ ಸಚ್ಛಿಕರೋತೀತಿ ಹಾಸಪಞ್ಞಾ।

ಥೇರೋ ಚ ಸರದೋ ನಾಮ ತಾಪಸೋ ಹುತ್ವಾ ಅನೋಮದಸ್ಸಿಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಪಾದಮೂಲೇ ಅಗ್ಗಸಾವಕಪತ್ಥನಂ ಪಟ್ಠಪೇಸಿ। ತಂಕಾಲತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಹಾಸಬಹುಲೋ ಸೀಲಪರಿಪೂರಣಾದೀನಿ ಅಕಾಸೀತಿ ಹಾಸಪಞ್ಞೋ।

ಕತಮಾ **ಜವನಪಞ್ಞಾ**? ಯಂಕಿಞ್ಚಿ ರೂಪಂ ಅತೀತಾನಾಗತಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಂ...ಪೇ॰... ಯಂ ದೂರೇ ಸನ್ತಿಕೇ ವಾ, ಸಬ್ಬಂ ರೂಪಂ ಅನಿಚ್ಚತೋ ಖಿಪ್ಪಂ ಜವತೀತಿ ಜವನಪಞ್ಞಾ। ದುಕ್ಖತೋ ಖಿಪ್ಪಂ, ಅನತ್ತತೋ ಖಿಪ್ಪಂ ಜವತೀತಿ ಜವನಪಞ್ಞಾ। ಯಾ ಕಾಚಿ ವೇದನಾ...ಪೇ॰... ಯಾ ಕಾಚಿ ಸಞ್ಞಾ... ಯೇ ಕೇಚಿ ಸಙ್ಖಾರಾ... ಯಂಕಿಞ್ಚಿ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅತೀತಾನಾಗತಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಂ...ಪೇ॰... ಸಬ್ಬಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅನಿಚ್ಚತೋ, ದುಕ್ಖತೋ, ಅನತ್ತತೋ ಖಿಪ್ಪಂ ಜವತೀತಿ ಜವನಪಞ್ಞಾ। ಚಕ್ಖು...ಪೇ॰... ಜರಾಮರಣಂ ಅತೀತಾನಾಗತಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಂ ಅನಿಚ್ಚತೋ, ದುಕ್ಖತೋ, ಅನತ್ತತೋ ಖಿಪ್ಪಂ ಜವತೀತಿ ಜವನಪಞ್ಞಾ। ರೂಪಂ

ಅತೀತಾನಾಗತಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಂ ಅನಿಚ್ಚಂ ಖಯಟ್ಠೇನ, ದುಕ್ಖಂ ಭಯಟ್ಠೇನ, ಅನತ್ತಾ ಅಸಾರಕಟ್ಠೇನಾತಿ ತುಲಯಿತ್ವಾ ತೀರಯಿತ್ವಾ ವಿಭಾವಯಿತ್ವಾ ವಿಭೂತಂ ಕತ್ವಾ ರೂಪನಿರೋಧೇ ನಿಬ್ಬಾನೇ ಖಿಪ್ಪಂ ಜವತೀತಿ ಜವನಪಞ್ಞಾ। ವೇದನಾ… ಸಞ್ಞಾ… ಸಙ್ಖಾರಾ… ವಿಞ್ಞಾಣಂ… ಚಕ್ಖು…ಪೇ॰… ಜರಾಮರಣಂ ಅತೀತಾನಾಗತಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಂ ಅನಿಚ್ಚಂ ಖಯಟ್ಠೇನ…ಪೇ॰… ವಿಭೂತಂ ಕತ್ವಾ ಜರಾಮರಣನಿರೋಧೇ ನಿಬ್ಬಾನೇ ಖಿಪ್ಪಂ ಜವತೀತಿ ಜವನಪಞ್ಞಾ। ರೂಪಂ ಅತೀತಾನಾಗತಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಂ…ಪೇ॰… ವಿಞ್ಞಾಣಂ। ಚಕ್ಖು…ಪೇ॰… ಜರಾಮರಣಂ ಅನಿಚ್ಚಂ ಸಙ್ಖತಂ ಪಟಿಚ್ಚಸಮುಪ್ಪನ್ನಂ ಖಯಧಮ್ಮಂ ವಯಧಮ್ಮಂ ವಿರಾಗಧಮ್ಮಂ ನಿರೋಧಧಮ್ಮನ್ತಿ ತುಲಯಿತ್ವಾ ತೀರಯಿತ್ವಾ ವಿಭಾವಯಿತ್ವಾ ವಿಭೂತಂ ಕತ್ವಾ ಜರಾಮರಣನಿರೋಧೇ ನಿಬ್ಬಾನೇ ಖಿಪ್ಪಂ ಜವತೀತಿ ಜವನಪಞ್ಞಾ।

ಕತಮಾ **ತಿಕ್ಖಪಞ್ಞಾ**? ಖಿಪ್ಪಂ ಕಿಲೇಸೇ ಛಿನ್ದತೀತಿ ತಿಕ್ಖಪಞ್ಞಾ। ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಕಾಮವಿತಕ್ಕಂ ನಾಧಿವಾಸೇತಿ, ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಬ್ಯಾಪಾದವಿತಕ್ಕಂ… ಉಪ್ಪನ್ನಂ ವಿಹಿಂಸಾವಿತಕ್ಕಂ… ಉಪ್ಪನ್ನುಪ್ಪನ್ನೇ ಪಾಪಕೇ ಅಕುಸಲೇ ಧಮ್ಮೇ… ಉಪ್ಪನ್ನಂ ರಾಗಂ… ದೋಸಂ… ಮೋಹಂ… ಕೋಧಂ… ಉಪನಾಹಂ… ಮಕ್ಖಂ… ಪಳಾಸಂ… ಇಸ್ಸಂ… ಮಚ್ಛರಿಯಂ… ಮಾಯಂ… ಸಾಠೇಯ್ಯಂ… ಥಮ್ಭಂ… ಸಾರಮ್ಭಂ… ಮಾನಂ… ಅತಿಮಾನಂ… ಮದಂ… ಪಮಾದಂ… ಸಬ್ಬೇ ಕಿಲೇಸೇ… ಸಬ್ಬೇ ದುಚ್ಚರಿತೇ… ಸಬ್ಬೇ ಅಭಿಸಙ್ಖಾರೇ… ಸಬ್ಬೇ ಭವಗಾಮಿಕಮ್ಮೇ ನಾಧಿವಾಸೇತಿ ಪಜಹತಿ ವಿನೋದೇತಿ, ಬ್ಯನ್ತೀಕರೋತಿ, ಅನಭಾವಂ ಗಮೇತೀತಿ ತಿಕ್ಖಪಞ್ಞಾ। ಏಕಸ್ಮಿಂ ಆಸನೇ ಚತ್ತಾರೋ ಚ ಅರಿಯಮಗ್ಗಾ, ಚತ್ತಾರಿ ಚ ಸಾಮಞ್ಞಫಲಾನಿ, ಚತಸ್ಸೋ ಚ ಪಟಿಸಮ್ಭಿದಾಯೋ, ಛ ಚ ಅಭಿಞ್ಞಾಯೋ ಅಧಿಗತಾ ಹೋನ್ತಿ ಸಚ್ಛಿಕತಾ ಫಸ್ಸಿತಾ ಪಞ್ಞಾಯಾತಿ ತಿಕ್ಖಪಞ್ಞಾ।

ಥೇರೋ ಚ ಭಾಗಿನೇಯ್ಯಸ್ಸ ದೀಘನಖಪರಿಬ್ಬಾಜಕಸ್ಸ ವೇದನಾಪರಿಗ್ಗಹಸುತ್ತೇ ದೇಸಿಯಮಾನೇ ಠಿತಕೋವ ಸಬ್ಬಕಿಲೇಸೇ ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಸಾವಕಪಾರಮಿಞಾಣಂ ಪಟಿವಿದ್ಧಕಾಲತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ತಿಕ್ಖಪಞ್ಞೋ ನಾಮ ಜಾತೋ। ತೇನಾಹ – ''ತಿಕ್ಖಪಞ್ಞೋ, ಭನ್ತೇ, ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ''ತಿ।

ಕತಮಾ **ನಿಬ್ಬೇಧಿಕಪಞ್ಞಾ**? ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಸಬ್ಬಸಙ್ಖಾರೇಸು ಉಬ್ಬೇಗಬಹುಲೋ ಹೋತಿ ಉತ್ತಾಸಬಹುಲೋ ಉಕ್ಕಣ್ಠನಬಹುಲೋ ಅರತಿಬಹುಲೋ ಅನಭಿರತಿಬಹುಲೋ ಬಹಿಮುಖೋ ನ ರಮತಿ ಸಬ್ಬಸಙ್ಖಾರೇಸು, ಅನಿಬ್ಬಿದ್ಧಪುಬ್ಬಂ ಅಪ್ಪದಾಲಿತಪುಬ್ಬಂ ಲೋಭಕ್ಖನ್ಧಂ ನಿಬ್ಬಿಜ್ಝತಿ ಪದಾಲೇತೀತಿ ನಿಬ್ಬೇಧಿಕಪಞ್ಞಾ। ಅನಿಬ್ಬಿದ್ಧಪುಬ್ಬಂ ಅಪ್ಪದಾಲಿತಪುಬ್ಬಂ ದೋಸಕ್ಖನ್ಧಂ… ಮೋಹಕ್ಖನ್ಧಂ… ಕೋಧಂ… ಉಪನಾಹಂ…ಪೇ॰… ಸಬ್ಬೇ ಭವಗಾಮಿಕಮ್ಮೇ ನಿಬ್ಬಿಜ್ಝತಿ ಪದಾಲೇತೀತಿ ನಿಬ್ಬೇಧಿಕಪಞ್ಞಾ।

ಅಪ್ಪಿಚ್ಛೋತಿ ಸನ್ತಗುಣನಿಗುಹನತಾ, ಪಚ್ಚಯಪಟಿಗ್ಗಹಣೇ ಚ ಮತ್ತಞ್ಞುತಾ, ಏತಂ ಅಪ್ಪಿಚ್ಛಲಕ್ಖಣನ್ತಿ ಇಮಿನಾ ಲಕ್ಖಣೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ। **ಸನ್ತುಟ್ಠೋ**ತಿ ಚತೂಸು ಪಚ್ಚಯೇಸು ಯಥಾಲಾಭಸನ್ತೋಸೋ ಯಥಾಬಲಸನ್ತೋಸೋ ಯಥಾಸಾರುಪ್ಪಸನ್ತೋಸೋತಿ, ಇಮೇಹಿ ತೀಹಿ ಸನ್ತೋಸೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ। **ಪವಿವಿತ್ತೋ**ತಿ ಕಾಯವಿವೇಕೋ ಚ ವಿವೇಕಟ್ಠಕಾಯಾನಂ ನೇಕ್ಖಮ್ಮಾಭಿರತಾನಂ, ಚಿತ್ತವಿವೇಕೋ ಚ ಪರಿಸುದ್ಧಚಿತ್ತಾನಂ ಪರಮವೋದಾನಪ್ಪತ್ತಾನಂ, ಉಪಧಿವಿವೇಕೋ ಚ ನಿರುಪಧೀನಂ ಪುಗ್ಗಲಾನಂ ವಿಸಙ್ಖಾರಗತಾನನ್ತಿ, ಇಮೇಸಂ ತಿಣ್ಣಂ ವಿವೇಕಾನಂ ಲಾಭೀ। **ಅಸಂಸಟ್ಠೋ**ತಿ ದಸ್ಸನಸಂಸಗ್ಗೋ ಸವನಸಂಸಗ್ಗೋ ಸಮುಲ್ಲಪನಸಂಸಗ್ಗೋ ಪರಿಭೋಗಸಂಸಗ್ಗೋ ಕಾಯಸಂಸಗ್ಗೋತಿ, ಇಮೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ ಸಂಸಗ್ಗೇಹಿ ವಿರಹಿತೋ। ಅಯಞ್ಚ ಪಞ್ಚವಿಧೋ ಸಂಸಗ್ಗೋ ರಾಜೂಹಿ ರಾಜಮಹಾಮತ್ತೇಹಿ ತಿತ್ಥಿಯೇಹಿ ತಿತ್ಥಿಯಸಾವಕೇಹಿ ಉಪಾಸಕೇಹಿ ಉಪಸಿಕಾಹಿ ಭಿಕ್ಖೂಹಿ ಭಿಕ್ಖುನೀಹೀತಿ ಅಟ್ಠಹಿ ಪುಗ್ಗಲೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಜಾಯತಿ, ಸೋ ಸಬ್ಬೋಪಿ ಥೇರಸ್ಸ ನತ್ಥೀತಿ ಅಸಂಸಟ್ಠೋ।

ಆರದ್ಧವೀರಿಯೋತಿ ಪಗ್ಗಹಿತವೀರಿಯೋ ಪರಿಪುಣ್ಣವೀರಿಯೋ। ತತ್ಥ ಆರದ್ಧವೀರಿಯೋ ಭಿಕ್ಖು ಗಮನೇ ಉಪ್ಪನ್ನಕಿಲೇಸಸ್ಸ ಠಾನಂ ಪಾಪುಣಿತುಂ ನ ದೇತಿ, ಠಾನೇ ಉಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ನಿಸಜ್ಜಂ, ನಿಸಜ್ಜಾಯ ಉಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಸೇಯ್ಯಂ ಪಾಪುಣಿತುಂ ನ ದೇತಿ, ತಸ್ಮಿಂ ತಸ್ಮಿಂ ಇರಿಯಾಪಥೇ ಉಪ್ಪನ್ನಂ ತತ್ಥ ತತ್ಥೇವ ನಿಗ್ಗಣ್ಹಾತಿ। ಥೇರೋ ಪನ ಚತುಚತ್ತಾಲೀಸ ವಸ್ಸಾನಿ ಮಞ್ಚೇ ಪಿಟ್ಠಿಂ ನ ಪಸಾರೇತಿ। ತಂ

ಸನ್ಧಾಯ “ಆರದ್ಧವೀರಿಯೋ”ತಿ ಆಹ। **ವತ್ತಾ**ತಿ ಓಧುನನವತ್ತಾ। ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಅಜ್ಝಾಚಾರಂ ದಿಸ್ವಾ “ಅಜ್ಜ ಕಥೇಸ್ಸಾಮಿ, ಸ್ವೇ ಕಥೇಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ ಕಥಾವವತ್ಥಾನಂ ನ ಕರೋತಿ, ತಸ್ಮಿಂ ತಸ್ಮಿಂ ಯೇವ ಠಾನೇ ಓವದತಿ ಅನುಸಾಸತೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

ವಚನಕ್ಖಮೋತಿ ವಚನಂ ಖಮತಿ। ಏಕೋ ಹಿ ಪರಸ್ಸ ಓವಾದಂ ದೇತಿ, ಸಯಂ ಪನ ಅಞ್ಞೇನ ಓವದಿಯಮಾನೋ ಕುಜ್ಝತಿ। ಥೇರೋ ಪನ ಪರಸ್ಸಪಿ ಓವಾದಂ ದೇತಿ, ಸಯಂ ಓವದಿಯಮಾನೋಪಿ ಸಿರಸಾ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛತಿ। ಏಕದಿವಸಂ ಕಿರ ಸಾರಿಪುತ್ತತ್ಥೇರಂ ಸತ್ತವಸ್ಸಿಕೋ ಸಾಮಣೇರೋ - “ಭನ್ತೇ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ತುಮ್ಹಾಕಂ ನಿವಾಸನಕಣ್ಣೋ ಓಲಮ್ಬತೀ”ತಿ ಆಹ। ಥೇರೋ ಕಿಞ್ಚಿ ಅವತ್ವಾವ ಏಕಮನ್ತಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಪರಿಮಣ್ಡಲಂ ನಿವಾಸೇತ್ವಾ ಆಗಮ್ಮ “ಏತ್ತಕಂ ವಟ್ಟತಿ ಆಚರಿಯಾ”ತಿ ಅಞ್ಜಲಿಂ ಪಗ್ಗಯ್ಹ ಅಟ್ಠಾಸಿ।

> “ತದಹು ಪಬ್ಬಜಿತೋ ಸನ್ತೋ, ಜಾತಿಯಾ ಸತ್ತವಸ್ಸಿಕೋ।
> ಸೋಪಿ ಮಂ ಅನುಸಾಸೇಯ್ಯ, ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಾಮಿ ಮತ್ಥಕೇ”ತಿ॥ (ಮಿ॰ ಪ॰ ೬.೪.೮) -

ಆಹ।

ಚೋದಕೋತಿ ವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ ಓತಿಣ್ಣೇ ವಾ ಅನೋತಿಣ್ಣೇ ವಾ ವೀತಿಕ್ಕಮಂ ದಿಸ್ವಾ - “ಆವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ನಾಮ ಏವಂ ನಿವಾಸೇತಬ್ಬಂ, ಏವಂ ಪಾರುಪಿತಬ್ಬಂ, ಏವಂ ಗನ್ತಬ್ಬಂ, ಏವಂ ಠಾತಬ್ಬಂ, ಏವಂ ನಿಸೀದಿತಬ್ಬಂ, ಏವಂ ಖಾದಿತಬ್ಬಂ, ಏವಂ ಭುಞ್ಜಿತಬ್ಬ”ನ್ತಿ ತನ್ತಿವಸೇನ ಅನುಸಿಟ್ಠಿಂ ದೇತಿ।

ಪಾಪಗರಹೀತಿ ಪಾಪಪುಗ್ಗಲೇ ನ ಪಸ್ಸೇ, ನ ತೇಸಂ ವಚನಂ ಸುಣೇ, ತೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಏಕಚಕ್ಕವಾಳೇಪಿ ನ ವಸೇಯ್ಯಂ।

> “ಮಾ ಮೇ ಕದಾಚಿ ಪಾಪಿಚ್ಛೋ, ಕುಸೀತೋ ಹೀನವೀರಿಯೋ।
> ಅಪ್ಪಸ್ಸುತೋ ಅನಾದರೋ, ಸಮೇತೋ ಅಹು ಕತ್ಥಚೀ”ತಿ॥ -

ಏವಂ ಪಾಪಪುಗ್ಗಲೇಪಿ ಗರಹತಿ, “ಸಮಣೇನ ನಾಮ ರಾಗವಸಿಕೇನ ದೋಸಮೋಹವಸಿಕೇನ ನ ಹೋತಬ್ಬಂ, ಉಪ್ಪನ್ನೋ ರಾಗೋ ದೋಸೋ ಮೋಹೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ”ತಿ ಏವಂ ಪಾಪಧಮ್ಮೇಪಿ ಗರಹತೀತಿ ದ್ವೀಹಿ ಕಾರಣೇಹಿ “ಪಾಪಗರಹೀ, ಭನ್ತೇ, ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ”ತಿ ವದತಿ।

ಏವಂ ಆಯಸ್ಮತಾ ಆನನ್ದೇನ ಸೋಳಸಹಿ ಪದೇಹಿ ಥೇರಸ್ಸ ಯಥಾಭೂತವಣ್ಣಪ್ಪಕಾಸನೇ ಕತೇ - “ಕಿಂ ಆನನ್ದೋ ಅತ್ತನೋ ಪಿಯಸಹಾಯಸ್ಸ ವಣ್ಣಂ ಕಥೇತುಂ ನ ಲಭತಿ, ಕಥೇತು ಕಿಂ ಪನ ತೇನ ಕಥಿತಂ ತಥೇವ ಹೋತಿ, ಕಿಂ ಸೋ ಸಬ್ಬಞ್ಞೂ”ತಿ? ಕೋಚಿ ಪಾಪಪುಗ್ಗಲೋ ವತ್ತುಂ ಮಾ ಲಭತೂತಿ ಸತ್ಥಾ ತಂ ವಣ್ಣಭಣನಂ ಅಕುಪ್ಪಂ ಸಬ್ಬಞ್ಞುಭಾಸಿತಂ ಕರೋನ್ತೋ ಜಿನಮುದ್ದಿಕಾಯ ಲಞ್ಛನ್ತೋ **ಏವಮೇತ**ನ್ತಿಆದಿಮಾಹ।

ಏವಂ ತಥಾಗತೇನ ಚ ಆನನ್ದತ್ಥೇರೇನ ಚ ಮಹಾಥೇರಸ್ಸ ವಣ್ಣೇ ಕಥಿಯಮಾನೇ ಭುಮಟ್ಠಕಾ ದೇವತಾ ಉಟ್ಠಹಿತ್ವಾ ಏತೇಹೇವ ಸೋಳಸಹಿ ಪದೇಹಿ ವಣ್ಣಂ ಕಥಯಿಂಸು। ತತೋ ಆಕಾಸಟ್ಠಕದೇವತಾ ಸೀತವಲಾಹಕಾ ಉಣ್ಹವಲಾಹಕಾ ಚಾತುಮಹಾರಾಜಿಕಾತಿ ಯಾವ ಅಕನಿಟ್ಠಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಾ ದೇವತಾ ಉಟ್ಠಹಿತ್ವಾ ಏತೇಹೇವ ಸೋಳಸಹಿ ಪದೇಹಿ ವಣ್ಣಂ ಕಥಯಿಂಸು। ಏತೇನುಪಾಯೇನ ಏಕಚಕ್ಕವಾಳಂ ಆದಿಂ ಕತ್ವಾ ದಸಸು ಚಕ್ಕವಾಳಸಹಸ್ಸೇಸು ದೇವತಾ ಉಟ್ಠಹಿತ್ವಾ ಕಥಯಿಂಸು। ಅಥಾಯಸ್ಮತೋ ಸಾರಿಪುತ್ತಸ್ಸ ಸದ್ಧಿವಿಹಾರಿಕೋ ಸುಸೀಮೋ ದೇವಪುತ್ತೋ ಚಿನ್ತೇಸಿ - “ಇಮಾ ದೇವತಾ ಅತ್ತನೋ ಅತ್ತನೋ ನಕ್ಖತ್ತಕೀಳಂ ಪಹಾಯ ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಗನ್ತ್ವಾ ಮಯ್ಹಂ ಉಪಜ್ಝಾಯಸ್ಸೇವ ವಣ್ಣಂ ಕಥೇನ್ತಿ, ಗಚ್ಛಾಮಿ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕಂ, ಗನ್ತ್ವಾ ಏತದೇವ ವಣ್ಣಭಣನಂ ದೇವತಾಭಾಸಿತಂ ಕರೋಮೀ”ತಿ, ಸೋ ತಥಾ ಅಕಾಸಿ। ತಂ ದಸ್ಸೇತುಂ **ಅಥ ಖೋ ಸುಸೀಮೋ**ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ।

ಉಚ್ಚಾವಚಾತಿ ಅಞ್ಞೇಸು ಠಾನೇಸು ಪಣೀತಂ ಉಚ್ಚಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಹೀನಂ ಅವಚಂ। ಇಧ ಪನ ಉಚ್ಚಾವಚಾತಿ ನಾನಾವಿಧಾ ವಣ್ಣನಿಭಾ। ತಸ್ಸಾ ಕಿರ ದೇವಪರಿಸಾಯ ನೀಲಟ್ಠಾನಂ ಅತಿನೀಲಂ, ಪೀತಕಟ್ಠಾನಂ ಅತಿಪೀತಕಂ, ಲೋಹಿತಟ್ಠಾನಂ ಅತಿಲೋಹಿತಂ, ಓದಾತಟ್ಠಾನಂ ಅಚ್ಚೋದಾತನ್ತಿ, ಚತುಬ್ಬಿಧಾ ವಣ್ಣನಿಭಾ ಪಾತುಭವಿ। ತೇನೇವ **ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ನಾಮಾ**ತಿ ಚತಸ್ಸೋ ಉಪಮಾ ಆಗತಾ। ತತ್ಥ **ಸುಭೋ**ತಿ ಸುನ್ದರೋ। **ಜಾತಿಮಾ**ತಿ ಜಾತಿಸಮ್ಪನ್ನೋ। **ಸುಪರಿಕಮ್ಮಕತೋ**ತಿ ಧೋವನಾದಿಪರಿಕಮ್ಮೇನ ಸುಟ್ಠು ಪರಿಕಮ್ಮಕತೋ। **ಪಣ್ಡುಕಮ್ಬಲೇ ನಿಕ್ಖಿತ್ತೋ**ತಿ ರತ್ತಕಮ್ಬಲೇ ಠಪಿತೋ। **ಏವಮೇವ**ನ್ತಿ ರತ್ತಕಮ್ಬಲೇ ನಿಕ್ಖಿತ್ತಮಣಿ ವಿಯ ಸಬ್ಬಾ ಏಕಪ್ಪಹಾರೇನೇವ ವಿರೋಚಿತುಂ ಆರದ್ಧಾ। **ನಿಕ್ಖ**ನ್ತಿ ಅತಿರೇಕಪಞ್ಚಸುವಣ್ಣೇನ ಕತಪಿಳನ್ಧನಂ। ತಞ್ಹಿ ಘಟ್ಟನಮಜ್ಜನಕ್ಖಮಂ ಹೋತಿ। **ಜಮ್ಬೋನದ**ನ್ತಿ ಮಹಾಜಮ್ಬುಸಾಖಾಯ ಪವತ್ತನದಿಯಂ ನಿಬ್ಬತ್ತಂ, ಮಹಾಜಮ್ಬುಫಲರಸೇ ವಾ ಪಥವಿಯಂ ಪವಿಟ್ಠೇ ಸುವಣ್ಣಙ್ಕುರಾ ಉಟ್ಠಹನ್ತಿ, ತೇನ ಸುವಣ್ಣೇನ ಕತಪಿಳನ್ಧನನ್ತಿಪಿ ಅತ್ಥೋ। **ದಕ್ಖಕಮ್ಮಾರಪುತ್ತಉಕ್ಕಾಮುಖಸುಕುಸಲಸಮ್ಪಹಟ್ಠ**ನ್ತಿ ಸುಕುಸಲೇನ ಕಮ್ಮಾರಪುತ್ತೇನ ಉಕ್ಕಾಮುಖೇ ಪಚಿತ್ವಾ ಸಮ್ಪಹಟ್ಠಂ। ಧಾತುವಿಭಙ್ಗೇ (ಮ॰ ನಿ॰ ೩.೩೫೭ ಆದಯೋ) ಅಕತಭಣ್ಡಂ ಗಹಿತಂ, ಇಧ ಪನ ಕತಭಣ್ಡಂ।

ವಿದ್ಧೇತಿ ದೂರೀಭೂತೇ। **ದೇವೇ**ತಿ ಆಕಾಸೇ। **ನಭಂ ಅಬ್ಭುಸ್ಸಕ್ಕಮಾನೋ**ತಿ ಆಕಾಸಂ ಅಭಿಲಙ್ಘನ್ತೋ। ಇಮಿನಾ ತರುಣಸೂರಿಯಭಾವೋ ದಸ್ಸಿತೋ। **ಸೋರತೋ**ತಿ ಸೋರಚ್ಚೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ। **ದನ್ತೋ**ತಿ ನಿಬ್ಬಿಸೇವನೋ। **ಸತ್ಥುವಣ್ಣಾಭತೋ**ತಿ ಸತ್ಥಾರಾ ಆಭತವಣ್ಣೋ। ಸತ್ಥಾ ಹಿ ಅಟ್ಠಪರಿಸಮಜ್ಝೇ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ "ಸೇವಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಾರಿಪುತ್ತಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೇ"ತಿಆದಿನಾ (ಮ॰ ನಿ॰ ೩.೩೭೧) ನಯೇನ ಥೇರಸ್ಸ ವಣ್ಣಂ ಆಹರೀತಿ ಥೇರೋ ಆಭತವಣ್ಣೋ ನಾಮ ಹೋತಿ। **ಕಾಲಂ ಕಙ್ಖತೀ**ತಿ ಪರಿನಿಬ್ಬಾನಕಾಲಂ ಪತ್ಥೇತಿ। ಖೀಣಾಸವೋ ಹಿ ನೇವ ಮರಣಂ ಅಭಿನನ್ದತಿ, ನ ಜೀವಿತಂ ಪತ್ಥೇತಿ, ದಿವಸಸಙ್ಖೇಪಂ ವೇತನಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಠಿತಪುರಿಸೋ ವಿಯ ಕಾಲಂ ಪನ ಪತ್ಥೇತಿ, ಓಲೋಕೇನ್ತೋ ತಿಟ್ಠತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। ತೇನೇವಾಹ -

> "ನಾಭಿನನ್ದಾಮಿ ಮರಣಂ, ನಾಭಿನನ್ದಾಮಿ ಜೀವಿತಂ।
> ಕಾಲಞ್ಚ ಪಟಿಕಙ್ಖಾಮಿ, ನಿಬ್ಬಿಸಂ ಭತಕೋ ಯಥಾ"ತಿ॥ (ಥೇರಗಾ॰ ೧೦೦೧-೧೦೦೨)। ನವಮಂ।

೧೦. ನಾನಾತಿತ್ಥಿಯಸಾವಕಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೧೧೧. ದಸಮೇ **ನಾನಾತಿತ್ಥಿಯಸಾವಕಾ**ತಿ ತೇ ಕಿರ ಕಮ್ಮವಾದಿನೋ ಅಹೇಸುಂ, ತಸ್ಮಾ ದಾನಾದೀನಿ ಪುಞ್ಞಾನಿ ಕತ್ವಾ ಸಗ್ಗೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಾ, ತೇ "ಅತ್ತನೋ ಅತ್ತನೋ ಸತ್ಥರಿ ಪಸಾದೇನ ನಿಬ್ಬತ್ತಮ್ಹಾ"ತಿ ಸಞ್ಞಿನೋ ಹುತ್ವಾ "ಗಚ್ಛಾಮ ದಸಬಲಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ ಠತ್ವಾ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಸತ್ಥಾರಾನಂ ವಣ್ಣಂ ಕಥೇಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಪಚ್ಚೇಕಗಾಥಾಹಿ ಕಥಯಿಂಸು। ತತ್ಥ **ಛಿನ್ದಿತಮಾರಿತೇ**ತಿ ಛಿನ್ದಿತೇ ಚ ಮಾರಿತೇ ಚ। **ಹತಜಾನೀಸೂ**ತಿ ಪೋಥನೇ ಚ ಧನಜಾನೀಸು ಚ। **ಪುಞ್ಞಂ ವಾ ಪನಾ**ತಿ ಅತ್ತನೋ ಪುಞ್ಞಮ್ಪಿ ನ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ, ಸಙ್ಖೇಪತೋ ಪುಞ್ಞಾಪುಞ್ಞಾನಂ ವಿಪಾಕೋ ನತ್ಥೀತಿ ವದತಿ। **ಸ ವೇ ವಿಸ್ಸಾಸಮಾಚಿಕ್ಖೀ**ತಿ ಸೋ - "ಏವಂ ಕತಪಾಪಾನಮ್ಪಿ ಕತಪುಞ್ಞಾನಮ್ಪಿ ವಿಪಾಕೋ ನತ್ಥೀ"ತಿ ವದನ್ತೋ ಸತ್ತಾನಂ ವಿಸ್ಸಾಸಂ ಅವಸ್ಸಯಂ ಪತಿಟ್ಠಂ ಆಚಿಕ್ಖತಿ, ತಸ್ಮಾ ಮಾನನಂ ವನ್ದನಂ ಪೂಜನಂ ಅರಹತೀತಿ ವದತಿ।

ತಪೋಜಿಗುಚ್ಛಾಯಾತಿ ಕಾಯಕಿಲಮಥತಪೇನ ಪಾಪಜಿಗುಚ್ಛನೇನ। **ಸುಸಂವುತತ್ತೋ**ತಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಪಿಹಿತೋ ವಾ। **ಜೇಗುಚ್ಛೀ**ತಿ ತಪೇನ ಪಾಪಜಿಗುಚ್ಛಕೋ। **ನಿಪಕೋ**ತಿ ಪಣ್ಡಿತೋ। **ಚಾತುಯಾಮಸುಸಂವುತೋ**ತಿ ಚಾತುಯಾಮೇನ ಸುಸಂವುತೋ। ಚಾತುಯಾಮೋ ನಾಮ ಸಬ್ಬವಾರಿವಾರಿತೋ ಚ ಹೋತಿ ಸಬ್ಬವಾರಿಯುತ್ತೋ ಚ ಸಬ್ಬವಾರಿಧುತೋ ಚ ಸಬ್ಬವಾರಿಫುಟೋ ಚಾತಿ ಇಮೇ ಚತ್ತಾರೋ ಕೋಟ್ಠಾಸಾ। ತತ್ಥ **ಸಬ್ಬವಾರಿವಾರಿತೋ**ತಿ ವಾರಿತಸಬ್ಬಉದಕೋ, ಪಟಿಕ್ಖಿತ್ತಸಬ್ಬಸೀತೋದಕೋತಿ ಅತ್ಥೋ। ಸೋ ಕಿರ ಸೀತೋದಕೇ ಸತ್ತಸಞ್ಞೀ ಹೋತಿ , ತಸ್ಮಾ ತಂ ನ ವಲಞ್ಜೇತಿ। **ಸಬ್ಬವಾರಿಯುತ್ತೋ**ತಿ ಸಬ್ಬೇನ ಪಾಪವಾರಣೇನ ಯುತೋ। **ಸಬ್ಬವಾರಿಧುತೋ**ತಿ ಸಬ್ಬೇನ ಪಾಪವಾರಣೇನ ಧುತಪಾಪೋ । **ಸಬ್ಬವಾರಿಫುಟೋ**ತಿ ಸಬ್ಬೇನ ಪಾಪವಾರಣೇನ ಫುಟ್ಠೋ। **ದಿಟ್ಠಂ**

ಸುತಞ್ಚ ಆಚಿಕ್ಖನ್ತಿ ದಿಟ್ಠಂ "ದಿಟ್ಠಂ ಮೇ"ತಿ ಸುತಂ "ಸುತಂ ಮೇ"ತಿ ಆಚಿಕ್ಖನ್ತೋ, ನ ನಿಗುಹನ್ತೋ। **ನ ಹಿ ನೂನ ಕಿಬ್ಬಿಸೀ**ತಿ ಏವರೂಪೋ ಸತ್ಥಾ ಕಿಬ್ಬಿಸಕಾರಕೋ ನಾಮ ನ ಹೋತಿ।

ನಾನಾತಿತ್ಥಿಯೇತಿ ಸೋ ಕಿರ ನಾನಾತಿತ್ಥಿಯಾನಂಯೇವ ಉಪಟ್ಠಾಕೋ, ತಸ್ಮಾ ತೇ ಆರಬ್ಭ ವದತಿ। **ಪಕುಧಕೋ ಕಾತಿಯಾನೋ**ತಿ ಪಕುಧೋ ಕಚ್ಚಾಯನೋ। **ನಿಗಣ್ಠೋ**ತಿ ನಾಟಪುತ್ತೋ। **ಮಕ್ಖಲಿಪೂರಣಾಸೇ**ತಿ ಮಕ್ಖಲಿ ಚ ಪೂರಣೋ ಚ। **ಸಾಮಞ್ಞಪ್ಪತ್ತಾ**ತಿ ಸಮಣಧಮ್ಮೇ ಕೋಟಿಪ್ಪತ್ತಾ। **ನ ಹಿ ನೂನ ತೇ**ತಿ ಸಪ್ಪುರಿಸೇಹಿ ನ ದೂರೇ, ತೇಯೇವ ಲೋಕೇ ಸಪ್ಪುರಿಸಾತಿ ವದತಿ। **ಪಚ್ಚಭಾಸೀ**ತಿ "ಅಯಂ ಆಕೋಟಕೋ ಇಮೇಸಂ ನಗ್ಗನಿಸ್ಸಿರಿಕಾನಂ ದಸಬಲಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ ಠತ್ವಾ ವಣ್ಣಂ ಕಥೇತೀತಿ ತೇಸಂ ಅವಣ್ಣಂ ಕಥೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಪತಿಅಭಾಸೀತಿ।

ತತ್ಥ **ಸಹಾಚರಿತೇನಾ**ತಿ ಸಹ ಚರಿತಮತ್ತೇನ। **ಛವೋ ಸಿಗಾಲೋ**ತಿ ಲಾಮಕೋ ಕಾಲಸಿಗಾಲೋ। **ಕೋತ್ಥುಕೋ**ತಿ ತಸ್ಸೇವ ವೇವಚನಂ। **ಸಙ್ಕಸ್ಸರಾಚಾರೋ**ತಿ ಆಸಙ್ಕಿತಸಮಾಚಾರೋ। **ನ ಸತಂ ಸರಿಕ್ಖೋ**ತಿ ಪಣ್ಡಿತಾನಂ ಸಪ್ಪುರಿಸಾನಂ ಸದಿಸೋ ನ ಹೋತಿ, ಕಿಂ ತ್ವಂ ಕಾಲಸಿಗಾಲಸದಿಸೇ ತಿತ್ಥಿಯೇ ಸೀಹೇ ಕರೋಸೀತಿ?

ಅನ್ವಾವಿಸಿತ್ವಾತಿ "ಅಯಂ ಏವರೂಪಾನಂ ಸತ್ಥಾರಾನಂ ಅವಣ್ಣಂ ಕಥೇತಿ, ತೇನೇವ ನಂ ಮುಖೇನ ವಣ್ಣಂ ಕಥಾಪೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ತಸ್ಸ ಸರೀರೇ ಅನುಆವಿಸಿ ಅಧಿಮುಚ್ಚಿ, ಏವಂ ಅನ್ವಾವಿಸಿತ್ವಾ। **ಆಯುತ್ತಾ**ತಿ ತಪೋಜಿಗುಚ್ಛನೇ ಯುತ್ತಪಯುತ್ತಾ। **ಪಾಲಯಂ ಪವಿವೇಕಿಯ**ನ್ತಿ ಪವಿವೇಕಂ ಪಾಲಯನ್ತಾ। ತೇ ಕಿರ "ನ್ಹಾಪಿತಪವಿವೇಕಂ ಪಾಲೇಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ಸಯಂ ಕೇಸೇ ಲುಞ್ಚನ್ತಿ। "ಚೀವರಪವಿವೇಕಂ ಪಾತೇಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ನಗ್ಗಾ ವಿಚರನ್ತಿ। "ಪಿಣ್ಡಪಾತಪವಿವೇಕಂ ಪಾಲೇಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ಸುನಖಾ ವಿಯ ಭೂಮಿಯಂ ವಾ ಭುಞ್ಜನ್ತಿ ಹತ್ಥೇಸು ವಾ। "ಸೇನಾಸನಪವಿವೇಕಂ ಪಾಲೇಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ಕಣ್ಟಕಸೇಯ್ಯಾದೀನಿ ಕಪ್ಪೇನ್ತಿ। **ರೂಪೇ ನಿವಿಟ್ಠಾ**ತಿ ತಣ್ಹಾದಿಟ್ಠೀಹಿ ರೂಪೇ ಪತಿಟ್ಠಿತಾ। **ದೇವಲೋಕಾಭಿನನ್ದಿನೋ**ತಿ ದೇವಲೋಕಪತ್ಥನಕಾಮಾ। **ಮಾತಿಯಾ**ತಿ ಮಚ್ಚಾ, ತೇ ವೇ ಮಚ್ಚಾ ಪರಲೋಕತ್ಥಾಯ ಸಮ್ಮಾ ಅನುಸಾಸನ್ತೀತಿ ವದತಿ।

ಇತಿ ವಿದಿತ್ವಾತಿ "ಅಯಂ ಪಠಮಂ ಏತೇಸಂ ಅವಣ್ಣಂ ಕಥೇತ್ವಾ ಇದಾನಿ ವಣ್ಣಂ ಕಥೇತಿ, ಕೋ ನು ಖೋ ಏಸೋ"ತಿ ಆವಜ್ಜೇನ್ತೋ ಜಾನಿತ್ವಾವ। **ಯೇ ಚನ್ತಲಿಕ್ಖಸ್ಮಿಂ ಪಭಾಸವಣ್ಣಾ**ತಿ ಯೇ ಅನ್ತಲಿಕ್ಖೇ ಚನ್ದೋಭಾಸಸೂರಿಯೋಭಾಸಸಞ್ಝಾರಾಗಇನ್ದಧನುತಾರಕರೂಪಾನಂ ಪಭಾಸವಣ್ಣಾ। **ಸಬ್ಬೇವ ತೇ ತೇ**ತಿ ಸಬ್ಬೇವ ತೇ ತಯಾ। **ನಮುಚೀ**ತಿ ಮಾರಂ ಆಲಪತಿ। **ಆಮಿಸಂವ ಮಚ್ಛಾನಂ ವಧಾಯ ಖಿತ್ತಾ**ತಿ ಯಥಾ ಮಚ್ಛಾನಂ ವಧತ್ಥಾಯ ಬಳಿಸಲಗ್ಗಂ ಆಮಿಸಂ ಖಿಪತಿ, ಏವಂ ತಯಾ ಪಸಂಸಮಾನೇನ ಏತೇ ರೂಪಾ ಸತ್ತಾನಂ ವಧಾಯ ಖಿತ್ತಾತಿ ವದತಿ।

ಮಾಣವಗಾಮಿಯೋತಿ ಅಯಂ ಕಿರ ದೇವಪುತ್ತೋ ಬುದ್ಧುಪಟ್ಠಾಕೋ। **ರಾಜಗಹೀಯಾನ**ನ್ತಿ ರಾಜಗಹಪಬ್ಬತಾನಂ। **ಸೇತೋ**ತಿ ಕೇಲಾಸೋ। **ಅಘಗಾಮಿನ**ನ್ತಿ ಆಕಾಸಗಾಮೀನಂ। **ಉದಧಿನ**ನ್ತಿ ಉದಕನಿಧಾನಾನಂ। ಇದಂ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ - ಯಥಾ ರಾಜಗಹೀಯಾನಂ ಪಬ್ಬತಾನಂ ವಿಪುಲೋ ಸೇಟ್ಠೋ, ಹಿಮವನ್ತಪಬ್ಬತಾನಂ ಕೇಲಾಸೋ, ಆಕಾಸಗಾಮೀನಂ ಆದಿಚ್ಚೋ, ಉದಕನಿಧಾನಾನಂ ಸಮುದ್ದೋ, ನಕ್ಖತ್ತಾನಂ ಚನ್ದೋ, ಏವಂ ಸದೇವಕಸ್ಸ ಲೋಕಸ್ಸ ಬುದ್ಧೋ ಸೇಟ್ಠೋತಿ। ದಸಮಂ।

ನಾನಾತಿತ್ಥಿಯವಗ್ಗೋ ತತಿಯೋ।

ಇತಿ ಸಾರತ್ಥಪ್ಪಕಾಸಿನಿಯಾ

ಸಂಯುತ್ತನಿಕಾಯ-ಅಟ್ಠಕಥಾಯ

ದೇವಪುತ್ತಸಂಯುತ್ತವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೩. ಕೋಸಲಸಂಯುತ್ತಂ

೧. ಪಠಮವಗ್ಗೋ

೧. ದಹರಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೧೧೨. ಕೋಸಲಸಂಯುತ್ತಸ್ಸ ಪಠಮೇ **ಭಗವತಾ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮ್ಮೋದೀ**ತಿ ಯಥಾ ಖಮನೀಯಾದೀನಿ ಪುಚ್ಛನ್ತೋ ಭಗವಾ ತೇನ, ಏವಂ ಸೋಪಿ ಭಗವತಾ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮಪ್ಪವತ್ತಮೋದೋ ಅಹೋಸಿ। ಸೀತೋದಕಂ ವಿಯ ಉಣ್ಹೋದಕೇನ ಸಮ್ಮೋದಿತಂ ಏಕೀಭಾವಂ ಅಗಮಾಸಿ। ಯಾಯ ಚ - "ಕಚ್ಚಿ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಖಮನೀಯಂ, ಕಚ್ಚಿ ಯಾಪನೀಯಂ, ಕಚ್ಚಿ ಭೋತೋ ಚ ಗೋತಮಸ್ಸ ಸಾವಕಾನಞ್ಚ ಅಪ್ಪಾಬಾಧಂ ಅಪ್ಪಾತಙ್ಕಂ ಲಹುಟ್ಠಾನಂ ಬಲಂ ಫಾಸುವಿಹಾರೋ"ತಿಆದಿಕಾಯ ಕಥಾಯ ಸಮ್ಮೋದಿ, ತಂ ಪೀತಿಪಾಮೋಜ್ಜಸಙ್ಖಾತಸಮ್ಮೋದಜನನತೋ ಸಮ್ಮೋದಿತುಂ ಯುತ್ತಭಾವತೋ ಚ **ಸಮ್ಮೋದನೀಯಂ,** ಅತ್ಥಬ್ಯಞ್ಜನಮಧುರತಾಯ ಚಿರಮ್ಪಿ ಕಾಲಂ ಸಾರೇತುಂ ನಿರನ್ತರಂ ಪವತ್ತೇತುಂ ಅರಹರೂಪತೋ ಸರಿತಬ್ಬಭಾವತೋ ಚ **ಸಾರಣೀಯಂ।** ಸುಯ್ಯಮಾನಸುಖತೋ ಚ ಸಮ್ಮೋದನೀಯಂ, ಅನುಸ್ಸರಿಯಮಾನಸುಖತೋ ಸಾರಣೀಯಂ। ತಥಾ ಬ್ಯಞ್ಜನಪರಿಸುದ್ಧತಾಯ ಸಮ್ಮೋದನೀಯಂ, ಅತ್ಥಪರಿಸುದ್ಧತಾಯ ಸಾರಣೀಯನ್ತಿ ಏವಂ ಅನೇಕೇಹಿ ಪರಿಯಾಯೇಹಿ ಸಮ್ಮೋದನೀಯಂ ಕಥಂ ಸಾರಣೀಯಂ ವೀತಿಸಾರೇತ್ವಾ ಪರಿಯೋಸಾಪೇತ್ವಾ ನಿಟ್ಠಪೇತ್ವಾ ಇತೋ ಪುಬ್ಬೇ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಅದಿಟ್ಠತ್ತಾ ಗುಣಾಗುಣವಸೇನ ಗಮ್ಭೀರಭಾವಂ ವಾ ಉತ್ತಾನಭಾವಂ ವಾ ಅಜಾನನ್ತೋ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ, ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಯಂ ಓವಟ್ಟಿಕಸಾರಂ ಕತ್ವಾ ಆಗತೋ ಲೋಕನಿಸ್ಸರಣಭವೋಕ್ಕನ್ತಿಪಞ್ಹಂ ಸತ್ಥು ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧತಂ ಪುಚ್ಛಿತುಂ **ಭವಮ್ಪಿ ನೋ**ತಿಆದಿಮಾಹ।

ತತ್ಥ **ಭವಮ್ಪೀ**ತಿ ಪಿ-ಕಾರೋ ಸಮ್ಪಿಣ್ಡನತ್ಥೇ ನಿಪಾತೋ, ತೇನ ಚ ಛ ಸತ್ಥಾರೇ ಸಮ್ಪಿಣ್ಡೇತಿ। ಯಥಾ ಪೂರಣಾದಯೋ "ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಮ್ಹಾ"ತಿ ಪಟಿಜಾನನ್ತಿ, ಏವಂ ಭವಮ್ಪಿ ನು ಪಟಿಜಾನಾತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। ಇದಂ ಪನ ರಾಜಾ ನ ಅತ್ತನೋ ಲದ್ಧಿಯಾ, ಲೋಕೇ ಮಹಾಜನೇನ ಗಹಿತಪಟಿಞ್ಞಾವಸೇನ ಪುಚ್ಛತಿ। ಅಥ ಭಗವಾ ಬುದ್ಧಸೀಹನಾದಂ ನದನ್ತೋ **ಯಂ ಹಿ ತಂ ಮಹಾರಾಜಾ**ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ **ಅಹಂ ಹಿ ಮಹಾರಾಜಾ**ತಿ ಅನುತ್ತರಂ ಸಬ್ಬಸೇಟ್ಠಂ ಸಬ್ಬಞ್ಞುತಞ್ಞಾಣಸಙ್ಖಾತಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬೋಧಿಂ ಅಹಂ ಅಭಿಸಮ್ಬುದ್ಧೋತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ**ತಿ ಪಬ್ಬಜ್ಜೂಪಗಮನೇನ ಸಮಣಾ, ಜಾತಿವಸೇನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ। **ಸಙ್ಘಿನೋ**ತಿಆದೀಸು ಪಬ್ಬಜಿತಸಮೂಹಸಙ್ಖಾತೋ ಸಙ್ಘೋ ಏತೇಸಂ ಅತ್ಥೀತಿ **ಸಙ್ಘಿನೋ।** ಸ್ವೇವ ಗಣೋ ಏತೇಸಂ ಅತ್ಥೀತಿ **ಗಣಿನೋ।** ಆಚಾರಸಿಕ್ಖಾಪನವಸೇನ ತಸ್ಸ ಗಣಸ್ಸ ಆಚರಿಯಾತಿ **ಗಣಾಚರಿಯಾ। ಞಾತಾ**ತಿ ಪಞ್ಞಾತಾ ಪಾಕಟಾ। "ಅಪ್ಪಿಚ್ಛಾ ಸನ್ತುಟ್ಠಾ ಅಪ್ಪಿಚ್ಛತಾಯ ವತ್ಥಮ್ಪಿ ನ ನಿವಾಸೇನ್ತೀ"ತಿ ಏವಂ ಸಮುಗ್ಗತೋ ಯಸೋ ಏತೇಸಂ ಅತ್ಥೀತಿ **ಯಸಸ್ಸಿನೋ। ತಿತ್ಥಕರಾ**ತಿ ಲದ್ಧಿಕರಾ। **ಸಾಧುಸಮ್ಮತಾ**ತಿ "ಸನ್ತೋ ಸಪ್ಪುರಿಸಾ"ತಿ ಏವಂ ಸಮ್ಮತಾ। **ಬಹುಜನಸ್ಸಾ**ತಿ ಅಸ್ಸುತವತೋ ಅನ್ಧಬಾಲಪುಥುಜ್ಜನಸ್ಸ। **ಪೂರಣೋ**ತಿಆದೀನಿ ತೇಸಂ ನಾಮಗೋತ್ತಾನಿ। **ಪೂರಣೋ**ತಿ ಹಿ ನಾಮಮೇವ। ತಥಾ, **ಮಕ್ಖಲೀ**ತಿ। ಸೋ ಪನ ಗೋಸಾಲಾಯ ಜಾತತ್ತಾ **ಗೋಸಾಲೋ**ತಿ ವುತ್ತೋ। **ನಾಟಪುತ್ತೋ**ತಿ ನಾಟಸ್ಸ ಪುತ್ತೋ। **ಬೇಲಟ್ಠಪುತ್ತೋ**ತಿ ಬೇಲಟ್ಠಸ್ಸ ಪುತ್ತೋ। **ಕಚ್ಚಾಯನೋ**ತಿ ಪಕುಧಸ್ಸ ಗೋತ್ತಂ। ಕೇಸಕಮ್ಬಲಸ್ಸ ಧಾರಣತೋ **ಅಜಿತೋ ಕೇಸಕಮ್ಬಲೋ**ತಿ ವುತ್ತೋ।

ತೇಪಿ ಮಯಾತಿ ಕಪ್ಪಕೋಲಾಹಲಂ ಬುದ್ಧಕೋಲಾಹಲಂ ಚಕ್ಕವತ್ತಿಕೋಲಾಹಲನ್ತಿ ತೀಣಿ ಕೋಲಾಹಲಾನಿ। ತತ್ಥ "ವಸ್ಸಸತಸಹಸ್ಸಮತ್ಥಕೇ ಕಪ್ಪುಟ್ಠಾನಂ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಕಪ್ಪಕೋಲಾಹಲಂ ನಾಮ ಹೋತಿ - "ಇತೋ ವಸ್ಸಸತಸಹಸ್ಸಮತ್ಥಕೇ ಲೋಕೋ ವಿನಸ್ಸಿಸ್ಸತಿ, ಮೇತ್ತಂ ಮಾರಿಸಾ, ಭಾವೇಥ, ಕರುಣಂ ಮುದಿತಂ ಉಪೇಕ್ಖ"ನ್ತಿ ಮನುಸ್ಸಪ್ಪಥೇ ದೇವತಾ ಘೋಸೇನ್ತಿಯೋ ವಿಚರನ್ತಿ। "ವಸ್ಸಸಹಸ್ಸಮತ್ಥಕೇ ಪನ ಬುದ್ಧೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಬುದ್ಧಕೋಲಾಹಲಂ ನಾಮ ಹೋತಿ - "ಇತೋ ವಸ್ಸಸಹಸ್ಸಮತ್ಥಕೇ ಬುದ್ಧೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ಧಮ್ಮಾನುಧಮ್ಮಪಟಿಪದಂ ಪಟಿಪನ್ನೇನ ಸಙ್ಘರತನೇನ ಪರಿವಾರಿತೋ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇನ್ತೋ ವಿಚರಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ದೇವತಾ ಉಗ್ಘೋಸೇನ್ತಿ। "ವಸ್ಸಸತಮತ್ಥಕೇ ಪನ ಚಕ್ಕವತ್ತೀ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಚಕ್ಕವತ್ತಿಕೋಲಾಹಲಂ ನಾಮ ಹೋತಿ - "ಇತೋ

ವಸ್ಸಸತಮತ್ಥಕೇ ಸತ್ತರತನಸಮ್ಪನ್ನೋ ಚತುದ್ದೀಪಿಸ್ಸರೋ ಸಹಸ್ಸ ಪುತ್ತಪರಿವಾರೋ ವೇಹಾಸಙ್ಗಮೋ ಚಕ್ಕವತ್ತಿರಾಜಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ದೇವತಾ ಉಗ್ಘೋಸೇನ್ತಿ।

ಇಮೇಸು ತೀಸು ಕೋಲಾಹಲೇಸು ಇಮೇ ಛ ಸತ್ಥಾರೋ ಬುದ್ಧಕೋಲಾಹಲಂ ಸುತ್ವಾ ಆಚರಿಯೇ ಪಯಿರುಪಾಸಿತ್ವಾ ಚಿನ್ತಾಮಣಿವಿಜ್ಜಾದೀನಿ ಉಗ್ಗಣ್ಹಿತ್ವಾ – "ಮಯಂ ಬುದ್ಧಮ್ಹಾ"ತಿ ಪಟಿಞ್ಞಂ ಕತ್ವಾ ಮಹಾಜನಪರಿವುತಾ ಜನಪದಂ ವಿಚರನ್ತಾ ಅನುಪುಬ್ಬೇನ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ಪತ್ತಾ। ತೇಸಂ ಉಪಟ್ಠಾಕಾ ರಾಜಾನಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ, "ಮಹಾರಾಜ, ಪೂರಣೋ ಕಸ್ಸಪೋ…ಪೇ॰… ಅಜಿತೋ ಕೇಸಕಮ್ಬಲೋ ಬುದ್ಧೋ ಕಿರ ಸಬ್ಬಞ್ಞೂ ಕಿರಾ"ತಿ ಆರೋಚೇಸುಂ। ರಾಜಾ "ತುಮ್ಹೇವ ನೇ ನಿಮನ್ತೇತ್ವಾ ಆನೇಥಾ"ತಿ ಆಹ । ತೇ ಗನ್ತ್ವಾ ತೇಹಿ, "ರಾಜಾ ವೋ ನಿಮನ್ತೇತಿ। ರಞ್ಞೋ ಗೇಹೇ ಭಿಕ್ಖಂ ಗಣ್ಹಥಾ"ತಿ ವುತ್ತಾ ಗನ್ತುಂ ನ ಉಸ್ಸಹನ್ತಿ, ಪುನಪ್ಪುನಂ ವುಚ್ಚಮಾನಾ ಉಪಟ್ಠಾಕಾನಂ ಚಿತ್ತಾನುರಕ್ಖಣತ್ಥಾಯ ಅಧಿವಾಸೇತ್ವಾ ಸಬ್ಬೇ ಏಕತೋವ ಅಗಮಂಸು। ರಾಜಾ ಆಸನಾನಿ ಪಞ್ಞಾಪೇತ್ವಾ "ನಿಸೀದನ್ತೂ"ತಿ ಆಹ। ನಿಗ್ಗುಣಾನಂ ಅತ್ತಭಾವೇ ರಾಜುಸ್ಮಾ ನಾಮ ಫರತಿ, ತೇ ಮಹಾರಹೇಸು ಆಸನೇಸು ನಿಸೀದಿತುಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತಾ ಫಲಕೇಸು ಚೇವ ಭೂಮಿಯಂ ಚ ನಿಸೀದಿಂಸು।

ರಾಜಾ "ಏತ್ತಕೇನೇವ ನತ್ಥಿ ತೇಸಂ ಅನ್ತೋ ಸುಕ್ಕಧಮ್ಮೋ"ತಿ ವತ್ವಾ ಆಹಾರಂ ಅದತ್ವಾವ ತಾಲತೋ ಪತಿತಂ ಮುಗ್ಗರೇನ ಪೋಥೇನ್ತೋ ವಿಯ "ತುಮ್ಹೇ ಬುದ್ಧಾ, ನ ಬುದ್ಧಾ"ತಿ ಪಞ್ಹಂ ಪುಚ್ಛಿ। ತೇ ಚಿನ್ತಯಿಂಸು – "ಸಚೇ 'ಬುದ್ಧಮ್ಹಾ'ತಿ ವಕ್ಖಾಮ, ರಾಜಾ ಬುದ್ಧವಿಸಯೇ ಪಞ್ಹಂ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ ಕಥೇತುಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತೇ 'ತುಮ್ಹೇ ಮಯಂ ಬುದ್ಧಾತಿ ಮಹಾಜನಂ ವಞ್ಚೇತ್ವಾ ಆಹಿಣ್ಡಥಾ'ತಿ ಜಿವ್ಹಮ್ಪಿ ಛಿನ್ದಾಪೇಯ್ಯ, ಅಞ್ಞಮ್ಪಿ ಅನತ್ಥಂ ಕರೇಯ್ಯಾ"ತಿ ಸಕಪಟಿಞ್ಞಾಯ ಏವ 'ನ ಮಯಂ ಬುದ್ಧಾ'ತಿ ವದಿಂಸು। ಅಥ ನೇ ರಾಜಾ ಗೇಹತೋ ನಿಕಡ್ಢಾಪೇಸಿ। ತೇ ರಾಜಘರತೋ ನಿಕ್ಖನ್ತೇ ಉಪಟ್ಠಾಕಾ ಪುಚ್ಛಿಂಸು – "ಕಿಂ ಆಚರಿಯಾ ರಾಜಾ ತುಮ್ಹೇ ಪಞ್ಹಂ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ ಸಕ್ಕಾರಸಮ್ಮಾನಂ ಅಕಾಸೀ"ತಿ? ರಾಜಾ "ಬುದ್ಧಾ ತುಮ್ಹೇ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿ, ತತೋ ಮಯಂ – "ಸಚೇ ಅಯಂ ರಾಜಾ ಬುದ್ಧವಿಸಯೇ ಪಞ್ಹಂ ಕಥಿಯಮಾನಂ ಅಜಾನನ್ತೋ ಅಮ್ಹೇಸು ಮನಂ ಪದೋಸೇಸ್ಸತಿ, ಬಹುಂ ಅಪುಞ್ಞಂ ಪಸವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ರಞ್ಞೋ ಅನುಕಮ್ಪಾಯ 'ನ ಮಯಂ ಬುದ್ಧಾ'ತಿ ವದಿಮ್ಹಾ, ಮಯಂ ಪನ ಬುದ್ಧಾ ಏವ, ಅಮ್ಹಾಕಂ ಬುದ್ಧಭಾವೋ, ಉದಕೇನ ಧೋವಿತ್ವಾಪಿ ಹರಿತುಂ ನ ಸಕ್ಕಾತಿ। ಇತಿ ಬಹಿದ್ಧಾ 'ಬುದ್ಧಮ್ಹಾ'ತಿ ಆಹಂಸು – ರಞ್ಞೋ ಸನ್ತಿಕೇ 'ನ ಮಯಂ ಬುದ್ಧಾ'ತಿ ವದಿಂಸೂತಿ, ಇದಂ ಗಹೇತ್ವಾ ರಾಜಾ ಏವಮಾಹ। ತತ್ಥ **ಕಿಂ ಪನ ಭವಂ ಗೋತಮೋ ದಹರೋ ಚೇವ ಜಾತಿಯಾ, ನವೋ ಚ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾಯಾ**ತಿ ಇದಂ ಅತ್ತನೋ ಪಟಿಞ್ಞಂ ಗಹೇತ್ವಾ ವದತಿ। ತತ್ಥ **ಕಿನ್ತಿ** ಪಟಿಕ್ಖೇಪವಚನಂ। ಏತೇ ಜಾತಿಮಹಲ್ಲಕಾ ಚ ಚಿರಪಬ್ಬಜಿತಾ ಚ "ಬುದ್ಧಮ್ಹಾ"ತಿ ನ ಪಟಿಜಾನನ್ತಿ, ಭವಂ ಗೋತಮೋ ಜಾತಿಯಾ ಚ ದಹರೋ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾಯ ಚ ನವೋ ಕಿಂ ಪಟಿಜಾನಾತಿ? ಮಾ ಪಟಿಜಾನಾಹೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

ನ ಉಞ್ಞಾತಬ್ಬಾತಿ ನ ಅವಜಾನಿತಬ್ಬಾ। **ನ ಪರಿಭೋತಬ್ಬಾ**ತಿ ನ ಪರಿಭವಿತಬ್ಬಾ। **ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ**ತಿ ಕಥೇತುಕಮ್ಯತಾಪುಚ್ಛಾ। **ಖತ್ತಿಯೋ**ತಿ ರಾಜಕುಮಾರೋ। **ಉರಗೋ**ತಿ ಆಸೀವಿಸೋ। **ಅಗ್ಗೀ**ತಿ ಅಗ್ಗಿಯೇವ। **ಭಿಕ್ಖೂ**ತಿ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಪನ ಪದೇ ದೇಸನಾಕುಸಲತಾಯ ಅತ್ತಾನಂ ಅಬ್ಭನ್ತರಂ ಕತ್ವಾ ಸೀಲವನ್ತಂ ಪಬ್ಬಜಿತಂ ದಸ್ಸೇತಿ। ಏತ್ಥ ಚ ದಹರಂ ರಾಜಕುಮಾರಂ ದಿಸ್ವಾ, ಉಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ಮಗ್ಗಂ ಅದೇನ್ತೋ, ಪಾರುಪನಂ ಅನಪನೇನ್ತೋ, ನಿಸಿನ್ನಾಸನತೋ ಅನುಟ್ಠಹನ್ತೋ, ಹತ್ಥಿಪಿಟ್ಠಾದೀಹಿ ಅನೋತರನ್ತೋ, ಹೇಟ್ಠಾ ಕತ್ವಾ ಮಞ್ಞನವಸೇನ ಅಞ್ಞಮ್ಪಿ ಏವರೂಪಂ ಅನಾಚಾರಂ ಕರೋನ್ತೋ ಖತ್ತಿಯಂ ಅವಜಾನಾತಿ ನಾಮ। "ಭದ್ದಕೋ ವತಾಯಂ ರಾಜಕುಮಾರೋ, ಮಹಾಕಣ್ಣೋ ಮಹೋದರೋ – ಕಿಂ ನಾಮ ಯಂಕಿಞ್ಚಿ ಚೋರೂಪದ್ದವಂ ವೂಪಸಮೇತುಂ ಯತ್ಥ ಕತ್ಥಚಿ ಠಾನೇ ರಜ್ಜಂ ಅನುಸಾಸಿತುಂ ಸಕ್ಖಿಸ್ಸತೀ"ತಿಆದೀನಿ ವದನ್ತೋ ಪರಿಭೋತಿ ನಾಮ। ಅಞ್ಜನಿಸಲಾಕಮತ್ತಮ್ಪಿ ಆಸೀವಿಸಪೋತಕಂ ಕಣ್ಣಾದೀಸು ಪಿಳನ್ಧನ್ತೋ ಅಙ್ಗುಲಿಮ್ಪಿ ಜಿವ್ಹಮ್ಪಿ ಡಂಸಾಪೇನ್ತೋ ಉರಗಂ ಅವಜಾನಾತಿ ನಾಮ । "ಭದ್ದಕೋ ವತಾಯಂ ಆಸೀವಿಸೋ ಉದಕದೇಡ್ಡುಭೋ ವಿಯ ಕಿಂ ನಾಮ ಕಿಞ್ಚಿದೇವ ಡಂಸಿತುಂ ಕಸ್ಸಚಿದೇವ ಕಾಯೇ ವಿಸಂ ಫರಿತುಂ ಸಕ್ಖಿಸ್ಸತೀ"ತಿಆದೀನಿ ವದನ್ತೋ ಪರಿಭೋತಿ ನಾಮ। ಖಜ್ಜೋಪನಕಮತ್ತಮ್ಪಿ ಅಗ್ಗಿಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಹತ್ಥೇನ ಕೀಳನ್ತೋ ಭಣ್ಡುಕ್ಖಲಿಕಾಯ ಖಿಪನ್ತೋ ಚೂಳಾಯ ವಾ ಸಯನಪಿಟ್ಠಸಾಟಕಪಸಿಬ್ಬಕಾದೀಸು ವಾ ಠಪೇನ್ತೋ ಅಗ್ಗಿಂ ಅವಜಾನಾತಿ ನಾಮ। "ಭದ್ದಕೋ ವತಾಯಂ ಅಗ್ಗಿ ಕತರಂ ನು ಖೋ ಯಾಗುಭತ್ತಂ ಪಚಿಸ್ಸತಿ, ಕತರಂ ಮಚ್ಛಮಂಸಂ, ಕಸ್ಸ ಸೀತಂ

ವಿನೋದೇಸ್ಸತೀ"ತಿಆದೀನಿ ವದನ್ತೋ ಪರಿಭೋತಿ ನಾಮ। ದಹರಸಾಮಣೇರಮ್ಪಿ ಪನ ದಿಸ್ವಾ ಉಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ಮಗ್ಗಂ ಅದೇನ್ತೋತಿ ರಾಜಕುಮಾರೇ ವುತ್ತಂ ಅನಾಚಾರಂ ಕರೋನ್ತೋ ಭಿಕ್ಖುಂ ಅವಜಾನಾತಿ ನಾಮ। "ಭದ್ದಕೋ ವತಾಯಂ ಸಾಮಣೇರೋ ಮಹಾಕಣ್ಣೋ ಮಹೋದರೋ ಯಂಕಿಞ್ಚಿ ಬುದ್ಧವಚನಂ ಉಗ್ಗಹೇತುಂ ಯಂಕಿಞ್ಚಿ ಅರಞ್ಞಂ ಅಜ್ಝೋಗಾಹೇತ್ವಾ ವಸಿತುಂ ಸಕ್ಖಿಸ್ಸತಿ, ಸಙ್ಘತ್ಥೇರಕಾಲೇ ಮನಾಪೋ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿಆದೀನಿ ವದನ್ತೋ ಪರಿಭೋತಿ ನಾಮ। ತಂ ಸಬ್ಬಮ್ಪಿ ನ ಕಾತಬ್ಬನ್ತಿ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ **ನ ಉಞ್ಞಾತಬ್ಬೋ ನ ಪರಿಭೋತಬ್ಬೋ**ತಿ ಆಹ।

ಏತದವೋಚಾತಿ ಏತಂ ಗಾಥಾಬನ್ಧಂ ಅವೋಚ। ಗಾಥಾ ಚ ನಾಮೇತಾ ತದತ್ಥದೀಪನಾಪಿ ಹೋನ್ತಿ ವಿಸೇಸತ್ಥದೀಪನಾಪಿ, ತತ್ರಿಮಾ ತದತ್ಥಮ್ಪಿ ವಿಸೇಸತ್ಥಮ್ಪಿ ದೀಪೇನ್ತಿಯೇವ। ತತ್ಥ **ಖತ್ತಿಯ**ನ್ತಿ ಖೇತ್ತಾನಂ ಅಧಿಪತಿಂ। ವುತ್ತಞ್ಹೇತಂ "ಖೇತ್ತಾನಂ ಅಧಿಪತೀತಿ ಖೋ, ವಾಸೇಟ್ಠ, 'ಖತ್ತಿಯೋ ಖತ್ತಿಯೋ'ತ್ವೇವ ದುತಿಯಂ ಅಕ್ಖರಂ ಉಪನಿಬ್ಬತ್ತ"ನ್ತಿ (ದೀ॰ ನಿ॰ ೩.೧೩೧)। **ಜಾತಿಸಮ್ಪನ್ನ**ನ್ತಿ ತಾಯೇವ ಖತ್ತಿಯಜಾತಿಯಾ ಜಾತಿಸಮ್ಪನ್ನಂ। **ಅಭಿಜಾತ**ನ್ತಿ ತೀಣಿ ಕುಲಾನಿ ಅತಿಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ಜಾತಂ।

ಠಾನಂ ಹೀತಿ ಕಾರಣಂ ವಿಜ್ಜತಿ। **ಮನುಜಿನ್ದೋ**ತಿ ಮನುಸ್ಸಜೇಟ್ಠಕೋ। **ರಾಜದಣ್ಡೇನಾ**ತಿ ರಞ್ಞೋ ಉದ್ಧಟದಣ್ಡೇನ, ಸೋ ಅಪ್ಪಕೋ ನಾಮ ನ ಹೋತಿ, ದಸಸಹಸ್ಸವೀಸತಿಸಹಸ್ಸಪ್ಪಮಾಣೋ ಹೋತಿಯೇವ। **ತಸ್ಮಿಂ ಪಕ್ಕಮತೇ ಭುಸ**ನ್ತಿ ತಸ್ಮಿಂ ಪುಗ್ಗಲೇ ಬಲವಉಪಕ್ಕಮಂ ಉಪಕ್ಕಮತಿ। **ರಕ್ಖಂ ಜೀವಿತಮತ್ತನೋ**ತಿ ಅತ್ತನೋ ಜೀವಿತಂ ರಕ್ಖಮಾನೋ ತಂ ಖತ್ತಿಯಂ ಪರಿವಜ್ಜೇಯ್ಯ ನ ಘಟ್ಟೇಯ್ಯ।

ಉಚ್ಚಾವಚೇಹೀತಿ ನಾನಾವಿಧೇಹಿ। **ವಣ್ಣೇಹೀ**ತಿ ಸಣ್ಠಾನೇಹಿ। ಯೇನ ಯೇನ ಹಿ ವಣ್ಣೇನ ಚರನ್ತೋ ಗೋಚರಂ ಲಭತಿ, ಯದಿ ಸಪ್ಪವಣ್ಣೇನ, ಯದಿ ದೇಡ್ಡುಭವಣ್ಣೇನ, ಯದಿ ಧಮನಿವಣ್ಣೇನ, ಅನ್ತಮಸೋ ಕಲನ್ದಕವಣ್ಣೇನಪಿ ಚರತಿಯೇವ। **ಆಸಜ್ಜಾ**ತಿ ಪತ್ವಾ। **ಬಾಲ**ನ್ತಿ ಯೇನ ಬಾಲೇನ ಘಟ್ಟಿತೋ, ತಂ ಬಾಲಂ ನರಂ ವಾ ನಾರಿಂ ವಾ ಡಂಸೇಯ್ಯ।

ಪಹೂತಭಕ್ಖನ್ತಿ ಬಹುಭಕ್ಖಂ। ಅಗ್ಗಿಸ್ಸ ಹಿ ಅಭಕ್ಖಂ ನಾಮ ನತ್ಥಿ। **ಜಾಲಿನ**ನ್ತಿ ಜಾಲವನ್ತಂ। **ಪಾವಕ**ನ್ತಿ ಅಗ್ಗಿಂ। ಪಾವಗನ್ತಿಪಿ ಪಾಠೋ। **ಕಣ್ಹವತ್ತನಿ**ನ್ತಿ ವತ್ತನೀತಿ ಮಗ್ಗೋ, ಅಗ್ಗಿನಾ ಗತಮಗ್ಗೋ ಕಣ್ಹೋ ಹೋತಿ ಕಾಳಕೋ, ತಸ್ಮಾ "ಕಣ್ಹವತ್ತನೀ"ತಿ ವುಚ್ಚತಿ।

ಮಹಾ ಹುತ್ವಾನಾತಿ ಮಹನ್ತೋ ಹುತ್ವಾ। ಅಗ್ಗಿ ಹಿ ಏಕದಾ ಯಾವಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಪ್ಪಮಾಣೋಪಿ ಹೋತಿ। **ಜಾಯನ್ತಿ ತತ್ಥ ಪಾರೋಹಾ**ತಿ ತತ್ಥ ಅಗ್ಗಿನಾ ದಡ್ಢವನೇ ಪಾರೋಹಾ ಜಾಯನ್ತಿ। **ಪಾರೋಹಾ**ತಿ ತಿಣರುಕ್ಖಾದಯೋ ವುಚ್ಚನ್ತಿ। ತೇ ಹಿ ಅಗ್ಗಿನಾ ದಡ್ಢಟ್ಠಾನೇ ಮೂಲಮತ್ತೇಪಿ ಅವಸಿಟ್ಠೇ ಪಾದತೋ ರೋಹನ್ತಿ ಜಾಯನ್ತಿ ವಡ್ಢನ್ತಿ, ತಸ್ಮಾ "ಪಾರೋಹಾ"ತಿ ವುಚ್ಚನ್ತಿ। ಪುನ ರೋಹನತ್ಥೇನ ವಾ **ಪಾರೋಹಾ। ಅಹೋರತ್ತಾನಮಚ್ಚಯೇ**ತಿ ರತ್ತಿನ್ದಿವಾನಂ ಅತಿಕ್ಕಮೇ। ನಿದಾಘೇಪಿ ದೇವೇ ವುಟ್ಠಮತ್ತೇ ಜಾಯನ್ತಿ।

ಭಿಕ್ಖು ಡಹತಿ ತೇಜಸಾತಿ ಏತ್ಥ ಅಕ್ಕೋಸನ್ತಂ ಪಚ್ಚಕ್ಕೋಸನ್ತೋ ಭಣ್ಡನ್ತಂ ಪಟಿಭಣ್ಡನ್ತೋ ಪಹರನ್ತಂ ಪಟಿಪಹರನ್ತೋ ಭಿಕ್ಖು ನಾಮ ಕಿಞ್ಚಿ ಭಿಕ್ಖುತೇಜಸಾ ಡಹಿತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋತಿ। ಯೋ ಪನ ಅಕ್ಕೋಸನ್ತಂ ನ ಪಚ್ಚಕ್ಕೋಸತಿ, ಭಣ್ಡನ್ತಂ ನ ಪಟಿಭಣ್ಡತಿ। ಪಹರನ್ತಂ ನ ಪಟಿಪಹರತಿ, ತಸ್ಮಿಂ ವಿಪ್ಪಟಿಪನ್ನೋ ತಸ್ಸ ಸೀಲತೇಜೇನ ಡಯ್ಹತಿ। ತೇನೇವೇತಂ ವುತ್ತಂ। **ನ ತಸ್ಸ ಪುತ್ತಾ ಪಸವೋ**ತಿ ತಸ್ಸ ಪುತ್ತಧೀತರೋಪಿ ಗೋಮಹಿಂಸಕುಕ್ಕುಟಸೂಕರಾದಯೋ ಪಸವೋಪಿ ನ ಭವನ್ತಿ, ವಿನಸ್ಸನ್ತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ದಾಯಾದಾ ವಿನ್ದರೇ ಧನ**ನ್ತಿ ತಸ್ಸ ದಾಯಾದಾಪಿ ಧನಂ ನ ವಿನ್ದನ್ತಿ। **ತಾಲಾವತ್ಥೂ ಭವನ್ತಿ ತೇ**ತಿ ತೇ ಭಿಕ್ಖುತೇಜಸಾ ದಡ್ಢಾ ವತ್ಥುಮತ್ತಾವಸಿಟ್ಠೋ ಮತ್ಥಕಚ್ಛಿನ್ನತಾಲೋ ವಿಯ ಭವನ್ತಿ, ಪುತ್ತಧೀತಾದಿವಸೇನ ನ ವಡ್ಢನ್ತೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

ತಸ್ಮಾತಿ ಯಸ್ಮಾ ಸಮಣತೇಜೇನ ದಡ್ಢಾ ಮತ್ಥಕಚ್ಛಿನ್ನತಾಲೋ ವಿಯ ಅವಿರುಳ್ಹಿಧಮ್ಮಾ ಭವನ್ತಿ, ತಸ್ಮಾ। **ಸಮ್ಮದೇವ ಸಮಾಚರೇ**ತಿ ಸಮ್ಮಾ ಸಮಾಚರೇಯ್ಯ। ಸಮ್ಮಾ ಸಮಾಚರನ್ತೇನ ಪನ ಕಿಂ ಕಾತಬ್ಬನ್ತಿ? ಖತ್ತಿಯಂ ತಾವ ನಿಸ್ಸಾಯ ಲದ್ಧಬ್ಬಂ ಗಾಮನಿಗಮಯಾನವಾಹನಾದಿಆನಿಸಂಸಂ, ಉರಗಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ತಸ್ಸ ಕೀಳಾಪನೇನ ಲದ್ಧಬ್ಬಂ ವತ್ಥಹಿರಞ್ಞಸುವಣ್ಣಾದಿಆನಿಸಂಸಂ

ಅಗ್ಗಿಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ತಸ್ಸಾನುಭಾವೇನ ಪತ್ತಬ್ಬಂ ಯಾಗುಭತ್ತಪಚನಸೀತವಿನೋದನಾದಿಆನಿಸಂಸಂ, ಭಿಕ್ಖುಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ತಸ್ಸ ವಸೇನ ಪತ್ತಬ್ಬಂ ಅಸುತಸವನಸುತಪರಿಯೋದಪನ-ಸಗ್ಗಮಗ್ಗಾಧಿಗಮಾದಿಆನಿಸಂಸಂ ಸಮ್ಪಸ್ಸಮಾನೇನ "ಏತೇ ನಿಸ್ಸಾಯ ಪುಬ್ಬೇ ವುತ್ತಪ್ಪಕಾರೋ ಆದೀನವೋ ಅತ್ಥಿ। ಕಿಂ ಇಮೇಹೀ"ತಿ? ನ ಸಬ್ಬಸೋ ಪಹಾತಬ್ಬಾ। ಇಸ್ಸರಿಯತ್ಥಿಕೇನ ಪನ ವುತ್ತಪ್ಪಕಾರಂ ಅವಜಾನನಞ್ಚ ಪರಿಭವನಞ್ಚ ಅಕತ್ವಾ ಪುಬ್ಬುಟ್ಠಾಯಿಪಚ್ಛಾನಿಪಾತಿತಾದೀಹಿ ಉಪಾಯೇಹಿ ಖತ್ತಿಯಕುಮಾರೋ ತೋಸೇತಬ್ಬೋ, ಏವಂ ತತೋ ಇಸ್ಸರಿಯಂ ಅಧಿಗಮಿಸ್ಸತಿ। ಅಹಿತುಣ್ಡಿಕೇನ ಉರಗೇ ವಿಸ್ಸಾಸಂ ಅಕತ್ವಾ ನಾಗವಿಜ್ಜಂ ಪರಿವತ್ತೇತ್ವಾ ಅಜಪದೇನ ದಣ್ಡೇನ ಗೀವಾಯ ಗಹೇತ್ವಾ ವಿಸಹರೇನ ಮೂಲೇನ ದಾಠಾ ಧೋವಿತ್ವಾ ಪೇಳಾಯಂ ಪಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಕೀಳಾಪೇನ್ತೇನ ಚರಿತಬ್ಬಂ। ಏವಂ ತಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಘಾಸಚ್ಛಾದನಾದೀನಿ ಲಭಿಸ್ಸತಿ। ಯಾಗುಪಚನಾದೀನಿ ಕತ್ತುಕಾಮೇನ ಅಗ್ಗಿಂ ವಿಸ್ಸಾಸೇನ ಭಣ್ಡುಕ್ಖಲಿಕಾದೀಸು ಅಪಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಹತ್ಥೇಹಿ ಅನಾಮಸನ್ತೇನ ಗೋಮಯಚುಣ್ಣಾದೀಹಿ ಜಾಲೇತ್ವಾ ಯಾಗುಪಚನಾದೀನಿ ಕತ್ತಬ್ಬಾನಿ, ಏವಂ ತಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಆನಿಸಂಸಂ ಲಭಿಸ್ಸತಿ। ಅಸುತಸವನಾದೀನಿ ಪತ್ಥಯನ್ತೇನಪಿ ಭಿಕ್ಖುಂ ಅತಿವಿಸ್ಸಾಸೇನ ವೇಜ್ಜಕಮ್ಮನವಕಮ್ಮಾದೀಸು ಅಯೋಜೇತ್ವಾ ಚತೂಹಿ ಪಚ್ಚಯೇಹಿ ಸಕ್ಕಚ್ಚಂ ಉಪಟ್ಠಾತಬ್ಬೋ, ಏವಂ ತಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಅಸುತಪುಬ್ಬಂ ಬುದ್ಧವಚನಂ ಅಸುತಪುಬ್ಬಂ ಪಞ್ಹಾವಿನಿಚ್ಛಯಂ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಿಕಸಮ್ಪರಾಯಿಕಂ ಅತ್ಥಂ ತಿಸ್ಸೋ ಕುಲಸಮ್ಪತ್ತಿಯೋ ಛ ಕಾಮಸಗ್ಗಾನಿ ನವ ಚ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕೇ ಪತ್ವಾ ಅಮತಮಹಾನಿಬ್ಬಾನದಸ್ಸನಮ್ಪಿ ಲಭಿಸ್ಸತೀತಿ ಇಮಮತ್ಥಂ ಸನ್ಧಾಯ **ಸಮ್ಮದೇವ ಸಮಾಚರೇ**ತಿ ಆಹ।

ಏತದವೋಚಾತಿ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಸುತ್ವಾ ಪಸನ್ನೋ ಪಸಾದಂ ಆವಿಕರೋನ್ತೋ ಏತಂ "ಅಭಿಕ್ಕನ್ತ"ನ್ತಿಆದಿವಚನಂ ಅವೋಚ। ತತ್ಥ **ಅಭಿಕ್ಕನ್ತ**ನ್ತಿ ಅಭಿಕನ್ತಂ ಅತಿಇಟ್ಠಂ ಅತಿಮನಾಪಂ, ಅತಿಸುನ್ದರನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। ಏತ್ಥ ಏಕೇನ ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಸದ್ದೇನ ದೇಸನಂ ಥೋಮೇತಿ "ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಂ, ಭನ್ತೇ, ಯದಿದಂ ಭಗವತೋ ಧಮ್ಮದೇಸನಾ"ತಿ। ಏಕೇನ ಅತ್ತನೋ ಪಸಾದಂ "ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಂ, ಭನ್ತೇ, ಯದಿದಂ ಭಗವತೋ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಆಗಮ್ಮ ಮಮ ಪಸಾದೋ"ತಿ।

ತತೋ ಪರಂ ಚತೂಹಿ ಉಪಮಾಹಿ ದೇಸನಂಯೇವ ಥೋಮೇತಿ। ತತ್ಥ **ನಿಕ್ಕುಜ್ಜಿತ**ನ್ತಿ ಅಧೋಮುಖಠಪಿತಂ, ಹೇಟ್ಠಾಮುಖಜಾತಂ ವಾ। **ಉಕ್ಕುಜ್ಜೇಯ್ಯಾ**ತಿ ಉಪರಿಮುಖಂ ಕರೇಯ್ಯ। **ಪಟಿಚ್ಛನ್ನ**ನ್ತಿ ತಿಣಪಣ್ಣಾದಿಛಾದಿತಂ। **ವಿವರೇಯ್ಯಾ**ತಿ ಉಗ್ಘಾಟೇಯ್ಯ। **ಮೂಳ್ಹಸ್ಸಾ**ತಿ ದಿಸಾಮೂಳ್ಹಸ್ಸ। **ಮಗ್ಗಂ ಆಚಿಕ್ಖೇಯ್ಯಾ**ತಿ ಹತ್ಥೇ ಗಹೇತ್ವಾ "ಏಸ ಮಗ್ಗೋ"ತಿ ವದೇಯ್ಯ। **ಅನ್ಧಕಾರೇ**ತಿ ಕಾಳಪಕ್ಖಚಾತುದ್ದಸೀ ಅಡ್ಢರತ್ತಘನವನಸಣ್ಡ ಮೇಘಪಟಲೇಹಿ ಚತುರಙ್ಗೇ ತಮೇ। ಇದಂ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ - ಯಥಾ ಕೋಚಿ ನಿಕ್ಕುಜ್ಜಿತಂ ಉಕ್ಕುಜ್ಜೇಯ್ಯ, ಏವಂ ಸದ್ಧಮ್ಮವಿಮುಖಂ ಅಸದ್ಧಮ್ಮೇ ಪತಿತಂ ಮಂ ಅಸದ್ಧಮ್ಮಾ ವುಟ್ಠಾಪೇನ್ತೇನ, ಯಥಾ ಪಟಿಚ್ಛನ್ನಂ ವಿವರೇಯ್ಯ, ಏವಂ ಕಸ್ಸಪಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಸಾಸನನ್ತರಧಾನಾ ಪಭುತಿ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಗಹನಪಟಿಚ್ಛನ್ನಂ ಸಾಸನಂ ವಿವರನ್ತೇನ, ಯಥಾ ಮೂಳ್ಹಸ್ಸ ಮಗ್ಗಂ ಆಚಿಕ್ಖೇಯ್ಯ, ಏವಂ ಕುಮ್ಮಗ್ಗಮಿಚ್ಛಾಮಗ್ಗಪಟಿಪನ್ನಸ್ಸ ಮೇ ಸಗ್ಗಮೋಕ್ಖಮಗ್ಗಂ ಆವಿಕರೋನ್ತೇನ, ಯಥಾ ಅನ್ಧಕಾರೇ ತೇಲಪಜ್ಜೋತಂ ಧಾರೇಯ್ಯ, ಏವಂ ಮೋಹನ್ಧಕಾರೇ ನಿಮುಗ್ಗಸ್ಸ ಮೇ ಬುದ್ಧಾದಿರತನರೂಪಾನಿ ಅಪಸ್ಸತೋ ತಪ್ಪಟಿಚ್ಛಾದಕಮೋಹನ್ಧಕಾರವಿದ್ಧಂಸಕದೇಸನಾಪಜ್ಜೋತಂ ಧಾರೇನ್ತೇನ ಮಯ್ಹಂ ಭಗವತಾ ಏತೇಹಿ ಪರಿಯಾಯೇಹಿ ಪಕಾಸಿತತ್ತಾ ಅನೇಕಪರಿಯಾಯೇನ ಧಮ್ಮೋ ಪಕಾಸಿತೋತಿ।

ಏವಂ ದೇಸನಂ ಥೋಮೇತ್ವಾ ಇಮಾಯ ದೇಸನಾಯ ರತನತ್ತಯೇ ಪಸನ್ನಚಿತ್ತೋ ಪಸನ್ನಾಕಾರಂ ಕರೋನ್ತೋ **ಏಸಾಹ**ನ್ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ **ಏಸಾಹ**ನ್ತಿ ಏಸೋ ಅಹಂ। **ಭಗವನ್ತಂ ಸರಣಂ ಗಚ್ಛಾಮಿ ಧಮ್ಮಞ್ಚ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಞ್ಚಾ**ತಿ ಭಗವನ್ತಞ್ಚ ಧಮ್ಮಞ್ಚ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಞ್ಚಾತಿ ಇಮಂ ರತನತ್ತಯಂ ಸರಣಂ ಗಚ್ಛಾಮಿ। **ಉಪಾಸಕಂ ಮಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಧಾರೇತೂ**ತಿ ಮಂ ಭಗವಾ 'ಉಪಾಸಕೋ ಅಯ'ನ್ತಿ ಏವಂ ಧಾರೇತು, ಜಾನಾತೂತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಅಜ್ಜತಗ್ಗೇ**ತಿ ಅಜ್ಜತಂ ಆದಿಂ ಕತ್ವಾ। ಅಜ್ಜದಗ್ಗೇತಿ ವಾ ಪಾಠೋ, ದ-ಕಾರೋ ಪದಸನ್ಧಿಕರೋ, ಅಜ್ಜ ಅಗ್ಗಂ ಕತ್ವಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಪಾಣುಪೇತ**ನ್ತಿ ಪಾಣೇಹಿ ಉಪೇತಂ ಯಾವ ಮೇ ಜೀವಿತಂ ಪವತ್ತತಿ, ತಾವ ಉಪೇತಂ ಅನಞ್ಞಸತ್ಥುಕಂ ತೀಹಿ ಸರಣಗಮನೇಹಿ ಸರಣಂ ಗತಂ ಉಪಾಸಕಂ ಕಪ್ಪಿಯಕಾರಕಂ ಮಂ ಭಗವಾ ಧಾರೇತೂತಿ ಅಯಮೇತ್ಥ ಸಙ್ಖೇಪೋ, ವಿತ್ಥಾರೋ ಪನ ಸುಮಙ್ಗಲವಿಲಾಸಿನಿಯಾ ದೀಘನಿಕಾಯಟ್ಠಕಥಾಯ ಸಾಮಞ್ಞಫಲಸುತ್ತೇ ಸಬ್ಬಾಕಾರೇನ ವುತ್ತೋತಿ। ಪಠಮಂ।

೨. ಪುರಿಸಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೧೧೩. ದುತಿಯೇ **ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ**ತಿ ಪುರಿಮಸುತ್ತೇ ಸರಣಗತತ್ತಾ ಇಧ ಅಭಿವಾದೇಸಿ। **ಅಜ್ಝತ್ತ**ನ್ತಿ ನಿಯಕಜ್ಝತ್ತಂ, ಅತ್ತನೋ ಸನ್ತಾನೇ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಲೋಭಾ**ದೀಸು ಲುಬ್ಭನಲಕ್ಖಣೋ ಲೋಭೋ, ದುಸ್ಸನಲಕ್ಖಣೋ ದೋಸೋ, ಮುಯ್ಹನಲಕ್ಖಣೋ ಮೋಹೋತಿ। **ಹಿಂಸನ್ತೀ**ತಿ ವಿಹೇಠೇನ್ತಿ ನಾಸೇನ್ತಿ ವಿನಾಸೇನ್ತಿ। **ಅತ್ತಸಮ್ಭೂತಾ**ತಿ ಅತ್ತನಿ ಸಮ್ಭೂತಾ। **ತಚಸಾರಂವ ಸಮ್ಫಲ**ನ್ತಿ ಯಥಾ ತಚಸಾರಂ ವೇಳುಂ ವಾ ನಳಂ ವಾ ಅತ್ತನೋ ಫಲಂ ಹಿಂಸತಿ ವಿನಾಸೇತಿ, ಏವಂ ಹಿಂಸನ್ತಿ ವಿನಾಸೇನ್ತೀತಿ। ದುತಿಯಂ।

೩. ಜರಾಮರಣಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೧೧೪. ತತಿಯೇ **ಅಞ್ಞತ್ರ ಜರಾಮರಣಾ**ತಿ ಜರಾಮರಣತೋ ಮುತ್ತೋ ನಾಮ ಅತ್ಥೀತಿ ವುಚ್ಚತಿ। **ಖತ್ತಿಯಮಹಾಸಾಲಾ**ತಿ ಖತ್ತಿಯಮಹಾಸಾಲಾ ನಾಮ ಮಹಾಸಾರಪ್ಪತ್ತಾ ಖತ್ತಿಯಾ। ಯೇಸಂ ಹಿ ಖತ್ತಿಯಾನಂ ಹೇಟ್ಠಿಮನ್ತೇನ ಕೋಟಿಸತಂ ನಿಧಾನಗತಂ ಹೋತಿ, ತಯೋ ಕಹಾಪಣಕುಮ್ಭಾ ವಲಞ್ಜನತ್ಥಾಯ ಗೇಹಮಜ್ಝೇ ರಾಸಿಂ ಕತ್ವಾ ಠಪಿತಾ ಹೋನ್ತಿ, ತೇ **ಖತ್ತಿಯಮಹಾಸಾಲಾ** ನಾಮ। ಯೇಸಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಂ ಅಸೀತಿಕೋಟಿಧನಂ ನಿಹಿತಂ ಹೋತಿ, ದಿಯಡ್ಢೋ ಕಹಾಪಣಕುಮ್ಭೋ ವಲಞ್ಜನತ್ಥಾಯ ಗೇಹಮಜ್ಝೇ ರಾಸಿಂ ಕತ್ವಾ ಠಪಿತೋ ಹೋತಿ, ತೇ **ಬ್ರಾಹ್ಮಣಮಹಾಸಾಲಾ** ನಾಮ। ಯೇಸಂ ಗಹಪತೀನಂ ಚತ್ತಾಲೀಸಕೋಟಿಧನಂ ನಿಹಿತಂ ಹೋತಿ, ಕಹಾಪಣಕುಮ್ಭೋ ವಲಞ್ಜನತ್ಥಾಯ ಗೇಹಮಜ್ಝೇ ರಾಸಿಂ ಕತ್ವಾ ಠಪಿತೋ ಹೋತಿ, ತೇ **ಗಹಪತಿಮಹಾಸಾಲಾ** ನಾಮ।

ಅಡ್ಢಾತಿ ಇಸ್ಸರಾ। ನಿಧಾನಗತಧನಸ್ಸ ಮಹನ್ತತಾಯ **ಮಹದ್ಧನಾ**। ಸುವಣ್ಣರಜತಭಾಜನಾದೀನಂ ಉಪಭೋಗಭಣ್ಡಾನಂ ಮಹನ್ತತಾಯ **ಮಹಾಭೋಗಾ**। ಅನಿಧಾನಗತಸ್ಸ ಜಾತರೂಪರಜತಸ್ಸ ಪಹೂತತಾಯ, **ಪಹೂತಜಾತರೂಪರಜತಾ** । ವಿತ್ತೂಪಕರಣಸ್ಸ ತುಟ್ಠಿಕರಣಸ್ಸ ಪಹೂತತಾಯ **ಪಹೂತವಿತ್ತೂಪಕರಣಾ**। ಗೋಧನಾದೀನಞ್ಚ ಸತ್ತವಿಧಧಞ್ಞಾನಞ್ಚ ಪಹೂತತಾಯ **ಪಹೂತಧನಧಞ್ಞಾ**। **ತೇಸಮ್ಪಿ ಜಾತಾನಂ ನತ್ಥಿ ಅಞ್ಞತ್ರ ಜರಾಮರಣಾ**ತಿ ತೇಸಮ್ಪಿ ಏವಂ ಇಸ್ಸರಾನಂ ಜಾತಾನಂ ನಿಬ್ಬತ್ತಾನಂ ನತ್ಥಿ ಅಞ್ಞತ್ರ ಜರಾಮರಣಾ, ಜಾತತ್ತಾಯೇವ ಜರಾಮರಣತೋ ಮೋಕ್ಖೋ ನಾಮ ನತ್ಥಿ, ಅನ್ತೋಜರಾಮರಣೇಯೇವ ಹೋತಿ।

ಅರಹನ್ತೋತಿಆದೀಸು ಆರಕಾ ಕಿಲೇಸೇಹೀತಿ ಅರಹನ್ತೋ। ಖೀಣಾ ಏತೇಸಂ ಚತ್ತಾರೋ ಆಸವಾತಿ **ಖೀಣಾಸವಾ**। ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯವಾಸಂ ವುಟ್ಠಾ ಪರಿನಿಟ್ಠಿತವಾಸಾತಿ **ವುಸಿತವನ್ತೋ**। ಚತೂಹಿ ಮಗ್ಗೇಹಿ ಕರಣೀಯಂ ಏತೇಸಂ ಕತನ್ತಿ **ಕತಕರಣೀಯಾ**। ಖನ್ಧಭಾರೋ ಕಿಲೇಸಭಾರೋ ಅಭಿಸಙ್ಖಾರಭಾರೋ ಕಾಮಗುಣಭಾರೋತಿ, ಇಮೇ ಓಹಿತಾ ಭಾರಾ ಏತೇಸನ್ತಿ **ಓಹಿತಭಾರಾ**। ಅನುಪ್ಪತ್ತೋ ಅರಹತ್ತಸಙ್ಖಾತೋ ಸಕೋ ಅತ್ಥೋ ಏತೇಸನ್ತಿ **ಅನುಪ್ಪತ್ತಸದತ್ಥಾ**। ದಸವಿಧಮ್ಪಿ ಪರಿಕ್ಖೀಣಂ ಭವಸಂಯೋಜನಂ ಏತೇಸನ್ತಿ **ಪರಿಕ್ಖೀಣಭವಸಂಯೋಜನಾ**। ಸಮ್ಮಾ ಕಾರಣೇಹಿ ಜಾನಿತ್ವಾ ವಿಮುತ್ತಾತಿ **ಸಮ್ಮದಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತಾ**। ಮಗ್ಗಪಞ್ಞಾಯ ಚತುಸಚ್ಚಧಮ್ಮಂ ಞತ್ವಾ ಫಲವಿಮುತ್ತಿಯಾ ವಿಮುತ್ತಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಭೇದನಧಮ್ಮೋ**ತಿ ಭಿಜ್ಜನಸಭಾವೋ। **ನಿಕ್ಖೇಪನಧಮ್ಮೋ**ತಿ ನಿಕ್ಖಿಪಿತಬ್ಬಸಭಾವೋ। ಖೀಣಾಸವಸ್ಸ ಹಿ ಅಜೀರಣಧಮ್ಮೋಪಿ ಅತ್ಥಿ, ಆರಮ್ಮಣತೋ ಪಟಿವಿದ್ಧಂ ನಿಬ್ಬಾನಂ, ತಂ ಹಿ ನ ಜೀರತಿ। ಇಧ ಪನಸ್ಸ ಜೀರಣಧಮ್ಮಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ ಏವಮಾಹ। ಅತ್ಥುಪ್ಪತ್ತಿಕೋ ಕಿರಸ್ಸ ಸುತ್ತಸ್ಸ ನಿಕ್ಖೇಪೋ। ಸಿವಿಕಸಾಲಾಯ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ಕಥಿತನ್ತಿ ವದನ್ತಿ। ತತ್ಥ ಭಗವಾ ಚಿತ್ರಾನಿ ರಥಯಾನಾದೀನಿ ದಿಸ್ವಾ ದಿಟ್ಠಮೇವ ಉಪಮಂ ಕತ್ವಾ, ''ಜೀರನ್ತಿ ವೇ ರಾಜರಥಾ''ತಿ ಗಾಥಮಾಹ।

ತತ್ಥ **ಜೀರನ್ತೀ**ತಿ ಜರಂ ಪಾಪುಣನ್ತಿ। **ರಾಜರಥಾ**ತಿ ರಞ್ಞೋ ಅಭಿರೂಹನರಥಾ। **ಸುಚಿತ್ತಾ**ತಿ ಸುವಣ್ಣರಜತಾದೀಹಿ ಸುಟ್ಠು ಚಿತ್ತಿತಾ। **ಅಥೋ ಸರೀರಮ್ಪಿ ಜರಂ ಉಪೇತೀ**ತಿ ಏವರೂಪೇಸು ಅನುಪಾದಿಣ್ಣಕೇಸು ಸಾರದಾರುಮಯೇಸು ರಥೇಸು ಜೀರನ್ತೇಸು ಇಮಸ್ಮಿಂ ಅಜ್ಝತ್ತಿಕೇ ಉಪಾದಿಣ್ಣಕೇ ಮಂಸಲೋಹಿತಾದಿಮಯೇ ಸರೀರೇ ಕಿಂ ವತ್ತಬ್ಬಂ? ಸರೀರಮ್ಪಿ ಜರಂ ಉಪೇತಿಯೇವಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಸನ್ತೋ ಹವೇ ಸಬ್ಭಿ ಪವೇದಯನ್ತೀ**ತಿ ಸನ್ತೋ ಸಬ್ಭೀಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸತಂ ಧಮ್ಮೋ ನ ಜರಂ ಉಪೇತೀತಿ ಏವಂ ಪವೇದಯನ್ತಿ। ''ಸತಂ ಧಮ್ಮೋ ನಾಮ ನಿಬ್ಬಾನಂ, ತಂ ನ ಜೀರತಿ, ಅಜರಂ ಅಮತನ್ತಿ ಏವಂ ಕಥೇನ್ತೀ''ತಿ ಅತ್ಥೋ। ಯಸ್ಮಾ ವಾ ನಿಬ್ಬಾನಂ ಆಗಮ್ಮ ಸೀದನಸಭಾವಾ ಕಿಲೇಸಾ ಭಿಜ್ಜನ್ತಿ, ತಸ್ಮಾ ತಂ ಸಬ್ಭೀತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಇತಿ ಪುರಿಮಪದಸ್ಸ ಕಾರಣಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ ''ಸನ್ತೋ ಹವೇ ಸಬ್ಭಿ

ಪವೇದಯನ್ತೀ"ತಿ ಆಹ। ಇದಂ ಹಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ - ಸತಂ ಧಮ್ಮೋ ನ ಜರಂ ಉಪೇತಿ, ತಸ್ಮಾ ಸನ್ತೋ ಸಬ್ಭಿ ಪವೇದಯನ್ತಿ। ಅಜರಂ ನಿಬ್ಬಾನಂ ಸತಂ ಧಮ್ಮೋತಿ ಆಚಿಕ್ಖನ್ತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। ಸುನ್ದರಾಧಿವಚನಂ ವಾ ಏತಂ ಸಬ್ಭೀತಿ। ಯಂ ಸಬ್ಭಿಧಮ್ಮಭೂತಂ ನಿಬ್ಬಾನಂ ಸನ್ತೋ ಪವೇದಯನ್ತಿ ಕಥಯನ್ತಿ, ಸೋ ಸತಂ ಧಮ್ಮೋ ನ ಜರಂ ಉಪೇತೀತಿಪಿ ಅತ್ಥೋ। ತತಿಯಂ।

೪. ಪಿಯಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೧೧೫. ಚತುತ್ಥೇ **ರಹೋಗತಸ್ಸಾ**ತಿ ರಹಸಿ ಗತಸ್ಸ। **ಪಟಿಸಲ್ಲೀನಸ್ಸಾ**ತಿ ನಿಲೀನಸ್ಸ ಏಕೀಭೂತಸ್ಸ। **ಏವಮೇತಂ, ಮಹಾರಾಜಾ**ತಿ ಇಧ ಭಗವಾ ಇಮಂ ಸುತ್ತಂ ಸಬ್ಬಞ್ಞುಭಾಸಿತಂ ಕರೋನ್ತೋ ಆಹ। **ಅನ್ತಕೇನಾಧಿಪನ್ನಸ್ಸಾ**ತಿ ಮರಣೇನ ಅಜ್ಝೋತ್ಥಟಸ್ಸ। ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ಅತ್ತರಕ್ಖಿತಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೧೧೬. ಪಞ್ಚಮೇ **ಹತ್ಥಿಕಾಯೋ**ತಿ ಹತ್ಥಿಘಟಾ। ಸೇಸೇಸುಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। **ಸಂವರೋ**ತಿ ಪಿದಹನಂ। **ಸಾಧು ಸಬ್ಬತ್ಥ ಸಂವರೋ**ತಿ ಇಮಿನಾ ಕಮ್ಮಪಥಭೇದಂ ಅಪತ್ತಸ್ಸ ಕಮ್ಮಸ್ಸ ಸಂವರಂ ದಸ್ಸೇತಿ। **ಲಜ್ಜೀ**ತಿ ಹಿರಿಮಾ। ಲಜ್ಜೀಗಹಣೇನ ಚೇತ್ಥ ಓತ್ತಪ್ಪಮ್ಪಿ ಗಹಿತಮೇವ ಹೋತಿ। ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ಅಪ್ಪಕಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೧೧೭. ಛಟ್ಠೇ **ಉಳಾರೇ ಉಳಾರೇ**ತಿ ಪಣೀತೇ ಚ ಬಹುಕೇ ಚ। **ಮಜ್ಜನ್ತೀ**ತಿ ಮಾನಮಜ್ಜನೇನ ಮಜ್ಜನ್ತಿ। **ಅತಿಸಾರ**ನ್ತಿ ಅತಿಕ್ಕಮಂ। **ಕೂಟ**ನ್ತಿ ಪಾಸಂ। **ಪಚ್ಛಾಸ**ನ್ತಿ ಪಚ್ಛಾ ತೇಸಂ। ಛಟ್ಠಂ।

೭. ಅಡ್ಡಕರಣಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೧೧೮. ಸತ್ತಮೇ **ಕಾಮಹೇತೂ**ತಿ ಕಾಮಮೂಲಕಂ। **ಕಾಮನಿದಾನ**ನ್ತಿ ಕಾಮಪಚ್ಚಯಾ। **ಕಾಮಾಧಿಕರಣ**ನ್ತಿ ಕಾಮಕಾರಣಾ। ಸಬ್ಬಾನಿ ಹೇತಾನಿ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞವೇವಚನಾನೇವ। **ಭದ್ರಮುಖೋ**ತಿ ಸುನ್ದರಮುಖೋ। ಏಕದಿವಸಂ ಕಿರ ರಾಜಾ ಅಡ್ಡಕರಣೇ ನಿಸೀದಿ। ತತ್ಥ ಪರಮತರಂ ಲಞ್ಜಂ ಗಹೇತ್ವಾ ನಿಸಿನ್ನಾ ಅಮಚ್ಚಾ ಅಸ್ಸಾಮಿಕೇಪಿ ಸಾಮಿಕೇ ಕರಿಂಸು। ರಾಜಾ ತಂ ಞತ್ವಾ - "ಮಯ್ಹಂ ತಾವ ಪಥವಿಸ್ಸರಸ್ಸ ಸಮ್ಮುಖಾಪೇತೇ ಏವಂ ಕರೋನ್ತಿ, ಪರಮ್ಮುಖಾ ಕಿಂ ನಾಮ ನ ಕರಿಸ್ಸನ್ತಿ? ಪಞ್ಞಾಯಿಸ್ಸತಿ ದಾನಿ ವಿಟಟೂಭೋ ಸೇನಾಪತಿ ಸಕೇನ ರಜ್ಜೇನ, ಕಿಂ ಮಯ್ಹಂ ಏವರೂಪೇಹಿ ಲಞ್ಜಖಾದಕೇಹಿ ಮುಸಾವಾದೀಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಏಕಟ್ಠಾನೇ ನಿಸಜ್ಜಾಯಾ"ತಿ ಚಿನ್ತೇಸಿ। ತಸ್ಮಾ ಏವಮಾಹ। **ಖಿಪ್ಪಂವ ಓಡ್ಡಿತ**ನ್ತಿ ಕುಮಿನಂ ವಿಯ ಓಡ್ಡಿತಂ। ಯಥಾ ಮಚ್ಛಾ ಓಡ್ಡಿತಂ ಕುಮಿನಂ ಪವಿಸನ್ತಾ ನ ಜಾನನ್ತಿ, ಏವಂ ಸತ್ತಾ ಕಿಲೇಸಕಾಮೇನ ವತ್ಥುಕಾಮಂ ವೀತಿಕ್ಕಮನ್ತಾ ನ ಜಾನನ್ತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। ಸತ್ತಮಂ।

೮. ಮಲ್ಲಿಕಾಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೧೧೯. ಅಟ್ಠಮೇ **ಅತ್ಥಿ ನು ಖೋ ತೇ ಮಲ್ಲಿಕೇ**ತಿ ಕಸ್ಮಾ ಪುಚ್ಛತಿ? ಅಯಂ ಕಿರ ಮಲ್ಲಿಕಾ ದುಗ್ಗತಮಾಲಾಕಾರಸ್ಸ ಧೀತಾ, ಏಕದಿವಸಂ ಆಪಣತೋ ಪೂವಂ ಗಹೇತ್ವಾ "ಮಾಲಾರಾಮಂ ಗನ್ತ್ವಾವ ಖಾದಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಗಚ್ಛನ್ತೀ ಪಟಿಪಥೇ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಪರಿವಾರಂ ಭಗವನ್ತಂ ಭಿಕ್ಖಾಚಾರಂ ಪವಿಸನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಪಸನ್ನಚಿತ್ತಾ ತಂ ಭಗವತೋ ಅದಾಸಿ। ಸತ್ಥಾ ನಿಸೀದನಾಕಾರಂ ದಸ್ಸೇಸಿ। ಆನನ್ದತ್ಥೇರೋ ಚೀವರಂ ಪಞ್ಞಾಪೇತ್ವಾ ಅದಾಸಿ। ಭಗವಾ ತತ್ಥ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ತಂ ಪೂವಂ ಪರಿಭುಞ್ಜಿತ್ವಾ ಮುಖಂ ವಿಕ್ಖಾಲೇತ್ವಾ ಸಿತಂ ಪಾತ್ವಾಕಾಸಿ। ಥೇರೋ "ಇಮಿಸ್ಸಾ, ಭನ್ತೇ, ಕೋ ವಿಪಾಕೋ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। ಆನನ್ದ, ಅಜ್ಜೇಸಾ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಪಠಮಭೋಜನಂ ಅದಾಸಿ, ಅಜ್ಜೇವ ಕೋಸಲರಞ್ಞೋ ಅಗ್ಗಮಹೇಸೀ ಭವಿಸ್ಸತೀತಿ। ತಂದಿವಸಮೇವ ಚ ರಾಜಾ ಕಾಸಿಗಾಮೇ ಭಾಗಿನೇಯ್ಯೇನ ಯುದ್ಧೇನ

ಪರಾಜಿತೋ ಪಲಾಯಿತ್ವಾ ನಗರಂ ಆಗಚ್ಛನ್ತೋ ಮಾಲಾರಾಮಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಬಲಕಾಯಸ್ಸ ಆಗಮನಂ ಆಗಮೇಸಿ। ತಸ್ಸ ಸಾ ವತ್ತಂ ಅಕಾಸಿ। ಸೋ ತಾಯ ವತ್ತೇ ಪಸೀದಿತ್ವಾ ತಂ ಅನ್ತೇಪೂರಂ ಅತಿಹಾರಾಪೇತ್ವಾ ತಂ ಅಗ್ಗಮಹೇಸಿಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇಸಿ।

ಅಥೇಕದಿವಸಂ ಚಿನ್ತೇಸಿ - "ಮಯಾ ಇಮಿಸ್ಸಾ ದುಗ್ಗತಕುಲಸ್ಸ ಧೀತುಯಾ ಮಹನ್ತಂ ಇಸ್ಸರಿಯಂ ದಿನ್ನಂ, ಯಂನೂನಾಹಂ ಇಮಂ ಪುಚ್ಛೇಯ್ಯಂ 'ಕೋ ತೇ ಪಿಯೋ'ತಿ? ಸಾ 'ತ್ವಂ ಮೇ, ಮಹಾರಾಜ, ಪಿಯೋ'ತಿ ವತ್ವಾ ಪುನ ಮಂ ಪುಚ್ಛಿಸ್ಸತಿ। ಅಥಸ್ಸಾಹಂ 'ಮಯ್ಹಮ್ಪಿ ತ್ವಂಯೇವ ಪಿಯಾ'ತಿ ವಕ್ಖಾಮೀ"ತಿ। ಇತಿ ಸೋ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ವಿಸ್ಸಾಸಜನನತ್ಥಂ ಸಮ್ಮೋದನೀಯಂ ಕಥಂ ಕಥೇನ್ತೋ ಪುಚ್ಛತಿ। ಸಾ ಪನ ದೇವೀ ಪಣ್ಡಿತಾ ಬುದ್ಧುಪಟ್ಠಾಯಿಕಾ ಧಮ್ಮುಪಟ್ಠಾಯಿಕಾ ಸಙ್ಘುಪಟ್ಠಾಯಿಕಾ ಮಹಾಪಞ್ಞಾ , ತಸ್ಮಾ ಏವಂ ಚಿನ್ತೇಸಿ - "ನಾಯಂ ಪಞ್ಹೋ ರಞ್ಞೋ ಮುಖಂ ಓಲೋಕೇತ್ವಾ ಕಥೇತಬ್ಬೋ"ತಿ। ಸಾ ಸರಸೇನೇವ ಕಥೇತ್ವಾ ರಾಜಾನಂ ಪುಚ್ಛಿ। ರಾಜಾ ತಾಯ ಸರಸೇನ ಕಥಿತತ್ತಾ ನಿವತ್ತಿತುಂ ಅಲಭನ್ತೋ ಸಯಮ್ಪಿ ಸರಸೇನೇವ ಕಥೇತ್ವಾ "ಸಕಾರಣಂ ಇದಂ, ತಥಾಗತಸ್ಸ ನಂ ಆರೋಚೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಗನ್ತ್ವಾ ಭಗವತೋ ಆರೋಚೇಸಿ। **ನೇವಜ್ಝಗಾ**ತಿ ನಾಧಿಗಚ್ಛತಿ। **ಏವಂ ಪಿಯೋ ಪುಥು ಅತ್ತಾ ಪರೇಸ**ನ್ತಿ ಯಥಾ ಏಕಸ್ಸ ಅತ್ತಾ ಪಿಯೋ, ಏವಂ ಪರೇಸಂ ಪುಥುಸತ್ತಾನಮ್ಪಿ ಅತ್ತಾ ಪಿಯೋತಿ ಅತ್ಥೋ। ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ಯಞ್ಞಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೧೨೦. ನವಮೇ **ಥೂಣೂಪನೀತಾನೀ**ತಿ ಥೂಣಂ ಉಪನೀತಾನಿ, ಥೂಣಾಯ ಬದ್ಧಾನಿ ಹೋನ್ತಿ। **ಪರಿಕಮ್ಮಾನಿ ಕರೋನ್ತೀ**ತಿ ಏತ್ತಾವತಾ ತೇಹಿ ಭಿಕ್ಖೂಹಿ ರಞ್ಞೋ ಆರದ್ಧಯಞ್ಞೋ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಆರೋಚಿತೋ। ಕಸ್ಮಾ ಪನ ರಞ್ಞಾ ಅಯಂ ಯಞ್ಞೋ ಆರದ್ಧೋ? ದುಸ್ಸುಪಿನಪಟಿಘಾತಾಯ। ಏಕದಿವಸಂ ಕಿರ ರಾಜಾ ಸಬ್ಬಾಲಙ್ಕಾರಪ್ಪಟಿಮಣ್ಡಿತೋ ಹತ್ಥಿಕ್ಖನ್ಧವರಗತೋ ನಗರಂ ಅನುಸಞ್ಚರನ್ತೋ ವಾತಪಾನಂ ವಿವರಿತ್ವಾ ಓಲೋಕಯಮಾನಂ ಏಕಂ ಇತ್ಥಿಂ ದಿಸ್ವಾ ತಸ್ಸಾ ಪಟಿಬದ್ಧಚಿತ್ತೋ ತತೋವ ಪಟಿನಿವತ್ತಿತ್ವಾ ಅನ್ತೇಪುರಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಏಕಸ್ಸ ಪುರಿಸಸ್ಸ ತಮತ್ಥಂ ಆರೋಚೇತ್ವಾ "ಗಚ್ಛ ತಸ್ಸಾ ಸಸ್ಸಾಮಿಕಭಾವಂ ವಾ ಅಸ್ಸಾಮಿಕಭಾವಂ ವಾ ಜಾನಾಹೀ"ತಿ ಪೇಸೇಸಿ। ಸೋ ಗನ್ತ್ವಾ ಪುಚ್ಛಿ। ಸಾ "ಏಸೋ ಮೇ ಸಾಮಿಕೋ ಆಪಣೇ ನಿಸಿನ್ನೋ"ತಿ ದಸ್ಸೇಸಿ। ರಾಜಪುರಿಸೋ ರಞ್ಞೋ ತಮತ್ಥಂ ಆಚಿಕ್ಖಿ। ರಾಜಾ ತಂ ಪುರಿಸಂ ಪಕ್ಕೋಸಾಪೇತ್ವಾ "ಮಂ ಉಪಟ್ಠಹಾ"ತಿ ಆಹ। "ನಾಹಂ, ದೇವ, ಉಪಟ್ಠಹಿತುಂ ಜಾನಾಮೀ"ತಿ ಚ ವುತ್ತೇ "ಉಪಟ್ಠಾನಂ ನಾಮ ನ ಆಚರಿಯಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ ಉಗ್ಗಹೇತಬ್ಬ"ನ್ತಿ ಬಲಕ್ಕಾರೇನ ಆವುಧಫಲಕಂ ಗಾಹಾಪೇತ್ವಾ ಉಪಟ್ಠಾಕಂ ಅಕಾಸಿ। ಉಪಟ್ಠಹಿತ್ವಾ ಗೇಹಂ ಗತಮತ್ತಮೇವ ಚ ನಂ ಪುನ ಪಕ್ಕೋಸಾಪೇತ್ವಾ "ಉಪಟ್ಠಾಕೇನ ನಾಮ ರಞ್ಞೋ ವಚನಂ ಕತ್ತಬ್ಬಂ, ಗಚ್ಛ ಇತೋ ಯೋಜನಮತ್ತೇ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಸೀಸಧೋವನಪೋಕ್ಖರಣೀ ಅತ್ಥಿ, ತತೋ ಅರುಣಮತ್ತಿಕಞ್ಚ ಲೋಹಿತುಪ್ಪಲಮಾಲಞ್ಚ ಗಣ್ಹಿತ್ವಾ ಏಹಿ। ಸಚೇ ಅಜ್ಜೇವ ನಾಗಚ್ಛಸಿ, ರಾಜದಣ್ಡಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ವತ್ವಾ ಪೇಸೇಸಿ। ಸೋ ರಾಜಭಯೇನ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಗತೋ।

ರಾಜಾಪಿ ತಸ್ಮಿಂ ಗತೇ ದೋವಾರಿಕಂ ಪಕ್ಕೋಸಾಪೇತ್ವಾ, "ಅಜ್ಜ ಸಾಯನ್ಹೇಯೇವ ದ್ವಾರಂ ಪಿದಹಿತ್ವಾ 'ಅಹಂ ರಾಜದೂತೋ'ತಿ ವಾ 'ಉಪರಾಜದೂತೋ'ತಿ ವಾ ಭಣನ್ತಾನಮ್ಪಿ ಮಾ ವಿವರೀ"ತಿ ಆಹ। ಸೋ ಪುರಿಸೋ ಮತ್ತಿಕಞ್ಚ ಉಪ್ಪಲಾನಿ ಚ ಗಹೇತ್ವಾ ದ್ವಾರೇ ಪಿಹಿತಮತ್ತೇ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಬಹುಂ ವದನ್ತೋಪಿ ದ್ವಾರಂ ಅಲಭಿತ್ವಾ ಪರಿಸ್ಸಯಭಯೇನ ಜೇತವನಂ ಗತೋ। ರಾಜಾಪಿ ರಾಗಪರಿಳಾಹೇನ ಅಭಿಭೂತೋ ಕಾಲೇ ನಿಸೀದತಿ, ಕಾಲೇ ತಿಟ್ಠತಿ, ಕಾಲೇ ನಿಪಜ್ಜತಿ, ಸನ್ನಿಟ್ಠಾನಂ ಅಲಭನ್ತೋ ಯತ್ಥ ಕತ್ಥಚಿ ನಿಸಿನ್ನಕೋವ ಮಕ್ಕಟನಿದ್ದಾಯ ನಿದ್ದಾಯತಿ।

ಪುಬ್ಬೇ ಚ ತಸ್ಮಿಂಯೇವ ನಗರೇ ಚತ್ತಾರೋ ಸೇಟ್ಠಿಪುತ್ತಾ ಪರದಾರಿಕಕಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾ ನನ್ದೋಪನನ್ದಾಯ ನಾಮ ಲೋಹಕುಮ್ಭಿಯಾ ನಿಬ್ಬತ್ತಿಂಸು। ತೇ ಫೇಣುದ್ದೇಹಕಂ ಪಚ್ಚಮಾನಾ ತಿಂಸವಸ್ಸಸಹಸ್ಸಾನಿ ಹೇಟ್ಠಾ ಗಚ್ಛನ್ತಾ ಕುಮ್ಭಿಯಾ ತಲಂ ಪಾಪುಣನ್ತಿ, ತಿಂಸವಸ್ಸಸಹಸ್ಸಾನಿ ಉಪರಿ ಗಚ್ಛನ್ತಾ ಮತ್ಥಕಂ ಪಾಪುಣನ್ತಿ। ತೇ ತಂ ದಿವಸಂ ಆಲೋಕಂ ಓಲೋಕೇತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ದುಕ್ಕಟಭಯೇನ ಏಕೇಕಂ ಗಾಥಂ ವತ್ತುಕಾಮಾ ವತ್ತುಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತಾ ಏಕೇಕಂ ಅಕ್ಖರಮೇವ ಆಹಂಸು। ಏಕೋ ಸ-ಕಾರಂ, ಏಕೋ

ಸೋ-ಕಾರಂ, ಏಕೋ ನ-ಕಾರಂ, ಏಕೋ ದು-ಕಾರಂ ಆಹ। ರಾಜಾ ತೇಸಂ ನೇರಯಿಕಸತ್ತಾನಂ ಸದ್ದಂ ಸುತಕಾಲತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಸುಖಂ ಅವಿನ್ದಮಾನೋವ ತಂರತ್ತಾವಸೇಸಂ ವೀತಿನಾಮೇಸಿ।

ಅರುಣೇ ಉಟ್ಠಿತೇ ಪುರೋಹಿತೋ ಆಗನ್ತ್ವಾ ತಂ ಸುಖಸೇಯ್ಯಂ ಪುಚ್ಛಿ। ಸೋ "ಕುತೋ ಮೇ, ಆಚರಿಯ, ಸುಖ"ನ್ತಿ ? ವತ್ವಾ, "ಸುಪಿನೇ ಏವರೂಪೇ ಸದ್ದೇ ಅಸ್ಸೋಸಿ"ನ್ತಿ ಆಚಿಕ್ಖಿ। ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ - "ಇಮಸ್ಸ ರಞ್ಞೋ ಇಮಿನಾ ಸುಪಿನೇನ ವುಡ್ಢಿ ವಾ ಹಾನಿ ವಾ ನತ್ಥಿ, ಅಪಿಚ ಖೋ ಪನ ಯಂ ಇಮಸ್ಸ ಗೇಹೇ ಅತ್ಥಿ, ತಂ ಸಮಣಸ್ಸ ಗೋತಮಸ್ಸ ಹೋತಿ, ಗೋತಮಸಾವಕಾನಂ ಹೋತಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಕಿಞ್ಚಿ ನ ಲಭನ್ತಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಂ ಭಿಕ್ಖಂ ಉಪ್ಪಾದೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ, "ಭಾರಿಯೋ ಅಯಂ, ಮಹಾರಾಜ, ಸುಪಿನೋ ತೀಸು ಜಾನೀಸು ಏಕಾ ಪಞ್ಞಾಯತಿ, ರಜ್ಜನ್ತರಾಯೋ ವಾ ಭವಿಸ್ಸತಿ ಜೀವಿತನ್ತರಾಯೋ ವಾ, ದೇವೋ ವಾ ನ ವಸ್ಸಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಆಹ। ಕಥಂ ಸೋತ್ಥಿ ಭವೇಯ್ಯ ಆಚರಿಯಾತಿ? "ಮನ್ತೇತ್ವಾ ಞಾತುಂ ಸಕ್ಕಾ, ಮಹಾರಾಜಾತಿ। ಗಚ್ಛಥ ಆಚರಿಯೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಮನ್ತೇತ್ವಾ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಸೋತ್ಥಿಂ ಕರೋಥಾ"ತಿ।

ಸೋ ಸಿವಿಕಸಾಲಾಯಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇ ಸನ್ನಿಪಾತೇತ್ವಾ ತಮತ್ಥಂ ಆರೋಚೇತ್ವಾ, "ವಿಸುಂ ವಿಸುಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಏವಂ ವದಥಾ"ತಿ ತಯೋ ವಗ್ಗೇ ಅಕಾಸಿ । ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ರಾಜಾನಂ ಸುಖಸೇಯ್ಯಂ ಪುಚ್ಛಿಂಸು। ರಾಜಾ ಪುರೋಹಿತಸ್ಸ ಕಥಿತನಿಯಾಮೇನೇವ ಕಥೇತ್ವಾ "ಕಥಂ ಸೋತ್ಥಿ ಭವೇಯ್ಯಾ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। ಮಹಾಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ - "ಸಬ್ಬಪಞ್ಚಸತಂ ಯಞ್ಞಂ ಯಜಿತ್ವಾ ಏತಸ್ಸ ಕಮ್ಮಸ್ಸ ಸೋತ್ಥಿ ಭವೇಯ್ಯ, ಏವಂ, ಮಹಾರಾಜ, ಆಚರಿಯಾ ಕಥೇನ್ತೀ"ತಿ ಆಹಂಸು। ರಾಜಾ ತೇಸಂ ಸುತ್ವಾ ಅನಭಿನನ್ದಿತ್ವಾ ಅಪ್ಪಟಿಕ್ಕೋಸಿತ್ವಾ ತುಣ್ಹೀ ಅಹೋಸಿ। ಅಥ ದುತಿಯವಗ್ಗಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಪಿ ಆಗನ್ತ್ವಾ ತತ್ಥೇವ ಕಥೇಸುಂ। ತಥಾ ತತಿಯವಗ್ಗಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಪಿ। ಅಥ ರಾಜಾ "ಯಞ್ಞಂ ಕರೋನ್ತೂ"ತಿ ಆಣಾಪೇಸಿ। ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಉಸಭಾದಯೋ ಪಾಣೇ ಆಹರಾಪೇಸುಂ। ನಗರೇ ಮಹಾಸದ್ದೋ ಉದಪಾದಿ । ತಂ ಪವತ್ತಿಂ ಞತ್ವಾ ಮಲ್ಲಿಕಾ ರಾಜಾನಂ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕಂ ಪೇಸೇಸಿ। ಸೋ ಗನ್ತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಅಥ ನಂ ಭಗವಾ - "ಹನ್ದ ಕುತೋ ನು ತ್ವಂ, ಮಹಾರಾಜ, ಆಗಚ್ಛಸಿ ದಿವಾದಿವಸ್ಸಾ"ತಿ ಆಹ। ರಾಜಾ - "ಅಜ್ಜ ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಸುಪಿನಕೇ ಚತ್ತಾರೋ ಸದ್ದಾ ಸುತಾ, ಸೋಹಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇ ಪುಚ್ಛಿಂ। ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ 'ಭಾರಿಯೋ, ಮಹಾರಾಜ, ಸುಪಿನೋ, ಸಬ್ಬಪಞ್ಚಸತಂ ಯಞ್ಞಂ ಯಜಿತ್ವಾ ಪಟಿಕಮ್ಮಂ ಕರೋಮಾತಿ ಆರದ್ಧಾ'"ತಿ ಆಹ। ಕಿನ್ತಿ ತೇ, ಮಹಾರಾಜ, ಸದ್ದಾ ಸುತಾತಿ। ಸೋ ಯಥಾಸುತಂ ಆರೋಚೇಸಿ। ಅಥ ನಂ ಭಗವಾ ಆಹ - ಪುಬ್ಬೇ, ಮಹಾರಾಜ, ಇಮಸ್ಮಿಂಯೇವ ನಗರೇ ಚತ್ತಾರೋ ಸೇಟ್ಠಿಪುತ್ತಾ ಪರದಾರಿಕಾ ಹುತ್ವಾ ನನ್ದೋಪನನ್ದಾಯ ಲೋಹಕುಮ್ಭಿಯಾ ನಿಬ್ಬತ್ತಾ ಸಟ್ಠಿವಸ್ಸಸಹಸ್ಸಮತ್ಥಕೇ ಉಗ್ಗಚ್ಛಿಂಸು।

ತತ್ಥ ಏಕೋ -

"ಸಟ್ಠಿವಸ್ಸಸಹಸ್ಸಾನಿ, ಪರಿಪುಣ್ಣಾನಿ ಸಬ್ಬಸೋ।
ನಿರಯೇ ಪಚ್ಚಮಾನಾನಂ, ಕದಾ ಅನ್ತೋ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ॥(ಪೇ॰ ವ॰ ೮೦೨; ಜಾ॰ ೧.೪.೫೪) -

ಇಮಂ ಗಾಥಂ ವತ್ತುಕಾಮೋ ಅಹೋಸಿ। ದುತಿಯೋ -

"ಸೋಹಂ ನೂನ ಇತೋ ಗನ್ತ್ವಾ, ಯೋನಿಂ ಲದ್ಧಾನ ಮಾನುಸಿಂ।
ವದಞ್ಞೂ ಸೀಲಸಮ್ಪನ್ನೋ, ಕಾಹಾಮಿ ಕುಸಲಂ ಬಹು"ನ್ತಿ॥ (ಪೇ॰ ವ॰ ೮೦೫; ಜಾ॰ ೧.೪.೫೭) -

ಇಮಂ ಗಾಥಂ ವತ್ತುಕಾಮೋ ಅಹೋಸಿ। ತತಿಯೋ -

"ನತ್ಥಿ ಅನ್ತೋ ಕುತೋ ಅನ್ತೋ, ನ ಅನ್ತೋ ಪಟಿದಿಸ್ಸತಿ।
ತದಾ ಹಿ ಪಕತಂ ಪಾಪಂ, ಮಮ ತುಯ್ಹಞ್ಚ ಮಾರಿಸಾ"ತಿ॥ (ಪೇ॰ ವ॰ ೮೦೩; ಜಾ॰ ೧.೪.೫೫) -

ಇಮಂ ಗಾಥಂ ವತ್ತುಕಾಮೋ ಅಹೋಸಿ। ಚತುತ್ಥೋ -

> “ದುಜ್ಜೀವಿತಮಜೀವಿಮ್ಹಾ, ಯೇ ಸನ್ತೇ ನ ದದಮ್ಹಸೇ।
> ವಿಜ್ಜಮಾನೇಸು ಭೋಗೇಸು, ದೀಪಂ ನಾಕಮ್ಹ ಅತ್ತನೋ”ತಿ॥ (ಪೇ॰ ವ॰ ೮೦೪; ಜಾ॰ ೧.೪.೫೩) -

ಇಮಂ । ತೇ ಇಮಾ ಗಾಥಾ ವತ್ತುಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತಾ ಏಕೇಕಂ ಅಕ್ಖರಂ ವತ್ವಾ ತತ್ಥೇವ ನಿಮುಗ್ಗಾ। ಇತಿ, ಮಹಾರಾಜ, ತೇ ನೇರಯಿಕಸತ್ತಾ ಯಥಾಕಮ್ಮೇನ ವಿರವಿಂಸು। ತಸ್ಸ ಸದ್ದಸ್ಸ ಸುತಪಚ್ಚಯಾ ತುಯ್ಹಂ ಹಾನಿ ವಾ ವುಡ್ಢಿ ವಾ ನತ್ಥಿ। ಏತ್ತಕಾನಂ ಪನ ಪಸೂನಂ ಘಾತನಕಮ್ಮಂ ನಾಮ ಭಾರಿಯನ್ತಿ ನಿರಯಭಯೇನ ತಜ್ಜೇತ್ವಾ ಧಮ್ಮಕಥಂ ಕಥೇಸಿ। ರಾಜಾ ದಸಬಲೇ ಪಸೀದಿತ್ವಾ, “ಮುಞ್ಚಾಮಿ, ನೇಸಂ ಜೀವಿತಂ ದದಾಮಿ, ಹರಿತಾನಿ ಚೇವ ತಿಣಾನಿ ಖಾದನ್ತು, ಸೀತಲಾನಿ ಚ ಪಾನೀಯಾನಿ ಪಿವನ್ತು, ಸೀತೋ ಚ ನೇಸಂ ವಾತೋ ಉಪವಾಯತೂ”ತಿ ವತ್ವಾ, “ಗಚ್ಛಥ ಹಾರೇಥಾ”ತಿ ಮನುಸ್ಸೇ ಆಣಾಪೇಸಿ। ತೇ ಗನ್ತ್ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇ ಪಲಾಪೇತ್ವಾ ತಂ ಪಾಣಸಙ್ಘಂ ಬನ್ಧನತೋ ಮೋಚೇತ್ವಾ ನಗರೇ ಧಮ್ಮಭೇರಿಂ ಚರಾಪೇಸುಂ।

ಅಥ ರಾಜಾ ದಸಬಲಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ ನಿಸಿನ್ನೋ ಆಹ - “ಭನ್ತೇ, ಏಕರತ್ತಿ ನಾಮ ತಿಯಾಮಾ ಹೋತಿ, ಮಯ್ಹಂ ಪನ ಅಜ್ಜ ದ್ವೇ ರತ್ತಿಯೋ ಏಕತೋ ಘಟಿತಾ ವಿಯ ಅಹೇಸು”ನ್ತಿ। ಸೋಪಿ ಪುರಿಸೋ ತತ್ಥೇವ ನಿಸಿನ್ನೋ ಆಹ - “ಭನ್ತೇ, ಯೋಜನಂ ನಾಮ ಚತುಗಾವುತಂ ಹೋತಿ, ಮಯ್ಹಂ ಪನ ಅಜ್ಜ ದ್ವೇ ಯೋಜನಾನಿ ಏಕತೋ ಕತಾನಿ ವಿಯ ಅಹೇಸು”ನ್ತಿ। ಅಥ ಭಗವಾ - “ಜಾಗರಸ್ಸ ತಾವ ರತ್ತಿಯಾ ದೀಘಭಾವೋ ಪಾಕಟೋ, ಸನ್ತಸ್ಸ ಯೋಜನಸ್ಸ ದೀಘಭಾವೋ ಪಾಕಟೋ, ವಟ್ಟಪತಿತಸ್ಸ ಪನ ಬಾಲಪುಥುಜ್ಜನಸ್ಸ ಅನಮತಗ್ಗಸಂಸಾರವಟ್ಟಂ ಏಕನ್ತದೀಘಮೇವಾ”ತಿ ರಾಜಾನಞ್ಚ ತಞ್ಚ ಪುರಿಸಂ ನೇರಯಿಕಸತ್ತೇ ಚ ಆರಬ್ಭ ಧಮ್ಮಪದೇ ಇಮಂ ಗಾಥಂ ಅಭಾಸಿ -

> “ದೀಘಾ ಜಾಗರತೋ ರತ್ತಿ, ದೀಘಂ ಸನ್ತಸ್ಸ ಯೋಜನಂ।
> ದೀಘೋ ಬಾಲಾನಂ ಸಂಸಾರೋ, ಸದ್ಧಮ್ಮಂ ಅವಿಜಾನತ”ನ್ತಿ॥ (ಧ॰ ಪ॰ ೬೦)।

ಗಾಥಾಪರಿಯೋಸಾನೇ ಸೋ ಇತ್ಥಿಸಾಮಿಕೋ ಪುರಿಸೋ ಸೋತಾಪತ್ತಿಫಲೇ ಪತಿಟ್ಠಹಿ। **ಏತಮತ್ಥಂ ವಿದಿತ್ವಾ**ತಿ ಏತಂ ಕಾರಣಂ ಜಾನಿತ್ವಾ।

ಅಸ್ಸಮೇಧನ್ತಿಆದೀಸು - ಪೋರಾಣರಾಜಕಾಲೇ ಕಿರ ಸಸ್ಸಮೇಧಂ ಪುರಿಸಮೇಧಂ ಸಮ್ಮಾಪಾಸಂ ವಾಚಾಪೇಯ್ಯನ್ತಿ ಚತ್ತಾರಿ ಸಙ್ಗಹವತ್ಥೂನಿ ಅಹೇಸುಂ, ಯೇಹಿ ರಾಜಾನೋ ಲೋಕಂ ಸಙ್ಗಣ್ಹಿಂಸು। ತತ್ಥ ನಿಪ್ಫನ್ನಸಸ್ಸತೋ ದಸಮಭಾಗಗ್ಗಹಣಂ **ಸಸ್ಸಮೇಧಂ** ನಾಮ, ಸಸ್ಸಸಮ್ಪಾದನೇ ಮೇಧಾವಿತಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ಮಹಾಯೋಧಾನಂ ಛಮಾಸಿಕಂ ಭತ್ತ-ವೇತನಾನುಪ್ಪದಾನಂ **ಪುರಿಸಮೇಧಂ** ನಾಮ, ಪುರಿಸಸಙ್ಗಣ್ಹನೇ ಮೇಧಾವಿತಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ದಲಿದ್ದಮನುಸ್ಸಾನಂ ಹತ್ಥತೋ ಲೇಖಂ ಗಹೇತ್ವಾ ತೀಣಿ ವಸ್ಸಾನಿ ವಿನಾವ ವಡ್ಢಿಯಾ ಸಹಸ್ಸದ್ವಿಸಹಸ್ಸಮತ್ತಧನಾನುಪ್ಪದಾನಂ **ಸಮ್ಮಾಪಾಸಂ** ನಾಮ। ತಞ್ಹಿ ಸಮ್ಮಾ ಮನುಸ್ಸೇ ಪಾಸೇತಿ, ಹದಯೇ ಬನ್ಧಿತ್ವಾ ವಿಯ ಠಪೇತಿ, ತಸ್ಮಾ ಸಮ್ಮಾಪಾಸನ್ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। “ತಾತ ಮಾತುಲಾ”ತಿಆದಿನಾ ನಯೇನ ಸಣ್ಹವಾಚಾಭಣನಂ ವಾಚಾಪೇಯ್ಯಂ ನಾಮ, ಪಿಯವಾಚಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ಏವಂ ಚತೂಹಿ ಸಙ್ಗಹವತ್ಥೂಹಿ ಸಙ್ಗಹಿತಂ ರಟ್ಠಂ ಇದ್ಧಞ್ಚೇವ ಹೋತಿ ಫೀತಞ್ಚ ಪಹೂತಅನ್ನಪಾನಂ ಖೇಮಂ ನಿರಬ್ಬುದಂ। ಮನುಸ್ಸಾ ಮುದಾ ಮೋದಮಾನಾ ಉರೇ ಪುತ್ತೇ ನಚ್ಚೇನ್ತಾ ಅಪಾರುತಘರದ್ವಾರಾ ವಿಹರನ್ತಿ। ಇದಂ ಘರದ್ವಾರೇಸು ಅಗ್ಗಳಾನಂ ಅಭಾವತೋ **ನಿರಗ್ಗಳ**ನ್ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಅಯಂ ಪೋರಾಣಿಕಾ ಪವೇಣೀ।

ಅಪರಭಾಗೇ ಪನ ಓಕ್ಕಾಕರಾಜಕಾಲೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಇಮಾನಿ ಚತ್ತಾರಿ ಸಙ್ಗಹವತ್ಥೂನಿ ಇಮಞ್ಚ ರಟ್ಠಸಮ್ಪತ್ತಿಂ ಪರಿವತ್ತೇತ್ವಾ ಉದ್ಧಂಮೂಲಕಂ ಕತ್ವಾ ಅಸ್ಸಮೇಧಂ ಪುರಿಸಮೇಧನ್ತಿ ಆದಿಕೇ ಪಞ್ಚ ಯಞ್ಞೇ ನಾಮ ಅಕಂಸು। ತೇಸು ಅಸ್ಸಮೇತ್ಥ ಮೇಧನ್ತಿ ವಧನ್ತೀತಿ **ಅಸ್ಸಮೇಧೋ**। ದ್ವೀಹಿ ಪರಿಯಞ್ಞೇಹಿ ಯಜಿತಬ್ಬಸ್ಸ ಏಕವೀಸತಿಯೂಪಸ್ಸ ಏಕಸ್ಮಿಂ ಮಜ್ಝಿಮದಿವಸೇಯೇವ

ಸತ್ತನವುತಿಪಞ್ಚಪಸುಸತಘಾತಭಿಂಸನಸ್ಸ ಠಪೇತ್ವಾ ಭೂಮಿಞ್ಚ ಪುರಿಸೇ ಚ ಅವಸೇಸಸಬ್ಬವಿಭವದಕ್ಖಿಣಸ್ಸ ಯಞ್ಞಸ್ಸೇತಂ ಅಧಿವಚನಂ। ಪುರಿಸಮೇತ್ಥ ಮೇಧನ್ತೀತಿ **ಪುರಿಸಮೇಧೋ**। ಚತೂಹಿ ಪರಿಯಞ್ಞೇಹಿ ಯಜಿತಬ್ಬಸ್ಸ ಸದ್ಧಿಂ ಭೂಮಿಯಾ ಅಸ್ಸಮೇಧೇ ವುತ್ತವಿಭವದಕ್ಖಿಣಸ್ಸ ಯಞ್ಞಸ್ಸೇತಂ ಅಧಿವಚನಂ। ಸಮ್ಮಮೇತ್ಥ ಪಾಸೇನ್ತೀತಿ **ಸಮ್ಮಾಪಾಸೋ**। ದಿವಸೇ ದಿವಸೇ ಸಮ್ಮಂ ಖಿಪಿತ್ವಾ ತಸ್ಸ ಪತಿತೋಕಾಸೇ ವೇದಿಂ ಕತ್ವಾ ಸಂಹಾರಿಮೇಹಿ ಯೂಪಾದೀಹಿ ಸರಸ್ಸತಿನದಿಯಾ ನಿಮುಗ್ಗೋಕಾಸತೋ ಪಭುತಿ ಪಟಿಲೋಮಂ ಗಚ್ಛನ್ತೇನ ಯಜಿತಬ್ಬಸ್ಸ ಸತ್ರಯಾಗಸ್ಸೇತಂ ಅಧಿವಚನಂ। ವಾಜಮೇತ್ಥ ಪಿವನ್ತೀತಿ **ವಾಜಪೇಯ್ಯೋ**। ಏಕೇನ ಪರಿಯಞ್ಞೇನ ಸತ್ತರಸಹಿ ಪಸೂಹಿ ಯಜಿತಬ್ಬಸ್ಸ ಬೇಲುವಯೂಪಸ್ಸ ಸತ್ತರಸಕದಕ್ಖಿಣಸ್ಸ ಯಞ್ಞಸ್ಸೇತಂ ಅಧಿವಚನಂ। ನತ್ಥಿ ಏತ್ಥ ಅಗ್ಗಳಾತಿ **ನಿರಗ್ಗಳೋ**। ನವಹಿ ಪರಿಯಞ್ಞೇಹಿ ಯಜಿತಬ್ಬಸ್ಸ ಸದ್ಧಿಂ ಭೂಮಿಯಾ ಚ ಪುರಿಸೇಹಿ ಚ ಅಸ್ಸಮೇಧೇ ವುತ್ತವಿಭವದಕ್ಖಿಣಸ್ಸ ಸಬ್ಬಮೇಧಪರಿಯಾಯನಾಮಸ್ಸ ಅಸ್ಸಮೇಧವಿಕಪ್ಪಸ್ಸೇವೇತಂ ಅಧಿವಚನಂ। **ಮಹಾರಮ್ಭಾ**ತಿ ಮಹಾಕಿಚ್ಚಾ ಮಹಾಕರಣೀಯಾ। **ಸಮ್ಮಗ್ಗತಾ**ತಿ ಸಮ್ಮಾ ಪಟಿಪನ್ನಾ ಬುದ್ಧಾದಯೋ। **ನಿರಾರಮ್ಭಾ**ತಿ ಅಪ್ಪತ್ಥಾ ಅಪ್ಪಕಿಚ್ಚಾ। **ಯಜನ್ತಿ ಅನುಕುಲ**ನ್ತಿ ಅನುಕುಲೇಸು ಯಜನ್ತಿ, ಯಂ ನಿಚ್ಚಭತ್ತಾದಿ ಪುಬ್ಬಪುರಿಸೇಹಿ ಪಟ್ಠಪಿತಂ, ತಂ ಅಪರಾಪರಂ ಅನುಪಚ್ಛಿನ್ನತ್ತಾ ಮನುಸ್ಸಾ ದದನ್ತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। ನವಮಂ।

೧೦. ಬನ್ಧನಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೧೨೧. ದಸಮೇ **ಇಧ, ಭನ್ತೇ, ರಞ್ಞಾ**ತಿ ಇದಂ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ತೇಸು ಮನುಸ್ಸೇಸು ಆನನ್ದತ್ಥೇರಸ್ಸ ಸುಕತಕಾರಣಂ ಆರೋಚೇನ್ತಾ ಆರೋಚೇಸುಂ। ರಞ್ಞೋ ಕಿರ ಸಕ್ಕೇನ ಕುಸರಾಜಸ್ಸ ದಿನ್ನೋ ಅಟ್ಠವಙ್ಕೋ ಮಣಿ ಪವೇಣಿಯಾ ಆಗತೋ। ರಾಜಾ ಅಲಙ್ಕರಣಕಾಲೇ ತಂ ಮಣಿಂ ಆಹರಥಾತಿ ಆಹ। ಮನುಸ್ಸಾ "ಠಪಿತಟ್ಠಾನೇ ನ ಪಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ಆರೋಚೇಸುಂ। ರಾಜಾ ಅನ್ತೋಘರಚಾರಿನೋ "ಮಣಿಂ ಪರಿಯೇಸಿತ್ವಾ ದೇಥಾ"ತಿ ಬನ್ಧಾಪೇಸಿ। ಆನನ್ದತ್ಥೇರೋ ತೇ ದಿಸ್ವಾ ಮಣಿಪಟಿಸಾಮಕಾನಂ ಏಕಂ ಉಪಾಯಂ ಆಚಿಕ್ಖಿ । ತೇ ರಞ್ಞೋ ಆರೋಚೇಸುಂ। ರಾಜಾ "ಪಣ್ಡಿತೋ ಥೇರೋ, ಥೇರಸ್ಸ ವಚನಂ ಕರೋಥಾ"ತಿ। ಪಟಿಸಾಮಕಮನುಸ್ಸಾ ರಾಜಙ್ಗಣೇ ಉದಕಚಾಟಿಂ ಠಪೇತ್ವಾ ಸಾಣಿಯಾ ಪರಿಕ್ಖಿಪಾಪೇತ್ವಾ ತೇ ಮನುಸ್ಸೇ ಆಹಂಸು - "ಸಾಟಕಂ ಪಾರುಪಿತ್ವಾ ಏತ್ಥ ಗನ್ತ್ವಾ ಹತ್ಥಂ ಓತಾರೇಥಾ"ತಿ। ಮಣಿಚೋರೋ ಚಿನ್ತೇಸಿ - "ರಾಜಭಣ್ಡಂ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇತುಂ ವಾ ವಳಞ್ಜೇತುಂ ವಾ ನ ಸಕ್ಕಾ"ತಿ। ಸೋ ಗೇಹಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಮಣಿಂ ಉಪಕಚ್ಛಕೇ ಠಪೇತ್ವಾ ಸಾಟಕಂ ಪಾರುಪಿತ್ವಾ ಆಗಮ್ಮ ಉದಕಚಾಟಿಯಂ ಪಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಪಕ್ಕಾಮಿ। ಮಹಾಜನೇ ಪಟಿಕ್ಕನ್ತೇ ರಾಜಮನುಸ್ಸಾ ಚಾಟಿಯಂ ಹತ್ಥಂ ಓತಾರೇತ್ವಾ ಮಣಿಂ ದಿಸ್ವಾ ಆಹರಿತ್ವಾ ರಞ್ಞೋ ಅದಂಸು। "ಆನನ್ದತ್ಥೇರೇನ ಕಿರ ದಸ್ಸಿತನಯೇನ ಮಣಿ ದಿಟ್ಠೋ"ತಿ ಮಹಾಜನೋ ಕೋಲಾಹಲಂ ಅಕಾಸಿ। ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ತಂ ಕಾರಣಂ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಆರೋಚೇನ್ತಾ ಇಮಂ ಪವತ್ತಿಂ ಆರೋಚೇಸುಂ। ಸತ್ಥಾ - "ಅನಚ್ಛರಿಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಂ ಆನನ್ದೋ ಮನುಸ್ಸಾನಂ ಹತ್ಥಾರುಳ್ಹಮಣಿಂ ಆಹರಾಪೇಯ್ಯ , ಯತ್ಥ ಪುಬ್ಬೇ ಪಣ್ಡಿತಾ ಅತ್ತನೋ ಞಾಣೇ ಠತ್ವಾ ಅಹೇತುಕಪಟಿಸನ್ಧಿಯಂ ನಿಬ್ಬತ್ತಾನಂ ತಿರಚ್ಛಾನಗತಾನಮ್ಪಿ ಹತ್ಥಾರುಳ್ಹಂ ಭಣ್ಡಂ ಆಹರಾಪೇತ್ವಾ ರಞ್ಞೋ ಅದಂಸೂ"ತಿ ವತ್ವಾ -

"ಉಕ್ಕಟ್ಠೇ ಸೂರಮಿಚ್ಛನ್ತಿ, ಮನ್ತೀಸು ಅಕುತೂಹಲಂ।
ಪಿಯಞ್ಚ ಅನ್ನಪಾನಮ್ಹಿ, ಅತ್ಥೇ ಜಾತೇ ಚ ಪಣ್ಡಿತ"ನ್ತಿ॥ (ಜಾ॰ ೧.೧.೯೨) -

ಮಹಾಸಾರಜಾತಕಂ ಕಥೇಸಿ।

ನ ತಂ ದಳ್ಹನ್ತಿ ತಂ ಬನ್ಧನಂ ಥಿರನ್ತಿ ನ ಕಥೇನ್ತಿ। **ಯದಾಯಸ**ನ್ತಿ ಯಂ ಆಯಸಾ ಕತಂ। **ಸಾರತ್ತರತ್ತಾ**ತಿ ಸುಟ್ಠು ರತ್ತರತ್ತಾ, ಸಾರತ್ತೇನ ವಾ ರತ್ತಾ ಸಾರತ್ತರತ್ತಾ, ಸಾರಂ ಇದನ್ತಿ ಮಞ್ಞನಾಯ ರತ್ತಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಅಪೇಕ್ಖಾ**ತಿ ಆಲಯೋ ನಿಕನ್ತಿ। **ಆಹೂ**ತಿ ಕಥೇನ್ತಿ। **ಓಹಾರಿನ**ನ್ತಿ ಚತೂಸು ಅಪಾಯೇಸು ಆಕಡ್ಢನಕಂ। **ಸಿಥಿಲ**ನ್ತಿ ನ ಆಯಸಾದಿಬನ್ಧನಂ ವಿಯ ಇರಿಯಾಪಥಂ ನಿವಾರೇತ್ವಾ ಠಿತಂ। ತೇನ ಹಿ ಬನ್ಧನೇನ ಬದ್ಧಾ ಪರದೇಸಮ್ಪಿ ಗಚ್ಛನ್ತಿಯೇವ। **ದುಪ್ಪಮುಞ್ಚ**ನ್ತಿ ಅಞ್ಞತ್ರ ಲೋಕುತ್ತರಞಾಣೇನ ಮುಞ್ಚಿತುಂ ಅಸಕ್ಕುಣೇಯ್ಯನ್ತಿ। ದಸಮಂ।

ಪಠಮೋ ವಗ್ಗೋ।

೨. ದುತಿಯವಗ್ಗೋ

೧. ಸತ್ತಜಟಿಲಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೧೨೨. ದುತಿಯವಗ್ಗಸ್ಸ ಪಠಮೇ **ಪುಬ್ಬಾರಾಮೇ ಮಿಗಾರಮಾತುಪಾಸಾದೇ**ತಿ ಪುಬ್ಬಾರಾಮಸಙ್ಖಾತೇ ವಿಹಾರೇ ಮಿಗಾರಮಾತುಯಾ ಪಾಸಾದೇ। ತತ್ರಾಯಂ ಅನುಪುಬ್ಬಿಕಥಾ - ಅತೀತೇ ಸತಸಹಸ್ಸಕಪ್ಪಮತ್ಥಕೇ ಏಕಾ ಉಪಾಸಿಕಾ ಪದುಮುತ್ತರಂ ಭಗವನ್ತಂ ನಿಮನ್ತೇತ್ವಾ ಬುದ್ಧಪ್ಪಮುಖಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಸ್ಸ ಸತಸಹಸ್ಸದಾನಂ ದತ್ವಾ ಭಗವತೋ ಪಾದಮೂಲೇ ನಿಪಜ್ಜಿತ್ವಾ - "ಅನಾಗತೇ ತುಮ್ಹಾದಿಸಸ್ಸ ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಅಗ್ಗುಪಟ್ಠಾಯಿಕಾ ಹೋಮೀ"ತಿ ಪತ್ಥನಂ ಅಕಾಸಿ। ಸಾ ಕಪ್ಪಸತಸಹಸ್ಸಂ ದೇವೇಸು ಚ ಮನುಸ್ಸೇಸು ಚ ಸಂಸರಿತ್ವಾ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಭಗವತೋ ಕಾಲೇ ಭದ್ದಿಯನಗರೇ ಮೇಣ್ಡಕಪುತ್ತಸ್ಸ ಧನಞ್ಚಯಸೇಟ್ಠಿನೋ ಗೇಹೇ ಸುಮನದೇವಿಯಾ ಕುಚ್ಛಿಸ್ಮಿಂ ಪಟಿಸನ್ಧಿಂ ಗಣ್ಹಿ । ಜಾತಕಾಲೇ ಚಸ್ಸಾ ವಿಸಾಖಾತಿ ನಾಮಂ ಅಕಂಸು। ಸಾ ಯದಾ ಭಗವಾ ಭದ್ದಿಯನಗರಂ ಅಗಮಾಸಿ, ತದಾ ಪಞ್ಚಹಿ ದಾರಿಕಾಸತೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚುಗ್ಗಮನಂ ಗತಾ ಪಠಮದಸ್ಸನಮ್ಹಿಯೇವ ಸೋತಾಪನ್ನಾ ಅಹೋಸಿ। ಅಪರಭಾಗೇ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ಮಿಗಾರಸೇಟ್ಠಿಪುತ್ತಸ್ಸ ಪುಣ್ಣವಡ್ಢನಕುಮಾರಸ್ಸ ಗೇಹಂ ಗತಾ। ತತ್ಥ ನಂ ಮಿಗಾರಸೇಟ್ಠಿ ಮಾತಿಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇಸಿ, ತಸ್ಮಾ ಮಿಗಾರಮಾತಾತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ತಾಯ ಕಾರಿತೇ ಪಾಸಾದೇ।

ಬಹಿ ದ್ವಾರಕೋಟ್ಠಕೇತಿ ಪಾಸಾದದ್ವಾರಕೋಟ್ಠಕಸ್ಸ ಬಹಿ, ನ ವಿಹಾರದ್ವಾರಕೋಟ್ಠಕಸ್ಸ। ಸೋ ಕಿರ ಪಾಸಾದೋ ಲೋಹಪಾಸಾದೋ ವಿಯ ಸಮನ್ತಾ ಚತುದ್ವಾರಕೋಟ್ಠಕಯುತ್ತೇನ ಪಾಕಾರೇನ ಪರಿಕ್ಖಿತ್ತೋ। ತೇಸು ಪಾಚೀನದ್ವಾರಕೋಟ್ಠಕಸ್ಸ ಬಹಿ ಪಾಸಾದಚ್ಛಾಯಾಯಂ ಪಾಚೀನಲೋಕಧಾತುಂ ಓಲೋಕೇನ್ತೋ ಪಞ್ಞತ್ತೇ ವರಬುದ್ಧಾಸನೇ ನಿಸಿನ್ನೋ ಹೋತಿ।

ಪರೂಳ್ಹಕಚ್ಛನಖಲೋಮಾತಿ ಪರೂಳ್ಹಕಚ್ಛಾ ಪರೂಳ್ಹನಖಾ ಪರೂಳ್ಹಲೋಮಾ, ಕಚ್ಛಾದೀಸು ದೀಘಲೋಮಾ ದೀಘನಖಾ ಚಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಖಾರಿವಿವಿಧ**ನ್ತಿ ವಿವಿಧಖಾರಿಂ ನಾನಪ್ಪಕಾರಕಂ ಪಬ್ಬಜಿತಪರಿಕ್ಖಾರಭಣ್ಡಕಂ। **ಅವಿದೂರೇ ಅತಿಕ್ಕಮನ್ತೀ**ತಿ ಅವಿದೂರಮಗ್ಗೇನ ನಗರಂ ಪವಿಸನ್ತಿ। **ರಾಜಾಹಂ** , **ಭನ್ತೇ**ತಿ ಅಹಂ, ಭನ್ತೇ, ರಾಜಾ ಪಸೇನದಿ ಕೋಸಲೋ, ಮಯ್ಹಂ ನಾಮಂ ತುಮ್ಹೇ ಜಾನಾಥಾತಿ। ಕಸ್ಮಾ ಪನ ರಾಜಾ ಲೋಕೇ ಅಗ್ಗಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ ನಿಸಿನ್ನೋ ಏವರೂಪಾನಂ ನಗ್ಗಭೋಗ್ಗನಿಸ್ಸಿರಿಕಾನಂ ಅಞ್ಜಲಿಂ ಪಗ್ಗಣ್ಹಾತೀತಿ। ಸಙ್ಗಣ್ಹನತ್ಥಾಯ। ಏವಂ ಹಿಸ್ಸ ಅಹೋಸಿ - "ಸಚಾಹಂ ಏತ್ತಕಮ್ಪಿ ಏತೇಸಂ ನ ಕರಿಸ್ಸಾಮಿ , 'ಮಯಂ ಪುತ್ತದಾರಂ ಪಹಾಯ ಏತಸ್ಸತ್ಥಾಯ ದುಬ್ಭೋಜನದುಕ್ಖಸೇಯ್ಯಾದೀನಿ ಅನುಭೋಮ, ಅಯಂ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಅಞ್ಜಲಿಮತ್ತಮ್ಪಿ ನ ಕರೋತೀ'ತಿ ಅತ್ತನಾ ದಿಟ್ಠಂ ಸುತಂ ಪಟಿಚ್ಛಾದೇತ್ವಾ ನ ಕಥೇಯ್ಯುಂ। ಏವಂ ಕತೇ ಪನ ಅನಿಗೂಹಿತ್ವಾ ಕಥೇಸ್ಸನ್ತೀ"ತಿ। ತಸ್ಮಾ ಏವಮಕಾಸಿ। ಅಪಿಚ ಸತ್ಥು ಅಜ್ಝಾಸಯಜಾನನತ್ಥಂ ಏವಮಕಾಸಿ।

ಕಾಸಿಕಚನ್ದನನ್ತಿ ಸಣ್ಹಚನ್ದನಂ। **ಮಾಲಾಗನ್ಧವಿಲೇಪನ**ನ್ತಿ ವಣ್ಣಗನ್ಧತ್ಥಾಯ ಮಾಲಂ, ಸುಗನ್ಧಭಾವತ್ಥಾಯ ಗನ್ಧಂ, ವಣ್ಣಗನ್ಧತ್ಥಾಯ ವಿಲೇಪನಞ್ಚ ಧಾರೇನ್ತೇನ।

ಸಂವಾಸೇನಾತಿ ಸಹವಾಸೇನ। **ಸೀಲಂ ವೇದಿತಬ್ಬ**ನ್ತಿ ಅಯಂ ಸುಸೀಲೋ ವಾ ದುಸ್ಸೀಲೋ ವಾತಿ ಸಂವಸನ್ತೇನ ಉಪಸಙ್ಕಮನ್ತೇನ ಜಾನಿತಬ್ಬೋ। **ತಞ್ಚ ಖೋ ದೀಘೇನ ಅದ್ಧುನಾ ನ ಇತ್ತರ**ನ್ತಿ ತಞ್ಚ ಸೀಲಂ ದೀಘೇನ ಕಾಲೇನ ವೇದಿತಬ್ಬಂ, ನ ಇತ್ತರೇನ। ದ್ವೀಹತೀಹಞ್ಹಿ ಸಂಯತಾಕಾರೋ ಚ ಸಂವುತಿನ್ದ್ರಿಯಾಕಾರೋ ಚ ನ ಸಕ್ಕಾ ದಸ್ಸೇತುಂ। **ಮನಸಿಕರೋತಾ**ತಿ ಸೀಲಮಸ್ಸ ಪರಿಗ್ಗಹೇಸ್ಸಾಮೀತಿ ಮನಸಿಕರೋನ್ತೇನ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖನ್ತೇನೇವ ಸಕ್ಕಾ ಜಾನಿತುಂ, ನ ಇತರೇನ। **ಪಞ್ಞವತಾ**ತಿ ತಮ್ಪಿ ಸಪ್ಪಞ್ಞೇನೇವ ಪಣ್ಡಿತೇನ। ಬಾಲೋ ಹಿ ಮನಸಿಕರೋನ್ತೋಪಿ ಜಾನಿತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋತಿ।

ಸಂವೋಹಾರೇನಾತಿ ಕಥನೇನ।

“ಯೋ ಹಿ ಕೋಚಿ ಮನುಸ್ಸೇಸು, ವೋಹಾರಂ ಉಪಜೀವತಿ।
ಏವಂ ವಾಸೇಟ್ಠ ಜಾನಾಹಿ, ವಾಣಿಜೋ ಸೋ ನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ”ತಿ॥ (ಮ॰ ನಿ॰ ೨.೪೫೭) -

ಏತ್ಥ ಹಿ ಬ್ಯವಹಾರೋ ವೋಹಾರೋ ನಾಮ। “ಚತ್ತಾರೋ ಅರಿಯವೋಹಾರಾ ಚತ್ತಾರೋ ಅನರಿಯವೋಹಾರಾ”ತಿ (ದೀ॰ ನಿ॰ ೩.೩೧೩) ಏತ್ಥ ಚೇತನಾ। “ಸಙ್ಖಾ ಸಮಞ್ಞಾ ಪಞ್ಞತ್ತಿ ವೋಹಾರೋ”ತಿ (ಧ॰ ಸ॰ ೧೩೧೩-೧೩೧೫) ಏತ್ಥ ಪಞ್ಞತ್ತಿ। “ವೋಹಾರಮತ್ತೇನ ಸೋ ವೋಹರೇಯ್ಯಾ”ತಿ (ಸಂ॰ ನಿ॰ ೧.೨೫) ಏತ್ಥ ಕಥಾ ವೋಹಾರೋ। ಇಧಾಪಿ ಏಸೋವ ಅಧಿಪ್ಪೇತೋ। ಏಕಚ್ಚಸ್ಸ ಹಿ ಸಮ್ಮುಖಾ ಕಥಾ ಪರಮ್ಮುಖಾಯ ಕಥಾಯ ನ ಸಮೇತಿ, ಪರಮ್ಮುಖಾ ಕಥಾ ಚ ಸಮ್ಮುಖಾಯ ಕಥಾಯ, ತಥಾ ಪುರಿಮಕಥಾ ಚ ಪಚ್ಛಿಮಕಥಾಯ, ಪಚ್ಛಿಮಕಥಾ ಚ ಪುರಿಮಕಥಾಯ। ಸೋ ಕಥೇನ್ತೇನೇವ ಸಕ್ಕಾ ಜಾನಿತುಂ “ಅಸುಚಿ ಏಸೋ ಪುಗ್ಗಲೋ”ತಿ। ಸುಚಿಸೀಲಸ್ಸ ಪನ ಪುರಿಮಂ ಪಚ್ಛಿಮೇನ, ಪಚ್ಛಿಮಞ್ಚ ಪುರಿಮೇನ ಸಮೇತಿ, ಸಮ್ಮುಖಾಕಥಿತಂ ಪರಮ್ಮುಖಾಕಥಿತೇನ, ಪರಮ್ಮುಖಾಕಥಿತಞ್ಚ ಸಮ್ಮುಖಾಕಥಿತೇನ, ತಸ್ಮಾ ಕಥೇನ್ತೇನ ಸಕ್ಕಾ ಸುಚಿಭಾವೋ ಜಾನಿತುನ್ತಿ ಪಕಾಸೇನ್ತೋ ಏವಮಾಹ।

ಥಾಮೋತಿ ಞಾಣಥಾಮೋ। ಯಸ್ಸ ಹಿ ಞಾಣಥಾಮೋ ನತ್ಥಿ, ಸೋ ಉಪ್ಪನ್ನೇಸು ಉಪದ್ದವೇಸು ಗಹೇತಬ್ಬಗ್ಗಹಣಂ ಕತಬ್ಬಕಿಚ್ಚಂ ಅಪಸ್ಸನ್ತೋ ಅದ್ವಾರಘರಂ ಪವಿಟ್ಠೋ ವಿಯ ಚರತಿ। ತೇನಾಹ **ಆಪದಾಸು ಖೋ, ಮಹಾರಾಜ, ಥಾಮೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ**ತಿ। **ಸಾಕಚ್ಛಾಯಾ**ತಿ ಸಂಕಥಾಯ। ದುಪ್ಪಞ್ಞಸ್ಸ ಹಿ ಕಥಾ ಉದಕೇ ಗೇಣ್ಡು ವಿಯ ಉಪ್ಪಲವತಿ, ಪಞ್ಞವತೋ ಕಥೇನ್ತಸ್ಸ ಪಟಿಭಾನಂ ಅನನ್ತರಂ ಹೋತಿ। ಉದಕವಿಪ್ಫನ್ದಿತೇನೇವ ಹಿ ಮಚ್ಛೋ ಖುದ್ದಕೋ ವಾ ಮಹನ್ತೋ ವಾತಿ ಞಾಯತಿ। **ಓಚರಕಾ**ತಿ ಹೇಟ್ಠಾಚರಕಾ। **ಚರಾ** ಹಿ ಪಬ್ಬತಮತ್ಥಕೇನ ಚರನ್ತಾಪಿ ಹೇಟ್ಠಾ - ಚರಕಾವ ಹೋನ್ತಿ। **ಓಚರಿತ್ವಾ**ತಿ ಅವಚರಿತ್ವಾ ವೀಮಂಸಿತ್ವಾ, ತಂ ತಂ ಪವತ್ತಿಂ ಞತ್ವಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ರಜೋಜಲ್ಲ**ನ್ತಿ ರಜಞ್ಚ ಜಲ್ಲಞ್ಚ। **ವಣ್ಣರೂಪೇನಾ**ತಿ ವಣ್ಣಸಣ್ಠಾನೇನ। **ಇತ್ತರದಸ್ಸನೇನಾ**ತಿ ಲಹುಕದಸ್ಸನೇನ। **ವಿಯಞ್ಜನೇನಾ**ತಿ ಪರಿಕ್ಖಾರಭಣ್ಡಕೇನ। **ಪತಿರೂಪಕೋ ಮತ್ತಿಕಾಕುಣ್ಡಲೋವಾ**ತಿ ಸುವಣ್ಣಕುಣ್ಡಲಪತಿರೂಪಕೋ ಮತ್ತಿಕಾಕುಣ್ಡಲೋವ। **ಲೋಹಡ್ಢಮಾಸೋ**ತಿ ಲೋಹಡ್ಢಮಾಸಕೋ। ಪರಮಂ।

೨. ಪಞ್ಚರಾಜಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೧೨೩. ದುತಿಯೇ **ರೂಪಾ**ತಿ ನೀಲಪೀತಾದಿಭೇದಂ ರೂಪಾರಮ್ಮಣಂ। **ಕಾಮಾನಂ ಅಗ್ಗ**ನ್ತಿ ಏತಂ ಕಾಮಾನಂ ಉತ್ತಮಂ ಸೇಟ್ಠನ್ತಿ ರೂಪಗರುಕೋ ಆಹ। ಸೇಸೇಸುಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। **ಯತೋ**ತಿ ಯದಾ। **ಮನಾಪಪರಿಯನ್ತ**ನ್ತಿ ಮನಾಪನಿಪ್ಫತ್ತಿಕಂ ಮನಾಪಕೋಟಿಕಂ। ತತ್ಥ ದ್ವೇ ಮನಾಪಾನಿ ಪುಗ್ಗಲಮನಾಪಂ ಸಮ್ಮುತಿಮನಾಪಞ್ಚ। ಪುಗ್ಗಲಮನಾಪಂ ನಾಮ ಯಂ ಏಕಸ್ಸ ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಇಟ್ಠಂ ಕನ್ತಂ ಹೋತಿ, ತದೇವ ಅಞ್ಞಸ್ಸ ಅನಿಟ್ಠಂ ಅಕನ್ತಂ। ಪಚ್ಚನ್ತವಾಸೀನಞ್ಹಿ ಗಣ್ಡುಪ್ಪಾದಾಪಿ ಇಟ್ಠಾ ಹೋನ್ತಿ ಕನ್ತಾ ಮನಾಪಾ, ಮಜ್ಝಿಮದೇಸವಾಸೀನಂ ಅತಿಜೇಗುಚ್ಛಾ। ತೇಸಞ್ಚ ಮೋರಮಂಸಾದೀನಿ ಇಟ್ಠಾನಿ ಹೋನ್ತಿ, ಇತರೇಸಂ ತಾನಿ ಅತಿಜೇಗುಚ್ಛಾನಿ। ಇದಂ ಪುಗ್ಗಲಮನಾಪಂ। ಇತರಂ ಸಮ್ಮುತಿಮನಾಪಂ।

ಇಟ್ಠಾನಿಟ್ಠಾರಮ್ಮಣಂ ನಾಮ ಲೋಕೇ ಪಟಿವಿಭತ್ತಂ ನತ್ಥಿ, ವಿಭಜಿತ್ವಾ ಪನ ದಸ್ಸೇತಬ್ಬಂ। ವಿಭಜನ್ತೇನ ಚ ನ ಅತಿಇಸ್ಸರಾನಂ ಮಹಾಸಮ್ಮತಮಹಾಸುದಸ್ಸನಧಮ್ಮಾಸೋಕಾದೀನಂ ವಸೇನ ವಿಭಜಿತಬ್ಬಂ। ತೇಸಞ್ಹಿ ದಿಬ್ಬಕಪ್ಪಮ್ಪಿ ಆರಮ್ಮಣಂ ಅಮನಾಪಂ ಉಪಟ್ಠಾತಿ। ಅತಿದುಗ್ಗತಾನಂ ದುಲ್ಲಭನ್ನಪಾನಾನಂ ವಸೇನಪಿ ನ ವಿಭಜಿತಬ್ಬಂ। ತೇಸಞ್ಹಿ ಕಣಾಜಕಭತ್ತಸಿತ್ಥಾನಿಪಿ ಪೂತಿಮಂಸಸ್ಸ ರಸೋಪಿ ಅತಿಮಧುರೋ ಅಮತಸದಿಸೋ ಹೋತಿ। ಮಜ್ಝಿಮಾನಂ ಪನ ಗಣಕಮಹಾಮತ್ತಸೇಟ್ಠಿ ಕುಟುಮ್ಬಿಕವಾಣಿಜಾದೀನಂ ಕಾಲೇನ ಇಟ್ಠಂ ಕಾಲೇನ ಅನಿಟ್ಠಂ ಲಭಮಾನಾನಂ ವಸೇನ ವಿಭಜಿತಬ್ಬಂ। ತಞ್ಚ ಪನೇತಂ ಆರಮ್ಮಣಂ ಜವನಂ ಪರಿಚ್ಛಿನ್ದಿತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋತಿ। ಜವನಞ್ಹಿ ಇಟ್ಠೇಪಿ ರಜ್ಜತಿ ಅನಿಟ್ಠೇಪಿ, ಇಟ್ಠೇಪಿ ದುಸ್ಸತಿ ಅನಿಟ್ಠೇಪಿ। ಏಕನ್ತತೋ ಪನ ವಿಪಾಕಚಿತ್ತಂ ಇಟ್ಠಾನಿಟ್ಠಂ ಪರಿಚ್ಛಿನ್ದತಿ। ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ಹಿ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಕಾ ಬುದ್ಧಂ ವಾ ಸಙ್ಘಂ ವಾ ಮಹಾಚೇತಿಯಾದೀನಿ ವಾ ಉಳಾರಾನಿ ಆರಮ್ಮಣಾನಿ ದಿಸ್ವಾ

ಅಕ್ಖೀನಿ ಪಿದಹನ್ತಿ ದೋಮನಸ್ಸಂ ಆಪಜ್ಜನ್ತಿ, ಧಮ್ಮಸದ್ದಂ ಸುತ್ವಾ ಕಣ್ಣೇ ಥಕೇನ್ತಿ, ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣಸೋತವಿಞ್ಞಾಣಾನಿ ಪನ ತೇಸಂ ಕುಸಲವಿಪಾಕಾನೇವ ಹೋನ್ತಿ। ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ಗೂಥಸೂಕರಾದಯೋ ಗೂಥಗನ್ಧಂ ಘಾಯಿತ್ವಾ ಖಾದಿತುಂ ಲಭಿಸ್ಸಾಮಾತಿ ಸೋಮನಸ್ಸಜಾತಾ ಹೋನ್ತಿ, ಗೂಥದಸ್ಸನೇ ಪನ ನೇಸಂ ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣಂ, ತಸ್ಸ ಗನ್ಧಘಾಯನೇ ಘಾನವಿಞ್ಞಾಣಂ, ರಸಸಾಯನೇ ಜಿವ್ಹಾವಿಞ್ಞಾಣಞ್ಚ ಅಕುಸಲವಿಪಾಕಮೇವ ಹೋತಿ। ಭಗವಾ ಪನ ಪುಗ್ಗಲಮನಾಪತಂ ಸನ್ಧಾಯ **ತೇ ಚ, ಮಹಾರಾಜ, ರೂಪಾತಿ**ಆದಿಮಾಹ।

ಚನ್ದನಙ್ಗಲಿಕೋತಿ ಇದಂ ತಸ್ಸ ಉಪಾಸಕಸ್ಸ ನಾಮಂ। **ಪಟಿಭಾತಿ ಮಂ ಭಗವಾ**ತಿ ಭಗವಾ ಮಯ್ಹಂ ಏಕಂ ಕಾರಣಂ ಉಪಟ್ಠಾತಿ ಪಞ್ಞಾಯತಿ। ತಸ್ಸ ತೇ ಪಞ್ಚ ರಾಜಾನೋ ಆಮುತ್ತಮಣಿಕುಣ್ಡಲೇ ಸಜ್ಜಿತಾಯ ಆಪಾನಭೂಮಿಯಾ ನಿಸಿನ್ನವಸೇನೇವ ಮಹತಾ ರಾಜಾನುಭಾವೇನ ಪರಮೇನ ಇಸ್ಸರಿಯವಿಭವೇನ ಆಗನ್ತ್ವಾಪಿ ದಸಬಲಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ ಠಿತಕಾಲತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ದಿವಾ ಪದೀಪೇ ವಿಯ ಉದಕಾಭಿಸಿತ್ತೇ ಅಙ್ಗಾರೇ ವಿಯ ಸೂರಿಯುಟ್ಠಾನೇ ಖಜ್ಜೋಪನಕೇ ವಿಯ ಚ ಹತಪ್ಪಭೇ ಹತಸೋಭೇ ತಂ ತಥಾಗತಞ್ಚ ತೇಹಿ ಸತಗುಣೇನ ಸಹಸ್ಸಗುಣೇನ ವಿರೋಚಮಾನಂ ದಿಸ್ವಾ, "ಮಹನ್ತಾ ವತ ಭೋ ಬುದ್ಧಾ ನಾಮಾ"ತಿ ಪಟಿಭಾನಂ ಉದಪಾದಿ। ತಸ್ಮಾ ಏವಮಾಹ।

ಕೋಕನದನ್ತಿ ಪದುಮಸ್ಸೇವೇತಂ ವೇವಚನಂ। **ಪಾತೋ**ತಿ ಕಾಲಸ್ಸೇವ। **ಸಿಯಾ**ತಿ ಭವೇಯ್ಯ। **ಅವೀತಗನ್ಧ**ನ್ತಿ ಅವಿಗತಗನ್ಧಂ। **ಅಙ್ಗೀರಸ**ನ್ತಿ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಂ। ಭಗವತೋ ಹಿ ಅಙ್ಗತೋ ರಸ್ಮಿಯೋ ನಿಕ್ಖಮನ್ತಿ, ತಸ್ಮಾ ಅಙ್ಗೀರಸೋತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಯಥಾ ಕೋಕನದಸಙ್ಖಾತಂ ಪದುಮಂ ಪಾತೋವ ಫುಲ್ಲಂ ಅವೀತಗನ್ಧಂ ಸಿಯಾ, ಏವಮೇವ ಭಗವನ್ತಂ ಅಙ್ಗೀರಸಂ ತಪನ್ತಂ ಆದಿಚ್ಚಮಿವ ಅನ್ತಲಿಕ್ಖೇ ವಿರೋಚಮಾನಂ ಪಸ್ಸಾತಿ ಅಯಮೇತ್ಥ ಸಙ್ಖೇಪತ್ಥೋ। **ಭಗವನ್ತಂ ಅಚ್ಛಾದೇಸೀ**ತಿ ಭಗವತೋ ಅದಾಸೀತಿ ಅತ್ಥೋ। ಲೋಕವೋಹಾರತೋ ಪನೇತ್ಥ ಈದಿಸಂ ವಚನಂ ಹೋತಿ। ಸೋ ಕಿರ ಉಪಾಸಕೋ - "ಏತೇ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಗುಣೇಸು ಪಸೀದಿತ್ವಾ ಮಯ್ಹಂ ಪಞ್ಚ ಉತ್ತರಾಸಙ್ಗೇ ದೇನ್ತಿ, ಅಹಮ್ಪಿ ತೇ ಭಗವತೋವ ದಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ಅದಾಸಿ। ದುತಿಯಂ।

೩. ದೋಣಪಾಕಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೧೨೪. ತತಿಯೇ **ದೋಣಪಾಕಕುರ**ನ್ತಿ ದೋಣಪಾಕಂ ಕುರಂ, ದೋಣಸ್ಸ ತಣ್ಡುಲಾನಂ ಪಕ್ಕಭತ್ತಂ ತದೂಪಿಯಞ್ಚ ಸೂಪಬ್ಯಞ್ಜನಂ ಭುಞ್ಜತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಭುತ್ತಾವೀ**ತಿ ಪುಬ್ಬೇ ಭತ್ತಸಮ್ಮದಂ ವಿನೋದೇತ್ವಾ ಮುಹುತ್ತಂ ವಿಸ್ಸಮಿತ್ವಾ ಬುದ್ಧುಪಟ್ಠಾನಂ ಗಚ್ಛತಿ, ತಂದಿವಸಂ ಪನ ಭುಞ್ಜನ್ತೋವ ದಸಬಲಂ ಸರಿತ್ವಾ ಹತ್ಥೇ ಧೋವಿತ್ವಾ ಅಗಮಾಸಿ। **ಮಹಸ್ಸಾಸೀ**ತಿ ತಸ್ಸ ಗಚ್ಛತೋ ಬಲವಾ ಭತ್ತಪರೀಳಾಹೋ ಉದಪಾದಿ, ತಸ್ಮಾ ಮಹನ್ತೇಹಿ ಅಸ್ಸಾಸೇಹಿ ಅಸ್ಸಸತಿ, ಗತ್ತತೋಪಿಸ್ಸ ಸೇದಬಿನ್ದೂನಿ ಮುಚ್ಚನ್ತಿ, ತಮೇನಂ ಉಭೋಸು ಪಸ್ಸೇಸು ಠತ್ವಾ ಯಮಕತಾಲವಣ್ಟೇಹಿ ಬೀಜನ್ತಿ, ಬುದ್ಧಗಾರವೇನ ಪನ ನಿಪಜ್ಜಿತುಂ ನ ಉಸ್ಸಹತೀತಿ ಇದಂ ಸನ್ಧಾಯ "ಮಹಸ್ಸಾಸೀ"ತಿ ವುತ್ತಂ। **ಇಮಂ ಗಾಥಂ ಅಭಾಸೀ**ತಿ, ರಾಜಾ ಭೋಜನೇ ಅಮತ್ತಞ್ಞುತಾಯ ಕಿಲಮತಿ, ಫಾಸು ವಿಹಾರಂ ದಾನಿಸ್ಸ ಕರಿಸ್ಸಾಮೀತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ಅಭಾಸಿ। **ಮನುಜಸ್ಸಾ**ತಿ ಸತ್ತಸ್ಸ। **ಕಹಾಪಣಸತ**ನ್ತಿ ಪಾತರಾಸೇ ಪಣ್ಣಾಸಂ ಸಾಯಮಾಸೇ ಪಣ್ಣಾಸನ್ತಿ ಏವಂ ಕಹಾಪಣಸತಂ। **ಪರಿಯಾಪುಣಿತ್ವಾ**ತಿ ರಞ್ಞಾ ಸದ್ಧಿಂ ಥೋಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ "ಇಮಂ ಮಙ್ಗಲಅಸಿಂ ಕಸ್ಸ ದಮ್ಮಿ, ಮಹಾರಾಜಾ"ತಿ? ಅಸುಕಸ್ಸ ನಾಮ ದೇಹೀತಿ ಸೋ ತಂ ಅಸಿಂ ದತ್ವಾ ದಸಬಲಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕಂ ಆಗಮ್ಮ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಠಿತಕೋವ "ಗಾಥಂ ವದಥ, ಭೋ ಗೋತಮಾ"ತಿ ವತ್ವಾ ಭಗವತಾ ವುತ್ತಂ ಪರಿಯಾಪುಣಿತ್ವಾತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಭತ್ತಾಭಿಹಾರೇ ಸುದಂ ಭಾಸತೀತಿ ಕಥಂ ಭಾಸತಿ? ಭಗವತಾ ಅನುಸಿಟ್ಠನಿಯಾಮೇನ। ಭಗವಾ ಹಿ ನಂ ಏವಂ ಅನುಸಾಸಿ - "ಮಾಣವ, ಇಮಂ ಗಾಥಂ ನಟೋ ವಿಯ ಪತ್ತಪತ್ತಟ್ಠಾನೇ ಮಾ ಅವಚ, ರಞ್ಞೋ ಭುಞ್ಜನಟ್ಠಾನೇ ಠತ್ವಾ ಪಠಮಪಿಣ್ಡಾದೀಸುಪಿ ಅವತ್ವಾ ವೋಸಾನಪಿಣ್ಡೇ ಗಹಿತೇ ವದೇಯ್ಯಾಸಿ, ರಾಜಾ ಸುತ್ವಾವ ಭತ್ತಪಿಣ್ಡಂ ಛಡ್ಡೇಸ್ಸತಿ। ಅಥ ರಞ್ಞೋ ಹತ್ಥೇಸು ಧೋತೇಸು ಪಾತಿಂ ಅಪನೇತ್ವಾ ಸಿತ್ಥಾನಿ ಗಣೇತ್ವಾ ತದುಪಿಯಂ ಬ್ಯಞ್ಜನಂ ಞತ್ವಾ ಪುನದಿವಸೇ ತಾವತಕೇ ತಣ್ಡುಲೇ ಹಾರೇಯ್ಯಾಸಿ,

ಪಾತರಾಸೇ ಚ ವತ್ವಾ ಸಾಯಮಾಸೇ ಮಾ ವದೇಯ್ಯಾಸೀ”ತಿ। ಸೋ ಸಾಧೂತಿ ಪಟಿಸ್ಸುಣಿತ್ವಾ ತಂದಿವಸಂ ರಞ್ಞೋ ಪಾತರಾಸಂ ಭುತ್ವಾ ಗತತ್ತಾ ಸಾಯಮಾಸೇ ಭಗವತೋ ಅನುಸಿಟ್ಠಿನಿಯಾಮೇನ ಗಾಥಂ ಅಭಾಸಿ । ರಾಜಾ ದಸಬಲಸ್ಸ ವಚನಂ ಸರಿತ್ವಾ ಭತ್ತಪಿಣ್ಡಂ ಪಾತಿಯಂಯೇವ ಛಡ್ಡೇಸಿ। ರಞ್ಞೋ ಹತ್ಥೇಸು ಧೋತೇಸು ಪಾತಿಂ ಅಪನೇತ್ವಾ ಸಿತ್ಥಾನಿ ಗಣೇತ್ವಾ ತದುಪಿಯಂ ಬ್ಯಞ್ಜನಂ ಞತ್ವಾ ಪುನದಿವಸೇ ತತ್ತಕೇ ತಣ್ಡುಲೇ ಹರಿಂಸು।

ನಾಳಿಕೋದನಪರಮತಾಯ ಸಣ್ಠಾಸೀತಿ ಸೋ ಕಿರ ಮಾಣವೋ ದಿವಸೇ ದಿವಸೇ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕಂ ಗಚ್ಛತಿ, ದಸಬಲಸ್ಸ ವಿಸ್ಸಾಸಿಕೋ ಅಹೋಸಿ। ಅಥ ನಂ ಏಕದಿವಸಂ ಪುಚ್ಛಿ “ರಾಜಾ ಕಿತ್ತಕಂ ಭುಞ್ಜತೀ”ತಿ? ಸೋ “ನಾಳಿಕೋದನ”ನ್ತಿ ಆಹ। ವಟ್ಟಿಸ್ಸತಿ ಏತ್ತಾವತಾ ಪುರಿಸಭಾಗೋ ಏಸ, ಇತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಗಾಥಂ ಮಾ ವದೀತಿ। ಇತಿ ರಾಜಾ ತತ್ಥೇವ ಸಣ್ಠಾಸಿ। **ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಿಕೇನ ಚೇವ ಅತ್ಥೇನ ಸಮ್ಪರಾಯಿಕೇನ ಚಾತಿ** ಏತ್ಥ ಸಲ್ಲಿಖಿತಸರೀರತಾ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಿಕತ್ಥೋ ನಾಮ, ಸೀಲಂ ಸಮ್ಪರಾಯಿಕತ್ಥೋ। ಭೋಜನೇ ಮತ್ತಞ್ಞುತಾ ಹಿ ಸೀಲಙ್ಗಂ ನಾಮ ಹೋತೀತಿ। ತತಿಯಂ।

೪. ಪಠಮಸಙ್ಗಾಮಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೧೨೫. ಚತುತ್ಥೇ **ವೇದೇಹಿಪುತ್ತೋತಿ ವೇದೇಹೀತಿ** ಪಣ್ಡಿತಾಧಿವಚನಮೇತಂ, ಪಣ್ಡಿತಿತ್ಥಿಯಾ ಪುತ್ತೋತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಚತುರಙ್ಗಿನಿನ್ತಿ** ಹತ್ಥಿಅಸ್ಸರಥಪತ್ತಿಸಙ್ಖಾತೇಹಿ ಚತೂಹಿ ಅಙ್ಗೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತಂ। **ಸನ್ನಯ್ಹಿತ್ವಾತಿ** ಚಮ್ಮಪಟಿಮುಞ್ಚನಾದೀಹಿ ಸನ್ನಾಹಂ ಕಾರೇತ್ವಾ। **ಸಙ್ಗಾಮೇಸುನ್ತಿ** ಯುಜ್ಝಿಂಸು। ಕೇನ ಕಾರಣೇನ? ಮಹಾಕೋಸಲರಞ್ಞಾ ಕಿರ ಬಿಮ್ಬಿಸಾರಸ್ಸ ಧೀತರಂ ದೇನ್ತೇನ ದ್ವಿನ್ನಂ ರಜ್ಜಾನಂ ಅನ್ತರೇ ಸತಸಹಸ್ಸುಟ್ಠಾನೋ ಕಾಸಿಗಾಮೋ ನಾಮ ಧೀತು ದಿನ್ನೋ। ಅಜಾತಸತ್ತುನಾ ಚ ಪಿತರಿ ಮಾರಿತೇ ಮಾತಾಪಿಸ್ಸ ರಞ್ಞೋ ವಿಯೋಗಸೋಕೇನ ನಚಿರಸ್ಸೇವ ಮತಾ। ತತೋ ರಾಜಾ ಪಸೇನದಿ ಕೋಸಲೋ - “ಅಜಾತಸತ್ತುನಾ ಮಾತಾಪಿತರೋ ಮಾರಿತಾ, ಮಯ್ಹಂ ಪಿತು ಸನ್ತಕೋ ಗಾಮೋ”ತಿ ತಸ್ಸತ್ಥಾಯ ಅಡ್ಡಂ ಕರೋತಿ। ಅಜಾತಸತ್ತುಪಿ “ಮಯ್ಹಂ ಮಾತು ಸನ್ತಕೋ”ತಿ ತಸ್ಸ ಗಾಮಸ್ಸತ್ಥಾಯ ದ್ವೇಪಿ ಮಾತುಲಭಾಗಿನೇಯ್ಯಾ ಯುಜ್ಝಿಂಸು।

ಪಾಪಾ ದೇವದತ್ತಾದಯೋ ಮಿತ್ತಾ ಅಸ್ಸಾತಿ **ಪಾಪಮಿತ್ತೋ**। ತೇಯೇವಸ್ಸ ಸಹಾಯಾತಿ **ಪಾಪಸಹಾಯೋ**। ತೇಸ್ವೇವಸ್ಸ ಚಿತ್ತಂ ನಿನ್ನಂ ಸಮ್ಪವಙ್ಕನ್ತಿ **ಪಾಪಸಮ್ಪವಙ್ಕೋ**। ಪಸೇನದಿಸ್ಸ ಸಾರಿಪುತ್ತತ್ಥೇರಾದೀನಂ ವಸೇನ ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತಾದಿತಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। **ದುಕ್ಖಂ ಸೇತೀತಿ** ಜಿತಾನಿ ಹತ್ಥಿಆದೀನಿ ಅನುಸೋಚನ್ತೋ ದುಕ್ಖಂ ಸಯಿಸ್ಸತಿ। ಇದಂ ಭಗವಾ ಪುನ ತಸ್ಸ ಜಯಕಾರಣಂ ದಿಸ್ವಾ ಆಹ। **ಜಯಂ ವೇರಂ ಪಸವತೀತಿ** ಜಿನನ್ತೋ ವೇರಂ ಪಸವತಿ, ವೇರಿಪುಗ್ಗಲಂ ಲಭತಿ। ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ದುತಿಯಸಙ್ಗಾಮಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೧೨೬. ಪಞ್ಚಮೇ **ಅಬ್ಭುಯ್ಯಾಸೀತಿ** ಪರಾಜಯೇ ಗರಹಪ್ಪತ್ತೋ “ಆರಾಮಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಕಥಾಸಲ್ಲಾಪಂ ಸುಣಾಥಾ”ತಿ ರತ್ತಿಭಾಗೇ ಬುದ್ಧರಕ್ಖಿತೇನ ನಾಮ ವುಡ್ಢಪಬ್ಬಜಿತೇನ ಧಮ್ಮರಕ್ಖಿತಸ್ಸ ವುಡ್ಢಪಬ್ಬಜಿತಸ್ಸ “ಸಚೇ ರಾಜಾ ಇಮಞ್ಚ ಉಪಾಯಂ ಕತ್ವಾ ಗಚ್ಛೇಯ್ಯ, ಪುನ ಜಿನೇಯ್ಯಾ”ತಿ ವುತ್ತಜಯಕಾರಣಂ ಸುತ್ವಾ ಅಭಿಉಯ್ಯಾಸಿ।

ಯಾವಸ್ಸ ಉಪಕಪ್ಪತೀತಿ ಯಾವ ತಸ್ಸ ಉಪಕಪ್ಪತಿ ಸಯ್ಹಂ ಹೋತಿ। **ಯದಾ ಚಞ್ಞೇತಿ** ಯದಾ ಅಞ್ಞೇ। **ವಿಲುಮ್ಪನ್ತೀತಿ** ತಂ ವಿಲುಮ್ಪಿತ್ವಾ ಠಿತಪುಗ್ಗಲಂ ವಿಲುಮ್ಪನ್ತಿ। **ವಿಲುಮ್ಪತೀತಿ** ವಿಲುಮ್ಪಿಯತಿ। **ಠಾನಂ ಹಿ ಮಞ್ಞತೀತಿ** “ಕಾರಣ”ನ್ತಿ ಹಿ ಮಞ್ಞತಿ। **ಯದಾತಿ** ಯಸ್ಮಿಂ ಕಾಲೇ। **ಜೇತಾರಂ ಲಭತೇ ಜಯನ್ತಿ** ಜಯನ್ತೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಪಚ್ಛಾ ಜೇತಾರಮ್ಪಿ ಲಭತಿ। **ರೋಸೇತಾರನ್ತಿ** ಘಟ್ಟೇತಾರಂ। **ರೋಸಕೋತಿ** ಘಟ್ಟಕೋ। **ಕಮ್ಮವಿವಟ್ಟೇನಾತಿ** ಕಮ್ಮಪರಿಣಾಮೇನ, ತಸ್ಸ ವಿಲುಮ್ಪನಕಮ್ಮಸ್ಸ ವಿಪಾಕದಾನೇನ। **ಸೋ ವಿಲುತ್ತೋ ವಿಲುಪ್ಪತೀತಿ** ಸೋ ವಿಲುಮ್ಪಕೋ ವಿಲುಮ್ಪಿಯತಿ। ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ಮಲ್ಲಿಕಾಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೧೨೭. ಛಟ್ಠೇ **ಉಪಸಙ್ಕಮೀತಿ** ಮಲ್ಲಿಕಾಯ ದೇವಿಯಾ ಗಬ್ಭವುಟ್ಠಾನಕಾಲೇ ಸೂತಿಘರಂ ಪಟಿಜಗ್ಗಾಪೇತ್ವಾ ಆರಕ್ಖಂ ದತ್ವಾ ಉಪಸಙ್ಕಮಿ। **ಅನತ್ತಮನೋ ಅಹೋಸೀತಿ**, "ದುಗ್ಗತಕುಲಸ್ಸ ಮೇ ಧೀತು ಮಹನ್ತಂ ಇಸ್ಸರಿಯಂ ದಿನ್ನಂ, ಸಚೇ ಪುತ್ತಂ ಅಲಭಿಸ್ಸ, ಮಹನ್ತಂ ಸಕ್ಕಾರಂ ಅಧಿಗಮಿಸ್ಸ, ತತೋ ದಾನಿ ಪರಿಹೀನಾ"ತಿ ಅನತ್ತಮನೋ ಅಹೋಸಿ। **ಸೇಯ್ಯಾತಿ** ದನ್ಧಪಞ್ಞಸ್ಮಾ ಏಲಮೂಗಪುತ್ತತೋ ಏಕಚ್ಚಾ ಇತ್ಥೀಯೇವ ಸೇಯ್ಯಾ। **ಪೋಸಾತಿ** ಪೋಸೇಹಿ। **ಜನಾಧಿಪಾತಿ** ಜನಾಧಿಭುಂ ರಾಜಾನಂ ಆಲಪತಿ। **ಸಸ್ಸುದೇವಾತಿ** ಸಸ್ಸುಸಸುರದೇವತಾ। **ದಿಸಮ್ಪತೀತಿ** ದಿಸಾಜೇಟ್ಠಕಾ। **ತಾದಿಸಾ ಸುಭಗಿಯಾತಿ** ತಾದಿಸಾಯ ಸುಭರಿಯಾಯ। ಛಟ್ಠಂ।

೭. ಅಪ್ಪಮಾದಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೧೨೮. ಸತ್ತಮೇ **ಸಮಧಿಗ್ಗಯ್ಹಾತಿ** ಸಮಧಿಗ್ಗಣ್ಹಿತ್ವಾ, ಆದಿಯಿತ್ವಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಅಪ್ಪಮಾದೋತಿ** ಕಾರಾಪಕಅಪ್ಪಮಾದೋ। **ಸಮೋಧಾನ**ನ್ತಿ ಸಮವಧಾನಂ ಉಪಕ್ಖೇಪಂ। **ಏವಮೇವ ಖೋತಿ** ಹತ್ಥಿಪದಂ ವಿಯ ಹಿ ಕಾರಾಪಕಅಪ್ಪಮಾದೋ, ಸೇಸಪದಜಾತಾನಿ ವಿಯ ಅವಸೇಸಾ ಚತುಭೂಮಕಾ ಕುಸಲಧಮ್ಮಾ। ತೇ ಹತ್ಥಿಪದೇ ಸೇಸಪದಾನಿ ವಿಯ ಅಪ್ಪಮಾದೇ ಸಮೋಧಾನಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ, ಅಪ್ಪಮಾದಸ್ಸ ಅನ್ತೋ ಪರಿವತ್ತನ್ತಿ। ಯಥಾ ಚ ಹತ್ಥಿಪದಂ ಸೇಸಪದಾನಂ ಅಗ್ಗಂ ಸೇಟ್ಠಂ, ಏವಂ ಅಪ್ಪಮಾದೋ ಸೇಸಧಮ್ಮಾನನ್ತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। ಮಹಗ್ಗತಲೋಕುತ್ತರಧಮ್ಮಾನಮ್ಪಿ ಹೇಸ ಪಟಿಲಾಭಕಟ್ಠೇನ ಲೋಕಿಯೋಪಿ ಸಮಾನೋ ಅಗ್ಗೋವ ಹೋತಿ।

ಅಪ್ಪಮಾದಂ ಪಸಂಸನ್ತೀತಿ "ಏತಾನಿ ಆಯುಆದೀನಿ ಪತ್ಥಯನ್ತೇನ ಅಪ್ಪಮಾದೋವ ಕಾತಬ್ಬೋ"ತಿ ಅಪ್ಪಮಾದಮೇವ ಪಸಂಸನ್ತಿ। ಯಸ್ಮಾ ವಾ ಪುಞ್ಞಕಿರಿಯಾಸು ಪಣ್ಡಿತಾ ಅಪ್ಪಮಾದಂ ಪಸಂಸನ್ತಿ, ತಸ್ಮಾ ಆಯುಆದೀನಿ ಪತ್ಥಯನ್ತೇನ ಅಪ್ಪಮಾದೋವ ಕಾತಬ್ಬೋತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಅತ್ಥಾಭಿಸಮಯಾತಿ** ಅತ್ಥಪಟಿಲಾಭಾ। ಸತ್ತಮಂ।

೮. ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೧೨೯. ಅಟ್ಠಮೇ **ಸೋ ಚ ಖೋ ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತಸ್ಸಾತಿ** ಸೋ ಚಾಯಂ ಧಮ್ಮೋ ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತಸ್ಸೇವ ಸ್ವಾಕ್ಖಾತೋ ನಾಮ ಹೋತಿ, ನ ಪಾಪಮಿತ್ತಸ್ಸಾತಿ। ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ಹಿ ಧಮ್ಮೋ ಸಬ್ಬೇಸಮ್ಪಿ ಸ್ವಾಕ್ಖಾತೋವ, ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತಸ್ಸ ಪನ ಸುಸ್ಸೂಸನ್ತಸ್ಸ ಸದ್ದಹನ್ತಸ್ಸ ಅತ್ಥಂ ಪೂರೇತಿ ಭೇಸಜ್ಜಂ ವಿಯ ವಳಞ್ಜನ್ತಸ್ಸ ನ ಇತರಸ್ಸಾತಿ। ತೇನೇತಂ ವುತ್ತಂ। **ಧಮ್ಮೋತಿ** ಚೇತ್ಥ ದೇಸನಾಧಮ್ಮೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

ಉಪಡ್ಢಮಿದನ್ತಿ ಥೇರೋ ಕಿರ ರಹೋಗತೋ ಚಿನ್ತೇಸಿ - "ಅಯಂ ಸಮಣಧಮ್ಮೋ ನಾಮ ಓವಾದಕೇ ಅನುಸಾಸಕೇ ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತೇ ಸತಿ ಪಚ್ಚತ್ತಪುರಿಸಕಾರೇ ಠಿತಸ್ಸ ಸಮ್ಪಜ್ಜತಿ, ಉಪಡ್ಢಂ ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತತೋ ಹೋತಿ, ಉಪಡ್ಢಂ ಪಚ್ಚತ್ತಪುರಿಸಕಾರತೋ"ತಿ। ಅಥಸ್ಸ ಏತದಹೋಸಿ - "ಅಹಂ ಪದೇಸಞಾಣೇ ಠಿತೋ ನಿಪ್ಪದೇಸಂ ಚಿನ್ತೇತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋಮಿ, ಸತ್ಥಾರಂ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ ನಿಕ್ಕಙ್ಖೋ ಭವಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। ತಸ್ಮಾ ಸತ್ಥಾರಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಏವಮಾಹ। **ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಸ್ಸಾತಿ** ಅರಿಯಮಗ್ಗಸ್ಸ। **ಯದಿದಂ ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತತಾತಿ** ಯಾ ಏಸಾ ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತತಾ ನಾಮ, ಸಾ ಉಪಡ್ಢಂ, ತತೋ ಉಪಡ್ಢಂ ಆಗಚ್ಛತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। ಇತಿ ಥೇರೇನ "ಉಪಡ್ಢುಪಡ್ಢಾ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಆದಯೋ ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತತೋ ಆಗಚ್ಛನ್ತಿ, ಉಪಡ್ಢುಪಡ್ಢಾ ಪಚ್ಚತ್ತಪುರಿಸಕಾರತೋ"ತಿ ವುತ್ತಂ। ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ಥೇರಸ್ಸ ಅಯಂ ಮನೋರಥೋ, ಯಥಾ ಪನ ಬಹೂಹಿ ಸಿಲಾಥಮ್ಭೇ ಉಸ್ಸಾಪಿತೇ, "ಏತ್ತಕಂ ಠಾನಂ ಅಸುಕೇನ ಉಸ್ಸಾಪಿತಂ, ಏತ್ತಕಂ ಅಸುಕೇನಾ"ತಿ ವಿನಿಬ್ಭೋಗೋ ನತ್ಥಿ, ಯಥಾ ಚ ಮಾತಾಪಿತರೋ ನಿಸ್ಸಾಯ ಉಪ್ಪನ್ನೇಸು ಪುತ್ತೇಸು "ಏತ್ತಕಂ ಮಾತಿತೋ ನಿಬ್ಬತ್ತಂ, ಏತ್ತಕಂ ಪಿತಿತೋ"ತಿ ವಿನಿಬ್ಭೋಗೋ ನತ್ಥಿ, ಏವಂ ಇಧಾಪಿ ಅವಿನಿಬ್ಭೋಗಧಮ್ಮೋ ಹೇಸ, "ಏತ್ತಕಂ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಆದೀನಂ ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತತೋ ನಿಬ್ಬತ್ತಂ, ಏತ್ತಕಂ ಪಚ್ಚತ್ತಪುರಿಸಕಾರತೋ"ತಿ ನ ಸಕ್ಕಾ ಲದ್ಧುಂ, ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತತಾಯ ಪನ ಉಪಡ್ಢಗುಣೋ ಲಬ್ಭತೀತಿ ಥೇರಸ್ಸ ಅಜ್ಝಾಸಯೇನ **ಉಪಡ್ಢಂ** ನಾಮ ಜಾತಂ, ಸಕಲಗುಣೋ ಪಟಿಲಬ್ಭತೀತಿ ಭಗವತೋ ಅಜ್ಝಾಸಯೇನ **ಸಕಲಂ** ನಾಮ ಜಾತಂ। **ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತತಾತಿ** ಚೇತಂ

ಪುಬ್ಬಭಾಗಪಟಿಲಾಭಙ್ಗಂ ನಾಮಾತಿ ಗಹಿತಂ। ಅತ್ಥತೋ ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಲದ್ಧಾ ಸೀಲಸಮಾಧಿವಿಪಸ್ಸನಾವಸೇನ ಚತ್ತಾರೋ ಖನ್ಧಾ। ಸಜ್ಝಾರಕ್ಖನ್ಧೋತಿಪಿ ವದನ್ತಿಯೇವ।

ಮಾ ಹೇವಂ, ಆನನ್ದಾತಿ, ಆನನ್ದ, ಮಾ ಏವಂ ಅಭಣಿ, ಬಹುಸ್ಸುತೋ ತ್ವಂ ಸೇಖಪಟಿಸಮ್ಭಿದಪ್ಪತ್ತೋ ಅಟ್ಠ ವರೇ ಗಹೇತ್ವಾ ಮಂ ಉಪಟ್ಠಹಸಿ, ಚತೂಹಿ ಅಚ್ಛರಿಯಬ್ಭುತಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ, ತಾದಿಸಸ್ಸ ಏವಂ ಕಥೇತುಂ ನ ವಟ್ಟತಿ। **ಸಕಲಮೇವ ಹಿದಂ, ಆನನ್ದ, ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ಯದಿದಂ ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತತಾ**ತಿ ಇದಂ ಭಗವಾ - "ಚತ್ತಾರೋ ಮಗ್ಗಾ ಚತ್ತಾರಿ ಫಲಾನಿ ತಿಸ್ಸೋ ವಿಜ್ಜಾ ಛ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಬ್ಬಂ ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತಮೂಲಕಮೇವ ಹೋತೀ"ತಿ ಸನ್ಧಾಯಾಹ। ಇದಾನಿ ವಚೀಭೇದೇನೇವ ಕಾರಣಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ **ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತಸ್ಸೇತ**ನ್ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ **ಪಾಟಿಕಙ್ಖ**ನ್ತಿ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಿತಬ್ಬಂ ಇಚ್ಛಿತಬ್ಬಂ, ಅವಸ್ಸಂಭಾವೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಇಧಾತಿ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಸಾಸನೇ। **ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಂ ಭಾವೇತೀ**ತಿಆದೀಸು ಅಟ್ಠನ್ನಂ ಆದಿಪದಾನಂಯೇವ ತಾವ ಅಯಂ ಸಙ್ಖೇಪವಣ್ಣನಾ - ಸಮ್ಮಾ ದಸ್ಸನಲಕ್ಖಣಾ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ। ಸಮ್ಮಾ ಅಭಿನಿರೋಪನಲಕ್ಖಣೋ ಸಮ್ಮಾಸಙ್ಕಪ್ಪೋ। ಸಮ್ಮಾ ಪರಿಗ್ಗಹಣಲಕ್ಖಣಾ ಸಮ್ಮಾವಾಚಾ। ಸಮ್ಮಾ ಸಮುಟ್ಠಾಪನಲಕ್ಖಣೋ ಸಮ್ಮಾಕಮ್ಮನ್ತೋ। ಸಮ್ಮಾ ವೋದಾಪನಲಕ್ಖಣಾ ಸಮ್ಮಾಆಜೀವೋ। ಸಮ್ಮಾ ಪಗ್ಗಹಲಕ್ಖಣೋ ಸಮ್ಮಾವಾಯಾಮೋ। ಸಮ್ಮಾ ಉಪಟ್ಠಾನಲಕ್ಖಣಾ ಸಮ್ಮಾಸತಿ। ಸಮ್ಮಾ ಸಮಾಧಾನಲಕ್ಖಣೋ ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿ।

ತೇಸು ಏಕೇಕಸ್ಸ ತೀಣಿ ಕಿಚ್ಚಾನಿ ಹೋನ್ತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ ತಾವ ಅಞ್ಞೇಹಿಪಿ ಅತ್ತನೋ ಪಚ್ಚನೀಕಕಿಲೇಸೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಂ ಪಜಹತಿ, ನಿರೋಧಂ ಆರಮ್ಮಣಂ ಕರೋತಿ, ಸಮ್ಪಯುತ್ತಧಮ್ಮೇ ಚ ಪಸ್ಸತಿ ತಪ್ಪಟಿಚ್ಛಾದಕಮೋಹವಿಧಮನವಸೇನ ಅಸಮ್ಮೋಹತೋ। ಸಮ್ಮಾಸಙ್ಕಪ್ಪಾದಯೋಪಿ ತಥೇವ ಮಿಚ್ಛಾಸಙ್ಕಪ್ಪಾದೀನಿ ಚ ಪಜಹನ್ತಿ, ನಿರೋಧಞ್ಚ ಆರಮ್ಮಣಂ ಕರೋನ್ತಿ। ವಿಸೇಸತೋ ಪನೇತ್ಥ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ ಸಹಜಾತಧಮ್ಮೇ ಸಮ್ಮಾ ದಸ್ಸೇತಿ । ಸಮ್ಮಾಸಙ್ಕಪ್ಪೋ ಸಹಜಾತಧಮ್ಮೇ ಅಭಿನಿರೋಪೇತಿ, ಸಮ್ಮಾವಾಚಾ ಸಮ್ಮಾ ಪರಿಗ್ಗಣ್ಹಾತಿ, ಸಮ್ಮಾಕಮ್ಮನ್ತೋ ಸಮ್ಮಾ ಸಮುಟ್ಠಾಪೇತಿ, ಸಮ್ಮಾಆಜೀವೋ ಸಮ್ಮಾ ವೋದಾಪೇತಿ , ಸಮ್ಮಾವಾಯಾಮೋ ಸಮ್ಮಾ ಪಗ್ಗಣ್ಹಾತಿ, ಸಮ್ಮಾಸತಿ ಸಮ್ಮಾ ಉಪಟ್ಠಾಪೇತಿ, ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿ ಸಮ್ಮಾ ದಹತಿ।

ಅಪಿಚೇಸಾ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ ನಾಮ ಪುಬ್ಬಭಾಗೇ ನಾನಾಖಣಾ ನಾನಾರಮ್ಮಣಾ ಹೋತಿ, ಮಗ್ಗಕಾಲೇ ಏಕಕ್ಖಣಾ ಏಕಾರಮ್ಮಣಾ। ಕಿಚ್ಚತೋ ಪನ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ ದುಕ್ಖೇ ಞಾಣನ್ತಿಆದೀನಿ ಚತ್ತಾರಿ ನಾಮಾನಿ ಲಭತಿ। ಸಮ್ಮಾಸಙ್ಕಪ್ಪಾದಯೋಪಿ ಪುಬ್ಬಭಾಗೇ ನಾನಾಖಣಾ ನಾನಾರಮ್ಮಣಾ ಹೋನ್ತಿ, ಮಗ್ಗಕಾಲೇ ಏಕಕ್ಖಣಾ ಏಕಾರಮ್ಮಣಾ। ತೇಸು ಸಮ್ಮಾಸಙ್ಕಪ್ಪೋ ಕಿಚ್ಚತೋ ನೇಕ್ಖಮ್ಮಸಙ್ಕಪ್ಪೋತಿಆದೀನಿ ತೀಣಿ ನಾಮಾನಿ ಲಭತಿ। ಸಮ್ಮಾವಾಚಾದಯೋ ತಯೋ ವಿರತಿಯೋಪಿ ಹೋನ್ತಿ ಚೇತನಾಯೋಪಿ, ಮಗ್ಗಕ್ಖಣೇ ಪನ ವಿರತಿಯೋವ। ಸಮ್ಮಾವಾಯಾಮೋ ಸಮ್ಮಾಸತೀತಿ ಇದಮ್ಪಿ ದ್ವಯಂ ಕಿಚ್ಚತೋ ಸಮ್ಮಪ್ಪಧಾನಸತಿಪಟ್ಠಾನವಸೇನ ಚತ್ತಾರಿ ನಾಮಾನಿ ಲಭತಿ। ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿ ಪನ ಪುಬ್ಬಭಾಗೇಪಿ ಮಗ್ಗಕ್ಖಣೇಪಿ ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿಯೇವ।

ಏವಂ ತಾವ "ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ"ನ್ತಿಆದಿನಾ ನಯೇನ ವುತ್ತಾನಂ ಅಟ್ಠನ್ನಂ ಆದಿಪದಾನಂಯೇವ ಅತ್ಥವಣ್ಣನಂ ಞತ್ವಾ ಇದಾನಿ **ಭಾವೇತಿ ವಿವೇಕನಿಸ್ಸಿತ**ನ್ತಿಆದೀಸು ಏವಂ ಞಾತಬ್ಬೋ। **ಭಾವೇತೀ**ತಿ ವಡ್ಢೇತಿ, ಅತ್ತನೋ ಚಿತ್ತಸನ್ತಾನೇ ಪುನಪ್ಪುನಂ ಜನೇತಿ, ಅಭಿನಿಬ್ಬತ್ತೇತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ವಿವೇಕನಿಸ್ಸಿತ**ನ್ತಿ ವಿವೇಕಂ ನಿಸ್ಸಿತಂ, ವಿವೇಕೇ ವಾ ನಿಸ್ಸಿತನ್ತಿ ವಿವೇಕನಿಸ್ಸಿತಂ। **ವಿವೇಕೋ**ತಿ ವಿವಿತ್ತತಾ। ವಿವಿತ್ತತಾ ಚಾಯಂ ತದಙ್ಗವಿವೇಕೋ, ವಿಕ್ಖಮ್ಭನ-ಸಮುಚ್ಛೇದ-ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸದ್ಧಿ-ನಿಸ್ಸರಣವಿವೇಕೋತಿ ಪಞ್ಚವಿಧೋ। ಏವಮೇತಸ್ಮಿಂ ಪಞ್ಚವಿಧೇ ವಿವೇಕೇ। **ವಿವೇಕನಿಸ್ಸಿತ**ನ್ತಿ ತದಙ್ಗವಿವೇಕನಿಸ್ಸಿತಂ ಸಮುಚ್ಛೇದವಿವೇಕನಿಸ್ಸಿತಂ ನಿಸ್ಸರಣವಿವೇಕನಿಸ್ಸಿತಞ್ಚ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಂ ಭಾವೇತೀತಿ ಅಯಮತ್ಥೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ತಥಾ ಹಿ ಅಯಂ ಅರಿಯಮಗ್ಗಭಾವನಾನುಯುತ್ತೋ ಯೋಗೀ ವಿಪಸ್ಸನಾಕ್ಖಣೇ ಕಿಚ್ಚತೋ ತದಙ್ಗವಿವೇಕನಿಸ್ಸಿತಂ, ಅಜ್ಝಾಸಯತೋ ನಿಸ್ಸರಣವಿವೇಕನಿಸ್ಸಿತಂ, ಮಗ್ಗಕಾಲೇ ಪನ ಕಿಚ್ಚತೋ ಸಮುಚ್ಛೇದವಿವೇಕನಿಸ್ಸಿತಂ,

ಆರಮ್ಮಣತೋ ನಿಸ್ಸರಣವಿವೇಕನಿಸ್ಸಿತಂ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಂ ಭಾವೇತಿ। ಏಸ ನಯೋ **ವಿರಾಗನಿಸ್ಸಿತಾ**ದೀಸು। ವಿವೇಕತ್ಥಾ ಏವ ಹಿ ವಿರಾಗಾದಯೋ ।

ಕೇವಲಞ್ಚೇತ್ಥ ವೋಸ್ಸಗ್ಗೋ ದುವಿಧೋ ಪರಿಚ್ಚಾಗವೋಸ್ಸಗ್ಗೋ ಚ ಪಕ್ಖನ್ದನವೋಸ್ಸಗ್ಗೋ ಚಾತಿ। ತತ್ಥ **ಪರಿಚ್ಚಾಗವೋಸ್ಸಗ್ಗೋ**ತಿ ವಿಪಸ್ಸನಾಕ್ಖಣೇ ಚ ತದಙ್ಗವಸೇನ, ಮಗ್ಗಕ್ಖಣೇ ಚ ಸಮುಚ್ಛೇದವಸೇನ ಕಿಲೇಸಪ್ಪಹಾನಂ। **ಪಕ್ಖನ್ದನವೋಸ್ಸಗ್ಗೋ**ತಿ ವಿಪಸ್ಸನಾಕ್ಖಣೇ ತನ್ನಿನ್ನಭಾವೇನ, ಮಗ್ಗಕ್ಖಣೇ ಪನ ಆರಮ್ಮಣಕರಣೇನ ನಿಬ್ಬಾನಪಕ್ಖನ್ದನಂ, ತದುಭಯಮ್ಪಿ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಲೋಕಿಯಲೋಕುತ್ತರಮಿಸ್ಸಕೇ ಅತ್ಥವಣ್ಣನಾನಯೇ ವಟ್ಟತಿ। ತಥಾ ಹಿ ಅಯಂ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ ಯಥಾವುತ್ತೇನ ಪಕಾರೇನ ಕಿಲೇಸೇ ಚ ಪರಿಚ್ಚಜತಿ, ನಿಬ್ಬಾನಞ್ಚ ಪಕ್ಖನ್ದತಿ।

ವೋಸ್ಸಗ್ಗಪರಿಣಾಮಿನ್ತಿ ಇಮಿನಾ ಪನ ಸಕಲೇನ ವಚನೇನ ವೋಸ್ಸಗ್ಗತ್ಥಂ ಪರಿಣಮನ್ತಂ ಪರಿಣತಞ್ಚ, ಪರಿಪಚ್ಚನ್ತಂ ಪರಿಪಕ್ಕಞ್ಚಾತಿ ಇದಂ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। ಅಯಞ್ಹಿ ಅರಿಯಮಗ್ಗಭಾವನಾನುಯುತ್ತೋ ಭಿಕ್ಖು ಯಥಾ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ ಕಿಲೇಸಪರಿಚ್ಚಾಗವೋಸ್ಸಗ್ಗತ್ಥಂ ನಿಬ್ಬಾನಪಕ್ಖನ್ದನವೋಸ್ಸಗ್ಗತ್ಥಞ್ಚ ಪರಿಪಚ್ಚತಿ, ಯಥಾ ಚ ಪರಿಪಕ್ಕಾ ಹೋತಿ, ತಥಾ ನಂ ಭಾವೇತೀತಿ। ಏಸ ನಯೋ ಸೇಸಮಗ್ಗಙ್ಗೇಸು।

ಆಗಮ್ಮಾತಿ ಆರಬ್ಭ ಸನ್ಧಾಯ ಪಟಿಚ್ಚ। **ಜಾತಿಧಮ್ಮಾ**ತಿ ಜಾತಿಸಭಾವಾ ಜಾತಿಪಕತಿಕಾ। **ತಸ್ಮಾ**ತಿ ಯಸ್ಮಾ ಸಕಲೋ ಅರಿಯಮಗ್ಗೋಪಿ ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಲಬ್ಭತಿ, ತಸ್ಮಾ। **ಹನ್ದಾ**ತಿ ವವಸ್ಸಗ್ಗತ್ಥೇ ನಿಪಾತೋ। **ಅಪ್ಪಮಾದಂ ಪಸಂಸನ್ತೀ**ತಿ ಅಪ್ಪಮಾದಂ ವಣ್ಣಯನ್ತಿ, ತಸ್ಮಾ ಅಪ್ಪಮಾದೋ ಕಾತಬ್ಬೋ। **ಅತ್ಥಾಭಿಸಮಯಾ**ತಿ ಅತ್ಥಪಟಿಲಾಭಾ। ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ಪಠಮಅಪುತ್ತಕಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೧೩೦. ನವಮೇ **ದಿವಾ ದಿವಸ್ಸಾ**ತಿ ದಿವಸಸ್ಸ ದಿವಾ, ಮಜ್ಝನ್ಹಿಕಸಮಯೇತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಸಾಪತೇಯ್ಯ**ನ್ತಿ ಧನಂ। **ಕೋ ಪನ ವಾದೋ ರೂಪಿಯಸ್ಸಾ**ತಿ ಸುವಣ್ಣರಜತತಮ್ಬಲೋಹಕಾಳಲೋಹಫಾಲಕಚ್ಛಪಕಾದಿಭೇದಸ್ಸ ಘನಕತಸ್ಸ ಚೇವ ಪರಿಭೋಗಭಾಜನಾದಿಭೇದಸ್ಸ ಚ ರೂಪಿಯಭಣ್ಡಸ್ಸ ಪನ ಕೋ ವಾದೋ? "ಏತ್ತಕಂ ನಾಮಾ"ತಿ ಕಾ ಪರಿಚ್ಛೇದಕಥಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಕಣಾಜಕ**ನ್ತಿ ಸಕುಣ್ಡಕಭತ್ತಂ। **ಬಿಲಙ್ಗದುತಿಯ**ನ್ತಿ ಕಞ್ಜಿಕದುತಿಯಂ। **ಸಾಣ**ನ್ತಿ ಸಾಣವಾಕಮಯಂ । **ತಿಪಕ್ಖವಸನ**ನ್ತಿ ತೀಣಿ ಖಣ್ಡಾನಿ ದ್ವೀಸು ಠಾನೇಸು ಸಿಬ್ಬಿತ್ವಾ ಕತನಿವಾಸನಂ।

ಅಸಪ್ಪುರಿಸೋತಿ ಲಾಮಕಪುರಿಸೋ। **ಉದ್ಧಗ್ಗಿಕ**ನ್ತಿಆದೀಸು ಉಪರೂಪರಿಭೂಮೀಸು ಫಲದಾನವಸೇನ ಉದ್ಧಂ ಅಗ್ಗಮಸ್ಸಾತಿ **ಉದ್ಧಗ್ಗಿಕಾ**। ಸಗ್ಗಸ್ಸ ಹಿತಾ ತತ್ರುಪಪತ್ತಿಜನನತೋತಿ **ಸೋವಗ್ಗಿಕಾ**। ನಿಬ್ಬತ್ತಟ್ಠಾನೇಸು ಸುಖೋ ವಿಪಾಕೋ ಅಸ್ಸಾತಿ **ಸುಖವಿಪಾಕಾ**। ಸುಟ್ಠು ಅಗ್ಗಾನಂ ದಿಬ್ಬವಣ್ಣಾದೀನಂ ವಿಸೇಸಾನಂ ನಿಬ್ಬತ್ತನತೋ **ಸಗ್ಗಸಂವತ್ತನಿಕಾ**। ಏವರೂಪಂ ದಕ್ಖಿಣದಾನಂ ನ ಪತಿಟ್ಠಾಪೇತೀತಿ।

ಸಾತೋದಕಾತಿ ಮಧುರೋದಕಾ। **ಸೇತ್ತೋದಕಾ**ತಿ ವೀಚೀನಂ ಭಿನ್ನಟ್ಠಾನೇ ಉದಕಸ್ಸ ಸೇತತಾಯ ಸೇತೋದಕಾ। **ಸುಪತಿತ್ಥಾ**ತಿ ಸುನ್ದರತಿತ್ಥಾ। **ತಂ ಜನೋ**ತಿ ಯೇನ ಉದಕೇನ ಸಾತೋದಕಾ, ತಂ ಉದಕಂ ಜನೋ ಭಾಜನಾನಿ ಪೂರೇತ್ವಾ ನೇವ ಹರೇಯ್ಯ। **ನ ಯಥಾಪಚ್ಚಯಂ ವಾ ಕರೇಯ್ಯಾ**ತಿ, ಯಂ ಯಂ ಉದಕೇನ ಉದಕಕಿಚ್ಚಂ ಕಾತಬ್ಬಂ, ತಂ ತಂ ನ ಕರೇಯ್ಯ। **ತದಪೇಯ್ಯಮಾನ**ನ್ತಿ ತಂ ಅಪೇಯ್ಯಮಾನಂ। **ಕಿಚ್ಚಕರೋ ಚ ಹೋತೀ**ತಿ ಅತ್ತನಾ ಕತ್ತಬ್ಬಕಿಚ್ಚಕರೋ ಚೇವ ಕುಸಲಕಿಚ್ಚಕರೋ ಚ, ಭುಞ್ಜತಿ ಚ, ಕಮ್ಮನ್ತೇ ಚ ಪಯೋಜೇತಿ, ದಾನಞ್ಚ ದೇತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। ನವಮಂ।

೧೦. ದುತಿಯಅಪುತ್ತಕಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೧೩೧. ದಸಮೇ **ಪಿಣ್ಡಪಾತೇನ ಪಟಿಪಾದೇಸೀ**ತಿ ಪಿಣ್ಡಪಾತೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಯೋಜೇಸಿ, ಪಿಣ್ಡಪಾತಂ ಅದಾಸೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಪಕ್ಕಾಮೀ**ತಿ ಕೇನಚಿದೇವ ರಾಜುಪಟ್ಠಾನಾದಿನಾ ಕಿಚ್ಚೇನ ಗತೋ। **ಪಚ್ಛಾ ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರೀ ಅಹೋಸೀ**ತಿ ಸೋ ಕಿರ ಅಞ್ಞೇಸುಪಿ

ದಿವಸೇಸು ತಂ ಪಚ್ಚೇಕಸಮ್ಬುದ್ಧಂ ಪಸ್ಸತಿ, ದಾತುಂ ಪನಸ್ಸ ಚಿತ್ತಂ ನ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ। ತಸ್ಮಿಂ ಪನ ದಿವಸೇ ಅಯಂ ಪದುಮವತಿದೇವಿಯಾ ತತಿಯಪುತ್ತೋ ತಗ್ಗರಸಿಖೀ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧೋ ಗನ್ಧಮಾದನಪಬ್ಬತೇ ಫಲಸಮಾಪತ್ತಿಸುಖೇನ ವೀತಿನಾಮೇತ್ವಾ ಪುಬ್ಬಣ್ಹಸಮಯೇ ವುಟ್ಠಾಯ ಅನೋತತ್ತದಹೇ ಮುಖಂ ಧೋವಿತ್ವಾ ಮನೋಸಿಲಾತಲೇ ನಿವಾಸೇತ್ವಾ ಕಾಯಬನ್ಧನಂ ಬನ್ಧಿತ್ವಾ ಪತ್ತಚೀವರಮಾದಾಯ ಅಭಿಞ್ಞಾಪಾದಕಂ ಚತುತ್ಥಜ್ಝಾನಂ ಸಮಾಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ಇದ್ಧಿಯಾ ವೇಹಾಸಂ ಅಬ್ಭುಗ್ಗನ್ತ್ವಾ ನಗರದ್ವಾರೇ ಓರುಯ್ಹ ಚೀವರಂ ಪಾರುಪಿತ್ವಾ ಪತ್ತಮಾದಾಯ ನಗರವಾಸೀನಂ ಘರದ್ವಾರೇಸು ಸಹಸ್ಸಭಣ್ಡಿಕಂ ಠಪೇನ್ತೋ ವಿಯ ಪಾಸಾದಿಕೇಹಿ ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಾದೀಹಿ ಅನುಪುಬ್ಬೇನ ಸೇಟ್ಠಿನೋ ಘರದ್ವಾರಂ ಸಮ್ಪತ್ತೋ। ತಂದಿವಸಞ್ಚ ಸೇಟ್ಠಿ ಪಾತೋವ ಉಟ್ಠಾಯ ಪಣೀತಭೋಜನಂ ಭುಞ್ಜಿತ್ವಾ, ಘರದ್ವಾರಕೋಟ್ಠಕೇ ಆಸನಂ ಪಞ್ಞಾಪೇತ್ವಾ, ದನ್ತನ್ತರಾನಿ ಸೋಧೇನ್ತೋ ನಿಸಿನ್ನೋ ಹೋತಿ। ಸೋ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಂ ದಿಸ್ವಾ, ತಂದಿವಸಂ ಪಾತೋ ಭುತ್ವಾ ನಿಸಿನ್ನತ್ತಾ ದಾನಚಿತ್ತಂ ಉಪ್ಪಾದೇತ್ವಾ, ಭರಿಯಂ ಪಕ್ಕೋಸಾಪೇತ್ವಾ, "ಇಮಸ್ಸ ಸಮಣಸ್ಸ ಪಿಣ್ಡಪಾತಂ ದೇಹೀ"ತಿ ವತ್ವಾ ಪಕ್ಕಾಮಿ।

ಸೇಟ್ಠಿಭರಿಯಾ ಚಿನ್ತೇಸಿ – "ಮಯಾ ಏತ್ತಕೇನ ಕಾಲೇನ ಇಮಸ್ಸ 'ದೇಥಾ'ತಿ ವಚನಂ ನ ಸುತಪುಬ್ಬಂ, ದಾಪೇನ್ತೋಪಿ ಚ ಅಜ್ಜ ನ ಯಸ್ಸ ವಾ ತಸ್ಸ ವಾ ದಾಪೇತಿ, ವೀತರಾಗದೋಸಮೋಹಸ್ಸ ವನ್ತಕಿಲೇಸಸ್ಸ ಓಹಿತಭಾರಸ್ಸ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಸ್ಸ ದಾಪೇತಿ, ಯಂ ವಾ ತಂ ವಾ ಅದತ್ವಾ ಪಣೀತಂ ಪಿಣ್ಡಪಾತಂ ದಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ, ಘರಾ ನಿಕ್ಖಮ್ಮ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಂ ಪಞ್ಚಪತಿಟ್ಠಿತೇನ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಪತ್ತಂ ಆದಾಯ ಅನ್ತೋನಿವೇಸನೇ ಪಞ್ಞತ್ತಾಸನೇ ನಿಸೀದಾಪೇತ್ವಾ ಸುಪರಿಸುದ್ಧೇಹಿ ಸಾಲಿತಣ್ಡುಲೇಹಿ ಭತ್ತಂ ಸಮ್ಪಾದೇತ್ವಾ ತದನುರೂಪಂ ಖಾದನೀಯಂ ಬ್ಯಞ್ಜನಂ ಸೂಪೇಯ್ಯಞ್ಚ ಸಲ್ಲಕ್ಖೇತ್ವಾ ಪತ್ತಂ ಪೂರೇತ್ವಾ ಬಹಿ ಗನ್ಧೇಹಿ ಸಮಲಙ್ಕರಿತ್ವಾ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಸ್ಸ ಹತ್ಥೇಸು ಪತಿಟ್ಠಪೇತ್ವಾ ವನ್ದಿ। ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧೋ – "ಅಞ್ಞೇಸಮ್ಪಿ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಾನಂ ಸಙ್ಗಹಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಅಪರಿಭುಞ್ಜಿತ್ವಾವ ಅನುಮೋದನಂ ಕತ್ವಾ ಪಕ್ಕಾಮಿ। ಸೋಪಿ ಖೋ ಸೇಟ್ಠಿ ಬಾಹಿರತೋ ಆಗಚ್ಛನ್ತೋ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಂ ದಿಸ್ವಾ ಮಯಂ "ತುಮ್ಹಾಕಂ ಪಿಣ್ಡಪಾತಂ ದೇಥಾ"ತಿ ವತ್ವಾ ಪಕ್ಕನ್ತಾ, ಅಪಿ ವೋ ಲದ್ಧೋತಿ? ಆಮ, ಸೇಟ್ಠಿ ಲದ್ಧೋತಿ। "ಪಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಗೀವಂ ಉಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಓಲೋಕೇಸಿ। ಅಥಸ್ಸ ಪಿಣ್ಡಪಾತಗನ್ಧೋ ಉಟ್ಠಹಿತ್ವಾ ನಾಸಾಪುಟಂ ಪಹರಿ। ಸೋ ಚಿತ್ತಂ ಸಂಯಮೇತುಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತೋ ಪಚ್ಛಾ ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರೀ ಅಹೋಸೀತಿ।

ವರಮೇತನ್ತಿಆದಿ ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರಸ್ಸ ಉಪ್ಪನ್ನಾಕಾರದಸ್ಸನಂ। **ಭಾತು ಚ ಪನ ಏಕಪುತ್ತಕಂ ಸಾಪತೇಯ್ಯಸ್ಸ ಕಾರಣಾ ಜೀವಿತಾ ವೋರೋಪೇಸೀತಿ** ತದಾ ಕಿರಸ್ಸ ಅವಿಭತ್ತೇಯೇವ ಕುಟುಮ್ಬೇ ಮಾತಾಪಿತರೋ ಚ ಜೇಟ್ಠಭಾತಾ ಚ ಕಾಲಮಕಂಸು। ಸೋ ಭಾತುಜಾಯಾಯ ಸದ್ಧಿಂಯೇವ ಸಂವಾಸಂ ಕಪ್ಪೇಸಿ। ಭಾತು ಪನಸ್ಸ ಏಕೋ ಪುತ್ತೋ ಹೋತಿ, ತಂ ವೀಥಿಯಾ ಕೀಳನ್ತಂ ಮನುಸ್ಸಾ ವದನ್ತಿ – "ಅಯಂ ದಾಸೋ ಅಯಂ ದಾಸೀ ಇದಂ ಯಾನಂ ಇದಂ ಧನಂ ತವ ಸನ್ತಕ"ನ್ತಿ। ಸೋ ತೇಸಂ ಕಥಂ ಗಹೇತ್ವಾ – "ಅಯಂ ದಾಸೋ ಮಯ್ಹಂ ಸನ್ತಕ"ನ್ತಿಆದೀನಿ ಕಥೇತಿ।

ಅಥಸ್ಸ ಚೂಳಪಿತಾ ಚಿನ್ತೇಸಿ – "ಅಯಂ ದಾರಕೋ ಇದಾನೇವ ಏವಂ ಕಥೇಸಿ, ಮಹಲ್ಲಕಕಾಲೇ ಕುಟುಮ್ಬಂ ಮಜ್ಝೇ ಭಿನ್ದಾಪೇಯ್ಯ, ಇದಾನೇವಸ್ಸ ಕತ್ತಬ್ಬಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಏಕದಿವಸಂ ವಾಸಿಂ ಆದಾಯ – "ಏಹಿ ಪುತ್ತ, ಅರಞ್ಞಂ ಗಚ್ಛಾಮಾ"ತಿ ತಂ ಅರಞ್ಞಂ ನೇತ್ವಾ ವಿರವನ್ತಂ ವಿರವನ್ತಂ ಮಾರೇತ್ವಾ ಆವಾಟೇ ಪಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಪಂಸುನಾ ಪಟಿಚ್ಛಾದೇಸಿ। ಇದಂ ಸನ್ಧಾಯೇತಂ ವುತ್ತಂ। **ಸತ್ತಕ್ಖತ್ತುನ್ತಿ** ಸತ್ತವಾರೇ। ಪುಬ್ಬಪಚ್ಛಿಮಚೇತನಾವಸೇನ ಚೇತ್ಥ ಅತ್ಥೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ಏಕಪಿಣ್ಡಪಾತದಾನಸ್ಮಿಞ್ಹಿ ಏಕಾವ ಚೇತನಾ ದ್ವೇ ಪಟಿಸನ್ಧಿಯೋ ನ ದೇತಿ, ಪುಬ್ಬಪಚ್ಛಿಮಚೇತನಾಹಿ ಪನೇಸ ಸತ್ತಕ್ಖತ್ತುಂ ಸಗ್ಗೇ, ಸತ್ತಕ್ಖತ್ತುಂ ಸೇಟ್ಠಿಕುಲೇ ನಿಬ್ಬತ್ತೋ। **ಪುರಾಣನ್ತಿ** ಪಚ್ಚೇಕಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ದಿನ್ನಪಿಣ್ಡಪಾತಚೇತನಾಕಮ್ಮಂ।

ಪರಿಗ್ಗಹನ್ತಿ ಪರಿಗ್ಗಹಿತವತ್ಥು। **ಅನುಜೀವಿನೋತಿ** ಏಕಂ ಮಹಾಕುಲಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಪಣ್ಣಾಸಮ್ಪಿ ಸಟ್ಠಿಪಿ ಕುಲಾನಿ ಜೀವನ್ತಿ, ತೇ ಮನುಸ್ಸೇ ಸನ್ಧಾಯೇತಂ ವುತ್ತಂ। **ಸಬ್ಬಂ ನಾದಾಯ ಗನ್ತಬ್ಬನ್ತಿ** ಸಬ್ಬಮೇತಂ ನ ಆದಿಯಿತ್ವಾ ಗನ್ತಬ್ಬಂ। **ಸಬ್ಬಂ ನಿಕ್ಖಿಪ್ಪಗಾಮಿನನ್ತಿ** ಸಬ್ಬಮೇತಂ ನಿಕ್ಖಿಪ್ಪಸಭಾವಂ, ಪರಿಚ್ಚಜಿತಬ್ಬಸಭಾವಮೇವಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ದಸಮಂ।

ದುತಿಯೋ ವಗ್ಗೋ।

೩. ತತಿಯವಗ್ಗೋ

೧. ಪುಗ್ಗಲಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೧೩೨. ತತಿಯವಗ್ಗಸ್ಸ ಪಠಮೇ ‘‘ನೀಚೇ ಕುಲೇ ಪಚ್ಚಾಜಾತೋ’’ತಿಆದಿಕೇನ ತಮೇನ ಯುತ್ತೋತಿ **ತಮೋ**। ಕಾಯದುಚ್ಚರಿತಾದೀಹಿ ಪುನ ನಿರಯತಮೂಪಗಮನತೋ **ತಮಪರಾಯಣೋ**। ಇತಿ ಉಭಯೇನಪಿ ಖನ್ಧತಮೋವ ಕಥಿತೋ ಹೋತಿ। ‘‘ಉಚ್ಚೇ ಕುಲೇ ಪಚ್ಚಾಜಾತೋ’’ತಿಆದಿಕೇನ ಜೋತಿನಾ ಯುತ್ತತೋ **ಜೋತಿ,** ಆಲೋಕೀಭೂತೋತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। ಕಾಯಸುಚರಿತಾದೀಹಿ ಪುನ ಸಗ್ಗೂಪಪತ್ತಿಜೋತಿಭಾವೂಪಗಮನತೋ **ಜೋತಿಪರಾಯಣೋ**। ಇಮಿನಾ ನಯೇನ ಇತರೇಪಿ ದ್ವೇ ವೇದಿತಬ್ಬಾ।

ವೇನಕುಲೇತಿ ವಿಲೀವಕಾರಕುಲೇ। **ನೇಸಾದಕುಲೇ**ತಿ ಮಿಗಲುದ್ದಕಾದೀನಂ ಕುಲೇ। **ರಥಕಾರಕುಲೇ**ತಿ ಚಮ್ಮಕಾರಕುಲೇ। **ಪುಕ್ಕುಸಕುಲೇ**ತಿ ಪುಪ್ಫಛಡ್ಡಕಕುಲೇ। **ಕಸಿರವುತ್ತಿಕೇ**ತಿ ದುಕ್ಖವುತ್ತಿಕೇ। **ದುಬ್ಬಣ್ಣೋ**ತಿ ಪಂಸುಪಿಸಾಚಕೋ ವಿಯ ಝಾಮಖಾಣುವಣ್ಣೋ। **ದುದ್ದಸಿಕೋ**ತಿ ವಿಜಾತಮಾತುಯಾಪಿ ಅಮನಾಪದಸ್ಸನೋ । **ಓಕೋಟಿಮಕೋ**ತಿ ಲಕುಣ್ಡಕೋ। **ಕಾಣೋ**ತಿ ಏಕಕ್ಖಿಕಾಣೋ ವಾ ಉಭಯಕ್ಖಿಕಾಣೋ ವಾ। **ಕುಣೀ**ತಿ ಏಕಹತ್ಥಕುಣೀ ವಾ ಉಭಯಹತ್ಥಕುಣೀ ವಾ। **ಖಞ್ಜೋ**ತಿ ಏಕಪಾದಖಞ್ಜೋ ವಾ ಉಭಯಪಾದಖಞ್ಜೋ ವಾ। **ಪಕ್ಖಹತೋ**ತಿ ಹತಪಕ್ಖೋ ಪೀಠಸಪ್ಪೀ। **ಪದೀಪೇಯ್ಯಸ್ಸಾ**ತಿ ತೇಲಕಪಲ್ಲಕಾದಿನೋ ಪದೀಪಉಪಕರಣಸ್ಸ। **ಏವಂ ಖೋ, ಮಹಾರಾಜಾ**ತಿ ಏತ್ಥ ಏಕೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಬಹಿದ್ಧಾ ಆಲೋಕಂ ಅದಿಸ್ವಾ ಮಾತುಕುಚ್ಛಿಸ್ಮಿಂಯೇವ ಕಾಲಂ ಕತ್ವಾ ಅಪಾಯೇಸು ನಿಬ್ಬತ್ತನ್ತೋ ಸಕಲಂ ಕಪ್ಪಮ್ಪಿ ಸಂಸರತಿ, ಸೋಪಿ ತಮೋತಮಪರಾಯಣೋವ। ಸೋ ಪನ ಕುಹಕಪುಗ್ಗಲೋ ಭವೇಯ್ಯ। ಕುಹಕಸ್ಸ ಹಿ ಏವರೂಪಾ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ ಹೋತೀತಿ ವುತ್ತಂ।

ಏತ್ಥ ಚ ‘‘ನೀಚೇ ಕುಲೇ ಪಚ್ಚಾಜಾತೋ ಹೋತಿ ಚಣ್ಡಾಲಕುಲೇ ವಾ’’ತಿಆದೀಹಿ ಆಗಮನವಿಪತ್ತಿ ಚೇವ ಪುಬ್ಬುಪ್ಪನ್ನಪಚ್ಚಯವಿಪತ್ತಿ ಚ ದಸ್ಸಿತಾ। **ದಲಿದ್ದೇ**ತಿಆದೀಹಿ ಪವತ್ತಪಚ್ಚಯವಿಪತ್ತಿ। **ಕಸಿರವುತ್ತಿಕೇ**ತಿಆದೀಹಿ ಆಜೀವುಪಾಯವಿಪತ್ತಿ। **ದುಬ್ಬಣ್ಣೋ**ತಿಆದೀಹಿ ಅತ್ತಭಾವವಿಪತ್ತಿ। **ಬವ್ಹಾಬಾಧೋ**ತಿಆದೀಹಿ ದುಕ್ಖಕಾರಣಸಮಾಯೋಗೋ। **ನ ಲಾಭೀ**ತಿಆದೀಹಿ ಸುಖಕಾರಣವಿಪತ್ತಿ ಚೇವ ಉಪಭೋಗವಿಪತ್ತಿ ಚ। **ಕಾಯೇನ ದುಚ್ಚರಿತ**ನ್ತಿಆದೀಹಿ ತಮಪರಾಯಣಭಾವಸ್ಸ ಕಾರಣಸಮಾಯೋಗೋ। **ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ**ತಿಆದೀಹಿ ಸಮ್ಪರಾಯಿಕತಮೂಪಗಮೋ। ಸುಕ್ಕಪಕ್ಖೋ ವುತ್ತಪಟಿಪಕ್ಖನಯೇನ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

ಅಕ್ಕೋಸತೀತಿ ದಸಹಿ ಅಕ್ಕೋಸವತ್ಥೂಹಿ ಅಕ್ಕೋಸತಿ। **ಪರಿಭಾಸತೀ**ತಿ, ‘‘ಕಸ್ಮಾ ತಿಟ್ಠಥ? ಕಿಂ ತುಮ್ಹೇಹಿ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಕಸಿಕಮ್ಮಾದೀನಿ ಕತಾನೀ’’ತಿಆದೀಹಿ? ಪರಿಭವವಚನೇಹಿ ಪರಿಭಾಸತಿ। **ರೋಸಕೋ**ತಿ ಘಟ್ಟಕೋ। **ಅಬ್ಯಗ್ಗಮನಸೋ**ತಿ ಏಕಗ್ಗಚಿತ್ತೋ। ಪಠಮಂ।

೨. ಅಯ್ಯಿಕಾಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೧೩೩. ದುತಿಯೇ **ಜಿಣ್ಣಾ**ತಿ ಜರಾಜಿಣ್ಣಾ। **ವುಡ್ಢಾ**ತಿ ವಯೋವುಡ್ಢಾ। **ಮಹಲ್ಲಿಕಾ**ತಿ ಜಾತಿಮಹಲ್ಲಿಕಾ। **ಅದ್ಧಗತಾ**ತಿ ಅದ್ಧಂ ಚಿರಕಾಲಂ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಾ। **ವಯೋಅನುಪ್ಪತ್ತಾ**ತಿ ಪಚ್ಛಿಮವಯಂ ಸಮ್ಪತ್ತಾ। **ಪಿಯಾ ಮನಾಪಾ**ತಿ ರಞ್ಞೋ ಕಿರ ಮಾತರಿ ಮತಾಯ ಅಯ್ಯಿಕಾ ಮಾತುಟ್ಠಾನೇ ಠತ್ವಾ ಪಟಿಜಗ್ಗಿ, ತೇನಸ್ಸ ಅಯ್ಯಿಕಾಯ ಬಲವಪೇಮಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿ। ತಸ್ಮಾ ಏವಮಾಹ। **ಹತ್ಥಿರತನೇನಾ**ತಿ ಸತಸಹಸ್ಸಗ್ಘನಕೋ ಹತ್ಥೀ ಸತಸಹಸ್ಸಗ್ಘನಕೇನ ಅಲಙ್ಕಾರೇನ ಅಲಙ್ಕತೋ ಹತ್ಥಿರತನಂ ನಾಮ। **ಅಸ್ಸರತನೇಪಿ** ಏಸೇವ ನಯೋ। **ಗಾಮವರೋ**ಪಿ ಸತಸಹಸ್ಸುಟ್ಠಾನಕಗಾಮೋವ। **ಸಬ್ಬಾನಿ ತಾನಿ ಭೇದನಧಮ್ಮಾನೀ**ತಿ ತೇಸು ಹಿ ಕಿಞ್ಚಿ ಕರಿಯಮಾನಮೇವ ಭಿಜ್ಜತಿ,

ಕಿಞ್ಚಿ ಕತಪರಿಯೋಸಿತಂ ಚಕ್ಕತೋ ಅನಪನೀತಮೇವ, ಕಿಞ್ಚಿ ಅಪನೇತ್ವಾ ಭೂಮಿಯಂ ಠಪಿತಮತ್ತಂ, ಕಿಞ್ಚಿ ತತೋ ಪರಂ, ಏವಮೇವ ಸತ್ತೇಸುಪಿ ಕೋಚಿ ಪಟಿಸನ್ಧಿಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಮರತಿ, ಕೋಚಿ ಮೂಳ್ಹಗಬ್ಭಾಯ ಮಾತರಿ ಮಾತುಕುಚ್ಛಿತೋ ಅನಿಕ್ಖನ್ತೋವ, ಕೋಚಿ ನಿಕ್ಖನ್ತಮತ್ತೋ, ಕೋಚಿ ತತೋ ಪರನ್ತಿ। ತಸ್ಮಾ ಏವಮಾಹ। ದುತಿಯಂ।

೧೩೪. ತತಿಯೇ ಸಬ್ಬಂ ಉತ್ತಾನಮೇವ। ತತಿಯಂ।

೪. ಇಸ್ಸತ್ತಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೧೩೫. ಚತುತ್ಥಸ್ಸ ಅಟ್ಠುಪ್ಪತ್ತಿಕೋ ನಿಕ್ಖೇಪೋ। ಭಗವತೋ ಕಿರ ಪಠಮಬೋಧಿಯಂ ಮಹಾಲಾಭಸಕ್ಕಾರೋ ಉದಪಾದಿ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಸ್ಸ ಚ। ತಿತ್ಥಿಯಾ ಹತಲಾಭಸಕ್ಕಾರಾ ಹುತ್ವಾ ಕುಲೇಸು ಏವಂ ಕನ್ಥೇನ್ತಾ ವಿಚರನ್ತಿ - "ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ ಏವಮಾಹ, 'ಮಯ್ಹಮೇವ ದಾನಂ ದಾತಬ್ಬಂ, ನ ಅಞ್ಞೇಸಂ ದಾನಂ ದಾತಬ್ಬಂ। ಮಯ್ಹಮೇವ ಸಾವಕಾನಂ ದಾನಂ ದಾತಬ್ಬಂ, ನ ಅಞ್ಞೇಸಂ ಸಾವಕಾನಂ ದಾನಂ ದಾತಬ್ಬಂ। ಮಯ್ಹಮೇವ ದಿನ್ನಂ ಮಹಪ್ಫಲಂ, ನ ಅಞ್ಞೇಸಂ ದಿನ್ನಂ ಮಹಪ್ಫಲಂ। ಮಯ್ಹಮೇವ ಸಾವಕಾನಂ ದಿನ್ನಂ ಮಹಪ್ಫಲಂ, ನ ಅಞ್ಞೇಸಂ ಸಾವಕಾನಂ ದಿನ್ನಂ ಮಹಪ್ಫಲ'ನ್ತಿ। ಯುತ್ತಂ ನು ಖೋ ಸಯಮ್ಪಿ ಭಿಕ್ಖಾಚಾರನಿಸ್ಸಿತೇನ ಪರೇಸಂ ಭಿಕ್ಖಾಚಾರನಿಸ್ಸಿತಾನಂ ಚತುನ್ನಂ ಪಚ್ಚಯಾನಂ ಅನ್ತರಾಯಂ ಕಾತುಂ, ಅಯುತ್ತಂ ಕರೋತಿ ಅನನುಚ್ಛವಿಕ"ನ್ತಿ। ಸಾ ಕಥಾ ಪತ್ಥರಮಾನಾ ರಾಜಕುಲಂ ಸಮ್ಪತ್ತಾ। ರಾಜಾ ಸುತ್ವಾ ಚಿನ್ತೇಸಿ - "ಅಟ್ಠಾನಮೇತಂ ಯಂ ತಥಾಗತೋ ಪರೇಸಂ ಲಾಭನ್ತರಾಯಂ ಕರೇಯ್ಯ। ಏತೇ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಅಲಾಭಾಯ ಅಯಸಾಯ ಪರಿಸಕ್ಕನ್ತಿ। ಸಚಾಹಂ ಇಧೇವ ಠತ್ವಾ 'ಮಾ ಏವಂ ಅವೋಚುತ್ಥ, ನ ಸತ್ಥಾ ಏವಂ ಕಥೇತೀ'ತಿ ವದೇಯ್ಯಂ, ಏವಂ ಸಾ ಕಥಾ ನಿಜ್ಝತ್ತಿಂ ನ ಗಚ್ಛೇಯ್ಯ, ಇಮಸ್ಸ ಮಹಾಜನಸ್ಸ ಸನ್ನಿಪತಿತಕಾಲೇಯೇವ ನಂ ನಿಜ್ಝಾಪೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಏಕಂ ಛಣದಿವಸಂ ಆಗಮೇನ್ತೋ ತುಣ್ಹೀ ಅಹೋಸಿ।

ಅಪರೇನ ಸಮಯೇನ ಮಹಾಛಣೇ ಸಮ್ಪತ್ತೇ "ಅಯಂ ಇಮಸ್ಸ ಕಾಲೋ"ತಿ ನಗರೇ ಭೇರಿಂ ಚರಾಪೇಸಿ - "ಸದ್ಧಾ ವಾ ಅಸ್ಸದ್ಧಾ ವಾ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಕಾ ವಾ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಕಾ ವಾ ಗೇಹರಕ್ಖಕೇ ದಾರಕೇ ವಾ ಮಾತುಗಾಮೇ ವಾ ಠಪೇತ್ವಾ ಅವಸೇಸಾ ಯೇ ವಿಹಾರಂ ನಾಗಚ್ಛನ್ತಿ, ಪಞ್ಞಾಸಂ ದಣ್ಡೋ"ತಿ। ಸಯಮ್ಪಿ ಪಾತೋವ ನ್ಹತ್ವಾ ಕತಪಾತರಾಸೋ ಸಬ್ಬಾಭರಣಪಟಿಮಣ್ಡಿತೋ ಮಹತಾ ಬಲಕಾಯೇನ ಸದ್ಧಿಂ ವಿಹಾರಂ ಅಗಮಾಸಿ। ಗಚ್ಛನ್ತೋ ಚ ಚಿನ್ತೇಸಿ - "ಭಗವಾ ತುಮ್ಹೇ ಕಿರ ಏವಂ ವದಥ 'ಮಯ್ಹಮೇವ ದಾನಂ ದಾತಬ್ಬಂ...ಪೇ॰... ನ ಅಞ್ಞೇಸಂ ಸಾವಕಾನಂ ದಿನ್ನಂ ಮಹಪ್ಫಲ'ನ್ತಿ ಏವಂ ಪುಚ್ಛಿತುಂ ಅಯುತ್ತಂ, ಪಞ್ಹಮೇವ ಪುಚ್ಛಿಸ್ಸಾಮಿ, ಪಞ್ಹಂ ಕಥೇನ್ತೋ ಚ ಮೇ ಭಗವಾ ಅವಸಾನೇ ತಿತ್ಥಿಯಾನಂ ವಾದಂ ಭಞ್ಜಿಸ್ಸತೀ"ತಿ। ಸೋ ಪಞ್ಹಂ ಪುಚ್ಛನ್ತೋ **ಕತ್ಥ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ದಾನಂ ದಾತಬ್ಬ**ನ್ತಿ ಆಹ। **ಯತ್ಥಾ**ತಿ ಯಸ್ಮಿಂ ಪುಗ್ಗಲೇ ಚಿತ್ತಂ ಪಸೀದತಿ, ತಸ್ಮಿಂ ದಾತಬ್ಬಂ, ತಸ್ಸ ವಾ ದಾತಬ್ಬನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಏವಂ ವುತ್ತೇ ರಾಜಾ ಯೇಹಿ ಮನುಸ್ಸೇಹಿ ತಿತ್ಥಿಯಾನಂ ವಚನಂ ಆರೋಚಿತಂ, ತೇ ಓಲೋಕೇಸಿ। ತೇ ರಞ್ಞಾ ಓಲೋಕಿತಮತ್ತಾವ ಮಙ್ಕುಭೂತಾ ಅಧೋಮುಖಾ ಪಾದಙ್ಗುಟ್ಠಕೇನ ಭೂಮಿಂ ಲೇಖಮಾನಾ ಅಟ್ಠಂಸು। ರಾಜಾ - "ಏಕಪದೇನೇವ, ಭನ್ತೇ, ಹತಾ ತಿತ್ಥಿಯಾ"ತಿ ಮಹಾಜನಂ ಸಾವೇನ್ತೋ ಮಹಾಸದ್ದೇನ ಅಭಾಸಿ। ಏವಞ್ಚ ಪನ ಭಾಸಿತ್ವಾ - "ಭಗವಾ ಚಿತ್ತಂ ನಾಮ ನಿಗಣ್ಠಾಚೇಲಕಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾದೀಸು ಯತ್ಥ ಕತ್ಥಚಿ ಪಸೀದತಿ , ಕತ್ಥ ಪನ, ಭನ್ತೇ, ದಿನ್ನಂ ಮಹಪ್ಫಲ"ನ್ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। **ಅಞ್ಞಂ ಖೋ ಏತ**ನ್ತಿ, "ಮಹಾರಾಜ, ಅಞ್ಞಂ ತಯಾ ಪಠಮಂ ಪುಚ್ಛಿತಂ, ಅಞ್ಞಂ ಪಚ್ಛಾ, ಸಲ್ಲಕ್ಖೇಹಿ ಏತಂ, ಪಞ್ಹಾಕಥನಂ ಪನ ಮಯ್ಹಂ ಭಾರೋ"ತಿ ವತ್ವಾ **ಸೀಲವತೋ ಖೋ**ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ **ಇಧ ತ್ಯಸ್ಸಾ**ತಿ ಇಧ ತೇ ಅಸ್ಸ। **ಸಮುಪಬ್ಯೂಳ್ಹೋ**ತಿ ರಾಸಿಭೂತೋ। **ಅಸಿಕ್ಖಿತೋ**ತಿ ಧನುಸಿಪ್ಪೇ ಅಸಿಕ್ಖಿತೋ। **ಅಕತಹತ್ಥೋ**ತಿ ಮುಟ್ಠಿಬನ್ಧಾದಿವಸೇನ ಅಸಮ್ಪಾದಿತಹತ್ಥೋ। **ಅಕತಯೋಗ್ಗೋ**ತಿ ತಿಣಪುಞ್ಜಮತ್ತಿಕಾಪುಞ್ಜಾದೀಸು ಅಕತಪರಿಚಯೋ। **ಅಕತೂಪಾಸನೋ**ತಿ ರಾಜರಾಜಮಹಾಮತ್ತಾನಂ ಅದಸ್ಸಿತಸರಕ್ಖೇಪೋ। **ಛಮ್ಭೀ**ತಿ ಪವೇಧಿತಕಾಯೋ।

ಕಾಮಚ್ಛನ್ದೋ ಪಹೀನೋತಿಆದೀಸು ಅರಹತ್ತಮಗ್ಗೇನ ಕಾಮಚ್ಛನ್ದೋ ಪಹೀನೋ ಹೋತಿ, ಅನಾಗಾಮಿಮಗ್ಗೇನ ಬ್ಯಾಪಾದೋ , ಅರಹತ್ತಮಗ್ಗೇನೇವ ಥಿನಮಿದ್ಧಂ, ತಥಾ ಉದ್ಧಚ್ಚಂ, ತತಿಯೇನೇವ ಕುಕ್ಕುಚ್ಚಂ, ಪಠಮಮಗ್ಗೇನ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾ ಪಹೀನಾ ಹೋತಿ। **ಅಸೇಕ್ಖೇನ ಸೀಲಕ್ಖನ್ಧೇನಾತಿ** ಅಸೇಕ್ಖಸ್ಸ ಸೀಲಕ್ಖನ್ಧೋ ಅಸೇಕ್ಖೋ ಸೀಲಕ್ಖನ್ಧೋ ನಾಮ। ಏಸ ನಯೋ ಸಬ್ಬತ್ಥ। ಏತ್ಥ ಚ ಪುರಿಮೇಹಿ ಚತೂಹಿ ಪದೇಹಿ ಲೋಕಿಯಲೋಕುತ್ತರಸೀಲಸಮಾಧಿಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತಿಯೋ ಕಥಿತಾ। ವಿಮುತ್ತಿಞಾಣದಸ್ಸನಂ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಣಞಾಣಂ ಹೋತಿ, ತಂ ಲೋಕಿಯಮೇವ।

ಇಸ್ಸತ್ತನ್ತಿ ಉಸುಸಿಪ್ಪಂ। **ಬಲವೀರಿಯ**ನ್ತಿ ಏತ್ಥ ಬಲಂ ನಾಮ ವಾಯೋಧಾತು, **ವೀರಿಯಂ** ಕಾಯಿಕಚೇತಸಿಕವೀರಿಯಮೇವ। **ಭರೇ**ತಿ ಭರೇಯ್ಯ। **ನಾಸೂರಂ ಜಾತಿಪಚ್ಚಯಾ**ತಿ, "ಅಯಂ ಜಾತಿಸಮ್ಪನ್ನೋ"ತಿ ಏವಂ ಜಾತಿಕಾರಣಾ ಅಸೂರಂ ನ ಭರೇಯ್ಯ।

ಖನ್ತಿಸೋರಚ್ಚನ್ತಿ ಏತ್ಥ **ಖನ್ತೀ**ತಿ ಅಧಿವಾಸನಖನ್ತಿ, **ಸೋರಚ್ಚ**ನ್ತಿ ಅರಹತ್ತಂ। **ಧಮ್ಮಾ**ತಿ ಏತೇ ದ್ವೇ ಧಮ್ಮಾ। **ಅಸ್ಸಮೇ**ತಿ ಆವಸಥೇ। **ವಿವನೇ**ತಿ ಅರಞ್ಞಟ್ಠಾನೇ, ನಿರುದಕೇ ಅರಞ್ಞೇ ಚತುರಸ್ಸಪೋಕ್ಖರಣಿಆದೀನಿ ಕಾರಯೇತಿ ಅತ್ಥೋ। **ದುಗ್ಗೇ**ತಿ ವಿಸಮಟ್ಠಾನೇ। **ಸಙ್ಕಮನಾನೀ**ತಿ ಪಣ್ಣಾಸಹತ್ಥಸಟ್ಠಿಹತ್ಥಾನಿ ಸಮೋಕಿಣ್ಣಪರಿಸುದ್ಧವಾಲಿಕಾನಿ ಸಙ್ಕಮನಾನಿ ಕರೇಯ್ಯ।

ಇದಾನಿ ಏತೇಸು ಅರಞ್ಞಸೇನಾಸನೇಸು ವಸನ್ತಾನಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಭಿಕ್ಖಾಚಾರವತ್ತಂ ಆಚಿಕ್ಖನ್ತೋ **ಅನ್ನಂ ಪಾನ**ನ್ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ **ಸೇನಾಸನಾನೀ**ತಿ ಮಞ್ಚಪೀಠಾದೀನಿ। **ವಿಪ್ಪಸನ್ನೇನಾ**ತಿ ಖೀಣಾಸವಸ್ಸ ದೇನ್ತೋಪಿ ಸಕಙ್ಖೇನ ಕಿಲೇಸಮಲಿನೇನ ಚಿತ್ತೇನ ಅದತ್ವಾ ವಿಪ್ಪಸನ್ನೇನೇವ ಚಿತ್ತೇನ ದದೇಯ್ಯ। **ಥನಯ**ನ್ತಿ ಗಜ್ಜನ್ತೋ। **ಸತಕ್ಕಕೂ**ತಿ ಸತಸಿಖರೋ, ಅನೇಕಕೂಟೋತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಅಭಿಸಙ್ಖಚ್ಚಾ**ತಿ ಅಭಿಸಙ್ಖರಿತ್ವಾ ಸಮೋಧಾನೇತ್ವಾ ರಾಸಿಂ ಕತ್ವಾ।

ಆಮೋದಮಾನೋತಿ ತುಟ್ಠಮಾನಸೋ ಹುತ್ವಾ। **ಪಕಿರೇತೀ**ತಿ ದಾನಗ್ಗೇ ವಿಚರತಿ, ಪಕಿರನ್ತೋ ವಿಯ ವಾ ದಾನಂ ದೇತಿ। **ಪುಞ್ಞಧಾರಾ**ತಿ ಅನೇಕದಾನಚೇತನಾಮಯಾ ಪುಞ್ಞಧಾರಾ। **ದಾತಾರಂ ಅಭಿವಸ್ಸತೀ**ತಿ ಯಥಾ ಆಕಾಸೇ ಸಮುಟ್ಠಿತಮೇಘತೋ ನಿಕ್ಖನ್ತಾ ಉದಕಧಾರಾ ಪಥವಿಂ ಸಿನೇಹಯನ್ತೀ ತೇಮೇನ್ತೀ ಕಿಲೇದಯನ್ತೀ ಅಭಿವಸ್ಸತಿ, ಏವಮೇವ ಅಯಮ್ಪಿ ದಾಯಕಸ್ಸ ಅಬ್ಭನ್ತರೇ ಉಪ್ಪನ್ನಾ ಪುಞ್ಞಧಾರಾ ತಮೇವ ದಾತಾರಂ ಅನ್ತೋ ಸಿನೇಹೇತಿ ಪೂರೇತಿ ಅಭಿಸನ್ದೇತಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ "ದಾತಾರಂ ಅಭಿವಸ್ಸತೀ"ತಿ। ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ಪಬ್ಬತೂಪಮಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೧೩೬. ಪಞ್ಚಮೇ **ಮುದ್ಧಾವಸಿತ್ತಾನ**ನ್ತಿ ಖತ್ತಿಯಾಭಿಸೇಕೇನ ಮುದ್ಧನಿ ಅವಸಿತ್ತಾನಂ ಕತಾಭಿಸೇಕಾನಂ। **ಕಾಮಗೇಧಪರಿಯುಟ್ಠಿತಾನ**ನ್ತಿ ಕಾಮೇಸು ಗೇಧೇನ ಪರಿಯುಟ್ಠಿತಾನಂ ಅಭಿಭೂತಾನಂ। **ಜನಪದತ್ಥಾವರಿಯಪ್ಪತ್ತಾನ**ನ್ತಿ ಜನಪದೇ ಥಿರಭಾವಪ್ಪತ್ತಾನಂ। **ರಾಜಕರಣೀಯಾನೀ**ತಿ ರಾಜಕಮ್ಮಾನಿ ರಾಜೂಹಿ ಕತ್ತಬ್ಬಕಿಚ್ಚಾನಿ। **ತೇಸು ಖ್ವಾಹ**ನ್ತಿ ತೇಸು ಅಹಂ। **ಉಸುಕ್ಕಮಾಪನ್ನೋ**ತಿ ಬ್ಯಾಪಾರಂ ಆಪನ್ನೋ। ಏಸ ಕಿರ ರಾಜಾ ದಿವಸಸ್ಸ ತಿಕ್ಖತ್ತುಂ ಭಗವತೋ ಉಪಟ್ಠಾನಂ ಗಚ್ಛತಿ, ಅನ್ತರಾಗಮನಾನಿ ಬಹೂನಿಪಿ ಹೋನ್ತಿ। ತಸ್ಸ ನಿಬದ್ಧಂ ಗಚ್ಛತೋ ಬಲಕಾಯೋ ಮಹಾಪಿ ಹೋತಿ ಅಪ್ಪೋಪಿ। ಅಥೇಕದಿವಸಂ ಪಞ್ಚಸತಾ ಚೋರಾ ಚಿನ್ತಯಿಂಸು - "ಅಯಂ ರಾಜಾ ಅವೇಲಾಯ ಅಪ್ಪೇನ ಬಲೇನ ಸಮಣಸ್ಸ ಗೋತಮಸ್ಸ ಉಪಟ್ಠಾನಂ ಗಚ್ಛತಿ, ಅನ್ತರಾಮಗ್ಗೇ ನಂ ಗಹೇತ್ವಾ ರಜ್ಜಂ ಗಣ್ಹಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ। ತೇ ಅನ್ಧವನೇ ನಿಲೀಯಿಂಸು। ರಾಜಾನೋ ಚ ನಾಮ ಮಹಾಪುಞ್ಞಾ ಹೋನ್ತಿ। ಅಥ ತೇಸಂಯೇವ ಅಬ್ಭನ್ತರತೋ ಏಕೋ ಪುರಿಸೋ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ರಞ್ಞೋ ಆರೋಚೇಸಿ। ರಾಜಾ ಮಹನ್ತಂ ಬಲಕಾಯಂ ಆದಾಯ ಅನ್ಧವನಂ ಪರಿವಾರೇತ್ವಾ ತೇ ಸಬ್ಬೇ ಗಹೇತ್ವಾ ಅನ್ಧವನತೋ ಯಾವ ನಗರದ್ವಾರಾ ಮಗ್ಗಸ್ಸ ಉಭೋಸು ಪಸ್ಸೇಸು ಯಥಾ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಚಕ್ಖುನಾ ಚಕ್ಖುಂ ಉಪನಿಬನ್ಧಿತ್ವಾ ಓಲೋಕೇನ್ತಿ, ಏವಂ ಆಸನ್ನಾನಿ ಸೂಲಾನಿ ರೋಪಾಪೇತ್ವಾ ಸೂಲೇಸು ಉತ್ತಾಸೇಸಿ। ಇದಂ ಸನ್ಧಾಯ ಏವಮಾಹ।

ಅಥ ಸತ್ಥಾ ಚಿನ್ತೇಸಿ - “ಸಚಾಹಂ ವಕ್ಖಾಮಿ, ‘ಮಹಾರಾಜ, ಮಾದಿಸೇ ನಾಮ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೇ ಧುರವಿಹಾರೇ ವಸನ್ತೇ ತಯಾ ಏವರೂಪಂ ದಾರುಣಂ ಕಮ್ಮಂ ಕತಂ, ಅಯುತ್ತಂ ತೇ ಕತ’ನ್ತಿ, ಅಥಾಯಂ ರಾಜಾ ಮಙ್ಕು ಹುತ್ವಾ ಸನ್ಥಮ್ಭಿತುಂ ನ ಸಕ್ಕುಣೇಯ್ಯ, ಪರಿಯಾಯೇನ ಧಮ್ಮಂ ಕಥೇನ್ತಸ್ಸೇವ ಮೇ ಸಲ್ಲಕ್ಖೇಸ್ಸತೀ”ತಿ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಆರಭನ್ತೋ **ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸೀ**ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ **ಸದ್ಧಾಯಿಕೋ**ತಿ ಸದ್ಧಾತಬ್ಬೋ, ಯಸ್ಸ ತ್ವಂ ವಚನಂ ಸದ್ದಹಸೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಪಚ್ಚಯಿಕೋ**ತಿ ತಸ್ಸೇವ ವೇವಚನಂ, ಯಸ್ಸ ವಚನಂ ಪತ್ತಿಯಾಯಸೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಅಬ್ಭಸಮ**ನ್ತಿ ಆಕಾಸಸಮಂ। **ನಿಪ್ಪೋಥೇನ್ತೋ ಆಗಚ್ಛತೀ**ತಿ ಪಥವಿತಲತೋ ಯಾವ ಅಕನಿಟ್ಠಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಾ ಸಬ್ಬೇ ಸತ್ತೇ ಸಣ್ಹಕರಣೀಯಂ ತಿಣಚುಣ್ಣಂ ವಿಯ ಕರೋನ್ತೋ ಪಿಸನ್ತೋ ಆಗಚ್ಛತಿ।

ಅಞ್ಞತ್ರ ಧಮ್ಮಚರಿಯಾಯಾತಿ ಠಪೇತ್ವಾ ಧಮ್ಮಚರಿಯಂ ಅಞ್ಞಂ ಕಾತಬ್ಬಂ ನತ್ಥಿ, ದಸಕುಸಲಕಮ್ಮಪಥಸಙ್ಖಾತಾ ಧಮ್ಮಚರಿಯಾವ ಕತ್ತಬ್ಬಾ, ಭನ್ತೇತಿ - **ಸಮಚರಿಯಾ**ದೀನಿ ತಸ್ಸೇವ ವೇವಚನಾನಿ। **ಆರೋಚೇಮೀ**ತಿ ಆಚಿಕ್ಖಾಮಿ। **ಪಟಿವೇದಯಾಮೀ**ತಿ ಜಾನಾಪೇಮಿ। **ಅಧಿವತ್ತತೀ**ತಿ ಅಜ್ಝೋತ್ಥರತಿ। **ಹತ್ಥಿಯುದ್ಧಾನೀ**ತಿ ನಾಳಾಗಿರಿಸದಿಸೇ ಹೇಮಕಪ್ಪನೇ ನಾಗೇ ಅಭಿರುಯ್ಹ ಯುಜ್ಝಿತಬ್ಬಯುದ್ಧಾನಿ। **ಗತೀ**ತಿ ನಿಪ್ಫತ್ತಿ। **ವಿಸಯೋ**ತಿ ಓಕಾಸೋ, ಸಮತ್ಥಭಾವೋ ವಾ। ನ ಹಿ ಸಕ್ಕಾ ತೇಹಿ ಜರಾಮರಣಂ ಪಟಿಬಾಹಿತುಂ । **ಮನ್ತಿನೋ ಮಹಾಮತ್ತಾ**ತಿ ಮನ್ತಸಮ್ಪನ್ನಾ ಮಹೋಸಧವಿಧುರಪಣ್ಡಿತಾದಿಸದಿಸಾ ಮಹಾಅಮಚ್ಚಾ। **ಭೂಮಿಗತ**ನ್ತಿ ಮಹಾಲೋಹಕುಮ್ಭಿಯೋ ಪೂರೇತ್ವಾ ಭೂಮಿಯಂ ಠಪಿತಂ। **ವೇಹಾಸಟ್ಠ**ನ್ತಿ ಚಮ್ಮಪಸಿಬ್ಬಕೇ ಪೂರೇತ್ವಾ ತುಲಾಸಙ್ಘಾಟಾದೀಸು ಲಗ್ಗೇತ್ವಾ ಚೇವ ನಿಯ್ಯೂಹಾದೀಸು ಚ ಪೂರೇತ್ವಾ ಠಪಿತಂ। **ಉಪಲಾಪೇತು**ನ್ತಿ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಭಿನ್ದಿತುಂ। ಯಥಾ ದ್ವೇ ಜನಾ ಏಕೇನ ಮಗ್ಗೇನ ನ ಗಚ್ಛನ್ತಿ ಏವಂ ಕಾತುಂ।

ನಭಂ ಆಹಚ್ಚಾತಿ ಆಕಾಸಂ ಪೂರೇತ್ವಾ। **ಏವಂ ಜರಾ ಚ ಮಚ್ಚು ಚಾ**ತಿ ಇಧ ದ್ವೇಯೇವ ಪಬ್ಬತಾ ಗಹಿತಾ, ರಾಜೋವಾದೇ ಪನ “ಜರಾ ಆಗಚ್ಛತಿ ಸಬ್ಬಯೋಬ್ಬನಂ ವಿಲುಮ್ಪಮಾನಾ”ತಿ ಏವಂ ಜರಾ ಮರಣಂ ಬ್ಯಾಧಿ ವಿಪತ್ತೀತಿ ಚತ್ತಾರೋಪೇತೇ ಆಗತಾವ। **ತಸ್ಮಾ**ತಿ ಯಸ್ಮಾ ಹತ್ಥಿಯುದ್ಧಾದೀಹಿ ಜರಾಮರಣಂ ಜಿನಿತುಂ ನ ಸಕ್ಕಾ, ತಸ್ಮಾ। **ಸದ್ಧಂ ನಿವೇಸಯೇ**ತಿ ಸದ್ಧಂ ನಿವೇಸೇಯ್ಯ, ಪತಿಟ್ಠಾಪೇಯ್ಯಾತಿ। ಪಞ್ಚಮಂ।

ತತಿಯೋ ವಗ್ಗೋ।

ಇತಿ ಸಾರತ್ಥಪ್ಪಕಾಸಿನಿಯಾ

ಸಂಯುತ್ತನಿಕಾಯ-ಅಟ್ಠಕಥಾಯ

ಕೋಸಲಸಂಯುತ್ತವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೪. ಮಾರಸಂಯುತ್ತಂ

೧. ಪಠಮವಗ್ಗೋ

೧. ತಪೋಕಮ್ಮಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೧೩೭. ಮಾರಸಂಯುತ್ತಸ್ಸ ಪಠಮೇ **ಉರುವೇಲಾಯಂ ವಿಹರತೀತಿ** ಪಟಿವಿದ್ಧಸಬ್ಬಞ್ಞುತಞ್ಞಾಣೋ ಉರುವೇಲಗಾಮಂ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ವಿಹರತಿ। **ಪಠಮಾಭಿಸಮ್ಬುದ್ಧೋ**ತಿ ಅಭಿಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಹುತ್ವಾ ಪಠಮಂ ಅನ್ತೋಸತ್ತಾಹಸ್ಮಿಂಯೇವ। **ದುಕ್ಕರಕಾರಿಕಾಯಾ**ತಿ ಛಬ್ಬಸ್ಸಾನಿ ಕತಾಯ ದುಕ್ಕರಕಾರಿಕಾಯ। **ಮಾರೋ ಪಾಪಿಮಾ**ತಿ ಅತ್ತನೋ ವಿಸಯಂ ಅತಿಕ್ಕಮಿತುಂ ಪಟಿಪನ್ನೇ ಸತ್ತೇ ಮಾರೇತೀತಿ **ಮಾರೋ**। ಪಾಪೇ ನಿಯೋಜೇತೀತಿ, ಸಯಂ ವಾ ಪಾಪೇ ನಿಯುತ್ತೋತಿ **ಪಾಪಿಮಾ**। ಅಞ್ಞಾನಿಪಿಸ್ಸ ಕಣ್ಹೋ, ಅಧಿಪತಿ, ವಸವತ್ತೀ, ಅನ್ತಕೋ, ನಮುಚಿ, ಪಮತ್ತಬನ್ಧೂತಿಆದೀನಿ ಬಹೂನಿ ನಾಮಾನಿ, ಇಧ ಪನ ನಾಮದ್ವಯಮೇವ ಗಹಿತಂ। **ಉಪಸಙ್ಕಮೀ**ತಿ – ''ಅಯಂ ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ 'ಮುತ್ತೋಸ್ಮೀ'ತಿ ಮಞ್ಞತಿ, ಅಮುತ್ತಭಾವಮಸ್ಸ ಕಥೇಸ್ಸಾಮೀ''ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ಉಪಸಙ್ಕಮಿ।

ತಪೋಕಮ್ಮಾ ಅಪಕ್ಕಮ್ಮಾತಿ ತಪೋಕಮ್ಮತೋ ಅಪಕ್ಕಮಿತ್ವಾ। **ಅಪರದ್ಧೋ**ತಿ ''ದೂರೇ ತ್ವಂ ಸುದ್ಧಿಮಗ್ಗಾ''ತಿ ವದತಿ। **ಅಮರಂ ತಪ**ನ್ತಿ ಅಮರತಪಂ ಅಮರಭಾವತ್ಥಾಯ ಕತಂ ಲೂಖತಪಂ, ಅತ್ತಕಿಲಮಥಾನುಯೋಗೋ। **ಸಬ್ಬಾನತ್ಥಾವಹಂ ಹೋತೀ**ತಿ, ''ಸಬ್ಬಂ ತಪಂ ಮಯ್ಹಂ ಅತ್ಥಾವಹಂ ನ ಭವತೀ''ತಿ ಞತ್ವಾ। **ಫಿಯಾರಿತ್ತಂವ ಧಮ್ಮನೀ**ತಿ ಅರಞ್ಞೇ ಥಲೇ ಫಿಯಾರಿತ್ತಂ ವಿಯ। ಇದಂ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ – ಯಥಾ ಅರಞ್ಞೇ ಥಲೇ ನಾವಂ ಠಪೇತ್ವಾ ಭಣ್ಡಸ್ಸ ಪೂರೇತ್ವಾ ಮಹಾಜನಾ ಅಭಿರೂಹಿತ್ವಾ ಫಿಯಾರಿತ್ತಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಸಂಕಡ್ಢೇಯ್ಯುಂ ಚೇವ ಉಪ್ಪೀಳೇಯ್ಯುಂ ಚ, ಸೋ ಮಹಾಜನಸ್ಸ ವಾಯಾಮೋ ಏಕಙ್ಗುಲದ್ವಙ್ಗುಲಮತ್ತಮ್ಪಿ ನಾವಾಯ ಗಮನಂ ಅಸಾಧೇನ್ತೋ ನಿರತ್ಥಕೋ ಭವೇಯ್ಯ ನ ಅನತ್ಥಾವಹೋ, ಏವಮೇವ ಅಹಂ 'ಸಬ್ಬಂ ಅಮರಂ ತಪಂ ಅನತ್ಥಾವಹಂ ಹೋತೀ'ತಿ ಞತ್ವಾ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇಸಿನ್ತಿ।

ಇದಾನಿ ತಂ ಅಮರಂ ತಪಂ ಪಹಾಯ ಯೇನ ಮಗ್ಗೇನ ಬುದ್ಧೋ ಜಾತೋ, ತಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ **ಸೀಲ**ನ್ತಿಆದಿಮಾಹ । ತತ್ಥ **ಸೀಲ**ನ್ತಿ ವಚನೇನ ಸಮ್ಮಾವಾಚಾಕಮ್ಮನ್ತಾಜೀವಾ ಗಹಿತಾ, **ಸಮಾಧಿನಾ** ಸಮ್ಮಾವಾಯಾಮಸತಿಸಮಾಧಯೋ, **ಪಞ್ಞಾಯ** ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಸಙ್ಕಪ್ಪಾ। **ಮಗ್ಗಂ ಬೋಧಾಯ ಭಾವಯ**ನ್ತಿ ಇಮಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಮೇವ ಅರಿಯಮಗ್ಗಂ ಬೋಧತ್ಥಾಯ ಭಾವಯನ್ತೋ। ಏತ್ಥ ಚ **ಬೋಧಾಯಾ**ತಿ ಮಗ್ಗತ್ಥಾಯ। ಯಥಾ ಹಿ ಯಾಗುತ್ಥಾಯ ಯಾಗುಮೇವ ಪಚನ್ತಿ, ಪೂವತ್ಥಾಯ ಪೂವಮೇವ ಪಚನ್ತಿ, ನ ಅಞ್ಞಂ ಕಿಞ್ಚಿ ಕರೋನ್ತಿ, ಏವಂ ಮಗ್ಗಮೇವ ಮಗ್ಗತ್ಥಾಯ ಭಾವೇತಿ। ತೇನಾಹ ''ಮಗ್ಗಂ ಬೋಧಾಯ ಭಾವಯ''ನ್ತಿ। **ಪರಮಂ ಸುದ್ಧಿ**ನ್ತಿ ಅರಹತ್ತಂ। **ನಿಹತೋ**ತಿ ತ್ವಂ ಮಯಾ ನಿಹತೋ ಪರಾಜಿತೋ। ಪಠಮಂ।

೨. ಹತ್ಥಿರಾಜವಣ್ಣಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೧೩೮. ದುತಿಯೇ **ರತ್ತನ್ಧಕಾರತಿಮಿಸಾಯ**ನ್ತಿ ರತ್ತಿಂ ಅನ್ಧಭಾವಕಾರಕೇ ಮಹಾತಮೇ ಚತುರಙ್ಗೇ ತಮಸಿ। **ಅಬ್ಭೋಕಾಸೇ ನಿಸಿನ್ನೋ ಹೋತೀ**ತಿ ಗನ್ಧಕುಟಿತೋ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಚಙ್ಕಮನಕೋಟಿಯಂ ಪಾಸಾಣಫಲಕೇ ಮಹಾಚೀವರಂ ಸೀಸೇ ಠಪೇತ್ವಾ ಪಧಾನಂ ಪರಿಗ್ಗಣ್ಹಮಾನೋ ನಿಸಿನ್ನೋ ಹೋತಿ।

ನನು ಚ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಅಭಾವಿತೋ ವಾ ಮಗ್ಗೋ, ಅಪ್ಪಹೀನಾ ವಾ ಕಿಲೇಸಾ, ಅಪ್ಪಟಿವಿದ್ಧಂ ವಾ ಅಕುಪ್ಪಂ, ಅಸಚ್ಛಿಕತೋ ವಾ ನಿರೋಧೋ ನತ್ಥಿ, ಕಸ್ಮಾ ಏವಮಕಾಸೀತಿ? ಅನಾಗತೇ ಕುಲಪುತ್ತಾನಂ ಅನುಕಮ್ಪಾಯ। ''ಅನಾಗತೇ ಹಿ ಕುಲಪುತ್ತಾ ಮಯಾ ಗತಮಗ್ಗಂ ಆವಜ್ಜಿತ್ವಾ ಅಬ್ಭೋಕಾಸವಾಸಂ ವಸಿತಬ್ಬಂ ಮಞ್ಞಮಾನಾ ಪಧಾನಕಮ್ಮಂ ಕರಿಸ್ಸನ್ತೀ''ತಿ ಸಮ್ಪಸ್ಸಮಾನೋ ಸತ್ಥಾ

ಏವಮಕಾಸಿ। **ಮಹಾತಿ** ಮಹನ್ತೋ। **ಅರಿಟ್ಠಕೋತಿ** ಕಾಳಕೋ। **ಮಣೀತಿ** ಪಾಸಾಣೋ। **ಏವಮಸ್ಸ ಸೀಸಂ ಹೋತೀತಿ** ಏವರೂಪಂ ತಸ್ಸ ಕಾಳವಣ್ಣಂ ಕೂಟಾಗಾರಪ್ಪಮಾಣಂ ಮಹಾಪಾಸಾಣಸದಿಸಂ ಸೀಸಂ ಹೋತಿ।

ಸುಭಾಸುಭನ್ತಿ ದೀಘಮದ್ಧಾನಂ ಸಂಸರನ್ತೋ ಸುನ್ದರಾಸುನ್ದರಂ ವಣ್ಣಂ ಕತ್ವಾ ಆಗತೋಸೀತಿ ವದತಿ। ಅಥ ವಾ **ಸಂಸರ**ನ್ತಿ ಸಂಸರನ್ತೋ ಆಗಚ್ಛನ್ತೋ। **ದೀಘಮದ್ಧಾನ**ನ್ತಿ ವಸವತ್ತಿಟ್ಠಾನತೋ ಯಾವ ಉರುವೇಲಾಯ ದೀಘಮಗ್ಗಂ, ಪುರೇ ಬೋಧಾಯ ವಾ ಛಬ್ಬಸ್ಸಾನಿ ದುಕ್ಕರಕಾರಿಕಸಮಯಸಙ್ಖಾತಂ ದೀಘಕಾಲಂ। **ವಣ್ಣಂ ಕತ್ವಾ ಸುಭಾಸುಭ**ನ್ತಿ ಸುನ್ದರಞ್ಚ ಅಸುನ್ದರಞ್ಚ ನಾನಪ್ಪಕಾರಂ ವಣ್ಣಂ ಕತ್ವಾ ಅನೇಕವಾರಂ ಮಮ ಸನ್ತಿಕಂ ಆಗತೋಸೀತಿ ಅತ್ಥೋ। ಸೋ ಕಿರ ವಣ್ಣೋ ನಾಮ ನತ್ಥಿ, ಯೇನ ವಣ್ಣೇನ ಮಾರೋ ವಿಭಿಂಸಕತ್ಥಾಯ ಭಗವತೋ ಸನ್ತಿಕಂ ನ ಆಗತಪುಬ್ಬೋ। ತೇನ ತಂ ಭಗವಾ ಏವಮಾಹ। **ಅಲಂ ತೇ ತೇನಾತಿ** ಅಲಂ ತುಯ್ಹಂ ಏತೇನ ಮಾರವಿಭಿಂಸಾಕಾರದಸ್ಸನಬ್ಯಾಪಾರೇನ। ದುತಿಯಂ।

೩. ಸುಭಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೧೩೯. ತತಿಯೇ **ಸುಸಂವುತಾತಿ** ಸುಪಿಹಿತಾ। **ನ ತೇ ಮಾರವಸಾನುಗಾತಿ**, ಮಾರ, ತೇ ತುಯ್ಹಂ ವಸಾನುಗಾ ನ ಹೋನ್ತಿ। **ನ ತೇ ಮಾರಸ್ಸ ಬದ್ಧಗೂತಿ** ತೇ ತುಯ್ಹಂ ಮಾರಸ್ಸ ಬದ್ಧಚರಾ ಸಿಸ್ಸಾ ಅನ್ತೇವಾಸಿಕಾ ನ ಹೋನ್ತಿ। ತತಿಯಂ।

೪. ಪಠಮಮಾರಪಾಸಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೧೪೦. ಚತುತ್ಥೇ **ಯೋನಿಸೋ ಮನಸಿಕಾರಾತಿ** ಉಪಾಯಮನಸಿಕಾರೇನ। **ಯೋನಿಸೋ ಸಮ್ಮಪ್ಪಧಾನಾತಿ** ಉಪಾಯವೀರಿಯೇನ ಕಾರಣವೀರಿಯೇನ। **ವಿಮುತ್ತೀತಿ** ಅರಹತ್ತಫಲವಿಮುತ್ತಿ। **ಅಜ್ಝಭಾಸೀತಿ** "ಅಯಂ ಅತ್ತನಾ ವೀರಿಯಂ ಕತ್ವಾ ಅರಹತ್ತಂ ಪತ್ವಾಪಿ ನ ತುಸ್ಸತಿ, ಇದಾನಿ ಅಞ್ಞೇಸಮ್ಪಿ 'ಪಾಪುಣಾಥಾ'ತಿ ಉಸ್ಸಾಹಂ ಕರೋತಿ, ಪಟಿಬಾಹೇಸ್ಸಾಮಿ ನ"ನ್ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ಅಭಾಸಿ।

ಮಾರಪಾಸೇನಾತಿ ಕಿಲೇಸಪಾಸೇನ। **ಯೇ ದಿಬ್ಬಾ ಯೇ ಚ ಮಾನುಸಾತಿ** ಯೇ ದಿಬ್ಬಾ ಕಾಮಗುಣಸಙ್ಖಾತಾ ಮಾನುಸಾ ಕಾಮಗುಣಸಙ್ಖಾತಾ ಚ ಮಾರಪಾಸಾ ನಾಮ ಅತ್ಥಿ, ಸಬ್ಬೇಹಿ ತೇಹಿ ತ್ವಂ ಬದ್ಧೋತಿ ವದತಿ। **ಮಾರಬನ್ಧನಬದ್ಧೋತಿ** ಮಾರಬನ್ಧನೇನ ಬದ್ಧೋ, ಮಾರಬನ್ಧನೇ ವಾ ಬದ್ಧೋ। **ನ ಮೇ ಸಮಣ ಮೋಕ್ಖಸೀತಿ** ಸಮಣ ತ್ವಂ ಮಮ ವಿಸಯತೋ ನ ಮುಚ್ಚಿಸ್ಸಸಿ। ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ದುತಿಯಮಾರಪಾಸಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೧೪೧. ಪಞ್ಚಮೇ **ಮುತ್ತಾಹ**ನ್ತಿ ಮುತ್ತೋ ಅಹಂ। ಪುರಿಮಂ ಸುತ್ತಂ ಅನ್ತೋವಸ್ಸೇ ವುತ್ತಂ, ಇದಂ ಪನ ಪವಾರೇತ್ವಾ ವುಟ್ಠವಸ್ಸಕಾಲೇ। **ಚಾರಿಕ**ನ್ತಿ ಅನುಪುಬ್ಬಗಮನಚಾರಿಕಂ। (ಪವಾರೇತ್ವಾ) ದಿವಸೇ ದಿವಸೇ ಯೋಜನಪರಮಂ ಗಚ್ಛನ್ತಾ ಚರಥಾತಿ ವದತಿ। **ಮಾ ಏಕೇನ ದ್ವೇತಿ** ಏಕಮಗ್ಗೇನ ದ್ವೇ ಜನಾ ಮಾ ಅಗಮಿತ್ಥ। ಏವಞ್ಹಿ ಗತೇಸು ಏಕಸ್ಮಿಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇನ್ತೇ, ಏಕೇನ ತುಣ್ಹೀಭೂತೇನ ಠಾತಬ್ಬಂ ಹೋತಿ। ತಸ್ಮಾ ಏವಮಾಹ।

ಆದಿಕಲ್ಯಾಣನ್ತಿ ಆದಿಮ್ಹಿ ಕಲ್ಯಾಣಂ ಸುನ್ದರಂ ಭದ್ದಕಂ। ತಥಾ ಮಜ್ಝಪರಿಯೋಸಾನೇಸು। ಆದಿಮಜ್ಝಪರಿಯೋಸಾನಞ್ಚ ನಾಮೇತಂ ಸಾಸನಸ್ಸ ಚ ದೇಸನಾಯ ಚ ವಸೇನ ದುವಿಧಂ। ತತ್ಥ ಸಾಸನಸ್ಸ ಸೀಲಂ ಆದಿ, ಸಮಥವಿಪಸ್ಸನಾಮಗ್ಗಾ ಮಜ್ಝಂ, ಫಲನಿಬ್ಬಾನಾನಿ ಪರಿಯೋಸಾನಂ। ಸೀಲಸಮಾಧಯೋ ವಾ ಆದಿ , ವಿಪಸ್ಸನಾಮಗ್ಗಾ ಮಜ್ಝಂ, ಫಲನಿಬ್ಬಾನಾನಿ ಪರಿಯೋಸಾನಂ। ಸೀಲಸಮಾಧಿವಿಪಸ್ಸನಾ ವಾ ಆದಿ, ಮಗ್ಗೋ ಮಜ್ಝಂ, ಫಲನಿಬ್ಬಾನಾನಿ ಪರಿಯೋಸಾನಂ। ದೇಸನಾಯ ಪನ ಚತುಪ್ಪದಿಕಾಯ ಗಾಥಾಯ ತಾವ ಪಠಮಪಾದೋ ಆದಿ, ದುತಿಯತತಿಯಾ ಮಜ್ಝಂ, ಚತುತ್ಥೋ ಪರಿಯೋಸಾನಂ। ಪಞ್ಚಪದಛಪ್ಪದಾನಂ ಪಠಮಪಾದೋ ಆದಿ, ಅವಸಾನಪಾದೋ ಪರಿಯೋಸಾನಂ, ಅವಸೇಸಾ ಮಜ್ಝಂ। ಏಕಾನುಸನ್ಧಿಕಸುತ್ತಸ್ಸ ನಿದಾನಂ ಆದಿ,

“ಇದಮವೋಚಾ”ತಿ ಪರಿಯೋಸಾನಂ, ಸೇಸಂ ಮಜ್ಝಂ। ಅನೇಕಾನುಸನ್ಧಿಕಸ್ಸ ಮಜ್ಝೇ ಬಹೂಪಿ ಅನುಸನ್ಧಿ ಮಜ್ಝಮೇವ, ನಿದಾನಂ ಆದಿ, “ಇದಮವೋಚಾ”ತಿ ಪರಿಯೋಸಾನಂ।

ಸಾತ್ಥನ್ತಿ ಸಾತ್ಥಕಂ ಕತ್ವಾ ದೇಸೇಥ। **ಸಬ್ಯಞ್ಜನನ್ತಿ** ಬ್ಯಞ್ಜನೇಹಿ ಚೇವ ಪದೇಹಿ ಚ ಪರಿಪೂರಂ ಕತ್ವಾ ದೇಸೇಥ। **ಕೇವಲಪರಿಪುಣ್ಣನ್ತಿ** ಸಕಲಪರಿಪುಣ್ಣಂ। **ಪರಿಸುದ್ಧನ್ತಿ** ನಿರುಪಕ್ಕಿಲೇಸಂ। **ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯನ್ತಿ** ಸಿಕ್ಖತ್ತಯಸಙ್ಗಹಂ ಸಾಸನಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ। **ಪಕಾಸೇಥಾತಿ** ಆವಿಕರೋಥ।

ಅಪ್ಪರಜಕ್ಖಜಾತಿಕಾತಿ ಪಞ್ಞಾಚಕ್ಖುಮ್ಹಿ ಅಪ್ಪಕಿಲೇಸರಜಸಭಾವಾ, ದುಕೂಲಸಾಣಿಯಾ ಪಟಿಚ್ಛನ್ನಾ ವಿಯ ಚತುಪ್ಪದಿಕಗಾಥಾಪರಿಯೋಸಾನೇ ಅರಹತ್ತಂ ಪತ್ತುಂ ಸಮತ್ಥಾ ಸನ್ತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಅಸ್ಸವನತಾತಿ** ಅಸ್ಸವನತಾಯ। **ಪರಿಹಾಯನ್ತೀತಿ** ಅಲಾಭಪರಿಹಾನಿಯಾ ಧಮ್ಮತೋ ಪರಿಹಾಯನ್ತಿ। **ಸೇನಾನಿಗಮೋತಿ** ಪಠಮಕಪ್ಪಿಕಾನಂ ಸೇನಾಯ ನಿವಿಟ್ಠೋಕಾಸೇ ಪತಿಟ್ಠಿತಗಾಮೋ, ಸುಜಾತಾಯ ವಾ ಪಿತು ಸೇನಾನೀ ನಾಮ ನಿಗಮೋ। **ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಸ್ಸಾಮೀತಿ** ನಾಹಂ ತುಮ್ಹೇ ಉಯ್ಯೋಜೇತ್ವಾ ಪರಿವೇಣಾದೀನಿ ಕಾರೇತ್ವಾ ಉಪಟ್ಠಾಕಾದೀಹಿ ಪರಿಚರಿಯಮಾನೋ ವಿಹರಿಸ್ಸಾಮಿ, ತಿಣ್ಣಂ ಪನ ಜಟಿಲಾನಂ ಅಡ್ಢುಡ್ಢಾನಿ ಪಾಟಿಹಾರಿಯಸಹಸ್ಸಾನಿ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಧಮ್ಮಮೇವ ದೇಸೇತುಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿಸ್ಸಾಮೀತಿ। **ತೇನುಪಸಙ್ಕಮೀತಿ**, “ಅಯಂ ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ ಮಹಾಯುದ್ಧಂ ವಿಚಾರೇನ್ತೋ ವಿಯ, ‘ಮಾ ಏಕೇನ ದ್ವೇ ಅಗಮಿತ್ಥ, ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇಥಾ’ತಿ ಸಟ್ಠಿ ಜನೇ ಉಯ್ಯೋಜೇತಿ, ಇಮಸ್ಮಿಂ ಪನ ಏಕಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇನ್ತೇ ಮಯ್ಹಂ ಚಿತ್ತಸ್ಸಾದಂ ನತ್ಥಿ, ಏವಂ ಬಹೂಸು ದೇಸೇನ್ತೇಸು ಕುತೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಪಟಿಬಾಹಾಮಿ ನ”ನ್ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ಉಪಸಙ್ಕಮಿ। ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ಸಪ್ಪಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೧೪೨. ಛಟ್ಠೇ **ಸೋಣ್ಡಿಕಾಕಿಲಞ್ಜನ್ತಿ** ಸುರಾಕಾರಕಾನಂ ಪಿಟ್ಠಪತ್ಥರಣಕಕಿಲಞ್ಜಂ। **ಕೋಸಲಿಕಾ ಕಂಸಪಾತೀತಿ** ಕೋಸಲರಞ್ಞೋ ರಥಚಕ್ಕಪ್ಪಮಾಣಾ ಪರಿಭೋಗಪಾತಿ । **ಗಳಗಳಾಯನ್ತೇತಿ** ಗಜ್ಜನ್ತೇ। **ಕಮ್ಮಾರಗಗ್ಗರಿಯಾತಿ** ಕಮ್ಮಾರುದ್ಧನಪಣಾಳಿಯಾ। **ಧಮಮಾನಾಯಾತಿ** ಭಸ್ತವಾತೇನ ಪೂರಿಯಮಾನಾಯ। **ಇತಿ ವಿದಿತ್ವಾತಿ** - “ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ ಪಧಾನಮನುಯುತ್ತೋ ಸುಖೇನ ನಿಸಿನ್ನೋ, ಘಟ್ಟಯಿಸ್ಸಾಮಿ ನ”ನ್ತಿ ವುತ್ತಪ್ಪಕಾರಂ ಅತ್ತಭಾವಂ ಮಾಪೇತ್ವಾ ನಿಯಾಮಭೂಮಿಯಂ ಇತೋ ಚಿತೋ ಚ ಸಞ್ಚರನ್ತಂ ವಿಜ್ಜುಲತಾಲೋಕೇನ ದಿಸ್ವಾ, “ಕೋ ನು ಖೋ ಏಸೋ ಸತ್ತೋ”ತಿ? ಆವಜ್ಜೇನ್ತೋ, “ಮಾರೋ ಅಯ”ನ್ತಿ ಏವಂ ವಿದಿತ್ವಾ।

ಸುಞ್ಞಗೇಹಾನೀತಿ ಸುಞ್ಞಾಗಾರಾನಿ। **ಸೇಯ್ಯಾತಿ** ಸೇಯ್ಯತ್ಥಾಯ। ಠಸ್ಸಾಮಿ ಚಙ್ಕಮಿಸ್ಸಾಮಿ ನಿಸೀದಿಸ್ಸಾಮಿ ನಿಪಜ್ಜಿಸ್ಸಾಮೀತಿ ಏತದತ್ಥಾಯ ಯೋ ಸುಞ್ಞಾಗಾರಾನಿ ಸೇವತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಸೋ ಮುನಿ ಅತ್ತಸಞ್ಞತೋತಿ** ಸೋ ಬುದ್ಧಮುನಿ ಹತ್ಥಪಾದಕುಕ್ಕುಚ್ಚಾಭಾವೇನ ಸಂಯತತತ್ತಭಾವೋ। **ವೋಸ್ಸಜ್ಜ ಚರೇಯ್ಯ ತತ್ಥ ಸೋತಿ** ಸೋ ತಸ್ಮಿಂ ಅತ್ತಭಾವೇ ಆಲಯಂ ನಿಕನ್ತಿಂ ವೋಸ್ಸಜ್ಜಿತ್ವಾ ಪಹಾಯ ಚರೇಯ್ಯ। **ಪತಿರೂಪಂ ಹಿ ತಥಾವಿಧಸ್ಸ ತನ್ತಿ** ತಾದಿಸಸ್ಸ ತಂಸಣ್ಠಿತಸ್ಸ ಬುದ್ಧಮುನಿನೋ ತಂ ಅತ್ತಭಾವೇ ನಿಕನ್ತಿಂ ವೋಸ್ಸಜ್ಜಿತ್ವಾ ಚರಣಂ ನಾಮ ಪತಿರೂಪಂ ಯುತ್ತಂ ಅನುಚ್ಛವಿಕಂ।

ಚರಕಾತಿ ಸೀಹಬ್ಯಗ್ಘಾದಿಕಾ ಸಞ್ಚರಣಸತ್ತಾ। **ಭೇರವಾತಿ** ಸವಿಞ್ಞಾಣಕಅವಿಞ್ಞಾಣಕಭೇರವಾ। ತತ್ಥ ಸವಿಞ್ಞಾಣಕಾ ಸೀಹಬ್ಯಗ್ಘಾದಯೋ, ಅವಿಞ್ಞಾಣಕಾ ರತ್ತಿಭಾಗೇ ಖಾಣುವಮ್ಮಿಕಾದಯೋ। ತೇಪಿ ಹಿ ತಸ್ಮಿಂ ಕಾಲೇ ಯಕ್ಖಾ ವಿಯ ಉಪಟ್ಠಹನ್ತಿ, ರಜ್ಜುವಲ್ಲಿಯಾದೀನಿ ಸಬ್ಬಾನಿ ಸಪ್ಪಾ ವಿಯ ಉಪಟ್ಠಹನ್ತಿ। **ತತ್ಥಾತಿ** ತೇಸು ಭೇರವೇಸು ಸುಞ್ಞಾಗಾರಗತೋ ಬುದ್ಧಮುನಿ ಲೋಮಚಲನಮತ್ತಕಮ್ಪಿ ನ ಕರೋತಿ।

ಇದಾನಿ ಅಟ್ಠಾನಪರಿಕಪ್ಪಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ **ನಭಂ ಫಲೇಯ್ಯಾತಿ**ಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ **ಫಲೇಯ್ಯಾತಿ** ಕಾಕಪದಂ ವಿಯ ಹೀರಹೀರಸೋ ಫಲೇಯ್ಯ। **ಚಲೇಯ್ಯಾತಿ** ಪೋಕ್ಖರಪತ್ತೇ ವಾತಾಹತೋ ಉದಕಬಿನ್ದು ವಿಯ ಚಲೇಯ್ಯ। **ಸಬ್ಬೇಪಿ ಚೇ ಉರಸಿ ಪಕಪ್ಪಯೇಯ್ಯುನ್ತಿ**

ತಿಖಿಣಸತ್ತಿಸಲ್ಲಂ ಚೇಪಿ ಉರಸ್ಮಿಂ ಚಾರೇಯ್ಯುಂ। **ಉಪಧೀಸೂತಿ** ಖನ್ಧೂಪಧೀಸು। **ತಾಣಂ ನ ಕರೋನ್ತೀ**ತಿ ತಿಖಿಣೇ ಸಲ್ಲೇ ಉರಸ್ಮಿಂ ಚಾರಿಯಮಾನೇ ಭಯೇನ ಗುಮ್ಬನ್ತರಕನ್ದರಾದೀನಿ ಪವಿಸನ್ತಾ ತಾಣಂ ಕರೋನ್ತಿ ನಾಮ। ಬುದ್ಧಾ ಪನ ಸಮುಚ್ಛಿನ್ನಸಬ್ಬಭಯಾ ಏವರೂಪಂ ತಾಣಂ ನಾಮ ನ ಕರೋನ್ತಿ। ಛಟ್ಠಂ।

೭. ಸುಪತಿಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೧೪೩. ಸತ್ತಮೇ **ಪಾದೇ ಪಕ್ಖಾಲೇತ್ವಾ**ತಿ ಉತುಗಾಹಾಪನತ್ಥಂ ಧೋವಿತ್ವಾ। ಬುದ್ಧಾನಂ ಪನ ಸರೀರೇ ರಜೋಜಲ್ಲಂ ನ ಉಪಲಿಮ್ಪತಿ, ಉದಕಮ್ಪಿ ಪೋಕ್ಖರಪತ್ತೇ ಪಕ್ಖಿತ್ತಂ ವಿಯ ವಿವಟ್ಟಿತ್ವಾ ಗಚ್ಛತಿ। ಅಪಿಚ ಖೋ ಧೋತಪಾದಕೇ ಗೇಹೇ ಪಾದೇ ಧೋವಿತ್ವಾ ಪವಿಸನಂ ಪಬ್ಬಜಿತಾನಂ ವತ್ತಂ। ತತ್ಥ ಬುದ್ಧಾನಂ ವತ್ತಭೇದೋ ನಾಮ ನತ್ಥಿ, ವತ್ತಸೀಸೇ ಪನ ಠತ್ವಾ ಧೋವನ್ತಿ। ಸಚೇ ಹಿ ತಥಾಗತೋ ನೇವ ನ್ಹಾಯೇಯ್ಯ, ನ ಪಾದೇ ಧೋವೇಯ್ಯ, "ನಾಯಂ ಮನುಸ್ಸೋ"ತಿ ವದೇಯ್ಯುಂ। ತಸ್ಮಾ ಮನುಸ್ಸಕಿರಿಯಂ ಅಮುಞ್ಚನ್ತೋ ಧೋವತಿ। **ಸತೋ ಸಮ್ಪಜಾನೋ**ತಿ ಸೋಪ್ಪಪರಿಗ್ಗಾಹಕೇನ ಸತಿಸಮ್ಪಜಞ್ಞೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ। **ಉಪಸಙ್ಕಮೀ**ತಿ ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ ಸಬ್ಬರತ್ತಿಂ ಅಬ್ಭೋಕಾಸೇ ಚಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಗನ್ಧಕುಟಿಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ನಿದ್ದಾಯತಿ, ಅತಿವಿಯ ಸುಖಸಯಿತೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಘಟ್ಟಯಿಸ್ಸಾಮಿ ನನ್ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ಉಪಸಙ್ಕಮಿ।

ಕಿಂ ಸೋಪ್ಪಸೀತಿ ಕಿಂ ಸುಪಸಿ, ಕಿಂ ಸೋಪ್ಪಂ ನಾಮಿದಂ ತವಾತಿ ವದತಿ। **ಕಿಂ ನು ಸೋಪ್ಪಸೀ**ತಿ ಕಸ್ಮಾ ನು ಸುಪಸಿ? **ದುಬ್ಭಗೋ ವಿಯಾ**ತಿ ಮತೋ ವಿಯ, ವಿಸಞ್ಞೀ ವಿಯ ಚ। **ಸುಞ್ಞಮಗಾರ**ನ್ತಿ ಸುಞ್ಞಂ ಮೇ ಘರಂ ಲದ್ಧನ್ತಿ ಸೋಪ್ಪಸೀತಿ ವದತಿ। **ಸೂರಿಯೇ ಉಗ್ಗತೇ**ತಿ ಸೂರಿಯಮ್ಹಿ ಉಟ್ಠಿತೇ। ಇದಾನಿ ಹಿ ಅಞ್ಞೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಸಮ್ಮಜ್ಜನ್ತಿ , ಪಾನೀಯಂ ಉಪಟ್ಠಪೇನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖಾಚಾರಗಮನಸಜ್ಜಾ ಭವನ್ತಿ, ತ್ವಂ ಕಸ್ಮಾ ಸೋಪ್ಪಸಿಯೇವ।

ಜಾಲಿನೀತಿ ತಯೋ ಭವೇ ಅಜ್ಝೋತ್ಥರಿತ್ವಾ ಠಿತೇನ "ಅಜ್ಝತ್ತಿಕಸ್ಸುಪಾದಾಯ ಅಟ್ಠಾರಸತಣ್ಹಾವಿಚರಿತಾನೀ"ತಿಆದಿನಾ (ವಿಭ॰ ೮೪೨) ತೇನ ತೇನ ಅತ್ತನೋ ಕೋಟ್ಠಾಸಭೂತೇನ ಜಾಲೇನ ಜಾಲಿನೀ। **ವಿಸತ್ತಿಕಾ**ತಿ ರೂಪಾದೀಸು ತತ್ಥ ತತ್ಥ ವಿಸತ್ತತಾಯ ವಿಸಮೂಲತಾಯ ವಿಸಪರಿಭೋಗತಾಯ ಚ ವಿಸತ್ತಿಕಾ। **ಕುಹಿಞ್ಚಿ ನೇತವೇ**ತಿ ಕತ್ಥಚಿ ನೇತುಂ। **ಸಬ್ಬೂಪಧಿ ಪರಿಕ್ಖಯಾ**ತಿ ಸಬ್ಬೇಸಂ ಖನ್ಧಕಿಲೇಸಾಭಿಸಙ್ಖಾರಕಾಮಗುಣಭೇದಾನಂ ಉಪಧೀನಂ ಪರಿಕ್ಖಯಾ। **ಕಿಂ ತವೇತ್ಥ, ಮಾರಾ**ತಿ, ಮಾರ, ತುಯ್ಹಂ ಕಿಂ ಏತ್ಥ? ಕಸ್ಮಾ ತ್ವಂ ಉಣ್ಣಿಯಾಗುಯಂ ನಿಲೀಯಿತುಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತೀ ಖುದ್ದಕಮಕ್ಖಿಕಾ ವಿಯ ಅನ್ತನ್ತೇನೇವ ಉಜ್ಝಾಯನ್ತೋ ಆಹಿಣ್ಡಸೀತಿ। ಸತ್ತಮಂ।

೮. ನನ್ದತಿಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೧೪೪. ಅಟ್ಠಮಂ ದೇವತಾಸಂಯುತ್ತೇ ವುತ್ತತ್ಥಮೇವ। ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ಪಠಮಆಯುಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೧೪೫. ನವಮೇ **ಅಪ್ಪಂ ವಾ ಭಿಯ್ಯೋ**ತಿ ಭಿಯ್ಯೋ ಜೀವನ್ತೋ ಅಪರಂ ವಸ್ಸಸತಂ ಜೀವಿತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋತಿ, ಪಣ್ಣಾಸಂ ವಾ ಸಟ್ಠಿ ವಾ ವಸ್ಸಾನಿ ಜೀವತಿ। **ಅಜ್ಝಭಾಸೀ**ತಿ ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ "ಮನುಸ್ಸಾನಂ ಅಪ್ಪಮಾಯೂ"ತಿ ಕಥೇತಿ, ದೀಘಭಾವಮಸ್ಸ ಕಥೇಸ್ಸಾಮೀತಿ ಪಚ್ಚನೀಕಸಾತತಾಯ ಅಭಿಭವಿತ್ವಾ ಅಭಾಸಿ।

ನ ನಂ ಹೀಳೇತಿ ತಂ ಆಯುಂ "ಅಪ್ಪಕಮಿದ"ನ್ತಿ ನ ಹೀಳೇಯ್ಯ। **ಖೀರಮತ್ತೋ ವಾ**ತಿ ಯಥಾ ದಹರೋ ಕುಮಾರೋ ಉತ್ತಾನಸೇಯ್ಯಕೋ ಖೀರಂ ಪಿವಿತ್ವಾ ದುಕೂಲಚುಮ್ಬಟಕೇ ನಿಪನ್ನೋ ಅಸಞ್ಞೀ ವಿಯ ನಿದ್ದಾಯತಿ, ಕಸ್ಸಚಿ ಆಯುಂ ಅಪ್ಪಂ ವಾ ದೀಘಂ ವಾತಿ ನ ಚಿನ್ತೇತಿ, ಏವಂ ಸಪ್ಪುರಿಸೋ। **ಚರೇಯ್ಯಾದಿತ್ತಸೀಸೋ ವಾ**ತಿ ಆಯುಂ ಪರಿತ್ತನ್ತಿ ಞತ್ವಾ ಪಜ್ಜಲಿತಸೀಸೋ ವಿಯ ಚರೇಯ್ಯ। ನವಮಂ।

೧೦. ದುತಿಯಆಯುಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೧೪೯. ದಸಮೇ **ನೇಮೀವ ರಥಕುಬ್ಬರ**ನ್ತಿ ಯಥಾ ದಿವಸಂ ಗಚ್ಛನ್ತಸ್ಸ ರಥಸ್ಸ ಚಕ್ಕನೇಮಿ ಕುಬ್ಬರಂ ಅನುಪರಿಯಾಯತಿ ನ ವಿಜಹತಿ, ಏವಂ ಆಯು ಅನುಪರಿಯಾಯತೀತಿ। ದಸಮಂ।

ಪಠಮೋ ವಗ್ಗೋ।

೨. ದುತಿಯವಗ್ಗೋ

೧. ಪಾಸಾಣಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೧೪೭. ದುತಿಯವಗ್ಗಸ್ಸ ಪಠಮೇ **ನಿಸಿನ್ನೋ**ತಿ ಪುಬ್ಬೇ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ಪಧಾನಂ ಪರಿಗ್ಗಣ್ಹನ್ತೋ ನಿಸಿನ್ನೋ। ಮಾರೋಪಿಸ್ಸ ಸುಖನಿಸಿನ್ನಭಾವಂ ಞತ್ವಾ ಘಟ್ಟಯಿಸ್ಸಾಮೀತಿ ಉಪಸಙ್ಕಮನ್ತೋ। **ಪದಾಲೇಸೀ**ತಿ ಪಬ್ಬತಪಿಟ್ಠೇ ಠತ್ವಾ ಪವಿಜ್ಝಿ। ಪಾಸಾಣಾ ನಿರನ್ತರಾ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಅಭಿಹನನ್ತಾ ಪತನ್ತಿ। **ಕೇವಲ**ನ್ತಿ ಸಕಲಂ। **ಸಬ್ಬ**ನ್ತಿ ತಸ್ಸೇವ ವೇವಚನಂ। ಪಠಮಂ।

೨. ಕಿನ್ನುಸೀಹಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೧೪೮. ದುತಿಯೇ **ವಿಚಕ್ಖುಕಮ್ಮಾಯಾ**ತಿ ಪರಿಸಾಯ ಪಞ್ಞಾಚಕ್ಖುಂ ವಿನಾಸೇತುಕಮ್ಯತಾಯ। ಬುದ್ಧಾನಂ ಪನೇಸ ಪಞ್ಞಾಚಕ್ಖುಂ ವಿನಾಸೇತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋತಿ, ಪರಿಸಾಯ ಭೇರವಾರಮ್ಮಣಂ ಸಾವೇನ್ತೋ ವಾ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ ವಾ ಸಕ್ಕೋತಿ। **ವಿಜಿತಾವೀ ನು ಮಞ್ಞಸೀ**ತಿ ಕಿಂ ನು ತ್ವಂ “ವಿಜಿತವಿಜಯೋ ಅಹ”ನ್ತಿ ಮಞ್ಞಸಿ? ಮಾ ಏವಂ ಮಞ್ಞಿ, ನತ್ಥಿ ತೇ ಜಯೋ। **ಪರಿಸಾಸೂ**ತಿ, ಅಟ್ಠಸು ಪರಿಸಾಸು। **ಬಲಪ್ಪತ್ತಾ**ತಿ ದಸಬಲಪ್ಪತ್ತಾ। ದುತಿಯಂ।

೩. ಸಕಲಿಕಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೧೪೯. ತತಿಯೇ **ಮನ್ದಿಯಾ ನೂ**ತಿ ಮನ್ದಭಾವೇನ ಮೋಮೂಹಭಾವೇನ। **ಉದಾಹು ಕಾವೇಯ್ಯಮತ್ತೋ**ತಿ ಉದಾಹು ಯಥಾ ಕವಿ ಕಬ್ಬಂ ಚಿನ್ತೇನ್ತೋ ತೇನ ಕಬ್ಬಕರಣೇನ ಮತ್ತೋ ಸಯತಿ, ಏವಂ ಸಯಸಿ। **ಸಮ್ಪಚುರಾ**ತಿ ಬಹವೋ। **ಕಿಮಿದಂ ಸೋಪ್ಪಸೇ ವಾ**ತಿ ಕಸ್ಮಾ ಇದಂ ಸೋಪ್ಪಂ ಸೋಪ್ಪಸಿಯೇವ? **ಅತ್ಥಂ ಸಮೇಚ್ಚಾ**ತಿ ಅತ್ಥಂ ಸಮಾಗನ್ತ್ವಾ ಪಾಪುಣಿತ್ವಾ। ಮಯ್ಹಂ ಹಿ ಅಸಙ್ಗಹೋ ನಾಮ ಸಙ್ಗಹವಿಪನ್ನೋ ವಾ ಅತ್ಥೋ ನತ್ಥಿ। **ಸಲ್ಲ**ನ್ತಿ ತಿಖಿಣಂ ಸತ್ತಿಸಲ್ಲಂ। **ಜಗ್ಗಂ ನ ಸಙ್ಕೇ**ತಿ ಯಥಾ ಏಕಚ್ಚೋ ಸೀಹಪಥಾದೀಸು ಜಗ್ಗನ್ತೋ ಸಙ್ಕತಿ, ತಥಾ ಅಹಂ ಜಗ್ಗನ್ತೋಪಿ ನ ಸಙ್ಕಾಮಿ। **ನಪಿ ಭೇಮಿ ಸೋತ್ತು**ನ್ತಿ ಯಥಾ ಏಕಚ್ಚೋ ಸೀಹಪಥಾದೀಸುಯೇವ ಸುಪಿತುಂ ಭಾಯತಿ, ಏವಂ ಅಹಂ ಸುಪಿತುಮ್ಪಿ ನ ಭಾಯಾಮಿ। **ನಾನುತಪನ್ತಿ ಮಾಮ**ನ್ತಿ ಯಥಾ ಆಚರಿಯಸ್ಸ ವಾ ಅನ್ತೇವಾಸಿಕಸ್ಸ ವಾ ಅಫಾಸುಕೇ ಜಾತೇ ಉದ್ದೇಸಪರಿಪುಚ್ಛಾಯ ರಿತತ್ತಾ ಅನ್ತೇವಾಸಿಂ ರತ್ತಿನ್ದಿವಾ ಅತಿಕ್ಕಮನ್ತಾ ಅನುತಪನ್ತಿ, ಏವಂ ಮಂ ನಾನುತಪನ್ತಿ। ನ ಹಿ ಮಯ್ಹಂ ಕಿಞ್ಚಿ ಅಪರಿನಿಟ್ಠಿತಕಮ್ಮಂ ನಾಮ ಅತ್ಥಿ। ತೇನೇವಾಹ **ಹಾನಿಂ ನ ಪಸ್ಸಾಮಿ ಕುಹಿಞ್ಚಿ ಲೋಕೇ**ತಿ। ತತಿಯಂ।

೪. ಪತಿರೂಪಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೧೫೦. ಚತುತ್ಥೇ **ಅನುರೋಧವಿರೋಧೇಸೂ**ತಿ ರಾಗಪಟಿಘೇಸು। **ಮಾ ಸಜ್ಜಿತ್ಥೋ ತದಾಚರ**ನ್ತಿ ಏವಂ ಧಮ್ಮಕಥಂ ಆಚರನ್ತೋ ಮಾ ಲಗ್ಗಿ। ಧಮ್ಮಕಥಂ ಕಥೇನ್ತಸ್ಸ ಹಿ ಏಕಚ್ಚೇ ಸಾಧುಕಾರಂ ದದನ್ತಿ, ತೇಸು ರಾಗೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ। ಏಕಚ್ಚೇ ಅಸಕ್ಕಚ್ಚಂ ಸುಣನ್ತಿ, ತೇಸು ಪಟಿಘೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ। ಇತಿ ಧಮ್ಮಕಥಿಕೋ ಅನುರೋಧವಿರೋಧೇಸು ಸಜ್ಜತಿ ನಾಮ। ತ್ವಂ ಏವಂ ಮಾ ಸಜ್ಜಿತ್ಥೋತಿ ವದತಿ।

ಯದಞ್ಞಮನುಸಾಸತೀತಿ ಯಂ ಅಞ್ಞಂ ಅನುಸಾಸತಿ, ತಂ। ಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಹಿತಾನುಕಮ್ಪೀ ಹಿತೇನ ಅನುಪಕಮ್ಪತಿ। ಯಸ್ಮಾ ಚ ಹಿತಾನುಕಮ್ಪೀ , ತಸ್ಮಾ ಅನುರೋಧವಿರೋಧೇಹಿ ವಿಪ್ಪಮುತ್ತೋ ತಥಾಗತೋತಿ। ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ಮಾನಸಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೧೫೧. ಪಞ್ಚಮೇ ಆಕಾಸೇ ಚರನ್ತೇಪಿ ಬನ್ಧತೀತಿ **ಅನ್ತಲಿಕ್ಖಚರೋ। ಪಾಸೋ**ತಿ ರಾಗಪಾಸೋ। **ಮಾನಸೋ**ತಿ ಮನಸಮ್ಪಯುತ್ತೋ। ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ಪತ್ತಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೧೫೨. ಛಟ್ಠೇ **ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಉಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧಾನಂ ಉಪಾದಾಯಾ**ತಿ ಪಞ್ಚ ಉಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೇ ಆದಿಯಿತ್ವಾ, ಸಭಾವಸಾಮಞ್ಞಲಕ್ಖಣವಸೇನ ನಾನಪ್ಪಕಾರತೋ ವಿಭಜಿತ್ವಾ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ। **ಸನ್ದಸ್ಸೇತೀ**ತಿ ಖನ್ಧಾನಂ ಸಭಾವಲಕ್ಖಣಾದೀನಿ ದಸ್ಸೇತಿ। **ಸಮಾದಪೇತೀ**ತಿ ಗಣ್ಹಾಪೇತಿ। **ಸಮುತ್ತೇಜೇತೀ**ತಿ ಸಮಾದಾನಮ್ಹಿ ಉಸ್ಸಾಹಂ ಜನೇತಿ। **ಸಮ್ಪಹಂಸೇತೀ**ತಿ ಪಟಿವಿದ್ಧಗುಣೇನ ವೋದಾಪೇತಿ ಜೋತಾಪೇತಿ। **ಅಟ್ಠಿಂ ಕತ್ವಾ**ತಿ ಅತ್ಥಿಕಂ ಕತ್ವಾ, ''ಅಯಂ ನೋ ಅಧಿಗನ್ತಬ್ಬೋ ಅತ್ಥೋ''ತಿ ಏವಂ ಸಲ್ಲಕ್ಖೇತ್ವಾ ತಾಯ ದೇಸನಾಯ ಅತ್ಥಿಕಾ ಹುತ್ವಾ। **ಮನಸಿ ಕತ್ವಾ**ತಿ ಚಿತ್ತೇ ಠಪೇತ್ವಾ। **ಸಬ್ಬಚೇತಸೋ ಸಮನ್ನಾಹರಿತ್ವಾ**ತಿ ಸಬ್ಬೇನ ತೇನ ಕಮ್ಮಕಾರಕಚಿತ್ತೇನ ಸಮನ್ನಾಹರಿತ್ವಾ। **ಓಹಿತಸೋತಾ**ತಿ ಠಪಿತಸೋತಾ। **ಅಬ್ಭೋಕಾಸೇ ನಿಕ್ಖಿತ್ತಾ**ತಿ ಓತಾಪನತ್ಥಾಯ ಠಪಿತಾ।

ರೂಪಂ ವೇದಯಿತಂ ಸಞ್ಞಾನ್ತಿ, ಏತೇ ರೂಪಾದಯೋ ತಯೋ ಖನ್ಧಾ। **ಯಞ್ಚ ಸಙ್ಖತ**ನ್ತಿ ಇಮಿನಾ ಸಙ್ಖಾರಕ್ಖನ್ಧೋ ಗಹಿತೋ। **ಏವಂ ತತ್ಥ ವಿರಜ್ಜತೀ**ತಿ ''ಏಸೋ ಅಹಂ ನ ಹೋಮಿ, ಏತಂ ಮಯ್ಹಂ ನ ಹೋತೀ''ತಿ ಪಸ್ಸನ್ತೋ ಏವಂ ತೇಸು ಖನ್ಧೇಸು ವಿರಜ್ಜತಿ। **ಖೇಮತ್ತ**ನ್ತಿ ಖೇಮೀಭೂತಂ ಅತ್ತಭಾವಂ। ಇಮಿನಾ ಫಲಕ್ಖಣಂ ದಸ್ಸೇತಿ। **ಅನ್ವೇಸ**ನ್ತಿ ಭವಯೋನಿಗತಿಠಿತಿಸತ್ತಾವಾಸಸಙ್ಖಾತೇಸು ಸಬ್ಬಟ್ಠಾನೇಸು ಪರಿಯೇಸಮಾನಾ। **ನಾಜ್ಝಗಾ**ತಿ ನ ಪಸ್ಸೇತಿ। ಛಟ್ಠಂ।

೭. ಛಫಸ್ಸಾಯತನಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೧೫೩. ಸತ್ತಮೇ **ಫಸ್ಸಾಯತನಾನ**ನ್ತಿ ಸಞ್ಜಾತಿಸಮೋಸರಣಟ್ಠೇನ ಛದ್ವಾರಿಕಸ್ಸ ಫಸ್ಸಸ್ಸ ಆಯತನಾನಂ। **ಭಯಭೇರವಂ ಸದ್ದ**ನ್ತಿ ಮೇಘದುನ್ದುಭಿಅಸನಿಪಾತಸದ್ದಸದಿಸಂ ಭಯಜನಕಂ ಸದ್ದಂ। **ಪಥವೀ ಮಞ್ಞೇ ಉನ್ದ್ರೀಯತೀ**ತಿ ಅಯಂ ಮಹಾಪಥವೀ ಪಟಪಟಸದ್ದಂ ಕುರುಮಾನಾ ವಿಯ ಅಹೋಸಿ। **ಏತ್ಥ ಲೋಕೋ ವಿಮುಚ್ಛಿತೋ**ತಿ ಏತೇಸು ಛಸು ಆರಮ್ಮಣೇಸು ಲೋಕೋ ಅಧಿಮುಚ್ಛಿತೋ। **ಮಾರಧೇಯ್ಯ**ನ್ತಿ ಮಾರಸ್ಸ ಠಾನಭೂತಂ ತೇಭೂಮಕವಟ್ಟಂ। ಸತ್ತಮಂ।

೮. ಪಿಣ್ಡಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೧೫೪. ಅಟ್ಠಮೇ **ಪಾಹುನಕಾನಿ ಭವನ್ತೀ**ತಿ ತಥಾರೂಪೇ ನಕ್ಖತ್ತೇ ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಪೇಸೇತಬ್ಬಾನಿ ಪಾಹುನಕಾನಿ ಭವನ್ತಿ, ಆಗನ್ತುಕಪಣ್ಣಾಕಾರದಾನಾನಿ ವಾ। ಸಯಂವರಣದಿವಸೇ ಸಮವಯಜಾತಿಗೋತ್ತಾ ಕುಮಾರಕಾ ತತೋ ತತೋ ಸನ್ನಿಪತನ್ತಿ। ಕುಮಾರಿಕಾಯೋಪಿ ಅತ್ತನೋ ಅತ್ತನೋ ವಿಭವಾನುರೂಪೇನ ಅಲಙ್ಕತಾ ತಹಂ ತಹಂ ವಿಚರನ್ತಿ। ತತ್ರ ಕುಮಾರಿಕಾಯೋಪಿ ಯಥಾರುಚಿಕಾನಂ ಕುಮಾರಕಾನಂ ಪಣ್ಣಾಕಾರಂ ಪೇಸೇನ್ತಿ, ಕುಮಾರಕಾಪಿ ಕುಮಾರಿಕಾನಂ ಅಞ್ಞಸ್ಮಿಂ ಅಸತಿ ಅನ್ತಮಸೋ ಮಾಲಾಗುಳೇನಪಿ ಪರಿಕ್ಖಿಪನ್ತಿ। **ಅನ್ವಾವಿಟ್ಠೋ**ತಿ ಅನು ಆವಿಟ್ಠೋ। ತಂದಿವಸಂ ಕಿರ ಪಞ್ಚಸತಾ ಕುಮಾರಿಕಾಯೋ ಉಯ್ಯಾನಕೀಳಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿಯೋ ಪಟಿಪಥೇ ಸತ್ಥಾರಂ ದಿಸ್ವಾ ಛಣಪೂವಂ ದದೇಯ್ಯುಂ। ಸತ್ಥಾ ತಾಸಂ ದಾನಾನುಮೋದನತ್ಥಂ ಪಕಿಣ್ಣಕಧಮ್ಮದೇಸನಂ ದೇಸೇಯ್ಯ, ದೇಸನಾಪರಿಯೋಸಾನೇ ಸಬ್ಬಾಪಿ ಸೋತಾಪತ್ತಿಫಲೇ ಪತಿಟ್ಠಹೇಯ್ಯುಂ। ಮಾರೋ ತಾಸಂ ಸಮ್ಪತ್ತಿಯಾ ಅನ್ತರಾಯಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮೀತಿ ಅನ್ವಾವಿಸಿ। ಪಾಳಿಯಂ ಪನ **ಮಾ ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ ಪಿಣ್ಡಮಲತ್ಥಾ**ತಿ ಏತ್ತಕಂಯೇವ ವುತ್ತನ್ತಿ।

ಕಿಂ ಪನ ಸತ್ಥಾ ಮಾರಾವಟ್ಟನಂ ಅಜಾನಿತ್ವಾ ಪವಿಟ್ಠೋತಿ? ಆಮ ಅಜಾನಿತ್ವಾ। ಕಸ್ಮಾ? ಅನಾವಜ್ಜನತಾಯ। ಬುದ್ಧಾನಞ್ಹಿ - "ಅಸುಕಟ್ಠಾನೇ ಭತ್ತಂ ಲಭಿಸ್ಸಾಮ, ನ ಲಭಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ಆವಜ್ಜನಂ ನ ಅನನುಚ್ಛವಿಕಂ। ಪವಿಟ್ಠೋ ಪನ ಮನುಸ್ಸಾನಂ ಉಪಚಾರಭೇದಂ ದಿಸ್ವಾ, "ಕಿಂ ಇದ"ನ್ತಿ? ಆವಜ್ಜೇನ್ತೋ ಞತ್ವಾ, "ಆಮಿಸತ್ಥಂ ಮಾರಾವಟ್ಟನಂ ಭಿನ್ದಿತುಂ ಅನನುಚ್ಛವಿಕ"ನ್ತಿ ಅಭಿನ್ದಿತ್ವಾವ ನಿಕ್ಖನ್ತೋ।

ಉಪಸಙ್ಕಮೀತಿ ಅಮಿತ್ತವಿಜಯೇನ ವಿಯ ತುಟ್ಠೋ ಸಕಲಗಾಮೇ ಕಟಚ್ಛುಮತ್ತಮ್ಪಿ ಭತ್ತಂ ಅಲಭಿತ್ವಾ ಗಾಮತೋ ನಿಕ್ಖಮನ್ತಂ ಭಗವನ್ತಂ ಗಾಮಿಯಮನುಸ್ಸವೇಸೇನ ಉಪಸಙ್ಕಮಿ। **ತಥಾಹಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮೀ**ತಿ ಇದಂ ಸೋ ಮುಸಾ ಭಾಸತಿ। ಏವಂ ಕಿರಸ್ಸ ಅಹೋಸಿ - "ಮಯಾ ಏವಂ ವುತ್ತೇ ಪುನ ಪವಿಸಿಸ್ಸತಿ, ಅಥ ನಂ ಗಾಮದಾರಕಾ 'ಸಕಲಗಾಮೇ ಚರಿತ್ವಾ ಕಟಚ್ಛುಭಿಕ್ಖಮ್ಪಿ ಅಲಭಿತ್ವಾ ಗಾಮತೋ ನಿಕ್ಖಮ್ಮ ಪುನ ಪವಿಟ್ಠೋಸೀ'ತಿಆದೀನಿ ವತ್ವಾ ಉಪ್ಪಣ್ಡೇಸ್ಸನ್ತೀ"ತಿ। ಭಗವಾ ಪನ - "ಸಚಾಯಂ ಮಂ ಏವಂ ವಿಹೇಠೇಸ್ಸತಿ ಮುದ್ಧಮಸ್ಸೇವ ಸತ್ತಧಾ ಫಲಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ತಸ್ಮಿಂ ಅನುಕಮ್ಪಾಯ ಅಪವಿಸಿತ್ವಾ ಗಾಥಾದ್ವಯಮಾಹ।

ತತ್ಥ **ಪಸವೀ**ತಿ ಜನೇಸಿ ನಿಪ್ಫಾದೇಸಿ। **ಆಸಜ್ಜಾ**ತಿ ಆಸಾದೇತ್ವಾ ಘಟ್ಟೇತ್ವಾ। **ನ ಮೇ ಪಾಪಂ ವಿಪಚ್ಚತೀ**ತಿ ಮಮ ಪಾಪಂ ನ ಪಚ್ಚತಿ। **ನಿಪ್ಫಲಂ ಏತ**ನ್ತಿ ಕಿಂ ನು ತ್ವಂ ಏವಂ ಮಞ್ಞಸಿ? ಮಾ ಏವಂ ಮಞ್ಞಿ, ಅತ್ಥಿ ತಯಾ ಕತಸ್ಸ ಪಾಪಸ್ಸ ಫಲನ್ತಿ ದೀಪೇತಿ। **ಕಿಞ್ಚನ**ನ್ತಿ ಮದ್ದಿತುಂ ಸಮತ್ಥಂ ರಾಗಕಿಞ್ಚನಾದಿ ಕಿಲೇಸಜಾತಂ। **ಆಭಸ್ಸರಾ ಯಥಾ**ತಿ ಯಥಾ ಆಭಸ್ಸರಾ ದೇವಾ ಸಪ್ಪೀತಿಕಜ್ಝಾನೇನ ಯಾಪೇನ್ತಾ ಪೀತಿಭಕ್ಖಾ ನಾಮ ಹೋನ್ತಿ, ಏವಂ ಭವಿಸ್ಸಾಮಾತಿ। ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ಕಸ್ಸಕಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೧೫೫. ನವಮೇ **ನಿಬ್ಬಾನಪಟಿಸಂಯುತ್ತಾಯಾ**ತಿ ನಿಬ್ಬಾನಂ ಅಪದಿಸಿತ್ವಾ ಪವತ್ತಾಯ। **ಹಟಹಟಕೇಸೋ**ತಿ ಪುರಿಮಕೇಸೇ ಪಚ್ಛತೋ, ಪಚ್ಛಿಮಕೇಸೇ ಪುರತೋ ವಾಮಪಸ್ಸಕೇಸೇ ದಕ್ಖಿಣತೋ, ದಕ್ಖಿಣಪಸ್ಸಕೇಸೇ ವಾಮತೋ ಹರಿತ್ವಾ ಹರಿತ್ವಾ ವಿಪ್ಪಕಿಣ್ಣಕೇಸೋ। **ಮಮ ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸವಿಞ್ಞಾಣಾಯತನ**ನ್ತಿ ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣೇನ ಸಮ್ಪಯುತ್ತೋ ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸೋಪಿ ವಿಞ್ಞಾಣಾಯತನಮ್ಪಿ ಮಮೇವಾತಿ। ಏತ್ಥ ಚ ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸೇನ ವಿಞ್ಞಾಣಸಮ್ಪಯುತ್ತಕಾ ಧಮ್ಮಾ ಗಹಿತಾ, ವಿಞ್ಞಾಣಾಯತನೇನ ಸಬ್ಬಾನಿಪಿ ಚಕ್ಖುದ್ವಾರೇ ಉಪ್ಪನ್ನಾನಿ ಆವಜ್ಜನಾದಿವಿಞ್ಞಾಣಾನಿ। ಸೋತದ್ವಾರಾದೀಸುಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। ಮನೋದ್ವಾರೇ ಪನ **ಮನೋ**ತಿ ಸಾವಜ್ಜನಕಂ ಭವಙ್ಗಚಿತ್ತಂ। **ಧಮ್ಮಾ**ತಿ ಆರಮ್ಮಣಧಮ್ಮಾ। **ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸೋ**ತಿ ಸಾವಜ್ಜನೇನ ಭವಙ್ಗೇನ ಸಮ್ಪಯುತ್ತಫಸ್ಸೋ। **ವಿಞ್ಞಾಣಾಯತನ**ನ್ತಿ ಜವನಚಿತ್ತಂ ತದಾರಮ್ಮಣಮ್ಪಿ ವಟ್ಟತಿ।

ತವೇವ ಪಾಪಿಮ, ಚಕ್ಖೂತಿ ಯಂ ಲೋಕೇ ತಿಮಿರಕಾಚಾದೀಹಿ ಉಪದ್ದುತಂ ಅನೇಕರೋಗಾಯತನಂ ಉಪಕ್ಕವಿಪಕ್ಕಂ ಅನ್ತಮಸೋ ಕಾಣಚಕ್ಖುಪಿ, ಸಬ್ಬಂ ತಂ ತವೇವ ಭವತು। ರೂಪಾದೀಸುಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ।

ಯಂ ವದನ್ತೀತಿ ಯಂ ಭಣ್ಡಕಂ "ಮಮ ಇದ"ನ್ತಿ ವದನ್ತಿ। **ಯೇ ವದನ್ತಿ ಮಮನ್ತಿ ಚಾ**ತಿ ಯೇ ಚ ಪುಗ್ಗಲಾ "ಮಮ"ನ್ತಿ ವದನ್ತಿ। **ಏತ್ಥ ಚೇ ತೇ ಮನೋ ಅತ್ಥೀ**ತಿ ಏತೇಸು ಚ ಠಾನೇಸು ಯದಿ ಚಿತ್ತಂ ಅತ್ಥಿ। **ನ ಮೇ ಸಮಣ ಮೋಕ್ಖಸೀ**ತಿ ಸಮಣ ಮಯ್ಹಂ ವಿಸಯತೋ ನ ಮುಚ್ಚಿಸ್ಸಸಿ। **ಯಂ ವದನ್ತೀ**ತಿ ಯಂ ಭಣ್ಡಕಂ ವದನ್ತಿ, ನ ತಂ ಮಯ್ಹಂ। **ಯೇ ವದನ್ತೀ**ತಿ ಯೇಪಿ ಪುಗ್ಗಲಾ ಏವಂ ವದನ್ತಿ, ನ ತೇ ಅಹಂ। **ನ ಮೇ ಮಗ್ಗಮ್ಪಿ ದಕ್ಖಸೀ**ತಿ ಭವಯೋನಿಗತಿಆದೀಸು ಮಯ್ಹಂ ಗತಮಗ್ಗಮ್ಪಿ ನ ಪಸ್ಸಸಿ। ನವಮಂ।

೧೦. ರಜ್ಜಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೧೫೬. ದಸಮೇ **ಅಹನಂ ಅಘಾತಯ**ನ್ತಿ ಅಹನನ್ತೇನ ಅಘಾತಯನ್ತೇನ। **ಅಜಿನಂ ಅಜಾಪಯ**ನ್ತಿ ಪರಸ್ಸ ಧನಜಾನಿಂ ಅಕರೋನ್ತೇನ ಅಕಾರಾಪೇನ್ತೇನ। **ಅಸೋಚಂ ಅಸೋಚಾಪಯ**ನ್ತಿ ಅಸೋಚನ್ತೇನ ಅಸೋಚಾಪಯನ್ತೇನ। ಇತಿ ಭಗವಾ

ಅಧಮ್ಮಿಕರಾಜೂನಂ ರಜ್ಜೇ ವಿಜಿತೇ ದಣ್ಡಕರಪೀಳಿತೇ ಮನುಸ್ಸೇ ದಿಸ್ವಾ ಕಾರುಞ್ಞವಸೇನ ಏವಂ ಚಿನ್ತೇಸಿ। **ಉಪಸಙ್ಕಮೀತಿ** "ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ 'ಸಕ್ಕಾ ನು ಖೋ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇತು'ನ್ತಿ ಚಿನ್ತೇಸಿ, ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇತುಕಾಮೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ರಜ್ಜಞ್ಚ ನಾಮೇತಂ ಪಮಾದಟ್ಠಾನಂ, ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇನ್ತೇ ಸಕ್ಕಾ ಓತಾರಂ ಲಭಿತುಂ, ಗಚ್ಛಾಮಿ ಉಸ್ಸಾಹಮಸ್ಸ ಜನೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ಉಪಸಙ್ಕಮಿ। **ಇದ್ಧಿಪಾದಾತಿ** ಇಜ್ಝನಕಕೋಟ್ಠಾಸಾ । **ಭಾವಿತಾತಿ** ವಡ್ಢಿತಾ। **ಬಹುಲೀಕತಾತಿ** ಪುನಪ್ಪುನಂ ಕತಾ। **ಯಾನೀಕತಾತಿ** ಯುತ್ತಯಾನಂ ವಿಯ ಕತಾ। **ವತ್ಥುಕತಾತಿ** ಪತಿಟ್ಠಟ್ಠೇನವತ್ಥುಕತಾ। **ಅನುಟ್ಠಿತಾತಿ** ಅವಿಜಹಿತಾ ನಿಚ್ಚಾನುಬದ್ಧಾ। **ಪರಿಚಿತಾತಿ** ಸಾತಚ್ಚಕಿರಿಯಾಯ ಸುಪರಿಚಿತಾ ಕತಾ ಇಸ್ಸಾಸಸ್ಸ ಅವಿರಾಧಿತವೇಧಿಹತ್ಥೋ ವಿಯ। **ಸುಸಮಾರದ್ಧಾತಿ** ಸುಟ್ಠು ಸಮಾರದ್ಧಾ ಪರಿಪುಣ್ಣಭಾವನಾ। **ಅಧಿಮುಚ್ಚೇಯ್ಯಾತಿ** ಚಿನ್ತೇಯ್ಯ।

ಪಬ್ಬತಸ್ಸಾತಿ ಪಬ್ಬತೋ ಭವೇಯ್ಯ। **ದ್ವಿತ್ತಾವಾತಿ** ತಿಟ್ಠತು ಏಕೋ ಪಬ್ಬತೋ, ದ್ವಿಕ್ಖತ್ತುಮ್ಪಿ ತಾವ ಮಹನ್ತೋ ಸುವಣ್ಣಪಬ್ಬತೋ ಏಕಸ್ಸ ನಾಲಂ, ನ ಪರಿಯತ್ತೋತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಇತಿ ವಿದ್ವಾ ಸಮಞ್ಚರೇತಿ** ಏವಂ ಜಾನನ್ತೋ ಸಮಂ ಚರೇಯ್ಯ। **ಯತೋನಿದಾನನ್ತಿ** ದುಕ್ಖಂ ನಾಮ ಪಞ್ಚಕಾಮಗುಣನಿದಾನಂ, ತಂ ಯತೋನಿದಾನಂ ಹೋತಿ, ಏವಂ ಯೋ ಅದಕ್ಖಿ। **ಕಥಂ ನಮೇಯ್ಯಾತಿ** ಸೋ ಜನ್ತು ತೇಸು ದುಕ್ಖಸ್ಸ ನಿದಾನಭೂತೇಸು ಕಾಮೇಸು ಕೇನ ಕಾರಣೇನ ನಮೇಯ್ಯ। **ಉಪಧಿಂ ವಿದಿತ್ವಾತಿ** ಕಾಮಗುಣಉಪಧಿಂ "ಸಙ್ಗೋ ಏಸೋ, ಲಗ್ಗನಮೇತ"ನ್ತಿ ಏವಂ ವಿದಿತ್ವಾ। **ತಸ್ಸೇವ ಜನ್ತು ವಿನಯಾಯ ಸಿಕ್ಖೇತಿ** ತಸ್ಸೇವ ಉಪಧಿಸ್ಸ ವಿನಯಾಯ ಸಿಕ್ಖೇಯ್ಯ। ದಸಮಂ।

ದುತಿಯೋ ವಗ್ಗೋ।

೩. ತತಿಯವಗ್ಗೋ

೧. ಸಮ್ಬಹುಲಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೧೫೭. ತತಿಯವಗ್ಗಸ್ಸ ಪಠಮೇ **ಜಟಣ್ಡುವೇನಾತಿ** ಜಟಾಚುಮ್ಬಟಕೇನ। **ಅಜಿನಕ್ಖಿಪನಿವತ್ಥೋತಿ** ಸಖುರಂ ಅಜಿನಚಮ್ಮಂ ಏಕಂ ನಿವತ್ಥೋ ಏಕಂ ಪಾರುತೋ। **ಉದುಮ್ಬರದಣ್ಡನ್ತಿ** ಅಪ್ಪಿಚ್ಛಭಾವಪ್ಪಕಾಸನತ್ಥಂ ಈಸಕಂ ವಙ್ಕಂ ಉದುಮ್ಬರದಣ್ಡಂ ಗಹೇತ್ವಾ। **ಏತದವೋಚಾತಿ** ಲೋಕೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ವಚನಂ ನಾಮ ಸುಸ್ಸೂಸನ್ತಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಸುಪಿ ಪಬ್ಬಜಿತಸ್ಸ, ಪಬ್ಬಜಿತೇಸುಪಿ ಮಹಲ್ಲಕಸ್ಸಾತಿ ಮಹಲ್ಲಕಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಪಬ್ಬಜಿತವೇಸಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಪಧಾನಭೂಮಿಯಂ ಕಮ್ಮಂ ಕರೋನ್ತೇ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಹತ್ಥಂ ಉಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಏತಂ "ದಹರಾ ಭವನ್ತೋ"ತಿಆದಿವಚನಂ ಅವೋಚ। **ಓಕಮ್ಪೇತ್ವಾತಿ** ಹನುಕೇನ ಉರಂ ಪಹರನ್ತೋ ಅಧೋನತಂ ಕತ್ವಾ। **ಜಿವ್ಹಂ ನಿಲ್ಲಾಲೇತ್ವಾತಿ** ಕಬರಮಹಾಜಿವ್ಹಂ ನೀಹರಿತ್ವಾ ಉದ್ಧಮಧೋ ಉಭಯಪಸ್ಸೇಸು ಚ ಲಾಲೇತ್ವಾ। **ತಿವಿಸಾಖನ್ತಿ** ತಿಸಾಖಂ। **ನಲಾಟಿಕನ್ತಿ** ಭಕುಟಿಂ, ನಲಾಟೇ ಉಟ್ಠಿತಂ ವಲಿತ್ತಯನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಪಕ್ಕಾಮೀತಿ** ತುಮ್ಹೇ ಜಾನನ್ತಾನಂ ವಚನಂ ಅಕತ್ವಾ ಅತ್ತನೋವ ತೇಲೇ ಪಚ್ಚಿಸ್ಸಥಾತಿ ವತ್ವಾ ಏಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಗತೋ। ಪಠಮಂ।

೨. ಸಮಿದ್ಧಿಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೧೫೮. ದುತಿಯೇ **ಲಾಭಾ ವತ ಮೇ, ಸುಲದ್ಧಂ ವತ ಮೇತಿ** ಏವರೂಪಸ್ಸ ಸತ್ಥು ಚೇವ ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಚ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀನಞ್ಚ ಲದ್ಧತ್ತಾ ಮಯ್ಹಂ ಲಾಭಾ ಮಯ್ಹಂ ಸುಲದ್ಧನ್ತಿ। ಸೋ ಕಿರಾಯಸ್ಮಾ ಪಚ್ಚೂಸೇ ಮೂಲಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ಸಮ್ಮಸಿತ್ವಾ "ಅರಹತ್ತಂ ಗಹೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಪಾಸಾದಿಕಂ ತಾವ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಬುದ್ಧಧಮ್ಮಸಙ್ಘಗುಣೇ ಆವಜ್ಜೇತ್ವಾ ಚಿತ್ತಕಲ್ಲತಂ ಉಪ್ಪಾದೇತ್ವಾ ಚಿತ್ತಂ ಹಾಸೇತ್ವಾ ತೋಸೇತ್ವಾ ನಿಸಿನ್ನೋ। ತೇನಸ್ಸ ಏವಮಹೋಸಿ। **ಉಪಸಙ್ಕಮೀತಿ** "ಅಯಂ ಸಮಿದ್ಧಿ ಭಿಕ್ಖು ಪಾಸಾದಿಕಂ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ಗಹೇತ್ವಾ ನಿಸಿನ್ನಸದಿಸೋ, ಯಾವ ಮೂಲಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಅರಹತ್ತಂ ನ ಗಣ್ಹಾತಿ, ತಾವಸ್ಸ ಅನ್ತರಾಯಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಉಪಸಙ್ಕಮಿ। **ಗಚ್ಛ ತ್ವನ್ತಿ** ಸತ್ಥಾ ಸಕಲಜಮ್ಬುದೀಪಂ ಓಲೋಕೇನ್ತೋ "ತಸ್ಮಿಂಯೇವ ಠಾನೇ ತಸ್ಸ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ಸಪ್ಪಾಯಂ

ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಅದ್ದಸ, ತಸ್ಮಾ ಏವಮಾಹ। **ಸತಿಪಞ್ಞಾ ಚ ಮೇ ಬುದ್ಧಾ**ತಿ ಮಯಾ ಸತಿ ಚ ಪಞ್ಞಾ ಚ ಞಾತಾ। **ಕರಸ್ಸು ರೂಪಾನೀ**ತಿ ಬಹೂನಿಪಿ ವಿಭಿಂಸಕಾರಹಾನಿ ರೂಪಾನಿ ಕರಸ್ಸು। **ನೇವ ಮಂ ಬ್ಯಾಧಯಿಸ್ಸಸೀ**ತಿ ಮಂ ನೇವ ವೇಧಯಿಸ್ಸಸಿ ನ ಕಮ್ಪಸ್ಸೇಸಿ। ದುತಿಯಂ।

೩. ಗೋಧಿಕಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೧೫೯. ತತಿಯೇ **ಇಸಿಗಿಲಿಪಸ್ಸೇ**ತಿ ಇಸಿಗಿಲಿಸ್ಸ ನಾಮ ಪಬ್ಬತಸ್ಸ ಪಸ್ಸೇ। **ಕಾಳಸಿಲಾಯ**ನ್ತಿ ಕಾಳವಣ್ಣಾಯ ಸಿಲಾಯಂ। **ಸಾಮಯಿಕಂ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿ**ನ್ತಿ ಅಪ್ಪಿತಪ್ಪಿತಕ್ಖಣೇ ಪಚ್ಚನೀಕಧಮ್ಮೇಹಿ ವಿಮುಚ್ಚತಿ, ಆರಮ್ಮಣೇ ಚ ಅಧಿಮುಚ್ಚತೀತಿ ಲೋಕಿಯಸಮಾಪತ್ತಿ ಸಾಮಯಿಕಾ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿ ನಾಮ। **ಫುಸೀ**ತಿ ಪಟಿಲಭಿ। **ಪರಿಹಾಯೀ**ತಿ ಕಸ್ಮಾ ಯಾವ ಛಟ್ಠಂ ಪರಿಹಾಯಿ? ಸಾಬಾಧತ್ತಾ। ಥೇರಸ್ಸ ಕಿರ ವಾತಪಿತ್ತಸೇಮ್ಹವಸೇನ ಅನುಸಾಯಿಕೋ ಆಬಾಧೋ ಅತ್ಥಿ, ತೇನ ಸಮಾಧಿಸ್ಸ ಸಪ್ಪಾಯೇ ಉಪಕಾರಕಧಮ್ಮೇ ಪೂರೇತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋತಿ, ಅಪ್ಪಿತಪ್ಪಿತಾಯ ಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ ಪರಿಹಾಯತಿ।

ಯಂನೂನಾಹಂ ಸತ್ಥಂ ಆಹರೇಯ್ಯನ್ತಿ ಸೋ ಕಿರ ಚಿನ್ತೇಸಿ, ಯಸ್ಮಾ ಪರಿಹೀನಜ್ಝಾನಸ್ಸ ಕಾಲಙ್ಕರೋತೋ ಅನಿಬದ್ಧಾ ಗತಿ ಹೋತಿ, ಅಪರಿಹೀನಜ್ಝಾನಸ್ಸ ನಿಬದ್ಧಾ ಗತಿ ಹೋತಿ, ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕೇ ನಿಬ್ಬತ್ತತಿ, ತಸ್ಮಾ ಸತ್ಥಂ ಆಹರಿತುಕಾಮೋ ಅಹೋಸಿ। **ಉಪಸಙ್ಕಮೀ**ತಿ – "ಅಯಂ ಸಮಣೋ ಸತ್ಥಂ ಆಹರಿತುಕಾಮೋ, ಸತ್ಥಾಹರಣಞ್ಚ ನಾಮೇತಂ ಕಾಯೇ ಚ ಜೀವಿತೇ ಚ ಅನಪೇಕ್ಖಸ್ಸ ಹೋತಿ। ಯೋ ಏವಂ ಕಾಯೇ ಚ ಜೀವಿತೇ ಚ ಅನಪೇಕ್ಖೋ ಹೋತಿ, ಸೋ ಮೂಲಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ಸಮ್ಮಸಿತ್ವಾ ಅರಹತ್ತಮ್ಪಿ ಗಹೇತುಂ ಸಮತ್ಥೋ ಹೋತಿ, ಮಯಾ ಪನ ಪಟಿಬಾಹಿತೋಪಿ ಏಸ ನ ಓರಮಿಸ್ಸತಿ, ಸತ್ಥಾರಾ ಪಟಿಬಾಹಿತೋ ಓರಮಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಥೇರಸ್ಸ ಅತ್ಥಕಾಮೋ ವಿಯ ಹುತ್ವಾ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ।

ಜಲಾತಿ ಜಲಮಾನಾ। **ಪಾದೇ ವನ್ದಾಮಿ ಚಕ್ಖುಮಾ**ತಿ ಪಞ್ಚಹಿ ಚಕ್ಖೂಹಿ ಚಕ್ಖುಮಾ ತವ ಪಾದೇ ವನ್ದಾಮಿ। **ಜುತಿನ್ಧರಾ**ತಿ ಆನುಭಾವಧರಾ। **ಅಪ್ಪತ್ತಮಾನಸೋ**ತಿ ಅಪ್ಪತ್ತಅರಹತ್ತೋ। **ಸೇಖೋ**ತಿ ಸೀಲಾದೀನಿ ಸಿಕ್ಖಮಾನೋ ಸಕರಣೀಯೋ। **ಜನೇ ಸುತಾ**ತಿ ಜನೇ ವಿಸ್ಸುತಾ। **ಸತ್ಥಂ ಆಹರಿತಂ ಹೋತೀ**ತಿ ಥೇರೋ ಕಿರ "ಕಿಂ ಮಯ್ಹಂ ಇಮಿನಾ ಜೀವಿತೇನಾ"ತಿ? ಉತ್ತಾನೋ ನಿಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ಸತ್ಥೇನ ಗಲನಾಳಿಂ ಛಿನ್ದಿ, ದುಕ್ಖಾ ವೇದನಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿಂಸು। ಥೇರೋ ವೇದನಂ ವಿಕ್ಖಮ್ಭೇತ್ವಾ ತಂಯೇವ ವೇದನಂ ಪರಿಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಸತಿಂ ಉಪಟ್ಠಪೇತ್ವಾ ಮೂಲಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ಸಮ್ಮಸನ್ತೋ ಅರಹತ್ತಂ ಪತ್ವಾ ಸಮಸೀಸೀ ಹುತ್ವಾ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯಿ। **ಸಮಸೀಸೀ** ನಾಮ ತಿವಿಧೋ ಹೋತಿ ಇರಿಯಾಪಥಸಮಸೀಸೀ, ರೋಗಸಮಸೀಸೀ, ಜೀವಿತಸಮಸೀಸೀತಿ।

ತತ್ಥ ಯೋ ಠಾನಾದೀಸು ಇರಿಯಾಪಥೇಸು ಅಞ್ಞತರಂ ಅಧಿಟ್ಠಾಯ – "ಇಮಂ ಅಕೋಪೇತ್ವಾವ ಅರಹತ್ತಂ ಪಾಪುಣಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ವಿಪಸ್ಸನಂ ಪಟ್ಠಪೇತಿ, ಅಥಸ್ಸ ಅರಹತ್ತಪ್ಪತ್ತಿ ಚ ಇರಿಯಾಪಥಕೋಪನಞ್ಚ ಏಕಪ್ಪಹಾರೇನೇವ ಹೋತಿ। ಅಯಂ **ಇರಿಯಾಪಥಸಮಸೀಸೀ** ನಾಮ। ಯೋ ಪನ ಚಕ್ಖುರೋಗಾದೀಸು ಅಞ್ಞತರಸ್ಮಿಂ ಸತಿ – "ಇತೋ ಅನುಟ್ಠಿತೋವ ಅರಹತ್ತಂ ಪಾಪುಣಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ವಿಪಸ್ಸನಂ ಪಟ್ಠಪೇತಿ, ಅಥಸ್ಸ ಅರಹತ್ತಪ್ಪತ್ತಿ ಚ ರೋಗತೋ ವುಟ್ಠಾನಞ್ಚ ಏಕಪ್ಪಹಾರೇನೇವ ಹೋತಿ। ಅಯಂ **ರೋಗಸಮಸೀಸೀ** ನಾಮ। ಕೇಚಿ ಪನ ತಸ್ಮಿಂಯೇವ ಇರಿಯಾಪಥೇ ತಸ್ಮಿಞ್ಚ ರೋಗೇ ಪರಿನಿಬ್ಬಾನವಸೇನೇತ್ಥ ಸಮಸೀಸಿತಂ ಪಞ್ಞಾಪೇನ್ತಿ। ಯಸ್ಸ ಪನ ಆಸವಕ್ಖಯೋ ಚ ಜೀವಿತಕ್ಖಯೋ ಚ ಏಕಪ್ಪಹಾರೇನೇವ ಹೋತಿ। ಅಯಂ **ಜೀವಿತಸಮಸೀಸೀ** ನಾಮ। ವುತ್ತಮ್ಪಿ ಚೇತಂ – "ಯಸ್ಸ ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಅಪುಬ್ಬಂ ಅಚರಿಮಂ ಆಸವಪರಿಯಾದಾನಞ್ಚ ಹೋತಿ ಜೀವಿತಪರಿಯಾದಾನಞ್ಚ, ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ ಪುಗ್ಗಲೋ ಸಮಸೀಸೀ"ತಿ (ಪು॰ ಪ॰ ೧೬)।

ಏತ್ಥ ಚ ಪವತ್ತಿಸೀಸಂ ಕಿಲೇಸಸೀಸನ್ತಿ ದ್ವೇ ಸೀಸಾನಿ। ತತ್ಥ **ಪವತ್ತಿಸೀಸಂ** ನಾಮ ಜೀವಿತಿನ್ದ್ರಿಯಂ, **ಕಿಲೇಸಸೀಸಂ** ನಾಮ ಅವಿಜ್ಜಾ। ತೇಸು ಜೀವಿತಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಚುತಿಚಿತ್ತಂ ಖೇಪೇತಿ, ಅವಿಜ್ಜಾ ಮಗ್ಗಚಿತ್ತಂ। ದ್ವಿನ್ನಂ ಚಿತ್ತಾನಂ ಏಕತೋ ಉಪ್ಪಾದೋ ನತ್ಥಿ। ಮಗ್ಗಾನನ್ತರಂ ಪನ ಫಲಂ, ಫಲಾನನ್ತರಂ ಭವಙ್ಗಂ, ಭವಙ್ಗತೋ ವುಟ್ಠಾಯ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಣಂ, ತಂ ಪರಿಪುಣ್ಣಂ ವಾ ಹೋತಿ ಅಪರಿಪುಣ್ಣಂ

ವಾ। ತಿಖಿಣೇನ ಅಸಿನಾ ಸೀಸೇ ಛಿಜ್ಜನ್ತೇಪಿ ಹಿ ಏಕೋ ವಾ ದ್ವೇ ವಾ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಣವಾರಾ ಅವಸ್ಸಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿಯೇವ, ಚಿತ್ತಾನಂ ಪನ ಲಹುಪರಿವತ್ತಿತಾಯ ಆಸವಕ್ಖಯೋ ಚ ಜೀವಿತಪರಿಯಾದಾನಞ್ಚ ಏಕಕ್ಖಣೇ ವಿಯ ಪಞ್ಞಾಯತಿ।

ಸಮೂಲಂ ತಣ್ಹಮಬ್ಬುಯ್ಹಾತಿ ಅವಿಜ್ಜಾಮೂಲೇನ ಸಮೂಲಕಂ ತಣ್ಹಂ ಅರಹತ್ತಮಗ್ಗೇನ ಉಪ್ಪಾಟೇತ್ವಾ। **ಪರಿನಿಬ್ಬುತೋತಿ** ಅನುಪಾದಿಸೇಸನಿಬ್ಬಾನೇನ ಪರಿನಿಬ್ಬುತೋ।

ವಿವತ್ತಕ್ಖನ್ಧನ್ತಿ ಪರಿವತ್ತಕ್ಖನ್ಧಂ। **ಸೇಮಾನನ್ತಿ** ಉತ್ತಾನಂ ಹುತ್ವಾ ಸಯಿತಂ ಹೋತಿ। ಥೇರೋ ಪನ ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ಉತ್ತಾನಕೋ ಸಯಿತೋ, ತಥಾಪಿಸ್ಸ ದಕ್ಖಿಣೇನ ಪಸ್ಸೇನ ಪರಿಚಿತಸಯನತ್ತಾ ಸೀಸಂ ದಕ್ಖಿಣತೋವ ಪರಿವತ್ತಿತ್ವಾ ಠಿತಂ। **ಧೂಮಾಯಿತತ್ತನ್ತಿ** ಧೂಮಾಯಿತಭಾವಂ। ತಸ್ಮಿಂ ಹಿ ಖಣೇ ಧೂಮವಲಾಹಕಾ ವಿಯ ತಿಮಿರವಲಾಹಕಾ ವಿಯ ಚ ಉಟ್ಠಹಿಂಸು। **ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಸಮನ್ವೇಸತೀತಿ** ಪಟಿಸನ್ಧಿಚಿತ್ತಂ ಪರಿಯೇಸತಿ। **ಅಪ್ಪತಿಟ್ಠಿತೇನಾತಿ** ಪಟಿಸನ್ಧಿವಿಞ್ಞಾಣೇನ ಅಪ್ಪತಿಟ್ಠಿತೇನ, ಅಪ್ಪತಿಟ್ಠಿತಕಾರಣಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಬೇಲುವಪಣ್ಡುವೀಣನ್ತಿ** ಬೇಲುವಪಕ್ಕಂ ವಿಯ ಪಣ್ಡುವಣ್ಣಂ ಸುವಣ್ಣಮಹಾವೀಣಂ। **ಆದಾಯಾತಿ** ಕಚ್ಛೇ ಠಪೇತ್ವಾ। **ಉಪಸಙ್ಕಮೀತಿ** "ಗೋಧಿಕತ್ಥೇರಸ್ಸ ನಿಬ್ಬತ್ತಟ್ಠಾನಂ ನ ಜಾನಾಮಿ, ಸಮಣಂ ಗೋತಮಂ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ ನಿಕ್ಕಙ್ಖೋ ಭವಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಖುದ್ದಕದಾರಕವಣ್ಣೀ ಹುತ್ವಾ ಉಪಸಙ್ಕಮಿ। **ನಾಧಿಗಚ್ಛಾಮೀತಿ** ನ ಪಸ್ಸಾಮಿ। **ಸೋಕಪರೇತಸ್ಸಾತಿ** ಸೋಕೇನ ಫುಟ್ಠಸ್ಸ। **ಅಭಸ್ಸಥಾತಿ** ಪಾದಪಿಟ್ಠಿಯಂ ಪತಿತಾ। ತತಿಯಂ।

೪. ಸತ್ತವಸ್ಸಾನುಬನ್ಧಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೧೬೦. ಚತುತ್ಥೇ **ಸತ್ತ ವಸ್ಸಾನೀತಿ** ಪುರೇ ಬೋಧಿಯಾ ಛಬ್ಬಸ್ಸಾನಿ, ಬೋಧಿತೋ ಪಚ್ಛಾ ಏಕಂ ವಸ್ಸಂ। **ಓತಾರಾಪೇಕ್ಖೋತಿ** "ಸಚೇ ಸಮಣಸ್ಸ ಗೋತಮಸ್ಸ ಕಾಯದ್ವಾರಾದೀಸು ಕಿಞ್ಚಿದೇವ ಅನನುಚ್ಛವಿಕಂ ಪಸ್ಸಾಮಿ, ಚೋದೇಸ್ಸಾಮಿ ನ"ನ್ತಿ ಏವಂ ವಿವರಂ ಅಪೇಕ್ಖಮಾನೋ। **ಅಲಭಮಾನೋತಿ** ರಥರೇಣುಮತ್ತಮ್ಪಿ ಅವಕ್ಖಲಿತಂ ಅಪಸ್ಸನ್ತೋ। ತೇನಾಹ -

"ಸತ್ತ ವಸ್ಸಾನಿ ಭಗವನ್ತಂ, ಅನುಬನ್ಧಿಂ ಪದಾಪದಂ।
ಓತಾರಂ ನಾಧಿಗಚ್ಛಿಸ್ಸಂ, ಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಸತೀಮತೋ"ತಿ॥ (ಸು॰ ನಿ॰ ೪೪೮)।

ಉಪಸಙ್ಕಮೀತಿ "ಅಜ್ಜ ಸಮಣಂ ಗೋತಮಂ ಅತಿಗಹೇತ್ವಾ ಗಮಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಉಪಸಙ್ಕಮಿ।

ಝಾಯಸೀತಿ ಝಾಯನ್ತೋ ಅವಜ್ಝಾಯನ್ತೋ ನಿಸಿನ್ನೋಸೀತಿ ವದತಿ। **ವಿತ್ತಂ ನು ಜೀನೋತಿ** ಸತಂ ವಾ ಸಹಸ್ಸಂ ವಾ ಜಿತೋಸಿ ನು। **ಆಗುಂ ನು ಗಾಮಸ್ಮಿನ್ತಿ**, ಕಿಂ ನು ಅನ್ತೋಗಾಮೇ ಪಮಾಣಾತಿಕ್ಕನ್ತಂ ಪಾಪಕಮ್ಮಂ ಅಕಾಸಿ, ಯೇನ ಅಞ್ಞೇಸಂ ಮುಖಂ ಓಲೋಕೇತುಂ ಅವಿಸಹನ್ತೋ ಅರಞ್ಞೇ ವಿಚರಸಿ? **ಸಕ್ಖಿನ್ತಿ** ಮಿತ್ತಭಾವಂ।

ಪಲಿಖಾಯಾತಿ ಖಣಿತ್ವಾ। **ಭವಲೋಭಜಪ್ಪನ್ತಿ** ಭವಲೋಭಸಙ್ಖಾತಂ ತಣ್ಹಂ। **ಅನಾಸವೋ ಝಾಯಾಮೀತಿ** ನಿತ್ತಣ್ಹೋ ಹುತ್ವಾ ದ್ವೀಹಿ ಝಾನೇಹಿ ಝಾಯಾಮಿ। **ಪಮತ್ತಬನ್ಧೂತಿ** ಮಾರಂ ಆಲಪತಿ। ಸೋ ಹಿ ಯೇಕೇಚಿ ಲೋಕೇ ಪಮತ್ತಾ, ತೇಸಂ ಬನ್ಧು।

ಸಚೇ ಮಗ್ಗಂ ಅನುಬುದ್ಧನ್ತಿ ಯದಿ ತಯಾ ಮಗ್ಗೋ ಅನುಬುದ್ಧೋ। **ಅಪೇಹೀತಿ** ಅಪಯಾಹಿ। **ಅಮಚ್ಚುಧೇಯ್ಯನ್ತಿ** ಮಚ್ಚುನೋ ಅನೋಕಾಸಭೂತಂ ನಿಬ್ಬಾನಂ। **ಪಾರಗಾಮಿನೋತಿ** ಯೇಪಿ ಪಾರಂ ಗತಾ, ತೇಪಿ ಪಾರಗಾಮಿನೋ। ಯೇಪಿ ಪಾರಂ ಗಚ್ಛಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಯೇಪಿ ಪಾರಂ ಗನ್ತುಕಾಮಾ, ತೇಪಿ ಪಾರಗಾಮಿನೋ।

ವಿಸೂಕಾಯಿಕಾನೀತಿ ಮಾರವಿಸೂಕಾನಿ। **ವಿಸೇವಿತಾನೀತಿ** ವಿರುದ್ಧಸೇವಿತಾನಿ, "ಅಪ್ಪಮಾಯು ಮನುಸ್ಸಾನಂ, ಅಚ್ಚಯನ್ತಿ ಅಹೋರತ್ತಾ"ತಿ ವುತ್ತೇ। "ದೀಘಮಾಯು ಮನುಸ್ಸಾನಂ, ನಾಚ್ಚಯನ್ತಿ ಅಹೋರತ್ತಾ"ತಿಆದೀನಿ ಪಟಿಲೋಮಕಾರಣಾನಿ।

ವಿಪ್ಫನ್ದಿತಾನೀತಿ, ತಮ್ಹಿ ತಮ್ಹಿ ಕಾಲೇ ಹತ್ಥಿರಾಜವಣ್ಣಸಪ್ಪವಣ್ಣಾದಿದಸ್ಸನಾನಿ। **ನಿಬ್ಬೇಜನೀಯಾತಿ** ಉಕ್ಕಣ್ಠನೀಯಾ।

ಅನುಪರಿಯಗಾತಿಆದೀಸು ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ಅತೀತವಚನಂ ಕತಂ, ಅತ್ಥೋ ಪನ ವಿಕಪ್ಪವಸೇನ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ಇದಂ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ - ಯಥಾ ಮೇದವಣ್ಣಂ ಪಾಸಾಣಂ ವಾಯಸೋ ದಿಸ್ವಾ - "ಅಪಿ ನಾಮೇತ್ಥ ಮುದುಂ ವಿನ್ದೇಯ್ಯಾಮ, ಅಪಿ ಅಸ್ಸಾದೋ ಸಿಯಾ"ತಿ ಅನುಪರಿಗಚ್ಛೇಯ್ಯ, ಅಥ ಸೋ ತತ್ಥ ಅಸ್ಸಾದಂ ಅಲಭಿತ್ವಾವ ವಾಯಸೋ ಏತ್ತೋ ಅಪಕ್ಕಮೇಯ್ಯ, ತತೋ ಪಾಸಾಣಾ ಅಪಗಚ್ಛೇಯ್ಯ, ಏವಂ ಮಯಮ್ಪಿ ಸೋ ಕಾಕೋ ವಿಯ ಸೇಲಂ ಗೋತಮಂ ಆಸಜ್ಜ ಅಸ್ಸಾದಂ ವಾ ಸನ್ಥವಂ ವಾ ಅಲಭನ್ತಾ ಗೋತಮಾ ನಿಬ್ಬಿನ್ದಿತ್ವಾ ಅಪಗಚ್ಛಾಮ। ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ಮಾರಧೀತುಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೧೬೧. ಪಞ್ಚಮೇ **ಅಭಾಸಿತ್ವಾತಿ** ಏತ್ಥ ಅ-ಕಾರೋ ನಿಪಾತಮತ್ತಂ, ಭಾಸಿತ್ವಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ಅಭಾಸಯಿತ್ವಾತಿಪಿ ಪಾಠೋ। **ಉಪಸಙ್ಕಮಿಂಸೂತಿ** "ಗೋಪಾಲಕದಾರಕಂ ವಿಯ ದಣ್ಡಕೇನ ಭೂಮಿಂ ಲೇಖಂ ದತ್ವಾ ಅತಿವಿಯ ದುಮ್ಮನೋ ಹುತ್ವಾ ನಿಸಿನ್ನೋ। 'ಕಿನ್ನು ಖೋ ಕಾರಣ'ನ್ತಿ? ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ, ಜಾನಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ಉಪಸಙ್ಕಮಿಂಸು।

ಸೋಚಸೀತಿ ಚಿನ್ತೇಸಿ। **ಆರಞ್ಞಮಿವ ಕುಞ್ಜರನ್ತಿ** ಯಥಾ ಅರಞ್ಞತೋ ಪೇಸಿತಗಣಿಕಾರಹತ್ಥಿನಿಯೋ ಆರಞ್ಞಕಂ ಕುಞ್ಜರಂ ಇತ್ಥಿಕುತ್ತದಸ್ಸನೇನ ಪಲೋಭೇತ್ವಾ ಬನ್ಧಿತ್ವಾ ಆನಯನ್ತಿ, ಏವಂ ಆನಯಿಸ್ಸಾಮ। **ಮಾರಧೇಯ್ಯನ್ತಿ** ತೇಭೂಮಕವಟ್ಟಂ।

ಉಪಸಙ್ಕಮಿಂಸೂತಿ - "ತುಮ್ಹೇ ಥೋಕಂ ಅಧಿವಾಸೇಥ, ಮಯಂ ತಂ ಆನೇಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ಪಿತರಂ ಸಮಸ್ಸಾಸೇತ್ವಾ ಉಪಸಙ್ಕಮಿಂಸು। **ಉಚ್ಚಾವಚಾತಿ** ನಾನಾವಿಧಾ। **ಏಕಸತಂ ಏಕಸತನ್ತಿ** ಏಕೇಕಂ ಸತಂ ಸತಂ ಕತ್ವಾ। **ಕುಮಾರಿವಣ್ಣಸತನ್ತಿ** ಇಮಿನಾ ನಯೇನ ಕುಮಾರಿಅತ್ತಭಾವಾನಂ ಸತಂ।

ಅತ್ಥಸ್ಸ ಪತ್ತಿಂ ಹದಯಸ್ಸ ಸನ್ತಿನ್ತಿ, ದ್ವೀಹಿಪಿ ಪದೇಹಿ ಅರಹತ್ತಮೇವ ಕಥೇಸಿ। **ಸೇನನ್ತಿ** ಕಿಲೇಸಸೇನಂ। ಸಾ ಹಿ ಪಿಯರೂಪಸಾತರೂಪಾ ನಾಮ। **ಏಕಾಹಂ ಝಾಯನ್ತಿ** ಏಕೋ ಅಹಂ ಝಾಯನ್ತೋ। **ಸುಖಮನುಬೋಧಿನ್ತಿ** ಅರಹತ್ತಸುಖಂ ಅನುಬುಜ್ಝಿಂ। ಇದಂ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ - ಪಿಯರೂಪಂ ಸಾತರೂಪಂ ಸೇನಂ ಜಿನಿತ್ವಾ ಅಹಂ ಏಕೋ ಝಾಯನ್ತೋ "ಅತ್ಥಸ್ಸ ಪತ್ತಿಂ ಹದಯಸ್ಸ ಸನ್ತಿ"ನ್ತಿ ಸಙ್ಖಂ ಗತಂ ಅರಹತ್ತಸುಖಂ ಅನುಬುಜ್ಝಿಂ। ತಸ್ಮಾ ಜನೇನ ಮಿತ್ತಸನ್ಥವಂ ನ ಕರೋಮಿ, ತೇನೇವ ಚ ಮೇ ಕಾರಣೇನ ಕೇನಚಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಕ್ಖೀ ನ ಸಮ್ಪಜ್ಜತೀತಿ।

ಕಥಂವಿಹಾರೀಬಹುಲೋತಿ ಕತಮೇನ ವಿಹಾರೇನ ಬಹುಲಂ ವಿಹರನ್ತೋ। **ಅಲದ್ಧಾತಿ** ಅಲಭಿತ್ವಾ। **ಯೋತಿ** ನಿಪಾತಮತ್ತಂ। ಇದಂ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ - ಕತಮೇನ ಝಾನೇನ ಬಹುಲಂ ಝಾಯನ್ತಂ ತಂ ಪುಗ್ಗಲಂ ಕಾಮಸಞ್ಞಾ ಅಲಭಿತ್ವಾವ ಪರಿಬಾಹಿರಾ ಹೋನ್ತೀತಿ।

ಪಸ್ಸದ್ಧಕಾಯೋತಿ ಚತುತ್ಥಜ್ಝಾನೇನ ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸಕಾಯಸ್ಸ ಪಸ್ಸದ್ಧತ್ತಾ ಪಸ್ಸದ್ಧಕಾಯೋ। **ಸುವಿಮುತ್ತಚಿತ್ತೋತಿ** ಅರಹತ್ತಫಲವಿಮುತ್ತಿಯಾ ಸುಟ್ಠು ವಿಮುತ್ತಚಿತ್ತೋ। **ಅಸಙ್ಖರಾನೋತಿ** ತಯೋ ಕಮ್ಮಾಭಿಸಙ್ಖಾರೇ ಅನಭಿಸಙ್ಖರೋನ್ತೋ। **ಅನೋಕೋತಿ** ಅನಾಲಯೋ। **ಅಞ್ಞಾಯ ಧಮ್ಮನ್ತಿ** ಚತುಸಚ್ಚಧಮ್ಮಂ ಜಾನಿತ್ವಾ। **ಅವಿತಕ್ಕಝಾಯೀತಿ** ಅವಿತಕ್ಕೇನ ಚತುತ್ಥಜ್ಝಾನೇನ ಝಾಯನ್ತೋ। **ನ ಕುಪ್ಪತೀತಿ**ಆದೀಸು ದೋಸೇನ ನ ಕುಪ್ಪತಿ, ರಾಗೇನ ನ ಸರತಿ, ಮೋಹೇನ ನ ಥಿನೋ। ಇಮೇಸು ತೀಸು ಮೂಲಕಿಲೇಸೇಸು ಗಹಿತೇಸು ದಿಯಡ್ಢಕಿಲೇಸಸಹಸ್ಸಂ ಗಹಿತಮೇವ ಹೋತಿ। ಪಠಮಪದೇನ ವಾ ಬ್ಯಾಪಾದನೀವರಣಂ ಗಹಿತಂ, ದುತಿಯೇನ ಕಾಮಚ್ಛನ್ದನೀವರಣಂ, ತತಿಯೇನ ಥಿನಂ ಆದಿಂ ಕತ್ವಾ ಸೇಸನೀವರಣಾನಿ। ಇತಿ ಇಮಿನಾ ನೀವರಣಪ್ಪಹಾನೇನ ಖೀಣಾಸವಂ ದಸ್ಸೇತಿ।

ಪಞ್ಚೋಘತಿಣ್ಣೋತಿ ಪಞ್ಚದ್ವಾರಿಕಂ ಕಿಲೇಸೋಘಂ ತಿಣ್ಣೋ। **ಛಟ್ಠನ್ತಿ** ಮನೋದ್ವಾರಿಕಮ್ಪಿ ಛಟ್ಠಂ ಕಿಲೇಸೋಘಂ ಅತರಿ। ಪಞ್ಚೋಘಗ್ಗಹಣೇನ ವಾ ಪಞ್ಚೋರಮ್ಭಾಗಿಯಾನಿ ಸಂಯೋಜನಾನಿ , ಛಟ್ಠಗ್ಗಹಣೇನ ಪಞ್ಚುದ್ಧಮ್ಭಾಗಿಯಾನಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾನಿ। **ಗಣಸಙ್ಘಚಾರೀ**ತಿ ಗಣೇ ಚ ಸಙ್ಘೇ ಚ ಚರತೀತಿ ಸತ್ಥಾ ಗಣಸಙ್ಘಚಾರೀ ನಾಮ। **ಅದ್ಧಾ ಚರಿಸ್ಸನ್ತೀ**ತಿ ಅಞ್ಞೇಪಿ ಸದ್ಧಾ ಬಹುಜನಾ ಏಕಂಸೇನ ಚರಿಸ್ಸನ್ತಿ। **ಅಯನ್ತಿ** ಅಯಂ ಸತ್ಥಾ। **ಅನೋಕೋ**ತಿ ಅನಾಲಯೋ।

ಅಚ್ಛೇಜ್ಜ ನೇಸ್ಸತೀತಿ ಅಚ್ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ನಯಿಸ್ಸತಿ, ಮಚ್ಚುರಾಜಸ್ಸ ಹತ್ಥತೋ ಅಚ್ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ನಿಬ್ಬಾನಪಾರಂ ನಯಿಸ್ಸತೀತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। **ನಯಮಾನಾನನ್ತಿ** ನಯಮಾನೇಸು।

ಸೇಲಂವ ಸಿರಸೂಹಚ್ಚ, ಪಾತಾಲೇ ಗಾಧಮೇಸಥಾತಿ ಮಹನ್ತಂ ಕೂಟಾಗಾರಪ್ಪಮಾಣಂ ಸಿಲಂ ಸೀಸೇ ಠಪೇತ್ವಾ ಪಾತಾಲೇ ಪತಿಟ್ಠಗವೇಸನಂ ವಿಯ। **ಖಾಣುಂವ ಉರಸಾಸಜ್ಜಾ**ತಿ ಉರಸಿ ಖಾಣುಂ ಪಹರಿತ್ವಾ ವಿಯ। **ಅಪೇಥಾ**ತಿ ಅಪಗಚ್ಛಥ। ಇಮಸ್ಮಿಂ ಠಾನೇ ಸಙ್ಗೀತಿಕಾರಾ “ಇದಮವೋಚಾ”ತಿ ದೇಸನಂ ನಿಟ್ಠಪೇತ್ವಾ **ದದ್ದಲ್ಲಮಾನಾ**ತಿ ಗಾಥಂ ಆಹಂಸು। ತತ್ಥ **ದದ್ದಲ್ಲಮಾನಾ**ತಿ ಅತಿವಿಯ ಜಲಮಾನಾ ಸೋಭಮಾನಾ। **ಆಗಞ್ಛುನ್ತಿ** ಆಗತಾ। **ಪನುದೀ**ತಿ ನೀಹರಿ। **ತೂಲಂ ಭಟ್ಠಂವ ಮಾಲುತೋ**ತಿ ಯಥಾ ಫಲತೋ ಭಟ್ಠಂ ಸಿಮ್ಬಲಿತೂಲಂ ವಾ ಪೋಟಕಿತೂಲಂ ವಾ ವಾತೋ ಪನುದತಿ ನೀಹರತಿ, ಏವಂ ಪನುದೀತಿ। ಪಞ್ಚಮಂ।

ತತಿಯೋ ವಗ್ಗೋ।

ಇತಿ ಸಾರತ್ಥಪ್ಪಕಾಸಿನಿಯಾ

ಸಂಯುತ್ತನಿಕಾಯ-ಅಟ್ಠಕಥಾಯ

ಮಾರಸಂಯುತ್ತವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೫. ಭಿಕ್ಖುನೀಸಂಯುತ್ತಂ

೧. ಆಳವಿಕಾಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೧೬೨. ಭಿಕ್ಖುನೀಸಂಯುತ್ತಸ್ಸ ಪಠಮೇ **ಆಳವಿಕಾ**ತಿ ಆಳವಿಯಂ ಜಾತಾ ಆಳವಿನಗರತೋಯೇವ ಚ ನಿಕ್ಖಮ್ಮ ಪಬ್ಬಜಿತಾ। **ಅನ್ಧವನ**ನ್ತಿ ಕಸ್ಸಪಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಚೇತಿಯೇ ನವಕಮ್ಮತ್ಥಾಯ ಧನಂ ಸಮಾದಪೇತ್ವಾ ಆಗಚ್ಛನ್ತಸ್ಸ ಯಸೋಧರಸ್ಸ ನಾಮ ಧಮ್ಮಭಾಣಕಸ್ಸ ಅರಿಯಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಅಕ್ಖೀನಿ ಉಪ್ಪಾಟೇತ್ವಾ ತತ್ಥೇವ ಅಕ್ಖಿಭೇದಪ್ಪತ್ತೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ ಚೋರಸತೇಹಿ ನಿವುತ್ಥತ್ತಾ ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ "ಅನ್ಧವನ"ನ್ತಿ ಸಙ್ಖಂ ಗತಂ ವನಂ। ತಂ ಕಿರ ಸಾವತ್ಥಿತೋ ದಕ್ಖಿಣಪಸ್ಸೇ ಗಾವುತಮತ್ತೇ ಹೋತಿ ರಾಜಾರಕ್ಖಾಯ ಗುತ್ತಂ। ತತ್ಥ ಪವಿವೇಕಕಾಮಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಚ ಭಿಕ್ಖುನಿಯೋ ಚ ಗಚ್ಛನ್ತಿ। ತಸ್ಮಾ ಅಯಮ್ಪಿ ಕಾಯವಿವೇಕತ್ಥಿನೀ ಯೇನ ತಂ ವನಂ, ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ। **ನಿಸ್ಸರಣ**ನ್ತಿ ನಿಬ್ಬಾನಂ। **ಪಞ್ಞಾಯಾ**ತಿ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಣಞಾಣೇನ। **ನ ತ್ವಂ ಜಾನಾಸಿ ತಂ ಪದ**ನ್ತಿ ತ್ವಂ ಏತಂ ನಿಬ್ಬಾನಪದಂ ವಾ ನಿಬ್ಬಾನಗಾಮಿಮಗ್ಗಪದಂ ವಾ ನ ಜಾನಾಸಿ। **ಸತ್ತಿಸೂಲೂಪಮಾ**ತಿ ವಿನಿವಿಜ್ಝನಟ್ಠೇನ ಸತ್ತಿಸೂಲಸದಿಸಾ। **ಖನ್ಧಾಸಂ ಅಧಿಕುಟ್ಟನಾ**ತಿ ಖನ್ಧಾ ತೇಸಂ ಅಧಿಕುಟ್ಟನಭಣ್ಡಿಕಾ। ಪಠಮಂ।

೨. ಸೋಮಾಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೧೬೩. ದುತಿಯೇ **ಠಾನ**ನ್ತಿ ಅರಹತ್ತಂ। **ದುರಭಿಸಮ್ಭವ**ನ್ತಿ ದುಪ್ಪಸಹಂ। **ದ್ವಙ್ಗುಲಪಞ್ಞಾಯಾ**ತಿ ಪರಿತ್ತಪಞ್ಞಾಯ। ಯಸ್ಮಾ ವಾ ದ್ವೀಹಿ ಅಙ್ಗುಲೇಹಿ ಕಪ್ಪಾಸವಟ್ಟಿಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಸುತ್ತಂ ಕನ್ತನ್ತಿ, ತಸ್ಮಾ ಇತ್ಥೀ "ದ್ವಙ್ಗುಲಪಞ್ಞಾ"ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। **ಞಾಣಮ್ಹಿ ವತ್ತಮಾನಮ್ಹೀ**ತಿ ಫಲಸಮಾಪತ್ತಿಞಾಣೇ ಪವತ್ತಮಾನೇ। **ಧಮ್ಮಂ ವಿಪಸ್ಸತೋ**ತಿ ಚತುಸಚ್ಚಧಮ್ಮಂ ವಿಪಸ್ಸನ್ತಸ್ಸ, ಪುಬ್ಬಭಾಗೇ ವಾ ವಿಪಸ್ಸನಾಯ ಆರಮ್ಮಣಭೂತಂ ಖನ್ಧಪಞ್ಚಕಮೇವ। **ಕಿಞ್ಚಿ ವಾ ಪನ ಅಞ್ಞಸ್ಮೀ**ತಿ ಅಞ್ಞಂ ವಾ ಕಿಞ್ಚಿ "ಅಹಂ ಅಸ್ಮೀ"ತಿ ತಣ್ಹಾಮಾನದಿಟ್ಠಿವಸೇನ ಯಸ್ಸ ಸಿಯಾ। ದುತಿಯಂ।

೩. ಕಿಸಾಗೋತಮೀಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೧೬೪. ತತಿಯೇ **ಕಿಸಾಗೋತಮೀ**ತಿ ಅಪ್ಪಮಂಸಲೋಹಿತತಾಯ ಕಿಸಾ, ಗೋತಮೀತಿ ಪನಸ್ಸಾ ನಾಮಂ। ಪುಬ್ಬೇ ಕಿರ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ಏಕಸ್ಮಿಂ ಕುಲೇ ಅಸೀತಿಕೋಟಿಧನಂ ಸಬ್ಬಂ ಅಙ್ಗಾರಾವ ಜಾತಂ। ಕುಟುಮ್ಬಿಕೋ ಅಙ್ಗಾರಜಾತಾನಿ ಅನೀಹರಿತ್ವಾ - "ಅವಸ್ಸಂ ಕೋಚಿ ಪುಞ್ಞವಾ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ತಸ್ಸ ಪುಞ್ಞೇನ ಪುನ ಪಾಕತಿಕಂ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಸುವಣ್ಣಹಿರಞ್ಞಸ್ಸ ಚಾಟಿಯೋ ಪೂರೇತ್ವಾ ಆಪಣೇ ಠಪೇತ್ವಾ ಸಮೀಪೇ ನಿಸೀದಿ। ಅಥೇಕಾ ದುಗ್ಗತಕುಲಸ್ಸ ಧೀತಾ - "ಅಡ್ಢಮಾಸಕಂ ಗಹೇತ್ವಾ ದಾರುಸಾಕಂ ಆಹರಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ವೀಥಿಂ ಗತಾ ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಕುಟುಮ್ಬಿಕಂ ಆಹ - "ಆಪಣೇ ತಾವ ಧನಂ ಏತ್ತಕಂ, ಗೇಹೇ ಕಿತ್ತಕಂ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ। ಕಿಂ ದಿಸ್ವಾ ಅಮ್ಮ ಏವಂ ಕಥೇಸೀತಿ? ಇಮಂ ಹಿರಞ್ಞಸುವಣ್ಣನ್ತಿ। ಸೋ "ಪುಞ್ಞವತೀ ಏಸಾ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ತಸ್ಸಾ ವಸನಟ್ಠಾನಂ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ ಆಪಣೇ ಭಣ್ಡಂ ಪಟಿಸಾಮೇತ್ವಾ ತಸ್ಸಾ ಮಾತಾಪಿತರೋ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಏವಮಾಹ - "ಅಮ್ಹಾಕಂ ಗೇಹೇ ವಯಪ್ಪತ್ತೋ ದಾರಕೋ ಅತ್ಥಿ, ತಸ್ಸೇತಂ ದಾರಿಕಂ ದೇಥಾ"ತಿ। ಕಿಂ ಸಾಮಿ ದುಗ್ಗತೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಕೇಳಿಂ ಕರೋಸೀತಿ? ಮಿತ್ತಸನ್ಥವೋ ನಾಮ ದುಗ್ಗತೇಹಿಪಿ ಸದ್ಧಿಂ ಹೋತಿ, ದೇಥ ನಂ, ಕುಟುಮ್ಬಸಾಮಿನೀ ಭವಿಸ್ಸತೀತಿ ನಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಘರಂ ಆನೇಸಿ। ಸಾ ಸಂವಾಸಮನ್ವಾಯ ಪುತ್ತಂ ವಿಜಾತಾ। ಪುತ್ತೋ ಪದಸಾ ಆಹಿಣ್ಡನಕಾಲೇ ಕಾಲಮಕಾಸಿ। ಸಾ ದುಗ್ಗತಕುಲೇ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ಮಹಾಕುಲಂ ಗನ್ತ್ವಾಪಿ "ಪುತ್ತವಿನಾಸಂ ಪತ್ತಾಮ್ಹೀ"ತಿ ಉಪ್ಪನ್ನಬಲವಸೋಕಾ ಪುತ್ತಸ್ಸ ಸರೀರಕಿಚ್ಚಂ ವಾರೇತ್ವಾ ತಂ ಮತಕಳೇವರಂ ಆದಾಯ ನಗರೇ ವಿಪ್ಪಲಪನ್ತೀ ಚರತಿ।

ಏಕದಿವಸಂ ಮಹತಿಯಾ ಬುದ್ಧವೀಥಿಯಾ ದಸಬಲಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ - "ಪುತ್ತಸ್ಸ ಮೇ ಅರೋಗಭಾವತ್ಥಾಯ ಭೇಸಜ್ಜಂ ದೇಥ ಭಗವಾ"ತಿ ಆಹ। ಗಚ್ಛ ಸಾವತ್ಥಿಂ ಆಹಿಣ್ಡಿತ್ವಾ ಯಸ್ಮಿಂ ಗೇಹೇ ಮತಪುಬ್ಬೋ ನತ್ಥಿ, ತತೋ ಸಿದ್ಧತ್ಥಕಂ ಆಹರ, ಪುತ್ತಸ್ಸ ತೇ ಭೇಸಜ್ಜಂ

ಭವಿಸ್ಸತೀತಿ। ಸಾ ನಗರಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಧುರಗೇಹತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಭಗವತಾ ವುತ್ತನಯೇನ ಗನ್ತ್ವಾ ಸಿದ್ಧತ್ಥಕಂ ಯಾಚನ್ತೀ ಘರೇ ಘರೇ, "ಕುತೋ ತ್ವಂ ಏವರೂಪಂ ಘರಂ ಪಸ್ಸಿಸ್ಸಸೀ"ತಿ ವುತ್ತಾ ಕತಿಪಯಾನಿ ಗೇಹಾನಿ ಆಹಿಣ್ಡಿತ್ವಾ - "ಸಬ್ಬೇಸಮ್ಪಿ ಕಿರಾಯಂ ಧಮ್ಮತಾ, ನ ಮಯ್ಹಂ ಪುತ್ತಸ್ಸೇವಾ"ತಿ ಸಾಲಾಯಂ ಛವಂ ಛಡ್ಡೇತ್ವಾ ಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ಯಾಚಿ। ಸತ್ಥಾ "ಇಮಂ ಪಬ್ಬಾಜೇತೂ"ತಿ ಭಿಕ್ಖುನಿಉಪಸ್ಸಯಂ ಪೇಸೇಸಿ। ಸಾ ಖುರಗ್ಗೇಯೇವ ಅರಹತ್ತಂ ಪಾಪುಣಿ। ಇಮಂ ಥೇರಿಂ ಸನ್ಧಾಯ "ಅಥ ಖೋ ಕಿಸಾಗೋತಮೀ"ತಿ ವುತ್ತಂ।

ಏಕಮಾಸೀತಿ ಏಕಾ ಆಸಿ। **ರುದಮ್ಮುಖೀ**ತಿ ರುದಮಾನಮುಖೀ ವಿಯ। **ಅಚ್ಚನ್ತಂ ಮತಪುತ್ತಾಮ್ಹೀ**ತಿ ಏತ್ಥ ಅನ್ತಂ ಅತೀತಂ ಅಚ್ಚನ್ತಂ, ಭಾವನಪುಂಸಕಮೇತಂ। ಇದಂ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ - ಯಥಾ ಪುತ್ತಮರಣಂ ಅನ್ತಂ ಅತೀತಂ ಹೋತಿ, ಏವಂ ಮತಪುತ್ತಾ ಅಹಂ, ಇದಾನಿ ಮಮ ಪುನ ಪುತ್ತಮರಣಂ ನಾಮ ನತ್ಥಿ। **ಪುರಿಸಾ ಏತದನ್ತಿಕಾ**ತಿ ಪುರಿಸಾಪಿ ಮೇ ಏತದನ್ತಿಕಾವ । ಯೋ ಮೇ ಪುತ್ತಮರಣಸ್ಸ ಅನ್ತೋ, ಪುರಿಸಾನಮ್ಪಿ ಮೇ ಏಸೇವನ್ತೋ, ಅಭಬ್ಬಾ ಅಹಂ ಇದಾನಿ ಪುರಿಸಂ ಗವೇಸಿತುನ್ತಿ। **ಸಬ್ಬತ್ಥ ವಿಹತಾ ನನ್ದೀ**ತಿ ಸಬ್ಬೇಸು ಖನ್ಧಾಯತನಧಾತುಭವಯೋನಿಗತಿಠಿತಿನಿವಾಸೇಸು ಮಮ ತಣ್ಹಾನನ್ದೀ ವಿಹತಾ। **ತಮೋಕ್ಖನ್ಧೋ**ತಿ ಅವಿಜ್ಜಾಕ್ಖನ್ಧೋ। **ಪದಾಲಿತೋ**ತಿ ಞಾಣೇನ ಭಿನ್ನೋ। ತತಿಯಂ।

೪. ವಿಜಯಾಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೧೬೫. ಚತುತ್ಥೇ **ಪಞ್ಚಙ್ಗಿಕೇನಾ**ತಿ ಆತತಂ ವಿತತಂ ಆತತವಿತತಂ ಘನಂ ಸುಸಿರನ್ತಿ ಏವಂ ಪಞ್ಚಙ್ಗಸಮನ್ನಾಗತೇನ। **ನಿಯ್ಯಾತಯಾಮಿ ತುಯ್ಹೇವಾ**ತಿ ಸಬ್ಬೇ ತುಯ್ಹಂಯೇವ ದೇಮಿ। **ನಾಹಂ ತೇನತ್ಥಿಕಾ**ತಿ ನಾಹಂ ತೇನ ಅತ್ಥಿಕಾ। **ಪೂತಿಕಾಯೇನಾ**ತಿ ಸುವಣ್ಣವಣ್ಣೋಪಿ ಕಾಯೋ ನಿಚ್ಚಂ ಉಗ್ಘರಿತಪಗ್ಘರಿತಟ್ಠೇನ ಪೂತಿಕಾಯೋವ, ತಸ್ಮಾ ಏವಮಾಹ। **ಭಿನ್ದನೇನಾ**ತಿ ಭಿಜ್ಜನಸಭಾವೇನ। **ಪಭಙ್ಗುನಾ**ತಿ ಚುಣ್ಣವಿಚುಣ್ಣಂ ಆಪಜ್ಜನಧಮ್ಮೇನ। **ಅಟ್ಟೀಯಾಮೀ**ತಿ ಅಟ್ಟಾ ಪೀಳಿತಾ ಹೋಮಿ। **ಹರಾಯಾಮೀ**ತಿ ಲಜ್ಜಾಮಿ। **ಸನ್ತಾ ಸಮಾಪತ್ತೀ**ತಿ ಅಟ್ಠವಿಧಾ ಲೋಕಿಯಸಮಾಪತ್ತಿ ಆರಮ್ಮಣಸನ್ತತಾಯ ಅಙ್ಗಸನ್ತತಾಯ ಚ ಸನ್ತಾತಿ ವುತ್ತಾ। **ಸಬ್ಬತ್ಥಾ**ತಿ ಸಬ್ಬೇಸು ರೂಪಾರೂಪಭವೇಸು, ತೇಸಂ ದ್ವಿನ್ನಂ ಭವಾನಂ ಗಹಿತತ್ತಾ ಗಹಿತೇ ಕಾಮಭವೇ ಅಟ್ಠಸು ಚ ಸಮಾಪತ್ತೀಸೂತಿ ಏತೇಸು ಸಬ್ಬೇಸು ಠಾನೇಸು ಮಯ್ಹಂ ಅವಿಜ್ಜಾತಮೋ ವಿಹತೋತಿ ವದತಿ। ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ಉಪ್ಪಲವಣ್ಣಾಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೧೬೬. ಪಞ್ಚಮೇ **ಸುಪುಪ್ಫಿತಗ್ಗನ್ತಿ** ಅಗ್ಗತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಸುಟ್ಠು ಪುಪ್ಫಿತಂ ಸಾಲರುಕ್ಖಂ। **ನ ಚತ್ಥಿ ತೇ ದುತಿಯಾ ವಣ್ಣಧಾತೂ**ತಿ ತವ ವಣ್ಣಧಾತುಸದಿಸಾ ದುತಿಯಾ ವಣ್ಣಧಾತು ನತ್ಥಿ, ತಯಾ ಸದಿಸಾ ಅಞ್ಞಾ ಭಿಕ್ಖುನೀ ನತ್ಥೀತಿ ವದತಿ। **ಇಧಾಗತಾ ತಾದಿಸಿಕಾ ಭವೇಯ್ಯುನ್ತಿ** ಯಥಾ ತ್ವಂ ಇಧಾಗತಾ ಕಿಞ್ಚಿ ಸನ್ಥವಂ ವಾ ಸಿನೇಹಂ ವಾ ನ ಲಭಸಿ, ಏವಮೇವಂ ತೇಪಿ ತಯಾವ ಸದಿಸಾ ಭವೇಯ್ಯುಂ। **ಪಖುಮನ್ತರಿಕಾಯ**ನ್ತಿ ದ್ವಿನ್ನಂ ಅಕ್ಖೀನಂ ಮಜ್ಝೇ ನಾಸವಂಸೇಪಿ ತಿಟ್ಠನ್ತಿಂ ಮಂ ನ ಪಸ್ಸಸಿ। **ವಸೀಭೂತಮ್ಹೀ**ತಿ ವಸೀಭೂತಾ ಅಸ್ಮಿ। ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ಚಾಲಾಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೧೬೭. ಛಟ್ಠೇ **ಕೋ ನು ತಂ ಇದಮಾದಪಯೀ**ತಿ ಕೋ ನು ಮನ್ದಬುದ್ಧಿ ಬಾಲೋ ತಂ ಏವಂ ಗಾಹಾಪೇಸಿ? **ಪರಿಕ್ಲೇಸನ್ತಿ** ಅಞ್ಞಮ್ಪಿ ನಾನಪ್ಪಕಾರಂ ಉಪದ್ದವಂ। ಇದಾನಿ ಯಂ ಮಾರೋ ಆಹ - "ಕೋ ನು ತಂ ಇದಮಾದಪಯೀ"ತಿ, ತಂ ಮದ್ದನ್ತೀ - "ನ ಮಂ ಅನ್ಧಬಾಲೋ ಆದಪೇಸಿ, ಲೋಕೇ ಪನ ಅಗ್ಗಪುಗ್ಗಲೋ ಸತ್ಥಾ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇಸೀ"ತಿ ದಸ್ಸೇತುಂ, **ಬುದ್ಧೋ**ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ **ಸಚ್ಚೇ ನಿವೇಸಯೀ**ತಿ ಪರಮತ್ಥಸಚ್ಚೇ ನಿಬ್ಬಾನೇ ನಿವೇಸೇಸಿ। **ನಿರೋಧಂ ಅಪ್ಪಜಾನನ್ತಾ**ತಿ ನಿರೋಧಸಚ್ಚಂ ಅಜಾನನ್ತಾ। ಛಟ್ಠಂ।

೭. ಉಪಚಾಲಾಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೧೬೮. ಸತ್ತಮೇ **ಏನ್ತಿ ಮಾರವಸಂ ಪುನಾತಿ** ಪುನಪ್ಪುನಂ ಮರಣಮಾರಕಿಲೇಸಮಾರದೇವಪುತ್ತಮಾರಾನಂ ವಸಂ ಆಗಚ್ಛನ್ತಿ। **ಪಧೂಪಿತೋ**ತಿ ಸನ್ತಾಪಿತೋ। **ಅಗತಿ ಯತ್ಥ ಮಾರಸ್ಸಾ**ತಿ ಯತ್ಥ ತುಯ್ಹಂ ಮಾರಸ್ಸ ಅಗತಿ। **ತತ್ಥಾ**ತಿ ತಸ್ಮಿಂ ನಿಬ್ಬಾನೇ। ಸತ್ತಮಂ।

೮. ಸೀಸುಪಚಾಲಾಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೧೬೯. ಅಟ್ಠಮೇ **ಸಮಣೀ ವಿಯ ದಿಸ್ಸಸೀ**ತಿ ಸಮಣಿಸದಿಸಾ ದಿಸ್ಸಸಿ। **ಕಿಮಿವ ಚರಸಿ ಮೋಮೂಹಾ**ತಿ ಕಿಂ ಕಾರಣಾ ಮೋಮೂಹಾ ವಿಯ ಚರಸಿ? **ಇತೋ ಬಹಿದ್ಧಾ**ತಿ ಇಮಮ್ಹಾ ಸಾಸನಾ ಬಹಿ। ಪಾಸಂ ಡೇನ್ತೀತಿ **ಪಾಸಣ್ಡಾ,** ಸತ್ತಾನಂ ಚಿತ್ತೇಸು ದಿಟ್ಠಿಪಾಸಂ ಖಿಪನ್ತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। ಸಾಸನಂ ಪನ ಪಾಸೇ ಮೋಚೇತಿ, ತಸ್ಮಾ ಪಾಸಣ್ಡೋತಿ ನ ವುಚ್ಚತಿ, ಇತೋ ಬಹಿದ್ಧಾಯೇವ ಪಾಸಣ್ಡಾ ಹೋನ್ತಿ। **ಪಸೀದನ್ತೀ**ತಿ ಸಂಸೀದನ್ತಿ ಲಗ್ಗನ್ತಿ।

ಇದಾನಿ "ಕಂ ನು ಉದ್ದಿಸ್ಸ ಮುಣ್ಡಾಸೀ"ತಿ ಪಞ್ಹಂ ಕಥೇನ್ತೀ **ಅತ್ಥಿ ಸಕ್ಯಕುಲೇ ಜಾತೋ**ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ **ಸಬ್ಬಾಭಿಭೂ**ತಿ ಸಬ್ಬಾನಿ ಖನ್ಧಾಯತನಧಾತುಭವಯೋನಿಗತಿಆದೀನಿ ಅಭಿಭವಿತ್ವಾ ಠಿತೋ। ಮರಣಮಾರಾದಯೋ ನುದಿ ನೀಹರೀತಿ **ಮಾರನುದೋ। ಸಬ್ಬತ್ಥಮಪರಾಜಿತೋ**ತಿ ಸಬ್ಬೇಸು ರಾಗಾದೀಸು ವಾ ಮಾರಯುದ್ಧೇ ವಾ ಅಜಿತೋ। **ಸಬ್ಬತ್ಥ ಮುತ್ತೋ**ತಿ ಸಬ್ಬೇಸು ಖನ್ಧಾದೀಸು ಮುತ್ತೋ। **ಅಸಿತೋ**ತಿ ತಣ್ಹಾದಿಟ್ಠಿನಿಸ್ಸಯೇನ ಅನಿಸ್ಸಿತೋ। **ಸಬ್ಬಕಮ್ಮಕ್ಖಯಂ ಪತ್ತೋ**ತಿ ಸಬ್ಬಕಮ್ಮಕ್ಖಯಸಙ್ಖಾತಂ ಅರಹತ್ತಂ ಪತ್ತೋ। **ಉಪಧಿಸಙ್ಖಯೇ**ತಿ ಉಪಧಿಸಙ್ಖಯಸಙ್ಖಾತೇ ನಿಬ್ಬಾನೇ ಆರಮ್ಮಣತೋ ವಿಮುತ್ತೋ। ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ಸೇಲಾಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೧೭೦. ನವಮೇ **ಕೇನಿದಂ ಪಕತ**ನ್ತಿ ಕೇನ ಇದಂ ಕತಂ। **ಬಿಮ್ಬ**ನ್ತಿ ಅತ್ತಭಾವಂ ಸನ್ಧಾಯ ವದತಿ। **ಅಘ**ನ್ತಿ ದುಕ್ಖಪತಿಟ್ಠಾನತ್ತಾ ಅತ್ತಭಾವಮೇವ ವದತಿ। **ಹೇತುಭಙ್ಗಾ**ತಿ ಹೇತುನಿರೋಧೇನ ಪಚ್ಚಯವೇಕಲ್ಲೇನ। ನವಮಂ।

೧೦. ವಜಿರಾಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೧೭೧. ದಸಮೇ **ನಯಿಧ ಸತ್ತುಪಲಬ್ಭತೀ**ತಿ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಸುದ್ಧಸಙ್ಖಾರಪುಞ್ಜೇ ಪರಮತ್ಥತೋ ಸತ್ತೋ ನಾಮ ನ ಉಪಲಬ್ಭತಿ। **ಖನ್ಧೇಸು ಸನ್ತೇಸೂ**ತಿ ಪಞ್ಚಸು ಖನ್ಧೇಸು ವಿಜ್ಜಮಾನೇಸು ತೇನ ತೇನಾಕಾರೇನ ವವತ್ಥಿತೇಸು। **ಸಮ್ಮುತೀ**ತಿ ಸತ್ತೋತಿ ಸಮಞ್ಞಾಮತ್ತಮೇವ ಹೋತಿ। **ದುಕ್ಖ**ನ್ತಿ ಪಞ್ಚಕ್ಖನ್ಧದುಕ್ಖಂ। **ನಾಞ್ಞತ್ರ ದುಕ್ಖಾ**ತಿ ಠಪೇತ್ವಾ ದುಕ್ಖಂ ಅಞ್ಞೋ ನೇವ ಸಮ್ಭೋತಿ ನ ನಿರುಜ್ಝತೀತಿ। ದಸಮಂ।

ಇತಿ ಸಾರತ್ಥಪ್ಪಕಾಸಿನಿಯಾ

ಸಂಯುತ್ತನಿಕಾಯ-ಅಟ್ಠಕಥಾಯ

ಭಿಕ್ಖುನೀಸಂಯುತ್ತವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೬. ಬ್ರಹ್ಮಸಂಯುತ್ತಂ

೧. ಪಠಮವಗ್ಗೋ

೧. ಬ್ರಹ್ಮಾಯಾಚನಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೧೭೨. ಬ್ರಹ್ಮಸಂಯುತ್ತಸ್ಸ ಪಠಮೇ **ಪರಿವಿತಕ್ಕೋ ಉದಪಾದೀ**ತಿ ಸಬ್ಬಬುದ್ಧಾನಂ ಆಚಿಣ್ಣಸಮಾಚಿಣ್ಣೋ ಅಯಂ ಚೇತಸೋ ವಿತಕ್ಕೋ ಉದಪಾದಿ। ಕದಾ ಉದಪಾದೀತಿ? ಬುದ್ಧಭೂತಸ್ಸ ಅಟ್ಠಮೇ ಸತ್ತಾಹೇ ರಾಜಾಯತನಮೂಲೇ ಸಕ್ಕೇನ ದೇವಾನಮಿನ್ದೇನ ಆಭತಂ ದನ್ತಕಟ್ಠಞ್ಚ ಓಸಧಹರೀತಕಞ್ಚ ಖಾದಿತ್ವಾ ಮುಖಂ ಧೋವಿತ್ವಾ ಚತೂಹಿ ಲೋಕಪಾಲೇಹಿ ಉಪನೀತೇ ಪಚ್ಚಗ್ಘೇ ಸೇಲಮಯಪತ್ತೇ ತಪುಸ್ಸಭಲ್ಲಿಕಾನಂ ಪಿಣ್ಡಪಾತಂ ಪರಿಭುಞ್ಜಿತ್ವಾ ಪುನ ಪಚ್ಚಾಗನ್ತ್ವಾ ಅಜಪಾಲನಿಗ್ರೋಧೇ ನಿಸಿನ್ನಮತ್ತಸ್ಸ।

ಅಧಿಗತೋತಿ ಪಟಿವಿದ್ಧೋ। **ಧಮ್ಮೋ**ತಿ ಚತುಸಚ್ಚಧಮ್ಮೋ। **ಗಮ್ಭೀರೋ**ತಿ ಉತ್ತಾನಪಟಿಕ್ಖೇಪವಚನಮೇತಂ। **ದುದ್ದಸೋ**ತಿ ಗಮ್ಭೀರತ್ತಾವ ದುದ್ದಸೋ ದುಕ್ಖೇನ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ, ನ ಸಕ್ಕಾ ಸುಖೇನ ದಟ್ಠುಂ। ದುದ್ದಸತ್ತಾವ **ದುರನುಬೋಧೋ** ದುಕ್ಖೇನ ಅವಬುಜ್ಝಿತಬ್ಬೋ, ನ ಸಕ್ಕಾ ಸುಖೇನ ಅವಬುಜ್ಝಿತುಂ। **ಸನ್ತೋ**ತಿ ನಿಬ್ಬುತೋ। **ಪಣೀತೋ**ತಿ ಅತಪ್ಪಕೋ। ಇದಂ ದ್ವಯಂ ಲೋಕುತ್ತರಮೇವ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। **ಅತಕ್ಕಾವಚರೋ**ತಿ ತಕ್ಕೇನ ಅವಚರಿತಬ್ಬೋ ಓಗಾಹಿತಬ್ಬೋ ನ ಹೋತಿ, ಞಾಣೇನೇವ ಅವಚರಿತಬ್ಬೋ। **ನಿಪುಣೋ**ತಿ ಸಣ್ಹೋ। **ಪಣ್ಡಿತವೇದನೀಯೋ**ತಿ ಸಮ್ಮಾಪಟಿಪದಂ ಪಟಿಪನ್ನೇಹಿ ಪಣ್ಡಿತೇಹಿ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। **ಆಲಯರಾಮಾ**ತಿ ಸತ್ತಾ ಪಞ್ಚಸು ಕಾಮಗುಣೇಸು ಅಲ್ಲೀಯನ್ತಿ, ತಸ್ಮಾ ತೇ **ಆಲಯಾ**ತಿ ವುಚ್ಚನ್ತಿ। ಅಟ್ಠಸತತಣ್ಹಾವಿಚರಿತಾನಿ ವಾ ಅಲ್ಲೀಯನ್ತಿ, ತಸ್ಮಾಪಿ ಆಲಯಾತಿ ವುಚ್ಚನ್ತಿ। ತೇಹಿ ಆಲಯೇಹಿ ರಮನ್ತೀತಿ **ಆಲಯರಾಮಾ**। ಆಲಯೇಸು ರತಾತಿ **ಆಲಯರತಾ**। ಆಲಯೇಸು ಸುಟ್ಠು ಮುದಿತಾತಿ **ಆಲಯಸಮ್ಮುದಿತಾ**। ಯಥೇವ ಹಿ ಸುಸಜ್ಜಿತಂ ಪುಪ್ಫಫಲಭರಿತರುಕ್ಖಾದಿಸಮ್ಪನ್ನಂ ಉಯ್ಯಾನಂ ಪವಿಟ್ಠೋ ರಾಜಾ ತಾಯ ತಾಯ ಸಮ್ಪತ್ತಿಯಾ ರಮತಿ, ಸಮ್ಮುದಿತೋ ಆಮೋದಿತಪಮೋದಿತೋ ಹೋತಿ, ನ ಉಕ್ಕಣ್ಠತಿ, ಸಾಯಮ್ಪಿ ನಿಕ್ಖಮಿತುಂ ನ ಇಚ್ಛತಿ, ಏವಮಿಮೇಹಿಪಿ ಕಾಮಾಲಯತಣ್ಹಾಲಯೇಹಿ ಸತ್ತಾ ರಮನ್ತಿ, ಸಂಸಾರವಟ್ಟೇ ಸಮ್ಮುದಿತಾ ಅನುಕ್ಕಣ್ಠಿತಾ ವಸನ್ತಿ। ತೇನ ತೇಸಂ ಭಗವಾ ದುವಿಧಂ ಆಲಯಂ ಉಯ್ಯಾನಭೂಮಿಂ ವಿಯ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ "ಆಲಯರಾಮಾ"ತಿಆದಿಮಾಹ।

ತತ್ಥ **ಯದಿದ**ನ್ತಿ ನಿಪಾತೋ, ತಸ್ಸ ಠಾನಂ ಸನ್ಧಾಯ "ಯಂ ಇದ"ನ್ತಿ, ಪಟಿಚ್ಚಸಮುಪ್ಪಾದಂ ಸನ್ಧಾಯ "ಯೋ ಅಯ"ನ್ತಿ ಏವಮತ್ಥೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ। **ಇದಪ್ಪಚ್ಚಯತಾಪಟಿಚ್ಚಸಮುಪ್ಪಾದೋ**ತಿ ಇಮೇಸಂ ಪಚ್ಚಯಾ ಇದಪ್ಪಚ್ಚಯಾ, ಇದಪ್ಪಚ್ಚಯಾ ಏವ ಇದಪ್ಪಚ್ಚಯತಾ, ಇದಪ್ಪಚ್ಚಯತಾ ಚ ಸಾ ಪಟಿಚ್ಚಸಮುಪ್ಪಾದೋ ಚಾತಿ **ಇದಪ್ಪಚ್ಚಯತಾಪಟಿಚ್ಚಸಮುಪ್ಪಾದೋ**। ಸಙ್ಖಾರಾದಿಪಚ್ಚಯಾನಂ ಏತಂ ಅಧಿವಚನಂ। **ಸಬ್ಬಸಙ್ಖಾರಸಮಥೋ**ತಿಆದಿ ಸಬ್ಬಂ ನಿಬ್ಬಾನಮೇವ। ಯಸ್ಮಾ ಹಿ ತಂ ಆಗಮ್ಮ ಸಬ್ಬಸಙ್ಖಾರವಿಪ್ಫನ್ದಿತಾನಿ ಸಮ್ಮನ್ತಿ, ವೂಪಸಮ್ಮನ್ತಿ, ತಸ್ಮಾ **ಸಬ್ಬಸಙ್ಖಾರಸಮಥೋ**ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಯಸ್ಮಾ ಚ ತಂ ಆಗಮ್ಮ ಸಬ್ಬೇ ಉಪಧಯೋ ಪಟಿನಿಸ್ಸಟ್ಠಾ ಹೋನ್ತಿ, ಸಬ್ಬಾ ತಣ್ಹಾ ಖೀಯನ್ತಿ, ಸಬ್ಬೇ ಕಿಲೇಸರಾಗಾ ವಿರಜ್ಜನ್ತಿ, ಸಬ್ಬಂ ದುಕ್ಖಂ ನಿರುಜ್ಝತಿ, ತಸ್ಮಾ **ಸಬ್ಬೂಪಧಿಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗೋ ತಣ್ಹಾಕ್ಖಯೋ ವಿರಾಗೋ ನಿರೋಧೋ**ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಯಾ ಪನೇಸಾ ತಣ್ಹಾ ಭವೇನ ಭವಂ, ಫಲೇನ ವಾ ಸದ್ಧಿಂ ಕಮ್ಮಂ ವಿನತಿ ಸಂಸಿಬ್ಬತೀತಿ ಕತ್ವಾ **ವಾನ**ನ್ತಿ ವುಚ್ಚತಿ, ತತೋ ನಿಕ್ಖನ್ತಂ ವಾನತೋತಿ **ನಿಬ್ಬಾನಂ**। **ಸೋ ಮಮಸ್ಸ ಕಿಲಮಥೋ**ತಿ ಯಾ ಅಜಾನನ್ತಾನಂ ದೇಸನಾ ನಾಮ, ಸೋ ಮಮ ಕಿಲಮಥೋ ಅಸ್ಸ, ಸಾ ಮಮ ವಿಹೇಸಾ ಅಸ್ಸಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ಕಾಯಕಿಲಮಥೋ ಚೇವ ಕಾಯವಿಹೇಸಾ ಚ ಅಸ್ಸಾತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। ಚಿತ್ತೇ ಪನ ಉಭಯಮ್ಪೇತಂ ಬುದ್ಧಾನಂ ನತ್ಥಿ। **ಅಪಿಸ್ಸೂ**ತಿ ಅನುಬ್ರೂಹನತ್ಥೇ ನಿಪಾತೋ। ಸೋ "ನ ಕೇವಲಂ ಅಯಂ ಪರಿವಿತಕ್ಕೋ ಉದಪಾದಿ, ಇಮಾಪಿ ಗಾಥಾ ಪಟಿಭಂಸೂ"ತಿ ದೀಪೇತಿ। **ಅನಚ್ಛರಿಯಾ**ತಿ ಅನುಅಚ್ಛರಿಯಾ। **ಪಟಿಭಂಸೂ**ತಿ ಪಟಿಭಾನಸಙ್ಖಾತಸ್ಸ ಞಾಣಸ್ಸ ಗೋಚರಾ ಅಹೇಸುಂ, ಪರಿವಿತಕ್ಕಯಿತಬ್ಬತಂ ಪಾಪುಣಿಂಸು।

ಕಿಚ್ಛೇನಾತಿ ದುಕ್ಖೇನ, ನ ದುಕ್ಖಾಯ ಪಟಿಪದಾಯ। ಬುದ್ಧಾನಂ ಹಿ ಚತ್ತಾರೋಪಿ ಮಗ್ಗಾ ಸುಖಪಟಿಪದಾವ ಹೋನ್ತಿ। ಪಾರಮೀಪೂರಣಕಾಲೇ ಪನ ಸರಾಗಸದೋಸಸಮೋಹಸ್ಸೇವ ಸತೋ ಆಗತಾಗತಾನಂ ಯಾಚಕಾನಂ ಅಲಙ್ಕತಪಟಿಯತ್ತಂ ಸೀಸಂ ಕನ್ತಿತ್ವಾ ಗಲಲೋಹಿತಂ ನೀಹರಿತ್ವಾ ಸುಅಞ್ಜಿತಾನಿ ಅಕ್ಖೀನಿ ಉಪ್ಪಾಟೇತ್ವಾ ಕುಲವಂಸಪ್ಪದೀಪಂ ಪುತ್ತಂ ಮನಾಪಚಾರಿನಿಂ ಭರಿಯನ್ತಿ ಏವಮಾದೀನಿ ದೇನ್ತಸ್ಸ ಅಞ್ಞಾನಿ ಚ ಖನ್ತಿವಾದಿಸದಿಸೇಸು ಅತ್ತಭಾವೇಸು ಛೇಜ್ಜಭೇಜ್ಜಾದೀನಿ ಪಾಪುಣನ್ತಸ್ಸ ಆಗಮನೀಯಪಟಿಪದಂ ಸನ್ಧಾಯೇತಂ ವುತ್ತಂ। **ಹಲನ್ತಿ** ಏತ್ಥ **ಹ**-ಕಾರೋ ನಿಪಾತಮತ್ತೋ, ಅಲನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಪಕಾಸಿತು**ನ್ತಿ ದೇಸಿತುಂ, ಏವಂ ಕಿಚ್ಛೇನ ಅಧಿಗತಸ್ಸ ಅಲಂ ದೇಸಿತುಂ ಪರಿಯತ್ತಂ ದೇಸಿತುಂ। ಕೋ ಅತ್ಥೋ ದೇಸಿತೇನಾತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ? **ರಾಗದೋಸಪರೇತೇಹೀ**ತಿ ರಾಗದೋಸಫುಟ್ಠೇಹಿ ರಾಗದೋಸಾನುಗತೇಹಿ ವಾ।

ಪಟಿಸೋತಗಾಮಿನ್ತಿ ನಿಚ್ಚಾದೀನಂ ಪಟಿಸೋತಂ, "ಅನಿಚ್ಚಂ ದುಕ್ಖಮನತ್ತಾ ಅಸುಭ"ನ್ತಿ ಏವಂ ಗತಂ ಚತುಸಚ್ಚಧಮ್ಮಂ। **ರಾಗರತ್ತಾ**ತಿ ಕಾಮರಾಗೇನ ಭವರಾಗೇನ ದಿಟ್ಠಿರಾಗೇನ ಚ ರತ್ತಾ। **ನ ದಕ್ಖನ್ತೀ**ತಿ ಅನಿಚ್ಚಂ ದುಕ್ಖಮನತ್ತಾ ಅಸುಭನ್ತಿ ಇಮಿನಾ ಸಭಾವೇನ ನ ಪಸ್ಸಿಸ್ಸನ್ತಿ , ತೇ ಅಪಸ್ಸನ್ತೇ ಕೋ ಸಕ್ಖಿಸ್ಸತಿ ಏವಂ ಗಾಹಾಪೇತುಂ। **ತಮೋಖನ್ಧೇನ ಆವುಟಾ**ತಿ ಅವಿಜ್ಜಾರಾಸಿನಾ ಅಜ್ಝೋತ್ಥಟಾ।

ಅಪ್ಪೋಸ್ಸುಕ್ಕತಾಯಾತಿ ನಿರುಸ್ಸುಕ್ಕಭಾವೇನ, ಅದೇಸೇತುಕಾಮತಾಯಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ಕಸ್ಮಾ ಪನಸ್ಸ ಏವಂ ಚಿತ್ತಂ ನಮಿ? ನನು ಏಸ ಮುತ್ತೋ ಮೋಚೇಸ್ಸಾಮಿ, ತಿಣ್ಣೋ ತಾರೇಸ್ಸಾಮಿ -

"ಕಿಂ ಮೇ ಅಞ್ಞಾತವೇಸೇನ, ಧಮ್ಮಂ ಸಚ್ಛಿಕತೇನಿಧ।
ಸಬ್ಬಞ್ಞುತಂ ಪಾಪುಣಿತ್ವಾ, ತಾರಯಿಸ್ಸಂ ಸದೇವಕ"ನ್ತಿ॥ (ಬು॰ ವಂ॰ ೨.೫೬) -

ಪತ್ಥನಂ ಕತ್ವಾ ಪಾರಮಿಯೋ ಪೂರೇತ್ವಾ ಸಬ್ಬಞ್ಞುತಂ ಪತ್ತೋತಿ? ಸಚ್ಚಮೇತಂ, ತದೇವಂ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಣಾನುಭಾವೇನ ಪನಸ್ಸ ಏವಂ ಚಿತ್ತಂ ನಮಿ। ತಸ್ಸ ಹಿ ಸಬ್ಬಞ್ಞುತಂ ಪತ್ವಾ ಸತ್ತಾನಂ ಕಿಲೇಸಗಹನತಂ, ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಚ ಗಮ್ಭೀರತಂ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖನ್ತಸ್ಸ ಸತ್ತಾನಂ ಕಿಲೇಸಗಹನತಾ ಚ ಧಮ್ಮಗಮ್ಭೀರತಾ ಚ ಸಬ್ಬಾಕಾರೇನ ಪಾಕಟಾ ಜಾತಾ। ಅಥಸ್ಸ - "ಇಮೇ ಸತ್ತಾ ಕಞ್ಜಿಯಪುಣ್ಣಾ ಲಾಬು ವಿಯ, ತಕ್ಕಭರಿತಾ ಚಾಟಿ ವಿಯ, ವಸಾತೇಲಪೀತಪಿಲೋತಿಕಾ ವಿಯ, ಅಞ್ಜನಮಕ್ಖಿತಹತ್ಥೋ ವಿಯ ಚ ಕಿಲೇಸಭರಿತಾ ಅತಿಸಂಕಿಲಿಟ್ಠಾ ರಾಗರತ್ತಾ ದೋಸದುಟ್ಠಾ ಮೋಹಮೂಳ್ಹಾ, ತೇ ಕಿಂ ನಾಮ ಪಟಿವಿಜ್ಝಿಸ್ಸನ್ತೀ"ತಿ? ಚಿನ್ತಯತೋ ಕಿಲೇಸಗಹನಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಣಾನುಭಾವೇನಾಪಿ ಏವಂ ಚಿತ್ತಂ ನಮಿ।

"ಅಯಞ್ಚ ಧಮ್ಮೋ ಪಥವೀಸನ್ಧಾರಕಉದಕಕ್ಖನ್ಧೋ ವಿಯ ಗಮ್ಭೀರೋ, ಪಬ್ಬತೇನ ಪಟಿಚ್ಛಾದೇತ್ವಾ ಠಪಿತೋ ಸಾಸಪೋ ವಿಯ ದುದ್ದಸೋ, ಸತಧಾ ಭಿನ್ನಸ್ಸ ವಾಲಸ್ಸ ಕೋಟಿಯಾ ಕೋಟಿಪಟಿಪಾದನಂ ವಿಯ ದುರನುಬೋಧೋ। ನನು ಮಯಾ ಹಿ ಇಮಂ ಧಮ್ಮಂ ಪಟಿವಿಜ್ಝಿತುಂ ವಾಯಮನ್ತೇನ ಅದಿನ್ನಂ ದಾನಂ ನಾಮ ನತ್ಥಿ, ಅರಕ್ಖಿತಂ ಸೀಲಂ ನಾಮ ನತ್ಥಿ, ಅಪರಿಪೂರಿತಾ ಕಾಚಿ ಪಾರಮೀ ನಾಮ ನತ್ಥಿ, ತಸ್ಸ ಮೇ ನಿರುಸ್ಸಾಹಂ ವಿಯ ಮಾರಬಲಂ ವಿಧಮನ್ತಸ್ಸಾಪಿ ಪಥವೀ ನ ಕಮ್ಪಿತ್ಥ, ಪಠಮಯಾಮೇ ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಂ ಅನುಸ್ಸರನ್ತಸ್ಸಾಪಿ ನ ಕಮ್ಪಿತ್ಥ, ಮಜ್ಝಿಮಯಾಮೇ ದಿಬ್ಬಚಕ್ಖುಂ ವಿಸೋಧೇನ್ತಸ್ಸಾಪಿ ನ ಕಮ್ಪಿತ್ಥ, ಪಚ್ಛಿಮಯಾಮೇ ಪನ ಪಟಿಚ್ಚಸಮುಪ್ಪಾದಂ ಪಟಿವಿಜ್ಝನ್ತಸ್ಸೇವ ಮೇ ದಸಸಹಸ್ಸಿಲೋಕಧಾತು ಕಮ್ಪಿತ್ಥ। ಇತಿ ಮಾದಿಸೇನಾಪಿ ತಿಕ್ಖಞಾಣೇನ ಕಿಚ್ಛೇನೇವಾಯಂ ಧಮ್ಮೋ ಪಟಿವಿದ್ಧೋ। ತಂ ಲೋಕಿಯಮಹಾಜನಾ ಕಥಂ ಪಟಿವಿಜ್ಝಿಸ್ಸನ್ತೀ"ತಿ? ಧಮ್ಮಗಮ್ಭೀರಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಣಾನುಭಾವೇನಾಪಿ ಏವಂ ಚಿತ್ತಂ ನಮೀತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ।

ಅಪಿಚ ಬ್ರಹ್ಮುನಾ ಯಾಚಿತೇ ದೇಸೇತುಕಾಮತಾಯಪಿಸ್ಸ ಏವಂ ಚಿತ್ತಂ ನಮಿ। ಜಾನಾತಿ ಹಿ ಭಗವಾ - "ಮಮ ಅಪ್ಪೋಸ್ಸುಕ್ಕತಾಯ ಚಿತ್ತೇ ನಮಮಾನೇ ಮಂ ಮಹಾಬ್ರಹ್ಮಾ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಯಾಚಿಸ್ಸತಿ, ಇಮೇ ಚ ಸತ್ತಾ ಬ್ರಹ್ಮಗರುಕಾ। ತೇ 'ಸತ್ಥಾ ಕಿರ ಧಮ್ಮಂ ನ ದೇಸೇತುಕಾಮೋ ಅಹೋಸಿ। ಅಥ ನಂ ಮಹಾಬ್ರಹ್ಮಾ ಯಾಚಿತ್ವಾ ದೇಸಾಪೇಸಿ। ಸನ್ತೋ ವತ ಭೋ

ಧಮ್ಮೋ, ಪಣೀತೋ ವತ ಭೋ ಧಮ್ಮೋ’ತಿ ಮಞ್ಞಮಾನಾ ಸುಸ್ಸೂಸಿಸ್ಸನ್ತೀ”ತಿ। ಇದಮ್ಪಿಸ್ಸ ಕಾರಣಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಅಪ್ಪೋಸ್ಸುಕ್ಕತಾಯ ಚಿತ್ತಂ ನಮಿ, ನೋ ಧಮ್ಮದೇಸನಾಯಾತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ।

ಸಹಮ್ಪತಿಸ್ಸಾತಿ ಸೋ ಕಿರ ಕಸ್ಸಪಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಸಾಸನೇ ಸಹಕೋ ನಾಮ ಥೇರೋ ಪಠಮಜ್ಝಾನಂ ನಿಬ್ಬತ್ತೇತ್ವಾ ಪಠಮಜ್ಝಾನಭೂಮಿಯಂ ಕಪ್ಪಾಯುಕಬ್ರಹ್ಮಾ ಹುತ್ವಾ ನಿಬ್ಬತ್ತೋ। ತತ್ರ ನಂ “ಸಹಮ್ಪತಿಬ್ರಹ್ಮಾ”ತಿ ಪಟಿಸಞ್ಜಾನನ್ತಿ। ತಂ ಸನ್ಧಾಯಾಹ “ಬ್ರಹ್ಮುನೋ ಸಹಮ್ಪತಿಸ್ಸಾ”ತಿ। **ನಸ್ಸತಿ ವತ ಭೋ**ತಿ ಸೋ ಕಿರ ಇಮಂ ಸದ್ದಂ ತಥಾ ನಿಚ್ಛಾರೇಸಿ, ಯಥಾ ದಸಸಹಸ್ಸಿಲೋಕಧಾತುಬ್ರಹ್ಮಾನೋ ಸುತ್ವಾ ಸಬ್ಬೇ ಸನ್ನಿಪತಿಂಸು। **ಯತ್ರ ಹಿ ನಾಮಾ**ತಿ ಯಸ್ಮಿಂ ನಾಮ ಲೋಕೇ। **ಪುರತೋ ಪಾತುರಹೋಸೀ**ತಿ ತೇಹಿ ದಸಹಿ ಬ್ರಹ್ಮಸಹಸ್ಸೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಪಾತುರಹೋಸಿ। **ಅಪ್ಪರಜಕ್ಖಜಾತಿಕಾ**ತಿ ಪಞ್ಞಾಮಯೇ ಅಕ್ಖಿಮ್ಹಿ ಅಪ್ಪಂ ಪರಿತ್ತಂ ರಾಗದೋಸಮೋಹರಜಂ ಏತೇಸಂ ಏವಂಸಭಾವಾತಿ **ಅಪ್ಪರಜಕ್ಖಜಾತಿಕಾ। ಅಸ್ಸವನತಾ**ತಿ ಅಸ್ಸವನತಾಯ। **ಭವಿಸ್ಸನ್ತೀ**ತಿ ಪುರಿಮಬುದ್ಧೇಸು ದಸಪುಞ್ಞಕಿರಿಯವಸೇನ ಕತಾಧಿಕಾರಾ ಪರಿಪಾಕಗತಾ ಪದುಮಾನಿ ವಿಯ ಸೂರಿಯರಸ್ಮಿಸಮ್ಫಸ್ಸಂ, ಧಮ್ಮದೇಸನಂಯೇವ ಆಕಙ್ಖಮಾನಾ ಚತುಪ್ಪದಿಕಗಾಥಾವಸಾನೇ ಅರಿಯಭೂಮಿಂ ಓಕ್ಕಮನಾರಹಾ ನ ಏಕೋ, ನ ದ್ವೇ, ಅನೇಕಸತಸಹಸ್ಸಾ ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಅಞ್ಞಾತಾರೋ ಭವಿಸ್ಸನ್ತೀತಿ ದಸ್ಸೇತಿ।

ಪಾತುರಹೋಸೀತಿ ಪಾತುಭವಿ। **ಸಮಲೇಹಿ ಚಿನ್ತಿತೋ**ತಿ ಸಮಲೇಹಿ ಛಹಿ ಸತ್ಥಾರೇಹಿ ಚಿನ್ತಿತೋ। ತೇ ಹಿ ಪುರೇತರಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ಸಕಲಜಮ್ಬುದೀಪೇ ಕಣ್ಟಕೇ ಪತ್ಥರಮಾನಾ ವಿಯ, ವಿಸಂ ಸಿಞ್ಚಮಾನಾ ವಿಯ ಚ ಸಮಲಂ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಧಮ್ಮಂ ದೇಸಯಿಂಸು। **ಅಪಾಪುರೇತ**ನ್ತಿ ವಿವರಂ ಏತಂ। **ಅಮತಸ್ಸ ದ್ವಾರ**ನ್ತಿ ಅಮತಸ್ಸ ನಿಬ್ಬಾನಸ್ಸ ದ್ವಾರಭೂತಂ ಅರಿಯಮಗ್ಗಂ। **ಸುಣನ್ತು ಧಮ್ಮಂ ವಿಮಲೇನಾನುಬುದ್ಧ**ನ್ತಿ ಇಮೇ ಸತ್ತಾ ರಾಗಾದಿಮಲಾನಂ ಅಭಾವತೋ ವಿಮಲೇನ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೇನ ಅನುಬುದ್ಧಂ ಚತುಸಚ್ಚಧಮ್ಮಂ ಸುಣನ್ತು ತಾವ ಭಗವಾತಿ ಯಾಚತಿ।

ಸೇಲೇ ಯಥಾ ಪಬ್ಬತಮುದ್ಧನಿಟ್ಠಿತೋತಿ ಸೇಲಮಯೇ ಏಕಗ್ಘನೇ ಪಬ್ಬತಮುದ್ಧನಿ ಯಥಾಠಿತೋವ। ನ ಹಿ ತಸ್ಸ ಠಿತಸ್ಸ ದಸ್ಸನತ್ಥಂ ಗೀವುಕ್ಖಿಪನಪಸಾರಣಾದಿಕಿಚ್ಚಂ ಅತ್ಥಿ। **ತಥೂಪಮ**ನ್ತಿ ತಪ್ಪಟಿಭಾಗಂ ಸೇಲಪಬ್ಬತೂಪಮಂ। ಅಯಂ ಪನೇತ್ಥ ಸಙ್ಖೇಪತ್ಥೋ - ಯಥಾ ಸೇಲಪಬ್ಬತಮುದ್ಧನಿ ಠಿತೋವ ಚಕ್ಖುಮಾ ಪುರಿಸೋ ಸಮನ್ತತೋ ಜನತಂ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯ , ತಥಾ ತ್ವಮ್ಪಿ ಸುಮೇಧ ಸುನ್ದರಪಞ್ಞ ಸಬ್ಬಞ್ಞುತಞಾಣೇನ ಸಮನ್ತಚಕ್ಖು ಭಗವಾ ಧಮ್ಮಮಯಂ ಪಾಸಾದಮಾರುಯ್ಹ ಸಯಂ ಅಪೇತಸೋಕೋ ಸೋಕಾವತಿಣ್ಣಂ ಜಾತಿಜರಾಭಿಭೂತಂ ಜನತಂ ಅವೇಕ್ಖಸ್ಸು ಉಪಧಾರಯ ಉಪಪರಿಕ್ಖ। ಅಯಂ ಪನೇತ್ಥ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ - ಯಥಾ ಹಿ ಪಬ್ಬತಪಾದೇ ಸಮನ್ತಾ ಮಹನ್ತಂ ಖೇತ್ತಂ ಕತ್ವಾ, ತತ್ಥ ಕೇದಾರಪಾಳೀಸು ಕುಟಿಕಾಯೋ ಕತ್ವಾ ರತ್ತಿಂ ಅಗ್ಗಿಂ ಜಾಲೇಯ್ಯುಂ, ಚತುರಙ್ಗಸಮನ್ನಾಗತಞ್ಚ ಅನ್ಧಕಾರಂ ಅಸ್ಸ, ಅಥ ತಸ್ಸ ಪಬ್ಬತಸ್ಸ ಮತ್ಥಕೇ ಠತ್ವಾ ಚಕ್ಖುಮತೋ ಪುರಿಸಸ್ಸ ಭೂಮಿಂ ಓಲೋಕಯತೋ ನೇವ ಖೇತ್ತಂ ನ ಕೇದಾರಪಾಳಿಯೋ ನ ಕುಟಿಯೋ ನ ತತ್ಥ ಸಯಿತಮನುಸ್ಸಾ ಪಞ್ಞಾಯೇಯ್ಯುಂ। ಕುಟಿಕಾಸು ಪನ ಅಗ್ಗಿಜಾಲಾಮತ್ತಕಮೇವ ಪಞ್ಞಾಯೇಯ್ಯ, ಏವಂ ಧಮ್ಮಪಾಸಾದಂ ಆರುಯ್ಹ ಸತ್ತನಿಕಾಯಂ ಓಲೋಕಯತೋ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಯೇ ತೇ ಅಕತಕಲ್ಯಾಣಾ ಸತ್ತಾ, ತೇ ಏಕವಿಹಾರೇ ದಕ್ಖಿಣಜಾಣುಪಸ್ಸೇ ನಿಸಿನ್ನಾಪಿ ಬುದ್ಧಚಕ್ಖುಸ್ಸ ಆಪಾಥಂ ನಾಗಚ್ಛನ್ತಿ, ರತ್ತಿಂ ಖಿತ್ತಾ ಸರಾ ವಿಯ ಹೋನ್ತಿ। ಯೇ ಪನ ಕತಕಲ್ಯಾಣಾ ವೇನೇಯ್ಯಪುಗ್ಗಲಾ, ತೇ ಏವಸ್ಸ ದೂರೇಪಿ ಠಿತಾ ಆಪಾಥಂ ಆಗಚ್ಛನ್ತಿ ಸೋ ಅಗ್ಗಿ ವಿಯ ಹಿಮವನ್ತಪಬ್ಬತೋ ವಿಯ ಚ। ವುತ್ತಮ್ಪಿ ಚೇತಂ -

> “ದೂರೇ ಸನ್ತೋ ಪಕಾಸೇನ್ತಿ, ಹಿಮವನ್ತೋವ ಪಬ್ಬತೋ।
> ಅಸನ್ತೇತ್ಥ ನ ದಿಸ್ಸನ್ತಿ, ರತ್ತಿಂ ಖಿತ್ತಾ ಯಥಾ ಸರಾ”ತಿ॥ (ಧ॰ ಪ॰ ೩೦೪)।

ಅಜ್ಝೇಸನನ್ತಿ ಯಾಚನಂ। **ಬುದ್ಧಚಕ್ಖುನಾ**ತಿ ಇನ್ದ್ರಿಯಪರೋಪರಿಯತ್ತಞಾಣೇನ ಚ ಆಸಯಾನುಸಯಞಾಣೇನ ಚ। ಇಮೇಸಂ ಹಿ ದ್ವಿನ್ನಂ ಞಾಣಾನಂ “ಬುದ್ಧಚಕ್ಖೂ”ತಿ ನಾಮಂ, ಸಬ್ಬಞ್ಞುತಞ್ಞಾಣಸ್ಸ “ಸಮನ್ತಚಕ್ಖೂ”ತಿ, ತಿಣ್ಣಂ ಮಗ್ಗಞಾಣಾನಂ “ಧಮ್ಮಚಕ್ಖೂ”ತಿ।

ಅಪ್ಪರಜಕ್ಖೇತಿಆದೀಸು ಯೇಸಂ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ಪಞ್ಞಾಚಕ್ಖುಮ್ಹಿ ರಾಗಾದಿರಜಂ ಅಪ್ಪಂ, ತೇ **ಅಪ್ಪರಜಕ್ಖಾ**। ಯೇಸಂ ತಂ ಮಹನ್ತಂ, ತೇ **ಮಹಾರಜಕ್ಖಾ**। ಯೇಸಂ ಸದ್ಧಾದೀನಿ ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಿ ತಿಕ್ಖಾನಿ, ತೇ **ತಿಕ್ಖಿನ್ದ್ರಿಯಾ**। ಯೇಸಂ ತಾನಿ ಮುದೂನಿ, ತೇ **ಮುದಿನ್ದ್ರಿಯಾ**। ಯೇಸಂ ತೇಯೇವ ಸದ್ಧಾದಯೋ ಆಕಾರಾ ಸುನ್ದರಾ, ತೇ **ಸ್ವಾಕಾರಾ**। ಯೇ ಕಥಿತಕಾರಣಂ ಸಲ್ಲಕ್ಖೇನ್ತಿ, ಸುಖೇನ ಸಕ್ಕಾ ಹೋನ್ತಿ ವಿಞ್ಞಾಪೇತುಂ, ತೇ **ಸುವಿಞ್ಞಾಪಯಾ**। ಯೇ ಪರಲೋಕಞ್ಚೇವ ವಜ್ಜಞ್ಚ ಭಯತೋ ಪಸ್ಸನ್ತಿ, ತೇ **ಪರಲೋಕವಜ್ಜಭಯದಸ್ಸಾವಿನೋ** ನಾಮ।

ಅಯಂ ಪನೇತ್ಥ ಪಾಳಿ – "ಸದ್ಧೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಅಪ್ಪರಜಕ್ಖೋ, ಅಸ್ಸದ್ಧೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಮಹಾರಜಕ್ಖೋ। ಆರದ್ಧವೀರಿಯೋ, ಕುಸೀತೋ। ಉಪಟ್ಠಿತಸ್ಸತಿ, ಮುಟ್ಠಸ್ಸತಿ। ಸಮಾಹಿತೋ , ಅಸಮಾಹಿತೋ। ಪಞ್ಞವಾ, ದುಪ್ಪಞ್ಞೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಮಹಾರಜಕ್ಖೋ। ತಥಾ ಸದ್ಧೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ತಿಕ್ಖಿನ್ದ್ರಿಯೋ…ಪೇ॰… ಪಞ್ಞವಾ ಪುಗ್ಗಲೋ ಪರಲೋಕವಜ್ಜಭಯದಸ್ಸಾವೀ, ದುಪ್ಪಞ್ಞೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ನ ಪರಲೋಕವಜ್ಜಭಯದಸ್ಸಾವೀ। ಲೋಕೋತಿ ಖನ್ಧಲೋಕೋ, ಆಯತನಲೋಕೋ, ಧಾತುಲೋಕೋ, ಸಮ್ಪತ್ತಿಭವಲೋಕೋ, ಸಮ್ಪತ್ತಿಸಮ್ಭವಲೋಕೋ, ವಿಪತ್ತಿಭವಲೋಕೋ, ವಿಪತ್ತಿಸಮ್ಭವಲೋಕೋ। ಏಕೋ ಲೋಕೋ ಸಬ್ಬೇ ಸತ್ತಾ ಆಹಾರಟ್ಠಿತಿಕಾ। ದ್ವೇ ಲೋಕಾ ನಾಮಞ್ಚ ರೂಪಞ್ಚ। ತಯೋ ಲೋಕಾ ತಿಸ್ಸೋ ವೇದನಾ। ಚತ್ತಾರೋ ಲೋಕಾ ಚತ್ತಾರೋ ಆಹಾರಾ। ಪಞ್ಚ ಲೋಕಾ ಪಞ್ಚುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧಾ। ಛ ಲೋಕಾ ಛ ಅಜ್ಝತ್ತಿಕಾನಿ ಆಯತನಾನಿ। ಸತ್ತ ಲೋಕಾ ಸತ್ತ ವಿಞ್ಞಾಣಟ್ಠಿತಿಯೋ। ಅಟ್ಠ ಲೋಕಾ ಅಟ್ಠ ಲೋಕಧಮ್ಮಾ। ನವ ಲೋಕಾ ನವ ಸತ್ತಾವಾಸಾ। ದಸ ಲೋಕಾ ದಸಾಯತನಾನಿ। ದ್ವಾದಸ ಲೋಕಾ ದ್ವಾದಸಾಯತನಾನಿ। ಅಟ್ಠಾರಸ ಲೋಕಾ ಅಟ್ಠಾರಸ ಧಾತುಯೋ। ವಜ್ಜನ್ತಿ ಸಬ್ಬೇ ಕಿಲೇಸಾ ವಜ್ಜಾ, ಸಬ್ಬೇ ದುಚ್ಚರಿತಾ ವಜ್ಜಾ, ಸಬ್ಬೇ ಅಭಿಸಙ್ಖಾರಾ ವಜ್ಜಾ, ಸಬ್ಬೇ ಭವಗಾಮಿಕಮ್ಮಾ ವಜ್ಜಾ, ಇತಿ ಇಮಸ್ಮಿಞ್ಚ ಲೋಕೇ ಇಮಸ್ಮಿಞ್ಚ ವಜ್ಜೇ ತಿಬ್ಬಾ ಭಯಸಞ್ಞಾ ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಿತಾ ಹೋತಿ, ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಉಕ್ಖಿತ್ತಾಸಿಕೇ ವಧಕೇ। ಇಮೇಹಿ ಪಞ್ಞಾಸಾಯ ಆಕಾರೇಹಿ ಇಮಾನಿ ಪಞ್ಚಿನ್ದ್ರಿಯಾನಿ ಜಾನಾತಿ ಪಸ್ಸತಿ ಅಞ್ಞಾಸಿ ಪಟಿವಿಜ್ಝಿ। ಇದಂ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಇನ್ದ್ರಿಯಪರೋಪರಿಯತ್ತೇ ಞಾಣ"ನ್ತಿ (ಪಟಿ॰ ಮ॰ ೧.೧೧೨)।

ಉಪ್ಪಲಿನಿಯನ್ತಿ ಉಪ್ಪಲವನೇ। ಇತರೇಸುಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। **ಅನ್ತೋನಿಮುಗ್ಗಪೋಸೀನೀ**ತಿ ಯಾನಿ ಅನ್ತೋ ನಿಮುಗ್ಗಾನೇವ ಪೋಸಿಯನ್ತಿ। **ಉದಕಂ ಅಚ್ಚುಗ್ಗಮ್ಮ ಠಿತಾನೀ** ತಿ ಉದಕಂ ಅತಿಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ಠಿತಾನಿ। ತತ್ಥ ಯಾನಿ ಅಚ್ಚುಗ್ಗಮ್ಮ ಠಿತಾನಿ, ತಾನಿ ಸೂರಿಯರಸ್ಮಿಸಮ್ಫಸ್ಸಂ ಆಗಮಯಮಾನಾನಿ ಠಿತಾನಿ ಅಜ್ಜ ಪುಪ್ಫನಕಾನಿ। ಯಾನಿ ಪನ ಸಮೋದಕಂ ಠಿತಾನಿ, ತಾನಿ ಸ್ವೇ ಪುಪ್ಫನಕಾನಿ। ಯಾನಿ ಉದಕಾನುಗ್ಗತಾನಿ ಅನ್ತೋನಿಮುಗ್ಗಪೋಸೀನಿ, ತಾನಿ ತತಿಯದಿವಸೇ ಪುಪ್ಫನಕಾನಿ। ಉದಕಾ ಪನ ಅನುಗ್ಗತಾನಿ ಅಞ್ಞಾನಿಪಿ ಸರೋಗಉಪ್ಪಲಾದೀನಿ ನಾಮ ಅತ್ಥಿ, ಯಾನಿ ನೇವ ಪುಪ್ಫಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಮಚ್ಛಕಚ್ಛಪಭಕ್ಖಾನೇವ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ, ತಾನಿ ಪಾಳಿಂ ನಾರುಳ್ಹಾನಿ। ಆಹರಿತ್ವಾ ಪನ ದೀಪೇತಬ್ಬಾನೀತಿ ದೀಪಿತಾನಿ। ಯಥೇವ ಹಿ ತಾನಿ ಚತುಬ್ಬಿಧಾನಿ ಪುಪ್ಫಾನಿ, ಏವಮೇವಂ ಉಗ್ಘಟಿತಞ್ಞೂ ವಿಪಞ್ಚಿತಞ್ಞೂ ನೇಯ್ಯೋ ಪದಪರಮೋತಿ ಚತ್ತಾರೋ ಪುಗ್ಗಲಾ।

ತತ್ಥ "ಯಸ್ಸ ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಸಹ ಉದಾಹಟವೇಲಾಯ ಧಮ್ಮಾಭಿಸಮಯೋ ಹೋತಿ, ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ ಪುಗ್ಗಲೋ **ಉಗ್ಘಟಿತಞ್ಞೂ**। ಯಸ್ಸ ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಭಾಸಿತಸ್ಸ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥೇ ವಿಭಜಿಯಮಾನೇ ಧಮ್ಮಾಭಿಸಮಯೋ ಹೋತಿ, ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ ಪುಗ್ಗಲೋ **ವಿಪಞ್ಚಿತಞ್ಞೂ**। ಯಸ್ಸ ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಉದ್ದೇಸತೋ ಪರಿಪುಚ್ಛತೋ ಯೋನಿಸೋ ಮನಸಿಕರೋತೋ ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತೇ ಸೇವತೋ ಭಜತೋ ಪಯಿರುಪಾಸತೋ ಅನುಪುಬ್ಬೇನ ಧಮ್ಮಾಭಿಸಮಯೋ ಹೋತಿ, ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ ಪುಗ್ಗಲೋ **ನೇಯ್ಯೋ**। ಯಸ್ಸ ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಬಹುಮ್ಪಿ ಸುಣತೋ ಬಹುಮ್ಪಿ ಭಣತೋ ಬಹುಮ್ಪಿ ಧಾರಯತೋ ಬಹುಮ್ಪಿ ವಾಚಯತೋ ನ ತಾಯ ಜಾತಿಯಾ ಧಮ್ಮಾಭಿಸಮಯೋ ಹೋತಿ, ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ ಪುಗ್ಗಲೋ **ಪದಪರಮೋ** (ಪು॰ ಪ॰ ೧೪೮-೧೫೧)। ತತ್ಥ ಭಗವಾ ಉಪ್ಪಲವನಾದಿಸದಿಸಂ ದಸಸಹಸ್ಸಿಲೋಕಧಾತುಂ ಓಲೋಕೇನ್ತೋ – "ಅಜ್ಜ ಪುಪ್ಫನಕಾನಿ ವಿಯ ಉಗ್ಘಟಿತಞ್ಞೂ, ಸ್ವೇ ಪುಪ್ಫನಕಾನಿ ವಿಯ ವಿಪಞ್ಚಿತಞ್ಞೂ, ತತಿಯದಿವಸೇ ಪುಪ್ಫನಕಾನಿ ವಿಯ ನೇಯ್ಯೋ, ಮಚ್ಛಕಚ್ಛಪಭಕ್ಖಾನಿ ಪುಪ್ಫಾನಿ ವಿಯ ಪದಪರಮೋ"ತಿ ಅದ್ದಸ। ಪಸ್ಸನ್ತೋ ಚ "ಏತ್ತಕಾ ಅಪ್ಪರಜಕ್ಖಾ, ಏತ್ತಕಾ ಮಹಾರಜಕ್ಖಾ, ತತ್ರಾಪಿ ಏತ್ತಕಾ ಉಗ್ಘಟಿತಞ್ಞೂ"ತಿ ಏವಂ ಸಬ್ಬಾಕಾರತೋವ ಅದ್ದಸ।

ತತ್ಥ ತಿಣ್ಣಂ ಪುಗ್ಗಲಾನಂ ಇಮಸ್ಮಿಂಯೇವ ಅತ್ತಭಾವೇ ಭಗವತೋ ಧಮ್ಮದೇಸನಾ ಅತ್ಥಂ ಸಾಧೇತಿ। ಪದಪರಮಾನಂ ಅನಾಗತತ್ಥಾಯ ವಾಸನಾ ಹೋತಿ। ಅಥ ಭಗವಾ ಇಮೇಸಂ ಚತುನ್ನಂ ಪುಗ್ಗಲಾನಂ ಅತ್ಥಾವಹಂ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ವಿದಿತ್ವಾ ದೇಸೇತುಕಮ್ಯತಂ ಉಪ್ಪಾದೇತ್ವಾ ಪುನ ಸಬ್ಬೇಪಿ ತೀಸು ಭವೇಸು ಸತ್ತೇ ಭಬ್ಬಾಭಬ್ಬವಸೇನ ದ್ವೇ ಕೋಟ್ಠಾಸೇ ಅಕಾಸಿ। ಯೇ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ - ''ಕತಮೇ ಸತ್ತಾ ಅಭಬ್ಬಾ? ಯೇ ತೇ ಸತ್ತಾ ಕಮ್ಮಾವರಣೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ಕಿಲೇಸಾವರಣೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ವಿಪಾಕಾವರಣೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ಅಸ್ಸದ್ಧಾ ಅಚ್ಛನ್ದಿಕಾ ದುಪ್ಪಞ್ಞಾ ಅಭಬ್ಬಾ ನಿಯಾಮಂ ಓಕ್ಕಮಿತುಂ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಸಮ್ಮತ್ತಂ, ಇಮೇ ತೇ ಸತ್ತಾ ಅಭಬ್ಬಾ। ಕತಮೇ ಸತ್ತಾ ಭಬ್ಬಾ? ಯೇ ತೇ ಸತ್ತಾ ನ ಕಮ್ಮಾವರಣೇನ...ಪೇ॰... ಇಮೇ ತೇ ಸತ್ತಾ ಭಬ್ಬಾ''ತಿ (ವಿಭ॰ ೮೨೬; ಪಟಿ॰ ಮ॰ ೧.೧೧೫)। ತತ್ಥ ಸಬ್ಬೇಪಿ ಅಭಬ್ಬಪುಗ್ಗಲೇ ಪಹಾಯ ಭಬ್ಬಪುಗ್ಗಲೇಯೇವ ಞಾಣೇನ ಪರಿಗ್ಗಹೇತ್ವಾ, ''ಏತ್ತಕಾ ರಾಗಚರಿತಾ ಏತ್ತಕಾ ದೋಸ-ಮೋಹಚರಿತಾ ವಿತಕ್ಕ-ಸದ್ಧಾ-ಬುದ್ಧಿಚರಿತಾ''ತಿ ಛ ಕೋಟ್ಠಾಸೇ ಅಕಾಸಿ। ಏವಂ ಕತ್ವಾ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇಸ್ಸಾಮೀತಿ ಚಿನ್ತೇಸಿ।

ಪಚ್ಚಭಾಸೀತಿ ಪತಿಅಭಾಸಿ। **ಅಪಾರುತಾ**ತಿ ವಿವಟಾ। **ಅಮತಸ್ಸ ದ್ವಾರಾ**ತಿ ಅರಿಯಮಗ್ಗೋ। ಸೋ ಹಿ ಅಮತಸಙ್ಖಾತಸ್ಸ ನಿಬ್ಬಾನಸ್ಸ ದ್ವಾರಂ, ಸೋ ಮಯಾ ವಿವರಿತ್ವಾ ಠಪಿತೋತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। **ಪಮುಞ್ಚನ್ತು ಸದ್ಧ**ನ್ತಿ ಸಬ್ಬೇ ಅತ್ತನೋ ಸದ್ಧಂ ಪಮುಞ್ಚನ್ತು ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇನ್ತು। ಪಚ್ಛಿಮಪದದ್ವಯೇ ಅಯಮತ್ಥೋ - ಅಹಞ್ಹಿ ಅತ್ತನೋ ಪಗುಣಂ ಸುಪ್ಪವತ್ತಿತಮ್ಪಿ ಇಮಂ ಪಣೀತಂ ಉತ್ತಮಂ ಧಮ್ಮಂ ಕಾಯವಾಚಾಕಿಲಮಥಸಞ್ಞೀ ಹುತ್ವಾ ನ ಭಾಸಿಂ। ಇದಾನಿ ಪನ ಸಬ್ಬೋ ಜನೋ ಸದ್ಧಾಭಾಜನಂ ಉಪನೇತು, ಪೂರೇಸ್ಸಾಮಿ ತೇಸಂ ಸಙ್ಕಪ್ಪನ್ತಿ।

ಅನ್ತರಧಾಯೀತಿ ಸತ್ಥಾರಂ ಗನ್ಧಮಾಲಾದೀಹಿ ಪೂಜೇತ್ವಾ ಅನ್ತರಹಿತೋ, ಸಕಟ್ಠಾನಮೇವ ಗತೋತಿ ಅತ್ಥೋ। ಗತೇ ಚ ಪನ ತಸ್ಮಿಂ ಭಗವಾ ''ಕಸ್ಸ ನು ಖೋ ಅಹಂ ಪಠಮಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇಯ್ಯ''ನ್ತಿ? ಆಳಾರುದಕಾನಂ ಕಾಲಙ್ಕತಭಾವಂ, ಪಞ್ಚವಗ್ಗಿಯಾನಞ್ಚ ಬಹೂಪಕಾರಭಾವಂ ಞತ್ವಾ ತೇಸಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತುಕಾಮೋ ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ಇಸಿಪತನಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಧಮ್ಮಚಕ್ಕಂ ಪವತ್ತೇಸೀತಿ। ಪಠಮಂ।

೨. ಗಾರವಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೧೭೩. ದುತಿಯೇ **ಉದಪಾದೀ**ತಿ ಅಯಂ ವಿತಕ್ಕೋ ಪಞ್ಚಮೇ ಸತ್ತಾಹೇ ಉದಪಾದಿ। **ಅಗಾರವೋ**ತಿ ಅಞ್ಞಸ್ಮಿಂ ಗಾರವರಹಿತೋ, ಕಞ್ಚಿ ಗರುಟ್ಠಾನೇ ಅಟ್ಠಪೇತ್ವಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಅಪ್ಪತಿಸ್ಸೋ**ತಿ ಪತಿಸ್ಸಯರಹಿತೋ, ಕಞ್ಚಿ ಜೇಟ್ಠಕಟ್ಠಾನೇ ಅಟ್ಠಪೇತ್ವಾತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಸದೇವಕೇತಿಆದೀಸು ಸದ್ಧಿಂ ದೇವೇಹಿ **ಸದೇವಕೇ**। ದೇವಗ್ಗಹಣೇನ ಚೇತ್ಥ ಮಾರಬ್ರಹ್ಮೇಸು ಗಹಿತೇಸುಪಿ ಮಾರೋ ನಾಮ ವಸವತ್ತೀ ಸಬ್ಬೇಸಂ ಉಪರಿ ವಸಂ ವತ್ತೇತಿ, ಬ್ರಹ್ಮಾ ನಾಮ ಮಹಾನುಭಾವೋ ಏಕಙ್ಗುಲಿಯಾ ಏಕಸ್ಮಿಂ ಚಕ್ಕವಾಳಸಹಸ್ಸೇ ಆಲೋಕಂ ಫರತಿ। ದ್ವೀಹಿ ದ್ವೀಸು...ಪೇ॰... ದಸಹಿ ಅಙ್ಗುಲೀಹಿ ದಸಸುಪಿ ಚಕ್ಕವಾಳಸಹಸ್ಸೇಸು ಆಲೋಕಂ ಫರತಿ, ಸೋ ಇಮಿನಾ ಸೀಲಸಮ್ಪನ್ನತರೋತಿ ವತ್ತುಂ ಮಾ ಲಭತೂತಿ **ಸಮಾರಕೇ ಸಬ್ರಹ್ಮಕೇ**ತಿ ವಿಸುಂ ವುತ್ತಂ। ತಥಾ ಸಮಣಾ ನಾಮ ಏಕನಿಕಾಯಾದಿವಸೇನ ಬಹುಸ್ಸುತಾ ಸೀಲವನ್ತೋ ಪಣ್ಡಿತಾ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಪಿ ವತ್ಥುವಿಜ್ಜಾದಿವಸೇನ ಬಹುಸ್ಸುತಾ ಪಣ್ಡಿತಾ, ತೇ ಇಮಿನಾ ಸೀಲಸಮ್ಪನ್ನತರಾತಿ ವತ್ತುಂ ಮಾ ಲಭನ್ತೂತಿ **ಸಸ್ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಯಾ ಪಜಾಯಾ**ತಿ ವುತ್ತಂ। **ಸದೇವಮನುಸ್ಸಾಯಾ**ತಿ ಇದಂ ಪನ ನಿಪ್ಪದೇಸತೋ ದಸ್ಸನತ್ಥಂ ಗಹಿತಮೇವ ಗಹೇತ್ವಾ ವುತ್ತಂ। ಅಪಿಚೇತ್ಥ ಪುರಿಮಾನಿ ತೀಣಿ ಪದಾನಿ ಲೋಕವಸೇನ ವುತ್ತಾನಿ, ಪಚ್ಛಿಮಾನಿ ದ್ವೇ ಪಜಾವಸೇನ। **ಸೀಲಸಮ್ಪನ್ನತರ**ನ್ತಿ ಸೀಲೇನ ಸಮ್ಪನ್ನತರಂ, ಅಧಿಕತರನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। ಸೇಸೇಸುಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। ಏತ್ಥ ಚ ಸೀಲಾದಯೋ ಚತ್ತಾರೋ ಧಮ್ಮಾ ಲೋಕಿಯಲೋಕುತ್ತರಾ ಕಥಿತಾ, ವಿಮುತ್ತಿಞಾಣದಸ್ಸನಂ ಲೋಕಿಯಮೇವ। ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಣಞಾಣಂ ಹೇತಂ।

ಪಾತುರಹೋಸೀತಿ - "ಅಯಂ ಸತ್ಥಾ ಅವೀಚಿತೋ ಯಾವ ಭವಗ್ಗಾ ಸೀಲಾದೀಹಿ ಅತ್ತನಾ ಅಧಿಕತರಂ ಅಪಸ್ಸನ್ತೋ 'ಮಯಾ ಪಟಿವಿದ್ಧಂ ನವಲೋಕುತ್ತರಧಮ್ಮಮೇವ ಸಕ್ಕತ್ವಾ ಗರುಂ ಕತ್ವಾ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ವಿಹರಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ಚಿನ್ತೇತಿ, ಕಾರಣಂ ಭಗವಾ ಚಿನ್ತೇತಿ, ಅತ್ಥಂ ವುಡ್ಢಿವಿಸೇಸಂ ಚಿನ್ತೇತಿ, ಗಚ್ಛಾಮಿಸ್ಸ ಉಸ್ಸಾಹಂ ಜನೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ಪುರತೋ ಪಾಕಟೋ ಅಹೋಸಿ, ಅಭಿಮುಖೇ ಅಟ್ಠಾಸೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

ವಿಹರನ್ತಿ ಚಾತಿ ಏತ್ಥ ಯೋ ವದೇಯ್ಯ "ವಿಹರನ್ತೀತಿ ವಚನತೋ ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನೇಪಿ ಬಹೂ ಬುದ್ಧಾ"ತಿ, ಸೋ "ಭಗವಾಪಿ, ಭನ್ತೇ, ಏತರಹಿ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ"ತಿ ಇಮಿನಾ ವಚನೇನ ಪಟಿಬಾಹಿತಬ್ಬೋ।

"ನ ಮೇ ಆಚರಿಯೋ ಅತ್ಥಿ, ಸದಿಸೋ ಮೇ ನ ವಿಜ್ಜತಿ।
ಸದೇವಕಸ್ಮಿಂ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ, ನತ್ಥಿ ಮೇ ಪಟಿಪುಗ್ಗಲೋ"ತಿ॥ (ಮಹಾವ॰ ೧೧; ಮ॰ ನಿ॰ ೧.೨೮೫) -

ಆದೀಹಿ ಚಸ್ಸ ಸುತ್ತೇಹಿ ಅಞ್ಞೇಸಂ ಬುದ್ಧಾನಂ ಅಭಾವೋ ದೀಪೇತಬ್ಬೋ। **ತಸ್ಮಾ**ತಿ ಯಸ್ಮಾ ಸಬ್ಬೇಪಿ ಬುದ್ಧಾ ಸದ್ಧಮ್ಮಗರುನೋ, ತಸ್ಮಾ। **ಮಹತ್ತಮಭಿಕಙ್ಖತಾ**ತಿ ಮಹನ್ತಭಾವಂ ಪತ್ಥಯಮಾನೇನ। **ಸರಂ ಬುದ್ಧಾನ-ಸಾಸನ**ನ್ತಿ ಬುದ್ಧಾನಂ ಸಾಸನಂ ಸರನ್ತೇನ। ದುತಿಯಂ।

೩. ಬ್ರಹ್ಮದೇವಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೧೭೪. ತತಿಯೇ **ಏಕೋ**ತಿ ಠಾನಾದೀಸು ಇರಿಯಾಪಥೇಸು ಏಕಕೋ, ಏಕವಿಹಾರೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ವೂಪಕಟ್ಠೋ**ತಿ ಕಾಯೇನ ವೂಪಕಟ್ಠೋ ನಿಸ್ಸಟೋ। **ಅಪ್ಪಮತ್ತೋ**ತಿ ಸತಿಯಾ ಅವಿಪ್ಪವಾಸೇ ಠಿತೋ। **ಆತಾಪೀ**ತಿ ವೀರಿಯಾತಾಪೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ। **ಪಹಿತತ್ತೋ**ತಿ ಪೇಸಿತತ್ತೋ। **ಕುಲಪುತ್ತಾ**ತಿ ಆಚಾರಕುಲಪುತ್ತಾ। **ಸಮ್ಮದೇವಾ**ತಿ ನ ಇಣಟ್ಟಾ ನ ಭಯಟ್ಟಾ ನ ಜೀವಿತಪಕತಾ ಹುತ್ವಾ, ಯಥಾ ವಾ ತಥಾ ವಾ ಪಬ್ಬಜಿತಾಪಿ ಯೇ ಅನುಲೋಮಪಟಿಪದಂ ಪೂರೇನ್ತಿ, ತೇ ಸಮ್ಮದೇವ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜನ್ತಿ ನಾಮ। **ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಪರಿಯೋಸಾನ**ನ್ತಿ ಮಗ್ಗಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಸ್ಸ ಪರಿಯೋಸಾನಭೂತಂ ಅರಿಯಫಲಂ। **ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ**ತಿ ಇಮಸ್ಮಿಂಯೇವ ಅತ್ತಭಾವೇ। **ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ**ತಿ ಸಾಮಂ ಜಾನಿತ್ವಾ ಪಚ್ಚಕ್ಖಂ ಕತ್ವಾ। **ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜಾ**ತಿ ಪಟಿಲಭಿತ್ವಾ ಸಮ್ಪಾದೇತ್ವಾ ವಿಹಾಸಿ। ಏವಂ ವಿಹರನ್ತೋ ಚ **ಖೀಣಾ ಜಾತಿ...ಪೇ॰... ಅಬ್ಭಞ್ಞಾಸೀ**ತಿ। ಏತೇನಸ್ಸ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಣಭೂಮಿ ದಸ್ಸಿತಾ।

ಕತಮಾ ಪನಸ್ಸ ಜಾತಿ ಖೀಣಾ, ಕಥಞ್ಚ ನಂ ಅಬ್ಭಞ್ಞಾಸೀತಿ? ವುಚ್ಚತೇ, ನ ತಾವಸ್ಸ ಅತೀತಾ ಜಾತಿ ಖೀಣಾ ಪುಬ್ಬೇವ ಖೀಣತ್ತಾ, ನ ಅನಾಗತಾ ತತ್ಥ ವಾಯಾಮಾಭಾವತೋ, ನ ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಾ ವಿಜ್ಜಮಾನತ್ತಾ। ಮಗ್ಗಸ್ಸ ಪನ ಅಭಾವಿತತ್ತಾ ಯಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯ ಏಕಚತುಪಞ್ಚವೋಕಾರಭವೇಸು ಏಕಚತುಪಞ್ಚಕ್ಖನ್ಧಪ್ಪಭೇದಾ ಜಾತಿ। ಸಾ ಮಗ್ಗಸ್ಸ ಭಾವಿತತ್ತಾ ಅನುಪ್ಪಾದಧಮ್ಮತಂ ಆಪಜ್ಜನೇನ ಖೀಣಾ। ತಂ ಸೋ ಮಗ್ಗಭಾವನಾಯ ಪಹೀನಕಿಲೇಸೇ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಿತ್ವಾ - "ಕಿಲೇಸಾಭಾವೇ ವಿಜ್ಜಮಾನಮ್ಪಿ ಕಮ್ಮಂ ಆಯತಿಂ ಅಪ್ಪಟಿಸನ್ಧಿಕಂ ಹೋತೀ"ತಿ ಜಾನನ್ತೋ ಜಾನಾತಿ।

ವುಸಿತನ್ತಿ ವುತ್ಥಂ ಪರಿವುತ್ಥಂ, ಕತಂ ಚರಿತಂ ನಿಟ್ಠಾಪಿತನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯ**ನ್ತಿ ಮಗ್ಗಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ । **ಕತಂ ಕರಣೀಯ**ನ್ತಿ ಚತೂಸು ಸಚ್ಚೇಸು ಚತೂಹಿ ಮಗ್ಗೇಹಿ ಪರಿಞ್ಞಾಪಹಾನಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಭಾವನಾವಸೇನ ಸೋಳಸವಿಧಮ್ಪಿ ಕಿಚ್ಚಂ ನಿಟ್ಠಾಪಿತನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। **ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾ**ತಿ ಇದಾನಿ ಪುನ ಇತ್ಥಭಾವಾಯ, ಏವಂ ಸೋಳಸಕಿಚ್ಚಭಾವಾಯ, ಕಿಲೇಸಕ್ಖಯಾಯ ವಾ ಕತಮಗ್ಗಭಾವನಾ ನತ್ಥೀತಿ। ಅಥ ವಾ **ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾ**ತಿ ಇತ್ಥತ್ತಭಾವತೋ, ಇಮಸ್ಮಾ ಏವಂಪಕಾರಾ ಇದಾನಿ ವತ್ತಮಾನಕ್ಖನ್ಧಸನ್ತಾನಾ ಅಪರಂ ಖನ್ಧಸನ್ತಾನಂ ನತ್ಥಿ, ಇಮೇ ಪನ ಪಞ್ಚಕ್ಖನ್ಧಾ ಪರಿಞ್ಞಾತಾ ತಿಟ್ಠನ್ತಿ ಛಿನ್ನಮೂಲಕೋ ರುಕ್ಖೋ ವಿಯಾತಿ ಅಬ್ಭಞ್ಞಾಸಿ। **ಅಞ್ಞತರೋ**ತಿ ಏಕೋ। **ಅರಹತ**ನ್ತಿ ಅರಹನ್ತಾನಂ, ಭಗವತೋ ಸಾವಕಾನಂ ಅರಹತಂ ಅಬ್ಭನ್ತರೋ ಅಹೋಸಿ।

ಸಪದಾನನ್ತಿ ಸಪದಾನಚಾರಂ, ಸಮ್ಪತ್ತಘರಂ ಅನುಕ್ಕಮ್ಮ ಪಟಿಪಾಟಿಯಾ ಚರನ್ತೋ। **ಉಪಸಙ್ಕಮೀ**ತಿ ಉಪಸಙ್ಕಮನ್ತೋ। ಮಾತಾ ಪನಸ್ಸ ಪುತ್ತಂ ದಿಸ್ವಾವ ಘರಾ ನಿಕ್ಖಮ್ಮ ಪತ್ತಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಅನ್ತೋನಿವೇಸನಂ ಪವೇಸೇತ್ವಾ ಪಞ್ಞತ್ತಾಸನೇ ನಿಸೀದಾಪೇಸಿ।

ಆಹುತಿಂ ನಿಚ್ಚಂ ಪಗ್ಗಣ್ಹಾತೀತಿ ನಿಚ್ಚಕಾಲೇ ಆಹುತಿಪಿಣ್ಡಂ ಪಗ್ಗಣ್ಹಾತಿ। ತಂ ದಿವಸಂ ಪನ ತಸ್ಮಿಂ ಘರೇ ಭೂತಬಲಿಕಮ್ಮಂ ಹೋತಿ। ಸಬ್ಬಗೇಹಂ ಹರಿತುಪಲಿತ್ತಂ ವಿಪ್ಪಕಿಣ್ಣಲಾಜಂ ವನಮಾಲಪರಿಕ್ಖಿತ್ತಂ ಉಸ್ಸಿತದ್ಧಜಪಟಾಕಂ ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಪುಣ್ಣಘರೇ ಠಪೇತ್ವಾ ದಣ್ಡದೀಪಿಕಾ ಜಾಲೇತ್ವಾ ಗನ್ಧಚುಣ್ಣಮಾಲಾದೀಹಿ ಅಲಙ್ಕತಂ, ಸಮನ್ತತೋ ಸಞ್ಛಾದಿಯಮಾನಾ ಧೂಮಕಟಚ್ಛು ಅಹೋಸಿ। ಸಾಪಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೀ ಕಾಲಸ್ಸೇವ ವುಟ್ಠಾಯ ಸೋಳಸಹಿ ಗನ್ಧೋದಕಘಟೇಹಿ ನ್ಹಾಯಿತ್ವಾ ಸಬ್ಬಾಲಙ್ಕಾರೇನ ಅತ್ತಭಾವಂ ಅಲಙ್ಕರಿ। ಸಾ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಮಹಾಖೀಣಾಸವಂ ನಿಸೀದಾಪೇತ್ವಾ, ಯಾಗುಉಳುಙ್ಕಮತ್ತಮ್ಪಿ ಅದತ್ವಾ, "ಮಹಾಬ್ರಹ್ಮಂ ಭೋಜೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಸುವಣ್ಣಪಾತಿಯಂ ಪಾಯಾಸಂ ಪೂರೇತ್ವಾ ಸಪ್ಪಿಮಧುಸಕ್ಖರಾದೀಹಿ ಯೋಜೇತ್ವಾ ನಿವೇಸನಸ್ಸ ಪಚ್ಛಾಭಾಗೇ ಹರಿತುಪಲಿತ್ತಭಾವಾದೀಹಿ ಅಲಙ್ಕತಾ ಭೂತಪೀಠಿಕಾ ಅತ್ಥಿ। ಸಾ ತಂ ಪಾತಿಂ ಆದಾಯ, ತತ್ಥ ಗನ್ತ್ವಾ, ಚತೂಸು ಕೋಣೇಸು ಮಜ್ಝೇ ಚ ಏಕೇಕಂ ಪಾಯಾಸಪಿಣ್ಡಂ ಠಪೇತ್ವಾ, ಏಕಂ ಪಿಣ್ಡಂ ಹತ್ಥೇನ ಗಹೇತ್ವಾ, ಯಾವ ಕಪ್ಪರಾ ಸಪ್ಪಿನಾ ಪಗ್ಘರನ್ತೇನ ಪಥವಿಯಂ ಜಾಣುಮಣ್ಡಲಂ ಪತಿಟ್ಠಾಪೇತ್ವಾ "ಭುಞ್ಜತು ಭವಂ ಮಹಾಬ್ರಹ್ಮಾ, ಸಾಯತು ಭವಂ ಮಹಾಬ್ರಹ್ಮಾ, ತಪ್ಪೇತು ಭವಂ ಮಹಾಬ್ರಹ್ಮಾ"ತಿ ವದಮಾನಾ ಬ್ರಹ್ಮಾನಂ ಭೋಜೇತಿ।

ಏತದಹೋಸೀತಿ ಮಹಾಖೀಣಾಸವಸ್ಸ ಸೀಲಗನ್ಧಂ ಛದೇವಲೋಕೇ ಅಜ್ಝೋತ್ಥರಿತ್ವಾ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಂ ಉಪಗತಂ ಘಾಯಮಾನಸ್ಸ ಏತಂ ಅಹೋಸಿ। **ಸಂವೇಜೇಯ್ಯ**ನ್ತಿ ಚೋದೇಯ್ಯಂ, ಸಮ್ಮಾಪಟಿಪತ್ತಿಯಂ ಯೋಜೇಯ್ಯಂ। 'ಅಯಂ ಹಿ ಏವರೂಪಂ ಅಗ್ಗದಕ್ಖಿಣೇಯ್ಯಂ ಮಹಾಖೀಣಾಸವಂ ನಿಸೀದಾಪೇತ್ವಾ ಯಾಗುಉಳುಙ್ಕಮತ್ತಮ್ಪಿ ಅದತ್ವಾ, "ಮಹಾಬ್ರಹ್ಮಂ ಭೋಜೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ತುಲಂ ಪಹಾಯ ಹತ್ಥೇನ ತುಲಯನ್ತೀ ವಿಯ, ಭೇರಿಂ ಪಹಾಯ ಕುಚ್ಛಿಂ ವಾದೇನ್ತೀ ವಿಯ, ಅಗ್ಗಿಂ ಪಹಾಯ ಖಜ್ಜೋಪನಕಂ ಧಮಮಾನಾ ವಿಯ ಭೂತಬಲಿಂ ಕುರುಮಾನಾ ಆಹಿಣ್ಡತಿ। ಗಚ್ಛಾಮಿಸ್ಸಾ ಮಿಚ್ಛಾದಸ್ಸನಂ ಭಿನ್ದಿತ್ವಾ ಅಪಾಯಮಗ್ಗತೋ ಉದ್ಧರಿತ್ವಾ ಯಥಾ ಅಸೀತಿಕೋಟಿಧನಂ ಬುದ್ಧಸಾಸನೇ ವಿಪ್ಪಕಿರಿತ್ವಾ ಸಗ್ಗಮಗ್ಗಂ ಆರೋಹತಿ, ತಥಾ ಕರೋಮೀತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ।

ದೂರೇ ಇತೋತಿ ಇಮಮ್ಹಾ ಠಾನಾ ದೂರೇ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕೋ। ತತೋ ಹಿ ಕೂಟಾಗಾರಮತ್ತಾ ಸಿಲಾ ಪಾತಿತಾ ಏಕೇನ ಅಹೋರತ್ತೇನ ಅಟ್ಠಚತ್ತಾಲೀಸಯೋಜನಸಹಸ್ಸಾನಿ ಖೇಪಯಮಾನಾ ಚತೂಹಿ ಮಾಸೇಹಿ ಪಥವಿಯಂ ಪತಿಟ್ಠಹೇಯ್ಯ, ಸಬ್ಬಹೇಟ್ಠಿಮೋಪಿ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕೋ ಏವಂ ದೂರೇ। **ಯಸ್ಸಾಹುತಿ**ನ್ತಿ ಯಸ್ಸ ಬ್ರಹ್ಮುನೋ ಆಹುತಿಂ ಪಗ್ಗಣ್ಹಾಸಿ, ತಸ್ಸ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕೋ ದೂರೇತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಬ್ರಹ್ಮಪಥ**ನ್ತಿ ಏತ್ಥ ಬ್ರಹ್ಮಪಥೋ ನಾಮ ಚತ್ತಾರಿ ಕುಸಲಜ್ಝಾನಾನಿ, ವಿಪಾಕಜ್ಝಾನಾನಿ ಪನ ನೇಸಂ ಜೀವಿತಪಥೋ ನಾಮ, ತಂ ಬ್ರಹ್ಮಪಥಂ ಅಜಾನನ್ತೀ ತ್ವಂ ಕಿಂ ಜಪ್ಪಸಿ ವಿಪ್ಪಲಪಸಿ? ಬ್ರಹ್ಮಾನೋ ಹಿ ಸಪ್ಪೀತಿಕಜ್ಝಾನೇನ ಯಾಪೇನ್ತಿ, ನ ಏತಂ ತಿಣಬೀಜಾನಿ ಪಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ರನ್ಧಂ ಗೋಯೂಸಂ ಖಾದನ್ತಿ, ಮಾ ಅಕಾರಣಾ ಕಿಲಮಸೀತಿ।

ಏವಂ ವತ್ವಾ ಪುನ ಸೋ ಮಹಾಬ್ರಹ್ಮಾ ಅಞ್ಜಲಿಂ ಪಗ್ಗಯ್ಹ ಅವಕುಜ್ಜೋ ಹುತ್ವಾ ಥೇರಂ ಉಪದಿಸನ್ತೋ **ಏಸೋ ಹಿ ತೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿ ಬ್ರಹ್ಮದೇವೋ**ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ **ನಿರೂಪಧಿಕೋ**ತಿ ಕಿಲೇಸಾಭಿಸಙ್ಖಾರಕಾಮಗುಣೋಪಧೀಹಿ ವಿರಹಿತೋ। **ಅತಿದೇವಪತ್ತೋ**ತಿ ದೇವಾನಂ ಅತಿದೇವಭಾವಂ ಬ್ರಹ್ಮಾನಂ ಅತಿಬ್ರಹ್ಮಭಾವಂ ಪತ್ತೋ। **ಅನಞ್ಞಪೋಸೀ**ತಿ ಠಪೇತ್ವಾ ಇಮಂ ಅತ್ತಭಾವಂ ಅಞ್ಞಸ್ಸ ಅತ್ತಭಾವಸ್ಸ ವಾ ಪುತ್ತದಾರಸ್ಸ ವಾ ಅಪೋಸನತಾಯ ಅನಞ್ಞಪೋಸೀ।

ಆಹುನೇಯ್ಯೋತಿ ಆಹುನಪಿಣ್ಡಂ ಪಟಿಗ್ಗಹೇತುಂ ಯುತ್ತೋ। **ವೇದಗೂ**ತಿ ಚತುಮಗ್ಗಸಙ್ಖಾತೇಹಿ ವೇದೇಹಿ ದುಕ್ಖಸ್ಸನ್ತಂ ಗತೋ। **ಭಾವಿತತ್ತೋ**ತಿ ಅತ್ತಾನಂ ಭಾವೇತ್ವಾ ವಡ್ಢೇತ್ವಾ ಠಿತೋ। **ಅನೂಪಲಿತ್ತೋ**ತಿ ತಣ್ಹಾದೀಹಿ ಲೇಪೇಹಿ ಅಲಿತ್ತೋ। **ಘಾಸೇಸನಂ ಇರಿಯತೀ**ತಿ ಆಹಾರಪರಿಯೇಸನಂ ಚರತಿ।

ನ ತಸ್ಸ ಪಚ್ಛಾ ನ ಪುರತ್ಥಮತ್ಥೀತಿ ಪಚ್ಛಾ ವುಚ್ಚತಿ ಅತೀತಂ, ಪುರತ್ಥಂ ವುಚ್ಚತಿ ಅನಾಗತಂ, ಅತೀತಾನಾಗತೇಸು ಖನ್ಧೇಸು ಛನ್ದರಾಗವಿರಹಿತಸ್ಸ ಪಚ್ಛಾ ವಾ ಪುರತ್ಥಂ ವಾ ನತ್ಥೀತಿ ವದತಿ। **ಸನ್ತೋ**ತಿಆದೀಸು ರಾಗಾದಿಸನ್ತತಾಯ ಸನ್ತೋ। ಕೋಧಧೂಮವಿಗಮಾ **ವಿಧೂಮೋ,** ದುಕ್ಖಾಭಾವಾ **ಅನೀಘೋ,** ಕತ್ತರದಣ್ಡಾದೀನಿ ಗಹೇತ್ವಾ ವಿಚರನ್ತೋಪಿ ವಧಕಚೇತನಾಯ ಅಭಾವಾ **ನಿಕ್ಖಿತ್ತದಣ್ಡೋ। ತಸಥಾವರೇಸೂ**ತಿ ಏತ್ಥ ಪನ ಪುಥುಜ್ಜನಾ ತಸಾ ನಾಮ, ಖೀಣಾಸವಾ ಥಾವರಾ ನಾಮ। ಸತ್ತ ಪನ ಸೇಖಾ ತಸಾತಿ ವತ್ತುಂ ನ ಸಕ್ಕಾ, ಥಾವರಾ ನ ಹೋನ್ತಿ, ಭಜಮಾನಾ ಪನ ಥಾವರಪಕ್ಖಮೇವ ಭಜನ್ತಿ। **ಸೋ ತ್ಯಾಹುತಿ**ನ್ತಿ ಸೋ ತೇ ಆಹುತಿಂ।

ವಿಸೇನಿಭೂತೋತಿ ಕಿಲೇಸಸೇನಾಯ ವಿಸೇನೋ ಜಾತೋ। **ಅನೇಜೋ**ತಿ ನಿತ್ತಣ್ಹೋ। **ಸುಸೀಲೋ**ತಿ ಖೀಣಾಸವಸೀಲೇನ ಸುಸೀಲೋ। **ಸುವಿಮುತ್ತಚಿತ್ತೋ**ತಿ ಫಲವಿಮುತ್ತಿಯಾ ಸುಟ್ಠು ವಿಮುತ್ತಚಿತ್ತೋ। **ಓಘತಿಣ್ಣ**ನ್ತಿ ಚತ್ತಾರೋ ಓಘೇ ತಿಣ್ಣಂ। ಏತ್ತಕೇನ ಕಥಾಮಗ್ಗೇನ ಬ್ರಹ್ಮಾ ಥೇರಸ್ಸ ವಣ್ಣಂ ಕಥೇನ್ತೋ ಆಯತನೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಂ ನಿಯೋಜೇಸಿ। ಅವಸಾನಗಾಥಾ ಪನ ಸಙ್ಗೀತಿಕಾರೇಹಿ ಠಪಿತಾ। **ಪತಿಟ್ಠಪೇಸಿ ದಕ್ಖಿಣ**ನ್ತಿ ಚತುಪಚ್ಚಯದಕ್ಖಿಣಂ ಪತಿಟ್ಠಪೇಸಿ। **ಸುಖಮಾಯತಿಕ**ನ್ತಿ ಸುಖಾಯತಿಕಂ ಆಯತಿಂ ಸುಖವಿಪಾಕಂ, ಸುಖಾವಹನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। ತತಿಯಂ।

೪. ಬಕಬ್ರಹ್ಮಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೧೭೫. ಚತುತ್ಥೇ **ಪಾಪಕಂ ದಿಟ್ಠಿಗತ**ನ್ತಿ ಲಾಮಿಕಾ ಸಸ್ಸತದಿಟ್ಠಿ। **ಇದಂ ನಿಚ್ಚ**ನ್ತಿ ಇದಂ ಸಹ ಕಾಯೇನ ಬ್ರಹ್ಮಟ್ಠಾನಂ ಅನಿಚ್ಚಂ "ನಿಚ್ಚ"ನ್ತಿ ವದತಿ। ಧುವಾದೀನಿ ತಸ್ಸೇವ ವೇವಚನಾನಿ। ತತ್ಥ **ಧುವ**ನ್ತಿ ಥಿರಂ। **ಸಸ್ಸತ**ನ್ತಿ ಸದಾ ವಿಜ್ಜಮಾನಂ। **ಕೇವಲ**ನ್ತಿ ಅಖಣ್ಡಂ ಸಕಲಂ। **ಅಚವನಧಮ್ಮ**ನ್ತಿ ಅಚವನಸಭಾವಂ। **ಇದಂ ಹಿ ನ ಜಾಯತೀ**ತಿಆದೀಸು ಇಮಸ್ಮಿಂ ಠಾನೇ ಕೋಚಿ ಜಾಯನಕೋ ವಾ ಜೀಯನಕೋ ವಾ ಮೀಯನಕೋ ವಾ ಚವನಕೋ ವಾ ಉಪಪಜ್ಜನಕೋ ವಾ ನತ್ಥಿ, ತಂ ಸನ್ಧಾಯ ವದತಿ। **ಇತೋ ಚ ಪನಞ್ಞ**ನ್ತಿ ಇತೋ ಸಹಕಾಯಾ ಬ್ರಹ್ಮಟ್ಠಾನಾ ಉತ್ತರಿ ಅಞ್ಞಂ ನಿಸ್ಸರಣಂ ನಾಮ ನತ್ಥೀತಿ। ಏವಮಸ್ಸ ಥಾಮಗತಾ ಸಸ್ಸತದಿಟ್ಠಿ ಉಪ್ಪನ್ನಾ ಹೋತಿ। ಏವಂವಾದೀ ಚ ಪನ ಸೋ ಉಪರಿ ತಿಸ್ಸೋ ಝಾನಭೂಮಿಯೋ ಚತ್ತಾರೋ ಮಗ್ಗೇ ಚತ್ತಾರಿ ಫಲಾನಿ ನಿಬ್ಬಾನನ್ತಿ ಸಬ್ಬಂ ಪಟಿಬಾಹತಿ। ಕದಾ ಪನಸ್ಸ ಸಾ ದಿಟ್ಠಿ ಉಪ್ಪನ್ನಾತಿ? ಪಠಮಜ್ಝಾನಭೂಮಿಯಂ ನಿಬ್ಬತ್ತಕಾಲೇ। ದುತಿಯಜ್ಝಾನಭೂಮಿಯನ್ತಿ ಏಕೇ।

ತತ್ರಾಯಂ ಅನುಪುಬ್ಬಿಕಥಾ - ಹೇಟ್ಠುಪಪತ್ತಿಕೋ ಕಿರೇಸ ಬ್ರಹ್ಮಾ ಅನುಪ್ಪನ್ನೇ ಬುದ್ಧುಪ್ಪಾದೇ ಇಸಿಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಕಸಿಣಪರಿಕಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾ ಸಮಾಪತ್ತಿಯೋ ನಿಬ್ಬತ್ತೇತ್ವಾ ಅಪರಿಹೀನಜ್ಝಾನೋ ಕಾಲಂ ಕತ್ವಾ ಚತುತ್ಥಜ್ಝಾನಭೂಮಿಯಂ ವೇಹಪ್ಫಲಬ್ರಹ್ಮಲೋಕೇ ಪಞ್ಚಕಪ್ಪಸತಿಕಂ ಆಯುಂ ಗಹೇತ್ವಾ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ। ತತ್ಥ ಯಾವತಾಯುಕಂ ಠತ್ವಾ ಹೇಟ್ಠುಪಪತ್ತಿಕಂ ಕತ್ವಾ ತತಿಯಜ್ಝಾನಂ ಪಣೀತಂ ಭಾವೇತ್ವಾ ಸುಭಕಿಣ್ಹಬ್ರಹ್ಮಲೋಕೇ ಚತುಸಟ್ಠಿಕಪ್ಪಂ ಆಯುಂ ಗಹೇತ್ವಾ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ। ತತ್ಥ ದುತಿಯಜ್ಝಾನಂ ಭಾವೇತ್ವಾ ಆಭಸ್ಸರೇ ಅಟ್ಠ ಕಪ್ಪೇ ಆಯುಂ ಗಹೇತ್ವಾ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ। ತತ್ಥ ಪಠಮಜ್ಝಾನಂ ಭಾವೇತ್ವಾ, ಪಠಮಜ್ಝಾನಭೂಮಿಯಂ ಕಪ್ಪಾಯುಕೋ ಹುತ್ವಾ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ । ಸೋ ಪಠಮಕಾಲೇ ಅತ್ತನಾ ಕತಕಮ್ಮಞ್ಚ ನಿಬ್ಬತ್ತಟ್ಠಾನಞ್ಚ ಅಞ್ಞಾಸಿ, ಕಾಲೇ ಪನ ಗಚ್ಛನ್ತೇ ಗಚ್ಛನ್ತೇ ಉಭಯಂ ಪಮುಸ್ಸಿತ್ವಾ ಸಸ್ಸತದಿಟ್ಠಿಂ ಉಪ್ಪಾದೇಸಿ।

ಅವಿಜ್ಜಾಗತೋತಿ ಅವಿಜ್ಜಾಯ ಗತೋ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಅಞ್ಞಾಣೀ ಅನ್ಧೀಭೂತೋ। **ಯತ್ರ ಹಿ ನಾಮಾ**ತಿ ಯೋ ನಾಮ। **ವಕ್ಖತೀ**ತಿ ಭಣತಿ। "ಯತ್ರಾ"ತಿ ನಿಪಾತಯೋಗೇನ ಪನ ಅನಾಗತವಚನಂ ಕತಂ।

ಏವಂ ವುತ್ತೇ ಸೋ ಬ್ರಹ್ಮಾ ಯಥಾ ನಾಮ ಮಗ್ಗಚೋರೋ ದ್ವೇ ತಯೋ ಪಹಾರೇ ಅಧಿವಾಸೇನ್ತೋ ಸಹಾಯೇ ಅನಾಚಿಕ್ಖಿತ್ವಾಪಿ ಉತ್ತರಿಂ ಪಹಾರಂ ಪಹರಿಯಮಾನೋ "ಅಸುಕೋ ಚ ಅಸುಕೋ ಚ ಮಯ್ಹಂ ಸಹಾಯೋ"ತಿ ಆಚಿಕ್ಖತಿ, ಏವಮೇವ ಭಗವತಾ ಸನ್ತಜ್ಜಿಯಮಾನೋ ಸತಿಂ ಲಭಿತ್ವಾ, "ಭಗವಾ ಮಯ್ಹಂ ಪದಾನುಪದಂ ಪೇಕ್ಖನ್ತೋ ಮಂ ನಿಪ್ಪೀಳಿತುಕಾಮೋ"ತಿ ಭೀತೋ ಅತ್ತನೋ ಸಹಾಯೇ ಆಚಿಕ್ಖನ್ತೋ **ದ್ವಾಸತ್ತತೀ**ತಿಆದಿಮಾಹ। ತಸ್ಸತ್ಥೋ - ಭೋ ಗೋತಮ, ಮಯಂ ದ್ವಾಸತ್ತತಿ ಜನಾ **ಪುಞ್ಞಕಮ್ಮಾ**

ತೇನ ಪುಞ್ಞಕಮ್ಮೇನ ಇಧ ನಿಬ್ಬತ್ತಾ। **ವಸವತ್ತಿನೋ** ಸಯಂ ಅಞ್ಞೇಸಂ ವಸೇ ಅವತ್ತಿತ್ವಾ ಪರೇ ಅತ್ತನೋ ವಸೇ ವತ್ತೇಮ, ಜಾತಿಞ್ಚ ಜರಞ್ಚ ಅತೀತಾ, ಅಯಂ ನೋ ವೇದೇಹಿ ಗತತ್ತಾ "ವೇದಗೂ"ತಿ ಸಙ್ಖಂ ಗತಾ ಭಗವಾ ಅನ್ತಿಮಾ ಬ್ರಹ್ಮುಪಪತ್ತಿ। **ಅಸ್ಮಾಭಿಜಪ್ಪನ್ತಿ ಜನಾ ಅನೇಕಾ**ತಿ ಅನೇಕಜನಾ ಅಮ್ಹೇ ಅಭಿಜಪ್ಪನ್ತಿ। "ಅಯಂ ಖೋ ಭವಂ ಬ್ರಹ್ಮಾ, ಮಹಾಬ್ರಹ್ಮಾ, ಅಭಿಭೂ, ಅನಭಿಭೂತೋ, ಅಞ್ಞದತ್ಥುದಸೋ, ವಸವತ್ತೀ, ಇಸ್ಸರೋ, ಕತ್ತಾ, ನಿಮ್ಮಾತಾ, ಸೇಟ್ಠೋ, ಸಜಿತಾ, ವಸೀ, ಪಿತಾ ಭೂತಭಬ್ಯಾನ"ನ್ತಿ ಏವಂ ಪತ್ಥೇನ್ತಿ ಪಿಹೇನ್ತೀತಿ।

ಅಥ ನಂ ಭಗವಾ **ಅಪ್ಪಂ ಹಿ ಏತ**ನ್ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ **ಏತ**ನ್ತಿ ಯಂ ತ್ವಂ ಇಧ ತವ ಆಯುಂ "ದೀಘ"ನ್ತಿ ಮಞ್ಞಸಿ, ಏತಂ ಅಪ್ಪಂ ಪರಿತ್ತಕಂ। **ಸತಂ ಸಹಸ್ಸಾನಂ ನಿರಬ್ಬುದಾನ**ನ್ತಿ ನಿರಬ್ಬುದಗಣನಾಯ ಸತಸಹಸ್ಸನಿರಬ್ಬುದಾನಂ। **ಆಯುಂ ಪಜಾನಾಮೀ**ತಿ, "ಇದಾನಿ ತವ ಅವಸಿಟ್ಠಂ ಏತ್ತಕಂ ಆಯೂ"ತಿ ಅಹಂ ಜಾನಾಮಿ। **ಅನನ್ತದಸ್ಸೀ ಭಗವಾ ಹಮಸ್ಮೀ**ತಿ, ಭಗವಾ, ತುಮ್ಹೇ "ಅಹಂ ಅನನ್ತದಸ್ಸೀ ಜಾತಿಆದೀನಿ ಉಪಾತಿವತ್ತೋ"ತಿ ವದಥ। **ಕಿಂ ಮೇ ಪುರಾಣ**ನ್ತಿ, ಯದಿ ತ್ವಂ ಅನನ್ತದಸ್ಸೀ, ಏವಂ ಸನ್ತೇ ಇದಂ ಮೇ ಆಚಿಕ್ಖ, ಕಿಂ ಮಯ್ಹಂ ಪುರಾಣಂ? **ವತಸೀಲವತ್ತ**ನ್ತಿ ಸೀಲಮೇವ ವುಚ್ಚತಿ। **ಯಮಹಂ ವಿಜಞ್ಞಾ**ತಿ ಯಂ ಅಹಂ ತಯಾ ಕಥಿತಂ ಜಾನೇಯ್ಯಂ, ತಂ ಮೇ ಆಚಿಕ್ಖಾತಿ ವದತಿ।

ಇದಾನಿಸ್ಸ ಆಚಿಕ್ಖನ್ತೋ ಭಗವಾ **ಯಂ ತ್ವಂ ಅಪಾಯೇಸೀ**ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ರಾಯಂ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ - ಪುಬ್ಬೇ ಕಿರೇಸ ಕುಲಘರೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾ ಕಾಮೇಸು ಆದೀನವಂ ದಿಸ್ವಾ - "ಜಾತಿಜರಾಮರಣಸ್ಸ ಅನ್ತಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ನಿಕ್ಖಮ್ಮ ಇಸಿಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಸಮಾಪತ್ತಿಯೋ ನಿಬ್ಬತ್ತೇತ್ವಾ ಅಭಿಞ್ಞಾಪಾದಕಜ್ಝಾನಸ್ಸ ಲಾಭೀ ಹುತ್ವಾ ಗಙ್ಗಾತೀರೇ ಪಣ್ಣಸಾಲಂ ಕಾರೇತ್ವಾ ಝಾನರತಿಯಾ ವೀತಿನಾಮೇತಿ। ತದಾ ಚ ಕಾಲೇನಕಾಲಂ ಸತ್ಥವಾಹಾ ಪಞ್ಚಹಿ ಸಕಟಸತೇಹಿ ಮರುಕನ್ತಾರಂ ಪಟಿಪಜ್ಜನ್ತಿ। ಮರುಕನ್ತಾರೇ ಪನ ದಿವಾ ನ ಸಕ್ಕಾ ಗನ್ತುಂ, ರತ್ತಿಂ ಗಮನಂ ಹೋತಿ। ಅಥ ಪುರಿಮಸಕಟಸ್ಸ ಅಗ್ಗಯುಗೇ ಯುತ್ತಬಲಿಬದ್ದಾ ಗಚ್ಛನ್ತಾ ಗಚ್ಛನ್ತಾ ನಿವತ್ತಿತ್ವಾ ಆಗತಮಗ್ಗಾಭಿಮುಖಾ ಅಹೇಸುಂ, ಸಬ್ಬಸಕಟಾನಿ ತಥೇವ ನಿವತ್ತಿತ್ವಾ ಅರುಣೇ ಉಗ್ಗತೇ ನಿವತ್ತಿತಭಾವಂ ಜಾನಿಂಸು। ತೇಸಞ್ಚ ತದಾ ಕನ್ತಾರಂ ಅತಿಕ್ಕಮನದಿವಸೋ ಅಹೋಸಿ। ಸಬ್ಬಂ ದಾರುದಕಂ ಪರಿಕ್ಖೀಣಂ - ತಸ್ಮಾ "ನತ್ಥಿ ದಾನಿ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಜೀವಿತ"ನ್ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ, ಗೋಣೇ ಚಕ್ಕೇಸು ಬನ್ಧಿತ್ವಾ, ಮನುಸ್ಸಾ ಸಕಟಚ್ಛಾಯಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ನಿಪಜ್ಜಿಂಸು।

ತಾಪಸೋಪಿ ಕಾಲಸ್ಸೇವ ಪಣ್ಣಸಾಲತೋ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಪಣ್ಣಸಾಲದ್ವಾರೇ ನಿಸಿನ್ನೋ ಗಙ್ಗಂ ಓಲೋಕಯಮಾನೋ ಅದ್ದಸ ಗಙ್ಗಂ ಮಹತಾ ಉದಕೋಘೇನ ಪೂರಿಯಮಾನಂ ಪವತ್ತಿತಮಣಿಕ್ಖನ್ಧಂ ವಿಯ ಆಗಚ್ಛನ್ತಂ, ದಿಸ್ವಾ ಚಿನ್ತೇಸಿ - "ಅತ್ಥಿ ನು ಖೋ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಲೋಕೇ ಏವರೂಪಸ್ಸ ಮಧುರೋದಕಸ್ಸ ಅಲಾಭೇನ ಕಿಲಿಸ್ಸಮಾನಾ ಸತ್ತಾ"ತಿ? ಸೋ ಏವಂ ಆವಜ್ಜೇನ್ತೋ ಮರುಕನ್ತಾರೇ ತಂ ಸತ್ಥಂ ದಿಸ್ವಾ 'ಇಮೇ ಸತ್ತಾ ಮಾ ನಸ್ಸನ್ತೂ'ತಿ "ಇತೋ ಚಿತೋ ಚ ಮಹಾಉದಕಕ್ಖನ್ಧೋ ಛಿಜ್ಜಿತ್ವಾ ಮರುಕನ್ತಾರೇ ಸತ್ಥಾಭಿಮುಖೋ ಗಚ್ಛತೂ"ತಿ ಅಭಿಞ್ಞಾಚಿತ್ತೇನ ಅಧಿಟ್ಠಾಸಿ। ಸಹ ಚಿತ್ತುಪ್ಪಾದೇನ ಮಾತಿಕಾರುಳ್ಹಂ ವಿಯ ಉದಕಂ ತತ್ಥ ಅಗಮಾಸಿ। ಮನುಸ್ಸಾ ಉದಕಸದ್ದೇನ ವುಟ್ಠಾಯ ಉದಕಂ ದಿಸ್ವಾ ಹಟ್ಠತುಟ್ಠಾ ನ್ಹಾಯಿತ್ವಾ ಪಿವಿತ್ವಾ ಗೋಣೇಪಿ ಪಾಯೇತ್ವಾ ಸೋತ್ಥಿನಾ ಇಚ್ಛಿತಟ್ಠಾನಂ ಅಗಮಂಸು। ಸತ್ಥಾ ತಂ ಬ್ರಹ್ಮುನೋ ಪುಬ್ಬಕಮ್ಮಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ ಪಠಮಂ ಗಾಥಮಾಹ। ತತ್ಥ **ಅಪಾಯೇಸೀ**ತಿ ಪಾಯೇಸಿ। ಅ-ಕಾರೋ ನಿಪಾತಮತ್ತಂ। **ಘಮ್ಮನೀ**ತಿ ಗಿಮ್ಹೇ। **ಸಮ್ಪರೇತೇ**ತಿ ಗಿಮ್ಹಾತಪೇನ ಫುಟ್ಠೇ ಅನುಗತೇ।

ಅಪರಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ಸಮಯೇ ತಾಪಸೋ ಗಙ್ಗಾತೀರೇ ಪಣ್ಣಸಾಲಂ ಮಾಪೇತ್ವಾ ಅರಞ್ಞಗಾಮಕಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ವಸತಿ। ತೇನ ಚ ಸಮಯೇನ ಚೋರಾ ತಂ ಗಾಮಂ ಪಹರಿತ್ವಾ ಹತ್ಥಸಾರಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಗಾವಿಯೋ ಚ ಕರಮರೇ ಚ ಗಹೇತ್ವಾ ಗಚ್ಛನ್ತಿ। ಗಾವೋಪಿ ಸುನಖಾಪಿ ಮನುಸ್ಸಾಪಿ ಮಹಾವಿರವಂ ವಿರವನ್ತಿ। ತಾಪಸೋ ತಂ ಸದ್ದಂ ಸುತ್ವಾ "ಕಿನ್ನು ಖೋ ಏತ"ನ್ತಿ? ಆವಜ್ಜೇನ್ತೋ "ಮನುಸ್ಸಾನಂ ಭಯಂ ಉಪ್ಪನ್ನ"ನ್ತಿ ಞತ್ವಾ "ಮಯಿ ಪಸ್ಸನ್ತೇ ಇಮೇ ಸತ್ತಾ ಮಾ ನಸ್ಸನ್ತೂ"ತಿ ಅಭಿಞ್ಞಾಪಾದಕಜ್ಝಾನಂ ಸಮಾಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ವುಟ್ಠಾಯ ಅಭಿಞ್ಞಾಚಿತ್ತೇನ ಚೋರಾನಂ ಪಟಿಪಥೇ ಚತುರಙ್ಗಿನಿಂ ಸೇನಂ ಮಾಪೇಸಿ। ಕಮ್ಮಸಜ್ಜಾ ಆಗಚ್ಛನ್ತಾ ಚೋರಾ ದಿಸ್ವಾ, "ರಾಜಾ ಮಞ್ಞೇ ಆಗತೋ"ತಿ ವಿಲೋಪಂ ಛಡ್ಡೇತ್ವಾ ಪಕ್ಕಮಿಂಸು। ತಾಪಸೋ "ಯಂ ಯಸ್ಸ ಸನ್ತಕಂ, ತಂ ತಸ್ಸೇವ

ಹೋತೂ"ತಿ ಅಧಿಟ್ಠಾಸಿ, ತಂ ತಥೇವ ಅಹೋಸಿ। ಮಹಾಜನೋ ಸೋತ್ಥಿಭಾವಂ ಪಾಪುಣಿ। ಸತ್ಥಾ ಇದಮ್ಪಿ ತಸ್ಸ ಪುಬ್ಬಕಮ್ಮಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ ದುತಿಯಂ ಗಾಥಮಾಹ। ತತ್ಥ **ಏಣಿಕೂಲಸ್ಮಿ**ನ್ತಿ ಗಙ್ಗಾತೀರೇ। **ಗಯ್ಹಕಂ ನೀಯಮಾನ**ನ್ತಿ ಗಹೇತ್ವಾ ನೀಯಮಾನಂ, ಕರಮರಂ ನೀಯಮಾನನ್ತಿಪಿ ಅತ್ಥೋ।

ಪುನ ಏಕಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಉಪರಿಗಙ್ಗಾವಾಸಿಕಂ ಏಕಂ ಕುಲಂ ಹೇಟ್ಠಾಗಙ್ಗಾವಾಸಿಕೇನ ಕುಲೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಮಿತ್ತಸನ್ಥವಂ ಕತ್ವಾ, ನಾವಾಸಙ್ಘಾಟಂ ಬನ್ಧಿತ್ವಾ, ಬಹುಂ ಖಾದನೀಯಞ್ಚೇವ ಭೋಜನೀಯಞ್ಚ ಗನ್ಧಮಾಲಾದೀನಿ ಚ ಆರೋಪೇತ್ವಾ ಗಙ್ಗಾಸೋತೇನ ಆಗಚ್ಛತಿ। ಮನುಸ್ಸಾ ಖಾದಮಾನಾ ಭುಞ್ಜಮಾನಾ ನಚ್ಚನ್ತಾ ಗಾಯನ್ತಾ ದೇವವಿಮಾನೇನ ಗಚ್ಛನ್ತಾ ವಿಯ ಬಲವಸೋಮನಸ್ಸಾ ಅಹೇಸುಂ। ಗಙ್ಗೇಯ್ಯಕೋ ನಾಗೋ ದಿಸ್ವಾ ಕುಪಿತೋ "ಇಮೇ ಮಯಿ ಸಞ್ಞಮ್ಪಿ ನ ಕರೋನ್ತಿ। ಇದಾನಿ ನೇ ಸಮುದ್ದಮೇವ ಪಾಪೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಮಹನ್ತಂ ಅತ್ತಭಾವಂ ಮಾಪೇತ್ವಾ ಉದಕಂ ದ್ವಿಧಾ ಭಿನ್ದಿತ್ವಾ ಉಟ್ಠಾಯ ಫಣಂ ಕತ್ವಾ, ಸುಸುಕಾರಂ ಕರೋನ್ತೋ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ಮಹಾಜನೋ ದಿಸ್ವಾ ಭೀತೋ ವಿಸ್ಸರಮಕಾಸಿ। ತಾಪಸೋ ಪಣ್ಣಸಾಲಾಯಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಸುತ್ವಾ, "ಇಮೇ ಗಾಯನ್ತಾ ನಚ್ಚನ್ತಾ ಸೋಮನಸ್ಸಜಾತಾ ಆಗಚ್ಛನ್ತಿ। ಇದಾನಿ ಪನ ಭಯರವಂ ರವಿಂಸು, ಕಿನ್ನು ಖೋ"ತಿ? ಆವಜ್ಜೇನ್ತೋ ನಾಗರಾಜಂ ದಿಸ್ವಾ, "ಮಯಿ ಪಸ್ಸನ್ತೇ ಸತ್ತಾ ಮಾ ನಸ್ಸನ್ತೂ"ತಿ ಅಭಿಞ್ಞಾಪಾದಕಜ್ಝಾನಂ ಸಮಾಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ಅತ್ತಭಾವಂ ಪಜಹಿತ್ವಾ ಸುಪಣ್ಣವಣ್ಣಂ ಮಾಪೇತ್ವಾ ನಾಗರಾಜಸ್ಸ ದಸ್ಸೇಸಿ। ನಾಗರಾಜಾ ಭೀತೋ ಫಣಂ ಸಂಹರಿತ್ವಾ ಉದಕಂ ಪವಿಟ್ಠೋ, ಮಹಾಜನೋ ಸೋತ್ಥಿಭಾವಂ ಪಾಪುಣಿ। ಸತ್ಥಾ ಇದಮ್ಪಿ ತಸ್ಸ ಪುಬ್ಬಕಮ್ಮಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ ತತಿಯಂ ಗಾಥಮಾಹ। ತತ್ಥ **ಲುದ್ದೇನಾ**ತಿ ದಾರುಣೇನ। **ಮನುಸ್ಸಕಮ್ಯಾ**ತಿ ಮನುಸ್ಸಕಾಮತಾಯ, ಮನುಸ್ಸೇ ವಿಹೇಠೇತುಕಾಮತಾಯಾತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಅಪರಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ಸಮಯೇ ಏಸ ಇಸಿಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಕೇಸವೋ ನಾಮ ತಾಪಸೋ ಅಹೋಸಿ। ತೇನ ಸಮಯೇನ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಕಪ್ಪೋ ನಾಮ ಮಾಣವೋ ಕೇಸವಸ್ಸ ಬದ್ಧಚರೋ ಅನ್ತೇವಾಸಿಕೋ ಹುತ್ವಾ ಆಚರಿಯಸ್ಸ ಕಿಂಕಾರಪಟಿಸ್ಸಾವೀ ಮನಾಪಚಾರೀ ಬುದ್ಧಿಸಮ್ಪನ್ನೋ ಅತ್ಥಚರೋ ಅಹೋಸಿ। ಕೇಸವೋ ತೇನ ವಿನಾ ವಸಿತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋತಿ, ತಂ ನಿಸ್ಸಾಯೇವ ಜೀವಿಕಂ ಕಪ್ಪೇಸಿ। ಸತ್ಥಾ ಇದಮ್ಪಿ ತಸ್ಸ ಪುಬ್ಬಕಮ್ಮಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ ಚತುತ್ಥಂ ಗಾಥಮಾಹ।

ತತ್ಥ **ಬದ್ಧಚರೋ**ತಿ ಅನ್ತೇವಾಸಿಕೋ, ಸೋ ಪನ ಜೇಟ್ಠನ್ತೇವಾಸಿಕೋ ಅಹೋಸಿ। **ಸಮ್ಬುದ್ಧಿಮನ್ತಂ ವತಿನಂ ಅಮಞ್ಞೀ**ತಿ, "ಸಮ್ಮಾ ಬುದ್ಧಿಮಾ ವತಸಮ್ಪನ್ನೋ ಅಯ"ನ್ತಿ ಏವಂ ಮಞ್ಞಮಾನೋ ಕಪ್ಪೋ ತವ ಅನ್ತೇವಾಸಿಕೋ ಅಹೋಸಿಂ ಅಹಂ ಸೋ ತೇನ ಸಮಯೇನಾತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। **ಅಞ್ಞೇಪಿ ಜಾನಾಸೀ**ತಿ ನ ಕೇವಲಂ ಮಯ್ಹಂ ಆಯುಮೇವ, ಅಞ್ಞೇಪಿ ತ್ವಂ ಜಾನಾಸಿಯೇವ। **ತಥಾ ಹಿ ಬುದ್ಧೋ**ತಿ ತಥಾ ಹಿ ತ್ವಂ ಬುದ್ಧೋ, ಯಸ್ಮಾ ಬುದ್ಧೋ, ತಸ್ಮಾ ಜಾನಾಸೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ತಥಾ ಹಿ ತ್ಯಾಯಂ ಜಲಿತಾನುಭಾವೋ**ತಿ ಯಸ್ಮಾ ಚ ತ್ವಂ ಬುದ್ಧೋ, ತಸ್ಮಾ ತೇ ಅಯಂ ಜಲಿತೋ ಆನುಭಾವೋ। **ಓಭಾಸಯಂ ತಿಟ್ಠತೀ**ತಿ ಸಬ್ಬಂ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಂ ಓಭಾಸಯನ್ತೋ ತಿಟ್ಠತಿ। ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ಅಞ್ಞತರಬ್ರಹ್ಮಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೧೭೬. ಪಚ್ಛಾಮೇ **ತೇಜೋಧಾತುಂ ಸಮಾಪಜ್ಜಿತ್ವಾ**ತಿ ತೇಜೋಕಸಿಣಪರಿಕಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾ ಪಾದಕಜ್ಝಾನತೋ ವುಟ್ಠಾಯ, **"ಸರೀರತೋ ಜಾಲಾ ನಿಕ್ಖಮನ್ತೂ"ತಿ** ಅಧಿಟ್ಠಹನ್ತೋ ಅಧಿಟ್ಠಾನಚಿತ್ತಾನುಭಾವೇನ ಸಕಲಸರೀರತೋ ಜಾಲಾ ನಿಕ್ಖಮನ್ತಿ, ಏವಂ ತೇಜೋಧಾತುಂ ಸಮಾಪನ್ನೋ ನಾಮ ಹೋತಿ, ತಥಾ ಸಮಾಪಜ್ಜಿತ್ವಾ। **ತಸ್ಮಿಂ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕೇ**ತಿ ಕಸ್ಮಾ ಥೇರೋ ತತ್ಥ ಅಗಮಾಸಿ? ಥೇರಸ್ಸ ಕಿರ ತೇಜೋಧಾತುಂ ಸಮಾಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ತಸ್ಸ ಬ್ರಹ್ಮುನೋ ಉಪರಿ ನಿಸಿನ್ನಂ ತಥಾಗತಂ ದಿಸ್ವಾ "ಅಟ್ಠಿವೇಧೀ ಅಯಂ ಪುಗ್ಗಲೋ, ಮಯಾಪೇತ್ಥ ಗನ್ತಬ್ಬ"ನ್ತಿ ಅಹೋಸಿ, ತಸ್ಮಾ ಅಗಮಾಸಿ। ಸೇಸಾನಂ ಗಮನೇಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। ಸೋ ಹಿ ಬ್ರಹ್ಮಾ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಚೇವ ತಥಾಗತಸಾವಕಾನಞ್ಚ ಆನುಭಾವಂ ಅದಿಸ್ವಾ ಅಭಬ್ಬೋ ವಿನಯಂ ಉಪಗನ್ತುಂ, ತೇನ ಸೋ ಸನ್ನಿಪಾತೋ

ಅಹೋಸಿ। ತತ್ಥ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಸರೀರತೋ ಉಗ್ಗತಜಾಲಾ ಸಕಲಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಂ ಅತಿಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ಅಜಟಾಕಾಸೇ ಪಕ್ಖನ್ದಾ, ತಾ ಚ ಪನ ಛಬ್ಬಣ್ಣಾ ಅಹೇಸುಂ, ತಥಾಗತಸ್ಸ ಸಾವಕಾನಂ ಆಭಾ ಪಕತಿವಣ್ಣಾವ।

ಪಸ್ಸಸಿ ವೀತಿವತ್ತನ್ತನ್ತಿ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕೇ ಅಞ್ಞಬ್ರಹ್ಮಸರೀರವಿಮಾನಾಲಙ್ಕಾರಾದೀನಂ ಪಭಾ ಅತಿಕ್ಕಮಮಾನಂ ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಪಭಸ್ಸರಂ ಪಭಂ ಪಸ್ಸಸೀತಿ ಪುಚ್ಛತಿ। **ನ ಮೇ, ಮಾರಿಸ, ಸಾ ದಿಟ್ಠೀ**ತಿ ಯಾ ಮೇಸಾ, ''ಇಧಾಗನ್ತುಂ ಸಮತ್ಥೋ ಅಞ್ಞೋ ಸಮಣೋ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ವಾ ನತ್ಥೀ''ತಿ ಪುರೇ ದಿಟ್ಠಿ, ನತ್ಥಿ ಮೇ ಸಾ। **ಕಥಂ ವಜ್ಜ**ನ್ತಿ ಕೇನ ಕಾರಣೇನ ವದೇಯ್ಯಂ। **ನಿಚ್ಚೋಮ್ಹಿ ಸಸ್ಸತೋ**ತಿ ಇಮಸ್ಸ ಕಿರ ಬ್ರಹ್ಮುನೋ ಲದ್ಧಿದಿಟ್ಠಿ ಸಸ್ಸತದಿಟ್ಠಿ ಚಾತಿ ದ್ವೇ ದಿಟ್ಠಿಯೋ। ತತ್ರಾಸ್ಸ ತಥಾಗತಞ್ಚೇವ ತಥಾಗತಸಾವಕೇ ಚ ಪಸ್ಸತೋ ಲದ್ಧಿದಿಟ್ಠಿ ಪಹೀನಾ। ಭಗವಾ ಪನೇತ್ಥ ಮಹನ್ತಂ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ದೇಸೇಸಿ। ಬ್ರಹ್ಮಾ ದೇಸನಾಪರಿಯೋಸಾನೇ ಸೋತಾಪತ್ತಿಫಲೇ ಪತಿಟ್ಠಹಿ। ಇತಿಸ್ಸ ಮಗ್ಗೇನ ಸಸ್ಸತದಿಟ್ಠಿ ಪಹೀನಾ, ತಸ್ಮಾ ಏವಮಾಹ।

ಬ್ರಹ್ಮಪಾರಿಸಜ್ಜನ್ತಿ ಬ್ರಹ್ಮಪಾರಿಚಾರಿಕಂ। ಥೇರಾನಞ್ಹಿ ಭಣ್ಡಗಾಹಕದಹರಾ ವಿಯ ಬ್ರಹ್ಮಾನಮ್ಪಿ ಪಾರಿಸಜ್ಜಾ ಬ್ರಹ್ಮಾನೋ ನಾಮ ಹೋನ್ತಿ। **ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಾ**ತಿ ಕಸ್ಮಾ ಥೇರಸ್ಸೇವ ಸನ್ತಿಕಂ ಪೇಸೇಸಿ? ಥೇರೇ ಕಿರಸ್ಸ ತತ್ತಕೇನೇವ ಕಥಾಸಲ್ಲಾಪೇನ ವಿಸ್ಸಾಸೋ ಉದಪಾದಿ, ತಸ್ಮಾ ತಸ್ಸೇವ ಸನ್ತಿಕಂ ಪೇಸೇಸಿ **ಅಞ್ಞೇಪೀ**ತಿ ಯಥಾ ತುಮ್ಹೇ ಚತ್ತಾರೋ ಜನಾ, ಕಿನ್ನು ಖೋ ಏವರೂಪಾ ಅಞ್ಞೇಪಿ ಅತ್ಥಿ, ಉದಾಹು ತುಮ್ಹೇ ಚತ್ತಾರೋ ಏವ ಮಹಿದ್ಧಿಕಾತಿ? **ತೇವಿಜ್ಜಾ**ತಿ ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸದಿಬ್ಬಚಕ್ಖುಆಸವಕ್ಖಯಸಙ್ಖಾತಾಹಿ ತೀಹಿ ವಿಜ್ಜಾಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತಾ। **ಇದ್ಧಿಪತ್ತಾ**ತಿ ಇದ್ಧಿವಿಧಞಾಣಂ ಪತ್ತಾ। **ಚೇತೋಪರಿಯಾಯಕೋವಿದಾ**ತಿ ಪರೇಸಂ ಚಿತ್ತಾಚಾರೇ ಕುಸಲಾ। ಏವಮೇತ್ಥ ಪಞ್ಚ ಅಭಿಞ್ಞಾಪಿ ಸರೂಪೇನ ವುತ್ತಾ। ದಿಬ್ಬಸೋತಂ ಪನ ತಾಸಂ ವಸೇನ ಆಗತಮೇವ ಹೋತಿ। **ಬಹೂ**ತಿ ಏವರೂಪಾ ಛಳಭಿಞ್ಞಾ ಬುದ್ಧಸಾವಕಾ ಬಹೂ ಗಣನಪಥಂ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಾ, ಸಕಲಂ ಜಮ್ಬುದೀಪಂ ಕಾಸಾವಪಜ್ಜೋತಂ ಕತ್ವಾ ವಿಚರನ್ತೀತಿ। ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೧೭೬. ಛಟ್ಠೇ **ಪಚ್ಚೇಕಂ ದ್ವಾರಬಾಹ**ನ್ತಿ ಏಕೇಕೋ ಏಕೇಕಂ ದ್ವಾರಬಾಹಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ದ್ವಾರಪಾಲಾ ವಿಯ ಅಟ್ಠಂಸು। **ಇದ್ಧೋ**ತಿ ಝಾನಸುಖೇನ ಸಮಿದ್ಧೋ। **ಫೀತೋ**ತಿ ಅಭಿಞ್ಞಾಪುಪ್ಫೇಹಿ ಸುಪುಪ್ಫಿತೋ। **ಅನಧಿವಾಸೇನ್ತೋ**ತಿ ಅಸಹನ್ತೋ। **ಏತದವೋಚಾ**ತಿ ಏತೇಸಂ ನಿಮ್ಮಿತಬ್ರಹ್ಮಾನಂ ಮಜ್ಝೇ ನಿಸಿನ್ನೋ ಏತಂ ''ಪಸ್ಸಸಿ ಮೇ''ತಿಆದಿವಚನಂ ಅವೋಚ।

ತಯೋ ಸುಪಣ್ಣಾತಿ ಗಾಥಾಯ ಪಞ್ಚಸತಾತಿ ಸತಪದಂ ರೂಪವಸೇನ ವಾ ಪನ್ತಿವಸೇನ ವಾ ಯೋಜೇತಬ್ಬಂ। ರೂಪವಸೇನ ತಾವ **ತಯೋ ಸುಪಣ್ಣಾ**ತಿ ತೀಣಿ ಸುಪಣ್ಣರೂಪಸತಾನಿ। **ಚತುರೋ ಚ ಹಂಸಾ**ತಿ ಚತ್ತಾರಿಹಂಸರೂಪಸತಾನಿ। **ಬ್ಯಗ್ಘೀನಿಸಾ ಪಞ್ಚಸತಾ**ತಿ ಬ್ಯಗ್ಘಸದಿಸಾ ಏಕಚ್ಚೇ ಮಿಗಾ ಬ್ಯಗ್ಘೀನಿಸಾ ನಾಮ, ತೇಸಂ ಬ್ಯಗ್ಘೀನಿಸಾರೂಪಕಾನಂ ಪಞ್ಚಸತಾನಿ, ಪನ್ತಿವಸೇನ **ತಯೋ ಸುಪಣ್ಣಾ**ತಿ ತೀಣಿ ಸುಪಣ್ಣಪನ್ತಿಸತಾನಿ, **ಚತುರೋ ಹಂಸಾ**ತಿ ಚತ್ತಾರಿ ಹಂಸಪನ್ತಿಸತಾನಿ। **ಬ್ಯಗ್ಘೀನಿಸಾ ಪಞ್ಚಸತಾ**ತಿ ಪಞ್ಚ ಬ್ಯಗ್ಘೀನಿಸಾ ಪನ್ತಿಸತಾನಿ। **ಝಾಯಿನೋ**ತಿ ಝಾಯಿಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ ವಿಮಾನೇ ಅಯಂ ವಿಭೂತೀತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। **ಓಭಾಸಯ**ನ್ತಿ ಓಭಾಸಯಮಾನಂ। **ಉತ್ತರಸ್ಸಂ ದಿಸಾಯ**ನ್ತಿ ತಂ ಕಿರ ಕನಕವಿಮಾನಂ ತೇಸಂ ಮಹಾಬ್ರಹ್ಮಾನಂ ಠಿತಟ್ಠಾನತೋ ಉತ್ತರದಿಸಾಯಂ ಹೋತಿ। ತಸ್ಮಾ ಏವಮಾಹ। ಅಯಂ ಪನಸ್ಸ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ - ಏವರೂಪೇ ಕನಕವಿಮಾನೇ ವಸನ್ತೋ ಅಹಂ ಕಸ್ಸ ಅಞ್ಞಸ್ಸ ಉಪಟ್ಠಾನಂ ಗಮಿಸ್ಸಾಮೀತಿ। **ರೂಪೇ ರಣಂ ದಿಸ್ವಾ**ತಿ ರೂಪಮ್ಹಿ ಜಾತಿಜರಾಭಙ್ಗಸಙ್ಖಾತಂ ದೋಸಂ ದಿಸ್ವಾ। **ಸದಾ ಪವೇಧಿತ**ನ್ತಿ ಸೀತಾದೀಹಿ ಚ ನಿಚ್ಚಂ ಪವೇಧಿತಂ ಚಲಿತಂ ಘಟ್ಟಿತಂ ರೂಪಂ ದಿಸ್ವಾ। **ತಸ್ಮಾ ನ ರೂಪೇ ರಮತಿ ಸುಮೇಧೋ**ತಿ ಯಸ್ಮಾ ರೂಪೇ ರಣಂ ಪಸ್ಸತಿ, ಸದಾ ಪವೇಧಿತಞ್ಚ ರೂಪಂ ಪಸ್ಸತಿ, ತಸ್ಮಾ ಸುಮೇಧೋ ಸುನ್ದರಪಞ್ಞೋ ಸೋ ಸತ್ಥಾ ರೂಪೇ ನ ರಮತೀತಿ। ಛಟ್ಠಂ।

೭. ಕೋಕಾಲಿಕಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೧೭೮. ಸತ್ತಮೇ **ಅಪ್ಪಮೇಯ್ಯಂ ಪಮಿನನ್ತೋ**ತಿ ಅಪ್ಪಮೇಯ್ಯಂ ಖೀಣಾಸವಪುಗ್ಗಲಂ "ಏತ್ತಕಂ ಸೀಲಂ, ಏತ್ತಕೋ ಸಮಾಧಿ, ಏತ್ತಕಾ ಪಞ್ಞಾ"ತಿ ಏವಂ ಮಿನನ್ತೋ। **ಕೋಧವಿದ್ವಾ ವಿಕಪ್ಪಯೇ**ತಿ ಕೋ ಇಧ ವಿದ್ವಾ ಮೇಧಾವೀ ವಿಕಪ್ಪೇಯ್ಯ, ಖೀಣಾಸವೋವ ಖೀಣಾಸವಂ ಮಿನನ್ತೋ ಕಪ್ಪೇಯ್ಯಾತಿ ದೀಪೇತಿ। **ನಿವುತಂ ತಂ ಮಞ್ಞೇ**ತಿ ಯೋ ಪನ ಪುಥುಜ್ಜನೋ ತಂ ಪಮೇತುಂ ಆರಭತಿ, ತಂ ನಿವುತಂ ಅವಕುಜ್ಜಪಞ್ಞಂ ಮಞ್ಞಾಮೀತಿ। ಸತ್ತಮಂ।

೮. ಕತಮೋದಕತಿಸ್ಸಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೧೭೯. ಅಟ್ಠಮೇ **ಅಕಿಸ್ಸವನ್ತಿ** ಕಿಸ್ಸವಾ ವುಚ್ಚತಿ ಪಞ್ಞಾ, ನಿಪ್ಪಞ್ಞೋತಿ ಅತ್ಥೋ। ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ತುರೂಬ್ರಹ್ಮಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೧೮೦. ನವಮೇ **ಆಬಾಧಿಕೋ**ತಿ "ಸಾಸಪಮತ್ತೀಹಿ ಪೀಳಕಾಹೀ"ತಿಆದಿನಾ ನಯೇನ ಅನನ್ತರಸುತ್ತೇ ಆಗತೇನ ಆಬಾಧೇನ ಆಬಾಧಿಕೋ। **ಬಾಳ್ಹಗಿಲಾನೋ**ತಿ ಅಧಿಮತ್ತಗಿಲಾನೋ। **ತುರೂ**ತಿ ಕೋಕಾಲಿಕಸ್ಸ ಉಪಜ್ಝಾಯೋ ತುರುತ್ಥೇರೋ ನಾಮ ಅನಾಗಾಮಿಫಲಂ ಪತ್ವಾ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕೇ ನಿಬ್ಬತ್ತೋ। ಸೋ ಭೂಮಟ್ಠಕದೇವತಾ ಆದಿಂ ಕತ್ವಾ, "ಅಯುತ್ತಂ ಕೋಕಾಲಿಕೇನ ಕತಂ ಅಗ್ಗಸಾವಕೇ ಅನ್ತಿಮವತ್ಥುನಾ ಅಬ್ಭಾಚಿಕ್ಖನ್ತೇನಾ"ತಿ ಪರಮ್ಪರಾಯ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಸಮ್ಪತ್ತಂ ಕೋಕಾಲಿಕಸ್ಸ ಪಾಪಕಮ್ಮಂ ಸುತ್ವಾ - "ಮಾ ಮಯ್ಹಂ ಪಸ್ಸನ್ತಸ್ಸೇವ ವರಾಕೋ ನಸ್ಸಿ, ಓವದಿಸ್ಸಾಮಿ ನಂ ಥೇರೇಸು ಚಿತ್ತಪಸಾದತ್ಥಾಯಾ"ತಿ ಆಗನ್ತ್ವಾ ತಸ್ಸ ಪುರತೋ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ತಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ "ತುರೂ ಪಚ್ಚೇಕಬ್ರಹ್ಮಾ"ತಿ। **ಪೇಸಲಾ**ತಿ ಪಿಯಸೀಲಾ। **ಕೋಸಿ ತ್ವಂ, ಆವುಸೋ**ತಿ ನಿಪನ್ನಕೋವ ಕಬರಕ್ಖೀನಿ ಉಮ್ಮೀಲೇತ್ವಾ ಏವಮಾಹ। **ಪಸ್ಸ ಯಾವಞ್ಚ ತೇ**ತಿ ಪಸ್ಸ ಯತ್ತಕಂ ತಯಾ ಅಪರದ್ಧಂ, ಅತ್ತನೋ ನಲಾಟೇ ಮಹಾಗಣ್ಡಂ ಅಪಸ್ಸನ್ತೋ ಸಾಸಪಮತ್ತಾಯ ಪೀಳಕಾಯ ಮಂ ಚೋದೇತಬ್ಬಂ ಮಞ್ಞಸೀತಿ ಆಹ।

ಅಥ ನಂ "ಅದಿಟ್ಠಿಪ್ಪತ್ತೋ ಅಯಂ ವರಾಕೋ, ಗಿಲವಿಸೋ ವಿಯ ಕಸ್ಸಚಿ ವಚನಂ ನ ಕರಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಞತ್ವಾ **ಪುರಿಸಸ್ಸ ಹೀ**ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ **ಕುಠಾರೀ**ತಿ ಕುಠಾರಿಸದಿಸಾ ಫರುಸಾ ವಾಚಾ। **ಛಿನ್ದತೀ**ತಿ ಕುಸಲಮೂಲಸಙ್ಖಾತೇ ಮೂಲೇಯೇವ ನಿಕನ್ತತಿ। **ನಿನ್ದಿಯನ್ತಿ** ನಿನ್ದಿತಬ್ಬಂ ದುಸ್ಸೀಲಪುಗ್ಗಲಂ। **ಪಸಂಸತೀ**ತಿ ಉತ್ತಮತ್ಥೇ ಸಮ್ಭಾವೇತ್ವಾ ಖೀಣಾಸವೋತಿ ವದತಿ। **ತಂ ವಾ ನಿನ್ದತಿ ಯೋ ಪಸಂಸಿಯೋ**ತಿ , ಯೋ ವಾ ಪಸಂಸಿತಬ್ಬೋ ಖೀಣಾಸವೋ, ತಂ ಅನ್ತಿಮವತ್ಥುನಾ ಚೋದೇನ್ತೋ "ದುಸ್ಸೀಲೋ ಅಯ"ನ್ತಿ ವದತಿ। **ವಿಚಿನಾತಿ ಮುಖೇನ ಸೋ ಕಲಿನ್ತಿ**, ಸೋ ತಂ ಅಪರಾಧಂ ಮುಖೇನ ವಿಚಿನಾತಿ ನಾಮ। **ಕಲಿನಾ ತೇನಾ**ತಿ ತೇನ ಅಪರಾಧೇನ ಸುಖಂ ನ ವಿನ್ದತಿ। ನಿನ್ದಿಯಪಸಂಸಾಯ ಹಿ ಪಸಂಸಿಯನಿನ್ದಾಯ ಚ ಸಮಕೋವ ವಿಪಾಕೋ।

ಸಬ್ಬಸ್ಸಾಪಿ ಸಹಾಪಿ ಅತ್ತನಾತಿ ಸಬ್ಬೇನ ಸಕೇನಪಿ ಅತ್ತನಾಪಿ ಸದ್ಧಿಂ ಯೋ ಅಕ್ಖೇಸು ಧನಪರಾಜಯೋ ನಾಮ, ಅಯಂ ಅಪ್ಪಮತ್ತಕೋ ಅಪರಾಧೋ। **ಯೋ ಸುಗತೇಸೂ**ತಿ ಯೋ ಪನ ಸಮ್ಮಗ್ಗತೇಸು ಪುಗ್ಗಲೇಸು ಚಿತ್ತಂ ಪದುಸ್ಸೇಯ್ಯ, ಅಯಂ ಚಿತ್ತಪದೋಸೋವ ತತೋ ಕಲಿತೋ ಮಹನ್ತತರೋ ಕಲಿ।

ಇದಾನಿ ತಸ್ಸ ಮಹನ್ತತರಭಾವಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ **ಸತಂ ಸಹಸ್ಸಾನ**ನ್ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ **ಸತಂ ಸಹಸ್ಸಾನ**ನ್ತಿ ನಿರಬ್ಬುದಗಣನಾಯ ಸತಸಹಸ್ಸಂ। **ಛತ್ತಿಂಸತೀ**ತಿ ಅಪರಾನಿ ಛತ್ತಿಂಸತಿ ನಿರಬ್ಬುದಾನಿ। **ಪಞ್ಚ ಚಾ**ತಿ ಅಬ್ಬುದಗಣನಾಯ ಪಞ್ಚ ಅಬ್ಬುದಾನಿ। **ಯಮರಿಯಗರಹೀ**ತಿ ಯಂ ಅರಿಯೇ ಗರಹನ್ತೋ ನಿರಯಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ, ತತ್ಥ ಏತ್ತಕಂ ಆಯುಪ್ಪಮಾಣನ್ತಿ। ನವಮಂ।

೧೦. ಕೋಕಾಲಿಕಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೧೮೧. ದಸಮೇ **ಕೋಕಾಲಿಕೋ ಭಿಕ್ಖು ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮೀ**ತಿ, ಕೋ ಅಯಂ ಕೋಕಾಲಿಕೋ, ಕಸ್ಮಾ ಚ ಉಪಸಙ್ಕಮಿ? ಅಯಂ ಕಿರ ಕೋಕಾಲಿಕರಟ್ಠೇ ಕೋಕಾಲಿಕನಗರೇ ಕೋಕಾಲಿಕಸೇಟ್ಠಿಸ್ಸ ಪುತ್ತೋ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಪಿತರಾ ಕಾರಾಪಿತೇ

ವಿಹಾರೇ ಪಟಿವಸತಿ ಚೂಳಕೋಕಾಲಿಕೋತಿ ನಾಮೇನ, ನ ದೇವದತ್ತಸ್ಸ ಸಿಸ್ಸೋ। ಸೋ ಹಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಪುತ್ತೋ ಮಹಾಕೋಕಾಲಿಕೋ ನಾಮ। ಭಗವತಿ ಪನ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರನ್ತೇ ದ್ವೇ ಅಗ್ಗಸಾವಕಾ ಪಞ್ಚಮತ್ತೇಹಿ ಭಿಕ್ಖುಸತೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಜನಪದಚಾರಿಕಂ ಚರಮಾನಾ ಉಪಕಟ್ಠಾಯ ವಸ್ಸೂಪನಾಯಿಕಾಯ ವಿವೇಕಾವಾಸಂ ವಸಿತುಕಾಮಾ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಉಯ್ಯೋಜೇತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಪತ್ತಚೀವರಮಾದಾಯ ತಸ್ಮಿಂ ಜನಪದೇ ತಂ ನಗರಂ ಪತ್ವಾ ತಂ ವಿಹಾರಂ ಅಗಮಂಸು। ತತ್ಥ ನೇಸಂ ಕೋಕಾಲಿಕೋ ವತ್ತಂ ದಸ್ಸೇಸಿ। ತೇ ತೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮ್ಮೋದಿತ್ವಾ, "ಆವುಸೋ, ಮಯಂ ಇಧ ತೇಮಾಸಂ ವಸಿಸ್ಸಾಮ, ಮಾ ಕಸ್ಸಚಿ ಆರೋಚೇಹೀ"ತಿ ಪಟಿಞ್ಞಂ ಗಹೇತ್ವಾ ವಸಿಂಸು। ವಸಿತ್ವಾ ಪವಾರಣಾದಿವಸೇ ಪವಾರೇತ್ವಾ, "ಗಚ್ಛಾಮ ಮಯಂ, ಆವುಸೋ"ತಿ ಕೋಕಾಲಿಕಂ ಆಪುಚ್ಛಿಂಸು। ಕೋಕಾಲಿಕೋ "ಅಜ್ಜೇಕದಿವಸಂ, ಆವುಸೋ, ವಸಿತ್ವಾ ಸ್ವೇ ಗಮಿಸ್ಸಥಾ"ತಿ ವತ್ವಾ ದುತಿಯದಿವಸೇ ನಗರಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಮನುಸ್ಸೇ ಆಮನ್ತೇಸಿ - "ಆವುಸೋ, ತುಮ್ಹೇ ಅಗ್ಗಸಾವಕೇ ಇಧಾಗನ್ತ್ವಾ ವಸಮಾನೇಪಿ ನ ಜಾನಾಥ, ನ ನೇ ಕೋಚಿ ಪಚ್ಚಯೇನಾಪಿ ನಿಮನ್ತೇತೀ"ತಿ। ನಗರವಾಸಿನೋ, "ಕಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಥೇರಾ, ಕಸ್ಮಾ ನೋ ನ ಆರೋಚಯಿತ್ಥಾ"ತಿ? ಕಿಂ ಆವುಸೋ ಆರೋಚಿತೇನ, ಕಿಂ ನ ಪಸ್ಸಥ ದ್ವೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಥೇರಾಸನೇ ನಿಸೀದನ್ತೇ, ಏತೇ ಅಗ್ಗಸಾವಕಾತಿ। ತೇ ಖಿಪ್ಪಂ ಸನ್ನಿಪತಿತ್ವಾ ಸಪ್ಪಿಫಾಣಿತಾದೀನಿ ಚೇವ ಚೀವರದುಸ್ಸಾನಿ ಚ ಸಂಹರಿಂಸು।

ಕೋಕಾಲಿಕೋ ಚಿನ್ತೇಸಿ - "ಪರಮಪ್ಪಿಚ್ಛಾ ಅಗ್ಗಸಾವಕಾ ಪಯುತ್ತವಾಚಾಯ ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಲಾಭಂ ನ ಸಾದಿಯಿಸ್ಸನ್ತಿ , ಅಸಾದಿಯನ್ತಾ 'ಆವಾಸಿಕಸ್ಸ ದೇಥಾ'ತಿ ವಕ್ಖನ್ತೀ"ತಿ। ತಂ ತಂ ಲಾಭಂ ಗಾಹಾಪೇತ್ವಾ ಥೇರಾನಂ ಸನ್ತಿಕಂ ಅಗಮಾಸಿ। ಥೇರಾ ದಿಸ್ವಾವ "ಇಮೇ ಪಚ್ಚಯಾ ನೇವ ಅಮ್ಹಾಕಂ, ನ ಕೋಕಾಲಿಕಸ್ಸ ಕಪ್ಪನ್ತೀ"ತಿ ಪಟಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಪಕ್ಕಮಿಂಸು। ಕೋಕಾಲಿಕೋ "ಕಥಂ ಹಿ ನಾಮ ಅತ್ತನಾ ಅಗಣ್ಹನ್ತಾ ಮಯ್ಹಮ್ಪಿ ಅದಾಪೇತ್ವಾ ಪಕ್ಕಮಿಸ್ಸನ್ತೀ"ತಿ? ಆಘಾತಂ ಉಪ್ಪಾದೇಸಿ। ತೇಪಿ ಭಗವತೋ ಸನ್ತಿಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಪುನ ಅತ್ತನೋ ಪರಿಸಂ ಆದಾಯ ಜನಪದಚಾರಿಕಂ ಚರನ್ತಾ ಅನುಪುಬ್ಬೇನ ತಸ್ಮಿಂ ರಟ್ಠೇ ತಮೇವ ನಗರಂ ಪಚ್ಚಾಗಮಿಂಸು। ನಾಗರಾ ಥೇರೇ ಸಞ್ಜಾನಿತ್ವಾ ಸಹ ಪರಿಕ್ಖಾರೇಹಿ ದಾನಂ ಸಜ್ಜೆತ್ವಾ ನಗರಮಜ್ಝೇ ಮಣ್ಡಪಂ ಕತ್ವಾ ದಾನಂ ಅದಂಸು, ಥೇರಾನಞ್ಚ ಪರಿಕ್ಖಾರೇ ಉಪನಾಮೇಸುಂ। ಥೇರಾ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಸ್ಸ ನಿಯ್ಯಾದಯಿಂಸು। ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಕೋಕಾಲಿಕೋ ಚಿನ್ತೇಸಿ - "ಇಮೇ ಪುಬ್ಬೇ ಅಪ್ಪಿಚ್ಛಾ ಅಹೇಸುಂ, ಇದಾನಿ ಪಾಪಿಚ್ಛಾ ಜಾತಾ, ಪುಬ್ಬೇಪಿ ಅಪ್ಪಿಚ್ಛಸನ್ತುಟ್ಠಪವಿವಿತ್ತಸದಿಸಾ ಮಞ್ಞೇ"ತಿ ಥೇರೇ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ, "ಆವುಸೋ, ತುಮ್ಹೇ ಪುಬ್ಬೇ ಅಪ್ಪಿಚ್ಛಾ ವಿಯ, ಇದಾನಿ ಪನ ಪಾಪಭಿಕ್ಖೂ ಜಾತಾ"ತಿ ವತ್ವಾ "ಮೂಲಟ್ಠಾನೇಯೇವ ನೇಸಂ ಪತಿಟ್ಠಂ ಭಿನ್ದಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ತರಮಾನರೂಪೋ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಸಾವತ್ಥಿಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ। ಅಯಮೇವ ಕೋಕಾಲಿಕೋ ಇಮಿನಾ ಚ ಕಾರಣೇನ ಉಪಸಙ್ಕಮೀತಿ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

ಭಗವಾ ತಂ ತುರಿತತುರಿತಂ ಆಗಚ್ಛನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾವ ಆವಜ್ಜೇನ್ತೋ ಅಞ್ಞಾಸಿ - "ಅಯಂ ಅಗ್ಗಸಾವಕೇ ಅಕ್ಕೋಸಿತುಕಾಮೋ ಆಗತೋ"ತಿ। "ಸಕ್ಕಾ ನು ಖೋ ಪಟಿಸೇಧೇತು"ನ್ತಿ ಚ ಆವಜ್ಜೇನ್ತೋ, "ನ ಸಕ್ಕಾ ಪಟಿಸೇಧೇತುಂ, ಥೇರೇಸು ಅಪರಜ್ಝಿತ್ವಾ ಕಾಲಙ್ಕತೋ ಏಕಂಸೇನ ಪದುಮನಿರಯೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ದಿಸ್ವಾ, "ಸಾರಿಪುತ್ತಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೇಪಿ ನಾಮ ಗರಹನ್ತಂ ಸುತ್ವಾ ನ ನಿಸೇಧೇತೀ"ತಿ ವಾದಮೋಚನತ್ಥಂ ಅರಿಯೂಪವಾದಸ್ಸ ಚ ಮಹಾಸಾವಜ್ಜಭಾವದಸ್ಸನತ್ಥಂ **ಮಾ ಹೇವ**ನ್ತಿ ತಿಕ್ಖತ್ತುಂ ಪಟಿಸೇಧೇಸಿ। ತತ್ಥ **ಮಾ ಹೇವ**ನ್ತಿ ಮಾ ಏವಂ ಅಭಣಿ। **ಸದ್ಧಾಯಿಕೋ**ತಿ ಸದ್ಧಾಯ ಆಕರೋ ಪಸಾದಾವಹೋ ಸದ್ಧಾತಬ್ಬವಚನೋ ವಾ। **ಪಚ್ಚಯಿಕೋ**ತಿ ಪತ್ತಿಯಾಯಿತಬ್ಬವಚನೋ।

ಪಕ್ಕಾಮೀತಿ ಕಮ್ಮಾನುಭಾವೇನ ಚೋದಿಯಮಾನೋ ಪಕ್ಕಾಮಿ। ಓಕಾಸಕತಂ ಹಿ ಕಮ್ಮಂ ನ ಸಕ್ಕಾ ಪಟಿಬಾಹಿತುಂ, ತಂ ತಸ್ಸ ತತ್ಥ ಠಾತುಂ ನ ಅದಾಸಿ। **ಅಚಿರಪಕ್ಕನ್ತಸ್ಸಾ**ತಿ ಪಕ್ಕನ್ತಸ್ಸ ಸತೋ ನ ಚಿರೇನೇವ। **ಸಬ್ಬೋ ಕಾಯೋ ಫುಟೋ ಅಹೋಸೀ**ತಿ ಕೇಸಗ್ಗಮತ್ತಮ್ಪಿ ಓಕಾಸಂ ಅವಜ್ಜೇತ್ವಾ ಸಕಲಸರೀರಂ ಅಟ್ಠೀನಿ ಭಿನ್ದಿತ್ವಾ ಉಗ್ಗತಾಹಿ ಪೀಳಕಾಹಿ ಅಜ್ಝೋತ್ಥಟಂ ಅಹೋಸಿ। ಯಸ್ಮಾ ಪನ ಬುದ್ಧಾನುಭಾವೇನ ತಥಾರೂಪಂ ಕಮ್ಮಂ ಬುದ್ಧಾನಂ ಸಮ್ಮುಖೀಭಾವೇ ವಿಪಾಕಂ ನ ದೇತಿ, ದಸ್ಸನೂಪಚಾರೇ ವಿಜಹಿತಮತ್ತೇ ದೇತಿ, ತಸ್ಮಾ ತಸ್ಸ ಅಚಿರಪಕ್ಕನ್ತಸ್ಸ ಪೀಳಕಾ ಉಟ್ಠಹಿಂಸು। **ಕಲಾಯಮತ್ತಿಯೋ**ತಿ ಚಣಕಮತ್ತಿಯೋ। **ಬೇಲುವಸಲಾಟುಕಮತ್ತಿಯೋ**ತಿ ತರುಣಬೇಲುವಮತ್ತಿಯೋ। (**ಬಿಲ್ಲಮತ್ತಿಯೋ**ತಿ ಮಹಾಬೇಲುವಮತ್ತಿಯೋ।) **ಪಭಿಜ್ಜಿಂಸೂ**ತಿ ಭಿಜ್ಜಿಂಸು। ತಾಸು ಭಿನ್ನಾಸು

ಸಕಲಸರೀರಂ ಪನಸಪಕ್ಕಂ ವಿಯ ಅಹೋಸಿ। ಸೋ ಪಕ್ಕೇನ ಗತ್ತೇನ ಜೇತವನದ್ವಾರಕೋಟ್ಠಕೇ ವಿಸಗಿಲಿತೋ ಮಚ್ಛೋ ವಿಯ ಕದಲಿಪತ್ತೇಸು ಸಯಿ। ಅಥ ಧಮ್ಮಸವನತ್ಥಂ ಆಗತಾಗತಾ ಮನುಸ್ಸಾ - "ಧಿ ಕೋಕಾಲಿಕ, ಧಿ ಕೋಕಾಲಿಕ, ಅಯುತ್ತಮಕಾಸಿ, ಅತ್ತನೋಯೇವ ಮುಖಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಅನಯಬ್ಯಸನಂ ಪತ್ತೋ"ತಿ ಆಹಂಸು। ತೇಸಂ ಸುತ್ವಾ ಆರಕ್ಖದೇವತಾ ಧಿ-ಕಾರಂ ಅಕಂಸು। ಆರಕ್ಖಕದೇವತಾನಂ ಆಕಾಸದೇವತಾತಿ ಇಮಿನಾ ಉಪಾಯೇನ ಯಾವ ಅಕನಿಟ್ಠಭವನಾ ಏಕಧಿಕಾರೋ ಉದಪಾದಿ। ಅಥಸ್ಸ ಉಪಜ್ಝಾಯೋ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಓವಾದಂ ಅಗಣ್ಹನ್ತಂ ಞತ್ವಾ ಗರಹಿತ್ವಾ ಪಕ್ಕಾಮಿ।

ಕಾಲಮಕಾಸೀತಿ ಉಪಜ್ಝಾಯೇ ಪಕ್ಕನ್ತೇ ಕಾಲಮಕಾಸಿ। **ಪದುಮಂ ನಿರಯ**ನ್ತಿ ಪಾಟಿಯೇಕ್ಕೋ ಪದುಮನಿರಯೋ ನಾಮ ನತ್ಥಿ, ಅವೀಚಿಮಹಾನಿರಯಮ್ಹಿಯೇವ ಪನ ಪದುಮಗಣನಾಯ ಪಚ್ಚಿತಬ್ಬೇ ಏಕಸ್ಮಿಂ ಠಾನೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ।

ವೀಸತಿಖಾರಿಕೋತಿ ಮಾಗಧಕೇನ ಪತ್ಥೇನ ಚತ್ತಾರೋ ಪತ್ಥಾ ಕೋಸಲರಟ್ಠೇ ಏಕಪತ್ಥೋ ಹೋತಿ, ತೇನ ಪತ್ಥೇನ ಚತ್ತಾರೋ ಪತ್ಥಾ ಆಳ್ಹಕಂ, ಚತ್ತಾರಿ ಆಳ್ಹಕಾನಿ ದೋಣಂ, ಚತುದೋಣಾ ಮಾನಿಕಾ, ಚತುಮಾನಿಕಾ ಖಾರೀ, ತಾಯ ಖಾರಿಯಾ ವೀಸತಿಖಾರಿಕೋ। **ತಿಲವಾಹೋ**ತಿ ಮಾಗಧಕಾನಂ ಸುಖುಮತಿಲಾನಂ ತಿಲಸಕಟಂ। **ಅಬ್ಬುದೋ ನಿರಯೋ**ತಿ ಅಬ್ಬುದೋ ನಾಮ ಪಾಟಿಯೇಕ್ಕೋ ನಿರಯೋ ನತ್ಥಿ। ಅವೀಚಿಮ್ಹಿಯೇವ ಪನ ಅಬ್ಬುದಗಣನಾಯ ಪಚ್ಚಿತಬ್ಬಟ್ಠಾನಸ್ಸೇತಂ ನಾಮಂ। **ನಿರಬ್ಬುದಾ**ದೀಸುಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ।

ವಸ್ಸಗಣನಾಪಿ ಪನೇತ್ಥ ಏವಂ ವೇದಿತಬ್ಬಾ - ಯಥೇವ ಹಿ ಸತಂ ಸತಸಹಸ್ಸಾನಿ ಕೋಟಿ ಹೋತಿ, ಏವಂ ಸತಂ ಸತಸಹಸ್ಸಕೋಟಿಯೋ ಪಕೋಟಿ ನಾಮ ಹೋತಿ, ಸತಂ ಸತಸಹಸ್ಸಪಕೋಟಿಯೋ ಕೋಟಿಪಕೋಟಿ ನಾಮ, ಸತಂ ಸತಸಹಸ್ಸಕೋಟಿಪಕೋಟಿಯೋ ನಹುತಂ, ಸತಂ ಸತಸಹಸ್ಸನಹುತಾನಿ ನಿನ್ನಹುತಂ, ಸತಂ ಸತಸಹಸ್ಸನಿನ್ನಹುತಾನಿ ಏಕಂ ಅಬ್ಬುದಂ, ತತೋ ವೀಸತಿಗುಣಂ ನಿರಬ್ಬುದಂ। ಏಸೇವ ನಯೋ ಸಬ್ಬತ್ಥಾತಿ। ದಸಮಂ।

ಪಠಮೋ ವಗ್ಗೋ।

೨. ದುತಿಯವಗ್ಗೋ

೧. ಸನಙ್ಕುಮಾರಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೧೮೨. ದುತಿಯವಗ್ಗಸ್ಸ ಪಠಮೇ **ಸಪ್ಪಿನೀತೀರೇ**ತಿ ಸಪ್ಪಿನೀನಾಮಿಕಾಯ ನದಿಯಾ ತೀರೇ। **ಸನಙ್ಕುಮಾರೋ**ತಿ ಸೋ ಕಿರ ಪಞ್ಚಸಿಖಕುಮಾರಕಕಾಲೇ ಝಾನಂ ಭಾವೇತ್ವಾ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕೇ ನಿಬ್ಬತ್ತೋ ಕುಮಾರಕವಣ್ಣೇನೇವ ವಿಚರತಿ। ತೇನ ನಂ "ಕುಮಾರೋ"ತಿ ಸಞ್ಜಾನನ್ತಿ, ಪೋರಾಣಕತ್ತಾ ಪನ "ಸನಙ್ಕುಮಾರೋ"ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। **ಜನೇತಸ್ಮಿ**ನ್ತಿ ಜನಿತಸ್ಮಿಂ, ಪಜಾಯಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಯೇ ಗೋತ್ತಪಟಿಸಾರಿನೋ**ತಿ ಯೇ ಜನೇತಸ್ಮಿಂ ಗೋತ್ತಂ ಪಟಿಸರನ್ತಿ ತೇಸು ಲೋಕೇ ಗೋತ್ತಪಟಿಸಾರೀಸು ಖತ್ತಿಯೋ ಸೇಟ್ಠೋ। **ವಿಜ್ಜಾಚರಣಸಮ್ಪನ್ನೋ**ತಿ ಭಯಭೇರವಸುತ್ತಪರಿಯಾಯೇನ (ಮ॰ ನಿ॰ ೧.೩೪ ಆದಯೋ) ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಾದೀಹಿ ವಾ ತೀಹಿ, ಅಮ್ಬಟ್ಠಸುತ್ತಪರಿಯಾಯೇನ (ದೀ॰ ನಿ॰ ೧.೨೭೮ ಆದಯೋ) ವಿಪಸ್ಸನಾಞಾಣಂ ಮನೋಮಯಿದ್ಧಿ ಛ ಅಭಿಞ್ಞಾಯೋತಿ ಇಮಾಹಿ ವಾ ಅಟ್ಠಹಿ ವಿಜ್ಜಾಹಿ, ಸೀಲೇಸು ಪರಿಪೂರಕಾರಿತಾ ಇನ್ದ್ರಿಯೇಸು ಗುತ್ತದ್ವಾರತಾ ಭೋಜನೇ ಮತ್ತಞ್ಞುತಾ ಜಾಗರಿಯಾನುಯೋಗೋ ಸತ್ತ ಸದ್ಧಮ್ಮಾ ಚತ್ತಾರಿ ರೂಪಾವಚರಜ್ಝಾನಾನೀತಿ ಏವಂ ಪನ್ನರಸಧಮ್ಮಭೇದೇನ ಚರಣೇನ ಚ ಸಮನ್ನಾಗತೋ। **ಸೋ ಸೇಟ್ಠೋ ದೇವಮಾನುಸೇ**ತಿ ಸೋ ಖೀಣಾಸವಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ದೇವೇಸು ಚ ಮನುಸ್ಸೇಸು ಚ ಸೇಟ್ಠೋ ಉತ್ತಮೋತಿ। ಪಠಮಂ।

೨. ದೇವದತ್ತಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೧೮೩. ದುತಿಯೇ **ಅಚಿರಪಕ್ಕನ್ತೇ**ತಿ ಸಙ್ಘಂ ಭಿನ್ದಿತ್ವಾ ನಚಿರಸ್ಸೇವ ವೇಳುವನತೋ ಗಯಾಸೀಸಂ ಗತೇ। **ಅಸ್ಸತರಿ**ನ್ತಿ ಗದ್ರಭಸ್ಸ ವಳವಾಯ ಜಾತಂ। ದುತಿಯಂ।

೩. ಅನ್ಧಕವಿನ್ದಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೧೮೪. ತತಿಯೇ **ಅನ್ಧಕವಿನ್ದ**ನ್ತಿ ಏವಂನಾಮಕಂ ಗಾಮಂ। **ಉಪಸಙ್ಕಮೀ**ತಿ "ಸತ್ಥಾ ಇದಾನಿಪಿ ವೀರಿಯಂ ಕರೋತಿ ಪಧಾನಮನುಯುಞ್ಜತಿ, ಗಚ್ಛಾಮಿಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ ರತ್ವಾ ಸಾಸನಾನುಚ್ಛವಿಕಂ ವೀರಿಯಪಟಿಸಂಯುತ್ತಂ ಗಾಥಂ ವಕ್ಖಾಮೀ"ತಿ ಉಪಸಙ್ಕಮಿ।

ಪನ್ತಾನೀತಿ ಜನತಂ ಅತಿಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ಮನುಸ್ಸಾನಂ ಅನುಪಚಾರೇ ಠಿತಾನಿ। **ಸಂಯೋಜನವಿಪ್ಪಮೋಕ್ಖಾ**ತಿ ತಾನಿ ಚ ಸೇನಾಸನಾನಿ ಸೇವಮಾನೋ ನ ಚೀವರಾದೀನಂ ಅತ್ಥಾಯ ಸೇವೇಯ್ಯ, ಅಥ ಖೋ ದಸಸಂಯೋಜನವಿಪ್ಪಮೋಕ್ಖತ್ಥಾಯ ಚರೇಯ್ಯ। **ಸಙ್ಘೇ ವಸೇ**ತಿ ತೇಸು ಸೇನಾಸನೇಸು ರತಿಂ ಅಲಭನ್ತೋ ಉಪಟ್ಠಾಕಾದೀನಂ ಚಿತ್ತಾನುರಕ್ಖಣತ್ಥಂ ಗದ್ರಭಪಿಟ್ಠೇ ರಜಂ ವಿಯ ಉಪ್ಪತನ್ತೋ ಅರಞ್ಞೇ ಅಚರಿತ್ವಾ ಸಙ್ಘಮಜ್ಝೇ ವಸೇಯ್ಯ। **ರಕ್ಖಿತತ್ತೋ ಸತೀಮಾ**ತಿ ತತ್ಥ ಚ ವಸನ್ತೋ ಸಗವಚಣ್ಡೋ ಗೋಣೋ ವಿಯ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿನೋ ಅವಿಜ್ಝನ್ತೋ ಅಘಟ್ಟೇನ್ತೋ ರಕ್ಖಿತತ್ತೋ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಪರಾಯಣೋ ಹುತ್ವಾ ವಸೇಯ್ಯ।

ಇದಾನಿ ಸಙ್ಘೇ ವಸಮಾನಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಭಿಕ್ಖಾಚಾರವತ್ತಂ ಆಚಿಕ್ಖನ್ತೋ **ಕುಲಾಕುಲ**ನ್ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ **ಪಿಣ್ಡಿಕಾಯ ಚರನ್ತೋ**ತಿ ಪಿಣ್ಡತ್ಥಾಯ ಚರಮಾನೋ। **ಸೇವೇಥ ಪನ್ತಾನಿ ಸೇನಾಸನಾನೀ**ತಿ ಸಙ್ಘಮಜ್ಝಂ ಓತರಿತ್ವಾ ವಸಮಾನೋಪಿ ಧುರಪರಿವೇಣೇ ತಾಲನಾಳಿಕೇರಆದೀನಿ ರೋಪೇತ್ವಾ ಉಪಟ್ಠಾಕಾದಿಸಂಸಟ್ಠೋ ನ ವಸೇಯ್ಯ, ಚಿತ್ತಕಲ್ಲತಂ ಪನ ಜನೇತ್ವಾ ಚಿತ್ತಂ ಹಾಸೇತ್ವಾ ತೋಸೇತ್ವಾ ಪುನ ಪನ್ತಸೇನಾಸನೇ ವಸೇಯ್ಯಾತಿ ಅರಞ್ಞಸ್ಸೇವ ವಣ್ಣಂ ಕಥೇತಿ। **ಭಯಾ**ತಿ ವಟ್ಟಭಯತೋ। **ಅಭಯೇ**ತಿ ನಿಬ್ಬಾನೇ। **ವಿಮುತ್ತೋ**ತಿ ಅಧಿಮುತ್ತೋ ಹುತ್ವಾ ವಸೇಯ್ಯ।

ಯತ್ಥ ಭೇರವಾತಿ ಯಸ್ಮಿಂ ಠಾನೇ ಭಯಜನಕಾ ಸವಿಞ್ಞಾಣಕಾ ಸೀಹಬ್ಯಗ್ಘಾದಯೋ, ಅವಿಞ್ಞಾಣಕಾ ರತ್ತಿಭಾಗೇ ಖಾಣುವಲ್ಲಿಆದಯೋ ಬಹೂ ಅತ್ಥಿ। **ಸರೀಸಪಾ**ತಿ ದೀಘಜಾತಿಕಾದಿಸರೀಸಪಾ। **ನಿಸೀದಿ ತತ್ಥ ಭಿಕ್ಖೂ**ತಿ ತಾದಿಸೇ ಠಾನೇ ಭಿಕ್ಖು ನಿಸಿನ್ನೋ। ಇಮಿನಾ ಇದಂ ದೀಪೇತಿ - ಭಗವಾ ಯಥಾ ತುಮ್ಹೇ ಏತರಹಿ ತತ್ರಟ್ಠಕಭೇರವಾರಮ್ಮಣಾನಿ ಚೇವ ಸರೀಸಪೇ ಚ ವಿಜ್ಜುನಿಚ್ಛಾರಣಾದೀನಿ ಚ ಅಮನಸಿಕತ್ವಾ ನಿಸಿನ್ನಾ, ಏವಮೇವಂ ಪಧಾನಮನುಯುತ್ತಾ ಭಿಕ್ಖೂ ನಿಸೀದನ್ತೀತಿ।

ಜಾತು ಮೇ ದಿಟ್ಠನ್ತಿ ಏಕಂಸೇನ ಮಯಾ ದಿಟ್ಠಂ। **ನ ಯಿದಂ ಇತಿಹೀತಿಹ**ನ್ತಿ ಇದಂ ಇತಿಹ ಇತಿಹಾತಿ ನ ತಕ್ಕಹೇತು ವಾ ನಯಹೇತು ವಾ ಪಿಟಕಸಮ್ಪದಾನೇನ ವಾ ಅಹಂ ವದಾಮಿ। **ಏಕಸ್ಮಿಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಸ್ಮಿ**ನ್ತಿ ಏಕಾಯ ಧಮ್ಮದೇಸನಾಯ। ಧಮ್ಮದೇಸನಾ ಹಿ ಇಧ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯನ್ತಿ ಅಧಿಪ್ಪೇತಾ। **ಮಚ್ಚುಹಾಯಿನ**ನ್ತಿ ಮರಣಪರಿಚ್ಚಾಗಿನಂ ಖೀಣಾಸವಾನಂ।

ದಸಾ ಚ ದಸಧಾ ದಸಾತಿ ಏತ್ಥ **ದಸಾ**ತಿ ದಸೇವ, **ದಸಧಾ ದಸಾ**ತಿ ಸತಂ, ಅಞ್ಞೇ ಚ ದಸುತ್ತರಂ ಸೇಖಸತಂ ಪಸ್ಸಾಮೀತಿ ವದತಿ। **ಸೋತಸಮಾಪನ್ನಾ**ತಿ ಮಗ್ಗಸೋತಂ ಸಮಾಪನ್ನಾ। **ಅತಿರಚ್ಛಾನಗಾಮಿನೋ**ತಿ ದೇಸನಾಮತ್ತಮೇತಂ, ಅವಿನಿಪಾತಧಮ್ಮಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಸಙ್ಖಾತುಂ ನೋಪಿ ಸಕ್ಕೋಮೀ**ತಿ ಮುಸಾವಾದಭಯೇನ ಏತ್ತಕಾ ನಾಮ ಪುಞ್ಞಭಾಗಿನೋ ಸತ್ತಾತಿ ಗಣೇತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋಮೀತಿ ಬಹುಂ ಬ್ರಹ್ಮಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಸನ್ಧಾಯ ಏವಮಾಹ। ತತಿಯಂ।

೪. ಅರುಣವತೀಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೧೮೫. ಚತುತ್ಥೇ **ಅಭಿಭೂಸಮ್ಭವ**ನ್ತಿ ಅಭಿಭೂ ಚ ಸಮ್ಭವೋ ಚ। ತೇಸು ಅಭಿಭೂಥೇರೋ ಸಾರಿಪುತ್ತತ್ಥೇರೋ ವಿಯ ಪಞ್ಞಾಯ ಅಗ್ಗೋ, ಸಮ್ಭವತ್ಥೇರೋ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋ ವಿಯ ಸಮಾಧಿನಾ ಅಗ್ಗೋ। **ಉಜ್ಝಾಯನ್ತೀ**ತಿ ಅವಜ್ಝಾಯನ್ತಿ, ಲಾಮಕತೋ ವಾ

ಚಿನ್ತೇನ್ತಿ। **ಖಿಯ್ಯನ್ತೀ**ತಿ, ಕಿನ್ನಾಮೇತಂ ಕಿನ್ನಾಮೇತನ್ತಿ? ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಕಥೇನ್ತಿ। **ವಿಪಾಚೇನ್ತೀ**ತಿ ವಿತ್ಥಾರಯನ್ತಾ ಪುನಪ್ಪುನಂ ಕಥೇನ್ತಿ। **ಹೇಟ್ಠಿಮೇನ ಉಪಡ್ಢಕಾಯೇನಾ**ತಿ ನಾಭಿತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಹೇಟ್ಠಿಮಕಾಯೇನ। ಪಾಳಿಯಂ ಏತ್ತಕಮೇವ ಆಗತಂ। ಥೇರೋ ಪನ "ಪಕತಿವಣ್ಣಂ ವಿಜಹಿತ್ವಾ ನಾಗವಣ್ಣಂ ಗಹೇತ್ವಾ ದಸ್ಸೇತಿ, ಸುಪಣ್ಣವಣ್ಣಂ ಗಹೇತ್ವಾ ವಾ ದಸ್ಸೇತೀ"ತಿಆದಿನಾ (ಪಟಿ॰ ಮ॰ ೩.೧೩) ನಯೇನ ಆಗತಂ ಅನೇಕಪ್ಪಕಾರಂ ಇದ್ಧಿವಿಕುಬ್ಬನಂ ದಸ್ಸೇಸಿ। **ಇಮಾ ಗಾಥಾಯೋ ಅಭಾಸೀ**ತಿ ಥೇರೋ ಕಿರ ಚಿನ್ತೇಸಿ – "ಕಥಂ ದೇಸಿತಾ ನು ಖೋ ಧಮ್ಮದೇಸನಾ ಸಬ್ಬೇಸಂ ಪಿಯಾ ಅಸ್ಸ ಮನಾಪಾ"ತಿ। ತತೋ ಆವಜ್ಜೇನ್ತೋ – "ಸಬ್ಬೇಪಿ ಪಾಸಣ್ಡಾ ಸಬ್ಬೇ ದೇವಮನುಸ್ಸಾ ಅತ್ತನೋ ಅತ್ತನೋ ಸಮಯೇ ಪುರಿಸಕಾರಂ ವಣ್ಣಯನ್ತಿ, ವೀರಿಯಸ್ಸ ಅವಣ್ಣವಾದೀ ನಾಮ ನತ್ಥಿ, ವೀರಿಯಪಟಿಸಂಯುತ್ತಂ ಕತ್ವಾ ದೇಸೇಸ್ಸಾಮಿ, ಏವಂ ಅಯಂ ಧಮ್ಮದೇಸನಾ ಸಬ್ಬೇಸಂ ಪಿಯಾ ಭವಿಸ್ಸತಿ ಮನಾಪಾ"ತಿ ಇತ್ವಾ ತೀಸು ಪಿಟಕೇಸು ವಿಚಿನಿತ್ವಾ ಇಮಾ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ।

ತತ್ಥ **ಆರಮ್ಭಥಾ**ತಿ ಆರಮ್ಭವೀರಿಯಂ ಕರೋಥ। **ನಿಕ್ಕಮಥಾ**ತಿ ನಿಕ್ಕಮವೀರಿಯಂ ಕರೋಥ। **ಯುಞ್ಜಥಾ**ತಿ ಪಯೋಗಂ ಕರೋಥ ಪರಕ್ಕಮಥ। **ಮಚ್ಚುನೋ ಸೇನ**ನ್ತಿ ಮಚ್ಚುನೋ ಸೇನಾ ನಾಮ ಕಿಲೇಸಸೇನಾ, ತಂ ಧುನಾಥ। **ಜಾತಿಸಂಸಾರ**ನ್ತಿ ಜಾತಿಞ್ಚ ಸಂಸಾರಞ್ಚ, ಜಾತಿಸಙ್ಖಾತಂ ವಾ ಸಂಸಾರಂ। **ದುಕ್ಖಸ್ಸನ್ತಂ ಕರಿಸ್ಸತೀ**ತಿ ವಟ್ಟದುಕ್ಖಸ್ಸ ಪರಿಚ್ಛೇದಂ ಕರಿಸ್ಸತಿ। ಕಿಂ ಪನ ಕತ್ವಾ ಥೇರೋ ಸಹಸ್ಸಿಲೋಕಧಾತುಂ ವಿಞ್ಞಾಪೇಸೀತಿ? ನೀಲಕಸಿಣಂ ತಾವ ಸಮಾಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ಸಬ್ಬತ್ಥ ಆಲೋಕಟ್ಠಾನೇ ಅನ್ಧಕಾರಂ ಫರಿ, ಓದಾತಕಸಿಣಂ ಸಮಾಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ಅನ್ಧಕಾರಟ್ಠಾನೇ ಓಭಾಸಂ। ತತೋ "ಕಿಮಿದಂ ಅನ್ಧಕಾರ"ನ್ತಿ? ಸತ್ತಾನಂ ಆಭೋಗೇ ಉಪ್ಪನ್ನೇ ಆಲೋಕಂ ದಸ್ಸೇಸಿ। ಆಲೋಕಟ್ಠಾನೇ ಆಲೋಕಕಿಚ್ಚಂ ನತ್ಥಿ, "ಕಿಂ ಆಲೋಕೋ ಅಯ"ನ್ತಿ? ವಿಚಿನನ್ತಾನಂ ಅತ್ತಾನಂ ದಸ್ಸೇಸಿ। ಅಥ ತೇಸಂ ಥೇರೋತಿ ವದನ್ತಾನಂ ಇಮಾ ಗಾಥಾಯೋ ಅಭಾಸಿ, ಸಬ್ಬೇ ಓಸಟಾಯ ಪರಿಸಾಯ ಮಜ್ಝೇ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇನ್ತಸ್ಸ ವಿಯ ಸದ್ದಂ ಸುಣಿಂಸು। ಅತ್ಥೋಪಿ ನೇಸಂ ಪಾಕಟೋ ಅಹೋಸಿ। ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ಪರಿನಿಬ್ಬಾನಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೧೮೬. ಪಞ್ಚಮೇ **ಉಪವತ್ತನೇ ಮಲ್ಲಾನಂ ಸಾಲವನೇ**ತಿ ಯಥೇವ ಹಿ ಕದಮ್ಬನದೀತೀರತೋ ರಾಜಮಾತುವಿಹಾರದ್ವಾರೇನ ಥೂಪಾರಾಮಂ ಗನ್ತಬ್ಬಂ ಹೋತಿ, ಏವಂ ಹಿರಞ್ಞವತಿಕಾಯ ನಾಮ ನದಿಯಾ ಪಾರಿಮತೀರತೋ ಸಾಲವನಂ ಉಯ್ಯಾನಂ। ಯಥಾ ಅನುರಾಧಪುರಸ್ಸ ಥೂಪಾರಾಮೋ, ಏವಂ ತಂ ಕುಸಿನಾರಾಯ ಹೋತಿ। ಯಥಾ ಥೂಪಾರಾಮತೋ ದಕ್ಖಿಣದ್ವಾರೇನ ನಗರಂ ಪವಿಸನಮಗ್ಗೋ ಪಾಚೀನಮುಖೋ ಗನ್ತ್ವಾ ಉತ್ತರೇನ ನಿವತ್ತತಿ, ಏವಂ ಉಯ್ಯಾನತೋ ಸಾಲಪನ್ತಿ ಪಾಚೀನಮುಖಾ ಗನ್ತ್ವಾ ಉತ್ತರೇನ ನಿವತ್ತಾ। ತಸ್ಮಾ ತಂ "ಉಪವತ್ತನ"ನ್ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ತಸ್ಮಿಂ ಉಪವತ್ತನೇ ಮಲ್ಲಾನಂ ಸಾಲವನೇ। **ಅನ್ತರೇನ ಯಮಕಸಾಲಾನ**ನ್ತಿ ಮೂಲಕ್ಖನ್ಧವಿಟಪಪತ್ತೇಹಿ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಸಂಸಿಬ್ಬಿತ್ವಾ ಠಿತಸಾಲಾನಂ ಅನ್ತರಿಕಾಯ। **ಅಪ್ಪಮಾದೇನ ಸಮ್ಪಾದೇಥಾ**ತಿ ಸತಿಅವಿಪ್ಪವಾಸೇನ ಕತ್ತಬ್ಬಕಿಚ್ಚಾನಿ ಸಮ್ಪಾದಯಥ। ಇತಿ ಭಗವಾ ಯಥಾ ನಾಮ ಮರಣಮಞ್ಚೇ ನಿಪನ್ನೋ ಮಹದ್ಧನೋ ಕುಟುಮ್ಬಿಕೋ ಪುತ್ತಾನಂ ಧನಸಾರಂ ಆಚಿಕ್ಖೇಯ್ಯ, ಏವಮೇವಂ ಪರಿನಿಬ್ಬಾನಮಞ್ಚೇ ನಿಪನ್ನೋ ಪಞ್ಚಚತ್ತಾಲೀಸ ವಸ್ಸಾನಿ ದಿನ್ನಂ ಓವಾದಂ ಸಬ್ಬಂ ಏಕಸ್ಮಿಂ ಅಪ್ಪಮಾದಪದೇಯೇವ ಪಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಅಭಾಸಿ। **ಅಯಂ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಪಚ್ಛಿಮಾ ವಾಚಾ**ತಿ ಇದಂ ಪನ ಸಙ್ಗೀತಿಕಾರಾನಂ ವಚನಂ।

ಇತೋ ಪರಂ ಯಂ ಪರಿನಿಬ್ಬಾನಪರಿಕಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾ ಭಗವಾ ಪರಿನಿಬ್ಬುತೋ, ತಂ ದಸ್ಸೇತುಂ, **ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಪಠಮಂ ಝಾನ**ನ್ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ। ತತ್ಥ ಸಞ್ಞಾವೇದಯಿತನಿರೋಧಂ ಸಮಾಪನ್ನೇ ಭಗವತಿ ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸಾನಂ ಅಪ್ಪವತ್ತಿಂ ದಿಸ್ವಾ, "ಪರಿನಿಬ್ಬುತೋ ಸತ್ಥಾ"ತಿ ಸಞ್ಞಾಯ ದೇವಮನುಸ್ಸಾ ಏಕಪ್ಪಹಾರೇನ ವಿರವಿಂಸು, ಆನನ್ದತ್ಥೇರೋಪಿ – "ಪರಿನಿಬ್ಬುತೋ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಅನುರುದ್ಧ ಭಗವಾ"ತಿ ಥೇರಂ ಪುಚ್ಛಿ। ಥೇರೋ "ನ ಖೋ, ಆವುಸೋ ಆನನ್ದ, ತಥಾಗತೋ ಪರಿನಿಬ್ಬುತೋ, ಅಪಿಚ ಸಞ್ಞಾವೇದಯಿತನಿರೋಧಂ ಸಮಾಪನ್ನೋ"ತಿ ಆಹ। ಕಥಂ ಪನ ಸೋ ಅಞ್ಞಾಸಿ? ಥೇರೋ ಕಿರ ಸತ್ಥಾರಾ ಸದ್ಧಿಂಯೇವ ತಂ ತಂ

ಸಮಾಪತ್ತಿಂ ಸಮಾಪಜ್ಜನ್ತೋ ಯಾವ ನೇವಸಞ್ಞಾನಾಸಞ್ಞಾಯತನವುಟ್ಠಾನಂ, ತಾವ ಗನ್ತ್ವಾ, “ಇದಾನಿ ಭಗವಾ ನಿರೋಧಂ ಸಮಾಪನ್ನೋ, ಅನ್ತೋನಿರೋಧೇ ಚ ಕಾಲಂಕಿರಿಯಾ ನಾಮ ನತ್ಥೀ”ತಿ ಅಞ್ಞಾಸಿ।

ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಸಞ್ಞಾವೇದಯಿತನಿರೋಧಸಮಾಪತ್ತಿತೋ ವುಟ್ಠಹಿತ್ವಾ ನೇವಸಞ್ಞಾನಾಸಞ್ಞಾಯತನಂ ಸಮಾಪಜ್ಜಿ…ಪೇ॰… ತತಿಯಜ್ಝಾನಾ ವುಟ್ಠಹಿತ್ವಾ ಚತುತ್ಥಂ ಝಾನಂ ಸಮಾಪಜ್ಜೀತಿ ಏತ್ಥ ಪನ ಭಗವಾ ಚತುವೀಸತಿಯಾ ಠಾನೇಸು ಪಠಮಂ ಝಾನಂ ಸಮಾಪಜ್ಜಿ, ತೇರಸಸು ಠಾನೇಸು ದುತಿಯಂ ಝಾನಂ… ತಥಾ ತತಿಯಂ… ಪನ್ನರಸಸು ಠಾನೇಸು ಚತುತ್ಥಂ ಝಾನಂ ಸಮಾಪಜ್ಜಿ। ಕಥಂ? ದಸಸು ಅಸುಭೇಸು ದ್ವತ್ತಿಂಸಾಕಾರೇ ಅಟ್ಠಸು ಕಸಿಣೇಸು ಮೇತ್ತಾಕರುಣಾಮುದಿತೇಸು ಆನಾಪಾನೇ ಪರಿಚ್ಛೇದಾಕಾಸೇತಿ ಇಮೇಸು ತಾವ ಚತುವೀಸತಿಯಾ ಠಾನೇಸು ಪಠಮಂ ಝಾನಂ ಸಮಾಪಜ್ಜಿ। ಠಪೇತ್ವಾ ಪನ ದ್ವತ್ತಿಂಸಾಕಾರಞ್ಚ ದಸ ಚ ಅಸುಭಾನಿ ಸೇಸೇಸು ತೇರಸಸು ದುತಿಯಂ ಝಾನಂ… ತೇಸುಯೇವ ತತಿಯಂ ಝಾನಂ ಸಮಾಪಜ್ಜಿ। ಅಟ್ಠಸು ಪನ ಕಸಿಣೇಸು ಉಪೇಕ್ಖಾಬ್ರಹ್ಮವಿಹಾರೇ ಆನಾಪಾನೇ ಪರಿಚ್ಛೇದಾಕಾಸೇ ಚತೂಸು ಅರೂಪೇಸೂತಿ ಇಮೇಸು ಪನ್ನರಸಸು ಠಾನೇಸು ಚತುತ್ಥಂ ಝಾನಂ ಸಮಾಪಜ್ಜಿ। ಅಯಮ್ಪಿ ಚ ಸಙ್ಖೇಪಕಥಾವ। ನಿಬ್ಬಾನಪುರಂ ಪವಿಸನ್ತೋ ಪನ ಭಗವಾ ಧಮ್ಮಸ್ಸಾಮಿ ಸಬ್ಬಾಪಿ ಚತುವೀಸತಿಕೋಟಿಸತಸಹಸ್ಸಸಙ್ಖ್ಯಾ ಸಮಾಪತ್ತಿಯೋ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ವಿದೇಸಂ ಗಚ್ಛನ್ತೋ ಞಾತಿಜನಂ ಆಲಿಙ್ಗೇತ್ವಾ ವಿಯ ಸಬ್ಬಸಮಾಪತ್ತಿಸುಖಂ ಅನುಭವಿತ್ವಾ ಪವಿಟ್ಠೋ।

ಚತುತ್ಥಜ್ಝಾನಾ ವುಟ್ಠಹಿತ್ವಾ ಸಮನನ್ತರಾ ಭಗವಾ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯೀತಿ ಏತ್ಥ ಚ ಝಾನಸಮನನ್ತರಂ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಣಸಮನನ್ತರನ್ತಿ, ದ್ವೇ ಸಮನನ್ತರಾನಿ। ಚತುತ್ಥಜ್ಝಾನಾ ವುಟ್ಠಾಯ ಭವಙ್ಗಂ ಓತಿಣ್ಣಸ್ಸ ತತ್ಥೇವ ಪರಿನಿಬ್ಬಾನಂ **ಝಾನಸಮನನ್ತರಂ** ನಾಮ, ಚತುತ್ಥಜ್ಝಾನಾ ವುಟ್ಠಹಿತ್ವಾ ಪುನ ಝಾನಙ್ಗಾನಿ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಿತ್ವಾ ಭವಙ್ಗಂ ಓತಿಣ್ಣಸ್ಸ ತತ್ಥೇವ ಪರಿನಿಬ್ಬಾನಂ **ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಣಸಮನನ್ತರಂ** ನಾಮ। ಇಮಾನಿ ದ್ವೇಪಿ ಸಮನನ್ತರಾನೇವ। ಭಗವಾ ಪನ ಝಾನಂ ಸಮಾಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ಝಾನಾ ವುಟ್ಠಾಯ ಝಾನಙ್ಗಾನಿ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಿತ್ವಾ ಭವಙ್ಗಚಿತ್ತೇನ ಅಬ್ಯಾಕತೇನ ದುಕ್ಖಸಚ್ಚೇನ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯಿ। ಯೇ ಹಿ ಕೇಚಿ ಬುದ್ಧಾ ವಾ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಾ ವಾ ಅರಿಯಸಾವಕಾ ವಾ ಅನ್ತಮಸೋ ಕುನ್ಥಕಿಪಿಲ್ಲಿಕಂ ಉಪಾದಾಯ ಸಬ್ಬೇ ಭವಙ್ಗಚಿತ್ತೇನೇವ ಅಬ್ಯಾಕತೇನ ದುಕ್ಖಸಚ್ಚೇನ ಕಾಲಂ ಕರೋನ್ತಿ।

ಭೂತಾತಿ ಸತ್ತಾ। **ಅಪ್ಪಟಿಪುಗ್ಗಲೋ**ತಿ ಪಟಿಭಾಗಪುಗ್ಗಲವಿರಹಿತೋ। **ಬಲಪ್ಪತ್ತೋ**ತಿ ದಸವಿಧಂ ಞಾಣಬಲಂ ಪತ್ತೋ। **ಉಪ್ಪಾದವಯಧಮ್ಮಿನೋ**ತಿ ಉಪ್ಪಾದವಯಸಭಾವಾ। **ತೇಸಂ ವೂಪಸಮೋ**ತಿ ತೇಸಂ ಸಙ್ಖಾರಾನಂ ವೂಪಸಮೋ। **ಸುಖೋ**ತಿ ಅಸಙ್ಖತಂ ನಿಬ್ಬಾನಮೇವ ಸುಖನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। **ತದಾಸೀ**ತಿ “ಸಹ ಪರಿನಿಬ್ಬಾನಾ ಮಹಾಭೂಮಿಚಾಲೋ ಅಹೋಸೀ”ತಿ ಏವಂ ಮಹಾಪರಿನಿಬ್ಬಾನೇ (ದೀ॰ ನಿ॰ ೨.೨೨೦) ವುತ್ತಂ ಭೂಮಿಚಾಲಂ ಸನ್ಧಾಯಾಹ। ಸೋ ಹಿ ಲೋಮಹಂಸನಕೋ ಚ ಭಿಂಸನಕೋ ಚ ಆಸಿ। **ಸಬ್ಬಾಕಾರವರೂಪೇತೇ**ತಿ ಸಬ್ಬಾಕಾರವರಗುಣೂಪೇತೇ। **ನಾಹು ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸೋ**ತಿ ನ ಜಾತೋ ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸೋ। **ಅನೇಜೋ**ತಿ ತಣ್ಹಾಸಙ್ಖಾತಾಯ ಏಜಾಯ ಅಭಾವೇನ ಅನೇಜೋ। **ಸನ್ತಿಮಾರಬ್ಭಾ**ತಿ ಅನುಪಾದಿಸೇಸಂ ನಿಬ್ಬಾನಂ ಆರಬ್ಭ ಪಟಿಚ್ಚ ಸನ್ಧಾಯ। **ಚಕ್ಖುಮಾ**ತಿ ಪಞ್ಚಹಿ ಚಕ್ಖೂಹಿ ಚಕ್ಖುಮಾ। **ಪರಿನಿಬ್ಬುತೋ**ತಿ ಖನ್ಧಪರಿನಿಬ್ಬಾನೇನ ಪರಿನಿಬ್ಬುತೋ। **ಅಸಲ್ಲೀನೇನಾ**ತಿ ಅನಲ್ಲೀನೇನ ಅಸಙ್ಕುಟಿತೇನ ಸುವಿಕಸಿತೇನೇವ ಚಿತ್ತೇನ। **ವೇದನಂ ಅಜ್ಝವಾಸಯೀ**ತಿ ವೇದನಂ ಅಧಿವಾಸೇಸಿ, ನ ವೇದನಾನುವತ್ತೀ ಹುತ್ವಾ ಇತೋ ಚಿತೋ ಸಮ್ಪರಿವತ್ತಿ। **ವಿಮೋಕ್ಖೋ**ತಿ ಕೇನಚಿ ಧಮ್ಮೇನ ಅನಾವರಣವಿಮೋಕ್ಖೋ ಸಬ್ಬಸೋ ಅಪಞ್ಞತ್ತಿಭಾವೂಪಗಮೋ ಪಜ್ಜೋತನಿಬ್ಬಾನಸದಿಸೋ ಜಾತೋತಿ। ಪಞ್ಚಮಂ।

ದುತಿಯೋ ವಗ್ಗೋ।

ಇತಿ ಸಾರತ್ಥಪ್ಪಕಾಸಿನಿಯಾ

ಸಂಯುತ್ತನಿಕಾಯ-ಅಟ್ಠಕಥಾಯ

ಬ್ರಹ್ಮಸಂಯುತ್ತವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೭. ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸಂಯುತ್ತಂ

೧. ಅರಹನ್ತವಗ್ಗೋ

೧. ಧನಞ್ಜಾನೀಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೧೮೭. ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸಂಯುತ್ತಸ್ಸ ಪಠಮೇ **ಧನಞ್ಜಾನೀ**ತಿ ಧನಞ್ಜಾನಿಗೋತ್ತಾ। ಉಕ್ಕಟ್ಠಗೋತ್ತಾ ಕಿರೇಸಾ। ಸೇಸಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಕಿರ ಬ್ರಹ್ಮುನೋ ಮುಖತೋ ಜಾತಾ, ಧನಞ್ಜಾನಿಗೋತ್ತಾ ಮತ್ಥಕಂ ಭಿನ್ದಿತ್ವಾ ನಿಕ್ಖನ್ತಾತಿ ತೇಸಂ ಲದ್ಧಿ। **ಉದಾನಂ ಉದಾನೇಸೀ**ತಿ ಕಸ್ಮಾ ಉದಾನೇಸಿ? ಸೋ ಕಿರ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಕೋ "ಬುದ್ಧೋ ಧಮ್ಮೋ ಸಙ್ಘೋ"ತಿ ವುತ್ತೇ ಕಣ್ಣೇ ಪಿದಹತಿ, ಥದ್ಧೋ ಖದಿರಖಾಣುಸದಿಸೋ। ಬ್ರಾಹ್ಮಣೀ ಪನ ಸೋತಾಪನ್ನಾ ಅರಿಯಸಾವಿಕಾ। ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ದಾನಂ ದೇನ್ತೋ ಪಞ್ಚಸತಾನಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಂ ಅಪ್ಪೋದಕಂ ಪಾಯಾಸಂ ದೇತಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣೀ ಬುದ್ಧಪ್ಪಮುಖಸ್ಸ ಸಙ್ಘಸ್ಸ ನಾನಾರಸಭೋಜನಂ। ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ದಾನದಿವಸೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೀ ತಸ್ಸ ವಸವತ್ತಿತಾಯ ಪಹೀನಮಚ್ಛೇರತಾಯ ಚ ಸಹತ್ಥಾ ಪರಿವಿಸತಿ। ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಯಾ ಪನ ದಾನದಿವಸೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಪಾತೋವ ಘರಾ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಪಲಾಯತಿ। ಅಥೇಕದಿವಸಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಯಾ ಸದ್ಧಿಂ ಅಸಮ್ಮನ್ತೇತ್ವಾ ಪಞ್ಚಸತೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇ ನಿಮನ್ತೇತ್ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಂ ಆಹ - "ಸ್ವೇ ಭೋತಿ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಘರೇ ಪಞ್ಚಸತಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಭುಞ್ಜಿಸ್ಸನ್ತೀ"ತಿ। ಮಯಾ ಕಿಂ ಕಾತಬ್ಬಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾತಿ? ತಯಾ ಅಞ್ಞಂ ಕಿಞ್ಚಿ ಕಾತಬ್ಬಂ ನತ್ಥಿ, ಸಬ್ಬಂ ಪಚನಪರಿವೇಸನಂ ಅಞ್ಞೇ ಕರಿಸ್ಸನ್ತಿ। ಯಂ ಪನ ತ್ವಂ ಠಿತಾಪಿ ನಿಸಿನ್ನಾಪಿ ಖಿಪಿತ್ವಾಪಿ ಉಕ್ಕಾಸಿತ್ವಾಪಿ "ನಮೋ ಬುದ್ಧಸ್ಸಾ"ತಿ ತಸ್ಸ ಮುಣ್ಡಕಸ್ಸ ಸಮಣಕಸ್ಸ ನಮಕ್ಕಾರಂ ಕರೋಸಿ, ತಂ ಸ್ವೇ ಏಕದಿವಸಮತ್ತಂ ಮಾ ಅಕಾಸಿ। ತಂ ಹಿ ಸುತ್ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಅನತ್ತಮನಾ ಹೋನ್ತಿ, ಮಾ ಮಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಹಿ ಭಿನ್ದಸೀತಿ। ತ್ವಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಹಿ ವಾ ಭಿಜ್ಜ ದೇವೇಹಿ ವಾ, ಅಹಂ ಪನ ಸತ್ಥಾರಂ ಅನುಸ್ಸರಿತ್ವಾ ನ ಸಕ್ಕೋಮಿ ಅನಮಸ್ಸಮಾನಾ ಸಣ್ಠಾತುನ್ತಿ। ಭೋತಿ ಕುಲಸತಿಕೇ ಗಾಮೇ ಗಾಮದ್ವಾರಮ್ಪಿ ತಾವ ಪಿದಹಿತುಂ ವಾಯಮನ್ತಿ, ತ್ವಂ ದ್ವೀಹಙ್ಗುಲೇಹಿ ಪಿದಹಿತಬ್ಬಂ ಮುಖಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಂ ಭೋಜನಕಾಲಮತ್ತಂ ಪಿದಹಿತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋಸೀತಿ। ಏವಂ ಪುನಪ್ಪುನಂ ಕಥೇತ್ವಾಪಿ ಸೋ ನಿವಾರೇತುಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತೋ ಉಸ್ಸೀಸಕೇ ಠಪಿತಂ ಮಣ್ಡಲಗ್ಗಖಗ್ಗಂ ಗಹೇತ್ವಾ - "ಭೋತಿ ಸಚೇ ಸ್ವೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಸು ನಿಸಿನ್ನೇಸು ತಂ ಮುಣ್ಡಸಮಣಕಂ ನಮಸ್ಸಸಿ, ಇಮಿನಾ ತಂ ಖಗ್ಗೇನ ಪಾದತಲತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಯಾವ ಕೇಸಮತ್ಥಕಾ ಕಳೀರಂ ವಿಯ ಕೋಟ್ಟೇತ್ವಾ ರಾಸಿಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಇಮಂ ಗಾಥಂ ಅಭಾಸಿ -

"ಇಮಿನಾ ಮಣ್ಡಲಗ್ಗೇನ, ಪಾದತೋ ಯಾವ ಮತ್ಥಕಾ।
ಕಳೀರಮಿವ ಛೇಜ್ಜಾಮಿ, ಯದಿ ಮಿಚ್ಛಂ ನ ಕಾಹಸಿ॥

"ಸಚೇ ಬುದ್ಧೋತಿ ಭಣಸಿ, ಸಚೇ ಧಮ್ಮೋತಿ ಭಾಸಸಿ।
ಸಚೇ ಸಙ್ಘೋತಿ ಕಿತ್ತೇಸಿ, ಜೀವನ್ತೀ ಮೇ ನಿವೇಸನೇ"ತಿ॥

ಅರಿಯಸಾವಿಕಾ ಪನ ಪಥವೀ ವಿಯ ದುಪ್ಪಕಮ್ಪಾ, ಸಿನೇರು ವಿಯ ದುಪ್ಪರಿವತ್ತಿಯಾ। ಸಾ ತೇನ ನಂ ಏವಮಾಹ -

"ಸಚೇ ಮೇ ಅಙ್ಗಮಙ್ಗಾನಿ, ಕಾಮಂ ಛೇಜ್ಜಸಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ।
ನೇವಾಹಂ ವಿರಮಿಸ್ಸಾಮಿ, ಬುದ್ಧಸೇಟ್ಠಸ್ಸ ಸಾಸನಾ॥

"ನಾಹಂ ಓಕ್ಕಾ ವರಧರಾ, ಸಕ್ಕಾ ರೋಧಯಿತುಂ ಜಿನಾ।
ಧೀತಾಹಂ ಬುದ್ಧಸೇಟ್ಠಸ್ಸ, ಛಿನ್ದ ವಾ ಮಂ ವಧಸ್ಸು ವಾ"ತಿ॥

ಏವಂ ಧನಞ್ಜಾನಿಗಜ್ಜಿತಂ ನಾಮ ಗಜ್ಜನ್ತೀ ಪಞ್ಚ ಗಾಥಾಸತಾನಿ ಅಭಾಸಿ। ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಂ ಪರಾಮಸಿತುಂ ವಾ ಪಹರಿತುಂ ವಾ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತೋ "ಭೋತಿ ಯಂ ತೇ ರುಚ್ಚತಿ, ತಂ ಕರೋಹೀ"ತಿ ವತ್ವಾ ಖಗ್ಗಂ ಸಯನೇ ಖಿಪಿ। ಪುನದಿವಸೇ ಗೇಹಂ ಹರಿತುಪಲಿತ್ತಂ ಕಾರಾಪೇತ್ವಾ ಲಾಜಾಪುಣ್ಣಘಟಮಾಲಾಗನ್ಧಾದೀಹಿ ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಅಲಙ್ಕಾರಾಪೇತ್ವಾ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸತಾನಂ ನವಸಪ್ಪಿಸಕ್ಖರಮಧುಯುತ್ತಂ ಅಪ್ಪೋದಕಪಾಯಾಸಂ ಪಟಿಯಾದಾಪೇತ್ವಾ ಕಾಲಂ ಆರೋಚಾಪೇಸಿ।

ಬ್ರಾಹ್ಮಣೀಪಿ ಪಾತೋವ ಗನ್ಧೋದಕೇನ ಸಯಂ ನ್ಹಾಯಿತ್ವಾ ಸಹಸ್ಸಗ್ಘನಕಂ ಅಹತವತ್ಥಂ ನಿವಾಸೇತ್ವಾ ಪಞ್ಚಸತಗ್ಘನಕಂ ಏಕಂಸಂ ಕತ್ವಾ ಸಬ್ಬಾಲಙ್ಕಾರಪಟಿಮಣ್ಡಿತಾ ಸುವಣ್ಣಕಟಚ್ಛುಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಭತ್ತಗ್ಗೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇ ಪರಿವಿಸಮಾನಾ ತೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಏಕಪನ್ತಿಯಂ ನಿಸಿನ್ನಸ್ಸ ತಸ್ಸ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಭತ್ತಂ ಉಪಸಂಹರನ್ತೀ ದುನ್ನಿಕ್ಖಿತ್ತೇ ದಾರುಭಣ್ಡೇ ಪಕ್ಖಲಿ। ಪಕ್ಖಲನಘಟ್ಟನಾಯ ದುಕ್ಖಾ ವೇದನಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿ। ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ದಸಬಲಂ ಸರಿ। ಸತಿಸಮ್ಪನ್ನತಾಯ ಪನ ಪಾಯಾಸಪಾತಿಂ ಅಭಿಞ್ಞೇತ್ವಾ ಸಣಿಕಂ ಓತಾರೇತ್ವಾ ಭೂಮಿಯಂ ಸಣ್ಠಪೇತ್ವಾ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸತಾನಂ ಮಜ್ಝೇ ಸಿರಸಿ ಅಞ್ಜಲಿಂ ಠಪೇತ್ವಾ ಯೇನ ವೇಳುವನಂ, ತೇನಞ್ಜಲಿಂ ಪಣಾಮೇತ್ವಾ ಇಮಂ ಉದಾನಂ ಉದಾನೇಸಿ।

ತಸ್ಮಿಞ್ಚ ಸಮಯೇ ತೇಸು ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಸು ಕೇಚಿ ಭುತ್ತಾ ಹೋನ್ತಿ, ಕೇಚಿ ಭುಞ್ಜಮಾನಾ, ಕೇಚಿ ಹತ್ಥೇ ಓತಾರಿತಮತ್ತಾ, ಕೇಸಞ್ಚಿ ಭೋಜನಂ ಪುರತೋ ಠಪಿತಮತ್ತಂ ಹೋತಿ। ತೇ ತಂ ಸದ್ದಂ ಸುತ್ವಾವ ಸಿನೇರುಮತ್ತೇನ ಮುಗ್ಗರೇನ ಸೀಸೇ ಪಹಟಾ ವಿಯ ಕಣ್ಣೇಸು ಸೂಲೇನ ವಿದ್ಧಾ ವಿಯ ದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸಂ ಪಟಿಸಂವೇದಿಯಮಾನಾ "ಇಮಿನಾ ಅಞ್ಞಲದ್ಧಿಕೇನ ಮಯಂ ಘರಂ ಪವೇಸಿತಾ"ತಿ ಕುಜ್ಝಿತ್ವಾ ಹತ್ಥೇ ಪಿಣ್ಡಂ ಛಡ್ಡೇತ್ವಾ ಮುಖೇನ ಗಹಿತಂ ನಿಟ್ಠುಭಿತ್ವಾ ಧನುಂ ದಿಸ್ವಾ ಕಾಕಾ ವಿಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ಅಕ್ಕೋಸಮಾನಾ ದಿಸಾವಿದಿಸಾ ಪಕ್ಕಮಿಂಸು। ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಏವಂ ಭಿಜ್ಜಿತ್ವಾ ಗಚ್ಛನ್ತೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇ ದಿಸ್ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಂ ಸೀಸತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಓಲೋಕೇತ್ವಾ, "ಇದಮೇವ ಭಯಂ ಸಮ್ಪಸ್ಸಮಾನಾ ಮಯಂ ಹಿಯ್ಯೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಭೋತಿಂ ಯಾಚನ್ತಾ ನ ಲಭಿಮ್ಹಾ"ತಿ ನಾನಪ್ಪಕಾರೇಹಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಂ ಅಕ್ಕೋಸಿತ್ವಾ, ಏತಂ "ಏವಮೇವಂ ಪನಾ"ತಿಆದಿವಚನಂ ಅವೋಚ।

ಉಪಸಙ್ಕಮೀತಿ "ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ ಗಾಮನಿಗಮರಟ್ಠಪೂಜಿತೋ, ನ ಸಕ್ಕಾ ಗನ್ತ್ವಾ ಯಂ ವಾ ತಂ ವಾ ವತ್ವಾ ಸನ್ತಜ್ಜೇತುಂ, ಏಕಮೇವ ನಂ ಪಞ್ಹಂ ಪುಚ್ಛಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಗಚ್ಛನ್ತೋವ **"ಕಿಂಸು ಛೇತ್ವಾ"**ತಿ ಗಾಥಂ ಅಭಿಸಙ್ಖರಿತ್ವಾ - "ಸಚೇ 'ಅಸುಕಸ್ಸ ನಾಮ ವಧಂ ರೋಚೇಮೀ'ತಿ ವಕ್ಖತಿ, ಅಥ ನಂ 'ಯೇ ತುಯ್ಹಂ ನ ರುಚ್ಚನ್ತಿ, ತೇ ಮಾರೇತುಕಾಮೋಸಿ, ಲೋಕವಧಾಯ ಉಪ್ಪನ್ನೋ, ಕಿಂ ತುಯ್ಹಂ ಸಮಣಭಾವೇನಾ'ತಿ? ನಿಗ್ಗಹೇಸ್ಸಾಮಿ। ಸಚೇ 'ನ ಕಸ್ಸಚಿ ವಧಂ ರೋಚೇಮೀ'ತಿ ವಕ್ಖತಿ, ಅಥ ನಂ 'ತ್ವಂ ರಾಗಾದೀನಮ್ಪಿ ವಧಂ ನ ಇಚ್ಛಸಿ। ಕಸ್ಮಾ ಸಮಣೋ ಹುತ್ವಾ ಆಹಿಣ್ಡಸೀ'ತಿ? ನಿಗ್ಗಹೇಸ್ಸಾಮೀ। ಇತಿ ಇಮಂ ಉಭತೋಕೋಟಿಕಂ ಪಞ್ಹಂ ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ ನೇವ ಗಿಲಿತುಂ ನ ಉಗ್ಗಿಲಿತುಂ ಸಕ್ಖಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ಉಪಸಙ್ಕಮಿ । **ಸಮ್ಮೋದೀತಿ** ಅತ್ತನೋ ಪಣ್ಡಿತತಾಯ ಕುದ್ಧಭಾವಂ ಅದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಮಧುರಕಥಂ ಕಥೇನ್ತೋ ಸಮ್ಮೋದಿ। ಪಞ್ಹೋ ದೇವತಾಸಂಯುತ್ತೇ ಕಥಿತೋ। ಸೇಸಮ್ಪಿ ಹೇಟ್ಠಾ ವಿತ್ಥಾರಿತಮೇವಾತಿ। ಪಠಮಂ।

೨. ಅಕ್ಕೋಸಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೧೮೮. ದುತಿಯೇ **ಅಕ್ಕೋಸಕಭಾರದ್ವಾಜೋತಿ** ಭಾರದ್ವಾಜೋವ ಸೋ, ಪಞ್ಚಮತ್ತೇಹಿ ಪನ ಗಾಥಾ ಸತೇಹಿ ತಥಾಗತಂ ಅಕ್ಕೋಸನ್ತೋ ಆಗತೋತಿ। "ಅಕ್ಕೋಸಕಭಾರದ್ವಾಜೋ"ತಿ ತಸ್ಸ ಸಙ್ಗೀತಿಕಾರೇಹಿ ನಾಮಂ ಗಹಿತಂ। **ಕುಪಿತೋ ಅನತ್ತಮನೋತಿ** "ಸಮಣೇನ ಗೋತಮೇನ ಮಯ್ಹಂ ಜೇಟ್ಠಕಭಾತರಂ ಪಬ್ಬಾಜೇನ್ತೇನ ಜಾನಿ ಕತಾ, ಪಕ್ಖೋ ಭಿನ್ನೋ"ತಿ ಕೋಧೇನ ಕುಪಿತೋ ದೋಮನಸ್ಸೇನ ಚ ಅನತ್ತಮನೋ ಹುತ್ವಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಅಕ್ಕೋಸತೀತಿ** "ಚೋರೋಸಿ, ಬಾಲೋಸಿ, ಮೂಳ್ಹೋಸಿ, ಥೇನೋಸಿ, ಓಟ್ಠೋಸಿ, ಮೇಣ್ಡೋಸಿ, ಗೋಣೋಸಿ, ಗದ್ರಭೋಸಿ, ತಿರಚ್ಛಾನಗತೋಸಿ, ನೇರಯಿಕೋಸೀ"ತಿ ದಸಹಿ ಅಕ್ಕೋಸವತ್ಥೂಹಿ ಅಕ್ಕೋಸತಿ।

ಪರಿಭಾಸತೀತಿ "ಹೋತು ಮುಣ್ಡಕಸಮಣಕ, 'ಅದಣ್ಡೋ ಅಹ'ನ್ತಿ ಕರೋಸಿ, ಇದಾನಿ ತೇ ರಾಜಕುಲಂ ಗನ್ತ್ವಾ ದಣ್ಡಂ ಆರೋಪೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿಆದೀನಿ ವದನ್ತೋ ಪರಿಭಾಸತಿ ನಾಮ।

ಸಮ್ಭುಞ್ಜತೀತಿ ಏಕತೋ ಭುಞ್ಜತಿ। **ವೀತಿಹರತೀ**ತಿ ಕತಸ್ಸ ಪಟಿಕಾರಂ ಕರೋತಿ। **ಭಗವನ್ತಂ ಖೋ, ಗೋತಮ**ನ್ತಿ ಕಸ್ಮಾ ಏವಮಾಹ? "ತವೇವೇತಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ತವೇವೇತಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ"ತಿ ಕಿರಸ್ಸ ಸುತ್ವಾ। "ಇಸಯೋ ನಾಮ ಕುಪಿತಾ ಸಪನಂ ದೇನ್ತಿ ಕಿಸವಚ್ಛಾದಯೋ ವಿಯಾ"ತಿ ಅನುಸ್ಸವವಸೇನ "ಸಪತಿ ಮಂ ಮಞ್ಞೇ ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ"ತಿ ಭಯಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿ। ತಸ್ಮಾ ಏವಮಾಹ।

ದನ್ತಸ್ಸಾತಿ ನಿಬ್ಬಿಸೇವನಸ್ಸ। **ತಾದಿನೋ**ತಿ ತಾದಿಲಕ್ಖಣಂ ಪತ್ತಸ್ಸ। **ತಸ್ಸೇವ ತೇನ ಪಾಪಿಯೋ**ತಿ ತಸ್ಸೇವ ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ತೇನ ಕೋಧೇನ ಪಾಪಂ ಹೋತಿ। **ಸತೋ ಉಪಸಮ್ಮತೀ**ತಿ ಸತಿಯಾ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹುತ್ವಾ ಅಧಿವಾಸೇತಿ। **ಉಭಿನ್ನಂ ತಿಕಿಚ್ಛನ್ತಾನ**ನ್ತಿ ಉಭಿನ್ನಂ ತಿಕಿಚ್ಛನ್ತಂ। ಅಯಮೇವ ವಾ ಪಾಠೋ। ಯೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಸತೋ ಉಪಸಮ್ಮತಿ, ಉಭಿನ್ನಮತ್ಥಂ ಚರತಿ ತಿಕಿಚ್ಛತಿ ಸಾಧೇತಿ, ತಂ ಪುಗ್ಗಲಂ ಜನಾ ಬಾಲೋತಿ ಮಞ್ಞನ್ತಿ। ಕೀದಿಸಾ ಜನಾ? **ಯೇ ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಅಕೋವಿದಾ। ಧಮ್ಮಸ್ಸಾ**ತಿ ಪಞ್ಚಕ್ಖನ್ಧಧಮ್ಮಸ್ಸ ವಾ ಚತುಸಚ್ಚಧಮ್ಮಸ್ಸ ವಾ। **ಅಕೋವಿದಾ**ತಿ ತಸ್ಮಿಂ ಧಮ್ಮೇ ಅಕುಸಲಾ ಅನ್ಧಬಾಲಪುಥುಜ್ಜನಾ। ದುತಿಯಂ।

೩. ಅಸುರಿನ್ದಕಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೧೮೯. ತತಿಯೇ **ಅಸುರಿನ್ದಕಭಾರದ್ವಾಜೋ**ತಿ ಅಕ್ಕೋಸಕಭಾರದ್ವಾಜಸ್ಸ ಕನಿಟ್ಠೋ। **ಕುಪಿತೋ**ತಿ ತೇನೇವ ಕಾರಣೇನ ಕುದ್ಧೋ। **ಜಯಞ್ಚೇವಸ್ಸ ತಂ ಹೋತೀ**ತಿ ಅಸ್ಸೇವ ತಂ ಜಯಂ ಹೋತಿ, ಸೋ ಜಯೋ ಹೋತೀತಿ ಅತ್ಥೋ । ಕತಮಸ್ಸಾತಿ? ಯಾ ತಿತಿಕ್ಖಾ ವಿಜಾನತೋ ಅಧಿವಾಸನಾಯ ಗುಣಂ ವಿಜಾನನ್ತಸ್ಸ ತಿತಿಕ್ಖಾ ಅಧಿವಾಸನಾ, ಅಯಂ ತಸ್ಸ ವಿಜಾನತೋವ ಜಯೋ। ಬಾಲೋ ಪನ ಫರುಸಂ ಭಣನ್ತೋ "ಮಯ್ಹಂ ಜಯೋ"ತಿ ಕೇವಲಂ ಜಯಂ ಮಞ್ಞತಿ। ತತಿಯಂ।

೪. ಬಿಲಙ್ಗಿಕಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೧೯೦. ಚತುತ್ಥೇ **ಬಿಲಙ್ಗಿಕಭಾರದ್ವಾಜೋ**ತಿ ಭಾರದ್ವಾಜೋವ ಸೋ, ನಾನಪ್ಪಕಾರಂ ಪನ ಸುದ್ಧಞ್ಚ ಸಮ್ಭಾರಯುತ್ತಞ್ಚ ಕಞ್ಜಿಕಂ ಕಾರೇತ್ವಾ ವಿಕ್ಕಿಣಾಪೇನ್ತೋ ಬಹುಧನಂ ಸಞ್ಚರೀತಿ "ಬಿಲಙ್ಗಿಕಭಾರದ್ವಾಜೋ"ತಿ ತಸ್ಸ ಸಙ್ಗೀತಿಕಾರೇಹಿ ನಾಮಂ ಗಹಿತಂ। **ತುಣ್ಹೀಭೂತೋ**ತಿ "ತಯೋ ಮೇ ಜೇಟ್ಠಕಭಾತರೋ ಇಮಿನಾ ಪಬ್ಬಾಜಿತಾ"ತಿ ಅತಿವಿಯ ಕುದ್ಧೋ ಕಿಞ್ಚಿ ವತ್ತುಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತೋ ತುಣ್ಹೀಭೂತೋ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ಗಾಥಾ ಪನ ದೇವತಾಸಂಯುತ್ತೇ ಕಥಿತಾವ। ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ಅಹಿಂಸಕಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೧೯೧. ಪಞ್ಚಮೇ **ಅಹಿಂಸಕಭಾರದ್ವಾಜೋ**ತಿ ಭಾರದ್ವಾಜೋವೇಸ, ಅಹಿಂಸಕಪಞ್ಹಂ ಪನ ಪುಚ್ಛಿ, ತೇನಸ್ಸೇತಂ ಸಙ್ಗೀತಿಕಾರೇಹಿ ನಾಮಂ ಗಹಿತಂ। ನಾಮೇನ ವಾ ಏಸ ಅಹಿಂಸಕೋ, ಗೋತ್ತೇನ ಭಾರದ್ವಾಜೋ। **ಅಹಿಂಸಕಾಹ**ನ್ತಿ ಅಹಿಂಸಕೋ ಅಹಂ, ಇತಿ ಮೇ ಭವಂ ಗೋತಮೋ ಜಾನಾತೂತಿ ಆಹ। **ತಥಾ ಚಸ್ಸಾ**ತಿ ತಥಾ ಚೇ ಅಸ್ಸ, ಭವೇಯ್ಯಾಸೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ನ ಹಿಂಸತೀ**ತಿ ನ ವಿಹೇಠೇತಿ ನ ದುಕ್ಖಾಪೇತಿ। ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ಜಟಾಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೧೯೨. ಛಟ್ಠೇ **ಜಟಾಭಾರದ್ವಾಜೋ**ತಿ ಭಾರದ್ವಾಜೋವೇಸ, ಜಟಾಪಞ್ಹಸ್ಸ ಪನ ಪುಚ್ಛಿತತ್ತಾ ಸಙ್ಗೀತಿಕಾರೇಹಿ ಏವಂ ವುತ್ತೋ। ಸೇಸಂ ದೇವತಾಸಂಯುತ್ತೇ ಕಥಿತಮೇವ। ಛಟ್ಠಂ।

೭. ಸುದ್ಧಿಕಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೧೯೩. ಸತ್ತಮೇ **ಸುದ್ಧಿಕಭಾರದ್ವಾಜೋ**ತಿ ಅಯಮ್ಪಿ ಭಾರದ್ವಾಜೋವ, ಸುದ್ಧಿಕಪಞ್ಹಸ್ಸ ಪನ ಪುಚ್ಛಿತತ್ತಾ ಸಙ್ಗೀತಿಕಾರೇಹಿ ಏವಂ ವುತ್ತೋ। **ಸೀಲವಾಪಿ ತಪೋಕರ**ನ್ತಿ ಸೀಲಸಮ್ಪನ್ನೋಪಿ ತಪೋಕಮ್ಮಂ ಕರೋನ್ತೋ। **ವಿಜ್ಜಾಚರಣಸಮ್ಪನ್ನೋ**ತಿ ಏತ್ಥ **ವಿಜ್ಜಾ**ತಿ ತಯೋ ವೇದಾ। **ಚರಣ**ನ್ತಿ ಗೋತ್ತಚರಣಂ। **ಸೋ ಸುಜ್ಝತಿ ನ ಅಞ್ಞಾ ಇತರಾ ಪಜಾ**ತಿ ಸೋ ತೇವಿಜ್ಜೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಸುಜ್ಝತಿ, ಅಯಂ ಪನ ಅಞ್ಞಾ ನಾಮಿಕಾ ಪಜಾ ನ ಸುಜ್ಝತೀತಿ ವದತಿ। **ಬಹುಮ್ಪಿ ಪಲಪಂ ಜಪ್ಪ**ನ್ತಿ ಬಹುಮ್ಪಿ ಪಲಪಂ ಜಪ್ಪನ್ತೋ, "ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋವ ಸುಜ್ಝತೀ"ತಿ ಏವಂ ವಚನಸಹಸ್ಸಮ್ಪಿ ಭಣನ್ತೋತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಅನ್ತೋಕಸಮ್ಬೂ**ತಿ ಅನ್ತೋ ಕಿಲೇಸಪೂತಿಸಭಾವೇನ ಪೂತಿಕೋ। **ಸಂಕಿಲಿಟ್ಠೋ**ತಿ ಕಿಲಿಟ್ಠೇಹಿ ಕಾಯಕಮ್ಮಾದೀಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ। ಸತ್ತಮಂ।

೮. ಅಗ್ಗಿಕಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೧೯೪. ಅಟ್ಠಮೇ **ಅಗ್ಗಿಕಭಾರದ್ವಾಜೋ**ತಿ ಅಯಮ್ಪಿ ಭಾರದ್ವಾಜೋವ, ಅಗ್ಗಿ ಪರಿಚರಣವಸೇನ ಪನಸ್ಸ ಸಙ್ಗೀತಿಕಾರೇಹಿ ಏತಂ ನಾಮಂ ಗಹಿತಂ। **ಸನ್ನಿಹಿತೋ ಹೋತೀ**ತಿ ಸಂಯೋಜಿತೋ ಹೋತಿ। **ಅಟ್ಠಾಸೀ**ತಿ ಕಸ್ಮಾ ತತ್ಥ ಅಟ್ಠಾಸಿ? ಭಗವಾ ಕಿರ ಪಚ್ಚೂಸಸಮಯೇ ಲೋಕಂ ಓಲೋಕೇನ್ತೋ ಇಮಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ದಿಸ್ವಾ ಚಿನ್ತೇಸಿ - "ಅಯಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಏವರೂಪಂ ಅಗ್ಗಪಾಯಾಸಂ ಗಹೇತ್ವಾ 'ಮಹಾಬ್ರಹ್ಮಾನಂ ಭೋಜೇಮೀ'ತಿ ಅಗ್ಗಿಮ್ಹಿ ಝಾಪೇನ್ತೋ ಅಫಲಂ ಕರೋತಿ ಅಪಾಯಮಗ್ಗಂ ಓಕ್ಕಮತಿ, ಇಮಂ ಲದ್ಧಿಂ ಅವಿಸ್ಸಜ್ಜನ್ತೋ ಅಪಾಯಪೂರಕೋವ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಗಚ್ಛಾಮಿಸ್ಸ ಧಮ್ಮದೇಸನಾಯ, ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಂ ಭಿನ್ದಿತ್ವಾ ಪಬ್ಬಾಜೇತ್ವಾ ಚತ್ತಾರೋ ಮಗ್ಗೇ ಚೇವ ಚತ್ತಾರಿ ಚ ಫಲಾನಿ ದೇಮೀ"ತಿ, ತಸ್ಮಾ ಪುಬ್ಬಣ್ಹಸಮಯೇ ರಾಜಗಹಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ತತ್ಥ ಅಟ್ಠಾಸಿ।

ತೀಹಿ ವಿಜ್ಜಾಹೀತಿ ತೀಹಿ ವೇದೇಹಿ। **ಜಾತಿಮಾ**ತಿ ಯಾವ ಸತ್ತಮಾ ಪಿತಾಮಹಯುಗಾ ಪರಿಸುದ್ಧಾಯ ಜಾತಿಯಾ ಸಮನ್ನಾಗತೋ। **ಸುತವಾ ಬಹೂ**ತಿ ಬಹು ನಾನಪ್ಪಕಾರೇ ಗನ್ಥೇ ಸುತವಾ। **ಸೋಮಂ ಭುಞ್ಜೇಯ್ಯಾ**ತಿ ಸೋ ತೇವಿಜ್ಜೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಇಮಂ ಪಾಯಾಸಂ ಭುಞ್ಜಿತುಂ ಯುತ್ತೋ, ತುಮ್ಹಾಕಂ ಪನೇಸ ಪಾಯಾಸೋ ಅಯುತ್ತೋತಿ ವದತಿ।

ವೇದೀತಿ ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಞಾಣೇನ ಜಾನಿ ಪಟಿವಿಜ್ಝಿ। **ಸಗ್ಗಾಪಾಯ**ನ್ತಿ ದಿಬ್ಬೇನ ಚಕ್ಖುನಾ ಸಗ್ಗಮ್ಪಿ ಅಪಾಯಮ್ಪಿ ಪಸ್ಸತಿ। **ಜಾತಿಕ್ಖಯ**ನ್ತಿ ಅರಹತ್ತಂ। **ಅಭಿಞ್ಞಾವೋಸಿತೋ**ತಿ ಜಾನಿತ್ವಾ ವೋಸಿತವೋಸಾನೋ। **ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಭವ**ನ್ತಿ ಅವೀಚಿತೋ ಯಾವ ಭವಗ್ಗಾ ಭೋತಾ ಗೋತಮೇನ ಸದಿಸೋ ಜಾತಿಸಮ್ಪನ್ನೋ ಖೀಣಾಸವಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ನತ್ಥಿ, ಭವಂಯೇವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋತಿ।

ಏವಞ್ಚ ಪನ ವತ್ವಾ ಸುವಣ್ಣಪಾತಿಂ ಪೂರೇತ್ವಾ ದಸಬಲಸ್ಸ ಪಾಯಾಸಂ ಉಪನಾಮೇಸಿ। ಸತ್ಥಾ ಉಪ್ಪತ್ತಿಂ ದೀಪೇತ್ವಾ ಭೋಜನಂ ಪಟಿಕ್ಖಿಪನ್ತೋ **ಗಾಥಾಭಿಗೀತಂ ಮೇ**ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ **ಗಾಥಾಭಿಗೀತ**ನ್ತಿ ಗಾಥಾಹಿ ಅಭಿಗೀತಂ। **ಅಭೋಜನೇಯ್ಯ**ನ್ತಿ ಅಭುಞ್ಜಿತಬ್ಬಂ । ಇದಂ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ - ತ್ವಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಮಯ್ಹಂ ಏತ್ತಕಂ ಕಾಲಂ ಭಿಕ್ಖಾಚಾರವತ್ತೇನ ಠಿತಸ್ಸ ಕಟಚ್ಛುಮತ್ತಮ್ಪಿ ದಾತುಂ ನಾಸಕ್ಖಿ, ಇದಾನಿ ಪನ ಮಯಾ ತುಯ್ಹಂ ಕಿಲಞ್ಜಮ್ಹಿ ತಿಲೇ ವಿತ್ಥಾರೇನ್ತೇನ ವಿಯ ಸಬ್ಬೇ ಬುದ್ಧಗುಣಾ ಪಕಾಸಿತಾ, ಇತಿ ಗಾಯನೇನ ಗಾಯಿತ್ವಾ ಲದ್ಧಂ ವಿಯ ಇದಂ ಭೋಜನಂ ಹೋತಿ, ತಸ್ಮಾ ಇದಂ ಗಾಥಾಭಿಗೀತಂ ಮೇ ಅಭೋಜನೇಯ್ಯನ್ತಿ। **ಸಮ್ಪಸ್ಸತಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ನೇಸ ಧಮ್ಮೋ**ತಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಅತ್ಥಞ್ಚ ಧಮ್ಮಞ್ಚ ಸಮ್ಪಸ್ಸನ್ತಾನಂ "ಏವರೂಪಂ ಭೋಜನಂ ಭುಞ್ಜಿತಬ್ಬ"ನ್ತಿ ಏಸ ಧಮ್ಮೋ ನ ಹೋತಿ। ಸುಧಾಭೋಜನಮ್ಪಿ **ಗಾಥಾಭಿಗೀತಂ ಪನುದನ್ತಿ ಬುದ್ಧಾ**, ಗಾಥಾಹಿ ಗಾಯಿತ್ವಾ ಲದ್ಧಂ ಬುದ್ಧಾ ನೀಹರನ್ತಿಯೇವ। **ಧಮ್ಮೇ ಸತಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ವುತ್ತಿರೇಸಾ**ತಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಧಮ್ಮೇ ಸತಿ ಧಮ್ಮಂ ಅಪೇಕ್ಖಿತ್ವಾ ಧಮ್ಮೇ ಪತಿಟ್ಠಾಯ ಜೀವಿತಂ ಕಪ್ಪೇನ್ತಾನಂ ಏಸಾ ವುತ್ತಿ ಅಯಂ ಆಜೀವೋ - ಏವರೂಪಂ ನೀಹರಿತ್ವಾ ಧಮ್ಮಲದ್ಧಮೇವ ಭುಞ್ಜಿತಬ್ಬನ್ತಿ।

ಅಥ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಚಿನ್ತೇಸಿ - ಅಹಂ ಪುಬ್ಬೇ ಸಮಣಸ್ಸ ಗೋತಮಸ್ಸ ಗುಣೇ ವಾ ಅಗುಣೇ ವಾ ನ ಜಾನಾಮಿ। ಇದಾನಿ ಪನಸ್ಸಾಹಂ ಗುಣೇ ಞತ್ವಾ ಮಮ ಗೇಹೇ ಅಸೀತಿಕೋಟಿಮತ್ತಂ ಧನಂ ಸಾಸನೇ ವಿಪ್ಪಕಿರಿತುಕಾಮೋ ಜಾತೋ, ಅಯಞ್ಚ "ಮಯಾ

ದಿನ್ನಪಚ್ಚಯಾ ಅಕಪ್ಪಿಯಾ"ತಿ ವದತಿ। ಅಪ್ಪಟಿಗ್ಗಯ್ಹೋ ಅಹಂ ಸಮಣೇನ ಗೋತಮೇನಾತಿ। ಅಥ ಭಗವಾ ಸಬ್ಬಞ್ಞುತಞ್ಞಾಣಂ ಪೇಸೇತ್ವಾ ತಸ್ಸ ಚಿತ್ತಾಚಾರಂ ವೀಮಂಸನ್ತೋ, "ಅಯಂ ಸಬ್ಬೇಪಿ ಅತ್ತನಾ ದಿನ್ನಪಚ್ಚಯೇ 'ಅಕಪ್ಪಿಯಾ'ತಿ ಸಲ್ಲಕ್ಖೇತಿ। ಯಂ ಹಿ ಭೋಜನಂ ಆರಬ್ಭ ಕಥಾ ಉಪ್ಪನ್ನಾ, ಏತದೇವ ನ ವಟ್ಟತಿ, ಸೇಸಾ ನಿದ್ದೋಸಾ"ತಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಚತುನ್ನಂ ಪಚ್ಚಯಾನಂ ದಾನದ್ವಾರಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ **ಅಞ್ಞೇನ ಚಾ**ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ **ಕುಕ್ಕುಚ್ಚವೂಪಸನ್ತ**ನ್ತಿ ಹತ್ಥಕುಕ್ಕುಚ್ಚಾದೀನಂ ವಸೇನ ವೂಪಸನ್ತಕುಕ್ಕುಚ್ಚಂ। **ಅನ್ನೇನ ಪಾನೇನಾ**ತಿ ದೇಸನಾಮತ್ತಮೇತಂ । ಅಯಂ ಪನತ್ಥೋ - ಅಞ್ಞೇಹಿ ತಯಾ "ಪರಿಚ್ಚಜಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಸಲ್ಲಕ್ಖಿತೇಹಿ ಚೀವರಾದೀಹಿ ಪಚ್ಚಯೇಹಿ ಉಪಟ್ಠಹಸ್ಸು। **ಖೇತ್ತಂ ಹಿ ತಂ ಪುಞ್ಞಪೇಕ್ಖಸ್ಸ ಹೋತೀ**ತಿ ಏತಂ ತಥಾಗತಸಾಸನಂ ನಾಮ ಪುಞ್ಞಪೇಕ್ಖಸ್ಸ ಪುಞ್ಞತ್ಥಿಕಸ್ಸ ತುಯ್ಹಂ ಅಪ್ಪೇಪಿ ಬೀಜೇ ಬಹುಸಸ್ಸಫಲದಾಯಕಂ ಸುಖೇತ್ತಂ ವಿಯ ಪಟಿಯತ್ತಂ ಹೋತಿ। ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ಸುನ್ದರಿಕಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೧೯೫. ನವಮೇ **ಸುನ್ದರಿಕಭಾರದ್ವಾಜೋ**ತಿ ಸುನ್ದರಿಕಾಯ ನದಿಯಾ ತೀರೇ ಅಗ್ಗಿಜುಹನೇನ ಏವಂಲದ್ಧನಾಮೋ। **ಸುನ್ದರಿಕಾಯಾ**ತಿ ಏವಂನಾಮಿಕಾಯ ನದಿಯಾ। **ಅಗ್ಗಿಂ ಜುಹತೀ**ತಿ ಆಹುತಿಂ ಪಕ್ಖಿಪನೇನ ಜಾಲೇತಿ । **ಅಗ್ಗಿಹುತ್ತಂ ಪರಿಚರತೀ**ತಿ ಅಗ್ಯಾಯತನಂ ಸಮ್ಮಜ್ಜನುಪಲೇಪನಬಲಿಕಮ್ಮಾದಿನಾ ಪಯಿರುಪಾಸತಿ। **ಕೋ ನು ಖೋ ಇಮಂ ಹಬ್ಯಸೇಸಂ ಭುಞ್ಜೇಯ್ಯಾ**ತಿ ಸೋ ಕಿರ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಅಗ್ಗಿಮ್ಹಿ ಹುತಾವಸೇಸಂ ಪಾಯಾಸಂ ದಿಸ್ವಾ ಚಿನ್ತೇಸಿ - "ಅಗ್ಗಿಮ್ಹಿ ತಾವ ಪಕ್ಖಿತ್ತಪಾಯಾಸೋ ಮಹಾಬ್ರಹ್ಮುನಾ ಭುತ್ತೋ, ಅಯಂ ಪನ ಅವಸೇಸೋ ಅತ್ಥಿ, ತಂ ಯದಿ ಬ್ರಹ್ಮುನೋ ಮುಖತೋ ಜಾತಸ್ಸ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ದದೇಯ್ಯಂ, ಏವಂ ಮೇ ಪಿತರಾ ಸಹ ಪುತ್ತೋಪಿ ಸನ್ತಪ್ಪಿತೋ ಭವೇಯ್ಯ, ಸುವಿಸೋಧಿತೋ ಚಸ್ಸ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಗಾಮಿಮಗ್ಗೋ"ತಿ। ಸೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ದಸ್ಸನತ್ಥಂ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ಚತುದ್ದಿಸಾ ಅನುವಿಲೋಕೇಸಿ, "ಕೋ ನು ಖೋ ಇಮಂ ಹಬ್ಯಸೇಸಂ ಭುಞ್ಜೇಯ್ಯಾ"ತಿ?

ರುಕ್ಖಮೂಲೇತಿ ತಸ್ಮಿಂ ವನಸಣ್ಡೇ ಜೇಟ್ಠಕರುಕ್ಖಸ್ಸ ಮೂಲೇ। **ಸಸೀಸಂ ಪಾರುತಂ ನಿಸಿನ್ನ**ನ್ತಿ ಸಹ ಸೀಸೇನ ಪಾರುತಕಾಯಂ ನಿಸಿನ್ನಂ। ಕಸ್ಮಾ ಪನ ಭಗವಾ ತತ್ಥ ನಿಸೀದಿ? ಭಗವಾ ಕಿರ ಪಚ್ಚೂಸಸಮಯೇ ಲೋಕಂ ಓಲೋಕೇನ್ತೋ ಇಮಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ದಿಸ್ವಾ ಚಿನ್ತೇಸಿ - ಅಯಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಏವರೂಪಂ ಅಗ್ಗಪಾಯಾಸಂ ಗಹೇತ್ವಾ "ಮಹಾಬ್ರಹ್ಮಾನಂ ಭೋಜೇಮೀ"ತಿ ಅಗ್ಗಿಮ್ಹಿ ಝಾಪೇನ್ತೋ ಅಫಲಂ ಕರೋತಿ...ಪೇ॰... ಚತ್ತಾರೋ ಮಗ್ಗೇ ಚೇವ ಚತ್ತಾರಿ ಚ ಫಲಾನಿ ದೇಮೀತಿ। ತಸ್ಮಾ ಕಾಲಸ್ಸೇವ ವುಟ್ಠಾಯ ಸರೀರಪಟಿಜಗ್ಗನಂ ಕತ್ವಾ ಪತ್ತಚೀವರಂ ಆದಾಯ ಗನ್ತ್ವಾ ವುತ್ತನಯೇನ ತಸ್ಮಿಂ ರುಕ್ಖಮೂಲೇ ನಿಸೀದಿ। ಅಥ ಕಸ್ಮಾ ಸಸೀಸಂ ಪಾರುಪೀತಿ? ಹಿಮಪಾತಸ್ಸ ಚ ಸೀತವಾತಸ್ಸ ಚ ಪಟಿಬಾಹಣತ್ಥಂ, ಪಟಿಬಲೋವ ಏತಂ ತಥಾಗತೋ ಅಧಿವಾಸೇತುಂ। ಸಚೇ ಪನ ಅಪಾರುಪಿತ್ವಾ ನಿಸೀದೇಯ್ಯ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ದೂರತೋವ ಸಞ್ಜಾನಿತ್ವಾ ನಿವತ್ತೇಯ್ಯ, ಏವಂ ಸತಿ ಕಥಾ ನಪ್ಪವತ್ತೇಯ್ಯ। ಇತಿ ಭಗವಾ - "ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇ ಆಗತೇ ಸೀಸಂ ವಿವರಿಸ್ಸಾಮಿ, ಅಥ ಮಂ ಸೋ ದಿಸ್ವಾ ಕಥಂ ಪವತ್ತೇಸ್ಸತಿ, ತಸ್ಸಾಹಂ ಕಥಾನುಸಾರೇನ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಕಥಾಪವತ್ತನತ್ಥಂ ಏವಮಕಾಸಿ।

ಉಪಸಙ್ಕಮೀತಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ - "ಅಯಂ ಸಸೀಸಂ ಪಾರುಪಿತ್ವಾ ಸಬ್ಬರತ್ತಿಂ ಪಧಾನಮನುಯುತ್ತೋ। ಇಮಸ್ಸ ದಕ್ಖಿಣೋದಕಂ ದತ್ವಾ ಇಮಂ ಹಬ್ಯಸೇಸಂ ದಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸಞ್ಞೀ ಹುತ್ವಾ ಉಪಸಙ್ಕಮಿ। **ಮುಣ್ಡೋ ಅಯಂ ಭವಂ, ಮುಣ್ಡಕೋ ಅಯಂ ಭವ**ನ್ತಿ ಸೀಸೇ ವಿವರಿತಮತ್ತೇ ನೀಚಕೇಸನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ "ಮುಣ್ಡೋ"ತಿ ಆಹ। ತತೋ ಸುಟ್ಠುತರಂ ಓಲೋಕೇನ್ತೋ ಪವತ್ತಮತ್ತಮ್ಪಿ ಸಿಖಂ ಅದಿಸ್ವಾ ಹೀಳೇನ್ತೋ "ಮುಣ್ಡಕೋ"ತಿ ಆಹ। **ತತೋವಾ**ತಿ ಯತ್ಥ ಠಿತೋ ಅದ್ದಸ, ತಮ್ಹಾವ ಪದೇಸಾ। **ಮುಣ್ಡಾಪಿ ಹೀ**ತಿ ಕೇನಚಿ ಕಾರಣೇನ ಮುಣ್ಡಿತಸೀಸಾಪಿ ಹೋನ್ತಿ।

ಮಾ ಜಾತಿಂ ಪುಚ್ಛಾತಿ ಯದಿ ದಾನಸ್ಸ ಮಹಪ್ಫಲತಂ ಪಚ್ಚಾಸೀಸಸಿ, ಜಾತಿಂ ಮಾ ಪುಚ್ಛ। ಅಕಾರಣಂ ಹಿ ದಕ್ಖಿಣೇಯ್ಯಭಾವಸ್ಸ ಜಾತಿ। **ಚರಣಞ್ಚ ಪುಚ್ಛಾ**ತಿ ಅಪಿಚ ಖೋ ಸೀಲಾದಿಗುಣಭೇದಂ ಚರಣಂ ಪುಚ್ಛ। ಏತಂ ಹಿ ದಕ್ಖಿಣೇಯ್ಯಭಾವಸ್ಸ ಕಾರಣಂ। ಇದಾನಿಸ್ಸ ತಮತ್ಥಂ ವಿಭಾವೇನ್ತೋ **ಕಟ್ಠಾ ಹವೇ ಜಾಯತಿ ಜಾತವೇದೋ**ತಿಆದಿಮಾಹ । ತತ್ರಾಯಂ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ - ಇಧ ಕಟ್ಠಾ ಅಗ್ಗಿ ಜಾಯತಿ,

ನ ಚ ಸೋ ಸಾಲಾದಿಕಟ್ಠಾ ಜಾತೋವ ಅಗ್ಗಿಕಿಚ್ಚಂ ಕರೋತಿ, ಸಾಪಾನ-ದೋಣಿಆದಿಕಟ್ಠಾ ಜಾತೋ ನ ಕರೋತಿ, ಅತ್ತನೋ ಪನ ಅಚ್ಚಿಯಾದಿಗುಣಸಮ್ಪತ್ತಿಯಾ ಯತೋ ವಾ ತತೋ ವಾ ಜಾತೋ ಕರೋತಿಯೇವ। ಏವಂ ನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಕುಲಾದೀಸು ಜಾತೋವ ದಕ್ಖಿಣೇಯ್ಯೋ ಹೋತಿ, ಚಣ್ಡಾಲಕುಲಾದೀಸು ಜಾತೋ ನ ಹೋತಿ, ಅಪಿಚ ಖೋ ನೀಚಕುಲಿನೋಪಿ ಉಚ್ಚಕುಲಿನೋಪಿ ಖೀಣಾಸವ-ಮುನಿ ಧಿತಿಮಾ ಹಿರೀನಿಸೇಧೋ ಆಜಾನೀಯೋ ಹೋತಿ। ಇಮಾಯ ಧಿತಿಹಿರಿಪಮೋಕ್ಖಾಯ ಗುಣಸಮ್ಪತ್ತಿಯಾ ಜಾತಿಮಾ ಉತ್ತಮದಕ್ಖಿಣೇಯ್ಯೋ ಹೋತಿ। ಸೋ ಹಿ ಧಿತಿಯಾ ಗುಣೇ ಧಾರೇತಿ, ಹಿರಿಯಾ ದೋಸೇ ನಿಸೇಧೇತೀತಿ। ಅಪಿಚೇತ್ಥ **ಮುನೀ**ತಿ ಮೋನಧಮ್ಮೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ। **ಧಿತಿಮಾ**ತಿ ವೀರಿಯವಾ। **ಆಜಾನೀಯೋ**ತಿ ಕಾರಣಾಕಾರಣಜಾನನಕೋ। **ಹಿರೀನಿಸೇಧೋ**ತಿ ಹಿರಿಯಾ ಪಾಪಾನಿ ನಿಸೇಧೇತ್ವಾ ಠಿತೋ।

ಸಚ್ಚೇನ ದನ್ತೋತಿ ಪರಮತ್ಥಸಚ್ಚೇನ ದನ್ತೋ। **ದಮಸಾ ಉಪೇತೋ**ತಿ ಇನ್ದ್ರಿಯದಮೇನ ಉಪೇತೋ। **ವೇದನ್ತಗೂ**ತಿ ಚತುನ್ನಂ ಮಗ್ಗವೇದಾನಂ ಅನ್ತಂ, ಚತೂಹಿ ವಾ ಮಗ್ಗವೇದೇಹಿ ಕಿಲೇಸಾನಂ ಅನ್ತಂ ಗತೋ। **ವುಸಿತಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯೋ**ತಿ ಮಗ್ಗಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯವಾಸಂ ವುತ್ಥೋ। **ಯಞ್ಞೋಪನೀತೋ**ತಿ ಉಪನೀತಯಞ್ಞೋ ಪಟಿಯಾದಿತಯಞ್ಞೋ ಚ। **ತಮುಪವ್ಹಯೇಥಾ**ತಿ ಯೇನ ಯಞ್ಞೋ ಪಟಿಯಾದಿತೋ, ಸೋ ತಂ ಪರಮತ್ಥಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ಅವ್ಹಯೇಯ್ಯ। "ಇನ್ದಮವ್ಹಯಾಮ, ಸೋಮಮವ್ಹಯಾಮ, ವರುಣಮವ್ಹಯಾಮ, ಈಸಾನಮವ್ಹಯಾಮ, ಯಾಮಮವ್ಹಯಾಮಾ"ತಿ ಇದಂ ಪನ ಅವ್ಹಾನಂ ನಿರತ್ಥಕಂ। **ಕಾಲೇನಾ**ತಿ ಅವ್ಹಯನ್ತೋ ಚ "ಕಾಲೋ, ಭನ್ತೇ, ನಿಟ್ಠಿತಂ ಭತ್ತ"ನ್ತಿ ಅನ್ತೋಮಜ್ಝನ್ಹಿಕಕಾಲೇಯೇವ ತಂ ಉಪವ್ಹಯೇಯ್ಯ। **ಸೋ ಜುಹತಿ ದಕ್ಖಿಣೇಯ್ಯೇ**ತಿ ಯೋ ಏವಂ ಕಾಲೇ ಖೀಣಾಸವಂ ಆಮನ್ತೇತ್ವಾ ತತ್ಥ ಚತುಪಚ್ಚಯದಕ್ಖಿಣಂ ಪತಿಟ್ಠಪೇತಿ, ಸೋ ದಕ್ಖಿಣೇಯ್ಯೇ ಜುಹತಿ ನಾಮ, ನ ಅಚೇತನೇ ಅಗ್ಗಿಮ್ಹಿ ಪಕ್ಖಿಪನ್ತೋ।

ಇತಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಭಗವತೋ ಕಥಂ ಸುಣನ್ತೋ ಪಸೀದಿತ್ವಾ ಇದಾನಿ ಅತ್ತನೋ ಪಸಾದಂ ಆವಿಕರೋನ್ತೋ **ಅದ್ಧಾ ಸುಯಿಟ್ಠ**ನ್ತಿಆದಿಮಾಹ। ತಸ್ಸತ್ಥೋ - ಅದ್ಧಾ ಮಮ ಯಿದಂ ಇದಾನಿ ಸುಯಿಟ್ಠಞ್ಚ ಸುಹುತಞ್ಚ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಪುಬ್ಬೇ ಪನ ಅಗ್ಗಿಮ್ಹಿ ಝಾಪಿತಂ ನಿರತ್ಥಕಂ ಅಹೋಸೀತಿ। **ಅಞ್ಞೋ ಜನೋ**ತಿ "ಅಹಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ, ಅಹಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ"ತಿ ವದನ್ತೋ ಅನ್ಧಬಾಲಪುಥುಜ್ಜನೋ। **ಹಬ್ಯಸೇಸ**ನ್ತಿ ಹುತಸೇಸಂ। **ಭುಞ್ಜತು ಭವ**ನ್ತಿಆದಿ ಪುರಿಮಸುತ್ತೇ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ವೇದಿತಬ್ಬಂ।

ನ ಖ್ವಾಹನ್ತಿ ನ ಖೋ ಅಹಂ। ಕಸ್ಮಾ ಪನೇವಮಾಹಾತಿ? ತಸ್ಮಿಂ ಕಿರ ಭೋಜನೇ ಉಪಹಟಮತ್ತೇವ "ಸತ್ಥಾ ಭುಞ್ಜಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಸಞ್ಞಾಯ ಚತೂಸು ಮಹಾದೀಪೇಸು ದ್ವೀಸು ಪರಿತ್ತದೀಪಸಹಸ್ಸೇಸು ದೇವತಾ ಪುಪ್ಫಫಲಾದೀನಿ ಚೇವ ಸಪ್ಪಿನವನೀತತೇಲಮಧುಫಾಣಿತಾದೀನಿ ಚ ಆದಾಯ ಮಧುಪಟಲಂ ಪೀಳೇತ್ವಾ ಮಧುಂ ಗಣ್ಹನ್ತಿಯೋ ವಿಯ ದಿಬ್ಬಾನುಭಾವೇನ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತೋಜಮೇವ ಗಹೇತ್ವಾ ಪಕ್ಖಿಪಿಂಸು। ತೇನ ತಂ ಸುಖುಮತ್ತಂ ಗತಂ, ಮನುಸ್ಸಾನಞ್ಹಿ ಓಳಾರಿಕಂ ವತ್ಥೂತಿ ತೇಸಂ ತಾವ ಓಳಾರಿಕವತ್ಥುತಾಯ ಸಮ್ಮಾ ಪರಿಣಾಮಂ ನ ಗಚ್ಛತಿ। ಗೋಯೂಸೇ ಪನ ತಿಲಬೀಜಾನಿ ಪಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಪಕ್ಕತ್ತಾ ಓಳಾರಿಕಮಿಸ್ಸಕಂ ಜಾತಂ, ದೇವಾನಞ್ಚ ಸುಖುಮಂ ವತ್ಥೂತಿ ತೇಸಂ ಸುಖುಮವತ್ಥುತಾಯ ಸಮ್ಮಾ ಪರಿಣಾಮಂ ನ ಗಚ್ಛತಿ। ಸುಕ್ಖವಿಪಸ್ಸಕಖೀಣಾಸವಸ್ಸಾಪಿ ಕುಚ್ಛಿಯಂ ನ ಪರಿಣಮತಿ। ಅಟ್ಠಸಮಾಪತ್ತಿಲಾಭೀಖೀಣಾಸವಸ್ಸ ಪನ ಸಮಾಪತ್ತಿಬಲೇನ ಪರಿಣಾಮೇಯ್ಯ। ಭಗವತೋ ಪನ ಪಾಕತಿಕೇನೇವ ಕಮ್ಮಜತೇಜೇನ ಪರಿಣಾಮೇಯ್ಯ।

ಅಪ್ಪಹರಿತೇತಿ ಅಹರಿತೇ। ಸಚೇ ಹಿ ಹರಿತೇಸು ತಿಣೇಸು ಪಕ್ಖಿಪೇಯ್ಯ, ಸಿನಿದ್ಧಪಾಯಾಸೇನ ತಿಣಾನಿ ಪೂತೀನಿ ಭವೇಯ್ಯುಂ। ಬುದ್ಧಾ ಚ ಭೂತಗಾಮಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ನ ವೀತಿಕ್ಕಮನ್ತಿ, ತಸ್ಮಾ ಏವಮಾಹ। ಯತ್ಥ ಪನ ಗಲಪ್ಪಮಾಣಾನಿ ಮಹಾತಿಣಾನಿ, ತಾದಿಸೇ ಠಾನೇ ಪಕ್ಖಿಪಿತುಂ ವಟ್ಟತಿ। **ಅಪ್ಪಾಣಕೇ**ತಿ ಸಪ್ಪಾಣಕಸ್ಮಿಂ ಹಿ ಪರಿತ್ತಕೇ ಉದಕೇ ಪಕ್ಖಿತ್ತೇ ಪಾಣಕಾ ಮರನ್ತಿ, ತಸ್ಮಾ ಏವಮಾಹ। ಯಂ ಪನ ಗಮ್ಭೀರಂ ಮಹಾಉದಕಂ ಹೋತಿ, ಪಾತಿಸತೇಪಿ ಪಾತಿಸಹಸ್ಸೇಪಿ ಪಕ್ಖಿತ್ತೇ ನ ಆಲುಳತಿ, ತಥಾರೂಪೇ ಉದಕೇ ವಟ್ಟತಿ। **ಓಪಿಲಾಪೇಸೀ**ತಿ ಸುವಣ್ಣಪಾತಿಯಾ ಸದ್ಧಿಂಯೇವ ನಿಮುಜ್ಜಾಪೇಸಿ। **ಚಿಚ್ಚಿಟಾಯತಿ ಚಿಟಿಚಿಟಾಯತೀ**ತಿ ಏವರೂಪಂ ಸದ್ದಂ ಕರೋತಿ। ಕಿಂ ಪನೇಸ ಪಾಯಾಸಸ್ಸ ಆನುಭಾವೋ, ಉದಾಹು ತಥಾಗತಸ್ಸಾತಿ? ತಥಾಗತಸ್ಸ। ಅಯಂ ಹಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ತಂ ಪಾಯಾಸಂ

ಓಪಿಲಾಪೇತ್ವಾ ಉಮ್ಮುಗ್ಗಂ ಆರುಯ್ಹ ಸತ್ಥು ಸನ್ತಿಕಂ ಅನಾಗನ್ತ್ವಾವ ಗಚ್ಛೇಯ್ಯ, ಅಥ ಭಗವಾ - "ಏತ್ತಕಂ ಅಚ್ಛರಿಯಂ ದಿಸ್ವಾ ಮಮ ಸನ್ತಿಕಂ ಆಗಮಿಸ್ಸತಿ। ಅಥಸ್ಸಾಹಂ ಧಮ್ಮದೇಸನಾಯ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಗಹಣಂ ಭಿನ್ದಿತ್ವಾ ಸಾಸನೇ ಓತಾರೇತ್ವಾ ಅಮತಪಾನಂ ಪಾಯೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಅಧಿಟ್ಠಾನಬಲೇನ ಏವಮಕಾಸಿ।

ದಾರು ಸಮಾದಹಾನೋತಿ ದಾರುಂ ಝಾಪಯಮಾನೋ। **ಬಹಿದ್ಧಾ ಹಿ ಏತ**ನ್ತಿ ಏತಂ ದಾರುಜ್ಝಾಪನಂ ನಾಮ ಅರಿಯಧಮ್ಮತೋ ಬಹಿದ್ಧಾ। ಯದಿ ಏತೇನ ಸುದ್ಧಿ ಭವೇಯ್ಯ, ಯೇ ದವಡಾಹಕಾದಯೋ ಬಹೂನಿ ದಾರೂನಿ ಝಾಪೇನ್ತಿ, ತೇ ಪಠಮತರಂ ಸುಜ್ಝೇಯ್ಯುಂ। **ಕುಸಲಾ**ತಿ ಖನ್ಧಾದೀಸು ಕುಸಲಾ। **ಅಜ್ಝತ್ತಮೇವುಜ್ಜಲಯಾಮಿ ಜೋತಿ**ನ್ತಿ ನಿಯಕಜ್ಝತ್ತೇ ಅತ್ತನೋ ಸನ್ತಾನಸ್ಮಿಂಯೇವ ಞಾಣಜೋತಿಂ ಜಾಲೇಮಿ। **ನಿಚ್ಚಗ್ಗಿನೀ**ತಿ ಆವಜ್ಜನಪಟಿಬದ್ಧೇನ ಸಬ್ಬಞ್ಞುತಞ್ಞಾಣೇನ ನಿಚ್ಚಂ ಪಜ್ಜಲಿತಗ್ಗಿ। **ನಿಚ್ಚಸಮಾಹಿತತ್ತೋ**ತಿ ನಿಚ್ಚಂ ಸಮ್ಮಾ ಠಪಿತಚಿತ್ತೋ। **ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚರಾಮೀ**ತಿ ಬೋಧಿಮಣ್ಡೇ ಚರಿತಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಏವಂ ವದತಿ।

ಮಾನೋ ಹಿ ತೇ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಖಾರಿಭಾರೋತಿ ಯಥಾ ಖಾರಿಭಾರೋ ಖನ್ಧೇನ ವಯ್ಹಮಾನೋ ಉಪರಿ ಠಿತೋಪಿ ಅಕ್ಕನ್ತಕ್ಕನ್ತಟ್ಠಾನೇ ಪಥವಿಯಾ ಸದ್ಧಿಂ ಫುಸೇತಿ, ಏವಮೇವ ಜಾತಿಗೋತ್ತಕುಲಾದೀನಿ ಮಾನವತ್ಥೂನಿ ನಿಸ್ಸಾಯ ಉಸ್ಸಾಪಿತೋ ಮಾನೋಪಿ ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಇಸ್ಸಂ ಉಪ್ಪಾದೇನ್ತೋ ಚತೂಸು ಅಪಾಯೇಸು ಸಂಸೀದಾಪೇತಿ। ತೇನಾಹ "ಮಾನೋ ಹಿ ತೇ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಖಾರಿಭಾರೋ"ತಿ । **ಕೋಧೋ ಧೂಮೋ**ತಿ ತವ ಞಾಣಗ್ಗಿಸ್ಸ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸಟ್ಠೇನ ಕೋಧೋ ಧುಮೋ। ತೇನ ಹಿ ತೇ ಉಪಕ್ಕಿಲಿಟ್ಠೋ ಞಾಣಗ್ಗಿ ನ ವಿರೋಚತಿ। **ಭಸ್ಮನಿ ಮೋಸವಜ್ಜ**ನ್ತಿ ನಿರೋಜಟ್ಠೇನ ಮುಸಾವಾದೋ ಛಾರಿಕಾ ನಾಮ। ಯಥಾ ಹಿ ಛಾರಿಕಾಯ ಪಟಿಚ್ಛನ್ನೋ ಅಗ್ಗಿ ನ ಜೋತೇತಿ, ಏವಂ ತೇ ಮುಸಾವಾದೇನ ಪಟಿಚ್ಛನ್ನಂ ಞಾಣನ್ತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। **ಜಿವ್ಹಾ ಸುಜಾ**ತಿ ಯಥಾ ತುಯ್ಹಂ ಸುವಣ್ಣರಜತಲೋಹಕಟ್ಠಮತ್ತಿಕಾಸು ಅಞ್ಞತರಮಯಾ ಯಾಗಯಜನತ್ಥಾಯ ಸುಜಾ ಹೋತಿ, ಏವಂ ಮಯ್ಹಂ ಧಮ್ಮಯಾಗಂ ಯಜನತ್ಥಾಯ ಪಹೂತಜಿವ್ಹಾ ಸುಜಾತಿ ವದತಿ। **ಹದಯಂ ಜೋತಿಟ್ಠಾನ**ನ್ತಿ ಯಥಾ ತುಯ್ಹಂ ನದೀತೀರೇ ಜೋತಿಟ್ಠಾನಂ, ಏವಂ ಮಯ್ಹಂ ಧಮ್ಮಯಾಗಸ್ಸ ಯಜನಟ್ಠಾನತ್ಥೇನ ಸತ್ತಾನಂ ಹದಯಂ ಜೋತಿಟ್ಠಾನಂ। **ಅತ್ತಾ**ತಿ ಚಿತ್ತಂ।

ಧಮ್ಮೋ ರಹದೋತಿ ಯಥಾ ತ್ವಂ ಅಗ್ಗಿಂ ಪರಿಚರಿತ್ವಾ ಧೂಮಛಾರಿಕಸೇದಕಿಲಿಟ್ಠಸರೀರೋ ಸುನ್ದರಿಕಂ ನದಿಂ ಓತರಿತ್ವಾ ನ್ಹಾಯಸಿ, ಏವಂ ಮಯ್ಹಂ ಸುನ್ದರಿಕಾಸದಿಸೇನ ಬಾಹಿರೇನ ರಹದೇನ ಅತ್ಥೋ ನತ್ಥಿ, ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಮಗ್ಗಧಮ್ಮೋ ಪನ ಮಯ್ಹಂ ರಹದೋ, ತತ್ರಾಹಂ ಪಾಣಸತಮ್ಪಿ ಪಾಣಸಹಸ್ಸಮ್ಪಿ ಚತುರಾಸೀತಿಪಾಣಸಹಸ್ಸಾನಿಪಿ ಏಕಪ್ಪಹಾರೇನ ನ್ಹಾಪೇಮಿ। **ಸೀಲತಿತ್ಥೋ**ತಿ ತಸ್ಸ ಪನ ಮೇ ಧಮ್ಮರಹದಸ್ಸ ಚತುಪಾರಿಸುದ್ಧಿಸೀಲಂ ತಿತ್ಥನ್ತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। **ಅನಾವಿಲೋ**ತಿ ಯಥಾ ತುಯ್ಹಂ ಸುನ್ದರಿಕಾ ನದೀ ಚತೂಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ ಏಕತೋ ನ್ಹಾಯನ್ತೇಹಿ ಹೇಟ್ಠುಪರಿಯವಾಲಿಕಾ ಆಲುಳಾ ಹೋತಿ , ನ ಏವಂ ಮಯ್ಹಂ ರಹದೋ, ಅನೇಕಸತಸಹಸ್ಸೇಸುಪಿ ಪಾಣೇಸು ಓತರಿತ್ವಾ ನ್ಹಾಯನ್ತೇಸು ಸೋ ಅನಾವಿಲೋ ವಿಪ್ಪಸನ್ನೋವ ಹೋತಿ। **ಸಬ್ಭಿ ಸತಂ ಪಸತ್ಥೋ**ತಿ ಪಣ್ಡಿತೇಹಿ ಪಣ್ಡಿತಾನಂ ಪಸಟ್ಠೋ। ಉತ್ತಮತ್ಥೇನ ವಾ ಸೋ ಸಬ್ಭೀತಿ ವುಚ್ಚತಿ, ಪಣ್ಡಿತೇಹಿ ಪಸತ್ಥತ್ತಾ ಸತಂ ಪಸತ್ಥೋ। **ತರನ್ತಿ ಪಾರ**ನ್ತಿ ನಿಬ್ಬಾನಪಾರಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ।

ಇದಾನಿ ಅರಿಯಮಗ್ಗರಹದಸ್ಸ ಅಙ್ಗಾನಿ ಉದ್ಧರಿತ್ವಾ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ **ಸಚ್ಚಂ ಧಮ್ಮೋ**ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ **ಸಚ್ಚ**ನ್ತಿ ವಚೀಸಚ್ಚಂ। **ಧಮ್ಮೋ**ತಿ ಇಮಿನಾ ದಿಟ್ಠಿಸಙ್ಕಪ್ಪವಾಯಾಮಸತಿಸಮಾಧಯೋ ದಸ್ಸೇತಿ। **ಸಂಯಮೋ**ತಿ ಇಮಿನಾ ಕಮ್ಮನ್ತಾಜೀವಾ ಗಹಿತಾ। **ಸಚ್ಚ**ನ್ತಿ ವಾ ಇಮಿನಾ ಮಗ್ಗಸಚ್ಚಂ ಗಹಿತಂ। ಸಾ ಅತ್ಥತೋ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ। ವುತ್ತಞ್ಹೇತಂ - "ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ ಮಗ್ಗೋ ಚೇವ ಹೇತು ಚಾ"ತಿ (ಧ॰ ಸ॰ ೧೦೩೯)। ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಯಾ ಪನ ಗಹಿತಾಯ ತಗ್ಗತಿಕತ್ತಾ ಸಮ್ಮಾಸಙ್ಕಪ್ಪೋ ಗಹಿತೋವ ಹೋತಿ। **ಧಮ್ಮೋ**ತಿ ಇಮಿನಾ ವಾಯಾಮಸತಿಸಮಾಧಯೋ। **ಸಂಯಮೋ**ತಿ ಇಮಿನಾ ವಾಚಾಕಮ್ಮನ್ತಾಜೀವಾ। ಏವಮ್ಪಿ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ ದಸ್ಸಿತೋ ಹೋತಿ। ಅಥ ವಾ **ಸಚ್ಚ**ನ್ತಿ ಪರಮತ್ಥಸಚ್ಚಂ , ತಂ ಅತ್ಥತೋ ನಿಬ್ಬಾನಂ। **ಧಮ್ಮೋ**ತಿಪದೇನ ದಿಟ್ಠಿ ಸಙ್ಕಪ್ಪೋ ವಾಯಾಮೋ ಸತಿ ಸಮಾಧೀತಿ ಪಞ್ಚಙ್ಗಾನಿ ಗಹಿತಾನಿ। **ಸಂಯಮೋ**ತಿ ವಾಚಾ ಕಮ್ಮನ್ತೋ ಆಜೀವೋತಿ ತೀಣಿ। ಏವಮ್ಪಿ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ ದಸ್ಸಿತೋ ಹೋತಿ। **ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯ**ನ್ತಿ ಏತಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ನಾಮ। **ಮಜ್ಝೇ ಸಿತಾ**ತಿ ಸಸ್ಸತುಚ್ಛೇದೇ ವಜ್ಜೇತ್ವಾ ಮಜ್ಝೇ ನಿಸ್ಸಿತಾ। **ಬ್ರಹ್ಮಪತ್ತೀ**ತಿ ಸೇಟ್ಠಪತ್ತಿ।

ಸ ತುಜ್ಜುಭೂತೇಸು ನಮೋ ಕರೋಹೀತಿ ಏತ್ಥ ತ-ಕಾರೋ ಪದಸನ್ಧಿಕರೋ, ಸ ತ್ವಂ ಉಜುಭೂತೇಸು ಖೀಣಾಸವೇಸು ನಮೋ ಕರೋಹೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ತಮಹಂ ನರಂ ಧಮ್ಮಸಾರೀತಿ ಬ್ರೂಮೀತಿ** ಯೋ ಏವಂ ಪಟಿಪಜ್ಜತಿ, ತಮಹಂ ಪುಗ್ಗಲಂ “ಧಮ್ಮಸಾರೀ ಏಸೋ ಧಮ್ಮಸಾರಿಯಾ ಪಟಿಚ್ಛನ್ನೋ”ತಿ ಚ “ಕುಸಲಧಮ್ಮೇಹಿ ಅಕುಸಲಧಮ್ಮೇ ಸಾರೇತ್ವಾ ಠಿತೋ”ತಿ ವಾತಿ ವದಾಮೀತಿ। ನವಮಂ।

೧೦. ಬಹುಧೀತರಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೧೯೭. ದಸಮೇ **ಅಞ್ಞತರಸ್ಮಿಂ ವನಸಣ್ಡೇತಿ** ಪಚ್ಚೂಸಸಮಯೇ ಲೋಕಂ ಓಲೋಕೇನ್ತೋ ತಸ್ಸ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಅರಹತ್ತಸ್ಸ ಉಪನಿಸ್ಸಯಂ ದಿಸ್ವಾ “ಗಚ್ಛಾಮಿಸ್ಸ ಸಙ್ಗಹಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ ಗನ್ತ್ವಾ ತಸ್ಮಿಂ ವನಸಣ್ಡೇ ವಿಹರತಿ। **ನಟ್ಠಾ ಹೋನ್ತೀತಿ** ಕಸಿತ್ವಾ ವಿಸ್ಸಟ್ಠಾ ಅಟವಿಮುಖಾ ಚರಮಾನಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇ ಭುಞ್ಜಿತುಂ ಗತೇ ಪಲಾತಾ ಹೋನ್ತಿ। **ಪಲ್ಲಙ್ಕನ್ತಿ** ಸಮನ್ತತೋ ಊರುಬದ್ಧಾಸನಂ। **ಆಭುಜಿತ್ವಾತಿ** ಬನ್ಧಿತ್ವಾ । **ಉಜುಂ ಕಾಯಂ ಪಣಿಧಾಯಾತಿ** ಉಪರಿಮಂ ಸರೀರಂ ಉಜುಕಂ ಠಪೇತ್ವಾ, ಅಟ್ಠಾರಸ ಪಿಟ್ಠಿಕಣ್ಟಕೇ ಕೋಟಿಯಾ ಕೋಟಿಂ ಪಟಿಪಾದೇತ್ವಾ। **ಪರಿಮುಖಂ ಸತಿಂ ಉಪಟ್ಠಪೇತ್ವಾತಿ** ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಾಭಿಮುಖಂ ಸತಿಂ ಠಪಯಿತ್ವಾ, ಮುಖಸಮೀಪೇ ವಾ ಕತ್ವಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ತೇನೇವ ವಿಭಙ್ಗೇ ವುತ್ತಂ - “ಅಯಂ ಸತಿ ಉಪಟ್ಠಿತಾ ಹೋತಿ ಸೂಪಟ್ಠಿತಾ ನಾಸಿಕಗ್ಗೇ ವಾ ಮುಖನಿಮಿತ್ತೇ ವಾ, ತೇನ ವುಚ್ಚತಿ ಪರಿಮುಖಂ ಸತಿಂ ಉಪಟ್ಠಪೇತ್ವಾ”ತಿ (ವಿಭಂ॰ ೫೩೭)। ಅಥ ವಾ “**ಪರೀತಿ** ಪರಿಗ್ಗಹಟ್ಠೋ। **ಮುಖನ್ತಿ** ನಿಯ್ಯಾನಟ್ಠೋ। **ಸತೀತಿ** ಉಪಟ್ಠಾನಟ್ಠೋ। ತೇನ ವುಚ್ಚತಿ ಪರಿಮುಖಂ ಸತಿಂ ಉಪಟ್ಠಪೇತ್ವಾ”ತಿ ಏವಂ ಪಟಿಸಮ್ಭಿದಾಯಂ (ಪಟಿ॰ ಮ॰ ೧.೧೬೪) ವುತ್ತನಯೇನಪೇತ್ಥ ಅತ್ಥೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ। ತತ್ರಾಯಂ ಸಙ್ಖೇಪೋ - “ಪರಿಗ್ಗಹಿತನಿಯ್ಯಾನಂ ಸತಿಂ ಕತ್ವಾ”ತಿ। ಏವಂ ನಿಸೀದನ್ತೋ ಚ ಪನ ಛಬ್ಬಣ್ಣಾ ಘನಬುದ್ಧರಸ್ಮಿಯೋ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇತ್ವಾ ನಿಸೀದಿ। **ಉಪಸಙ್ಕಮೀತಿ** ದೋಮನಸ್ಸಾಭಿಭೂತೋ ಆಹಿಣ್ಡನ್ತೋ, “ಸುಖೇನ ವತಾಯಂ ಸಮಣೋ ನಿಸಿನ್ನೋ”ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ಉಪಸಙ್ಕಮಿ।

ಅಜ್ಜಸಟ್ಠಿಂ ನ ದಿಸ್ಸನ್ತೀತಿ ಅಜ್ಜ ಛದಿವಸಮತ್ತಕಾ ಪಟ್ಠಾಯ ನ ದಿಸ್ಸನ್ತಿ। **ಪಾಪಕಾತಿ** ಲಾಮಕಾ ತಿಲಖಾಣುಕಾ। ತೇನ ಕಿರ ತಿಲಖೇತ್ತೇ ವಪಿತೇ ತದಹೇವ ದೇವೋ ವಸ್ಸಿತ್ವಾ ತಿಲೇ ಪಂಸುಮ್ಹಿ ಓಸೀದಾಪೇಸಿ , ಪುಪ್ಫಂ ವಾ ಫಲಂ ವಾ ಗಹೇತುಂ ನಾಸಕ್ಖಿಂಸು। ಯೇಪಿ ವಡ್ಢಿಂಸು, ತೇಸಂ ಉಪರಿ ಪಾಣಕಾ ಪತಿತ್ವಾ ಪಣ್ಣಾನಿ ಖಾದಿಂಸು, ಏಕಪಣ್ಣದುಪಣ್ಣಾ ಖಾಣುಕಾ ಅವಸಿಸ್ಸಿಂಸು। ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಖೇತ್ತಂ ಓಲೋಕೇತುಂ ಗತೋ ತೇ ದಿಸ್ವಾ - “ವಡ್ಢಿಯಾ ಮೇ ತಿಲಾ ಗಹಿತಾ, ತೇಪಿ ನಟ್ಠಾ”ತಿ ದೋಮನಸ್ಸಜಾತೋ ಅಹೋಸಿ, ತಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಇಮಂ ಗಾಥಮಾಹ।

ಉಸ್ಸೋಳ್ಹಿಕಾಯಾತಿ ಉಸ್ಸಾಹೇನ ಕಣ್ಣನಙ್ಗುಟ್ಠಾದೀನಿ ಉಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ವಿಚರನ್ತಾ ಉಪ್ಪತನ್ತಿ। ತಸ್ಸ ಕಿರ ಅನುಪುಬ್ಬೇನ ಭೋಗೇಸು ಪರಿಕ್ಖೀಣೇಸು ಪಕ್ಖಿಪಿತಬ್ಬಸ್ಸ ಅಭಾವೇನ ತುಚ್ಛಕೋಟ್ಠಾ ಅಹೇಸುಂ। ತಸ್ಸ ಇತೋ ಚಿತೋ ಚ ಸತ್ತಹಿ ಘರೇಹಿ ಆಗತಾ ಮೂಸಿಕಾ ತೇ ತುಚ್ಛಕೋಟ್ಠೇ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಉಯ್ಯಾನಕೀಳಂ ಕೀಳನ್ತಾ ವಿಯ ನಚ್ಚನ್ತಿ, ತಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಏವಮಾಹ।

ಉಪ್ಪಾಟಕೇಹಿ ಸಞ್ಛನ್ನೋತಿ ಉಪ್ಪಾಟಕಪಾಣಕೇಹಿ ಸಞ್ಛನ್ನೋ। ತಸ್ಸ ಕಿರ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಸಯನತ್ಥಾಯ ಸನ್ಥತಂ ತಿಣಪಣ್ಣಸನ್ಥಾರಂ ಕೋಚಿ ಅನ್ತರನ್ತರಾ ಪಟಿಜಗ್ಗನ್ತೋ ನತ್ಥಿ। ಸೋ ದಿವಸಂ ಅರಞ್ಞೇ ಕಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾ ಸಾಯಂ ಆಗನ್ತ್ವಾ ತಸ್ಮಿಂ ನಿಪಜ್ಜತಿ। ಅಥಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾಟಕಪಾಣಕಾ ಸರೀರಂ ಏಕಚ್ಛನ್ನಂ ಕರೋನ್ತಾ ಖಾದನ್ತಿ, ತಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಏವಮಾಹ।

ವಿಧವಾತಿ ಮತಪತಿಕಾ। ಯಾವ ಕಿರ ತಸ್ಸ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಗೇಹೇ ವಿಭವಮತ್ತಾ ಅಹೋಸಿ, ತಾವ ತಾ ವಿಧವಾಪಿ ಹುತ್ವಾ ಪತಿಕುಲೇಸು ವಸಿತುಂ ಲಭಿಂಸು। ಯದಾ ಪನ ಸೋ ನಿದ್ಧನೋ ಜಾತೋ, ತದಾ ತಾ “ಪಿತುಘರಂ ಗಚ್ಛಥಾ”ತಿ ಸಸ್ಸುಸಸುರಾದೀಹಿ ನಿಕ್ಕಡ್ಢಿತಾ ತತೋ ತಸ್ಸೇವ ಘರಂ ಆಗನ್ತ್ವಾ ವಸನ್ತಿಯೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಭೋಜನಕಾಲೇ “ಗಚ್ಛಥ ಅಯ್ಯಕೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಭುಞ್ಜಥಾ”ತಿ ಪುತ್ತೇ ಪೇಸೇನ್ತಿ, ತೇಹಿ ಪಾತಿಯಂ ಹತ್ಥೇಸು ಓತಾರಿತೇಸು ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಹತ್ಥಸ್ಸ ಓಕಾಸಂ ನ ಲಭತಿ। ತಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಇಮಂ ಗಾಥಮಾಹ।

ಪಿಙ್ಗಲಾತಿ ಕಳಾರಪಿಙ್ಗಲಾ। **ತಿಲಕಾಹತಾತಿ** ಕಾಳಸೇತಾದಿವಣ್ಣೇಹಿ ತಿಲಕೇಹಿ ಆಹತಗತ್ತಾ। **ಸೋತ್ತಂ ಪಾದೇನ ಬೋಧೇತೀತಿ** ನಿದ್ದಂ ಓಕ್ಕನ್ತಂ ಪಾದೇನ ಪಹರಿತ್ವಾ ಪಬೋಧೇತಿ। ಅಯಂ ಕಿರ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಮೂಸಿಕಸದ್ದೇನ ಉಬ್ಬಾಳ್ಹೋ ಉಪ್ಪಾಟಕೇಹಿ ಚ ಖಜ್ಜಮಾನೋ ಸಬ್ಬರತ್ತಿಂ ನಿದ್ದಂ ಅಲಭಿತ್ವಾ ಪಚ್ಚೂಸಕಾಲೇ ನಿದ್ದಾಯತಿ। ಅಥ ನಂ ಅಕ್ಖೀಸು ನಿಮ್ಮೀಲಿತಮತ್ತೇಸ್ವೇವ - "ಕಿಂ ಕರೋಸಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಪಚ್ಛಾ ಚ ಪುಬ್ಬೇ ಚ ಗಹಿತಸ್ಸ ಇಣಸ್ಸ? ವಡ್ಢಿ ಮತ್ಥಕಂ ಪತ್ತಾ, ಸತ್ತ ಧೀತರೋ ಪೋಸೇತಬ್ಬಾ। ಇದಾನಿ ಇಣಾಯಿಕಾ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಗೇಹಂ ಪರಿವಾರೇಸ್ಸನ್ತಿ, ಗಚ್ಛ ಕಮ್ಮಂ ಕರೋಹೀ"ತಿ ಪಾದೇನ ಪಹರಿತ್ವಾ ಪಬೋಧೇತಿ। ತಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಇಮಂ ಗಾಥಮಾಹ।

ಇಣಾಯಿಕಾತಿ ಯೇಸಂ ಅನೇನ ಹತ್ಥತೋ ಇಣಂ ಗಹಿತಂ। ಸೋ ಕಿರ ಕಸ್ಸಚಿ ಹತ್ಥತೋ ಏಕಂ ಕಹಾಪಣಂ ಕಸ್ಸಚಿ ದ್ವೇ ಕಸ್ಸಚಿ ದಸ...ಪೇ॰... ಕಸ್ಸಚಿ ಸತನ್ತಿ ಏವಂ ಬಹೂನಂ ಹತ್ಥತೋ ಇಣಂ ಅಗ್ಗಹೇಸಿ। ತೇ ದಿವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ಅಪಸ್ಸನ್ತಾ "ಗೇಹತೋ ತಂ ನಿಕ್ಖನ್ತಮೇವ ಗಣ್ಹಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ಬಲವಪಚ್ಚೂಸೇ ಗನ್ತ್ವಾ ಚೋದೇನ್ತಿ। ತಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಇಮಂ ಗಾಥಮಾಹ।

ಭಗವಾ ತೇನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇನ ಇಮಾಹಿ ಸತ್ತಹಿ ಗಾಥಾಹಿ ದುಕ್ಖೇ ಕಥಿತೇ "ಯಂ ಯಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ತಯಾ ದುಕ್ಖಂ ಕಥಿತಂ, ಸಬ್ಬಮೇತಂ ಮಯ್ಹಂ ನತ್ಥೀ"ತಿ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ ಪಟಿಗಾಥಾಹಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ವಡ್ಢೇಸಿ। ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ತಾ ಗಾಥಾ ಸುತ್ವಾ ಭಗವತಿ ಪಸನ್ನೋ ಸರಣೇಸು ಪತಿಟ್ಠಾಯ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಅರಹತ್ತಂ ಪಾಪುಣಿ। ತಂ ದಸ್ಸೇತುಂ **ಏವಂ ವುತ್ತೇ ಭಾರದ್ವಾಜಗೋತ್ತೋತಿ**ಆದಿ ವುತ್ತಂ। ತತ್ಥ **ಅಲತ್ಥಾತಿ** ಲಭಿ।

ತಞ್ಚ ಪನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ಭಗವಾ ಪಬ್ಬಾಜೇತ್ವಾ ಆದಾಯ ಜೇತವನಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಪುನದಿವಸೇ ತೇನ ಥೇರೇನ ಪಚ್ಛಾಸಮಣೇನ ಕೋಸಲರಞ್ಞೋ ಗೇಹದ್ವಾರಂ ಅಗಮಾಸಿ । ರಾಜಾ "ಸತ್ಥಾ ಆಗತೋ"ತಿ ಸುತ್ವಾ ಪಾಸಾದಾ ಓರುಯ್ಹ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಹತ್ಥತೋ ಪತ್ತಂ ಗಹೇತ್ವಾ ತಥಾಗತಂ ಉಪರಿಪಾಸಾದಂ ಆರೋಪೇತ್ವಾ ವರಾಸನೇ ನಿಸೀದಾಪೇತ್ವಾ ಗನ್ಧೋದಕೇನ ಪಾದೇ ಧೋವಿತ್ವಾ ಸತಪಾಕತೇಲೇನ ಮಕ್ಖೇತ್ವಾ ಯಾಗುಂ ಆಹರಾಪೇತ್ವಾ ರಜತದಣ್ಡಂ ಸುವಣ್ಣಕಟಚ್ಛುಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಸತ್ಥು ಉಪನಾಮೇಸಿ। ಸತ್ಥಾ ಪತ್ತಂ ಪಿದಹಿ। ರಾಜಾ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಪಾದೇಸು ಪತಿತ್ವಾ, "ಸಚೇ ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ದೋಸೋ ಅತ್ಥಿ, ಖಮಥಾ"ತಿ ಆಹ। ನತ್ಥಿ, ಮಹಾರಾಜಾತಿ। ಅಥ ಕಸ್ಮಾ ಯಾಗುಂ ನ ಗಣ್ಹಥಾತಿ? ಪಲಿಬೋಧೋ ಅತ್ಥಿ, ಮಹಾರಾಜಾತಿ। ಕಿಂ ಪನ, ಭನ್ತೇ, ಯಾಗುಂ ಅಗಣ್ಹನ್ತೇಹೇವ ಲಭಿತಬ್ಬೋ ಏಸ ಪಲಿಬೋಧೋ, ಪಟಿಬಲೋ ಅಹಂ ಪಲಿಬೋಧಂ ದಾತುಂ, ಗಣ್ಹಥ, ಭನ್ತೇತಿ। ಸತ್ಥಾ ಅಗ್ಗಹೇಸಿ। ಮಹಲ್ಲಕತ್ಥೇರೋಪಿ ದೀಘರತ್ತಂ ಛಾತೋ ಯಾವದತ್ಥಂ ಯಾಗುಂ ಪಿವಿ। ರಾಜಾ ಖಾದನೀಯಭೋಜನೀಯಂ ದತ್ವಾ ಭತ್ತಕಿಚ್ಚಾವಸಾನೇ ಭಗವನ್ತಂ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಆಹ - "ಭಗವಾ ತುಮ್ಹೇ ಪವೇಣಿಯಾ ಆಗತೇ ಓಕ್ಕಾಕವಂಸೇ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ಚಕ್ಕವತ್ತಿಸಿರಿಂ ಪಹಾಯ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಲೋಕೇ ಅಗ್ಗತಂ ಪತ್ತೋ, ಕೋ ನಾಮ, ಭನ್ತೇ, ತುಮ್ಹಾಕಂ ಪಲಿಬೋಧೋ"ತಿ? ಮಹಾರಾಜ, ಏತಸ್ಸ ಮಹಲ್ಲಕತ್ಥೇರಸ್ಸ ಪಲಿಬೋಧೋ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಪಲಿಬೋಧಸದಿಸೋವಾತಿ।

ರಾಜಾ ಥೇರಂ ವನ್ದಿತ್ವಾ - "ಕೋ, ಭನ್ತೇ, ತುಮ್ಹಾಕಂ ಪಲಿಬೋಧೋ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿ? ಇಣಪಲಿಬೋಧೋ, ಮಹಾರಾಜಾತಿ। ಕಿತ್ತಕೋ, ಭನ್ತೇತಿ? ಗಣೇಹಿ, ಮಹಾರಾಜಾತಿ। ರಞ್ಞೋ "ಏಕಂ ದ್ವೇ ಸತಂ ಸಹಸ್ಸ"ನ್ತಿ ಗಣೇನ್ತಸ್ಸ ಅಙ್ಗುಲಿಯೋ ನಪ್ಪಹೋನ್ತಿ। ಅಥೇಕಂ ಪುರಿಸಂ ಪಕ್ಕೋಸಿತ್ವಾ, "ಗಚ್ಛ, ಭಣೇ, ನಗರೇ ಭೇರಿಂ ಚರಾಪೇಹಿ 'ಸಬ್ಬೇ ಬಹುಧೀತಿಕಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಇಣಾಯಿಕಾ ರಾಜಙ್ಗಣೇ ಸನ್ನಿಪತನ್ತೂ"ತಿ। ಮನುಸ್ಸಾ ಭೇರಿಂ ಸುತ್ವಾ ಸನ್ನಿಪತಿಂಸು। ರಾಜಾ ತೇಸಂ ಹತ್ಥತೋ ಪಣ್ಣಾನಿ ಆಹರಾಪೇತ್ವಾ ಸಬ್ಬೇಸಂ ಅನೂನಂ ಧನಮದಾಸಿ। ತತ್ಥ ಸುವಣ್ಣಮೇವ ಸತಸಹಸ್ಸಗ್ಘನಕಂ ಅಹೋಸಿ। ಪುನ ರಾಜಾ ಪುಚ್ಛಿ - "ಅಞ್ಞೋಪಿ ಅತ್ಥಿ, ಭನ್ತೇ, ಪಲಿಬೋಧೋ"ತಿ। ಇಣಂ ನಾಮ, ಮಹಾರಾಜ, ದತ್ವಾ ಮುಚ್ಚಿತುಂ ಸಕ್ಕಾ, ಏತಾ ಪನ ಸತ್ತ ದಾರಿಕಾ ಮಹಾಪಲಿಬೋಧಾ ಮಯ್ಹನ್ತಿ। ರಾಜಾ ಯಾನಾನಿ ಪೇಸೇತ್ವಾ ತಸ್ಸ ಧೀತರೋ ಆಹರಾಪೇತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಧೀತರೋ ಕತ್ವಾ ತಂ ತಂ ಕುಲಘರಂ ಪೇಸೇತ್ವಾ, "ಅಞ್ಞೋಪಿ, ಭನ್ತೇ, ಅತ್ಥಿ ಪಲಿಬೋಧೋ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿ? ಬ್ರಾಹ್ಮಣೀ, ಮಹಾರಾಜಾತಿ। ರಾಜಾ ಯಾನಂ ಪೇಸೇತ್ವಾ, ತಸ್ಸ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಂ ಆಹರಾಪೇತ್ವಾ, ಅಯ್ಯಿಕಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇತ್ವಾ ಪುನ ಪುಚ್ಛಿ - "ಅಞ್ಞೋಪಿ, ಭನ್ತೇ, ಅತ್ಥಿ ಪಲಿಬೋಧೋ"ತಿ? ನತ್ಥಿ , ಮಹಾರಾಜಾತಿ ವುತ್ತೇ ರಾಜಾಪಿ

ಚೀವರದುಸ್ಸಾನಿ ದಾಪೇತ್ವಾ, “ಭನ್ತೇ, ಮಮ ಸನ್ತಕಂ ತುಮ್ಹಾಕಂ ಭಿಕ್ಖುಭಾವಂ ಜಾನಾಥಾ”ತಿ ಆಹ। ಆಮ, ಮಹಾರಾಜಾತಿ। ಅಥ ನಂ ರಾಜಾ ಆಹ - “ಭನ್ತೇ, ಚೀವರಪಿಣ್ಡಪಾತಾದಯೋಪಿ ಸಬ್ಬೇ ಪಚ್ಚಯಾ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಸನ್ತಕಾ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ। ತುಮ್ಹೇ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಮನಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಸಮಣಧಮ್ಮಂ ಕರೋಥಾ”ತಿ। ಥೇರೋ ತಥೇವ ಅಪ್ಪಮತ್ತೋ ಸಮಣಧಮ್ಮಂ ಕರೋನ್ತೋ ನಚಿರಸ್ಸೇವ ಆಸವಕ್ಖಯಂ ಪತ್ತೋತಿ। ದಸಮಂ।

ಪಠಮೋ ವಗ್ಗೋ।

೨. ಉಪಾಸಕವಗ್ಗೋ

೧. ಕಸಿಭಾರದ್ವಾಜಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೧೯೭. ದುತಿಯವಗ್ಗಸ್ಸ ಪಠಮೇ **ಮಗಧೇಸೂ**ತಿ ಏವಂನಾಮಕೇ ಜನಪದೇ। **ದಕ್ಖಿಣಾಗಿರಿಸ್ಮಿ**ನ್ತಿ ರಾಜಗಹಂ ಪರಿವಾರೇತ್ವಾ ಠಿತಸ್ಸ ಗಿರಿನೋ ದಕ್ಖಿಣಭಾಗೇ ಜನಪದೋ ಅತ್ಥಿ, ತಸ್ಮಿಂ ಜನಪದೇ, ತತ್ಥ ವಿಹಾರಸ್ಸಾಪಿ ತದೇವ ನಾಮಂ। **ಏಕನಾಳಾಯಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಗಾಮೇ**ತಿ ಏಕನಾಳಾತಿ ತಸ್ಸ ಗಾಮಸ್ಸ ನಾಮಂ। ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಪನೇತ್ಥ ಸಮ್ಬಹುಲಾ ಪಟಿವಸನ್ತಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಭೋಗೋ ಏವ ವಾ ಸೋ। ತಸ್ಮಾ “ಬ್ರಾಹ್ಮಣಗಾಮೋ”ತಿ ವುಚ್ಚತಿ।

ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನಾತಿ ಯಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಮಗಧರಟ್ಠೇ ಏಕನಾಳಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಗಾಮಂ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ದಕ್ಖಿಣಗಿರಿಮಹಾವಿಹಾರೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಇನ್ದ್ರಿಯಪರಿಪಾಕಂ ಆಗಮಯಮಾನೋ ವಿಹರತಿ, ತೇನ ಸಮಯೇನ। **ಕಸಿಭಾರದ್ವಾಜಸ್ಸಾ**ತಿ ಸೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಕಸಿಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಜೀವತಿ, ಭಾರದ್ವಾಜೋತಿ ಚಸ್ಸ ಗೋತ್ತಂ। **ಪಞ್ಚಮತ್ತಾನೀ**ತಿ ಪಞ್ಚ ಪಮಾಣಾನಿ, ಅನೂನಾನಿ ಅನಧಿಕಾನಿ ಪಞ್ಚನಙ್ಗಲಸತಾನೀತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। **ಪಯುತ್ತಾನೀ**ತಿ ಯೋಜಿತಾನಿ, ಬಲೀಬದ್ದಾನಂ ಖನ್ಧೇಸು ಠಪೇತ್ವಾ ಯುಗೇ ಯೋತ್ತೇಹಿ ಯೋಜಿತಾನೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

ವಪ್ಪಕಾಲೇತಿ ವಪ್ಪನಕಾಲೇ ಬೀಜನಿಕ್ಖೇಪಸಮಯೇ। ತತ್ಥ ದ್ವೇ ವಪ್ಪಾನಿ ಕಲಲವಪ್ಪಞ್ಚ ಪಂಸುವಪ್ಪಞ್ಚ। ಪಂಸುವಪ್ಪಂ ಇಧ ಅಧಿಪ್ಪೇತಂ, ತಞ್ಚ ಖೋ ಪಠಮದಿವಸೇ ಮಙ್ಗಲವಪ್ಪಂ। ತತ್ಥಾಯಂ ಉಪಕರಣಸಮ್ಪದಾ - ತೀಣಿ ಬಲಿಬದ್ದಸಹಸ್ಸಾನಿ ಉಪಟ್ಠಾಪಿತಾನಿ ಹೋನ್ತಿ, ಸಬ್ಬೇಸಂ ಸುವಣ್ಣಮಯಾನಿ ಸಿಙ್ಗಾನಿ ಪಟಿಮುಕ್ಕಾನಿ, ರಜತಮಯಾ ಖುರಾ, ಸಬ್ಬೇ ಸೇತಮಾಲಾಹಿ ಚೇವ ಗನ್ಧಪಞ್ಚಙ್ಗುಲೀಹಿ ಚ ಅಲಙ್ಕತಾ ಪರಿಪುಣ್ಣಪಞ್ಚಙ್ಗಾ ಸಬ್ಬಲಕ್ಖಣಸಮ್ಪನ್ನಾ, ಏಕಚ್ಚೇ ಕಾಳಾ ಅಞ್ಜನವಣ್ಣಾ, ಏಕಚ್ಚೇ ಸೇತಾ ಫಲಿಕವಣ್ಣಾ, ಏಕಚ್ಚೇ ರತ್ತಾ ಪವಾಳವಣ್ಣಾ, ಏಕಚ್ಚೇ ಕಮ್ಮಾಸಾ ಮಸಾರಗಲ್ಲವಣ್ಣಾ। ಏವಂ ಪಞ್ಚಸತಾ ಕಸ್ಸಕಾ ಸಬ್ಬೇ ಅಹತಸೇತವತ್ಥಾ ಗನ್ಧಮಾಲಾಲಙ್ಕತಾ ದಕ್ಖಿಣಅಂಸಕೂಟೇಸು ಪತಿಟ್ಠಿತಪುಪ್ಫಚುಮ್ಬಟಕಾ ಹರಿತಾಲಮನೋಸಿಲಾಲಞ್ಜನುಜ್ಜಲಗತ್ತಾ ದಸ ದಸ ನಙ್ಗಲಾ ಏಕೇಕಗುಮ್ಬಾ ಹುತ್ವಾ ಗಚ್ಛನ್ತಿ। ನಙ್ಗಲಾನಂ ಸೀಸಞ್ಚ ಯುಗಞ್ಚ ಪತೋದಾ ಚ ಸುವಣ್ಣಖಚಿತಾ । ಪಠಮನಙ್ಗಲೇ ಅಟ್ಠ ಬಲೀಬದ್ದಾ ಯುತ್ತಾ, ಸೇಸೇಸು ಚತ್ತಾರೋ ಚತ್ತಾರೋ, ಅವಸೇಸಾ ಕಿಲನ್ತಪರಿವತ್ತನತ್ಥಂ ಆನೀತಾ। ಏಕೇಕಗುಮ್ಬೇ ಏಕೇಕಬೀಜಸಕಟಂ ಏಕೇಕೋ ಕಸತಿ, ಏಕೇಕೋ ವಪ್ಪತಿ।

ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಪನ ಪಗೇವ ಮಸ್ಸುಕಮ್ಮಂ ಕಾರಾಪೇತ್ವಾ ನ್ಹಾಯಿತ್ವಾ ಸುಗನ್ಧಗನ್ಧೇಹಿ ವಿಲಿತ್ತೋ ಪಞ್ಚಸತಗ್ಘನಕಂ ವತ್ಥಂ ನಿವಾಸೇತ್ವಾ ಸಹಸ್ಸಗ್ಘನಕಂ ಏಕಂಸಂ ಕರಿತ್ವಾ ಏಕೇಕಿಸ್ಸಾ ಅಙ್ಗುಲಿಯಾ ದ್ವೇ ದ್ವೇತಿ ವೀಸತಿ ಅಙ್ಗುಲಿಮುದ್ದಿಕಾಯೋ ಕಣ್ಣೇಸು ಸೀಹಕುಣ್ಡಲಾನಿ ಸೀಸೇ ಬ್ರಹ್ಮವೇಠನಂ ಪಟಿಮುಞ್ಚಿತ್ವಾ ಸುವಣ್ಣಮಾಲಂ ಕಣ್ಠೇ ಕತ್ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಗಣಪರಿವುತೋ ಕಮ್ಮನ್ತಂ ವೋಸಾಸತಿ। ಅಥಸ್ಸ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೀ ಅನೇಕಸತಭಾಜನೇಸು ಪಾಯಾಸಂ ಪಚಾಪೇತ್ವಾ ಮಹಾಸಕಟೇಸು ಆರೋಪೇತ್ವಾ ಗನ್ಧೋದಕೇನ ನ್ಹಾಯಿತ್ವಾ ಸಬ್ಬಾಲಙ್ಕಾರವಿಭೂಸಿತಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೀಗಣಪರಿವುತಾ ಕಮ್ಮನ್ತಂ ಅಗಮಾಸಿ। ಗೇಹಮ್ಪಿಸ್ಸ ಹರಿತುಪಲಿತ್ತಂ ವಿಪ್ಪಕಿಣ್ಣಲಾಜಂ ಪುಣ್ಣಘಟಕದಲಿಧಜಪಟಾಕಾಹಿ ಅಲಙ್ಕತಂ ಗನ್ಧಪುಪ್ಫಾದೀಹಿ ಸುಕತಬಲಿಕಮ್ಮಂ, ಖೇತ್ತಞ್ಚ ತೇಸು ತೇಸು ಠಾನೇಸು

ಸಮುಸ್ಸಿತಧಜಪಟಾಕಂ ಅಹೋಸಿ। ಪರಿಜನಕಮ್ಮಕಾರೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಓಸಟಪರಿಸಾ ಅಡ್ಢತೇಯ್ಯಸಹಸ್ಸಾ ಅಹೋಸಿ, ಸಬ್ಬೇ ಅಹತವತ್ಥಾ, ಸಬ್ಬೇಸಂ ಪಾಯಾಸಭೋಜನಮೇವ ಪಟಿಯತ್ತಂ।

ಅಥ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಸುವಣ್ಣಪಾತಿಂ ಧೋವಾಪೇತ್ವಾ ಪಾಯಾಸಸ್ಸ ಪೂರೇತ್ವಾ ಸಪ್ಪಿಮಧುಫಾಣಿತೇಹಿ ಅಭಿಸಙ್ಖರಿತ್ವಾ ನಙ್ಗಲಬಲಿಕಮ್ಮಂ ಕಾರಾಪೇಸಿ। ಬ್ರಾಹ್ಮಣೀ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಕಸ್ಸಕಸತಾನಂ ಸುವಣ್ಣರಜತಕಂಸತಮ್ಬಲೋಹಮಯಾನಿ ಭಾಜನಾನಿ ದಾಪೇತ್ವಾ ಸುವಣ್ಣಕಟಚ್ಛುಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಪಾಯಾಸೇನ ಪರಿವಿಸನ್ತೀ ಗಚ್ಛತಿ। ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಪನ ಬಲಿಕಮ್ಮಂ ಕಾರೇತ್ವಾ ರತ್ತಬನ್ಧಿಕಾಯೋ ಉಪಾಹನಾಯೋ ಆರೋಹಿತ್ವಾ ರತ್ತಸುವಣ್ಣದಣ್ಡಕಂ ಗಹೇತ್ವಾ, "ಇಧ ಪಾಯಾಸಂ ದೇಥ, ಇಧ ಸಪ್ಪಿಂ ದೇಥ, ಇಧ ಸಕ್ಖರಂ ದೇಥಾ"ತಿ ವೋಸಾಸಮಾನೋ ವಿಚರತಿ। ಅಯಂ ತಾವ ಕಮ್ಮನ್ತೇ ಪವತ್ತಿ।

ವಿಹಾರೇ ಪನ ಯತ್ಥ ಯತ್ಥ ಬುದ್ಧಾ ವಸನ್ತಿ, ತತ್ಥ ತತ್ಥ ನೇಸಂ ದೇವಸಿಕಂ ಪಞ್ಚ ಕಿಚ್ಚಾನಿ ಭವನ್ತಿ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಪುರೇಭತ್ತಕಿಚ್ಚಂ ಪಚ್ಛಾಭತ್ತಕಿಚ್ಚಂ ಪುರಿಮಯಾಮಕಿಚ್ಚಂ ಮಜ್ಝಿಮಯಾಮಕಿಚ್ಚಂ ಪಚ್ಛಿಮಯಾಮಕಿಚ್ಚನ್ತಿ।

ತತ್ರಿದಂ ಪುರೇಭತ್ತಕಿಚ್ಚಂ - ಭಗವಾ ಹಿ ಪಾತೋವ ಉಟ್ಠಾಯ ಉಪಟ್ಠಾಕಾನುಗ್ಗಹತ್ಥಂ ಸರೀರಫಾಸುಕತ್ಥಞ್ಚ ಮುಖಧೋವನಾದಿಪರಿಕಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾ ಯಾವ ಭಿಕ್ಖಾಚಾರವೇಲಾ, ತಾವ ವಿವಿತ್ತಾಸನೇ ವೀತಿನಾಮೇತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖಾಚಾರವೇಲಾಯ ನಿವಾಸೇತ್ವಾ ಕಾಯಬನ್ಧನಂ ಬನ್ಧಿತ್ವಾ ಚೀವರಂ ಪಾರುಪಿತ್ವಾ ಪತ್ತಮಾದಾಯ ಕದಾಚಿ ಏಕಕೋ ಕದಾಚಿ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಪರಿವುತೋ ಗಾಮಂ ವಾ ನಿಗಮಂ ವಾ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಪವಿಸತಿ ಕದಾಚಿ ಪಕತಿಯಾ, ಕದಾಚಿ ಅನೇಕೇಹಿ ಪಾಟಿಹಾರಿಯೇಹಿ ವತ್ತಮಾನೇಹಿ। ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಪಿಣ್ಡಾಯ ಪವಿಸತೋ ಲೋಕನಾಥಸ್ಸ ಪುರತೋ ಪುರತೋ ಗನ್ತ್ವಾ ಮುದುಗತಿಯೋ ವಾತಾ ಪಥವಿಂ ಸೋಧೇನ್ತಿ, ವಲಾಹಕಾ ಉದಕಫುಸಿತಾನಿ ಮುಞ್ಚನ್ತಾ ಮಗ್ಗೇ ರೇಣುಂ ವೂಪಸಮೇತ್ವಾ ಉಪರಿ ವಿತಾನಂ ಹುತ್ವಾ ತಿಟ್ಠನ್ತಿ, ಅಪರೇ ವಾತಾ ಪುಪ್ಫಾನಿ ಉಪಹರಿತ್ವಾ ಮಗ್ಗೇ ಓಕಿರನ್ತಿ। ಉನ್ನತಾ ಭೂಮಿಪ್ಪದೇಸಾ ಓನಮನ್ತಿ, ಓನತಾ ಉನ್ನಮನ್ತಿ। ಪಾದನಿಕ್ಖೇಪಸಮಯೇ ಸಮಾವ ಭೂಮಿ ಹೋತಿ, ಸುಖಸಮ್ಫಸ್ಸಾನಿ ಪದುಮಪುಪ್ಫಾನಿ ವಾ ಪಾದೇ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛನ್ತಿ। ಇನ್ದಖೀಲಸ್ಸ ಅನ್ತೋ ಠಪಿತಮತ್ತೇ ದಕ್ಖಿಣಪಾದೇ ಸರೀರಾ ಛಬ್ಬಣ್ಣರಸ್ಮಿಯೋ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಸುವಣ್ಣರಸಸಿಞ್ಜನಾನಿ ವಿಯ ಚಿತ್ರಪಟಪರಿಕ್ಖಿತ್ತಾನಿ ವಿಯ ಚ ಪಾಸಾದಕೂಟಾಗಾರಾದೀನಿ ಕರೋನ್ತಿಯೋ ಇತೋ ಚಿತೋ ಚ ವಿಧಾವನ್ತಿ। ಹತ್ಥಿಅಸ್ಸವಿಹಙ್ಗಾದಯೋ ಸಕಸಕಟ್ಠಾನೇಸು ಠಿತಾಯೇವ ಮಧುರೇನಾಕಾರೇನ ಸದ್ದಂ ಕರೋನ್ತಿ , ತಥಾ ಭೇರಿವೀಣಾದೀನಿ ತೂರಿಯಾನಿ ಮನುಸ್ಸಾನಞ್ಚ ಕಾಯೂಪಗಾನಿ ಆಭರಣಾನಿ। ತೇನ ಸಞ್ಞಾಣೇನ ಮನುಸ್ಸಾ ಜಾನನ್ತಿ "ಅಜ್ಜ ಭಗವಾ ಇಧ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಪವಿಟ್ಠೋ"ತಿ। ತೇ ಸುನಿವತ್ಥಾ ಸುಪಾರುತಾ ಗನ್ಧಪುಪ್ಫಾದೀನಿ ಆದಾಯ ಘರಾ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಅನ್ತರವೀಥಿಂ ಪಟಿಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಗನ್ಧಪುಪ್ಫಾದೀಹಿ ಸಕ್ಕಚ್ಚಂ ಪೂಜೇತ್ವಾ ವನ್ದಿತ್ವಾ - "ಅಮ್ಹಾಕಂ, ಭನ್ತೇ, ದಸ ಭಿಕ್ಖೂ, ಅಮ್ಹಾಕಂ ವೀಸತಿ, ಅಮ್ಹಾಕಂ ಭಿಕ್ಖುಸತಂ ದೇಥಾ"ತಿ ಯಾಚಿತ್ವಾ ಭಗವತೋಪಿ ಪತ್ತಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಆಸನಂ ಪಞ್ಞಾಪೇತ್ವಾ ಸಕ್ಕಚ್ಚಂ ಪಿಣ್ಡಪಾತೇನ ಪಟಿಮಾನೇನ್ತಿ।

ಭಗವಾ ಕತಭತ್ತಕಿಚ್ಚೋ ತೇಸಂ ಸನ್ತಾನಾನಿ ಓಲೋಕೇತ್ವಾ ತಥಾ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತಿ, ಯಥಾ ಕೇಚಿ ಸರಣಗಮನೇ ಪತಿಟ್ಠಹನ್ತಿ, ಕೇಚಿ ಪಞ್ಚಸು ಸೀಲೇಸು, ಕೇಚಿ ಸೋತಾಪತ್ತಿಸಕದಾಗಾಮಿಅನಾಗಾಮಿಫಲಾನಂ ಅಞ್ಞತರಸ್ಮಿಂ, ಕೇಚಿ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಅಗ್ಗಫಲೇ ಅರಹತ್ತೇತಿ । ಏವಂ ಮಹಾಜನಂ ಅನುಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ವಿಹಾರಂ ಗಚ್ಛತಿ। ತತ್ಥ ಗನ್ಧಮಣ್ಡಲಮಾಳೇ ಪಞ್ಞತ್ತವರಬುದ್ಧಾಸನೇ ನಿಸೀದತಿ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಭತ್ತಕಿಚ್ಚಪರಿಯೋಸಾನಂ ಆಗಮಯಮಾನೋ। ತತೋ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಭತ್ತಕಿಚ್ಚಪರಿಯೋಸಾನೇ ಉಪಟ್ಠಾಕೋ ಭಗವತೋ ನಿವೇದೇತಿ। ಅಥ ಭಗವಾ ಗನ್ಧಕುಟಿಂ ಪವಿಸತಿ। ಇದಂ ತಾವ **ಪುರೇಭತ್ತಕಿಚ್ಚಂ**।

ಅಥ ಭಗವಾ ಏವಂ ಕತಪುರೇಭತ್ತಕಿಚ್ಚೋ ಗನ್ಧಕುಟಿಯಾ ಉಪಟ್ಠಾನೇ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ಪಾದೇ ಪಕ್ಖಾಲೇತ್ವಾ ಪಾದಪೀಠೇ ಠತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಂ ಓವದತಿ - "**ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಪ್ಪಮಾದೇನ ಸಮ್ಪಾದೇಥ, ದುಲ್ಲಭೋ ಬುದ್ಧುಪ್ಪಾದೋ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ, ದುಲ್ಲಭೋ ಮನುಸ್ಸತ್ತಪಟಿಲಾಭೋ, ದುಲ್ಲಭಾ ಸದ್ಧಾಸಮ್ಪತ್ತಿ, ದುಲ್ಲಭಾ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾ, ದುಲ್ಲಭಂ ಸದ್ಧಮ್ಮಸ್ಸವನ**"ನ್ತಿ। ತತ್ಥ ಕೇಚಿ ಭಗವನ್ತಂ

ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ಪುಚ್ಛನ್ತಿ। ಭಗವಾ ತೇಸಂ ಅತ್ತನೋ ಚರಿಯಾನುರೂಪಂ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ದೇತಿ। ತತೋ ಸಬ್ಬೇಪಿ ಭಗವನ್ತಂ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಅತ್ತನೋ ರತ್ತಿಟ್ಠಾನದಿವಾಟ್ಠಾನಾನಿ ಗಚ್ಛನ್ತಿ, ಕೇಚಿ ಅರಞ್ಞಂ, ಕೇಚಿ ರುಕ್ಖಮೂಲಂ, ಕೇಚಿ ಪಬ್ಬತಾದೀನಂ ಅಞ್ಞತರಂ, ಕೇಚಿ ಚಾತುಮಹಾರಾಜಿಕಭವನಂ…ಪೇ॰… ಕೇಚಿ ವಸವತ್ತಿಭವನನ್ತಿ। ತತೋ ಭಗವಾ ಗನ್ಧಕುಟಿಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಸಚೇ ಆಕಙ್ಖತಿ, ದಕ್ಖಿಣೇನ ಪಸ್ಸೇನ ಸತೋ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಮುಹುತ್ತಂ ಸೀಹಸೇಯ್ಯಂ ಕಪ್ಪೇತಿ। ಅಥ ಸಮಸ್ಸಾಸಿತಕಾಯೋ ಉಟ್ಠಹಿತ್ವಾ ದುತಿಯಭಾಗೇ ಲೋಕಂ ವೋಲೋಕೇತಿ। ತತಿಯಭಾಗೇ ಯಂ ಗಾಮಂ ವಾ ನಿಗಮಂ ವಾ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ವಿಹರತಿ, ತತ್ಥ ಮಹಾಜನೋ ಪುರೇಭತ್ತಂ ದಾನಂ ದತ್ವಾ ಪಚ್ಛಾಭತ್ತಂ ಸುನಿವತ್ಥೋ ಸುಪಾರುತೋ ಗನ್ಧಪುಪ್ಫಾದೀನಿ ಆದಾಯ ವಿಹಾರೇ ಸನ್ನಿಪತತಿ। ತತೋ ಭಗವಾ ಸಮ್ಪತ್ತಪರಿಸಾಯ ಅನುರೂಪೇನ ಪಾಟಿಹಾರಿಯೇನ ಗನ್ತ್ವಾ ಧಮ್ಮಸಭಾಯಂ ಪಞ್ಞತ್ತವರಬುದ್ಧಾಸನೇ ನಿಸಜ್ಜ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತಿ ಕಾಲಯುತ್ತಂ ಸಮಯಯುತ್ತಂ। ಅಥ ಕಾಲಂ ವಿದಿತ್ವಾ ಪರಿಸಂ ಉಯ್ಯೋಜೇತಿ, ಮನುಸ್ಸಾ ಭಗವನ್ತಂ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಪಕ್ಕಮನ್ತಿ। ಇದಂ **ಪಚ್ಛಾಭತ್ತಕಿಚ್ಚಂ**।

ಸೋ ಏವಂ ನಿಟ್ಠಿತಪಚ್ಛಾಭತ್ತಕಿಚ್ಚೋ ಸಚೇ ಗತ್ತಾನಿ ಓಸಿಞ್ಚಿತುಕಾಮೋ ಹೋತಿ, ಬುದ್ಧಾಸನಾ ವುಟ್ಠಾಯ ನ್ಹಾನಕೋಟ್ಠಕಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಉಪಟ್ಠಾಕೇನ ಪಟಿಯಾದಿತಉದಕೇನ ಗತ್ತಾನಿ ಉತುಂ ಗಾಹಾಪೇತಿ । ಉಪಟ್ಠಾಕೋಪಿ ಬುದ್ಧಾಸನಂ ಆನೇತ್ವಾ ಪಪ್ಫೋಟೇತ್ವಾ ಗನ್ಧಕುಟಿಪರಿವೇಣೇ ಪಞ್ಞಾಪೇತಿ। ಭಗವಾ ಸುರತ್ತದುಪಟ್ಟಂ ನಿವಾಸೇತ್ವಾ ಕಾಯಬನ್ಧನಂ ಬನ್ಧಿತ್ವಾ ಉತ್ತರಾಸಙ್ಗಂ ಕತ್ವಾ ತತ್ಥ ಆಗನ್ತ್ವಾ ನಿಸೀದತಿ ಏಕಕೋವ ಮುಹುತ್ತಂ ಪಟಿಸಲ್ಲೀನೋ। ಅಥ ಭಿಕ್ಖೂ ತತೋ ತತೋ ಆಗಮ್ಮ ಭಗವತೋ ಉಪಟ್ಠಾನಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ। ತತ್ಥ ಏಕಚ್ಚೇ ಪಞ್ಹಂ ಪುಚ್ಛನ್ತಿ, ಏಕಚ್ಚೇ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ, ಏಕಚ್ಚೇ ಧಮ್ಮಸ್ಸವನಂ ಯಾಚನ್ತಿ। ಭಗವಾ ತೇಸಂ ಅಧಿಪ್ಪಾಯಂ ಸಮ್ಪಾದೇನ್ತೋ ಪುರಿಮಯಾಮಂ ವೀತಿನಾಮೇತಿ। ಇದಂ **ಪುರಿಮಯಾಮಕಿಚ್ಚಂ**।

ಪುರಿಮಯಾಮಕಿಚ್ಚಪರಿಯೋಸಾನೇ ಪನ ಭಿಕ್ಖೂಸು ಭಗವನ್ತಂ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಪಕ್ಕಮನ್ತೇಸು ಸಕಲದಸಸಹಸ್ಸಿಲೋಕಧಾತುದೇವತಾಯೋ ಓಕಾಸಂ ಲಭಮಾನಾ ಭಗವನ್ತಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಪಞ್ಹಂ ಪುಚ್ಛನ್ತಿ ಯಥಾಭಿಸಙ್ಖತಂ ಅನ್ತಮಸೋ ಚತುರಕ್ಖರಮ್ಪಿ। ಭಗವಾ ತಾಸಂ ತಾಸಂ ದೇವತಾನಂ ಪಞ್ಹಂ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇನ್ತೋ ಮಜ್ಝಿಮಯಾಮಂ ವೀತಿನಾಮೇತಿ। ಇದಂ **ಮಜ್ಝಿಮಯಾಮಕಿಚ್ಚಂ**।

ಪಚ್ಛಿಮಯಾಮಂ ಪನ ತಯೋ ಕೋಟ್ಠಾಸೇ ಕತ್ವಾ ಪುರೇಭತ್ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ನಿಸಜ್ಜಾಪೀಳಿತಸ್ಸ ಸರೀರಸ್ಸ ಕಿಲಾಸುಭಾವಮೋಚನತ್ಥಂ ಏಕಂ ಕೋಟ್ಠಾಸಂ ಚಙ್ಕಮೇನ ವೀತಿನಾಮೇತಿ। ದುತಿಯಕೋಟ್ಠಾಸೇ ಗನ್ಧಕುಟಿಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ದಕ್ಖಿಣೇನ ಪಸ್ಸೇನ ಸತೋ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸೀಹಸೇಯ್ಯಂ ಕಪ್ಪೇತಿ। ತತಿಯಕೋಟ್ಠಾಸೇ ಪಚ್ಚುಟ್ಠಾಯ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ಪುರಿಮಬುದ್ಧಾನಂ ಸನ್ತಿಕೇ ದಾನಸೀಲಾದಿವಸೇನ ಕತಾಧಿಕಾರಪುಗ್ಗಲದಸ್ಸನತ್ಥಂ ಬುದ್ಧಚಕ್ಖುನಾ ಲೋಕಂ ಓಲೋಕೇತಿ। ಇದಂ **ಪಚ್ಛಿಮಯಾಮಕಿಚ್ಚಂ**।

ತದಾಪಿ ಏವಂ ಓಲೋಕೇನ್ತೋ ಕಸಿಭಾರದ್ವಾಜಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ಅರಹತ್ತಸ್ಸ ಉಪನಿಸ್ಸಯಸಮ್ಪನ್ನಂ ದಿಸ್ವಾ – "ತತ್ಥ ಮಯಿ ಗತೇ ಕಥಾ ಪವತ್ತಿಸ್ಸತಿ, ಕಥಾವಸಾನೇ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಸುತ್ವಾ ಏಸೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಸಪುತ್ತದಾರೋ ತೀಸು ಸರಣೇಸು ಪತಿಟ್ಠಾಯ ಅಸೀತಿಕೋಟಿಧನಂ ಮಮ ಸಾಸನೇ ವಿಪ್ಪಕಿರಿತ್ವಾ ಅಪರಭಾಗೇ ನಿಕ್ಖಮ್ಮ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಅರಹತ್ತಂ ಪಾಪುಣಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಇತ್ವಾ ತತ್ಥ ಗನ್ತ್ವಾ ಕಥಂ ಸಮುಟ್ಠಾಪೇತ್ವಾ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇಸಿ। ಏತಮತ್ಥಂ ದಸ್ಸೇತುಂ **ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ**ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ।

ತತ್ಥ **ಪುಬ್ಬಣ್ಹಸಮಯ**ನ್ತಿ ಭುಮ್ಮತ್ಥೇ ಉಪಯೋಗವಚನಂ, ಪುಬ್ಬಣ್ಹಸಮಯೇತಿ ಅತ್ಥೋ। **ನಿವಾಸೇತ್ವಾ**ತಿ ಪರಿದಹಿತ್ವಾ। ವಿಹಾರಚೀವರಪರಿವತ್ತನವಸೇನೇತಂ ವುತ್ತಂ। **ಪತ್ತಚೀವರಮಾದಾಯಾ**ತಿ ಪತ್ತಂ ಹತ್ಥೇಹಿ, ಚೀವರಂ ಕಾಯೇನ ಆದಿಯಿತ್ವಾ, ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿತ್ವಾ ಧಾರೇತ್ವಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ಭಗವತೋ ಕಿರ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಪವಿಸಿತುಕಾಮಸ್ಸ ಭಮರೋ ವಿಯ ವಿಕಸಿತಪದುಮದ್ವಯಮಜ್ಝಂ, ಇನ್ದನೀಲಮಣಿವಣ್ಣಸೇಲಮಯಪತ್ತೋ ಹತ್ಥದ್ವಯಮಜ್ಝಂ ಆಗಚ್ಛತಿ। ತಂ ಏವಮಾಗತಂ ಪತ್ತಂ ಹತ್ಥೇಹಿ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿತ್ವಾ ಚೀವರಞ್ಚ ಪರಿಮಣ್ಡಲಂ ಪಾರುತಂ ಕಾಯೇನ ಧಾರೇತ್ವಾತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। **ತೇನುಪಸಙ್ಕಮೀ**ತಿ ಯೇನ ಮಗ್ಗೇನ ಕಮ್ಮನ್ತೋ ಗನ್ತಬ್ಬೋ, ತೇನ

ಏಕಕೋವ ಉಪಸಙ್ಕಮಿ। ಕಸ್ಮಾ ಪನ ನಂ ಭಿಕ್ಖೂ ನಾನುಬನ್ಧಿಂಸೂತಿ? ಯದಾ ಹಿ ಭಗವಾ ಏಕಕೋವ ಕತ್ಥಚಿ ಗನ್ತುಕಾಮೋ ಹೋತಿ, ಯಾವ ಭಿಕ್ಖಾಚಾರವೇಲಾ ದ್ವಾರಂ ಪಿದಹಿತ್ವಾ ಅನ್ತೋಗನ್ಧಕುಟಿಯಂ ನಿಸೀದತಿ। ಭಿಕ್ಖೂ ತಾಯ ಸಞ್ಞಾಯ ಜಾನನ್ತಿ "ಅಜ್ಜ ಭಗವಾ ಏಕಕೋವ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಚರಿತುಕಾಮೋ, ಅದ್ಧಾ ಕಞ್ಚಿ ಏವ ವಿನೇತಬ್ಬಪುಗ್ಗಲಂ ಅದ್ದಸಾ"ತಿ। ತೇ ಅತ್ತನೋ ಪತ್ತಚೀವರಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಗನ್ಧಕುಟಿಂ ಪದಕ್ಖಿಣಂ ಕತ್ವಾ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖಾಚಾರಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ। ತದಾ ಚ ಭಗವಾ ಏವಮಕಾಸಿ, ತಸ್ಮಾ ಭಿಕ್ಖೂ ನಾನುಬನ್ಧಿಂಸೂತಿ।

ಪರಿವೇಸನಾ ವತ್ತತೀತಿ ತೇಸಂ ಸುವಣ್ಣಭಾಜನಾದೀನಿ ಗಹೇತ್ವಾ ನಿಸಿನ್ನಾನಂ ಪಞ್ಚಸತಾನಂ ಕಸ್ಸಕಾನಂ ಪರಿವಿಸನಾ ವಿಪ್ಪಕತಾ ಹೋತಿ। **ಏಕಮನ್ತಂ ಅಟ್ಠಾಸೀ**ತಿ ಯತ್ಥ ಠಿತಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಪಸ್ಸತಿ, ತಥಾರೂಪೇ ದಸ್ಸನೂಪಚಾರೇ ಕಥಾಸವನಫಾಸುಕೇ ಉಚ್ಚಟ್ಠಾನೇ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ಠತ್ವಾ ಚ ರಜತಸುವಣ್ಣರಸಪಿಞ್ಜರಂ ಚನ್ದಿಮಸೂರಿಯಾನಂ ಪಭಂ ಅತಿರೋಚಮಾನಂ ಸಮನ್ತತೋ ಸರೀರಪ್ಪಭಂ ಮುಞ್ಚಿ, ಯಾಯ ಅಜ್ಝೋತ್ಥಟತ್ತಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಕಮ್ಮನ್ತಸಾಲಾಭಿತ್ತಿರುಕ್ಖಕಸಿತಮತ್ತಿಕಪಿಣ್ಡಾದಯೋ ಸುವಣ್ಣಮಯಾ ವಿಯ ಅಹೇಸುಂ। ಅಥ ಮನುಸ್ಸಾ ಭುಞ್ಜನ್ತಾ ಚ ಕಸನ್ತಾ ಚ ಸಬ್ಬಕಿಚ್ಚಾನಿ ಪಹಾಯ ಅಸೀತಿಅನುಬ್ಯಞ್ಜನಪರಿವಾರಂ ದ್ವತ್ತಿಂಸಮಹಾಪುರಿಸಲಕ್ಖಣಪಟಿಮಣ್ಡಿತಂ ಸರೀರಂ ಬ್ಯಾಮಪ್ಪಭಾಪರಿಕ್ಖೇಪವಿಭೂಸಿತಂ ಬಾಹುಯುಗಲಂ ಜಙ್ಗಮಂ ವಿಯ ಪದುಮಸರಂ, ರಸ್ಮಿಜಾಲಸಮುಜ್ಜಲಿತತಾರಾಗಣಮಿವ ಗಗನತಲಂ, ವಿಜ್ಜುಲತಾವಿನದ್ಧಮಿವ ಚ ಕನಕಸಿಖರಂ ಸಿರಿಯಾ ಜಲಮಾನಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಂ ಏಕಮನ್ತಂ ಠಿತಂ ದಿಸ್ವಾ ಹತ್ಥಪಾದೇ ಧೋವಿತ್ವಾ ಅಞ್ಜಲಿಂ ಪಗ್ಗಯ್ಹ ಸಮ್ಪರಿವಾರೇತ್ವಾ ಅಟ್ಠಂಸು। ಏವಂ ತೇಹಿ ಸಮ್ಪರಿವಾರಿತಂ ಅದ್ದಸಾ ಖೋ ಕಸಿಭಾರದ್ವಾಜೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಭಗವನ್ತಂ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಠಿತಂ, ದಿಸ್ವಾನ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - **ಅಹಂ ಖೋ, ಸಮಣ, ಕಸಾಮಿ ಚ ವಪಾಮಿ ಚಾ**ತಿ।

ಕಸ್ಮಾ ಪನಾಯಂ ಏವಮಾಹ, ಕಿಂ ಸಮನ್ತಪಾಸಾದಿಕೇ ಪಸಾದನೀಯೇ ಉತ್ತಮದಮಥಸಮಥಮನುಪ್ಪತ್ತೇಪಿ ತಥಾಗತೇ ಅಪ್ಪಸಾದೇನ, ಉದಾಹು ಅಡ್ಢತಿಯಾನಂ ಜನಸಹಸ್ಸಾನಂ ಪಾಯಾಸಂ ಪಟಿಯಾದೇತ್ವಾಪಿ ಕಟಚ್ಛುಭಿಕ್ಖಾಯ ಮಚ್ಛೇರೇನಾತಿ? ಉಭಯಥಾಪಿ ನೋ, ಭಗವತೋ ಪನಸ್ಸ ದಸ್ಸನೇನ ಅತಿತ್ತಂ ನಿಕ್ಖಿತ್ತಕಮ್ಮನ್ತಂ ಜನಂ ದಿಸ್ವಾ "ಕಮ್ಮಭಙ್ಗಂ ಮೇ ಕಾತುಂ ಆಗತೋ"ತಿ ಅನತ್ತಮನತಾ ಅಹೋಸಿ, ತಸ್ಮಾ ಏವಮಾಹ। ಭಗವತೋ ಚ ಲಕ್ಖಣಸಮ್ಪತ್ತಿಂ ದಿಸ್ವಾ - "ಸಚಾಯಂ ಕಮ್ಮನ್ತೇ ಅಪ್ಪಯೋಜಯಿಸ್ಸ, ಸಕಲಜಮ್ಬುದೀಪೇ ಮನುಸ್ಸಾನಂ ಸೀಸೇ ಚೂಳಾಮಣಿ ವಿಯ ಅಭವಿಸ್ಸ, ಕೋ ನಾಮಸ್ಸ ಅತ್ಥೋ ನ ಸಮ್ಪಜ್ಜಿಸ್ಸತಿ, ಏವಮೇವಂ ಅಲಸತಾಯ ಕಮ್ಮನ್ತೇ ಅಪ್ಪಯೋಜೇತ್ವಾ ವಪ್ಪಮಙ್ಗಲಾದೀಸು ಪಿಣ್ಡಾಯ ಚರತೀ"ತಿಪಿಸ್ಸ ಅನತ್ತಮನತಾ ಅಹೋಸಿ। ತೇನಾಹ - "ಅಹಂ ಖೋ, ಸಮಣ, ಕಸಾಮಿ ಚ ವಪಾಮಿ ಚ, ಕಸಿತ್ವಾ ಚ ವಪಿತ್ವಾ ಚ ಭುಞ್ಜಾಮೀ"ತಿ।

ಅಯಂ ಕಿರಸ್ಸ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ - ಮಯ್ಹಮ್ಪಿ ತಾವ ಕಮ್ಮನ್ತಾ ನ ಬ್ಯಾಪಜ್ಜನ್ತಿ, ನ ಚಮ್ಹಿ ಯಥಾ ತ್ವಂ ಏವಂ ಲಕ್ಖಣಸಮ್ಪನ್ನೋ, ತ್ವಮ್ಪಿ ಕಸಿತ್ವಾ ಚ ವಪಿತ್ವಾ ಚ ಭುಞ್ಜಸ್ಸು, ಕೋ ತೇ ಅತ್ಥೋ ನ ಸಮ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯ ಏವಂ ಲಕ್ಖಣಸಮ್ಪನ್ನಸ್ಸಾತಿ। ಅಪಿಚಾಯಂ ಅಸ್ಸೋಸಿ - "ಸಕ್ಯರಾಜಕುಲೇ ಕಿರ ಕುಮಾರೋ ಉಪ್ಪನ್ನೋ, ಸೋ ಚಕ್ಕವತ್ತಿರಜ್ಜಂ ಪಹಾಯ ಪಬ್ಬಜಿತೋ"ತಿ। ತಸ್ಮಾ ಇದಾನಿ "ಅಯಂ ಸೋ"ತಿ ಞತ್ವಾ "ಚಕ್ಕವತ್ತಿರಜ್ಜಂ ಪಹಾಯ ಕಿಲನ್ತೋಸೀ"ತಿ ಉಪಾರಮ್ಭಂ ಆರೋಪೇನ್ತೋ ಏವಮಾಹ। ಅಪಿಚ ತಿಕ್ಖಪಞ್ಞೋ ಏಸ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ, ನ ಭಗವನ್ತಂ ಅಪಸಾದೇನ್ತೋ ಭಣತಿ, ಭಗವತೋ ಪನ ರೂಪಸಮ್ಪತ್ತಿಂ ದಿಸ್ವಾ ಪುಞ್ಞಸಮ್ಪತ್ತಿಂ ಸಮ್ಭಾವಯಮಾನೋ ಕಥಾಪವತ್ತನತ್ಥಮ್ಪಿ ಏವಮಾಹ। ಅಥ ಭಗವಾ ವೇನೇಯ್ಯವಸೇನ ಸದೇವಕೇ ಲೋಕೇ ಅಗ್ಗಕಸ್ಸಕವಪ್ಪಕಭಾವಂ ಅತ್ತನೋ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ **ಅಹಮ್ಪಿ ಖೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ**ತಿಆದಿಮಾಹ।

ಅಥ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಚಿನ್ತೇಸಿ - "ಅಯಂ ಸಮಣೋ" 'ಅಹಮ್ಪಿ ಕಸಾಮಿ ಚ ವಪಾಮಿ ಚಾ'ತಿ ಭಣತಿ। ನ ಚಸ್ಸ ಓಳಾರಿಕಾನಿ ಯುಗನಙ್ಗಲಾದೀನಿ ಕಸಿಭಣ್ಡಾನಿ ಪಸ್ಸಾಮಿ, ಕಿಂ ನು ಖೋ ಮುಸಾ ಭಣತೀ"ತಿ? ಭಗವನ್ತಂ ಪಾದತಲತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಯಾವ ಕೇಸಗ್ಗಾ ಓಲೋಕಯಮಾನೋ, ಅಙ್ಗವಿಜ್ಜಾಯ ಕತಾಧಿಕಾರತ್ತಾ ದ್ವತ್ತಿಂಸವರಲಕ್ಖಣಸಮ್ಪತ್ತಿಮಸ್ಸ ಞತ್ವಾ, "ಅಟ್ಠಾನಮೇತಂ ಯಂ ಏವರೂಪೋ ಮುಸಾ ಭಣೇಯ್ಯಾ"ತಿ ಸಞ್ಜಾತಬಹುಮಾನೋ ಭಗವತಿ ಸಮಣವಾದಂ ಪಹಾಯ ಗೋತ್ತೇನ ಭಗವನ್ತಂ ಸಮುದಾಚರಮಾನೋ **ನ ಖೋ ಪನ ಮಯಂ ಪಸ್ಸಾಮ ಭೋತೋ ಗೋತಮಸ್ಸಾ**ತಿಆದಿಮಾಹ। ಭಗವಾ ಪನ ಯಸ್ಮಾ

ಪುಬ್ಬಧಮ್ಮಸಭಾಗತಾಯ ಕಥನಂ ನಾಮ ಬುದ್ಧಾನಂ ಆನುಭಾವೋ, ತಸ್ಮಾ ಬುದ್ಧಾನುಭಾವಂ ದೀಪೇನ್ತೋ **ಸದ್ಧಾ ಬೀಜ**ನ್ತಿಆದಿಮಾಹ।

ಕಾ ಪನೇತ್ಥ ಪುಬ್ಬಧಮ್ಮಸಭಾಗತಾ? ನನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇನ ಭಗವಾ ನಙ್ಗಲಾದಿಕಸಿಸಮ್ಭಾರಸಮಾಯೋಗಂ ಪುಟ್ಠೋ ಅಪುಚ್ಛಿತಸ್ಸ ಬೀಜಸ್ಸ ಸಭಾಗತಾಯ ಆಹ "ಸದ್ಧಾ ಬೀಜ"ನ್ತಿ, ಏವಞ್ಚ ಸತಿ ಕಥಾಪಿ ಅನನುಸನ್ಧಿಕಾ ಹೋತಿ? ನ ಹಿ ಬುದ್ಧಾನಂ ಅನನುಸನ್ಧಿಕಕಥಾ ನಾಮ ಅತ್ಥಿ, ನಪಿ ಪುಬ್ಬಧಮ್ಮಸ್ಸ ಅಸಭಾಗತಾಯ ಕಥೇನ್ತಿ। ಏವಂ ಪನೇತ್ಥ ಅನುಸನ್ಧಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾ - ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇನ ಹಿ ಭಗವಾ ಯುಗನಙ್ಗಲಾದಿಕಸಿಸಮ್ಭಾರವಸೇನ ಕಸಿಂ ಪುಚ್ಛಿತೋ। ಸೋ ತಸ್ಸ ಅನುಕಮ್ಪಾಯ "ಇದಂ ಅಪುಚ್ಛಿತ"ನ್ತಿ ಅಪರಿಹಾಪೇತ್ವಾ ಸಮೂಲಂ ಸಉಪಕಾರಂ ಸಸಮ್ಭಾರಂ ಸಫಲಂ ಕಸಿಂ ಪಞ್ಞಾಪೇತುಂ ಮೂಲತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ "ಸದ್ಧಾ ಬೀಜ"ನ್ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ ಬೀಜಂ ಕಸಿಯಾ ಮೂಲಂ, ತಸ್ಮಿಂ ಸತಿ ಕತ್ತಬ್ಬತೋ, ಅಸತಿ ಅಕತ್ತಬ್ಬತೋ, ತಪ್ಪಮಾಣೇನ ಚ ಕತ್ತಬ್ಬತೋ। ಬೀಜೇ ಹಿ ಸತಿ ಕಸಿಂ ಕರೋನ್ತಿ, ನ ಅಸತಿ। ಬೀಜಪ್ಪಮಾಣೇನ ಚ ಕುಸಲಾ ಕಸ್ಸಕಾ ಖೇತ್ತಂ ಕಸನ್ತಿ, ನ ಊನಂ "ಮಾ ನೋ ಸಸ್ಸಂ ಪರಿಹಾಯೀ"ತಿ, ನ ಅಧಿಕಂ "ಮಾ ನೋ ಮೋಘೋ ವಾಯಾಮೋ ಅಹೋಸೀ"ತಿ। ಯಸ್ಮಾ ಚ ಬೀಜಮೇವ ಮೂಲಂ, ತಸ್ಮಾ ಭಗವಾ ಮೂಲತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಕಸಿಸಮ್ಭಾರಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ ತಸ್ಸ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಕಸಿಯಾ ಪುಬ್ಬಧಮ್ಮಸ್ಸ ಬೀಜಸ್ಸ ಸಭಾಗತಾಯ ಅತ್ತನೋ ಕಸಿಯಾ ಪುಬ್ಬಧಮ್ಮಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ ಆಹ "ಸದ್ಧಾ ಬೀಜ"ನ್ತಿ। ಏವಮೇತ್ಥ ಪುಬ್ಬಧಮ್ಮಸಭಾಗತಾಪಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾ।

ಪುಚ್ಛಿತಂಯೇವ ವತ್ವಾ ಅಪುಚ್ಛಿತಂ ಪಚ್ಛಾ ಕಿಂ ನ ವುತ್ತನ್ತಿ ಚೇ? ತಸ್ಸ ಉಪಕಾರಭಾವತೋ ಚ ಧಮ್ಮಸಮ್ಬನ್ಧಸಮತ್ಥಭಾವತೋ ಚ। ಅಯಂ ಹಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಪಞ್ಞವಾ, ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಕುಲೇ ಪನ ಜಾತತ್ತಾ ಸದ್ಧಾರಹಿತೋ, ಸದ್ಧಾರಹಿತೋ ಚ ಪಞ್ಞವಾ ಪರೇಸಂ ಸದ್ಧಾಯ ಅತ್ತನೋ ಅವಿಸಯೇ ಅಪಟಿಪಜ್ಜಮಾನೋ ವಿಸೇಸಂ ನಾಧಿಗಚ್ಛತಿ, ಕಿಲೇಸಕಾಲುಸ್ಸಿಯಪರಾಮಟ್ಠಾಪಿ ಚಸ್ಸ ದುಬ್ಬಲಾ ಸದ್ಧಾ ಬಲವತಿಯಾ ಪಞ್ಞಾಯ ಸಹಸಾ ವತ್ತಮಾನಾ ಅತ್ಥಸಿದ್ಧಿಂ ನ ಕರೋತಿ ಹತ್ಥಿನಾ ಸದ್ಧಿಂ ಏಕಧುರೇ ಯುತ್ತೋ ಗೋಣೋ ವಿಯ। ಇತಿಸ್ಸ ಸದ್ಧಾ ಉಪಕಾರಿಕಾತಿ ತಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ಸದ್ಧಾಯ ಪತಿಟ್ಠಾಪೇನ್ತೇನ ಪಚ್ಛಾಪಿ ವತ್ತಬ್ಬೋ ಅಯಮತ್ಥೋ ದೇಸನಾಕುಸಲತಾಯ ಪುಬ್ಬೇ ವುತ್ತೋ। ಬೀಜಸ್ಸ ಚ ಉಪಕಾರಿಕಾ ವುಟ್ಠಿ, ಸಾ ತದನನ್ತರಂಯೇವ ವುಚ್ಚಮಾನಾ ಸಮತ್ಥಾ ಹೋತಿ। ಏವಂ ಧಮ್ಮಸಮ್ಬನ್ಧಸಮತ್ಥಭಾವತೋ ಪಚ್ಛಾಪಿ ವತ್ತಬ್ಬೋ ಅಯಮತ್ಥೋ, ಅಞ್ಞೋ ಚ ಏವರೂಪೋ ಈಸಾಯೋತ್ತಾದಿ ಪುಬ್ಬೇ ವುತ್ತೋತಿ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

ತತ್ಥ ಸಮ್ಪಸಾದಲಕ್ಖಣಾ ಸದ್ಧಾ, ಓಕಪ್ಪನಲಕ್ಖಣಾ ವಾ। **ಬೀಜ**ನ್ತಿ ಪಞ್ಚವಿಧಂ ಬೀಜಂ ಮೂಲಬೀಜಂ ಖನ್ಧಬೀಜಂ ಫಳುಬೀಜಂ ಅಗ್ಗಬೀಜಂ ಬೀಜಬೀಜಮೇವ ಪಞ್ಚಮನ್ತಿ। ತಂ ಸಬ್ಬಮ್ಪಿ ವಿರುಹಣಟ್ಠೇನ ಬೀಜನ್ತೇವ ಸಙ್ಖಂ ಗಚ್ಛತಿ।

ತತ್ಥ ಯಥಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಕಸಿಯಾ ಮೂಲಭೂತಂ ಬೀಜಂ ದ್ವೇ ಕಿಚ್ಚಾನಿ ಕರೋತಿ, ಹೇಟ್ಠಾ ಮೂಲೇನ ಪತಿಟ್ಠಾತಿ, ಉಪರಿ ಅಙ್ಕುರಂ ಉಟ್ಠಾಪೇತಿ, ಏವಂ ಭಗವತೋ ಕಸಿಯಾ ಮೂಲಭೂತಾ ಸದ್ಧಾ ಹೇಟ್ಠಾ ಸೀಲಮೂಲೇನ ಪತಿಟ್ಠಾತಿ , ಉಪರಿ ಸಮಥವಿಪಸ್ಸನಙ್ಕುರಂ ಉಟ್ಠಾಪೇತಿ। ಯಥಾ ಚ ತಂ ಮೂಲೇನ ಪಥವಿರಸಂ ಆಪೋರಸಂ ಗಹೇತ್ವಾ ನಾಳೇನ ಧಞ್ಞಪರಿಪಾಕಗಹಣತ್ಥಂ ವಡ್ಢತಿ, ಏವಮಯಂ ಸೀಲಮೂಲೇನ ಸಮಥವಿಪಸ್ಸನಾರಸಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಅರಿಯಮಗ್ಗನಾಳೇನ ಅರಿಯಫಲಧಞ್ಞಪರಿಪಾಕಗಹಣತ್ಥಂ ವಡ್ಢತಿ। ಯಥಾ ಚ ತಂ ಸುಭೂಮಿಯಂ ಪತಿಟ್ಠಹಿತ್ವಾ ಮೂಲಙ್ಕುರಪಣ್ಣನಾಳಕಣ್ಡಪಸವೇಹಿ ವುದ್ಧಿಂ ವಿರೂಳ್ಹಿಂ ವೇಪುಲ್ಲಂ ಪತ್ವಾ ಖೀರಂ ಜನೇತ್ವಾ ಅನೇಕಸಾಲಿಫಲಭರಿತಂ ಸಾಲಿಸೀಸಂ ನಿಪ್ಫಾದೇತಿ, ಏವಮೇಸಾ ಚಿತ್ತಸನ್ತಾನೇ ಪತಿಟ್ಠಹಿತ್ವಾ ಛಹಿ ವಿಸುದ್ಧೀಹಿ ವುದ್ಧಿಂ ವಿರೂಳ್ಹಿಂ ವೇಪುಲ್ಲಂ ಪತ್ವಾ ಞಾಣದಸ್ಸನವಿಸುದ್ಧಿಖೀರಂ ಜನೇತ್ವಾ ಅನೇಕಪಟಿಸಮ್ಭಿದಾಭಿಞ್ಞಾಭರಿತಂ ಅರಹತ್ತಫಲಂ ನಿಪ್ಫಾದೇತಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ "ಸದ್ಧಾ ಬೀಜ"ನ್ತಿ।

ಕಸ್ಮಾ ಪನ ಅಞ್ಞೇಸು ಪರೋಪಞ್ಞಾಸಾಯ ಕುಸಲಧಮ್ಮೇಸು ಏಕತೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜಮಾನೇಸು ಸದ್ಧಾವ “ಬೀಜ”ನ್ತಿ ವುತ್ತಾತಿ ಚೇ? ಬೀಜಕಿಚ್ಚಕರಣತೋ। ಯಥಾ ಹಿ ತೇಸು ವಿಞ್ಞಾಣಂಯೇವ ವಿಜಾನನಕಿಚ್ಚಂ ಕರೋತಿ, ಏವಂ ಸದ್ಧಾ ಬೀಜಕಿಚ್ಚಂ। ಸಾ ಚ ಸಬ್ಬಕುಸಲಾನಂ ಮೂಲಭೂತಾ। ಯಥಾಹ - “ಸದ್ಧಾಜಾತೋ ಉಪಸಙ್ಕಮತಿ, ಉಪಸಙ್ಕಮನ್ತೋ ಪಯಿರುಪಾಸತಿ…ಪೇ॰… ಪಞ್ಞಾಯ ಚ ನಂ ಅತಿವಿಜ್ಝ ಪಸ್ಸತೀ”ತಿ (ಮ॰ ನಿ॰ ೨.೧೮೩)।

ಅಕುಸಲಧಮ್ಮೇ ಚೇವ ಕಾಯಞ್ಚ ತಪತೀತಿ **ತಪೋ।** ಇನ್ದ್ರಿಯಸಂವರವೀರಿಯಧುತಙ್ಗದುಕ್ಕರಕಾರಿಕಾನಂ ಏತಂ ಅಧಿವಚನಂ, ಇಧ ಪನ ಇನ್ದ್ರಿಯಸಂವರೋ ಅಧಿಪ್ಪೇತೋ। **ವುಟ್ಠೀ**ತಿ ವಸ್ಸವುಟ್ಠಿ ವಾತವುಟ್ಠೀತಿಆದಿ ಅನೇಕವಿಧಾ, ಇಧ ವಸ್ಸವುಟ್ಠಿ ಅಧಿಪ್ಪೇತಾ। ಯಥಾ ಹಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ವಸ್ಸವುಟ್ಠಿಸಮನುಗ್ಗಹಿತಂ ಬೀಜಂ ಬೀಜಮೂಲಕಞ್ಚ ಸಸ್ಸಂ ವಿರುಹತಿ ನ ಮಿಲಾಯತಿ ನಿಪ್ಫತ್ತಿಂ ಗಚ್ಛತಿ, ಏವಂ ಭಗವತೋ ಇನ್ದ್ರಿಯಸಂವರಸಮನುಗ್ಗಹಿತಾ ಸದ್ಧಾ, ಸದ್ಧಾಮೂಲಾ ಚ ಸೀಲಾದಯೋ ಧಮ್ಮಾ ವಿರುಹನ್ತಿ, ನ ಮಿಲಾಯನ್ತಿ ನಿಪ್ಫತ್ತಿಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ। ತೇನಾಹ “ತಪೋ ವುಟ್ಠೀ”ತಿ।

ಪಞ್ಞಾ ಮೇತಿ ಏತ್ಥ ವುತ್ತೋ ಮೇ-ಸದ್ದೋ ಪುರಿಮಪದೇಸುಪಿ ಯೋಜೇತಬ್ಬೋ “ಸದ್ಧಾ ಮೇ ಬೀಜಂ, ತಪೋ ಮೇ ವುಟ್ಠೀ”ತಿ ತೇನ ಕಿಂ ದೀಪೇತಿ? ಯಥಾ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ತಯಾ ವಪಿತೇ ಖೇತ್ತೇ ಸಚೇ ವುಟ್ಠಿ ಅತ್ಥಿ, ಇಚ್ಚೇತಂ ಕುಸಲಂ। ನೋ ಚೇ ಅತ್ಥಿ, ಉದಕಮ್ಪಿ ತಾವ ದಾತಬ್ಬಂ ಹೋತಿ। ತಥಾ ಮಯಾ ಹಿರಿಈಸೇ ಪಞ್ಞಾಯುಗನಙ್ಗಲೇ ಮನೋಯೋತ್ತೇನ ಏಕಾಬದ್ಧೇ ಕತೇ ವೀರಿಯಬಲೀಬದ್ದೇ ಯೋಜೇತ್ವಾ ಸತಿಪಾಚನೇನ ವಿಜ್ಝಿತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಚಿತ್ತಸನ್ತಾನಖೇತ್ತಮ್ಹಿ ಸದ್ಧಾಬೀಜೇ ವಪಿತೇ ವುಟ್ಠಿಯಾ ಅಭಾವೋ ನಾಮ ನತ್ಥಿ, ಅಯಂ ಪನ ಮೇ ನಿಚ್ಚಕಾಲಂ ಇನ್ದ್ರಿಯಸಂವರತಪೋ ವುಟ್ಠೀತಿ।

ಪಞ್ಞಾತಿ ಕಾಮಾವಚರಾದಿಭೇದತೋ ಅನೇಕವಿಧಾ। ಇಧ ಪನ ಸಹ ವಿಪಸ್ಸನಾಯ ಮಗ್ಗಪಞ್ಞಾ ಅಧಿಪ್ಪೇತಾ। **ಯುಗನಙ್ಗಲ**ನ್ತಿ ಯುಗಞ್ಚ ನಙ್ಗಲಞ್ಚ ಯುಗನಙ್ಗಲಂ। ಯಥಾ ಹಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಯುಗನಙ್ಗಲಂ, ಏವಂ ಭಗವತೋ ದುವಿಧಾಪಿ ವಿಪಸ್ಸನಾ ಪಞ್ಞಾ ಚ। ತತ್ಥ ಯಥಾ ಯುಗಂ ಈಸಾಯ ಉಪನಿಸ್ಸಯಂ ಹೋತಿ, ಪುರತೋ ಚ ಈಸಾಬದ್ಧಂ ಹೋತಿ, ಯೋತ್ತಾನಂ ನಿಸ್ಸಯಂ ಹೋತಿ, ಬಲೀಬದ್ದಾನಂ ಏಕತೋ ಗಮನಂ ಧಾರೇತಿ, ಏವಂ ಪಞ್ಞಾ ಹಿರಿಪ್ಪಮುಖಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಉಪನಿಸ್ಸಯಾ ಹೋತಿ। ಯಥಾಹ - “ಪಞ್ಞುತ್ತರಾ ಸಬ್ಬೇ ಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ”ತಿ (ಅ॰ ನಿ॰ ೮.೮೩; ೧೦.೫೮) ಚ, “ಪಞ್ಞಾ ಹಿ ಸೇಟ್ಠಾ ಕುಸಲಾ ವದನ್ತಿ, ನಕ್ಖತ್ತರಾಜಾರಿವ ತಾರಕಾನ”ನ್ತಿ (ಜಾ॰ ೨.೧೭.೮೧) ಚ। ಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಪುಬ್ಬಙ್ಗಮಟ್ಠೇನ ಪುರತೋ ಚ ಹೋತಿ। ಯಥಾಹ - “ಸೀಲಂ ಸಿರೀ ಚಾಪಿ ಸತಞ್ಚ ಧಮ್ಮೋ, ಅನ್ವಾಯಿಕಾ ಪಞ್ಞವತೋ ಭವನ್ತೀ”ತಿ ಹಿರಿವಿಪ್ಪಯೋಗೇನ ಅನುಪ್ಪತ್ತಿತೋ ಪನ ಈಸಾಬದ್ಧೋ ಹೋತಿ। ಮನೋಸಙ್ಖಾತಸ್ಸ ಸಮಾಧಿಯೋತ್ತಸ್ಸ ನಿಸ್ಸಯಪಚ್ಚಯತೋ ಯೋತ್ತಾನಂ ನಿಸ್ಸಯೋ ಹೋತಿ। ಅಚ್ಚಾರದ್ಧಾತಿಲೀನಭಾವಪಟಿಸೇಧನತೋ ವೀರಿಯಬಲೀಬದ್ದಾನಂ ಏಕತೋ ಗಮನಂ ಧಾರೇತಿ, ಯಥಾ ಚ ನಙ್ಗಲಂ ಫಾಲಯುತ್ತಂ ಕಸನಕಾಲೇ ಪಥವಿಘನಂ ಭಿನ್ದತಿ, ಮೂಲಸನ್ತಾನಕಾನಿ ಪದಾಲೇತಿ, ಏವಂ ಸತಿಯುತ್ತಾ ಪಞ್ಞಾ ವಿಪಸ್ಸನಾಕಾಲೇ ಧಮ್ಮಾನಂ ಸನ್ತತಿಸಮೂಹಕಿಚ್ಚಾರಮ್ಮಣಘನಂ ಭಿನ್ದತಿ, ಸಬ್ಬಕಿಲೇಸಮೂಲಸನ್ತಾನಕಾನಿ ಪದಾಲೇತಿ। ಸಾ ಚ ಖೋ ಲೋಕುತ್ತರಾವ, ಇತರಾ ಪನ ಲೋಕಿಕಾಪಿ ಸಿಯಾ। ತೇನಾಹ “ಪಞ್ಞಾ ಮೇ ಯುಗನಙ್ಗಲ”ನ್ತಿ।

ಹಿರೀಯತಿ ಪಾಪಕೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹೀತಿ **ಹಿರೀ।** ತಗ್ಗಹಣೇನ ತಾಯ ಅವಿಪ್ಪಯುತ್ತಂ ಓತ್ತಪ್ಪಮ್ಪಿ ಗಹಿತಮೇವ ಹೋತಿ। **ಈಸಾ**ತಿ ಯುಗನಙ್ಗಲಸನ್ಧಾರಿಕಾ ರುಕ್ಖಲಟ್ಠಿ। ಯಥಾ ಹಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಈಸಾ ಯುಗನಙ್ಗಲಂ ಧಾರೇತಿ, ಏವಂ ಭಗವತೋಪಿ ಹಿರೀ ಲೋಕಿಯಲೋಕುತ್ತರಪಞ್ಞಾಸಙ್ಖಾತಂ ಯುಗನಙ್ಗಲಂ ಧಾರೇತಿ ಹಿರಿಅಭಾವೇ ಪಞ್ಞಾಯ ಅಭಾವತೋ। ಯಥಾ ಚ ಈಸಾಪಟಿಬದ್ಧಯುಗನಙ್ಗಲಂ ಕಿಚ್ಚಕರಂ ಹೋತಿ ಅಚಲಂ ಅಸಿಥಿಲಂ, ಏವಂ ಹಿರಿಪಟಿಬದ್ಧಾ ಚ ಪಞ್ಞಾ ಕಿಚ್ಚಕಾರೀ ಹೋತಿ ಅಚಲಾ ಅಸಿಥಿಲಾ ಅಬ್ಬೋಕಿಣ್ಣಾ ಅಹಿರಿಕೇನ। ತೇನಾಹ “ಹಿರೀ ಈಸಾ”ತಿ। ಮುನಾತೀತಿ **ಮನೋ,** ಚಿತ್ತಸ್ಸೇತಂ ನಾಮಂ। ಇಧ ಪನ ಮನೋಸೀಸೇನ ತಂಸಮ್ಪಯುತ್ತೋ ಸಮಾಧಿ ಅಧಿಪ್ಪೇತೋ। **ಯೋತ್ತ**ನ್ತಿ ರಜ್ಜುಬನ್ಧನಂ। ತಂ ತಿವಿಧಂ ಈಸಾಯ ಸಹ ಯುಗಸ್ಸ ಬನ್ಧನಂ, ಯುಗೇನ ಸಹ ಬಲೀಬದ್ದಾನಂ ಬನ್ಧನಂ, ಸಾರಥಿನಾ ಸಹ ಬಲೀಬದ್ದಾನಂ ಏಕಾಬನ್ಧನನ್ತಿ। ತತ್ಥ ಯಥಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ

ಯೋತ್ತಂ ಈಸಾಯುಗಬಲೀಬದ್ದೇ ಏಕಾಬದ್ಧೇ ಕತ್ವಾ ಸಕಕಿಚ್ಚೇ ಪಟಿಪಾದೇತಿ, ಏವಂ ಭಗವತೋ ಸಮಾಧಿ ಸಬ್ಬೇವ ತೇ ಹಿರಿಪಞ್ಞಾವೀರಿಯಧಮ್ಮೇ ಏಕಾರಮ್ಮಣೇ ಅವಿಕ್ಖೇಪಸಭಾವೇನ ಬನ್ಧಿತ್ವಾ ಸಕಕಿಚ್ಚೇ ಪಟಿಪಾದೇತಿ। ತೇನಾಹ "ಮನೋ ಯೋತ್ತ"ನ್ತಿ।

ಚಿರಕತಾದಿಮತ್ಥಂ ಸರತೀತಿ **ಸತಿ**। ಫಾಲೇತೀತಿ **ಫಾಲೋ**। ಪಾಜೇನ್ತಿ ಏತೇನಾತಿ **ಪಾಜನಂ**। ತಂ ಇಧ "ಪಾಚನ"ನ್ತಿ ವುತ್ತಂ। ಪತೋದಸ್ಸೇತಂ ನಾಮಂ। ಫಾಲೋ ಚ ಪಾಚನಞ್ಚ ಫಾಲಪಾಚನಂ। ಯಥಾ ಹಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಫಾಲಪಾಚನಂ, ಏವಂ ಭಗವತೋ ವಿಪಸ್ಸನಾಸಮ್ಪಯುತ್ತಾ ಮಗ್ಗಸಮ್ಪಯುತ್ತಾ ಚ ಸತಿ। ತತ್ಥ ಯಥಾ ಫಾಲೋ ನಙ್ಗಲಂ ಅನುರಕ್ಖತಿ, ಪುರತೋ ಚಸ್ಸ ಗಚ್ಛತಿ, ಏವಂ ಸತಿ ಕುಸಲಾಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಗತಿಯೋ ಸಮನ್ನೇಸಮಾನಾ ಆರಮ್ಮಣೇ ವಾ ಉಪಟ್ಠಾಪಯಮಾನಾ ಪಞ್ಞಾನಙ್ಗಲಂ ರಕ್ಖತಿ। ತೇನೇವೇಸಾ "ಸತಾರಕ್ಖೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಹರತೀ"ತಿಆದೀಸು (ಅಂ॰ ನಿ॰ ೧೦.೨೦) ವಿಯ ಆರಕ್ಖಾತಿ ವುತ್ತಾ। ಅಪ್ಪಮುಸ್ಸನವಸೇನ ಚಸ್ಸಾ ಪುರತೋ ಹೋತಿ। ಸತಿಪರಿಚಿತೇ ಹಿ ಧಮ್ಮೇ ಪಞ್ಞಾ ಪಜಾನಾತಿ, ನೋ ಪಮುಟ್ಠೇ। ಯಥಾ ಚ ಪಾಚನಂ ಬಲೀಬದ್ದಾನಂ ವಿಜ್ಝನಭಯಂ ದಸ್ಸೇನ್ತಂ ಸಂಸೀದಿತುಂ ನ ದೇತಿ, ಉಪ್ಪಥಗಮನಂ ವಾರೇತಿ, ಏವಂ ಸತಿ ವೀರಿಯಬಲೀಬದ್ದಾನಂ ಅಪಾಯಭಯಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೀ ಕೋಸಜ್ಜಸಂಸೀದನಂ ನ ದೇತಿ, ಕಾಮಗುಣಸಙ್ಖಾತೇ ಅಗೋಚರೇ ಚಾರಂ ನಿವಾರೇತ್ವಾ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನೇ ನಿಯೋಜೇನ್ತೀ ಉಪ್ಪಥಗಮನಂ ವಾರೇತಿ। ತೇನಾಹ "ಸತಿ ಮೇ ಫಾಲಪಾಚನ"ನ್ತಿ।

ಕಾಯಗುತ್ತೋತಿ ತಿವಿಧೇನ ಕಾಯಸುಚರಿತೇನ ಗುತ್ತೋ। **ವಚೀಗುತ್ತೋ**ತಿ ಚತುಬ್ಬಿಧೇನ ವಚೀಸುಚರಿತೇನ ಗುತ್ತೋ। ಏತ್ತಾವತಾ ಪಾತಿಮೋಕ್ಖಸಂವರಸೀಲಂ ವುತ್ತಂ। **ಆಹಾರೇ ಉದರೇ ಯತೋ**ತಿ ಏತ್ಥ ಆಹಾರಮುಖೇನ ಸಬ್ಬಪಚ್ಚಯಾನಂ ಗಹಿತತ್ತಾ ಚತುಬ್ಬಿಧೇಪಿ ಪಚ್ಚಯೇ ಯತೋ ಸಂಯತೋ ನಿರುಪಕ್ಕಿಲೇಸೋತಿ ಅತ್ಥೋ। ಇಮಿನಾ ಆಜೀವಪಾರಿಸುದ್ಧಿಸೀಲಂ ವುತ್ತಂ। **ಉದರೇ ಯತೋ**ತಿ ಉದರೇ ಯತೋ ಸಂಯತೋ ಮಿತಭೋಜೀ, ಆಹಾರೇ ಮತ್ತಞ್ಞೂತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। ಇಮಿನಾ ಭೋಜನೇ ಮತ್ತಞ್ಞುತಾಮುಖೇನ ಪಚ್ಚಯಪಟಿಸೇವನಸೀಲಂ ವುತ್ತಂ। ತೇನ ಕಿಂ ದೀಪೇತಿ? ಯಥಾ ತ್ವಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಬೀಜಂ ವಪಿತ್ವಾ ಸಸ್ಸಪರಿಪಾಲನತ್ಥಂ ಕಣ್ಟಕವತಿಂ ವಾ ರುಕ್ಖವತಿಂ ವಾ ಪಾಕಾರಪರಿಕ್ಖೇಪಂ ವಾ ಕರೋಸಿ, ತೇನ ತೇ ಗೋಮಹಿಂಸಮಿಗಗಣಾ ಪವೇಸಂ ಅಲಭನ್ತಾ ಸಸ್ಸಂ ನ ವಿಲುಮ್ಪನ್ತಿ, ಏವಮಹಮ್ಪಿ ತಂ ಸದ್ಧಾಬೀಜಂ ವಪಿತ್ವಾ ನಾನಪ್ಪಕಾರಕುಸಲಸಸ್ಸಪರಿಪಾಲನತ್ಥಂ ಕಾಯವಚೀಆಹಾರಗುತ್ತಿಮಯಂ ತಿವಿಧಂ ಪರಿಕ್ಖೇಪಂ ಕರೋಮಿ , ತೇನ ಮೇ ರಾಗಾದಿಅಕುಸಲಧಮ್ಮಗೋಮಹಿಂಸಮಿಗಗಣಾ ಪವೇಸಂ ಅಲಭನ್ತಾ ನಾನಪ್ಪಕಾರಕಂ ಕುಸಲಸಸ್ಸಂ ನ ವಿಲುಮ್ಪನ್ತೀತಿ।

ಸಚ್ಚಂ ಕರೋಮಿ ನಿದ್ದಾನನ್ತಿ ಏತ್ಥ ದ್ವೀಹಾಕಾರೇಹಿ ಅವಿಸಂವಾದನಂ **ಸಚ್ಚಂ**। **ನಿದ್ದಾನ**ನ್ತಿ ಛೇದನಂ ಲುನನಂ ಉಪ್ಪಾಟನಂ । ಕರಣತ್ಥೇ ಚೇತಂ ಉಪಯೋಗವಚನಂ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ಅಯಂ ಹೇತ್ಥ ಅತ್ಥೋ "ಸಚ್ಚೇನ ಕರೋಮಿ ನಿದ್ದಾನ"ನ್ತಿ। ಕಿಂ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ - "ಯಥಾ ತ್ವಂ ಬಾಹಿರಂ ಕಸಿಂ ಕತ್ವಾ ಸಸ್ಸದೂಸಕಾನಂ ತಿಣಾನಂ ಹತ್ಥೇನ ವಾ ಅಸಿತೇನ ವಾ ನಿದ್ದಾನಂ ಕರೋಸಿ, ಏವಂ ಅಹಮ್ಪಿ ಅಜ್ಝತ್ತಿಕಂ ಕಸಿಂ ಕತ್ವಾ ಕುಸಲಸಸ್ಸದೂಸಕಾನಂ ವಿಸಂವಾದನತಿಣಾನಂ ಸಚ್ಚೇನ ನಿದ್ದಾನಂ ಕರೋಮೀ"ತಿ। ಯಥಾಭೂತಞಾಣಂ ವಾ ಏತ್ಥ **ಸಚ್ಚ**ನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ತೇನ ಅತ್ತಸಞ್ಞಾದೀನಂ ತಿಣಾನಂ ನಿದ್ದಾನಂ ಕರೋಮೀತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। ಅಥ ವಾ **ನಿದ್ದಾನ**ನ್ತಿ ಛೇದಕಂ ಲಾವಕಂ ಉಪ್ಪಾಟಕನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। ಯಥಾ ತ್ವಂ ದಾಸಂ ವಾ ಕಮ್ಮಕರಂ ವಾ ನಿದ್ದಾನಂ ಕರೋಸಿ, "ನಿದ್ದೇಹಿ ತಿಣಾನೀ"ತಿ ತಿಣಾನಂ ಛೇದಕಂ ಲಾವಕಂ ಉಪ್ಪಾಟಕಂ ಕರೋಸಿ, ಏವಮಹಂ ಸಚ್ಚಂ ಕರೋಮೀತಿ ದಸ್ಸೇತಿ, ಅಥ ವಾ **ಸಚ್ಚ**ನ್ತಿ ದಿಟ್ಠಿಸಚ್ಚಂ। ತಮಹಂ ನಿದ್ದಾನಂ ಕರೋಮಿ, ಛಿನ್ದಿತಬ್ಬಂ ಲುನಿತಬ್ಬಂ ಉಪ್ಪಾಟೇತಬ್ಬಂ ಕರೋಮೀತಿ। ಇತಿ ಇಮೇಸು ದ್ವೀಸು ವಿಕಪ್ಪೇಸು ಉಪಯೋಗೇನೇವತ್ಥೋ ಯುಜ್ಜತಿ।

ಸೋರಚ್ಚಂ ಮೇ ಪಮೋಚನನ್ತಿ ಏತ್ಥ ಯಂ ತಂ "ಕಾಯಿಕೋ ಅವೀತಿಕ್ಕಮೋ ವಾಚಸಿಕೋ ಅವೀತಿಕ್ಕಮೋ"ತಿ ಸೀಲಮೇವ "ಸೋರಚ್ಚ"ನ್ತಿ ವುತ್ತಂ, ನ ತಂ ಅಧಿಪ್ಪೇತಂ। "ಕಾಯಗುತ್ತೋ"ತಿಆದಿನಾ ಹಿ ತಂ ವುತ್ತಮೇವ। ಅರಹತ್ತಫಲಂ ಪನ ಅಧಿಪ್ಪೇತಂ। ತಂ ಹಿ ಸುನ್ದರೇ ನಿಬ್ಬಾನೇ ರತತ್ತಾ "ಸೋರಚ್ಚ"ನ್ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। **ಪಮೋಚನ**ನ್ತಿ ಯೋಗವಿಸ್ಸಜ್ಜನಂ। ಇದಂ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ - ಯಥಾ ತವ ಪಮೋಚನಂ ಪುನಪಿ ಸಾಯನ್ಹೇ ವಾ ದುತಿಯದಿವಸೇ ವಾ ಅನಾಗತಸಂವಚ್ಛರೇ ವಾ ಯೋಜೇತಬ್ಬತೋ ಅಪ್ಪಮೋಚನಮೇವ

ಹೋತಿ, ನ ಮಮ ಏವಂ। ನ ಹಿ ಮಮ ಅನ್ತರಾ ಮೋಚನಂ ನಾಮ ಅತ್ಥಿ। ಅಹಂ ಹಿ ದೀಪಙ್ಕರದಸಬಲಕಾಲತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಪಞ್ಞಾನಙ್ಗಲೇ ವೀರಿಯಬಲಿಬದ್ದೇ ಯೋಜೇತ್ವಾ ಕಪ್ಪಸತಸಹಸ್ಸಾಧಿಕಾನಿ ಚತ್ತಾರಿ ಅಸಙ್ಖ್ಯೇಯ್ಯಾನಿ ಮಹಾಕಸಿಂ ಕಸನ್ತೋ ತಾವ ನ ಮುಞ್ಚಿಂ, ಯಾವ ನ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬೋಧಿಂ ಅಭಿಸಮ್ಬುಜ್ಝಿಂ। ಯದಾ ಚ ಮೇ ಸಬ್ಬಂ ತಂ ಕಾಲಂ ಖೇಪೇತ್ವಾ ಬೋಧಿಮೂಲೇ ಅಪರಾಜಿತಪಲ್ಲಙ್ಕೇ ನಿಸಿನ್ನಸ್ಸ ಸಬ್ಬಗುಣಪರಿವಾರಂ ಅರಹತ್ತಫಲಂ ಉದಪಾದಿ, ತದಾ ಮಯಾ ತಂ ಸಬ್ಬುಸ್ಸುಕ್ಕಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸದ್ಧಿಯಾ ಪಮುತ್ತಂ, ನ ದಾನಿ ಪುನ ಯೋಜೇತಬ್ಬಂ ಭವಿಸ್ಸತೀತಿ। ಏತಮತ್ಥಂ ಸನ್ಧಾಯಾಹ "ಸೋರಚ್ಚಂ ಮೇ ಪಮೋಚನ"ನ್ತಿ।

ವೀರಿಯಂ ಮೇ ಧುರಧೋರಯ್ಹನ್ತಿ ಏತ್ಥ **ವೀರಿಯ**ನ್ತಿ ಕಾಯಿಕಚೇತಸಿಕೋ ವೀರಿಯಾರಮ್ಭೋ। **ಧುರಧೋರಯ್ಹ**ನ್ತಿ ಧುರಾಯಂ ಧೋರಯ್ಹಂ, ಧುರಾವಹನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। ಯಥಾ ಹಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಧುರಾಯಂ ಧೋರಯ್ಹಾಕಡ್ಢಿತಂ ನಙ್ಗಲಂ ಭೂಮಿಘನಂ ಭಿನ್ದತಿ, ಮೂಲಸನ್ತಾನಕಾನಿ ಚ ಪದಾಲೇತಿ, ಏವಂ ಭಗವತೋ ವೀರಿಯಾಕಡ್ಢಿತಂ ಪಞ್ಞಾನಙ್ಗಲಂ ಯಥಾ ವುತ್ತಂ ಘನಂ ಭಿನ್ದತಿ, ಕಿಲೇಸಸನ್ತಾನಕಾನಿ ಚ ಪದಾಲೇತಿ। ತೇನಾಹ "ವೀರಿಯಂ ಮೇ ಧುರಧೋರಯ್ಹ"ನ್ತಿ। ಅಥ ವಾ ಪುರಿಮಧುರಾವಹತ್ತಾ ಧುರಾ, ಮೂಲಧುರಾವಹತ್ತಾ ಧೋರಯ್ಹಾ, ಧುರಾ ಚ ಧೋರಯ್ಹಾ ಚ ಧುರಧೋರಯ್ಹಾ। ಇತಿ ಯಥಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಏಕೇಕಸ್ಮಿಂ ನಙ್ಗಲೇ ಚತುಬಲಿಬದ್ದಪಭೇದಂ ಧುರಧೋರಯ್ಹಂ ವಹನ್ತಂ ಉಪ್ಪನ್ನುಪ್ಪನ್ನಂ ತಿಣಮೂಲಘಾತಞ್ಚೇವ ಸಸ್ಸಸಮ್ಪತ್ತಿಞ್ಚ ಸಾಧೇತಿ, ಏವಂ ಭಗವತೋ ಚತುಸಮ್ಮಪ್ಪಧಾನವೀರಿಯಭೇದಂ ಧುರಧೋರಯ್ಹಂ ವಹನ್ತಂ ಉಪ್ಪನ್ನುಪ್ಪನ್ನಂ ಅಕುಸಲಘಾತಞ್ಚೇವ ಕುಸಲಸಮ್ಪತ್ತಿಞ್ಚ ಸಾಧೇತಿ। ತೇನಾಹ "ವೀರಿಯಂ ಮೇ ಧುರಧೋರಯ್ಹ"ನ್ತಿ।

ಯೋಗಕ್ಖೇಮಾಧಿವಾಹನನ್ತಿ ಏತ್ಥ ಯೋಗೇಹಿ ಖೇಮತ್ತಾ ನಿಬ್ಬಾನಂ ಯೋಗಕ್ಖೇಮಂ ನಾಮ, ತಂ ಅಧಿಕಿಚ್ಚ ವಾಹೀಯತಿ, ಅಭಿಮುಖಂ ವಾ ವಾಹೀಯತೀತಿ ಅಧಿವಾಹನಂ, ಯೋಗಕ್ಖೇಮಸ್ಸ ಅಧಿವಾಹನಂ ಯೋಗಕ್ಖೇಮಾಧಿವಾಹನನ್ತಿ। ಇದಂ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ - ಯಥಾ ತವ ಧುರಧೋರಯ್ಹಂ ಪುರತ್ಥಿಮಾದೀಸು ಅಞ್ಞತರದಿಸಾಭಿಮುಖಂ ವಾಹೀಯತಿ, ತಥಾ ಮಮ ಧುರಧೋರಯ್ಹಂ ನಿಬ್ಬಾನಾಭಿಮುಖಂ ವಾಹೀಯತೀತಿ। ಏವಂ ವಾಹೀಯಮಾನಂವ **ಗಚ್ಛತಿ ಅನಿವತ್ತನ್ತಂ**। ಯಥಾ ತವ ನಙ್ಗಲಂ ವಹನ್ತಂ ಧುರಧೋರಯ್ಹಂ ಖೇತ್ತಕೋಟಿಂ ಪತ್ವಾ ಪುನ ನಿವತ್ತತಿ, ಏವಂ ಅನಿವತ್ತನ್ತಂ ದೀಪಙ್ಕರಕಾಲತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಗಚ್ಛತೇವ। ಯಸ್ಮಾ ವಾ ತೇನ ತೇನ ಮಗ್ಗೇನ ಪಹೀನಾ ಕಿಲೇಸಾ ನ ಪುನಪ್ಪುನಂ ಪಹಾತಬ್ಬಾ ಹೋನ್ತಿ, ಯಥಾ ತವ ನಙ್ಗಲೇನ ಛಿನ್ನಾನಿ ತಿಣಾನಿ ಪುನ ಅಪರಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಛಿನ್ದಿತಬ್ಬಾನಿ ಹೋನ್ತಿ, ತಸ್ಮಾಪಿ ಏವಂ ಪಠಮಮಗ್ಗವಸೇನ ದಿಟ್ಠೇಕಟ್ಠೇ ಕಿಲೇಸೇ, ದುತಿಯವಸೇನ ಓಳಾರಿಕೇ, ತತಿಯವಸೇನ ಅಣುಸಹಗತೇ, ಚತುತ್ಥವಸೇನ ಸಬ್ಬಕಿಲೇಸೇ ಪಜಹನ್ತಂ ಗಚ್ಛತಿ ಅನಿವತ್ತನ್ತಂ। ಅಥ ವಾ **ಗಚ್ಛತಿ ಅನಿವತ್ತ**ನ್ತಿ ನಿವತ್ತನರಹಿತಂ ಹುತ್ವಾ ಗಚ್ಛತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ತ**ನ್ತಿ ತಂ ಧುರಧೋರಯ್ಹಂ। ಏವಮೇತ್ಥ ಅತ್ಥೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ಏವಂ ಗಚ್ಛನ್ತಞ್ಚ ಯಥಾ ತವ ಧುರಧೋರಯ್ಹಂ ನ ತಂ ಠಾನಂ ಗಚ್ಛತಿ, ಯತ್ಥ ಗನ್ತ್ವಾ ಕಸ್ಸಕೋ ಅಸೋಕೋ ವಿರಜೋ ಹುತ್ವಾ ನ ಸೋಚತಿ। ಏತಂ ಪನ ತಂ ಠಾನಂ ಗಚ್ಛತಿ **ಯತ್ಥ ಗನ್ತ್ವಾ ನ ಸೋಚತಿ**। ಯತ್ಥ ಸತಿಪಾಚನೇನ ಏತಂ ವೀರಿಯಧುರಧೋರಯ್ಹಂ ಚೋದೇನ್ತೋ ಗನ್ತ್ವಾ ಮಾದಿಸೋ ಕಸ್ಸಕೋ ಅಸೋಕೋ ವಿರಜೋ ಹುತ್ವಾ ನ ಸೋಚತಿ, ತಂ ಸಬ್ಬಸೋಕಸಲ್ಲಸಮುಗ್ಘಾತಭೂತಂ ನಿಬ್ಬಾನಂ ನಾಮ ಅಸಙ್ಖತಂ ಠಾನಂ ಗಚ್ಛತೀತಿ।

ಇದಾನಿ ನಿಗಮನಂ ಕರೋನ್ತೋ **ಏವಮೇಸಾ ಕಸೀ**ತಿ ಗಾಥಮಾಹ। ತಸ್ಸಾಯಂ ಸಙ್ಖೇಪತ್ಥೋ - ಯಸ್ಸ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಏಸಾ ಸದ್ಧಾಬೀಜಾ ತಪೋವುಟ್ಠಿಯಾ ಅನುಗ್ಗಹಿತಾ ಕಸೀ ಪಞ್ಞಾಮಯಂ ಯುಗನಙ್ಗಲಂ ಹಿರಿಮಯಞ್ಚ ಈಸಂ ಮನೋಮಯೇನ ಯೋತ್ತೇನ ಏಕಾಬದ್ಧಂ ಕತ್ವಾ ಪಞ್ಞಾನಙ್ಗಲೇನ ಸತಿಫಾಲಂ ಆಕೋಟೇತ್ವಾ ಸತಿಪಾಚನಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಕಾಯವಚೀಆಹಾರಗುತ್ತಿಯಾ ಗೋಪೇತ್ವಾ ಸಚ್ಚಂ ನಿದ್ದಾನಂ ಕತ್ವಾ ಸೋರಚ್ಚಪಮೋಚನಂ ವೀರಿಯಧುರಧೋರಯ್ಹಂ ಯೋಗಕ್ಖೇಮಾಭಿಮುಖಂ ಅನಿವತ್ತನ್ತಂ ವಾಹನ್ತೇನ ಕಟ್ಠಾ ಕಸೀ ಕಮ್ಮಪರಿಯೋಸಾನಂ ಚತುಬ್ಬಿಧಂ ಸಾಮಞ್ಞಫಲಂ ಪಾಪಿತಾ, **ಸಾ ಹೋತಿ ಅಮತಪ್ಫಲಾ,** ಸಾ ಏಸಾ ಕಸೀ ಅಮತಪ್ಫಲಾ ಹೋತಿ। ಅಮತಂ ವುಚ್ಚತಿ ನಿಬ್ಬಾನಂ, ನಿಬ್ಬಾನಾನಿಸಂಸಾ ಹೋತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। ಸಾ ಖೋ ಪನೇಸಾ ಕಸೀ ನ ಮಮೇವೇಕಸ್ಸ ಅಮತಪ್ಫಲಾ ಹೋತಿ, ಅಥ ಖೋ ಯೋ ಕೋಚಿ ಖತ್ತಿಯೋ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ವಾ ವೇಸ್ಸೋ ವಾ ಸುದ್ದೋ ವಾ ಗಹಟ್ಠೋ ವಾ ಪಬ್ಬಜಿತೋ ವಾ ಏತಂ ಕಸಿಂ ಕಸತಿ, ಸೋ ಸಬ್ಬೋಪಿ ಏತಂ ಕಸಿತ್ವಾನ ಸಬ್ಬದುಕ್ಖಾ ಪಮುಚ್ಚತೀತಿ।

ಏವಂ ಭಗವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಅರಹತ್ತನಿಕೂಟೇನ ನಿಬ್ಬಾನಪರಿಯೋಸಾನಂ ಕತ್ವಾ ದೇಸನಂ ನಿಟ್ಠಾಪೇಸಿ। ತತೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಗಮ್ಭೀರತ್ಥಂ ದೇಸನಂ ಸುತ್ವಾ - "ಮಮ ಕಸಿಫಲಂ ಭುಞ್ಜಿತ್ವಾ ಪುನಪಿ ದಿವಸೇಯೇವ ಛಾತೋ ಹೋತಿ, ಇಮಸ್ಸ ಪನ ಕಸೀ ಅಮತಪ್ಫಲಾ, ತಸ್ಸ ಫಲಂ ಭುಞ್ಜಿತ್ವಾ ಸಬ್ಬದುಕ್ಖಾ ಪಮುಚ್ಚತೀ"ತಿ ಞತ್ವಾ ಪಸನ್ನೋ ಪಸನ್ನಾಕಾರಂ ಕರೋನ್ತೋ **ಭುಞ್ಜತು ಭವಂ ಗೋತಮೋ**ತಿಆದಿಮಾಹ। ತಂ ಸಬ್ಬಂ ತತೋ ಪರಞ್ಚ ವುತ್ತತ್ಥಮೇವಾತಿ। ಪಠಮಂ।

೨. ಉದಯಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೧೯೮. ದುತಿಯೇ **ಓದನೇನ ಪೂರೇಸೀ**ತಿ ಅತ್ತನೋ ಅತ್ಥಾಯ ಸಮ್ಪಾದಿತೇನ ಸೂಪಬ್ಯಞ್ಜನೇನ ಓದನೇನ ಪೂರೇತ್ವಾ ಅದಾಸಿ। ಭಗವಾ ಕಿರ ಪಚ್ಚೂಸಸಮಯೇ ಲೋಕಂ ಓಲೋಕೇನ್ತೋವ ತಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ದಿಸ್ವಾ, ಪಾತೋವ ಸರೀರಪಟಿಜಗ್ಗನಂ ಕತ್ವಾ, ಗನ್ಧಕುಟಿಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ, ದ್ವಾರಂ ಪಿಧಾಯ, ನಿಸಿನ್ನೋ ತಸ್ಸ ಭೋಜನಂ ಉಪಸಂಹರಿಯಮಾನಂ ದಿಸ್ವಾ, ಏಕಕೋವ ಪತ್ತಂ ಅಂಸಕೂಟೇ ಲಗ್ಗೇತ್ವಾ, ಗನ್ಧಕುಟಿತೋ ನಿಕ್ಖಮ್ಮ, ನಗರದ್ವಾರೇ ಪತ್ತಂ ನೀಹರಿತ್ವಾ, ಅನ್ತೋನಗರಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ, ಪಟಿಪಾಟಿಯಾ ಗಚ್ಛನ್ತೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ದ್ವಾರಕೋಟ್ಠಕೇ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಭಗವನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ, ಅತ್ತನೋ ಸಜ್ಜಿತಂ ಭೋಜನಂ ಅದಾಸಿ। ತಂ ಸನ್ಧಾಯೇತಂ ವುತ್ತಂ। **ದುತಿಯಮ್ಪೀ**ತಿ ದುತಿಯದಿವಸೇಪಿ। **ತತಿಯಮ್ಪೀ**ತಿ ತತಿಯದಿವಸೇಪಿ। ತಾನಿ ಕಿರ ತೀಣಿ ದಿವಸಾನಿ ನಿರನ್ತರಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಘರದ್ವಾರಂ ಗಚ್ಛನ್ತಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಅನ್ತರಾ ಅಞ್ಞೋ ಕೋಚಿ ಉಟ್ಠಾಯ ಪತ್ತಂ ಗಹೇತುಂ ಸಮತ್ಥೋ ನಾಮ ನಾಹೋಸಿ, ಮಹಾಜನೋ ಓಲೋಕೇನ್ತೋವ ಅಟ್ಠಾಸಿ।

ಏತದವೋಚಾತಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ತೀಣಿ ದಿವಸಾನಿ ಪತ್ತಂ ಪೂರೇತ್ವಾ ದೇನ್ತೋಪಿ ನ ಸದ್ಧಾಯ ಅದಾಸಿ, "ಘರದ್ವಾರಂ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಠಿತಸ್ಸ ಪಬ್ಬಜಿತಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖಾಮತ್ತಮ್ಪಿ ಅದತ್ವಾ ಭುಞ್ಜತೀ"ತಿ ಉಪಾರಮ್ಭಭಯೇನ ಅದಾಸಿ। ದದನ್ತೋ ಚ ದ್ವೇ ದಿವಸಾನಿ ದತ್ವಾ ಕಿಞ್ಚಿ ಅವತ್ವಾವ ನಿವತ್ತೋ। ಭಗವಾಪಿ ಕಿಞ್ಚಿ ಅವತ್ವಾವ ಪಕ್ಕನ್ತೋ। ತತಿಯದಿವಸೇ ಪನ ಅಧಿವಾಸೇತುಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತೋ ಏತಂ "ಪಕಟ್ಠಕೋ"ತಿಆದಿವಚನಂ ಅವೋಚ। ಭಗವಾಪಿ ಏತಂ ವಚನಂ ನಿಚ್ಛಾರಾಪನತ್ಥಮೇವ ಯಾವ ತತಿಯಮಗಮಾಸಿ। ತತ್ಥ **ಪಕಟ್ಠಕೋ**ತಿ ರಸಗಿದ್ಧೋ।

ಪುನಪ್ಪುನಂ ಚೇವ ವಪನ್ತಿ ಬೀಜನ್ತಿ ಸತ್ಥಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ವಚನಂ ಸುತ್ವಾ, "ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ತ್ವಂ ತೀಣಿ ದಿವಸಾನಿ ಪಿಣ್ಡಪಾತಂ ದತ್ವಾ ಓಸಕ್ಕಸಿ, ಪುನಪ್ಪುನಂ ಕಾತಬ್ಬಾ ನಾಮ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ ಸೋಳಸ ಧಮ್ಮಾ"ತಿ ವತ್ವಾ ತೇ ಧಮ್ಮೇ ದಸ್ಸೇತುಂ ಇಮಂ ದೇಸನಂ ಆರಭಿ। ತತ್ಥ **ಪುನಪ್ಪುನಂ ಚೇವ ವಪನ್ತೀ**ತಿ ಏಕಸ್ಮಿಂ ಸಸ್ಸವಾರೇ ವುತ್ತಂ "ಅಲಮೇತ್ತಾವತಾ"ತಿ ಅನೋಸಕ್ಕಿತ್ವಾ ಅಪರಾಪರೇಸುಪಿ ಸಸ್ಸವಾರೇಸು ಚ ವಪನ್ತಿಯೇವ। **ಪುನಪ್ಪುನಂ ವಸ್ಸತೀ**ತಿ ನ ಏಕದಿವಸಂ ವಸ್ಸಿತ್ವಾ ತಿಟ್ಠತಿ, ಪುನಪ್ಪುನದಿವಸೇಸುಪಿ ಪುನಪ್ಪುನಸಂವಚ್ಛರೇಸುಪಿ ವಸ್ಸತಿಯೇವ, ಏವಂ ಜನಪದಾ ಇದ್ಧಾ ಹೋನ್ತಿ। ಏತೇನುಪಾಯೇನ ಸಬ್ಬತ್ಥ ನಯೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

ಯಾಚಕಾತಿ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಪದೇ ಸತ್ಥಾ ದೇಸನಾಕುಸಲತಾಯ ಅತ್ತಾನಮ್ಪಿ ಪಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ದಸ್ಸೇತಿ। **ಖೀರನಿಕಾ**ತಿ ಖೀರಕಾರಕಾ ಗೋದೋಹಕಾ। ನ ಹಿ ತೇ ಏಕವಾರಮೇವ ಥನಂ ಅಞ್ಛನ್ತಿ, ಪುನಪ್ಪುನಂ ಅಞ್ಛನ್ತಾ ಧೇನುಂ ದುಹನ್ತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಕಿಲಮತಿ ಫನ್ದತಿ ಚಾ**ತಿ ಅಯಂ ಸತ್ತೋ ತೇನ ಇರಿಯಾಪಥೇನ ಕಿಲಮತಿ ಚೇವ ಫನ್ದತಿ ಚ। **ಗಬ್ಭ**ನ್ತಿ ಸೋಣಸಿಙ್ಗಾಲಾದೀನಮ್ಪಿ ತಿರಚ್ಛಾನಗತಾನಂ ಕುಚ್ಛಿಂ। **ಸಿವಥಿಕ**ನ್ತಿ ಸುಸಾನಂ, ಮತಂ ಮತಂ ಸತ್ತಂ ತತ್ಥ ಪುನಪ್ಪುನಂ ಹರನ್ತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಮಗ್ಗಞ್ಚ ಲದ್ಧಾ ಅಪುನಬ್ಭವಾಯಾ**ತಿ ಅಪುನಬ್ಭವಾಯ ಮಗ್ಗೋ ನಾಮ ನಿಬ್ಬಾನಂ, ತಂ ಲಭಿತ್ವಾತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಏವಂ ವುತ್ತೇತಿ ಏವಂ ಭಗವತಾ ಅನ್ತರವೀಥಿಯಂ ಠತ್ವಾವ ಸೋಳಸ ಪುನಪ್ಪುನಧಮ್ಮೇ ದೇಸೇನ್ತೇನ ವುತ್ತೇ। **ಏತದವೋಚಾ**ತಿ ದೇಸನಾಪರಿಯೋಸಾನೇ ಪಸನ್ನೋ ಸದ್ಧಿಂ ಪುತ್ತದಾರಮಿತ್ತಞಾತಿವಗ್ಗೇನ ಭಗವತೋ ಪಾದೇ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಏತಂ "ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಂ ಭೋ"ತಿಆದಿವಚನಂ ಅವೋಚ। ದುತಿಯಂ।

೩. ದೇವಹಿತಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೧೯೯. ತತಿಯೇ **ವಾತೇಹೀ**ತಿ ಉದರವಾತೇಹಿ। ಭಗವತೋ ಕಿರ ಛಬ್ಬಸ್ಸಾನಿ ದುಕ್ಕರಕಾರಿಕಂ ಕರೋನ್ತಸ್ಸ ಪಸತಮುಗ್ಗಯೂಸಾದೀನಿ ಆಹಾರಯತೋ ದುಬ್ಭೋಜನೇನ ಚೇವ ದುಕ್ಖಸೇಯ್ಯಾಯ ಚ ಉದರವಾತೋ ಕುಪ್ಪಿ। ಅಪರಭಾಗೇ ಸಮ್ಬೋಧಿಂ ಪತ್ವಾ ಪಣೀತಭೋಜನಂ ಭುಞ್ಜನ್ತಸ್ಸಾಪಿ ಅನ್ತರನ್ತರಾ ಸೋ ಆಬಾಧೋ ಅತ್ತಾನಂ ದಸ್ಸೇತಿಯೇವ। ತಂ ಸನ್ಧಾಯೇತಂ ವುತ್ತಂ। **ಉಪಟ್ಠಾಕೋ ಹೋತೀ**ತಿ ಪಠಮಬೋಧಿಯಂ ಅನಿಬದ್ಧುಪಟ್ಠಾಕಕಾಲೇ ಉಪಟ್ಠಾಕೋ ಹೋತಿ। ತಸ್ಮಿಂ ಕಿರ ಕಾಲೇ ಸತ್ಥುಅಸೀತಿಮಹಾಥೇರೇಸು ಉಪಟ್ಠಾಕೋ ಅಭೂತಪುಬ್ಬೋ ನಾಮ ನತ್ಥಿ। ನಾಗಸಮಾಲೋ ಉಪವಾನೋ ಸುನಕ್ಖತ್ತೋ ಚುನ್ದೋ ಸಮಣುದ್ದೇಸೋ ಸಾಗತೋ ಬೋಧಿ ಮೇಘಿಯೋತಿ ಇಮೇ ಪನ ಪಾಳಿಯಂ ಆಗತುಪಟ್ಠಾಕಾ। ಇಮಸ್ಮಿಂ ಪನ ಕಾಲೇ ಉಪವಾನತ್ಥೇರೋ ಪಾತೋವ ಉಟ್ಠಾಯ ಪರಿವೇಣಸಮ್ಮಜ್ಜನಂ ದನ್ತಕಟ್ಠದಾನಂ ನ್ಹಾನೋದಕಪರಿಯಾದನಂ ಪತ್ತಚೀವರಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಅನುಗಮನನ್ತಿ ಸಬ್ಬಂ ಭಗವತೋ ಉಪಟ್ಠಾನಮಕಾಸಿ। **ಉಪಸಙ್ಕಮೀ**ತಿ ಪಠಮಬೋಧಿಯಂ ಕಿರ ವೀಸತಿ ವಸ್ಸಾನಿ ನಿದ್ಧೂಮಂ ಅರಞ್ಞಮೇವ ಹೋತಿ, ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಸ್ಸ ಉದಕತಾಪನಮ್ಪಿ ನ ಭಗವತಾ ಅನುಞ್ಞಾತಂ। ಸೋ ಚ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಉದ್ಧನಪಾಳಿಂ ಬನ್ಧಾಪೇತ್ವಾ ಮಹಾಚಾಟಿಯೋ ಉದ್ಧನಮಾರೋಪೇತ್ವಾ ಉಣ್ಹೋದಕಂ ಕಾರೇತ್ವಾ, ನ್ಹಾನೀಯಚುಣ್ಣಾದೀಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ತಂ ವಿಕ್ಕಿಣನ್ತೋ ಜೀವಿಕಂ ಕಪ್ಪೇತಿ। ನ್ಹಾಯಿತುಕಾಮಾ ತತ್ಥ ಗನ್ತ್ವಾ ಮೂಲಂ ದತ್ವಾ ನ್ಹಾಯಿತ್ವಾ ಗನ್ಧೇ ವಿಲಿಮ್ಪಿತ್ವಾ ಮಾಲಂ ಪಿಳನ್ಧಿತ್ವಾ ಪಕ್ಕಮನ್ತಿ। ತಸ್ಮಾ ಥೇರೋ ತತ್ಥ ಉಪಸಙ್ಕಮಿ।

ಕಿಂ ಪತ್ಥಯಾನೋತಿ ಕಿಂ ಇಚ್ಛನ್ತೋ। **ಕಿಂ ಏಸ**ನ್ತಿ ಕಿಂ ಗವೇಸನ್ತೋ। **ಪೂಜಿತೋ ಪೂಜನೇಯ್ಯಾನ**ನ್ತಿ ಇದಂ ಥೇರೋ ದಸಬಲಸ್ಸ ವಣ್ಣಂ ಕಥೇತುಮಾರಭಿ। ಗಿಲಾನಭೇಸಜ್ಜತ್ಥಂ ಗತೇನ ಕಿರ ಗಿಲಾನಸ್ಸ ವಣ್ಣೋ ಕಥೇತಬ್ಬೋತಿ ವತ್ತಮೇತಂ। ವಣ್ಣಂ ಹಿ ಸುತ್ವಾ ಮನುಸ್ಸಾ ಸಕ್ಕಚ್ಚಂ ಭೇಸಜ್ಜಂ ದಾತಬ್ಬಂ ಮಞ್ಞನ್ತಿ। ಸಪ್ಪಾಯಭೇಸಜ್ಜಂ ಲದ್ಧಾ ಗಿಲಾನೋ ಖಿಪ್ಪಮೇವ ವುಟ್ಠಾತಿ। ಕಥೇನ್ತೇನ ಚ ಝಾನವಿಮೋಕ್ಖಸಮಾಪತ್ತಿಮಗ್ಗಫಲಾನಿ ಆರಬ್ಭ ಕಥೇತುಂ ನ ವಟ್ಟತಿ। "ಸೀಲವಾ ಲಜ್ಜೀ ಕುಕ್ಕುಚ್ಚಕೋ ಬಹುಸ್ಸುತೋ ಆಗಮಧರೋ ವಂಸಾನುರಕ್ಖಕೋ"ತಿ ಏವಂ ಪನ ಆಗಮನೀಯಪಟಿಪದಂಯೇವ ಕಥೇತುಂ ವಟ್ಟತಿ। **ಪೂಜನೇಯ್ಯಾನ**ನ್ತಿ ಅಸೀತಿಮಹಾಥೇರಾ ಸದೇವಕೇನ ಲೋಕೇನ ಪೂಜೇತಬ್ಬಾತಿ ಪೂಜನೇಯ್ಯಾ। ತೇಯೇವ ಸಕ್ಕಾತಬ್ಬಾತಿ **ಸಕ್ಕರೇಯ್ಯಾ**। ತೇಸಂಯೇವ ಅಪಚಿತಿ ಕತ್ತಬ್ಬಾತಿ **ಅಪಚೇಯ್ಯಾ**। ಭಗವಾ ತೇಸಂ ಪೂಜಿತೋ ಸಕ್ಕತೋ ಅಪಚಿತೋ ಚ, ಇಚ್ಚಸ್ಸ ತಂ ಗುಣಂ ಪಕಾಸೇನ್ತೋ ಥೇರೋ ಏವಮಾಹ। **ಹಾತವೇ**ತಿ ಹರಿತುಂ।

ಫಾಣಿತಸ್ಸ ಚ ಪುಟನ್ತಿ ಮಹನ್ತಂ ನಿಚ್ಛಾರಿಕಂ ಗುಳಪಿಣ್ಡಂ। ಸೋ ಕಿರ "ಕಿಂ ಸಮಣಸ್ಸ ಗೋತಮಸ್ಸ ಅಫಾಸುಕ"ನ್ತಿ? ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ, "ಉದರವಾತೋ"ತಿ ಸುತ್ವಾ, "ತೇನ ಹಿ ಮಯಮೇತ್ಥ ಭೇಸಜ್ಜಂ ಜಾನಾಮ, ಇತೋ ಥೋಕೇನ ಉದಕೇನ ಇದಂ ಫಾಣಿತಂ ಆಲೋಳೇತ್ವಾ ನ್ಹಾನಪರಿಯೋಸಾನೇ ಪಾತುಂ ದೇಥ, ಇತಿ ಉಣ್ಹೋದಕೇನ ಬಹಿ ಪರಿಸೇದೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಇಮಿನಾ ಅನ್ತೋತಿ ಏವಂ ಸಮಣಸ್ಸ ಗೋತಮಸ್ಸ ಫಾಸುಕಂ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ವತ್ವಾ ಥೇರಸ್ಸ ಪತ್ತೇ ಪಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಅದಾಸಿ।

ಉಪಸಙ್ಕಮೀತಿ ತಸ್ಮಿಂ ಕಿರ ಆಬಾಧೇ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸದ್ಧೇ "ದೇವಹಿತೇನ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಭೇಸಜ್ಜಂ ದಿನ್ನಂ, ತೇನೇವ ರೋಗೋ ವೂಪಸನ್ತೋ, ಅಹೋ ದಾನಂ ಪರಮದಾನಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸಾ"ತಿ ಕಥಾ ವಿತ್ಥಾರಿತಾ ಜಾತಾ। ತಂ ಸುತ್ವಾ ಕಿತ್ತಿಕಾಮೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ "ಏತ್ತಕೇನಪಿ ತಾವ ಮೇ ಅಯಂ ಕಿತ್ತಿಸದ್ದೋ ಅಬ್ಭುಗ್ಗತೋ"ತಿ ಸೋಮನಸ್ಸಜಾತೋ ಅತ್ತನಾ ಕತಭಾವಂ ಜಾನಾಪೇತುಕಾಮೋ ತಾವತಕೇನೇವ ದಸಬಲೇ ವಿಸ್ಸಾಸಂ ಆಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ಉಪಸಙ್ಕಮಿ।

ದಜ್ಜಾತಿ ದದೇಯ್ಯ। **ಕಥಂ ಹಿ ಯಜಮಾನಸ್ಸಾ**ತಿ ಕೇನ ಕಾರಣೇನ ಯಜನ್ತಸ್ಸ। **ಇಜ್ಝತೀ**ತಿ ಸಮಿಜ್ಝತಿ ಮಹಪ್ಫಲೋ ಹೋತಿ। **ಯೋವೇದೀ**ತಿ ಯೋ ಅವೇದಿ ಅಞ್ಞಾಸಿ, ವಿದಿತಂ ಪಾಕಟಮಕಾಸಿ "ಯೋವೇತೀ"ತಿಪಿ ಪಾಠೋ, ಯೋ ಅವೇತಿ ಜಾನಾತೀತಿ

ಅತ್ಥೋ। **ಪಸ್ಸತೀತಿ** ದಿಬ್ಬಚಕ್ಖುನಾ ಪಸ್ಸತಿ। **ಜಾತಿಕ್ಖಯನ್ತಿ** ಅರಹತ್ತಂ। **ಅಭಿಞ್ಞಾವೋಸಿತೋತಿ** ಜಾನಿತ್ವಾ ವೋಸಿತೋ ವೋಸಾನಂ ಕತಕಿಚ್ಚತಂ ಪತ್ತೋ। **ಏವಂ ಹಿ ಯಜಮಾನಸ್ಸಾತಿ** ಇಮಿನಾ ಖೀಣಾಸವೇ ಯಜನಾಕಾರೇನ ಯಜನ್ತಸ್ಸ। ತತಿಯಂ।

೪. ಮಹಾಸಾಲಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೧೦೦. ಚತುತ್ಥೇ **ಲೂಖೋ ಲೂಖಪಾವುರಣೋತಿ** ಜಿಣ್ಣೋ ಜಿಣ್ಣಪಾವುರಣೋ। **ಉಪಸಙ್ಕಮೀತಿ** ಕಸ್ಮಾ ಉಪಸಙ್ಕಮಿ? ತಸ್ಸ ಕಿರ ಘರೇ ಅಟ್ಠಸತಸಹಸ್ಸಧನಂ ಅಹೋಸಿ। ಸೋ ಚತುನ್ನಂ ಪುತ್ತಾನಂ ಆವಾಹಂ ಕತ್ವಾ ಚತ್ತಾರಿ ಸತಸಹಸ್ಸಾನಿ ಅದಾಸಿ । ಅಥಸ್ಸ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಯಾ ಕಾಲಙ್ಕತಾಯ ಪುತ್ತಾ ಸಮ್ಮನ್ತಯಿಂಸು - "ಸಚೇ ಅಞ್ಞಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಂ ಆನೇಸ್ಸತಿ, ತಸ್ಸಾ ಕುಚ್ಛಿಯಂ ನಿಬ್ಬತ್ತವಸೇನ ಕುಲಂ ಭಿಜ್ಜಿಸ್ಸತಿ। ಹನ್ದ ನಂ ಮಯಂ ಸಙ್ಗಣ್ಹಾಮಾ"ತಿ। ತೇ ಚತ್ತಾರೋಪಿ ಪಣೀತೇಹಿ ಘಾಸಚ್ಛಾದನಾದೀಹಿ ಉಪಟ್ಠಹನ್ತಾ ಹತ್ಥಪಾದಸಮ್ಬಾಹನಾದೀನಿ ಕರೋನ್ತಾ ಸಙ್ಗಣ್ಹಿತ್ವಾ ಏಕದಿವಸಂ ದಿವಾ ನಿದ್ದಾಯಿತ್ವಾ ವುಟ್ಠಿತಸ್ಸ ಹತ್ಥಪಾದೇ ಸಮ್ಬಾಹಮಾನಾ ಪಾಟಿಯೇಕ್ಕಂ ಘರಾವಾಸೇ ಆದೀನವಂ ವತ್ವಾ - "ಮಯಂ ತುಮ್ಹೇ ಇಮಿನಾ ನೀಹಾರೇನ ಯಾವಜೀವಂ ಉಪಟ್ಠಹಿಸ್ಸಾಮ, ಸೇಸಧನಮ್ಪಿ ನೋ ದೇಥಾ"ತಿ ಯಾಚಿಂಸು। ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಪುನ ಏಕೇಕಸ್ಸ ಸತಸಹಸ್ಸಂ ಸತಸಹಸ್ಸಂ ದತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ನಿವತ್ಥಪಾರುಪನಮತ್ತಂ ಠಪೇತ್ವಾ ಸಬ್ಬಂ ಉಪಭೋಗಪರಿಭೋಗಂ ಚತ್ತಾರೋ ಕೋಟ್ಠಾಸೇ ಕತ್ವಾ ನಿಯ್ಯಾದೇಸಿ। ತಂ ಜೇಟ್ಠಪುತ್ತೋ ಕತಿಪಾಹಂ ಉಪಟ್ಠಹಿ।

ಅಥ ನಂ ಏಕದಿವಸಂ ನ್ಹತ್ವಾ ಆಗಚ್ಛನ್ತಂ ದ್ವಾರಕೋಟ್ಠಕೇ ಠತ್ವಾ ಸುಣ್ಹಾ ಏವಮಾಹ - "ಕಿಂ ತಯಾ ಜೇಟ್ಠಪುತ್ತಸ್ಸ ಸತಂ ವಾ ಸಹಸ್ಸಂ ವಾ ಅತಿರೇಕಂ ದಿನ್ನಮತ್ಥಿ? ನನು ಸಬ್ಬೇಸಂ ದ್ವೇ ದ್ವೇ ಸತಸಹಸ್ಸಾನಿ ದಿನ್ನಾನಿ, ಕಿಂ ಸೇಸಪುತ್ತಾನಂ ಘರಸ್ಸ ಮಗ್ಗಂ ನ ಜಾನಾಸೀ"ತಿ? ಸೋ "ನಸ್ಸ ವಸಲೀ"ತಿ ಕುಜ್ಝಿತ್ವಾ ಅಞ್ಞಸ್ಸ ಘರಂ ಅಗಮಾಸಿ, ತತೋಪಿ ಕತಿಪಾಹಚ್ಚಯೇನ ಇಮಿನಾವ ಉಪಾಯೇನ ಪಲಾಪಿತೋ ಅಞ್ಞಸ್ಸಾತಿ ಏವಂ ಏಕಘರೇಪಿ ಪವೇಸನಂ ಅಲಭಮಾನೋ ಪಣ್ಡರಙ್ಗಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖಾಯ ಚರನ್ತೋ ಕಾಲಾನಮಚ್ಚಯೇನ ಜರಾಜಿಣ್ಣೋ ದುಬ್ಭೋಜನದುಕ್ಖಸೇಯ್ಯಾಹಿ ಮಿಲಾತಸರೀರೋ ಭಿಕ್ಖಾಚಾರತೋ ಆಗಮ್ಮ, ಪೀಠಕಾಯ ನಿಪನ್ನೋ ನಿದ್ದಂ ಓಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ವುಟ್ಠಾಯ ನಿಸಿನ್ನೋ ಅತ್ತಾನಂ ಓಲೋಕೇತ್ವಾ ಪುತ್ತೇಸು ಪತಿಟ್ಠಂ ಅಪಸ್ಸನ್ತೋ ಚಿನ್ತೇಸಿ - "ಸಮಣೋ ಕಿರ ಗೋತಮೋ ಅಬ್ಭಾಕುಟಿಕೋ ಉತ್ತಾನಮುಖೋ ಸುಖಸಮ್ಭಾಸೋ ಪಟಿಸನ್ಥಾರಕುಸಲೋ, ಸಕ್ಕಾ ಸಮಣಂ ಗೋತಮಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಪಟಿಸನ್ಥಾರಂ ಲಭಿತು"ನ್ತಿ ನಿವಾಸನಪಾವುರಣಂ ಸಣ್ಠಪೇತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖಾಭಾಜನಮಾದಾಯ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ।

ದಾರೇಹಿ ಸಂಪುಚ್ಛ ಘರಾ ನಿಕ್ಖಾಮೇನ್ತೀತಿ ಸಬ್ಬಂ ಮಮ ಸನ್ತಕಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಮಯ್ಹಂ ನಿದ್ಧನಭಾವಂ ಞತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಭರಿಯಾಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಮನ್ತಯಿತ್ವಾ ಮಂ ಘರಾ ನಿಕ್ಕಡ್ಢಾಪೇನ್ತಿ।

ನನ್ದಿಸ್ಸನ್ತಿ ನನ್ದಿಜಾತೋ ತುಟ್ಠೋ ಪಮುದಿತೋ ಅಹೋಸಿಂ। **ಭವಮಿಚ್ಛಿಸನ್ತಿ** ವುಡ್ಢಿಂ ಪತ್ಥಯಿಂ। **ಸಾವ ವಾರೇನ್ತಿ ಸೂಕರನ್ತಿ** ಯಥಾ ಸುನಖಾ ವಗ್ಗವಗ್ಗಾ ಹುತ್ವಾ ಭುಸ್ಸನ್ತಾ ಭುಸ್ಸನ್ತಾ ಸೂಕರಂ ವಾರೇನ್ತಿ, ಪುನಪ್ಪುನಂ ಮಹಾರವಂ ರವಾಪೇನ್ತಿ, ಏವಂ ದಾರೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಮಂ ಬಹುಂ ವತ್ವಾ ವಿರವನ್ತಂ ಪಲಾಪೇನ್ತೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಅಸನ್ತಾತಿ ಅಸಪ್ಪುರಿಸಾ। **ಜಮ್ಮಾತಿ** ಲಾಮಕಾ। **ಭಾಸರೇತಿ** ಭಾಸನ್ತಿ। **ಪುತ್ತರೂಪೇನಾತಿ** ಪುತ್ತವೇಸೇನ। **ವಯೋಗತನ್ತಿ** ತಯೋ ವಯೇ ಗತಂ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಂ ಪಚ್ಛಿಮವಯೇ ಠಿತಂ ಮಂ। **ಜಹನ್ತೀತಿ** ಪರಿಚ್ಚಜನ್ತಿ।

ನಿಬ್ಭೋಗೋತಿ ನಿಪ್ಪರಿಭೋಗೋ। **ಖಾದನಾ ಅಪನೀಯತೀತಿ** ಅಸ್ಸೋ ಹಿ ಯಾವದೇವ ತರುಣೋ ಹೋತಿ ಜವಸಮ್ಪನ್ನೋ, ತಾವಸ್ಸ ನಾನಾರಸಂ ಖಾದನಂ ದದನ್ತಿ, ಜಿಣ್ಣಂ ನಿಬ್ಭೋಗಂ ತತೋ ಅಪನೇನ್ತಿ, ಅನ್ತಿಮವಯೇ ತಂ ವತ್ತಂ ನ ಲಭತಿ, ಗಾವೀಹಿ

ಸದ್ಧಿಂ ಅಟವಿಯಂ ಸುಕ್ಖತಿಣಾನಿ ಖಾದನ್ತೋ ಚರತಿ। ಯಥಾ ಸೋ ಅಸ್ಸೋ, ಏವಂ ಜಿಣ್ಣಕಾಲೇ ವಿಲುತ್ತಸಬ್ಬಧನತ್ತಾ ನಿಬ್ಭೋಗೋ ಮಾದಿಸೋಪಿ ಬಾಲಕಾನಂ ಪಿತಾ ಥೇರೋ ಪರಘರೇಸು ಭಿಕ್ಖತಿ।

ಯಞ್ಚೇತಿ ನಿಪಾತೋ। ಇದಂ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ - ಯೇ ಮಮ ಪುತ್ತಾ ಅನಸ್ಸವಾ ಅಪ್ಪತಿಸ್ಸಾ ಅವಸವತ್ತಿನೋ, ತೇಹಿ ದಣ್ಡೋವ ಕಿರ ಸೇಯ್ಯೋ ಸುನ್ದರತರೋತಿ। ಇದಾನಿಸ್ಸ ಸೇಯ್ಯಭಾವಂ ದಸ್ಸೇತುಂ **ಚಣ್ಡಮ್ಪಿ ಗೋಣ**ನ್ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ।

ಪುರೇ ಹೋತೀತಿ ಅಗ್ಗತೋ ಹೋತಿ, ತಂ ಪುರತೋ ಕತ್ವಾ ಗನ್ತುಂ ಸುಖಂ ಹೋತೀತಿ ಅತ್ಥೋ । **ಗಾಧಮೇಧತೀ**ತಿ ಉದಕಂ ಓತರಣಕಾಲೇ ಗಮ್ಭೀರೇ ಉದಕೇ ಪತಿಟ್ಠಂ ಲಭತಿ।

ಪರಿಯಾಪುಣಿತ್ವಾತಿ ಉಗ್ಗಣ್ಹಿತ್ವಾ ವಾ ವಾಚುಗ್ಗತಾ ಕತ್ವಾ। **ಸನ್ನಿಸಿನ್ನೇಸೂ**ತಿ ತಥಾರೂಪೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಂ ಸಮಾಗಮದಿವಸೇ ಸಬ್ಬಾಲಙ್ಕಾರಪಟಿಮಣ್ಡಿತೇಸು ಪುತ್ತೇಸು ತಂ ಸಭಂ ಓಗಾಹೇತ್ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಂ ಮಜ್ಝೇ ಮಹಾರಹೇ ಆಸನೇ ನಿಸಿನ್ನೇಸು। **ಅಭಾಸೀ**ತಿ 'ಅಯಂ ಮೇ ಕಾಲೋ'ತಿ ಸಭಾಯ ಮಜ್ಝೇ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಹತ್ಥಂ ಉಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ , "ಭೋ ಅಹಂ ತುಮ್ಹಾಕಂ ಗಾಥಾ ಭಾಸಿತುಕಾಮೋ, ಭಾಸಿತೇ ಸುಣಿಸ್ಸಥಾ"ತಿ ವತ್ವಾ - "ಭಾಸ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಸುಣೋಮಾ"ತಿ ವುತ್ತೋ ಠಿತಕೋವ ಅಭಾಸಿ। "ತೇನ ಚ ಸಮಯೇನ ಮನುಸ್ಸಾನಂ ವತ್ತಂ ಹೋತಿ ಯೋ ಮಾತಾಪಿತೂನಂ ಸನ್ತಕಂ ಖಾದನ್ತೋ ಮಾತಾಪಿತರೋ ನ ಪೋಸೇತಿ, ಸೋ ಮಾರೇತಬ್ಬೋ"ತಿ। ತಸ್ಮಾ ತೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಪುತ್ತಾ ಪಿತುಪಾದೇಸು ನಿಪತಿತ್ವಾ "ಜೀವಿತಂ ನೋ ತಾತ, ದೇಹೀ"ತಿ ಯಾಚಿಂಸು। ಸೋ ಪಿತುಹದಯಸ್ಸ ಪುತ್ತಾನಂ ಮುದುತ್ತಾ "ಮಾ ಮೇ, ಭೋ, ಬಾಲಕೇ ವಿನಾಸಯಿತ್ಥ, ಪೋಸಿಸ್ಸನ್ತಿ ಮ"ನ್ತಿ ಆಹ।

ಅಥಸ್ಸ ಪುತ್ತೇ ಮನುಸ್ಸಾ ಆಹಂಸು - "ಸಚೇ, ಭೋ, ಅಜ್ಜ ಪಟ್ಠಾಯ ಪಿತರಂ ನ ಸಮ್ಮಾ ಪಟಿಜಗ್ಗಿಸ್ಸಥ, ಘಾತೇಸ್ಸಾಮ ವೋ"ತಿ। ತೇ ಭೀತಾ ಘರಂ ನೇತ್ವಾ ಪಟಿಜಗ್ಗಿಂಸು। ತಂ ದಸ್ಸೇತುಂ **ಅಥ ಖೋ ನಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಮಹಾಸಾಲ**ನ್ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ। ತತ್ಥ **ನೇತ್ವಾ**ತಿ ಪೀಠೇ ನಿಸೀದಾಪೇತ್ವಾ ಸಯಂ ಉಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ನಯಿಂಸು। **ನ್ಹಾಪೇತ್ವಾ**ತಿ ಸರೀರಂ ತೇಲೇನ ಅಬ್ಭಞ್ಜಿತ್ವಾ ಉಬ್ಬಟ್ಟೇತ್ವಾ ಗನ್ಧಚುಣ್ಣಾದೀಹಿ ನ್ಹಾಪೇಸುಂ। ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಯೋಪಿ ಪಕ್ಕೋಸಾಪೇತ್ವಾ, "ಅಜ್ಜ ಪಟ್ಠಾಯ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಪಿತರಂ ಸಮ್ಮಾ ಪಟಿಜಗ್ಗಥ। ಸಚೇ ಪಮಾದಂ ಆಪಜ್ಜಿಸ್ಸಥ, ಘರತೋ ವೋ ನಿಕ್ಕಡ್ಢಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ವತ್ವಾ, ಪಣೀತಭೋಜನಂ ಭೋಜೇಸುಂ।

ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಸುಭೋಜನಞ್ಚ ಸುಖಸೇಯ್ಯಞ್ಚ ಆಗಮ್ಮ ಕತಿಪಾಹಚ್ಚಯೇನ ಸಞ್ಜಾತಬಲೋ ಪೀಣಿತಿನ್ದ್ರಿಯೋ ಅತ್ತಭಾವಂ ಓಲೋಕೇತ್ವಾ, "ಅಯಂ ಮೇ ಸಮ್ಪತ್ತಿ ಸಮಣಂ ಗೋತಮಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಲದ್ಧಾ"ತಿ ಪಣ್ಣಾಕಾರಂ ಆದಾಯ ಭಗವತೋ ಸನ್ತಿಕಂ ಅಗಮಾಸಿ। ತಂ ದಸ್ಸೇತುಂ **ಅಥ ಖೋ ಸೋ**ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ। ತತ್ಥ **ಏತದವೋಚಾ**ತಿ ದುಸ್ಸಯುಗಂ ಪಾದಮೂಲೇ ಠಪೇತ್ವಾ ಏತಂ ಅವೋಚ। ಸರಣಗಮನಾವಸಾನೇ ಚಾಪಿ ಭಗವನ್ತಂ ಏವಮಾಹ - "ಭೋ ಗೋತಮ, ಮಯ್ಹಂ ಪುತ್ತೇಹಿ ಚತ್ತಾರಿ ಧುರಭತ್ತಾನಿ ದಿನ್ನಾನಿ , ತತೋ ಅಹಂ ದ್ವೇ ತುಮ್ಹಾಕಂ ದಮ್ಮಿ, ದ್ವೇ ಸಯಂ ಪರಿಭುಞ್ಜಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। ಕಲ್ಯಾಣಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಪಾಟಿಯೇಕ್ಕಂ ಪನ ಮಾ ನಿಯ್ಯಾದೇಹಿ, ಅಮ್ಹಾಕಂ ರುಚ್ಚನಟ್ಠಾನಮೇವ ಗಮಿಸ್ಸಾಮಾತಿ। "ಏವಂ, ಭೋ"ತಿ ಖೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಭಗವನ್ತಂ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಘರಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಪುತ್ತೇ ಆಮನ್ತೇಸಿ "ತಾತಾ, ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ ಮಯ್ಹಂ ಸಹಾಯೋ, ತಸ್ಸ ದ್ವೇ ಧುರಭತ್ತಾನಿ ದಿನ್ನಾನಿ, ತುಮ್ಹೇ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮ್ಪತ್ತೇ ಮಾ ಪಮಜ್ಜಥಾ"ತಿ। ಸಾಧು, ತಾತಾತಿ। ಪುನದಿವಸೇ ಭಗವಾ ಪುಬ್ಬಣ್ಹಸಮಯೇ ಪತ್ತಚೀವರಂ ಆದಾಯ ಜೇಟ್ಠಪುತ್ತಸ್ಸ ನಿವೇಸನದ್ವಾರಂ ಗತೋ। ಸೋ ಸತ್ಥಾರಂ ದಿಸ್ವಾವ ಹತ್ಥತೋ ಪತ್ತಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಘರಂ ಪವೇಸೇತ್ವಾ ಮಹಾರಹೇ ಪಲ್ಲಙ್ಕೇ ನಿಸೀದಾಪೇತ್ವಾ ಪಣೀತಭೋಜನಮದಾಸಿ। ಸತ್ಥಾ ಪುನದಿವಸೇ ಇತರಸ್ಸ, ಪುನದಿವಸೇ ಇತರಸ್ಸಾತಿ ಪಟಿಪಾಟಿಯಾ ಸಬ್ಬೇಸಂ ಘರಾನಿ ಅಗಮಾಸಿ। ಸಬ್ಬೇ ತಥೇವ ಸಕ್ಕಾರಂ ಅಕಂಸು।

ಅಥೇಕದಿವಸಂ ಜೇಟ್ಠಪುತ್ತಸ್ಸ ಘರೇ ಮಙ್ಗಲಂ ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಿತಂ। ಸೋ ಪಿತರಂ ಆಹ - "ತಾತ, ಕಸ್ಸ ಮಙ್ಗಲಂ ದೇಮಾ"ತಿ। ಅಮ್ಹೇ ಅಞ್ಞಂ ನ ಜಾನಾಮ? ನನು ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ ಮಯ್ಹಂ ಸಹಾಯೋತಿ? ತೇನ ಹಿ ತುಮ್ಹೇ ಪಞ್ಚಹಿ ಭಿಕ್ಖುಸತೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸ್ವಾತನಾಯ ಸಮಣಂ ಗೋತಮಂ ನಿಮನ್ತೇಥಾತಿ। ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ತಥಾ ಅಕಾಸಿ । ಭಗವಾ ಅಧಿವಾಸೇತ್ವಾ ಪುನದಿವಸೇ

ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಪರಿವುತೋ ತಸ್ಸ ಗೇಹದ್ವಾರಂ ಅಗಮಾಸಿ। ಸೋ ಹರಿತುಪಲಿತ್ತಂ ಸಬ್ಬಾಲಙ್ಕಾರಪಟಿಮಣ್ಡಿತಂ ಗೇಹಂ ಸತ್ಥಾರಂ ಪವೇಸೇತ್ವಾ ಬುದ್ಧಪ್ಪಮುಖಂ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಂ ಪಞ್ಞತ್ತಾಸನೇಸು ನಿಸೀದಾಪೇತ್ವಾ ಅಪ್ಪೋದಕಪಾಯಾಸಞ್ಚೇವ ಖಜ್ಜಕವಿಕತಿಞ್ಚ ಅದಾಸಿ। ಅನ್ತರಭತ್ತಸ್ಮಿಂಯೇವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಚತ್ತಾರೋಪಿ ಪುತ್ತಾ ಸತ್ಥು ಸನ್ತಿಕೇ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ಆಹಂಸು - "ಭೋ ಗೋತಮ, ಮಯಂ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಪಿತರಂ ಪಟಿಜಗ್ಗಾಮ ನಪ್ಪಮಜ್ಜಾಮ, ಪಸ್ಸಥಸ್ಸ ಅತ್ತಭಾವ"ನ್ತಿ। ಸತ್ಥಾ "ಕಲ್ಯಾಣಂ ವೋ ಕತಂ, ಮಾತಾಪಿತುಪೋಸಕಂ ನಾಮ ಪೋರಾಣಕಪಣ್ಡಿತಾನಂ ಆಚಿಣ್ಣಮೇವಾ"ತಿ ವತ್ವಾ ಮಹಾನಾಗಜಾತಕಂ (ಜಾ॰ ೧.೧೧.೧ ಆದಯೋ; ಚರಿಯಾ॰ ೨.೧ ಆದಯೋ) ನಾಮ ಕಥೇತ್ವಾ, ಚತ್ತಾರಿ ಸಚ್ಚಾನಿ ದೀಪೇತ್ವಾ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇಸಿ। ದೇಸನಾಪರಿಯೋಸಾನೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಸದ್ಧಿಂ ಚತೂಹಿ ಪುತ್ತೇಹಿ ಚತೂಹಿ ಚ ಸುಣ್ಹಾಹಿ ದೇಸನಾನುಸಾರೇನ ಞಾಣಂ ಪೇಸೇತ್ವಾ ಸೋತಾಪತ್ತಿಫಲೇ ಪತಿಟ್ಠಿತೋ। ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಸತ್ಥಾ ನ ಸಬ್ಬಕಾಲಂ ತೇಸಂ ಗೇಹಂ ಅಗಮಾಸೀತಿ। ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ಮಾನತ್ಥದ್ಧಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೨೦೧. ಪಞ್ಚಮೇ **ಮಾನತ್ಥದ್ಧೋ**ತಿ ವಾತಭರಿತಭಸ್ತಾ ವಿಯ ಮಾನೇನ ಥದ್ಧೋ। **ಆಚರಿಯ**ನ್ತಿ ಸಿಪ್ಪುಗ್ಗಹಣಕಾಲೇ ಆಚರಿಯೋ ಅನಭಿವಾದೇನ್ತಸ್ಸ ಸಿಪ್ಪಂ ನ ದೇತಿ, ಅಞ್ಞಸ್ಮಿಂ ಪನ ಕಾಲೇ ತಂ ನ ಅಭಿವಾದೇತಿ, ಅತ್ಥಿಭಾವಮ್ಪಿಸ್ಸ ನ ಜಾನಾತಿ। **ನಾಯಂ ಸಮಣೋ**ತಿ ಏವಂ ಕಿರಸ್ಸ ಅಹೋಸಿ - "ಯಸ್ಮಾ ಅಯಂ ಸಮಣೋ ಮಾದಿಸೇ ಜಾತಿಸಮ್ಪನ್ನಬ್ರಾಹ್ಮಣೇ ಸಮ್ಪತ್ತೇ ಪಟಿಸನ್ಥಾರಮತ್ತಮ್ಪಿ ನ ಕರೋತಿ, ತಸ್ಮಾ ನ ಕಿಞ್ಚಿ ಜಾನಾತೀ"ತಿ।

ಅಬ್ಭುತವಿತ್ತಜಾತಾತಿ ಅಭೂತಪುಬ್ಬಾಯ ತುಟ್ಠಿಯಾ ಸಮನ್ನಾಗತಾ। **ಕೇಸು ಚಸ್ಸಾ**ತಿ ಕೇಸು ಭವೇಯ್ಯ। **ಕ್ಯಸ್ಸಾ**ತಿ ಕೇ ಅಸ್ಸ ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ। **ಅಪಚಿತಾ ಅಸ್ಸೂ**ತಿ ಅಪಚಿತಿಂ ದಸ್ಸೇತುಂ ಯುತ್ತಾ ಭವೇಯ್ಯುಂ। **ಅರಹನ್ತೇ**ತಿ ಇಮಾಯ ಗಾಥಾಯ ದೇಸನಾಕುಸಲತಾ ಅತ್ತಾನಂ ಅನ್ತೋಕತ್ವಾ ಪೂಜನೇಯ್ಯಂ ದಸ್ಸೇತಿ। ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ಪಚ್ಚನೀಕಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೨೦೨. ಛಟ್ಠೇ "ಸಬ್ಬಂ ಸೇತ"ನ್ತಿ ವುತ್ತೇ "ಸಬ್ಬಂ ಕಣ್ಹ"ನ್ತಿಆದಿನಾ ನಯೇನ ಪಚ್ಚನೀಕಂ ಕರೋನ್ತಸ್ಸೇವಸ್ಸ ಸಾತಂ ಸುಖಂ ಹೋತೀತಿ **ಪಚ್ಚನೀಕಸಾತೋ**। **ಯೋ ಚ ವಿನೇಯ್ಯ ಸಾರಮ್ಭ**ನ್ತಿ ಯೋ ಕರಣುತ್ತರಿಯಲಕ್ಖಣಂ ಸಾರಮ್ಭಂ ವಿನೇತ್ವಾ ಸುಣಾತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। ಛಟ್ಠಂ।

೭. ನವಕಮ್ಮಿಕಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೨೦೩. ಸತ್ತಮೇ **ನವಕಮ್ಮಿಕಭಾರದ್ವಾಜೋ**ತಿ ಸೋ ಕಿರ ಅರಞ್ಞೇ ರುಕ್ಖಂ ಛಿನ್ದಾಪೇತ್ವಾ ತತ್ಥೇವ ಪಾಸಾದಕೂಟಾಗಾರಾದೀನಿ ಯೋಜೇತ್ವಾ ನಗರಂ ಆಹರಿತ್ವಾ ವಿಕ್ಕಿಣಾತಿ, ಇತಿ ನವಕಮ್ಮಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಜೀವತೀತಿ ನವಕಮ್ಮಿಕೋ, ಗೋತ್ತೇನ ಭಾರದ್ವಾಜೋತಿ **ನವಕಮ್ಮಿಕಭಾರದ್ವಾಜೋ**। **ದಿಸ್ವಾನಸ್ಸ ಏತದಹೋಸೀ**ತಿ ಛಬ್ಬಣ್ಣರಸ್ಮಿಯೋ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇತ್ವಾ ನಿಸಿನ್ನಂ ಭಗವನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾನ ಅಸ್ಸ ಏತಂ ಅಹೋಸಿ। **ವನಸ್ಮಿ**ನ್ತಿ ಇಮಸ್ಮಿಂ ವನಸಣ್ಡೇ। **ಉಚ್ಛಿನ್ನಮೂಲಂ ಮೇ ವನ**ನ್ತಿ ಮಯ್ಹಂ ಕಿಲೇಸವನಂ ಉಚ್ಛಿನ್ನಮೂಲಂ। **ನಿಬ್ಬನಥೋ**ತಿ ನಿಕ್ಕಿಲೇಸವನೋ। **ಏಕೋ ರಮೇ**ತಿ ಏಕಕೋ ಅಭಿರಮಾಮಿ। **ಅರತಿಂ ವಿಪ್ಪಹಾಯಾ**ತಿ ಪನ್ತಸೇನಾಸನೇಸು ಚೇವ ಭಾವನಾಯ ಚ ಉಕ್ಕಣ್ಠಿತಂ ಜಹಿತ್ವಾ। ಸತ್ತಮಂ।

೮. ಕಟ್ಠಹಾರಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೨೦೪. ಅಟ್ಠಮೇ **ಅನ್ತೇವಾಸಿಕಾ**ತಿ ವೇಯ್ಯಾವಚ್ಚಂ ಕತ್ವಾ ಸಿಪ್ಪುಗ್ಗಣ್ಹನಕಾ ಧಮ್ಮನ್ತೇವಾಸಿಕಾ। **ನಿಸಿನ್ನ**ನ್ತಿ ಛಬ್ಬಣ್ಣರಸ್ಮಿಯೋ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇತ್ವಾ ನಿಸಿನ್ನಂ। **ಗಮ್ಭೀರರೂಪೇ**ತಿ ಗಮ್ಭೀರಸಭಾವೇ।

ಬಹುಭೇರವೇತಿ ತತ್ರಟ್ಠಕಸವಿಞ್ಞಾಣಕಅವಿಞ್ಞಾಣಕಭೇರವೇಹಿ ಬಹುಭೇರವೇ। **ವಿಗಾಹಿಯಾತಿ** ಅನುಪವಿಸಿತ್ವಾ। **ಅನಿಞ್ಜಮಾನೇನಾತಿ**ಆದೀನಿ ಕಾಯವಿಸೇಸನಾನಿ, ಏವರೂಪೇನ ಕಾಯೇನಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಸುಚಾರುರೂಪಂ ವತಾತಿ** ಅತಿಸುನ್ದರಂ ವತ ಝಾನಂ ಝಾಯಸೀತಿ ವದತಿ।

ವನವಸ್ಸಿತೋ ಮುನೀತಿ ವನಂ ಅವಸ್ಸಿತೋ ಬುದ್ಧಮುನಿ। **ಇದನ್ತಿ** ಇದಂ ತುಮ್ಹಾಕಂ ಏವಂ ವನೇ ನಿಸಿನ್ನಕಾರಣಂ ಮಯ್ಹಂ ಅಚ್ಛೇರರೂಪಂ ಪಟಿಭಾತಿ। **ಪೀತಿಮನೋತಿ** ತುಟ್ಠಚಿತ್ತೋ। **ವನೇ ವಸೇತಿ** ವನಮ್ಹಿ ವಸಿ।

ಮಞ್ಞಾಮಹನ್ತಿ ಮಞ್ಞಾಮಿ ಅಹಂ। **ಲೋಕಾಧಿಪತಿಸಹಬ್ಯತನ್ತಿ** ಲೋಕಾಧಿಪತಿಮಹಾಬ್ರಹ್ಮುನಾ ಸಹಭಾವಂ। **ಆಕಙ್ಖಮಾನೋತಿ** ಇಚ್ಛಮಾನೋ। **ತಿದಿವಂ ಅನುತ್ತರನ್ತಿ** ಇದಂ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಮೇವ ಸನ್ಧಾಯಾಹ। **ಕಸ್ಮಾ ಭವಂ ವಿಜನಮರಞ್ಞಮಸ್ಸಿತೋತಿ** ಅಹಂ ತಾವ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಂ ಆಕಙ್ಖಮಾನೋತಿ ಮಞ್ಞಾಮಿ। ಯದಿ ಏವಂ ನ ಹೋತಿ, ಅಥ ಮೇ ಆಚಿಕ್ಖ, ಕಸ್ಮಾ ಭವನ್ತಿ? ಪುಚ್ಛತಿ। **ಬ್ರಹ್ಮಪತ್ತಿಯಾತಿ** ಸೇಟ್ಠಪತ್ತಿಯಾ । ಇಧ ಇದಂ ತಪೋ ಕಸ್ಮಾ ಕರೋಸೀತಿ ಅಪರೇನಪಿ ಆಕಾರೇನ ಪುಚ್ಛತಿ।

ಕಙ್ಖಾತಿ ತಣ್ಹಾ। **ಅಭಿನನ್ದನಾತಿ** ಅಭಿನನ್ದನವಸೇನ ತಣ್ಹಾವ ವುತ್ತಾ। **ಅನೇಕಧಾತೂಸೂತಿ** ಅನೇಕಸಭಾವೇಸು ಆರಮ್ಮಣೇಸು। **ಪುಥೂತಿ** ನಾನಪ್ಪಕಾರಾ ತಣ್ಹಾ ಸೇಸಕಿಲೇಸಾ ವಾ। **ಸದಾಸಿತಾತಿ** ನಿಚ್ಚಕಾಲಂ ಅವಸ್ಸಿತಾ। **ಅಞ್ಞಾಣಮೂಲಪ್ಪಭವಾತಿ** ಅವಿಜ್ಜಾಮೂಲಾ ಹುತ್ವಾ ಜಾತಾ। **ಪಜಪ್ಪಿತಾತಿ** ತಣ್ಹಾವ "ಇದಮ್ಪಿ ಮಯ್ಹಂ, ಇದಮ್ಪಿ ಮಯ್ಹ"ನ್ತಿ ಪಜಪ್ಪಾಪನವಸೇನ ಪಜಪ್ಪಿತಾ ನಾಮಾತಿ ವುತ್ತಾ। **ಸಬ್ಬಾ ಮಯಾ ಬ್ಯನ್ತಿಕತಾತಿ** ಸಬ್ಬಾ ತಣ್ಹಾ ಮಯಾ ಅಗ್ಗಮಗ್ಗೇನ ವಿಗತನ್ತಾ ನಿರನ್ತಾ ಕತಾ। **ಸಮೂಲಿಕಾತಿ** ಸದ್ಧಿಂ ಅಞ್ಞಾಣಮೂಲೇನ।

ಅನೂಪಯೋತಿ ಅನುಪಗಮನೋ। **ಸಬ್ಬೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ವಿಸುದ್ಧದಸ್ಸನೋತಿ** ಇಮಿನಾ ಸಬ್ಬಞ್ಞುತಞ್ಞಾಣಂ ದೀಪೇತಿ। **ಸಮ್ಬೋಧಿಮನುತ್ತರನ್ತಿ** ಅರಹತ್ತಂ ಸನ್ಧಾಯಾಹ। **ಸಿವನ್ತಿ** ಸೇಟ್ಠಂ । **ಝಾಯಾಮೀತಿ** ದ್ವೀಹಿ ಝಾನೇಹಿ ಝಾಯಾಮಿ। **ವಿಸಾರದೋತಿ** ವಿಗತಸಾರಜ್ಜೋ। ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ಮಾತುಪೋಸಕಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೧೦೫. ನವಮೇ **ಪೇಚ್ಚಾತಿ** ಇತೋ ಪಟಿಗನ್ತ್ವಾ। ನವಮಂ।

೧೦. ಭಿಕ್ಖಕಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೧೦೬. ದಸಮೇ **ಇಧಾತಿ** ಇಮಸ್ಮಿಂ ಭಿಕ್ಖುಭಾವೇ। **ವಿಸ್ಸಂ ಧಮ್ಮನ್ತಿ** ದುಗ್ಗನ್ಧಂ ಅಕುಸಲಧಮ್ಮಂ। **ಬಾಹಿತ್ವಾತಿ** ಅಗ್ಗಮಗ್ಗೇನ ಜಹಿತ್ವಾ। **ಸಙ್ಖಾಯಾತಿ** ಞಾಣೇನ। **ಸ ವೇ ಭಿಕ್ಖೂತಿ ವುಚ್ಚತೀತಿ** ಸೋ ವೇ ಭಿನ್ನಕಿಲೇಸತ್ತಾ ಭಿಕ್ಖು ನಾಮ ವುಚ್ಚತಿ। ದಸಮಂ।

೧೧. ಸಙ್ಗಾರವಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೧೦೭. ಏಕಾದಸಮೇ **ಪಚ್ಚೇತೀತಿ** ಇಚ್ಛತಿ ಪತ್ಥೇತಿ। **ಸಾಧು, ಭನ್ತೇತಿ** ಆಯಾಚಮಾನೋ ಆಹ। ಥೇರಸ್ಸ ಕಿರೇಸ ಗಿಹಿಸಹಾಯೋ, ತಸ್ಮಾ ಥೇರೋ "ಅಯಂ ವರಾಕೋ ಮಂ ಸಹಾಯಂ ಲಭಿತ್ವಾಪಿ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಮಾ ಅಪಾಯಪೂರಕೋ ಅಹೋಸೀ"ತಿ ಆಯಾಚತಿ। ಅಪಿಚೇಸ ಮಹಾಪರಿವಾರೋ, ತಸ್ಮಿಂ ಪಸನ್ನೇ ಪಞ್ಚಕುಲಸತಾನಿ ಅನುವತ್ತಿಸ್ಸನ್ತೀತಿ ಮಞ್ಞಮಾನೋಪಿ ಆಯಾಚತಿ। **ಅತ್ಥವಸನ್ತಿ** ಅತ್ಥಾನಿಸಂಸಂ ಅತ್ಥಕಾರಣಂ। **ಪಾಪನ್ತಿ** ಪಾಣಾತಿಪಾತಾದಿಅಕುಸಲಂ। **ಪವಾಹೇಮೀತಿ** ಗಲಪ್ಪಮಾಣಂ ಉದಕಂ ಓತರಿತ್ವಾ ಪವಾಹೇಮಿ ಪಲಾಪೇಮಿ। **ಧಮ್ಮೋತಿ** ಗಾಥಾ ವುತ್ತತ್ಥಾವ। ಏಕಾದಸಮಂ।

೧೨. **ಖೋಮದುಸ್ಸಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ**

೧೦೮. ದ್ವಾದಸಮೇ **ಖೋಮದುಸ್ಸಂ ನಾಮಾ**ತಿ ಖೋಮದುಸ್ಸಾನಂ ಉಸ್ಸನ್ನತ್ತಾ ಏವಂಲದ್ಧನಾಮಂ। **ಸಭಾಯ**ನ್ತಿ ಸಾಲಾಯಂ। **ಫುಸಾಯತೀ**ತಿ ಫುಸಿತಾನಿ ಮುಞ್ಚತಿ ವಸ್ಸತಿ। ಸತ್ಥಾ ಕಿರ ತಂ ಸಭಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತುಕಾಮೋ - "ಮಯಿ ಏವಮೇವಂ ಉಪಸಙ್ಕಮನ್ತೇ ಅಫಾಸುಕಧಾತುಕಂ ಹೋತಿ, ಏಕಂ ಕಾರಣಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪಸಙ್ಕಮಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಅಧಿಟ್ಠಾನವಸೇನ ವುಟ್ಠಿಂ ಉಪ್ಪಾದೇಸಿ। **ಸಭಾಧಮ್ಮ**ನ್ತಿ ಸುಖನಿಸಿನ್ನೇ ಕಿರ ಅಸಙ್ಘಟ್ಟೇತ್ವಾ ಏಕಪಸ್ಸೇನ ಪವಿಸನಂ ತೇಸಂ ಸಭಾಧಮ್ಮೋ ನಾಮ, ನ ಮಹಾಜನಂ ಚಾಲೇತ್ವಾ ಉಜುಕಮೇವ ಪವಿಸನಂ। ಭಗವಾ ಚ ಉಜುಕಮೇವ ಆಗಚ್ಛತಿ, ತೇನ ತೇ ಕುಪಿತಾ ಭಗವನ್ತಂ ಹೀಳೇನ್ತಾ "ಕೇ ಚ ಮುಣ್ಡಕಾ ಸಮಣಕಾ, ಕೇ ಚ ಸಭಾಧಮ್ಮಂ ಜಾನಿಸ್ಸನ್ತೀ"ತಿ ಆಹಂಸು। **ಸನ್ತೋ**ತಿ ಪಣ್ಡಿತಾ ಸಪ್ಪುರಿಸಾ। **ಪಹಾಯಾ**ತಿ ಏತೇ ರಾಗಾದಯೋ ಜಹಿತ್ವಾ ರಾಗಾದಿವಿನಯಾಯ ಧಮ್ಮಂ ಭಣನ್ತಿ, ತಸ್ಮಾ ತೇ ಸನ್ತೋ ನಾಮಾತಿ। ದ್ವಾದಸಮಂ।

ಉಪಾಸಕವಗ್ಗೋ ದುತಿಯೋ।

ಇತಿ ಸಾರತ್ಥಪ್ಪಕಾಸಿನಿಯಾ

ಸಂಯುತ್ತನಿಕಾಯ-ಅಟ್ಠಕಥಾಯ

ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸಂಯುತ್ತವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೮. ವಙ್ಗೀಸಸಂಯುತ್ತಂ

೧. ನಿಕ್ಖನ್ತಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೨೦೯. ವಙ್ಗೀಸಸಂಯುತ್ತಸ್ಸ ಪಠಮೇ **ಅಗ್ಗಾಳವೇ ಚೇತಿಯೇ**ತಿ ಆಳವಿಯಂ ಅಗ್ಗಚೇತಿಯೇ। ಅನುಪ್ಪನ್ನೇ ಬುದ್ಧೇ ಅಗ್ಗಾಳವಗೋತಮಕಾದೀನಿ ಯಕ್ಖನಾಗಾದೀನಂ ಭವನಾನಿ, ಚೇತಿಯಾನಿ ಅಹೇಸುಂ। ಉಪ್ಪನ್ನೇ ಬುದ್ಧೇ ತಾನಿ ಅಪನೇತ್ವಾ ಮನುಸ್ಸಾ ವಿಹಾರೇ ಕರಿಂಸು। ತೇಸಂ ತಾನೇವ ನಾಮಾನಿ ಜಾತಾನಿ। **ನಿಗ್ರೋಧಕಪ್ಪೇನಾ**ತಿ ನಿಗ್ರೋಧರುಕ್ಖಮೂಲವಾಸಿನಾ ಕಪ್ಪತ್ಥೇರೇನ। **ಓಹಿಯ್ಯಕೋ**ತಿ ಓಹೀನಕೋ। **ವಿಹಾರಪಾಲೋ**ತಿ ಸೋ ಕಿರ ತದಾ ಅವಸ್ಸಿಕೋ ಹೋತಿ ಪತ್ತಚೀವರಗ್ಗಹಣೇ ಅಕೋವಿದೋ। ಅಥ ನಂ ಥೇರಾ ಭಿಕ್ಖೂ – ''ಆವುಸೋ, ಇಮಾನಿ ಛತ್ತುಪಾಹನಕತ್ತರಯಟ್ಠಿಆದೀನಿ ಓಲೋಕೇನ್ತೋ ನಿಸೀದಾ''ತಿ ವಿಹಾರರಕ್ಖಕಂ ಕತ್ವಾ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಪವಿಸಿಂಸು। ತೇನ ವುತ್ತಂ ''ವಿಹಾರಪಾಲೋ''ತಿ। **ಸಮಲಙ್ಕರಿತ್ವಾ**ತಿ ಅತ್ತನೋ ವಿಭವಾನುರೂಪೇನ ಅಲಙ್ಕಾರೇನ ಅಲಙ್ಕರಿತ್ವಾ। **ಚಿತ್ತಂ ಅನುದ್ಧಂಸೇತೀ**ತಿ ಕುಸಲಚಿತ್ತಂ ವಿದ್ಧಂಸೇತಿ ವಿನಾಸೇತಿ। **ತಂ ಕುತೇತ್ಥ ಲಬ್ಭಾ**ತಿ ಏತಸ್ಮಿಂ ರಾಗೇ ಉಪ್ಪನ್ನೇ ತಂ ಕಾರಣಂ ಕುತೋ ಲಬ್ಭಾ। **ಯಂ ಮೇ ಪರೋ**ತಿ ಯೇನ ಮೇ ಕಾರಣೇನ ಅಞ್ಞೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ವಾ ಧಮ್ಮೋ ವಾ ಅನಭಿರತಿಂ ವಿನೋದೇತ್ವಾ ಇದಾನೇವ ಅಭಿರತಿಂ ಉಪ್ಪಾದೇಯ್ಯ, ಆಚರಿಯುಪಜ್ಝಾಯಾಪಿ ಮಂ ವಿಹಾರೇ ಓಹಾಯ ಗತಾ।

ಅಗಾರಸ್ಮಾತಿ ಅಗಾರತೋ ನಿಕ್ಖನ್ತಂ। **ಅನಗಾರಿಯ**ನ್ತಿ ಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ಉಪಗತನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಕಣ್ಹತೋ**ತಿ ಕಣ್ಹಪಕ್ಖತೋ ಮಾರಪಕ್ಖತೋ ಆಧಾವನ್ತಿ। **ಉಗ್ಗಪುತ್ತಾ**ತಿ ಉಗ್ಗತಾನಂ ಪುತ್ತಾ ಮಹೇಸಕ್ಖಾ ರಾಜಞ್ಞಭೂತಾ। **ದಳ್ಹಧಮ್ಮಿನೋ**ತಿ ದಳ್ಹಧನುನೋ, ಉತ್ತಮಪ್ಪಮಾಣಂ ಆಚರಿಯಧನುಂ ಧಾರಯಮಾನಾ। **ಸಹಸ್ಸಂ ಅಪಲಾಯಿನ**ನ್ತಿ ಯೇ ತೇ ಸಮನ್ತಾ ಸರೇಹಿ ಪರಿಕಿರೇಯ್ಯುಂ, ತೇಸಂ ಅಪಲಾಯೀನಂ ಸಹಸ್ಸಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ ''ಸಹಸ್ಸ''ನ್ತಿ ಆಹ। **ಏತತೋ ಭಿಯ್ಯೋ**ತಿ ಏತಸ್ಮಾ ಸಹಸ್ಸಾ ಅತಿರೇಕತರಾ। **ನೇವ ಮಂ ಬ್ಯಾಧಯಿಸ್ಸನ್ತೀ**ತಿ ಮಂ ಚಾಲೇತುಂ ನ ಸಕ್ಖಿಸ್ಸನ್ತಿ। **ಧಮ್ಮೇ ಸಮ್ಹಿ ಪತಿಟ್ಠಿತ**ನ್ತಿ ಅನಭಿರತಿಂ ವಿನೋದೇತ್ವಾ ಅಭಿರತಿಂ ಉಪ್ಪಾದನಸಮತ್ಥೇ ಸಕೇ ಸಾಸನಧಮ್ಮೇ ಪತಿಟ್ಠಿತಂ। ಇದಂ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ – ಇಸ್ಸಾಸಸಹಸ್ಸೇ ತಾವ ಸಮನ್ತಾ ಸರೇಹಿ ಪರಿಕಿರನ್ತೇ ಸಿಕ್ಖಿತೋ ಪುರಿಸೋ ದಣ್ಡಕಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಸಬ್ಬೇ ಸರೇ ಸರೀರೇ ಅಪತಮಾನೇ ಅನ್ತರಾವ ಪಹರಿತ್ವಾ ಪಾದಮೂಲೇ ಪಾತೇತಿ। ತತ್ಥ ಏಕೋಪಿ ಇಸ್ಸಾಸೋ ದ್ವೇ ಸರೇ ಏಕತೋ ನ ಖಿಪತಿ, ಇಮಾ ಪನ ಇತ್ಥಿಯೋ ರೂಪಾರಮ್ಮಣಾದಿವಸೇನ ಪಞ್ಚ ಪಞ್ಚ ಸರೇ ಏಕತೋ ಖಿಪನ್ತಿ। ಏವಂ ಖಿಪನ್ತಿಯೋ ಏತಾ ಸಚೇಪಿ ಅತಿರೇಕಸಹಸ್ಸಾ ಹೋನ್ತಿ, ನೇವ ಮಂ ಚಾಲೇತುಂ ಸಕ್ಖಿಸ್ಸನ್ತೀತಿ।

ಸಕ್ಖೀ ಹಿ ಮೇ ಸುತಂ ಏತನ್ತಿ ಮಯಾ ಹಿ ಸಮ್ಮುಖಾ ಏತಂ ಸುತಂ। **ನಿಬ್ಬಾನಗಮನಂ ಮಗ್ಗ**ನ್ತಿ ವಿಪಸ್ಸನಂ ಸನ್ಧಾಯಾಹ। ಸೋ ಹಿ ನಿಬ್ಬಾನಸ್ಸ ಪುಬ್ಬಭಾಗಮಗ್ಗೋ, ಲಿಙ್ಗವಿಪಲ್ಲಾಸೇನ ಪನ ''ಮಗ್ಗ''ನ್ತಿ ಆಹ। **ತತ್ಥ ಮೇ**ತಿ ತಸ್ಮಿಂ ಮೇ ಅತ್ತನೋ ತರುಣವಿಪಸ್ಸನಾಸಙ್ಖಾತೇ ನಿಬ್ಬಾನಗಮನಮಗ್ಗೇ ಮನೋ ನಿರತೋ। **ಪಾಪಿಮಾ**ತಿ ಕಿಲೇಸಂ ಆಲಪತಿ। **ಮಚ್ಚೂ**ತಿಪಿ ತಮೇವ ಆಲಪತಿ। **ನ ಮೇ ಮಗ್ಗಮ್ಪಿ ದಕ್ಖಸೀ**ತಿ ಯಥಾ ಮೇ ಭವಯೋನಿಆದೀಸು ಗತಮಗ್ಗಮ್ಪಿ ನ ಪಸ್ಸಸಿ, ತಥಾ ಕರಿಸ್ಸಾಮೀತಿ। ಪಠಮಂ।

೨. ಅರತೀಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೨೧೦. ದುತಿಯೇ **ನಿಕ್ಖಮತೀ**ತಿ ವಿಹಾರಾ ನಿಕ್ಖಮತಿ। **ಅಪರಜ್ಜು ವಾ ಕಾಲೇ**ತಿ ದುತಿಯದಿವಸೇ ವಾ ಭಿಕ್ಖಾಚಾರಕಾಲೇ। ವಿಹಾರಗರುಕೋ ಕಿರೇಸ ಥೇರೋ। **ಅರತಿಞ್ಚ ರತಿಞ್ಚಾ**ತಿ ಸಾಸನೇ ಅರತಿಂ ಕಾಮಗುಣೇಸು ಚ ರತಿಂ। **ಸಬ್ಬಸೋ ಗೇಹಸಿತಞ್ಚ ವಿತಕ್ಕ**ನ್ತಿ ಪಞ್ಚಕಾಮಗುಣಗೇಹನಿಸ್ಸಿತಂ ಪಾಪವಿತಕ್ಕಞ್ಚ ಸಬ್ಬಾಕಾರೇನ ಪಹಾಯ। **ವನಥ**ನ್ತಿ ಕಿಲೇಸಮಹಾವನಂ। **ಕುಹಿಞ್ಚೀ**ತಿ ಕಿಸ್ಮಿಞ್ಚಿ ಆರಮ್ಮಣೇ। **ನಿಬ್ಬನಥೋ**ತಿ ನಿಕ್ಕಿಲೇಸವನೋ। **ಅರತೋ**ತಿ ತಣ್ಹಾರತಿರಹಿತೋ।

ಪಥವಿಞ್ಚ ವೇಹಾಸನ್ತಿ ಪಥವಿಟ್ಠಿತಞ್ಚ ಇತ್ಥಿಪುರಿಸವತ್ಥಾಲಙ್ಕಾರಾದಿವಣ್ಣಂ, ವೇಹಾಸಟ್ಠಕಞ್ಚ ಚನ್ದಸೂರಿಯೋಭಾಸಾದಿ। **ರೂಪಗತನ್ತಿ** ರೂಪಮೇವ। **ಜಗತೋಗಧನ್ತಿ** ಜಗತಿಯಾ ಓಗಧಂ, ಅನ್ತೋಪಥವಿಯಂ ನಾಗಭವನಗತನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಪರಿಜೀಯತೀತಿ** ಪರಿಜೀರತಿ। **ಸಬ್ಬಮನಿಚ್ಚನ್ತಿ** ಸಬ್ಬಂ ತಂ ಅನಿಚ್ಚಂ। ಅಯಂ ಥೇರಸ್ಸ ಮಹಾವಿಪಸ್ಸನಾತಿ ವದನ್ತಿ। **ಏವಂ ಸಮಚ್ಚಾತಿ** ಏವಂ ಸಮಾಗನ್ತ್ವಾ। **ಚರನ್ತಿ ಮುತತ್ತಾತಿ** ವಿಞ್ಞಾತತ್ತಭಾವಾ ವಿಹರನ್ತಿ।

ಉಪಧೀಸೂತಿ ಖನ್ಧಕಿಲೇಸಾಭಿಸಙ್ಖಾರೇಸು। **ಗಧಿತಾತಿ** ಗಿದ್ಧಾ। **ದಿಟ್ಠಸುತೇತಿ** ಚಕ್ಖುನಾ ದಿಟ್ಠೇ ರೂಪೇ, ಸೋತೇನ ಸುತೇ ಸದ್ದೇ। **ಪಟಿಘೇ ಚ ಮುತೇ ಚಾತಿ** ಏತ್ಥ ಪಟಿಘಪದೇನ ಗನ್ಧರಸಾ ಗಹಿತಾ, ಮುತಪದೇನ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಾರಮ್ಮಣಂ । **ಯೋ ಏತ್ಥ ನ ಲಿಮ್ಪತೀತಿ** ಯೋ ಏತೇಸು ಪಞ್ಚಕಾಮಗುಣೇಸು ತಣ್ಹಾದಿಟ್ಠಿಲೇಪೇಹಿ ನ ಲಿಮ್ಪತಿ।

ಅಥ ಸಟ್ಠಿನಿಸ್ಸಿತಾ ಸವಿತಕ್ಕಾ, ಪುಥೂ ಜನತಾಯ ಅಧಮ್ಮಾ ನಿವಿಟ್ಠಾತಿ ಅಥ ಛ ಆರಮ್ಮಣನಿಸ್ಸಿತಾ ಪುಥೂ ಅಧಮ್ಮವಿತಕ್ಕಾ ಜನತಾಯ ನಿವಿಟ್ಠಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ನ ಚ ವಗ್ಗಗತಸ್ಸ ಕುಹಿಞ್ಚೀತಿ** ತೇಸಂ ವಸೇನ ನ ಕತ್ಥಚಿ ಕಿಲೇಸವಗ್ಗಗತೋ ಭವೇಯ್ಯ। **ನೋ ಪನ ದುಟ್ಠುಲ್ಲಭಾಣೀತಿ** ದುಟ್ಠುಲ್ಲವಚನಭಾಣೀಪಿ ನ ಸಿಯಾ। **ಸ ಭಿಕ್ಖೂತಿ** ಸೋ ಏವಂವಿಧೋ ಭಿಕ್ಖು ನಾಮ ಹೋತಿ।

ದಬ್ಬೋತಿ ದಬ್ಬಜಾತಿಕೋ ಪಣ್ಡಿತೋ। **ಚಿರರತ್ತಸಮಾಹಿತೋತಿ** ದೀಘರತ್ತಂ ಸಮಾಹಿತಚಿತ್ತೋ। **ನಿಪಕೋತಿ** ನೇಪಕ್ಕೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಪರಿಣತಪಞ್ಞೋ। **ಅಪಿಹಾಲೂತಿ** ನಿತ್ತಣ್ಹೋ। **ಸನ್ತಂ ಪದನ್ತಿ** ನಿಬ್ಬಾನಂ। **ಅಜ್ಝಗಮಾ ಮುನೀತಿ** ಅಧಿಗತೋ ಮುನಿ। **ಪಟಿಚ್ಚ ಪರಿನಿಬ್ಬುತೋ ಕಙ್ಖತಿ ಕಾಲನ್ತಿ** ನಿಬ್ಬಾನಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಕಿಲೇಸಪರಿನಿಬ್ಬಾನೇನ ಪರಿನಿಬ್ಬುತೋ ಪರಿನಿಬ್ಬಾನಕಾಲಂ ಆಗಮೇತಿ। ದುತಿಯಂ।

೩. ಪೇಸಲಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೨೧೧. ತತಿಯೇ **ಅತಿಮಞ್ಞತೀತಿ** "ಕಿಂ ಇಮೇ ಮಹಲ್ಲಕಾ? ನ ಏತೇಸಂ ಪಾಳಿ, ನ ಅಟ್ಠಕಥಾ, ನ ಪದಬ್ಯಞ್ಜನಮಧುರತಾ, ಅಮ್ಹಾಕಂ ಪನ ಪಾಳಿಪಿ ಅಟ್ಠಕಥಾಪಿ ನಯಸತೇನ ನಯಸಹಸ್ಸೇನ ಉಪಟ್ಠಾತೀ"ತಿ ಅತಿಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ಮಞ್ಞತಿ। **ಗೋತಮಾತಿ** ಗೋತಮಬುದ್ಧಸಾವಕತ್ತಾ ಅತ್ತಾನಂ ಆಲಪತಿ। **ಮಾನಪಥನ್ತಿ** ಮಾನಾರಮ್ಮಣಞ್ಚೇವ ಮಾನಸಹಭುನೋ ಚ ಧಮ್ಮೇ। **ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರೀಹುವಾತಿ** ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರೀ ಅಹುವಾ, ಅಹೋಸೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಮಗ್ಗಜಿನೋತಿ** ಮಗ್ಗೇನ ಜಿತಕಿಲೇಸೋ। **ಕಿತ್ತಿಞ್ಚ ಸುಖಞ್ಚಾತಿ** ವಣ್ಣಭಣನಞ್ಚ ಕಾಯಿಕಚೇತಸಿಕಸುಖಞ್ಚ। **ಅಖಿಲೋಧ ಪಧಾನವಾತಿ** ಅಖಿಲೋ ಇಧ ಪಧಾನವಾ ವೀರಿಯಸಮ್ಪನ್ನೋ। **ವಿಸುದ್ಧೋತಿ** ವಿಸುದ್ಧೋ ಭವೇಯ್ಯ। **ಅಸೇಸನ್ತಿ** ನಿಸ್ಸೇಸಂ ನವವಿಧಂ। **ವಿಜ್ಜಾಯನ್ತಕರೋತಿ** ವಿಜ್ಜಾಯ ಕಿಲೇಸಾನಂ ಅನ್ತಕರೋ। **ಸಮಿತಾವೀತಿ** ರಾಗಾದೀನಂ ಸಮಿತತಾಯ ಸಮಿತಾವೀ। ತತಿಯಂ।

೪. ಆನನ್ದಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೨೧೨. ಚತುತ್ಥೇ **ರಾಗೋತಿ** ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಮಹಾಪುಞ್ಞೋ ಸಮ್ಭಾವಿತೋ, ತಂ ರಾಜರಾಜಮಹಾಮತ್ತಾದಯೋ ನಿಮನ್ತೇತ್ವಾ ಅನ್ತೋನಿವೇಸನೇ ನಿಸೀದಾಪೇನ್ತಿ। ಸಬ್ಬಾಲಙ್ಕಾರಪಟಿಮಣ್ಡಿತಾಪಿ ಇತ್ಥಿಯೋ ಥೇರಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ವನ್ದಿತ್ವಾ ತಾಲವಣ್ಟೇನ ಬೀಜೇನ್ತಿ, ಉಪನಿಸೀದಿತ್ವಾ ಪಞ್ಹಂ ಪುಚ್ಛನ್ತಿ ಧಮ್ಮಂ ಸುಣನ್ತಿ। ತತ್ಥ ಆಯಸ್ಮತೋ ವಙ್ಗೀಸಸ್ಸ ನವಪಬ್ಬಜಿತಸ್ಸ ಆರಮ್ಮಣಂ ಪರಿಗ್ಗಹೇತುಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತಸ್ಸ ಇತ್ಥಿರೂಪಾರಮ್ಮಣೇ ರಾಗೋ ಚಿತ್ತಂ ಅನುದ್ಧಂಸೇತಿ। ಸೋ ಸದ್ಧಾಪಬ್ಬಜಿತತ್ತಾ ಉಜುಜಾತಿಕೋ ಕುಲಪುತ್ತೋ "ಅಯಂ ಮೇ ರಾಗೋ ವಡ್ಢಿತ್ವಾ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಿಕಸಮ್ಪರಾಯಿಕಂ ಅತ್ಥಂ ನಾಸೇಯ್ಯಾ"ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ಅನನ್ತರಂ ನಿಸಿನ್ನೋವ ಥೇರಸ್ಸ ಅತ್ತಾನಂ ಆವಿಕರೋನ್ತೋ **ಕಾಮರಾಗೇನಾತಿ**ಆದಿಮಾಹ।

ತತ್ಥ **ನಿಬ್ಬಾಪನನ್ತಿ** ರಾಗನಿಬ್ಬಾನಕಾರಣಂ। **ವಿಪರಿಯೇಸಾತಿ** ವಿಪಲ್ಲಾಸೇನ। **ಸುಭಂ ರಾಗೂಪಸಞ್ಹಿತನ್ತಿ** ರಾಗಟ್ಠಾನಿಯಂ ಇಟ್ಠಾರಮ್ಮಣಂ। **ಪರತೋ ಪಸ್ಸಾತಿ** ಅನಿಚ್ಚತೋ ಪಸ್ಸ। **ಮಾ ಚ ಅತ್ತತೋತಿ** ಅತ್ತತೋ ಮಾ ಪಸ್ಸ। **ಕಾಯಗತಾ ತ್ಯತ್ಥೂತಿ** ಕಾಯಗತಾ ತೇ ಅತ್ಥು। **ಅನಿಮಿತ್ತಞ್ಚ ಭಾವೇಹೀತಿ** ನಿಚ್ಚಾದೀನಂ ನಿಮಿತ್ತಾನಂ ಉಗ್ಘಾಟಿತತ್ತಾ ವಿಪಸ್ಸನಾ ಅನಿಮಿತ್ತಾ ನಾಮ, ತಂ ಭಾವೇಹೀತಿ ವದತಿ। **ಮಾನಾಭಿಸಮಯಾತಿ** ಮಾನಸ್ಸ ದಸ್ಸನಾಭಿಸಮಯಾ ಚೇವ ಪಹಾನಾಭಿಸಮಯಾ ಚ। **ಉಪಸನ್ತೋತಿ** ರಾಗಾದಿಸನ್ತತಾಯ ಉಪಸನ್ತೋ। ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ಸುಭಾಸಿತಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೨೧೩. ಪಞ್ಚಮೇ **ಅಙ್ಗೇಹೀತಿ** ಕಾರಣೇಹಿ, ಅವಯವೇಹಿ ವಾ। ಮುಸಾವಾದಾವೇರಮಣಿಆದೀನಿ ಹಿ ಚತ್ತಾರಿ ಸುಭಾಸಿತವಾಚಾಯ ಕಾರಣಾನಿ, ಸಚ್ಚವಚನಾದಯೋ ಚತ್ತಾರೋ ಅವಯವಾ। ಕಾರಣತ್ಥೇ ಚ ಅಙ್ಗಸದ್ದೇ "ಚತೂಹೀ"ತಿ ನಿಸ್ಸಕ್ಕವಚನಂ ಹೋತಿ, ಅವಯವತ್ಥೇ ಕರಣವಚನಂ। **ಸಮನ್ನಾಗತಾತಿ** ಸಮನುಆಗತಾ ಪವತ್ತಾ ಯುತ್ತಾ ಚ। **ವಾಚಾತಿ** ಸಮುಲ್ಲಪನವಾಚಾ, ಯಾ "ವಾಚಾ ಗಿರಾ ಬ್ಯಪ್ಪಥೋ"ತಿ (ಧಂ॰ ಸ॰ ೬೩೬) ಚ, "ನೇಲಾ ಕಣ್ಣಸುಖಾ"ತಿ (ದೀ॰ ನಿ॰ ೧.೯) ಚ ಆಗತಾ। "ಯಾ ಪನ ವಾಚಾಯ ಚೇ ಕತಂ ಕಮ್ಮ"ನ್ತಿ ಏವಂ ವಿಞ್ಞತ್ತಿ ಚ "ಯಾ ಚತೂಹಿ ವಚೀದುಚ್ಚರಿತೇಹಿ ಆರತಿ...ಪೇ॰... ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ ಸಮ್ಮಾವಾಚಾ"ತಿ (ವಿಭ॰ ೨೦೬) ಏವಂ ವಿರತಿ ಚ, "ಫರುಸವಾಚಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆಸೇವಿತಾ ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ ನಿರಯಸಂವತ್ತನಿಕಾ ಹೋತೀ"ತಿ (ಅ॰ ನಿ॰ ೮.೪೦) ಏವಂ ಚೇತನಾ ಚ ವಾಚಾತಿ ಆಗತಾ, ನ ಸಾ ಇಧ ಅಧಿಪ್ಪೇತಾ। ಕಸ್ಮಾ? ಅಭಾಸಿತಬ್ಬತೋ। **ಸುಭಾಸಿತಾತಿ** ಸುಟ್ಠು ಭಾಸಿತಾ। ತೇನಸ್ಸಾ ಅತ್ಥಾವಹತಂ ದೀಪೇತಿ। **ನೋ ದುಬ್ಭಾಸಿತಾತಿ** ನ ದುಟ್ಠು ಭಾಸಿತಾ। ತೇನಸ್ಸಾ ಅನತ್ಥಾವಹನಪಹಾನತಂ ದೀಪೇತಿ। **ಅನವಜ್ಜಾತಿ** ರಾಗಾದಿವಜ್ಜರಹಿತಾ। ಇಮಿನಾಸ್ಸಾ ಕಾರಣಸುದ್ಧಿಂ ಚತುದೋಸಾಭಾವಞ್ಚ ದೀಪೇತಿ। **ಅನನುವಜ್ಜಾತಿ** ಅನುವಾದವಿಮುತ್ತಾ । ಇಮಿನಾಸ್ಸಾ ಸಬ್ಬಾಕಾರಸಮ್ಪತ್ತಿಂ ದೀಪೇತಿ। **ವಿಞ್ಞೂನನ್ತಿ** ಪಣ್ಡಿತಾನಂ। ತೇನ ನಿನ್ದಾಪಸಂಸಾಸು ಬಾಲಾ ಅಪ್ಪಮಾಣಾತಿ ದೀಪೇತಿ।

ಸುಭಾಸಿತಂಯೇವ ಭಾಸತೀತಿ ಪುಗ್ಗಲಾಧಿಟ್ಠಾನಾಯ ದೇಸನಾಯ ಚತೂಸು ವಾಚಙ್ಗೇಸು ಅಞ್ಞತರನಿದ್ದೇಸವಚನಮೇತಂ। **ನೋ ದುಬ್ಭಾಸಿತನ್ತಿ** ತಸ್ಸೇವ ವಾಚಙ್ಗಸ್ಸ ಪಟಿಪಕ್ಖಭಾಸನನಿವಾರಣಂ। **ನೋ ದುಬ್ಭಾಸಿತನ್ತಿ** ಇಮಿನಾ ಮಿಚ್ಛಾವಾಚಪ್ಪಹಾನಂ ದೀಪೇತಿ। **ಸುಭಾಸಿತನ್ತಿ** ಇಮಿನಾ ಪಹೀನಮಿಚ್ಛಾವಾಚೇನ ಭಾಸಿತಬ್ಬವಚನಲಕ್ಖಣಂ। ಅಙ್ಗಪರಿದೀಪನತ್ಥಂ ಪನೇತ್ಥ ಅಭಾಸಿತಬ್ಬಂ ಪುಬ್ಬೇ ಅವತ್ವಾ ಭಾಸಿತಬ್ಬಮೇವಾಹ। ಏಸ ನಯೋ **ಧಮ್ಮಂಯೇವಾತಿ**ಆದೀಸುಪಿ। ಏತ್ಥ ಚ ಪಠಮೇನ ಪಿಸುಣದೋಸರಹಿತಂ ಸಮಗ್ಗಕರಣಂ ವಚನಂ ವುತ್ತಂ, ದುತಿಯೇನ ಸಮ್ಫಪ್ಪಲಾಪದೋಸರಹಿತಂ ಧಮ್ಮತೋ ಅನಪೇತಂ ಮನ್ತಾವಚನಂ, ಇತರೇಹಿ ದ್ವೀಹಿ ಫರುಸಾಲಿಕರಹಿತಾನಿ ಪಿಯಸಚ್ಚವಚನಾನಿ। **ಇಮೇಹಿ ಖೋತಿ** ಆದಿನಾ ತಾನಿ ಅಙ್ಗಾನಿ ಪಚ್ಚಕ್ಖತೋ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ ತಂ ವಾಚಂ ನಿಗಮೇತಿ। ಯಞ್ಚ ಅಞ್ಞೇ ಪಟಿಞ್ಞಾದೀಹಿ ಅವಯವೇಹಿ, ನಾಮಾದೀಹಿ ಪದೇಹಿ, ಲಿಙ್ಗವಚನವಿಭತ್ತಿಕಾಲಕಾರಕಸಮ್ಪತ್ತೀಹಿ ಚ ಸಮನ್ನಾಗತಂ ಮುಸಾವಾದಾದಿವಾಚಮ್ಪಿ ಸುಭಾಸಿತನ್ತಿ ಮಞ್ಞನ್ತಿ, ತಂ ಪಟಿಸೇಧೇತಿ। ಅವಯವಾದಿಸಮನ್ನಾಗತಾಪಿ ಹಿ ತಥಾರೂಪೀ ವಾಚಾ ದುಬ್ಭಾಸಿತಾವ ಹೋತಿ ಅತ್ತನೋ ಚ ಪರೇಸಞ್ಚ ಅನತ್ಥಾವಹತ್ತಾ। ಇಮೇಹಿ ಪನ ಚತೂಹಙ್ಗೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ಸಚೇಪಿ ಮಿಲಕ್ಖುಭಾಸಾಪರಿಯಾಪನ್ನಾ ಘಟಚೇಟಿಕಾಗೀತಿಕಪರಿಯಾಪನ್ನಾಪಿ ಹೋತಿ, ತಥಾಪಿ ಸುಭಾಸಿತಾವ ಲೋಕಿಯಲೋಕುತ್ತರಹಿತಸುಖಾವಹತ್ತಾ। ತಥಾ ಹಿ ಮಗ್ಗಪಸ್ಸೇ ಸಸ್ಸಂ ರಕ್ಖನ್ತಿಯಾ ಸೀಹಳಚೇಟಿಕಾಯ ಸೀಹಳಕೇನೇವ ಜಾತಿಜರಾಮರಣಯುತ್ತಂ ಗೀತಿಕಂ ಗಾಯನ್ತಿಯಾ ಸದ್ದಂ ಸುತ್ವಾ ಮಗ್ಗಂ ಗಚ್ಛನ್ತಾ ಸಟ್ಠಿಮತ್ತಾ ವಿಪಸ್ಸಕಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಅರಹತ್ತಂ ಪಾಪುಣಿಂಸು। ತಥಾ ತಿಸ್ಸೋ ನಾಮ ಆರದ್ಧವಿಪಸ್ಸಕೋ ಭಿಕ್ಖು ಪದುಮಸರಸಮೀಪೇನ ಗಚ್ಛನ್ತೋ ಪದುಮಸರೇ ಪದುಮಾನಿ ಭಞ್ಜಿತ್ವಾ –

"ಪಾತೋವ ಫುಲ್ಲಿತಕೋಕನದಂ, ಸೂರಿಯಾಲೋಕೇನ ಭಿಜ್ಜಿಯತೇ।
ಏವಂ ಮನುಸ್ಸತ್ತಂ ಗತಾ ಸತ್ತಾ, ಜರಾಭಿವೇಗೇನ ಮದ್ದಿಯನ್ತೀ"ತಿ॥ –

ಇಮಂ ಗೀತಿಕಂ ಗಾಯನ್ತಿಯಾ ಚೇಟಿಕಾಯ ಸುತ್ವಾ ಅರಹತ್ತಂ ಪತ್ತೋ।

ಬುದ್ಧನ್ತರೇಪಿ ಅಞ್ಞತರೋ ಪುರಿಸೋ ಸತ್ತಹಿ ಪುತ್ತೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಅಟವಿತೋ ಆಗಮ್ಮ ಅಞ್ಞತರಾಯ ಇತ್ಥಿಯಾ ಮುಸಲೇನ ತಣ್ಡುಲೇ ಕೋಟ್ಟೇನ್ತಿಯಾ -

"ಜರಾಯ ಪರಿಮದ್ದಿತಂ ಏತಂ, ಮಿಲಾತಛವಿಚಮ್ಮನಿಸ್ಸಿತಂ।
ಮರಣೇನ ಭಿಜ್ಜತಿ ಏತಂ, ಮಚ್ಚುಸ್ಸ ಘಾಸಮಾಮಿಸಂ॥

"ಕಿಮೀನಂ ಆಲಯಂ ಏತಂ, ನಾನಾಕುಣಪೇನ ಪೂರಿತಂ।
ಅಸುಚಿಸ್ಸ ಭಾಜನಂ ಏತಂ, ಕದಲಿಕ್ಖನ್ಧಸಮಂ ಇದ"ನ್ತಿ॥ -

ಇಮಂ ಗೀತಿಕಂ ಸುತ್ವಾ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖನ್ತೋ ಸಹ ಪುತ್ತೇಹಿ ಪಚ್ಚೇಕಬೋಧಿಂ ಪತ್ತೋ। ಏವಂ ಇಮೇಹಿ ಚತೂಹಿ ಅಙ್ಗೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ವಾಚಾ ಸಚೇಪಿ ಮಿಲಕ್ಖುಭಾಸಾಪರಿಯಾಪನ್ನಾ ಘಟಚೇಟಿಕಾಗೀತಿಕಪರಿಯಾಪನ್ನಾಪಿ ಹೋತಿ, ತಥಾಪಿ ಸುಭಾಸಿತಾತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। ಸುಭಾಸಿತತ್ತಾ ಏವ ಚ ಅನವಜ್ಜಾ ಚ ಅನನುವಜ್ಜಾ ಚ ವಿಞ್ಞೂನಂ ಅತ್ಥತ್ಥಿಕಾನಂ ಅತ್ಥಪಟಿಸರಣಾನಂ, ನೋ ಬ್ಯಞ್ಜನಪಟಿಸರಣಾನನ್ತಿ।

ಸಾರುಪ್ಪಾಹೀತಿ ಅನುಚ್ಛವಿಕಾಹಿ। **ಅಭಿತ್ಥವೀ**ತಿ ಪಸಂಸಿ। **ನ ತಾಪಯೇ**ತಿ ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರೇನ ನ ತಾಪೇಯ್ಯ ನ ವಿಬಾಧೇಯ್ಯ। **ಪರೇ**ತಿ ಪರೇಹಿ ಭಿನ್ದನ್ತೋ ನಾಭಿಭವೇಯ್ಯ ನ ಬಾಧೇಯ್ಯ। ಇತಿ ಇಮಾಯ ಗಾಥಾಯ ಅಪಿಸುಣವಾಚಾವಸೇನ ಭಗವನ್ತಂ ಥೋಮೇತಿ। **ಪಟಿನನ್ದಿತಾ**ತಿ ಪಿಯಾಯಿತಾ। **ಯಂ ಅನಾದಾಯಾ**ತಿ ಯಂ ವಾಚಂ ಭಾಸನ್ತೋ ಪರೇಸಂ ಪಾಪಾನಿ ಅಪ್ಪಿಯಾನಿ ಫರುಸವಚನಾನಿ ಅನಾದಾಯ ಅತ್ಥಬ್ಯಞ್ಜನಮಧುರಂ ಪಿಯಮೇವ ಭಾಸತಿ, ತಂ ವಾಚಂ ಭಾಸೇಯ್ಯಾತಿ ಪಿಯವಾಚಾವಸೇನ ಅಭಿತ್ಥವಿ।

ಅಮತಾತಿ ಸಾಧುಭಾವೇನ ಅಮತಸದಿಸಾ। ವುತ್ತಮ್ಪಿ ಹೇತಂ - "ಸಚ್ಚಂ ಹವೇ ಸಾದುತರಂ ರಸಾನ"ನ್ತಿ (ಸಂ॰ ನಿ॰ ೧.೨೪೬) ನಿಬ್ಬಾನಾಮತಪಚ್ಚಯತ್ತಾ ವಾ ಅಮತಾ। **ಏಸ ಧಮ್ಮೋ ಸನನ್ತನೋ**ತಿ ಯಾ ಅಯಂ ಸಚ್ಚವಾಚಾ ನಾಮ, ಏಸ ಪೋರಾಣೋ ಧಮ್ಮೋ ಚರಿಯಾ ಪವೇಣೀ। ಇದಮೇವ ಹಿ ಪೋರಾಣಾನಂ ಆಚಿಣ್ಣಂ, ನ ತೇ ಅಲಿಕಂ ಭಾಸಿಂಸು। ತೇನೇವಾಹ - **ಸಚ್ಚೇ ಅತ್ಥೇ ಚ ಧಮ್ಮೇ ಚ, ಆಹು ಸನ್ತೋ ಪತಿಟ್ಠಿತಾ**ತಿ।

ತತ್ಥ ಸಚ್ಚೇ ಪತಿಟ್ಠಿತತ್ತಾವ ಅತ್ತನೋ ಚ ಪರೇಸಞ್ಚ ಅತ್ಥೇ ಪತಿಟ್ಠಿತಾ, ಅತ್ಥೇ ಪತಿಟ್ಠಿತತ್ತಾ ಏವ ಧಮ್ಮೇ ಪತಿಟ್ಠಿತಾ ಹೋನ್ತೀತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। ಸಚ್ಚವಿಸೇಸನಮೇವ ವಾ ಏತಂ। ಇದಂ ಹಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ - ಸಚ್ಚೇ ಪತಿಟ್ಠಿತಾ, ಕೀದಿಸೇ? ಅತ್ಥೇ ಚ ಧಮ್ಮೇ ಚ, ಯಂ ಪರೇಸಂ ಅತ್ಥತೋ ಅನಪೇತತ್ತಾ ಅತ್ಥಂ ಅನುಪರೋಧಕರಂ , ಧಮ್ಮತೋ ಅನಪೇತತ್ತಾ ಧಮ್ಮಂ ಧಮ್ಮಿಕಮೇವ ಅತ್ಥಂ ಸಾಧೇತೀತಿ। ಇತಿ ಇಮಾಯ ಗಾಥಾಯ ಸಚ್ಚವಚನವಸೇನ ಅಭಿತ್ಥವಿ।

ಖೇಮನ್ತಿ ಅಭಯಂ ನಿರುಪದ್ದವಂ। ಕೇನ ಕಾರಣೇನಾತಿ ಚೇ। **ನಿಬ್ಬಾನಪತ್ತಿಯಾ ದುಕ್ಖಸ್ಸನ್ತಕಿರಿಯಾಯ,** ಯಸ್ಮಾ ಕಿಲೇಸನಿಬ್ಬಾನಂ ಪಾಪೇತಿ, ವಟ್ಟದುಕ್ಖಸ್ಸ ಚ ಅನ್ತಕಿರಿಯಾಯ ಸಂವತ್ತತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। ಅಥ ವಾ ಯಂ ಬುದ್ಧೋ ನಿಬ್ಬಾನಪತ್ತಿಯಾ ದುಕ್ಖಸ್ಸನ್ತಕಿರಿಯಾಯಾತಿ ದ್ವಿನ್ನಂ ನಿಬ್ಬಾನಧಾತೂನಂ ಅತ್ಥಾಯ ಖೇಮಮಗ್ಗಪ್ಪಕಾಸನತೋ ಖೇಮಂ ವಾಚಂ ಭಾಸತಿ, **ಸಾ ವೇ ವಾಚಾನಮುತ್ತಮಾ**ತಿ ಸಾ ವಾಚಾ ಸಬ್ಬವಾಚಾನಂ ಸೇಟ್ಠಾತಿ ಏವಮೇತ್ಥ ಅತ್ಥೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ। ಇತಿ ಇಮಾಯ ಗಾಥಾಯ ಮನ್ತಾವಚನವಸೇನ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿತ್ಥವನ್ತೋ ಅರಹತ್ತನಿಕೂಟೇನ ದೇಸನಂ ನಿಟ್ಠಪೇಸೀತಿ। ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ಸಾರಿಪುತ್ತಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೧೧೪. ಛಟ್ಠೇ **ಪೋರಿಯಾತಿ** ಅಕ್ಖರಾದಿಪರಿಪುಣ್ಣಾಯ। **ವಿಸ್ಸಟ್ಠಾಯಾತಿ** ಅವಿಬದ್ಧಾಯ ಅಪಲಿಬುದ್ಧಾಯ। ಧಮ್ಮಸೇನಾಪತಿಸ್ಸ ಹಿ ಕಥೇನ್ತಸ್ಸ ಪಿತ್ತಾದೀನಂ ವಸೇನ ಅಪಲಿಬುದ್ಧವಚನಂ ಹೋತಿ, ಅಯದಣ್ಡೇನ ಪಹತಕಂಸತಾಲತೋ ಸದ್ದೋ ವಿಯ ನಿಚ್ಛರತಿ। **ಅನೇಲಗಲಾಯಾತಿ** ಅನೇಲಾಯ ಅಗಲಾಯ ನಿದ್ದೋಸಾಯ ಚೇವ ಅಕ್ಖಲಿತಪದಬ್ಯಞ್ಜನಾಯ ಚ। ಥೇರಸ್ಸ ಹಿ ಕಥಯತೋ ಪದಂ ವಾ ಬ್ಯಞ್ಜನಂ ವಾ ನ ಪರಿಹಾಯತಿ। **ಅತ್ಥಸ್ಸ ವಿಞ್ಞಾಪನಿಯಾತಿ** ಅತ್ಥಸ್ಸ ವಿಞ್ಞಾಪನಸಮತ್ಥಾಯ। **ಭಿಕ್ಖೂನನ್ತಿ** ಭಿಕ್ಖೂನಂ।

ಸಂಖಿತ್ತೇನಪೀತಿ "ಚತ್ತಾರಿಮಾನಿ, ಆವುಸೋ, ಅರಿಯಸಚ್ಚಾನಿ। ಕತಮಾನಿ ಚತ್ತಾರಿ? ದುಕ್ಖಂ ಅರಿಯಸಚ್ಚಂ...ಪೇ॰... ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಚತ್ತಾರಿ ಅರಿಯಸಚ್ಚಾನಿ, ತಸ್ಮಾತಿಹ, ಆವುಸೋ, ಇದಂ ದುಕ್ಖಂ ಅರಿಯಸಚ್ಚನ್ತಿ ಯೋಗೋ ಕರಣೀಯೋ"ತಿ (ಸಂ॰ ನಿ॰ ೫.೧೦೯೬-೧೦೯೮) ಏವಂ ಸಂಖಿತ್ತೇನಪಿ ದೇಸೇತಿ। **ವಿತ್ಥಾರೇನಪೀತಿ** "ಕತಮಂ, ಆವುಸೋ, ದುಕ್ಖಂ ಅರಿಯಸಚ್ಚ"ನ್ತಿಆದಿನಾ (ಮ॰ ನಿ॰ ೩.೩೭೩) ನಯೇನ ತಾನೇವ ವಿಭಜನ್ತೋ ವಿತ್ಥಾರೇನಪಿ ಭಾಸತಿ। ಖನ್ಧಾದಿದೇಸನಾಸುಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। **ಸಾಳಿಕಾಯಿವ ನಿಗ್ಘೋಸೋತಿ** ಯಥಾ ಮಧುರಂ ಅಮ್ಬಪಕ್ಕಂ ಸಾಯಿತ್ವಾ ಪಕ್ಖೇಹಿ ವಾತಂ ದತ್ವಾ ಮಧುರಸ್ಸರಂ ನಿಚ್ಛಾರೇನ್ತಿಯಾ ಸಾಳಿಕಸಕುಣಿಯಾ ನಿಗ್ಘೋಸೋ, ಏವಂ ಥೇರಸ್ಸ ಧಮ್ಮಂ ಕಥೇನ್ತಸ್ಸ ಮಧುರೋ ನಿಗ್ಘೋಸೋ ಹೋತಿ। **ಪಟಿಭಾನಂ ಉದೀರಯೀ**ತಿ ಸಮುದ್ದತೋ ಊಮಿಯೋ ವಿಯ ಅನನ್ತಂ ಪಟಿಭಾನಂ ಉಟ್ಠಹತಿ। **ಓಧೇನ್ತೀ**ತಿ ಓದಹನ್ತಿ। ಛಟ್ಠಂ।

೭. ಪವಾರಣಾಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೧೧೫. ಸತ್ತಮೇ **ತದಹೂ**ತಿ ತಸ್ಮಿಂ ಅಹು, ತಸ್ಮಿಂ ದಿವಸೇತಿ ಅತ್ಥೋ। ಉಪವಸನ್ತಿ ಏತ್ಥಾತಿ **ಉಪೋಸಥೋ**। ಉಪವಸನ್ತೀತಿ ಚ ಸೀಲೇನ ವಾ ಅನಸನೇನ ವಾ ಉಪೇತಾ ಹುತ್ವಾ ವಸನ್ತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। ಸೋ ಪನೇಸ ಉಪೋಸಥದಿವಸೋ ಅಟ್ಠಮೀಚಾತುದ್ದಸೀಪನ್ನರಸೀಭೇದೇನ ತಿವಿಧೋ, ತಸ್ಮಾ ಸೇಸದ್ವಯನಿವಾರಣತ್ಥಂ **ಪನ್ನರಸೇತಿ** ವುತ್ತಂ। **ಪವಾರಣಾಯಾತಿ** ವಸ್ಸಂ-ವುಟ್ಠ-ಪವಾರಣಾಯ। ವಿಸುದ್ಧಿಪವಾರಣಾತಿಪಿ ಏತಿಸ್ಸಾವ ನಾಮಂ। **ನಿಸಿನ್ನೋ ಹೋತೀತಿ** ಸಾಯನ್ಹಸಮಯೇ ಸಮ್ಪತ್ತಪರಿಸಾಯ ಕಾಲಯುತ್ತಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತ್ವಾ ಉದಕಕೋಟ್ಠಕೇ ಗತ್ತಾನಿ ಪರಿಸಿಞ್ಚಿತ್ವಾ ನಿವತ್ಥನಿವಾಸನೋ ಏಕಂಸಂ ಸುಗತಮಹಾಚೀವರಂ ಕತ್ವಾ ಮಜ್ಝಿಮತ್ಥಮ್ಭಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಪಞ್ಞತ್ತೇ ವರಬುದ್ಧಾಸನೇ ಪುರತ್ಥಿಮದಿಸಾಯ ಉಟ್ಠಹತೋ ಚನ್ದಮಣ್ಡಲಸ್ಸ ಸಿರಿಂ ಸಿರಿಯಾ ಅಭಿಭವಮಾನೋ ನಿಸಿನ್ನೋ ಹೋತಿ। **ತುಣ್ಹೀಭೂತಂ ತುಣ್ಹೀಭೂತ**ನ್ತಿ ಯತೋ ಯತೋ ಅನುವಿಲೋಕೇತಿ, ತತೋ ತತೋ ತುಣ್ಹೀಭೂತಮೇವ। ತತ್ಥ ಹಿ ಏಕಭಿಕ್ಖುಸ್ಸಾಪಿ ಹತ್ಥಕುಕ್ಕುಚ್ಚಂ ವಾ ಪಾದಕುಕ್ಕುಚ್ಚಂ ವಾ ನತ್ಥಿ, ಸಬ್ಬೇ ನಿರವಾ ಸನ್ತೇನ ಇರಿಯಾಪಥೇನ ನಿಸೀದಿಂಸು। **ಅನುವಿಲೋಕೇತ್ವಾ**ತಿ ದಿಸ್ಸಮಾನಪಞ್ಚಪಸಾದೇಹಿ ನೇತ್ತೇಹಿ ಅನುವಿಲೋಕೇತ್ವಾ। **ಹನ್ದಾ**ತಿ ವೋಸ್ಸಗ್ಗತ್ಥೇ ನಿಪಾತೋ। **ನ ಚ ಮೇ ಕಿಞ್ಚಿ ಗರಹಥಾ**ತಿ ಏತ್ಥ **ನ ಚ ಕಿಞ್ಚೀ**ತಿ ಪುಚ್ಛನತ್ಥೇ ನ-ಕಾರೋ। ಕಿಂ ಮೇ ಕಿಞ್ಚಿ ಗರಹಥ? ಯದಿ ಗರಹಥ, ವದಥ, ಇಚ್ಛಾಪೇಮಿ ವೋ ವತ್ತುನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಕಾಯಿಕಂ ವಾ ವಾಚಸಿಕಂ ವಾ**ತಿ ಇಮಿನಾ ಕಾಯವಚೀದ್ವಾರಾನೇವ ಪವಾರೇತಿ, ನ ಮನೋದ್ವಾರಂ। ಕಸ್ಮಾ? ಅಪಾಕಟತ್ತಾ। ಕಾಯವಚೀದ್ವಾರೇಸು ಹಿ ದೋಸೋ ಪಾಕಟೋ ಹೋತಿ, ನ ಮನೋದ್ವಾರೇ। "ಏಕಮಞ್ಚೇ ಸಯತೋಪಿ ಹಿ ಕಿಂ ಚಿನ್ತೇಸೀ"ತಿ? ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ ಚಿತ್ತಾಚಾರಂ ಜಾನಾತಿ। ಇತಿ ಮನೋದ್ವಾರಂ ಅಪಾಕಟತ್ತಾ ನ ಪವಾರೇತಿ, ನೋ ಅಪರಿಸುದ್ಧತ್ತಾ। ಬೋಧಿಸತ್ತಭೂತಸ್ಸಾಪಿ ಹಿ ತಸ್ಸ ಭೂರಿದತ್ತಛದ್ದನ್ತಸಙ್ಖಪಾಲಧಮ್ಮಪಾಲಾದಿಕಾಲೇ ಮನೋದ್ವಾರಂ ಪರಿಸುದ್ಧಂ, ಇದಾನೇತ್ಥ ವತ್ತಬ್ಬಮೇವ ನತ್ಥಿ।

ಏತದವೋಚಾತಿ ಧಮ್ಮಸೇನಾಪತಿಟ್ಠಾನೇ ಠಿತತ್ತಾ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಸ್ಸ ಭಾರಂ ವಹನ್ತೋ ಏತಂ ಅವೋಚ। **ನ ಖೋ ಮಯಂ, ಭನ್ತೇ**ತಿ, ಭನ್ತೇ, ಮಯಂ ಭಗವತೋ ನ ಕಿಞ್ಚಿ ಗರಹಾಮ। **ಕಾಯಿಕಂ ವಾ ವಾಚಸಿಕಂ ವಾ**ತಿ ಇದಂ ಚತುನ್ನಂ ಅರಕ್ಖಿಯತಂ ಸನ್ಧಾಯ ಥೇರೋ ಆಹ। ಭಗವತೋ ಹಿ ಚತ್ತಾರಿ ಅರಕ್ಖಿಯಾನಿ। ಯಥಾಹ -

"ಚತ್ತಾರಿಮಾನಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಥಾಗತಸ್ಸ ಅರಕ್ಖಿಯಾನಿ। ಕತಮಾನಿ ಚತ್ತಾರಿ? ಪರಿಸುದ್ಧಕಾಯಸಮಾಚಾರೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಥಾಗತೋ, ನತ್ಥಿ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಕಾಯದುಚ್ಚರಿತಂ, ಯಂ ತಥಾಗತೋ ರಕ್ಖೇಯ್ಯ 'ಮಾ ಮೇ ಇದಂ ಪರೋ ಅಞ್ಞಾಸೀ'ತಿ।

ಪರಿಸುದ್ಧವಚೀಸಮಾಚಾರೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಥಾಗತೋ, ನತ್ಥಿ ತಥಾಗತಸ್ಸ ವಚೀದುಚ್ಚರಿತಂ, ಯಂ ತಥಾಗತೋ ರಕ್ಖೇಯ್ಯ, 'ಮಾ ಮೇ ಇದಂ ಪರೋ ಅಞ್ಞಾಸೀ'ತಿ। ಪರಿಸುದ್ಧಮನೋಸಮಾಚಾರೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಥಾಗತೋ, ನತ್ಥಿ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಮನೋದುಚ್ಚರಿತಂ, ಯಂ ತಥಾಗತೋ ರಕ್ಖೇಯ್ಯ, 'ಮಾ ಮೇ ಇದಂ ಪರೋ ಅಞ್ಞಾಸೀ'ತಿ। ಪರಿಸುದ್ಧಾಜೀವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಥಾಗತೋ, ನತ್ಥಿ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಮಿಚ್ಛಾಆಜೀವೋ, ಯಂ ತಥಾಗತೋ ರಕ್ಖೇಯ್ಯ "ಮಾ ಮೇ ಇದಂ ಪರೋ ಅಞ್ಞಾಸೀ"ತಿ (ಅ॰ ನಿ॰ ೭.೫೮)।

ಇದಾನಿ ಭಗವತೋ ಯಥಾಭೂತಗುಣೇ ಕಥೇನ್ತೋ **ಭಗವಾ ಹಿ, ಭನ್ತೇ**ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ **ಅನುಪ್ಪನ್ನಸ್ಸಾ**ತಿ ಕಸ್ಸಪಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಅಞ್ಞೇನ ಸಮಣೇನ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇನ ವಾ ಅನುಪ್ಪಾದಿತಪುಬ್ಬಸ್ಸ। **ಅಸಞ್ಜಾತಸ್ಸಾ**ತಿ ಇದಂ ಅನುಪ್ಪನ್ನವೇವಚನಮೇವ। **ಅನಕ್ಖಾತಸ್ಸಾ**ತಿ ಅಞ್ಞೇನ ಅದೇಸಿತಸ್ಸ। **ಪಚ್ಛಾ ಸಮನ್ನಾಗತಾ**ತಿ ಪಠಮಗತಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಛಾ ಸಮನುಆಗತಾ। ಇತಿ ಥೇರೋ ಯಸ್ಮಾ ಸಬ್ಬೇಪಿ ಭಗವತೋ ಸೀಲಾದಯೋ ಗುಣಾ ಅರಹತ್ತಮಗ್ಗಮೇವ ನಿಸ್ಸಾಯ ಆಗತಾ, ತಸ್ಮಾ ಅರಹತ್ತಮಗ್ಗಮೇವ ನಿಸ್ಸಾಯ ಗುಣಂ ಕಥೇಸಿ। ತೇನ ಸಬ್ಬಗುಣಾ ಕಥಿತಾವ ಹೋನ್ತಿ। **ಅಹಞ್ಚ ಖೋ, ಭನ್ತೇ**ತಿ ಇದಂ ಥೇರೋ ಸದೇವಕೇ ಲೋಕೇ ಅಗ್ಗಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಅತ್ತನೋ ಚೇವ ಸಙ್ಘಸ್ಸ ಚ ಕಾಯಿಕವಾಚಸಿಕಂ ಪವಾರೇನ್ತೋ ಆಹ।

ಪಿತರಾ ಪವತ್ತಿತನ್ತಿ ಚಕ್ಕವತ್ತಿಮ್ಹಿ ಕಾಲಙ್ಕತೇ ವಾ ಪಬ್ಬಜಿತೇ ವಾ ಸತ್ತಾಹಚ್ಚಯೇನ ಚಕ್ಕಂ ಅನ್ತರಧಾಯತಿ, ತತೋ ದಸವಿಧಂ ದ್ವಾದಸವಿಧಂ ಚಕ್ಕವತ್ತಿವತ್ತಂ ಪೂರೇತ್ವಾ ನಿಸಿನ್ನಸ್ಸ ಪುತ್ತಸ್ಸ ಅಞ್ಞಂ ಪಾತುಭವತಿ, ತಂ ಸೋ ಪವತ್ತೇತಿ। ರತನಮಯತ್ತಾ ಪನ ಸದಿಸಟ್ಠೇನ ತದೇವ ವತ್ತಂ ಕತ್ವಾ "ಪಿತರಾ ಪವತ್ತಿತ"ನ್ತಿ ವುತ್ತಂ। ಯಸ್ಮಾ ವಾ ಸೋ "ಅಪ್ಪೋಸ್ಸುಕ್ಕೋ ತ್ವಂ, ದೇವ, ಹೋಹಿ, ಅಹಮನುಸಾಸಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಆಹ, ತಸ್ಮಾ ಪಿತರಾ ಪವತ್ತಿತಂ ಆಣಾಚಕ್ಕಂ ಅನುಪ್ಪವತ್ತೇತಿ ನಾಮ। **ಸಮ್ಮದೇವ ಅನುಪ್ಪವತ್ತೇಸೀ**ತಿ ಸಮ್ಮಾ ನಯೇನ ಹೇತುನಾ ಕಾರಣೇನೇವ ಅನುಪ್ಪವತ್ತೇಸಿ। ಭಗವಾ ಹಿ ಚತುಸಚ್ಚಧಮ್ಮಂ ಕಥೇತಿ, ಥೇರೋ ತಮೇವ ಅನುಕಥೇತಿ, ತಸ್ಮಾ ಏವಮಾಹ। **ಉಭತೋಭಾಗವಿಮುತ್ತಾ**ತಿ ದ್ವೀಹಿ ಭಾಗೇಹಿ ವಿಮುತ್ತಾ , ಅರೂಪಾವಚರಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ ರೂಪಕಾಯತೋ ವಿಮುತ್ತಾ, ಅಗ್ಗಮಗ್ಗೇನ ನಾಮಕಾಯತೋತಿ। **ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತಾ**ತಿ ಪಞ್ಞಾಯ ವಿಮುತ್ತಾ ತೇವಿಜ್ಜಾದಿಭಾವಂ ಅಪ್ಪತ್ತಾ ಖೀಣಾಸವಾ।

ವಿಸುದ್ಧಿಯಾತಿ ವಿಸುದ್ಧತ್ಥಾಯ। **ಸಂಯೋಜನಬನ್ಧನಚ್ಛಿದಾ**ತಿ ಸಂಯೋಜನಸಙ್ಖಾತೇ ಚೇವ ಬನ್ಧನಸಙ್ಖಾತೇ ಚ ಕಿಲೇಸೇ ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಠಿತಾ। **ವಿಜಿತಸಙ್ಗಾಮ**ನ್ತಿ ವಿಜಿತರಾಗದೋಸಮೋಹಸಙ್ಗಾಮಂ, ಮಾರಬಲಸ್ಸ ವಿಜಿತತ್ತಾಪಿ ವಿಜಿತಸಙ್ಗಾಮಂ। **ಸತ್ಥವಾಹ**ನ್ತಿ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಮಗ್ಗರಥೇ ಆರೋಪೇತ್ವಾ ವೇನೇಯ್ಯಸತ್ಥಂ ವಾಹೇತಿ ಸಂಸಾರಕನ್ತಾರಂ ಉತ್ತಾರೇತೀತಿ ಭಗವಾ ಸತ್ಥವಾಹೋ, ತಂ ಸತ್ಥವಾಹಂ। **ಪಲಾಪೋ**ತಿ ಅನ್ತೋತುಚ್ಛೋ ದುಸ್ಸೀಲೋ। **ಆದಿಚ್ಚಬನ್ಧುನ**ನ್ತಿ ಆದಿಚ್ಚಬನ್ಧುಂ ಸತ್ಥಾರಂ ದಸಬಲಂ ವನ್ದಾಮೀತಿ ವದತಿ। ಸತ್ತಮಂ।

೮. ಪರೋಸಹಸ್ಸಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೨೧೮. ಅಟ್ಠಮೇ **ಪರೋಸಹಸ್ಸ**ನ್ತಿ ಅತಿರೇಕಸಹಸ್ಸಂ। **ಅಕುತೋಭಯ**ನ್ತಿ ನಿಬ್ಬಾನೇ ಕುತೋಚಿ ಭಯಂ ನತ್ಥಿ, ನಿಬ್ಬಾನಪ್ಪತ್ತಸ್ಸ ವಾ ಕುತೋಚಿ ಭಯಂ ನತ್ಥೀತಿ ನಿಬ್ಬಾನಂ ಅಕುತೋಭಯಂ ನಾಮ। **ಇಸೀನಂ ಇಸಿಸತ್ತಮೋ**ತಿ ವಿಪಸ್ಸಿತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಇಸೀನಂ ಸತ್ತಮಕೋ ಇಸಿ।

ಕಿಂ ನು ತೇ ವಙ್ಗೀಸಾತಿ ಇದಂ ಭಗವಾ ಅತ್ಥುಪ್ಪತ್ತಿವಸೇನ ಆಹ। ಸಙ್ಘಮಜ್ಝೇ ಕಿರ ಕಥಾ ಉದಪಾದಿ "ವಙ್ಗೀಸತ್ಥೇರೋ ವಿಸ್ಸಟ್ಠವತ್ಥೋ , ನೇವ ಉದ್ದೇಸೇ, ನ ಪರಿಪುಚ್ಛಾಯ, ನ ಯೋನಿಸೋಮನಸಿಕಾರೇ ಕಮ್ಮಂ ಕರೋತಿ, ಗಾಥಾ ಬನ್ಧನ್ತೋ ಚುಣ್ಣಿಯಪದಾನಿ ಕರೋನ್ತೋ ವಿಚರತೀ"ತಿ। ಅಥ ಭಗವಾ ಚಿನ್ತೇಸಿ - "ಇಮೇ ಭಿಕ್ಖೂ ವಙ್ಗೀಸಸ್ಸ ಪಟಿಭಾನಸಮ್ಪತ್ತಿಂ ನ ಜಾನನ್ತಿ, ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ವದತೀತಿ ಮಞ್ಞನ್ತಿ, ಪಟಿಭಾನಸಮ್ಪತ್ತಿಮಸ್ಸ ಜಾನಾಪೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ, **"ಕಿಂ ನು ತೇ ವಙ್ಗೀಸಾ**"ತಿಆದಿಮಾಹ।

ಉಮ್ಮಗ್ಗಪಥನ್ತಿ ಅನೇಕಾನಿ ಕಿಲೇಸುಮ್ಮುಜ್ಜನಸತಾನಿ, ವಟ್ಟಪಥತ್ತಾ ಪನ ಪಥನ್ತಿ ವುತ್ತಂ। **ಪಭಿಜ್ಜ ಖಿಲಾನೀತಿ** ರಾಗಖಿಲಾದೀನಿ ಪಞ್ಚ ಭಿನ್ದಿತ್ವಾ ಚರಸಿ। **ತಂ ಪಸ್ಸಥಾತಿ** ತಂ ಏವಂ ಅಭಿಭುಯ್ಯ ಭಿನ್ದಿತ್ವಾ ಚರನ್ತಂ ಬುದ್ಧಂ ಪಸ್ಸಥ। **ಬನ್ಧಪಮುಞ್ಚಕರನ್ತಿ** ಬನ್ಧನಮೋಚನಕರಂ। **ಅಸಿತನ್ತಿ** ಅನಿಸ್ಸಿತಂ। **ಭಾಗಸೋ ಪವಿಭಜನ್ತಿ** ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾದಿಕೋಟ್ಠಾಸವಸೇನ ಧಮ್ಮಂ ವಿಭಜನ್ತಂ। ಪವಿಭಜ್ಜಾತಿ ವಾ ಪಾಠೋ, ಅಙ್ಗಪಚ್ಚಙ್ಗಕೋಟ್ಠಾಸವಸೇನ ವಿಭಜಿತ್ವಾ ವಿಭಜಿತ್ವಾ ಪಸ್ಸಥಾತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಓಘಸ್ಸಾತಿ ಚತುರೋಘಸ್ಸ। **ಅನೇಕವಿಹಿತನ್ತಿ** ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾದಿವಸೇನ ಅನೇಕವಿಧಂ। **ತಸ್ಮಿಂ ಚ ಅಮತೇ ಅಕ್ಖಾತೇತಿ** ತಸ್ಮಿಂ ತೇನ ಅಕ್ಖಾತೇ ಅಮತೇ। **ಧಮ್ಮದ್ದಸಾತಿ** ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಪಸ್ಸಿತಾರೋ। **ಠಿತಾ ಅಸಂಹೀರಾತಿ** ಅಸಂಹಾರಿಯಾ ಹುತ್ವಾ ಪತಿಟ್ಠಿತಾ।

ಅತಿವಿಜ್ಝಾತಿ ಅತಿವಿಜ್ಝಿತ್ವಾ। **ಸಬ್ಬಟ್ಠಿತೀನನ್ತಿ** ಸಬ್ಬೇಸಂ ದಿಟ್ಠಿಟ್ಠಾನಾನಂ ವಿಞ್ಞಾಣಟ್ಠಿತೀನಂ ವಾ । **ಅತಿಕ್ಕಮಮದ್ದಸಾತಿ** ಅತಿಕ್ಕಮಭೂತಂ ನಿಬ್ಬಾನಮದ್ದಸ। **ಅಗ್ಗನ್ತಿ** ಉತ್ತಮಧಮ್ಮಂ। ಅಗ್ಗೇತಿ ವಾ ಪಾಠೋ, ಪಠಮತರನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। **ದಸದ್ಧಾನನ್ತಿ** ಪಞ್ಚನ್ನಂ, ಅಗ್ಗಧಮ್ಮಂ ಪಞ್ಚವಗ್ಗಿಯಾನಂ, ಅಗ್ಗೇ ವಾ ಪಞ್ಚವಗ್ಗಿಯಾನಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇಸೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ತಸ್ಮಾತಿ** ಯಸ್ಮಾ ಏಸ ಧಮ್ಮೋ ಸುದೇಸಿತೋತಿ ಜಾನನ್ತೇನ ಚ ಪಮಾದೋ ನ ಕಾತಬ್ಬೋ, ತಸ್ಮಾ। **ಅನುಸಿಕ್ಖೇತಿ** ತಿಸ್ಸೋ ಸಿಕ್ಖಾ ಸಿಕ್ಖೇಯ್ಯ। ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ಕೋಣ್ಡಞ್ಞಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೨೧೮. ನವಮೇ **ಅಞ್ಞಾಸಿಕೋಣ್ಡಞ್ಞೋತಿ** ಪಠಮಂ ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಅಞ್ಞಾತತ್ತಾ ಏವಂ ಗಹಿತನಾಮೋ ಥೇರೋ। **ಸುಚಿರಸ್ಸೇವಾತಿ** ಕೀವಚಿರಸ್ಸ? ದ್ವಾದಸನ್ನಂ ಸಂವಚ್ಛರಾನಂ। ಏತ್ತಕಂ ಕಾಲಂ ಕತ್ಥ ವಿಹಾಸೀತಿ। ಛದ್ದನ್ತಭವನೇ ಮನ್ದಾಕಿನಿಪೋಕ್ಖರಣಿಯಾ ತೀರೇ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಾನಂ ವಸನಟ್ಠಾನೇ। ಕಸ್ಮಾ? ವಿಹಾರಗರುತಾಯ। ಸೋ ಹಿ ಪಞ್ಞವಾ ಮಹಾಸಾವಕೋ। ಯಥೇವ ಭಗವತೋ, ಏವಮಸ್ಸ ದಸಸಹಸ್ಸಚಕ್ಕವಾಳೇ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನಂ ಅಬ್ಭನ್ತರೇ ಗುಣಾ ಪತ್ಥಟಾವ। ದೇವಮನುಸ್ಸಾ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಗನ್ಧಮಾಲಾದೀಹಿ ಪೂಜಂ ಕತ್ವಾ "ಅಗ್ಗಧಮ್ಮಂ ಪಟಿವಿದ್ಧಸಾವಕೋ"ತಿ ಅನನ್ತರಂ ಥೇರಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಪೂಜೇನ್ತಿ। ಸನ್ತಿಕಂ ಆಗತಾನಞ್ಚ ನಾಮ ತಥಾರೂಪಾ ಧಮ್ಮಕಥಾ ವಾ ಪಟಿಸನ್ಥಾರೋ ವಾ ಕಾತಬ್ಬೋ ಹೋತಿ। ಥೇರೋ ಚ ವಿಹಾರಗರುಕೋ, ತೇನಸ್ಸ ಸೋ ಪಪಞ್ಚೋ ವಿಯ ಉಪಟ್ಠಾತಿ। ಇತಿ ವಿಹಾರಗರುತಾಯ ತತ್ಥ ಗನ್ತ್ವಾ ವಿಹಾಸಿ।

ಅಪರಮ್ಪಿ ಕಾರಣಂ - ಭಿಕ್ಖಾಚಾರವೇಲಾಯಂ ತಾವ ಸಬ್ಬಸಾವಕಾ ವಸ್ಸಗ್ಗೇನ ಗಚ್ಛನ್ತಿ। ಧಮ್ಮದೇಸನಾಕಾಲೇ ಪನ ಮಜ್ಝಟ್ಠಾನೇ ಅಲಙ್ಕತಬುದ್ಧಾಸನಮ್ಹಿ ಸತ್ಥರಿ ನಿಸಿನ್ನೇ ದಕ್ಖಿಣಹತ್ಥಪಸ್ಸೇ ಧಮ್ಮಸೇನಾಪತಿ, ವಾಮಹತ್ಥಪಸ್ಸೇ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನತ್ಥೇರೋ ನಿಸೀದತಿ, ತೇಸಂ ಪಿಟ್ಠಿಭಾಗೇ ಅಞ್ಞಾಸಿಕೋಣ್ಡಞ್ಞತ್ಥೇರಸ್ಸ ಆಸನಂ ಪಞ್ಞಾಪೇನ್ತಿ। ಸೇಸಾ ಭಿಕ್ಖೂ ತಂ ಪರಿವಾರೇತ್ವಾ ನಿಸೀದನ್ತಿ। ದ್ವೇ ಅಗ್ಗಸಾವಕಾ ಅಗ್ಗಧಮ್ಮಪಟಿವಿದ್ಧತ್ತಾ ಚ ಮಹಲ್ಲಕತ್ತಾ ಚ ಥೇರೇ ಸಗಾರವಾ ಥೇರಂ ಮಹಾಬ್ರಹ್ಮಂ ವಿಯ ಅಗ್ಗಿಕ್ಖನ್ಧಂ ವಿಯ ಆಸೀವಿಸಂ ವಿಯ ಚ ಮಞ್ಞಮಾನಾ ಧುರಾಸನೇ ನಿಸೀದನ್ತಾ ಓತ್ತಪ್ಪನ್ತಿ ಹರಾಯನ್ತಿ। ಥೇರೋ ಚಿನ್ತೇಸಿ - "ಇಮೇಹಿ ಧುರಾಸನತ್ಥಾಯ ಕಪ್ಪಸತಸಹಸ್ಸಾಧಿಕಂ ಅಸಙ್ಖ್ಯೇಯ್ಯಂ ಪಾರಮಿಯೋ ಪೂರಿತಾ, ತೇ ಇದಾನಿ ಧುರಾಸನೇ ನಿಸೀದನ್ತಾ ಮಮ ಓತ್ತಪ್ಪನ್ತಿ ಹರಾಯನ್ತಿ, ಫಾಸುವಿಹಾರಂ ನೇಸಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। ಸೋ ಪತಿರೂಪೇ ಕಾಲೇ ತಥಾಗತಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ "ಇಚ್ಛಾಮಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಜನಪದೇ ವಸಿತು"ನ್ತಿ ಆಹ, ಸತ್ಥಾ ಅನುಜಾನಿ।

ಥೇರೋ ಸೇನಾಸನಂ ಸಂಸಾಮೇತ್ವಾ ಪತ್ತಚೀವರಮಾದಾಯ ಛದ್ದನ್ತಭವನೇ ಮನ್ದಾಕಿನಿತೀರಂ ಗತೋ। ಪುಬ್ಬೇ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಾನಂ ಪಾರಿಚರಿಯಾಯ ಕತಪರಿಚಯಾ ಅಟ್ಠಸಹಸ್ಸಾ ಹತ್ಥಿನಾಗಾ ಥೇರಂ ದಿಸ್ವಾವ "ಅಮ್ಹಾಕಂ ಪುಞ್ಞಕ್ಖೇತ್ತಂ ಆಗತ"ನ್ತಿ ನಖೇಹಿ ಚಙ್ಕಮನಂ ನಿತ್ತಿಣಂ ಕತ್ವಾ ಆವರಣಸಾಖಾ ಹರಿತ್ವಾ ಥೇರಸ್ಸ ವಸನಟ್ಠಾನಂ ಪಟಿಜಗ್ಗಿತ್ವಾ ವತ್ತಂ ಕತ್ವಾ ಸಬ್ಬೇ ಸನ್ನಿಪತಿತ್ವಾ ಮನ್ತಯಿಂಸು - "ಸಚೇ ಹಿ ಮಯಂ 'ಅಯಂ ಥೇರಸ್ಸ ಕತ್ತಬ್ಬಂ ಕರಿಸ್ಸತಿ, ಅಯಂ ಕರಿಸ್ಸತೀ'ತಿ ಪಟಿಪಜ್ಜಿಸ್ಸಾಮ, ಥೇರೋ ಬಹುಞಾತಿಕಗಾಮಂ ಗತೋ ವಿಯ ಯಥಾಧೋತೇನೇವ ಪತ್ತೇನ ಗಮಿಸ್ಸತಿ, ವಾರೇನ ನಂ ಪಟಿಜಗ್ಗಿಸ್ಸಾಮ, ಏಕಸ್ಸ ಪನ ವಾರೇ

ಪತ್ತೇ ಸೇಸೇಹಿಪಿ ನಪ್ಪಮಜ್ಜಿತಬ್ಬ”ನ್ತಿ ವಾರಂ ಠಪಯಿಂಸು। ವಾರಿಕನಾಗೋ ಪಾತೋವ ಥೇರಸ್ಸ ಮುಖೋದಕಞ್ಚ ದನ್ತಕಟ್ಠಞ್ಚ ಠಪೇತಿ, ವತ್ತಂ ಕರೋತಿ।

ಮನ್ದಾಕಿನಿಪೋಕ್ಖರಣೀ ನಾಮ ಚೇಸಾ ಪಣ್ಣಾಸಯೋಜನಾ ಹೋತಿ। ತಸ್ಸಾ ಪಞ್ಚವೀಸತಿಯೋಜನಮತ್ತೇ ಠಾನೇ ಸೇವಾಲೋ ವಾ ಪಣಕಂ ವಾ ನತ್ಥಿ, ಫಲಿಕವಣ್ಣಂ ಉದಕಮೇವ ಹೋತಿ। ತತೋ ಪರಂ ಪನ ಕಟಿಪ್ಪಮಾಣೇ ಉದಕೇ ಅಡ್ಢಯೋಜನವಿತ್ಥತಂ ಸೇಸಪದುಮವನಂ ಪಣ್ಣಾಸಯೋಜನಂ ಸರಂ ಪರಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಠಿತಂ। ತದನನ್ತರಂ ತಾವ ಮಹನ್ತಮೇವ ರತ್ತಪದುಮವನಂ, ತದನನ್ತರಂ ರತ್ತಕುಮುದವನಂ, ತದನನ್ತರಂ ಸೇತಕುಮುದವನಂ, ತದನನ್ತರಂ ನೀಲುಪ್ಪಲವನಂ, ತದನನ್ತರಂ ರತ್ತುಪ್ಪಲವನಂ, ತದನನ್ತರಂ ಸುಗನ್ಧರತ್ತಸಾಲಿವನಂ, ತದನನ್ತರಂ ಏಳಾಲುಕಲಾಬುಕುಮ್ಭಣ್ಡಾದೀನಿ ಮಧುರರಸಾನಿ ವಲ್ಲಿಫಲಾನಿ, ತದನನ್ತರಂ ಅಡ್ಢಯೋಜನವಿತ್ಥಾರಮೇವ ಉಚ್ಛುವನಂ, ತತ್ಥ ಪೂಗರುಕ್ಖಕ್ಖನ್ಧಪ್ಪಮಾಣಾ ಉಚ್ಛೂ, ತದನನ್ತರಂ ಕದಲಿವನಂ, ಯತೋ ದುವೇ ಪಕ್ಕಾನಿ ಖಾದನ್ತಾ ಕಿಲಮನ್ತಿ, ತದನನ್ತರಂ ಚಾಟಿಪ್ಪಮಾಣಫಲಂ ಪನಸವನಂ, ತದನನ್ತರಂ ಜಮ್ಬುವನಂ, ತದನನ್ತರಂ ಅಮ್ಬವನಂ, ತದನನ್ತರಂ ಕಪಿತ್ಥವನನ್ತಿ। ಸಙ್ಖೇಪತೋ ತಸ್ಮಿಂ ದಹೇ ಖಾದಿತಬ್ಬಯುತ್ತಕಂ ಫಲಂ ನಾಮ ನತ್ಥೀತಿ ನ ವತ್ತಬ್ಬಂ। ಕುಸುಮಾನಂ ಪುಪ್ಫನಸಮಯೇ ವಾತೋ ರೇಣುವಟ್ಟಿಂ ಉಟ್ಠಾಪೇತ್ವಾ ಪದುಮಿನಿಪತ್ತೇಸು ಠಪೇತಿ, ತತ್ಥ ಉದಕಫುಸಿತಾನಿ ಪತನ್ತಿ। ತತೋ ಆದಿಚ್ಚಪಾಕೇನ ಪಚ್ಚಿತ್ವಾ ಪಕ್ಕಪಯೋಘನಿಕಾ ವಿಯ ತಿಟ್ಠತಿ, ಏತಂ ಪೋಕ್ಖರಮಧು ನಾಮ , ತಂ ಥೇರಸ್ಸ ಆಹರಿತ್ವಾ ದೇನ್ತಿ। ಮುಳಾಲಂ ನಙ್ಗಲಸೀಸಮತ್ತಂ ಹೋತಿ, ತಮ್ಪಿ ಆಹರಿತ್ವಾ ದೇನ್ತಿ। ಭಿಸಂ ಮಹಾಭೇರಿಪೋಕ್ಖರಪ್ಪಮಾಣಂ ಹೋತಿ, ತಸ್ಸ ಏಕಸ್ಮಿಂ ಪಬ್ಬೇ ಪಾದಘಟಕಪ್ಪಮಾಣಂ ಖೀರಂ ಹೋತಿ, ತಂ ಆಹರಿತ್ವಾ ದೇನ್ತಿ। ಪೋಕ್ಖರಟ್ಠೀನಿ ಮಧುಸಕ್ಖರಾಯ ಯೋಜೇತ್ವಾ ದೇನ್ತಿ। ಉಚ್ಛುಂ ಪಾಸಾಣಪಿಟ್ಠೇ ಠಪೇತ್ವಾ ಪಾದೇನ ಅಕ್ಕಮನ್ತಿ। ತತೋ ರಸೋ ಪಗ್ಘರಿತ್ವಾ ಸೋಣ್ಡಿಆವಾಟೇ ಪೂರೇತ್ವಾ, ಆದಿಚ್ಚಪಾಕೇನ ಪಚ್ಚಿತ್ವಾ ಖೀರಪಾಸಾಣಪಿಣ್ಡೋ ವಿಯ ತಿಟ್ಠತಿ, ತಂ ಆಹರಿತ್ವಾ ದೇನ್ತಿ। ಪನಸಕದಲಿಅಮ್ಬಪಕ್ಕಾದೀಸು ಕಥಾವ ನತ್ಥಿ।

ಕೇಲಾಸಪಬ್ಬತೇ ನಾಗದತ್ತೋ ನಾಮ ದೇವಪುತ್ತೋ ವಸತಿ। ಥೇರೋ ಕಾಲೇನ ಕಾಲಂ ತಸ್ಸ ವಿಮಾನದ್ವಾರಂ ಗಚ್ಛತಿ। ಸೋ ನವಸಪ್ಪಿಪೋಕ್ಖರಮಧುಚುಣ್ಣಯುತ್ತಸ್ಸ ನಿರುದಕಪಾಯಾಸಸ್ಸ ಪತ್ತಂ ಪೂರೇತ್ವಾ ದೇತಿ। ಸೋ ಕಿರ ಕಸ್ಸಪಬುದ್ಧಕಾಲೇ ವೀಸತಿವಸ್ಸಸಹಸ್ಸಾನಿ ಸುಗನ್ಧಸಪ್ಪಿನಾ ಖೀರಸಲಾಕಂ ಅದಾಸಿ। ತೇನಸ್ಸೇತಂ ಭೋಜನಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ। ಏವಂ ಥೇರೋ ದ್ವಾದಸ ವಸ್ಸಾನಿ ವಸಿತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಆಯುಸಙ್ಖಾರಂ ಓಲೋಕೇನ್ತೋ ಪರಿಕ್ಖೀಣಭಾವಂ ಞತ್ವಾ “ಕತ್ಥ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯಿಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ - “ಹತ್ಥಿನಾಗೇಹಿ ಮಂ ದ್ವಾದಸ ವಸ್ಸಾನಿ ಉಪಟ್ಠಹನ್ತೇಹಿ ದುಕ್ಕರಂ ಕತಂ, ಸತ್ಥಾರಂ ಅನುಜಾನಾಪೇತ್ವಾ ಏತೇಸಂಯೇವ ಸನ್ತಿಕೇ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯಿಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ ಆಕಾಸೇನ ಭಗವತೋ ಸನ್ತಿಕಂ ಅಗಮಾಸಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ “ಸುಚಿರಸ್ಸೇವ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮೀ”ತಿ।

ನಾಮಞ್ಞಾತಿ ಕಸ್ಮಾ ನಾಮಂ ಸಾವೇತಿ? ಥೇರಞ್ಹಿ ಕೇಚಿ ಸಞ್ಜಾನನ್ತಿ, ಕೇಚಿ ನ ಸಞ್ಜಾನನ್ತಿ। ತತ್ಥ ಥೇರೋ ಚಿನ್ತೇಸಿ - “ಯೇ ಮಂ ಅಜಾನನ್ತಾ ‘ಕೋ ಏಸ ಪಣ್ಡರಸೀಸೋ ಓಭಗ್ಗೋ ಗೋಪಾನಸಿವಙ್ಕೋ ಮಹಲ್ಲಕೋ ಸತ್ಥಾರಾ ಸದ್ಧಿಂ ಪಟಿಸನ್ಥಾರಂ ಕರೋತೀ’ತಿ ಚಿತ್ತಂ ಪದೂಸೇಸ್ಸನ್ತಿ, ತೇ ಅಪಾಯಪೂರಕಾ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ। ಯೇ ಪನ ಮಂ ಜಾನನ್ತಾ - ‘ದಸಸಹಸ್ಸಚಕ್ಕವಾಳೇ ಸತ್ಥಾ ವಿಯ ಪಞ್ಞಾತೋ ಪಾಕಟೋ ಮಹಾಸಾವಕೋ’ತಿ ಚಿತ್ತಂ ಪಸಾದೇಸ್ಸನ್ತಿ, ತೇ ಸಗ್ಗೂಪಗಾ ಭವಿಸ್ಸನ್ತೀ”ತಿ, ಸತ್ತಾನಂ ಅಪಾಯಮಗ್ಗಂ ಪಿದಹಿತ್ವಾ ಸಗ್ಗಮಗ್ಗಂ ವಿವರನ್ತೋ ನಾಮಂ ಸಾವೇತಿ।

ಬುದ್ಧಾನುಬುದ್ಧೋತಿ ಪಠಮಂ ಸತ್ಥಾ ಚತ್ತಾರಿ ಸಚ್ಚಾನಿ ಬುಜ್ಝಿ, ಪಚ್ಛಾ ಥೇರೋ, ತಸ್ಮಾ ಬುದ್ಧಾನುಬುದ್ಧೋತಿ, ವುಚ್ಚತಿ। **ತಿಬ್ಬನಿಕ್ಕಮೋ**ತಿ ಬಾಳ್ಹವೀರಿಯೋ। **ವಿವೇಕಾನ**ನ್ತಿ ತಿಣ್ಣಂ ವಿವೇಕಾನಂ। **ತೇವಿಜ್ಜೋ, ಚೇತೋಪರಿಯಾಯಕೋವಿದೋ**ತಿ ಛಸು ಅಭಿಞ್ಞಾಸು ಚತಸ್ಸೋ ವದತಿ। ಇತರಾ ದ್ವೇ ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ನ ವುತ್ತಾ, ಥೇರೋ ಪನ ಛಳಭಿಞ್ಞೋವ। ಇಮಿಸ್ಸಾ ಚ ಗಾಥಾಯ ಪರಿಯೋಸಾನೇ ಪರಿಸಾ ಸನ್ನಿಸೀದಿ। ಪರಿಸಾಯ ಸನ್ನಿಸಿನ್ನಭಾವಂ ಞತ್ವಾ ಥೇರೋ ಸತ್ಥಾರಾ ಸದ್ಧಿಂ ಪಟಿಸನ್ಥಾರಂ ಕತ್ವಾ

“ಪರಿಕ್ಖೀಣಾ ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಆಯುಸಙ್ಖಾರಾ, ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯಿಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ, ಪರಿನಿಬ್ಬಾನಕಾಲಂ ಅನುಜಾನಾಪೇಸಿ । ಕತ್ಥ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯಿಸ್ಸಸಿ ಕೋಣ್ಡಞ್ಞಾತಿ? ಉಪಟ್ಠಾಕೇಹಿ ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಹತ್ಥಿನಾಗೇಹಿ ದುಕ್ಕರಂ ಕತಂ, ತೇಸಂ ಸನ್ತಿಕೇತಿ। ಸತ್ಥಾ ಅನುಜಾನಿ।

ಥೇರೋ ದಸಬಲಂ ಪದಕ್ಖಿಣಂ ಕತ್ವಾ - “ಪುಬ್ಬಂ ತಂ ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಪಠಮದಸ್ಸನಂ, ಇದಂ ಪಚ್ಛಿಮದಸ್ಸನ”ನ್ತಿ ಪರಿದೇವನ್ತೇ ಮಹಾಜನೇ ಸತ್ಥಾರಂ ವನ್ದಿತ್ವಾ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ, ದ್ವಾರಕೋಟ್ಠಕೇ ಠಿತೋ - “ಮಾ ಸೋಚಿತ್ಥ, ಮಾ ಪರಿದೇವಿತ್ಥ, ಬುದ್ಧಾ ವಾ ಹೋನ್ತು ಬುದ್ಧಸಾವಕಾ ವಾ, ಉಪ್ಪನ್ನಾ ಸಙ್ಖಾರಾ ಅಭಿಜ್ಜನಕಾ ನಾಮ ನತ್ಥೀ”ತಿ ಮಹಾಜನಂ ಓವದಿತ್ವಾ ಪಸ್ಸನ್ತಸ್ಸೇವ ಮಹಾಜನಸ್ಸ ವೇಹಾಸಂ ಅಬ್ಭುಗ್ಗಮ್ಮ ಮನ್ದಾಕಿನಿತೀರೇ ಓತರಿತ್ವಾ ಪೋಕ್ಖರಣಿಯಂ ನ್ಹತ್ವಾ ನಿವತ್ಥನಿವಾಸನೋ ಕತುತ್ತರಾಸಙ್ಗೋ ಸೇನಾಸನಂ ಸಂಸಾಮೇತ್ವಾ ಫಲಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ ತಯೋ ಯಾಮೇ ವೀತಿನಾಮೇತ್ವಾ ಬಲವಪಚ್ಚೂಸಸಮಯೇ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯಿ। ಥೇರಸ್ಸ ಸಹಪರಿನಿಬ್ಬಾನಾ ಹಿಮವತಿ ಸಬ್ಬರುಕ್ಖಾ ಪುಪ್ಫೇಹಿ ಚ ಫಲೇಹಿ ಚ ಓನತವಿನತಾ ಅಹೇಸುಂ। ವಾರಿಕನಾಗೋ ಥೇರಸ್ಸ ಪರಿನಿಬ್ಬುತಭಾವಂ ಅಜಾನನ್ತೋ ಪಾತೋವ ಮುಖೋದಕದನ್ತಕಟ್ಠಾನಿ ಉಪಟ್ಠಪೇತ್ವಾ ವತ್ತಂ ಕತ್ವಾ ಖಾದನೀಯಫಲಾನಿ ಆಹರಿತ್ವಾ ಚಙ್ಕಮನಕೋಟಿಯಂ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ಸೋ ಯಾವ ಸೂರಿಯುಗ್ಗಮನಾ ಥೇರಸ್ಸ ನಿಕ್ಖಮನಂ ಅಪಸ್ಸನ್ತೋ “ಕಿಂ ನು ಖೋ ಏತಂ? ಪುಬ್ಬೇ ಅಯ್ಯೋ ಪಾತೋವ ಚಙ್ಕಮತಿ, ಮುಖಂ ಧೋವತಿ। ಅಜ್ಜ ಪನ ಪಣ್ಣಸಾಲತೋಪಿ ನ ನಿಕ್ಖಮತೀ”ತಿ ಕುಟಿದ್ವಾರಂ ಕಮ್ಪೇತ್ವಾ ಓಲೋಕೇನ್ತೋ ಥೇರಂ ನಿಸಿನ್ನಕಮೇವ ದಿಸ್ವಾ ಹತ್ಥಂ ಪಸಾರೇತ್ವಾ ಪರಾಮಸಿತ್ವಾ ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸೇ ಪರಿಯೇಸನ್ತೋ ತೇಸಂ ಅಪ್ಪವತ್ತಿಭಾವಂ ಞತ್ವಾ - “ಪರಿನಿಬ್ಬುತೋ ಥೇರೋ”ತಿ ಸೋಣ್ಡಂ ಮುಖೇ ಪಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಮಹಾರವಂ ವಿರವಿ। ಸಕಲಹಿಮವನ್ತೋ ಏಕನಿನ್ನಾದೋ ಅಹೋಸಿ। ಅಟ್ಠನಾಗಸಹಸ್ಸಾನಿ ಸನ್ನಿಪತಿತ್ವಾ ಥೇರಂ ಜೇಟ್ಠಕನಾಗಸ್ಸ ಕುಮ್ಭೇ ನಿಸೀದಾಪೇತ್ವಾ ಸುಪುಪ್ಫಿತರುಕ್ಖಸಾಖಾ ಗಹೇತ್ವಾ ಪರಿವಾರೇತ್ವಾ ಸಕಲಹಿಮವನ್ತಂ ಅನುವಿಚರಿತ್ವಾ ಸಕಟ್ಠಾನಮೇವ ಆಗತಾ।

ಸಕ್ಕೋ ವಿಸ್ಸಕಮ್ಮಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - “ತಾತ, ಅಮ್ಹಾಕಂ ಜೇಟ್ಠಭಾತಾ ಪರಿನಿಬ್ಬುತೋ, ಸಕ್ಕಾರಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮ, ನವಯೋಜನಿಕಂ ಸಬ್ಬರತನಮಯಂ ಕೂಟಾಗಾರಂ ಮಾಪೇಹೀ”ತಿ। ಸೋ ತಥಾ ಕತ್ವಾ ಥೇರಂ ತತ್ಥ ನಿಪಜ್ಜಾಪೇತ್ವಾ ಹತ್ಥಿನಾಗಾನಂ ಅದಾಸಿ। ತೇ ಕೂಟಾಗಾರಂ ಉಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ತಿಯೋಜನಸಹಸ್ಸಂ ಹಿಮವನ್ತಂ ಪುನಪ್ಪುನಂ ಆವಿಜ್ಝಿಂಸು । ತೇಸಂ ಹತ್ಥತೋ ಆಕಾಸಟ್ಠಕಾ ದೇವಾ ಗಹೇತ್ವಾ ಸಾಧುಕೀಳಿತಂ ಕೀಳಿಂಸು। ತತೋ ವಸ್ಸವಲಾಹಕಾ ಸೀತವಲಾಹಕಾ ಉಣ್ಹವಲಾಹಕಾ ಚಾತುಮಹಾರಾಜಿಕಾ ತಾವತಿಂಸಾತಿ ಏತೇನುಪಾಯೇನ ಯಾವ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಾ ಕೂಟಾಗಾರಂ ಅಗಮಾಸಿ, ಪುನ ಬ್ರಹ್ಮಾನೋ ದೇವಾನನ್ತಿ ಅನುಪುಬ್ಬೇನ ಹತ್ಥಿನಾಗಾನಂಯೇವ ಕೂಟಾಗಾರಂ ಅದಂಸು। ಏಕೇಕಾ ದೇವತಾ ಚತುರಙ್ಗುಲಮತ್ತಂ ಚನ್ದನಘಟಿಕಂ ಆಹರಿ, ಚಿತಕೋ ನವಯೋಜನಿಕೋ ಅಹೋಸಿ। ಕೂಟಾಗಾರಂ ಚಿತಕಂ ಆರೋಪಯಿಂಸು। ಪಞ್ಚ ಭಿಕ್ಖುಸತಾನಿ ಆಕಾಸೇನಾಗನ್ತ್ವಾ ಸಬ್ಬರತ್ತಿಂ ಸಜ್ಝಾಯಮಕಂಸು। ಅನುರುದ್ಧತ್ಥೇರೋ ಧಮ್ಮಂ ಕಥೇಸಿ, ಬಹೂನಂ ದೇವತಾನಂ ಧಮ್ಮಾಭಿಸಮಯೋ ಅಹೋಸಿ। ಪುನದಿವಸೇ ಅರುಣುಗ್ಗಮನವೇಲಾಯಮೇವ ಚಿತಕಂ ನಿಬ್ಬಾಪೇತ್ವಾ ಸುಮನಮಕುಳವಣ್ಣಾನಂ ಧಾತೂನಂ ಪರಿಸಾವನಂ ಪೂರೇತ್ವಾ ಭಗವತಿ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ವೇಳುವನವಿಹಾರಕೋಟ್ಠಕಂ ಸಮ್ಪತ್ತೇ ಆಹರಿತ್ವಾ ಸತ್ಥು ಹತ್ಥೇ ಠಪಯಿಂಸು। ಸತ್ಥಾ ಧಾತುಪರಿಸಾವನಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಪಥವಿಯಾ ಹತ್ಥಂ ಪಸಾರೇಸಿ, ಮಹಾಪಥವಿಂ ಭಿನ್ದಿತ್ವಾ ರಜತಬುಬ್ಬುಳಸದಿಸಂ ಚೇತಿಯಂ ನಿಕ್ಖಮಿ। ಸತ್ಥಾ ಸಹತ್ಥೇನ ಚೇತಿಯೇ ಧಾತುಯೋ ನಿಧೇಸಿ। ಅಜ್ಜಾಪಿ ಕಿರ ತಂ ಚೇತಿಯಂ ಧರತಿಯೇವಾತಿ। ನವಮಂ।

೧೦. ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೨೧೮. ದಸಮೇ **ಸಮನ್ನೇಸತೀತಿ** ಪರಿಯೇಸತಿ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖತಿ। **ನಗಸ್ಸಾತಿ** ಪಬ್ಬತಸ್ಸ। **ಮುನಿನ್ತಿ** ಬುದ್ಧಮುನಿಂ। **ದುಕ್ಖಸ್ಸ ಪಾರಗುನ್ತಿ** ದುಕ್ಖಪಾರಂ ಗತಂ। **ಸಮನ್ನೇಸನ್ತಿ** ಸಮನ್ನೇಸನ್ತೋ। **ಏವಂ ಸಬ್ಬಙ್ಗಸಮ್ಪನ್ನನ್ತಿ** ಏವಂ ಸಬ್ಬಗುಣಸಮ್ಪನ್ನಂ। **ಅನೇಕಾಕಾರಸಮ್ಪನ್ನನ್ತಿ** ಅನೇಕೇಹಿ ಗುಣೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತಂ। ದಸಮಂ।

೧೧. ಗಗ್ಗರಾಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೨೧೯. ಏಕಾದಸಮೇ **ತ್ಯಾಸ್ಸುದನ್ತಿ** ತೇ ಅಸ್ಸುದಂ। ಅಸ್ಸುದನ್ತಿ ನಿಪಾತಮತ್ತಂ। **ವಣ್ಣೇನಾ**ತಿ ಸರೀರವಣ್ಣೇನ। **ಯಸಸಾ**ತಿ ಪರಿವಾರೇನ। **ವಿಗತಮಲೋವ ಭಾಣುಮಾ**ತಿ ವಿಗತಮಲೋ ಆದಿಚ್ಚೋ ವಿಯ। ಏಕಾದಸಮಂ।

೧೨. ವಙ್ಗೀಸಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೨೨೦. ದ್ವಾದಸಮೇ **ಆಯಸ್ಮಾ**ತಿ ಪಿಯವಚನಂ। **ವಙ್ಗೀಸೋ**ತಿ ತಸ್ಸ ಥೇರಸ್ಸ ನಾಮಂ। ಸೋ ಕಿರ ಪುಬ್ಬೇ ಪದುಮುತ್ತರಕಾಲೇ ಪಟಿಭಾನಸಮ್ಪನ್ನಂ ಸಾವಕಂ ದಿಸ್ವಾ ದಾನಂ ದತ್ವಾ ಪತ್ಥನಂ ಕತ್ವಾ ಕಪ್ಪಸತಸಹಸ್ಸಂ ಪಾರಮಿಯೋ ಪೂರೇತ್ವಾ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಭಗವತೋ ಕಾಲೇ ಸಕಲಜಮ್ಬುದೀಪೇ ವಾದಕಾಮತಾಯ ಜಮ್ಬುಸಾಖಂ ಪರಿಹರಿತ್ವಾ ಏಕೇನ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೇನ ಸದ್ಧಿಂ ವಾದಂ ಕತ್ವಾ ವಾದೇ ಜಯಪರಾಜಯಾನುಭಾವೇನ ತೇನೇವ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂವಾಸಂ ಕಪ್ಪೇತ್ವಾ ವಸಮಾನಾಯ ಏಕಿಸ್ಸಾ ಪರಿಬ್ಬಾಜಿಕಾಯ ಕುಚ್ಛಿಮ್ಹಿ ನಿಬ್ಬತ್ತೋ ವಯಂ ಆಗಮ್ಮ ಮಾತಿತೋ ಪಞ್ಚವಾದಸತಾನಿ, ಪಿತಿತೋ ಪಞ್ಚವಾದಸತಾನೀತಿ ವಾದಸಹಸ್ಸಂ ಉಗ್ಗಣ್ಹಿತ್ವಾ ವಿಚರತಿ। ಏಕಞ್ಚ ವಿಜ್ಜಂ ಜಾನಾತಿ, ಯಂ ವಿಜ್ಜಂ ಪರಿಜಪ್ಪಿತ್ವಾ ಮತಾನಂ ಸೀಸಂ ಅಙ್ಗುಲಿಯಾ ಪಹರಿತ್ವಾ – ''ಅಸುಕಟ್ಠಾನೇ ನಿಬ್ಬತ್ತೋ''ತಿ ಜಾನಾತಿ। ಸೋ ಅನುಪುಬ್ಬೇನ ಗಾಮನಿಗಮಾದೀಸು ವಿಚರನ್ತೋ ಪಞ್ಚಹಿ ಮಾಣವಕಸತೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಾವತ್ಥಿಂ ಅನುಪ್ಪತ್ತೋ ನಗರದ್ವಾರೇ ಸಾಲಾಯ ನಿಸೀದತಿ।

ತದಾ ಚ ನಗರವಾಸಿನೋ ಪುರೇಭತ್ತಂ ದಾನಂ ದತ್ವಾ ಪಚ್ಛಾಭತ್ತಂ ಸುದ್ಧುತ್ತರಾಸಙ್ಗಾ ಗನ್ಧಮಾಲಾದಿಹತ್ಥಾ ಧಮ್ಮಸ್ಸವನಾಯ ವಿಹಾರಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ। ಮಾಣವೋ ದಿಸ್ವಾ, ''ಕಹಂ ಗಚ್ಛಥಾ''ತಿ? ಪುಚ್ಛಿ। ತೇ ''ದಸಬಲಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕಂ ಧಮ್ಮಸ್ಸವನಾಯಾ''ತಿ ಆಹಂಸು। ಸೋಪಿ ಸಪರಿವಾರೋ ತೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಪಟಿಸನ್ಥಾರಂ ಕತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ಅಥ ನಂ ಭಗವಾ ಆಹ – ''ವಙ್ಗೀಸ, ಭದ್ದಕಂ ಕಿರ ಸಿಪ್ಪಂ ಜಾನಾಸೀ''ತಿ। ''ಭೋ ಗೋತಮ, ಅಹಂ ಬಹುಸಿಪ್ಪಂ ಜಾನಾಮಿ। ತುಮ್ಹೇ ಕತರಂ ಸನ್ಧಾಯ ವದಥಾ''ತಿ? ಛವದೂಸಕಸಿಪ್ಪನ್ತಿ। ಆಮ, ಭೋ ಗೋತಮಾತಿ। ಅಥಸ್ಸ ಭಗವಾ ಅತ್ತನೋ ಆನುಭಾವೇನ ನಿರಯೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಸ್ಸ ಸೀಸಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ, ''ವಙ್ಗೀಸ, ಅಯಂ ಕಹಂ ನಿಬ್ಬತ್ತೋ''ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। ಸೋ ಮನ್ತಂ ಜಪ್ಪಿತ್ವಾ ಅಙ್ಗುಲಿಯಾ ಪಹರಿತ್ವಾ ''ನಿರಯೇ''ತಿ ಆಹ। ''ಸಾಧು, ವಙ್ಗೀಸ, ಸುಕಥಿತ''ನ್ತಿ ದೇವಲೋಕೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಸ್ಸ ಸೀಸಂ ದಸ್ಸೇಸಿ। ತಮ್ಪಿ ಸೋ ತಥೇವ ಬ್ಯಾಕಾಸಿ। ಅಥಸ್ಸ ಖೀಣಾಸವಸ್ಸ ಸೀಸಂ ದಸ್ಸೇಸಿ। ಸೋ ಪುನಪ್ಪುನಂ ಮನ್ತಂ ಪರಿವತ್ತೇತ್ವಾಪಿ ಅಙ್ಗುಲಿಯಾ ಪಹರಿತ್ವಾಪಿ ನಿಬ್ಬತ್ತಟ್ಠಾನಂ ನ ಪಸ್ಸತಿ।

ಅಥ ನಂ ಭಗವಾ ''ಕಿಲಮಸಿ, ವಙ್ಗೀಸಾ''ತಿ ಆಹ? ಆಮ ಭೋ, ಗೋತಮಾತಿ। ಪುನಪ್ಪುನಂ ಉಪಧಾರೇಹೀತಿ। ತಥಾ ಕರೋನ್ತೋಪಿ ಅದಿಸ್ವಾ, ''ತುಮ್ಹೇ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಜಾನಾಥಾ''ತಿ ಆಹ। ಆಮ, ವಙ್ಗೀಸ, ಮಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಚೇಸ ಗತೋ, ಅಹಮಸ್ಸ ಗತಿಂ ಜಾನಾಮೀತಿ। ಮನ್ತೇನ ಜಾನಾಸಿ, ಭೋ ಗೋತಮಾತಿ? ಆಮ, ವಙ್ಗೀಸ, ಏಕೇನ ಮನ್ತೇನೇವ ಜಾನಾಮೀತಿ। ಭೋ ಗೋತಮ, ಮಯ್ಹಂ ಮನ್ತೇನ ಇಮಂ ಮನ್ತಂ ದೇಥಾತಿ। ಅಮೂಲಿಕೋ, ವಙ್ಗೀಸ, ಮಯ್ಹಂ ಮನ್ತೋತಿ। ದೇಥ, ಭೋ ಗೋತಮಾತಿ। ನ ಸಕ್ಕಾ ಮಯ್ಹಂ ಸನ್ತಿಕೇ ಅಪಬ್ಬಜಿತಸ್ಸ ದಾತುನ್ತಿ। ಸೋ ಅನ್ತೇವಾಸಿಕೇ ಆಮನ್ತೇಸಿ – ''ತಾತಾ ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ ಅತಿರೇಕಸಿಪ್ಪಂ ಜಾನಾತಿ, ಅಹಂ ಇಮಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಸಿಪ್ಪಂ ಗಣ್ಹಾಮಿ, ತತೋ ಸಕಲಜಮ್ಬುದೀಪೇ ಅಮ್ಹೇಹಿ ಬಹುತರಂ ಜಾನನ್ತೋ ನಾಮ ನ ಭವಿಸ್ಸತಿ। ತುಮ್ಹೇ ಯಾವ ಅಹಂ ಆಗಚ್ಛಾಮಿ, ತಾವ ಅನುಕ್ಕಣ್ಠಿತ್ವಾ ವಿಚರಥಾ''ತಿ ತೇ ಉಯ್ಯೋಜೇತ್ವಾ ''ಪಬ್ಬಾಜೇಥ ಮ''ನ್ತಿ ಆಹ। ಸತ್ಥಾ ನಿಗ್ರೋಧಕಪ್ಪಸ್ಸ ಪಟಿಪಾದೇಸಿ। ಥೇರೋ ತಂ ಅತ್ತನೋ ವಸನಟ್ಠಾನಂ ನೇತ್ವಾ ಪಬ್ಬಾಜೇಸಿ। ಸೋ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಸತ್ಥು ಸನ್ತಿಕಂ ಆಗಮ್ಮ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಠಿತೋ ''ಸಿಪ್ಪಂ ದೇಥಾ''ತಿ ಯಾಚಿ। ವಙ್ಗೀಸ, ತುಮ್ಹೇ ಸಿಪ್ಪಂ ಗಣ್ಹನ್ತಾ ಅಲೋಣಭೋಜನಥಣ್ಡಿಲಸೇಯ್ಯಾದೀಹಿ ಪರಿಕಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾ ಗಣ್ಹಥ, ಇಮಸ್ಸಾಪಿ ಸಿಪ್ಪಸ್ಸ ಪರಿಕಮ್ಮಂ ಅತ್ಥಿ, ತಂ ತಾವ ಕರೋಹೀತಿ। ಸಾಧು, ಭನ್ತೇತಿ। ಅಥಸ್ಸ ಸತ್ಥಾ ದ್ವತ್ತಿಂಸಾಕಾರಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ಆಚಿಕ್ಖಿ। ಸೋ ತಂ ಅನುಲೋಮಪಟಿಲೋಮಂ ಮನಸಿಕರೋನ್ತೋ ವಿಪಸ್ಸನಂ ವಡ್ಢೇತ್ವಾ ಅನುಕ್ಕಮೇನ ಅರಹತ್ತಂ ಪಾಪುಣಿ।

ವಿಮುತ್ತಿಸುಖಂ ಪಟಿಸಂವೇದೀತಿ ಏವಂ ಅರಹತ್ತಂ ಪತ್ವಾ ವಿಮುತ್ತಿಸುಖಂ ಪಟಿಸಂವೇದೇನ್ತೋ। **ಕಾವೇಯ್ಯಮತ್ತಾ**ತಿ ಕಾವೇಯ್ಯೇನ ಕಬ್ಬಕರಣೇನ ಮತ್ತಾ। **ಖನ್ಧಾಯತನಧಾತುಯೋ**ತಿ ಇಮಾನಿ ಖನ್ಧಾದೀನಿ ಪಕಾಸೇನ್ತೋ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇಸಿ। **ಯೇ ನಿಯಾಮಗತದ್ದಸಾ**ತಿ ಯೇ ನಿಯಾಮಗತಾ ಚೇವ ನಿಯಾಮದಸ್ಸಾ ತಿ ಚ। **ಸ್ವಾಗತ**ನ್ತಿ ಸುಆಗಮನಂ। **ಇದ್ಧಿಪತ್ತೋಮ್ಹೀ**ತಿ ಇಮಿನಾ ಇದ್ಧಿವಿಧಞಾಣಂ ಗಹಿತಂ। **ಚೇತೋಪರಿಯಾಯಕೋವಿದೋ**ತಿ ಇಮಿನಾ ಚೇತೋಪರಿಯಞಾಣಂ। ದಿಬ್ಬಸೋತಂ ಪನ ಅವುತ್ತಮ್ಪಿ ಗಹಿತಮೇವ ಹೋತಿ। ಏವಂ ಛ ಅಭಿಞ್ಞಾಪತ್ತೋ ಏಸೋ ಮಹಾಸಾವಕೋತಿ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ದ್ವಾದಸಮಂ।

ಇತಿ ಸಾರತ್ಥಪ್ಪಕಾಸಿನಿಯಾ

ಸಂಯುತ್ತನಿಕಾಯ-ಅಟ್ಠಕಥಾಯ

ವಙ್ಗೀಸಸಂಯುತ್ತವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೯. ವನಸಂಯುತ್ತಂ

೧. ವಿವೇಕಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೨೨೧. ವನಸಂಯುತ್ತಸ್ಸ ಪಠಮೇ **ಕೋಸಲೇಸು ವಿಹರತೀ**ತಿ ಸತ್ಥು ಸನ್ತಿಕೇ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ಗಹೇತ್ವಾ ತಸ್ಸ ಜನಪದಸ್ಸ ಸುಲಭಭಿಕ್ಖತಾಯ ತತ್ಥ ಗನ್ತ್ವಾ ವಿಹರತಿ। **ಸಂವೇಜೇತುಕಾಮಾ**ತಿ ವಿವೇಕಂ ಪಟಿಪಜ್ಜಾಪೇತುಕಾಮಾ। **ವಿವೇಕಕಾಮೋ**ತಿ ತಯೋ ವಿವೇಕೇ ಪತ್ಥಯನ್ತೋ। **ನಿಚ್ಛರತೀ ಬಹಿದ್ಧಾ**ತಿ ಬಾಹಿರೇಸು ಪುಥುತ್ತಾರಮ್ಮಣೇಸು ಚರತಿ। **ಜನೋ ಜನಸ್ಮಿ**ನ್ತಿ ತ್ವಂ ಜನೋ ಅಞ್ಞಸ್ಮಿಂ ಜನೇ ಛನ್ದರಾಗಂ ವಿನಯಸ್ಸು। **ಪಜಹಾಸೀ**ತಿ ಪಜಹ। **ಭವಾಸೀ**ತಿ ಭವ। **ಸತಂ ತಂ ಸಾರಯಾಮಸೇ**ತಿ ಸತಿಮನ್ತಂ ಪಣ್ಡಿತಂ ತಂ ಮಯಮ್ಪಿ ಸಾರಯಾಮ, ಸತಂ ವಾ ಧಮ್ಮಂ ಮಯಂ ತಂ ಸಾರಯಾಮಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಪಾತಾಲರಜೋ**ತಿ ಅಪ್ಪತಿಟ್ಠಟ್ಠೇನ ಪಾತಾಲಸಙ್ಖಾತೋ ಕಿಲೇಸರಜೋ। **ಮಾ ತಂ ಕಾಮರಜೋ**ತಿ ಅಯಂ ಕಾಮರಾಗರಜೋ ತಂ ಮಾ ಅವಹರಿ, ಅಪಾಯಮೇವ ಮಾ ನೇತೂತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಪಂಸುಕುನ್ಥಿತೋ**ತಿ ಪಂಸುಮಕ್ಖಿತೋ। **ವಿಧುನ**ನ್ತಿ ವಿಧುನನ್ತೋ। **ಸಿತಂ ರಜ**ನ್ತಿ ಸರೀರಲಗ್ಗಂ ರಜಂ। **ಸಂವೇಗಮಾಪಾದೀ**ತಿ ದೇವತಾಪಿ ನಾಮ ಮಂ ಏವಂ ಸಾರೇತೀತಿ ವಿವೇಕಮಾಪನ್ನೋ, ಉತ್ತಮವೀರಿಯಂ ವಾ ಪಗ್ಗಯ್ಹ ಪರಮವಿವೇಕಂ ಮಗ್ಗಮೇವ ಪಟಿಪನ್ನೋತಿ। ಪಠಮಂ।

೨. ಉಪಟ್ಠಾನಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೨೨೨. ದುತಿಯೇ **ಸುಪತೀ**ತಿ ಅಯಂ ಕಿರ ಖೀಣಾಸವೋ, ಸೋ ದೂರೇ ಭಿಕ್ಖಾಚಾರಗಾಮಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಆಗತೋ ಪಣ್ಣಸಾಲಾಯ ಪತ್ತಚೀವರಂ ಪಟಿಸಾಮೇತ್ವಾ ಅವಿದೂರೇ ಜಾತಸ್ಸರಂ ಓತರಿತ್ವಾ ಗತ್ತಾನಿ ಉತುಂ ಗಾಹಾಪೇತ್ವಾ ದಿವಾಟ್ಠಾನಂ ಸಮ್ಮಜ್ಜಿತ್ವಾ ತತ್ಥ ನೀಚಮಞ್ಚಕಂ ಪಞ್ಞಾಪೇತ್ವಾ ನಿದ್ದಂ ಅನೋಕ್ಕಮನ್ತೋವ ನಿಪನ್ನೋ। ಖೀಣಾಸವಸ್ಸಾಪಿ ಹಿ ಕಾಯದರಥೋ ಹೋತಿಯೇವಾತಿ ತಸ್ಸ ವಿನೋದನತ್ಥಂ, ತಂ ಸನ್ಧಾಯ ಸುಪತೀತಿ ವುತ್ತಂ। **ಅಜ್ಝಭಾಸೀ**ತಿ "ಅಯಂ ಭಿಕ್ಖು ಸತ್ಥು ಸನ್ತಿಕೇ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ಗಹೇತ್ವಾ ದಿವಾ ಸುಪತಿ, ದಿವಾಸೋಪ್ಪಞ್ಚ ನಾಮೇತಂ ವಡ್ಢಿತಂ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಿಕಸಮ್ಪರಾಯಿಕಂ ಅತ್ಥಂ ನಾಸೇತೀ"ತಿ ಮಞ್ಞಮಾನಾ "ಚೋದೇಸ್ಸಾಮಿ ನ"ನ್ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ಅಭಾಸಿ।

ಆತುರಸ್ಸಾತಿ ಜರಾತುರೋ ರೋಗಾತುರೋ ಕಿಲೇಸಾತುರೋತಿ ತಯೋ ಆತುರಾ, ತೇಸು ಕಿಲೇಸಾತುರಂ ಸನ್ಧಾಯೇವಮಾಹ। **ಸಲ್ಲವಿದ್ಧಸ್ಸಾ**ತಿ ಸವಿಸೇನ ಸತ್ತಿಸಲ್ಲೇನ ವಿಯ ಅವಿಜ್ಜಾವಿಸವಿಟ್ಠೇನ ತಣ್ಹಾಸಲ್ಲೇನ ಹದಯೇ ವಿದ್ಧಸ್ಸ। **ರುಪ್ಪತೋ**ತಿ ಘಟ್ಟಿಯಮಾನಸ್ಸ।

ಇದಾನಿಸ್ಸ ಕಾಮೇಸು ಆದೀನವಂ ಕಥಯನ್ತೀ **ಅನಿಚ್ಚಾ**ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ **ಅಸಿತ**ನ್ತಿ ತಣ್ಹಾದಿಟ್ಠಿನಿಸ್ಸಯೇನ ಅನಿಸ್ಸಿತಂ। **ಕಸ್ಮಾ ಪಬ್ಬಜಿತಂ ತಪೇ**ತಿ ಏವರೂಪಂ ಖೀಣಾಸವಂ ದಿವಾಸೋಪ್ಪಂ ನ ತಪತಿ, ತಾದಿಸಂ ಪನ ಕಸ್ಮಾ ನ ತಪೇಸ್ಸತೀತಿ? ವದತಿ। ಥೇರಸ್ಸೇವ ವಾ ಏತಂ ವಚನಂ, ತಸ್ಮಾ ಅಯಮೇತ್ಥ ಅತ್ಥೋ - ಬದ್ಧೇಸು ಮುತ್ತಂ ಅಸಿತಂ ಮಾದಿಸಂ ಖೀಣಾಸವಪಬ್ಬಜಿತಂ ಕಸ್ಮಾ ದಿವಾಸೋಪ್ಪಂ ತಪೇ, ನ ತಪೇಸ್ಸತೀತಿ? ಸೇಸಗಾಥಾಸುಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। ದೇವತಾಯ ಹಿ ವಚನಪಕ್ಖೇ - "ಏವರೂಪಂ ಖೀಣಾಸವಪಬ್ಬಜಿತಂ ದಿವಾಸೋಪ್ಪಂ ನ ತಪತಿ, ತಾದಿಸಂ ಪನ ಕಸ್ಮಾ ನ ತಪೇಸ್ಸತಿ? ತಪೇಸ್ಸತಿಯೇವಾ"ತಿ ಅತ್ಥೋ। ಥೇರಸ್ಸ ವಚನಪಕ್ಖೇ - "ಏವರೂಪಂ ಮಾದಿಸಂ ಖೀಣಾಸವಪಬ್ಬಜಿತಂ ಕಸ್ಮಾ ದಿವಾಸೋಪ್ಪಂ ತಪೇ? ನ ತಪತಿಯೇವಾ"ತಿ ಅತ್ಥೋ। ಅಯಂ ಪನೇತ್ಥ ಅನುತ್ತಾನಪದವಣ್ಣನಾ। **ವಿನಯಾ**ತಿ ವಿನಯೇನ। **ಸಮತಿಕ್ಕಮಾ**ತಿ ವಟ್ಟಮೂಲಿಕಾಯ ಅವಿಜ್ಜಾಯ ಸಮತಿಕ್ಕಮೇನ। **ತಂ ಞಾಣ**ನ್ತಿ ತಂ ಚತುಸಚ್ಚಞಾಣಂ। **ಪರಮೋದಾನ**ನ್ತಿ ಪರಮಪರಿಸುದ್ಧಂ। **ಪಬ್ಬಜಿತ**ನ್ತಿ ಏವರೂಪೇನ ಞಾಣೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಂ ಪಬ್ಬಜಿತಂ। **ವಿಜ್ಜಾಯಾ**ತಿ ಚತುತ್ಥಮಗ್ಗವಿಜ್ಜಾಯ। **ಆರದ್ಧವೀರಿಯ**ನ್ತಿ ಪಗ್ಗಹಿತವೀರಿಯಂ ಪರಿಪುಣ್ಣವೀರಿಯಂ। ದುತಿಯಂ।

೩. ಕಸ್ಸಪಗೋತ್ತಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೨೨೩. ತತಿಯೇ **ಛೇತ**ನ್ತಿ ಏಕಂ ಮಿಗಲುದ್ದಕಂ। **ಓವದತೀ**ತಿ ಸೋ ಕಿರ ಮಿಗಲುದ್ದಕೋ ಪಾತೋವ ಭುಞ್ಜಿತ್ವಾ "ಮಿಗೇ ವಧಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಅರಞ್ಞಂ ಪವಿಟ್ಠೋ ಏಕಂ ರೋಹಿತಮಿಗಂ ದಿಸ್ವಾ "ಸತ್ತಿಯಾ ನಂ ಪಹರಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಅನುಬನ್ಧಮಾನೋ ಥೇರಸ್ಸ ಪಠಮಸುತ್ತೇ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ದಿವಾವಿಹಾರಂ ನಿಸಿನ್ನಸ್ಸ ಅವಿದೂರೇನ ಪಕ್ಕಮತಿ। ಅಥ ನಂ ಥೇರೋ - "ಉಪಾಸಕ, ಪಾಣಾತಿಪಾತೋ ನಾಮೇಸ ಅಪಾಯಸಂವತ್ತನಿಕೋ ಅಪ್ಪಾಯುಕಸಂವತ್ತನಿಕೋ, ಸಕ್ಕಾ ಅಞ್ಞೇನಪಿ ಕಸಿವಣಿಜ್ಜಾದಿಕಮ್ಮೇನ ದಾರಭರಣಂ ಕಾತುಂ, ಮಾ ಏವರೂಪಂ ಕಕ್ಖಳಕಮ್ಮಂ ಕರೋಹೀ"ತಿ ಆಹ। ಸೋಪಿ "ಮಹಾಪಂಸುಕೂಲಿಕತ್ಥೇರೋ ಕಥೇತೀ"ತಿ ಗಾರವೇನ ಠತ್ವಾ ಸೋತುಂ ಆರದ್ಧೋ। ಅಥಸ್ಸ ಸೋತುಕಾಮತಂ ಜನೇಸ್ಸಾಮೀತಿ ಥೇರೋ ಅಙ್ಗುಟ್ಠಕಂ ಜಾಲಾಪೇಸಿ। ಸೋ ಅಕ್ಖೀಹಿಪಿ ಪಸ್ಸತಿ, ಕಣ್ಣೇಹಿಪಿ ಸುಣಾತಿ, ಚಿತ್ತಂ ಪನಸ್ಸ "ಅಸುಕಟ್ಠಾನಂ ಮಿಗೋ ಗತೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಅಸುಕತಿತ್ಥಂ ಓತಿಣ್ಣೋ, ತತ್ಥ ನಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಘಾತೇತ್ವಾ ಯಾವದಿಚ್ಛಕಂ ಮಂಸಂ ಖಾದಿತ್ವಾ ಸೇಸಂ ಕಾಜೇನಾದಾಯ ಗನ್ತ್ವಾ ಪುತ್ತಕೇ ತೋಸೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಏವಂ ಮಿಗಸ್ಸೇವ ಅನುಪದಂ ಧಾವತಿ। ಏವಂ ವಿಕ್ಖಿತ್ತಚಿತ್ತಸ್ಸ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇನ್ತಂ ಥೇರಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ "ಓವದತೀ"ತಿ। **ಅಜ್ಝಭಾಸೀ**ತಿ "ಅಯಂ ಥೇರೋ ಅದಾರುಂ ತಚ್ಛನ್ತೋ ವಿಯ ಅಖೇತ್ತೇ ವಪ್ಪನ್ತೋ ವಿಯ ಅತ್ತನೋಪಿ ಕಮ್ಮಂ ನಾಸೇತಿ, ಏತಸ್ಸಾಪಿ ಚೋದೇಸ್ಸಾಮಿ ನ"ನ್ತಿ ಅಭಾಸಿ।

ಅಪ್ಪಪಞ್ಞನ್ತಿ ನಿಪ್ಪಞ್ಞಂ। **ಅಚೇತಸ**ನ್ತಿ ಕಾರಣಜಾನನಸಮತ್ಥೇನ ಚಿತ್ತೇನ ರಹಿತಂ। **ಮನ್ದೋವಾ**ತಿ ಅನ್ಧಬಾಲೋ ವಿಯ। **ಸುಣಾತೀ**ತಿ ತವ ಧಮ್ಮಕಥಂ ಸುಣಾತಿ। **ನ ವಿಜಾನಾತೀ**ತಿ ಅತ್ಥಮಸ್ಸ ನ ಜಾನಾತಿ। **ಆಲೋಕೇತೀ**ತಿ ತವ ಪುಥುಜ್ಜನಿಕಇದ್ಧಿಯಾ ಜಲನ್ತಂ ಅಙ್ಗುಟ್ಠಕಂ ಆಲೋಕೇತಿ। **ನ ಪಸ್ಸತೀ**ತಿ ಏತ್ಥ "ನೇವ ತೇಲಂ ನ ವಟ್ಟಿ ನ ದೀಪಕಪಲ್ಲಿಕಾ, ಥೇರಸ್ಸ ಪನ ಆನುಭಾವೇನಾಯಂ ಜಲತೀ"ತಿ ಇಮಂ ಕಾರಣಂ ನ ಪಸ್ಸತಿ। **ದಸ ಪಜ್ಜೋತೇ**ತಿ ದಸಸು ಅಙ್ಗುಲೀಸು ದಸ ಪದೀಪೇ। **ರೂಪಾನೀ**ತಿ ಕಾರಣರೂಪಾನಿ। **ಚಕ್ಖೂ**ತಿ ಪಞ್ಞಾಚಕ್ಖು। **ಸಂವೇಗಮಾಪಾದೀ**ತಿ ಕಿಂ ಮೇ ಇಮಿನಾತಿ? ವೀರಿಯಂ ಪಗ್ಗಯ್ಹ ಪರಮವಿವೇಕಂ ಅರಹತ್ತಮಗ್ಗಂ ಪಟಿಪಜ್ಜಿ। ತತಿಯಂ।

೪. ಸಮ್ಬಹುಲಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೨೨೪. ಚತುತ್ಥೇ **ಸಮ್ಬಹುಲಾ**ತಿ ಬಹೂ ಸುತ್ತನ್ತಿಕಾ ಆಭಿಧಮ್ಮಿಕಾ ವಿನಯಧರಾ ಚ। **ವಿಹರನ್ತೀ**ತಿ ಸತ್ಥು ಸನ್ತಿಕೇ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ಗಹೇತ್ವಾ ವಿಹರನ್ತಿ। **ಪಕ್ಕಮಿಂಸೂ**ತಿ ತೇ ಕಿರ ತಸ್ಮಿಂ ಜನಪದೇ ಅಞ್ಞತರಂ ಗಾಮಂ ಉಪಸಙ್ಕಮನ್ತೇ ದಿಸ್ವಾ ಮನುಸ್ಸಾ ಪಸನ್ನಚಿತ್ತಾ ಆಸನಸಾಲಾಯ ಕೋಜವತ್ಥರಣಾದೀನಿ ಪಞ್ಞಾಪೇತ್ವಾ ಯಾಗುಖಜ್ಜಕಾನಿ ದತ್ವಾ ಉಪನಿಸೀದಿಂಸು। ಮಹಾಥೇರೋ ಏಕಂ ಧಮ್ಮಕಥಿಕಂ "ಧಮ್ಮಂ ಕಥೇಹೀ"ತಿ ಆಹ। ಸೋ ಚಿತ್ತಂ ಧಮ್ಮಕಥಂ ಕಥೇಸಿ। ಮನುಸ್ಸಾ ಪಸೀದಿತ್ವಾ ಭೋಜನವೇಲಾಯಂ ಪಣೀತಭೋಜನಂ ಅದಂಸು। ಮಹಾಥೇರೋ ಮನುಞ್ಞಂ ಭತ್ತಾನುಮೋದನಮಕಾಸಿ। ಮನುಸ್ಸಾ ಭಿಯ್ಯೋಸೋಮತ್ತಾಯ ಪಸನ್ನಾ "ಇಧೇವ, ಭನ್ತೇ, ತೇಮಾಸಂ ವಸಥಾ"ತಿ ಪಟಿಞ್ಞಂ ಕಾರೇತ್ವಾ ಗಮನಾಗಮನಸಮ್ಪನ್ನೇ ಠಾನೇ ಸೇನಾಸನಾನಿ ಕಾರೇತ್ವಾ ಚತೂಹಿ ಪಚ್ಚಯೇಹಿ ಉಪಟ್ಠಹಿಂಸು। ಮಹಾಥೇರೋ ವಸ್ಸೂಪನಾಯಿಕದಿವಸೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಓವದಿ - "ಆವುಸೋ, ತುಮ್ಹೇಹಿ ಗರುಕಸ್ಸ ಸತ್ಥು ಸನ್ತಿಕೇ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ಗಹಿತಂ, ಬುದ್ಧಪಾತುಭಾವೋ ನಾಮ ದುಲ್ಲಭೋ। ಮಾಸಸ್ಸ ಅಟ್ಠ ದಿವಸೇ ಧಮ್ಮಸ್ಸವನಂ ಕತ್ವಾ ಗಣಸಙ್ಗಣಿಕಂ ಪಹಾಯ ಅಪ್ಪಮತ್ತಾ ವಿಹರಥಾ"ತಿ। ತೇ ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಯುಞ್ಜನ್ತಿ ಘಟೇನ್ತಿ। ಕದಾಚಿ ಸಬ್ಬರತ್ತಿಕಂ ಧಮ್ಮಸ್ಸವನಂ ಕರೋನ್ತಿ, ಕದಾಚಿ ಪಞ್ಹಂ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇನ್ತಿ, ಕದಾಚಿ ಪಧಾನಂ ಕರೋನ್ತಿ। ತೇಸಂ ಧಮ್ಮಸ್ಸವನದಿವಸೇ ಧಮ್ಮಂ ಕಥೇನ್ತಾನಂಯೇವ ಅರುಣೋ ಉಗ್ಗಚ್ಛತಿ। ಪಞ್ಹಾವಿಸ್ಸಜ್ಜನದಿವಸೇ ಬ್ಯತ್ತೋ ಭಿಕ್ಖು ಪಞ್ಹಂ ಪುಚ್ಛತಿ, ಪಣ್ಡಿತೋ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇತೀತಿ ಪುಚ್ಛನವಿಸ್ಸಜ್ಜನಂ ಕರೋನ್ತಾನಂಯೇವ। ಪಧಾನದಿವಸೇ ಸೂರಿಯತ್ಥಙ್ಗಮನೇ ಗಣ್ಡಿಂ ಪಹರಿತ್ವಾವ ಚಙ್ಕಮಂ ಓತರಿತ್ವಾ ಪಧಾನಂ ಕರೋನ್ತಾನಂಯೇವ। ತೇ ಏವಂ ವಸ್ಸಂ ವಸಿತ್ವಾ ಪವಾರೇತ್ವಾ ಪಕ್ಕಮಿಂಸು। ತಂ ಸನ್ಧಾಯೇತಂ ವುತ್ತಂ। **ಪರಿದೇವಮಾನಾ**ತಿ "ಇದಾನಿ ತಥಾರೂಪಂ ಮಧುರಂ ಧಮ್ಮಸ್ಸವನಂ ಪಞ್ಹಾಕಥನಂ ಕುತೋ ಲಭಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿಆದೀನಿ ವತ್ವಾ ರೋದಮಾನಾ।

ಖಾಯತೀತಿ ಪಞ್ಞಾಯತಿ ಉಪಟ್ಠಾತಿ। **ಕೋ ಮೇತಿ** ಕಹಂ ಇಮೇ। **ವಜ್ಜಿಭೂಮಿಯಾತಿ** ವಜ್ಜಿರಟ್ಠಾಭಿಮುಖಾ ಗತಾ। **ಮಗಾ ವಿಯಾತಿ** ಯಥಾ ಮಗಾ ತಸ್ಮಿಂ ತಸ್ಮಿಂ ಪಬ್ಬತಪಾದೇ ವಾ ವನಸಣ್ಡೇ ವಾ ವಿಚರನ್ತಾ - "ಇದಂ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಮಾತುಸನ್ತಕಂ ಪಿತುಸನ್ತಕಂ ಪವೇಣಿಆಗತ"ನ್ತಿ ಅಗಹೇತ್ವಾ, ಯತ್ಥೇವ ನೇಸಂ ಗೋಚರಫಾಸುತಾ ಚ ಹೋತಿ ಪರಿಪನ್ಥಾಭಾವೋ ಚ, ತತ್ಥ ವಿಚರನ್ತಿ। ಏವಂ ಅನಿಕೇತಾ ಅಗೇಹಾ ಭಿಕ್ಖವೋಪಿ "ಅಯಂ, ಆವುಸೋ, ಅಮ್ಹಾಕಂ ಆಚರಿಯುಪಜ್ಝಾಯಾನಂ ಸನ್ತಕೋ ಪವೇಣಿಆಗತೋ"ತಿ ಅಗಹೇತ್ವಾ ಯತ್ಥೇವ ನೇಸಂ ಉತುಸಪ್ಪಾಯಂ ಭೋಜನಸಪ್ಪಾಯಂ ಪುಗ್ಗಲಸಪ್ಪಾಯಂ ಸೇನಾಸನಸಪ್ಪಾಯಂ ಧಮ್ಮಸ್ಸವನಸಪ್ಪಾಯಞ್ಚ ಸುಲಭಂ ಹೋತಿ, ತತ್ಥ ವಿಹರನ್ತಿ। ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ಆನನ್ದಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೨೨೫. ಪಞ್ಚಮೇ **ಆನನ್ದೋತಿ** ಧಮ್ಮಭಣ್ಡಾಗಾರಿಕತ್ಥೇರೋ। **ಅತಿವೇಲನ್ತಿ** ಅತಿಕ್ಕನ್ತಂ ವೇಲಂ। **ಗಿಹಿಸಞ್ಞತ್ತಿಬಹುಲೋತಿ** ರತ್ತಿಞ್ಚ ದಿವಾ ಚ ಬಹುಕಾಲಂ ಗಿಹೀ ಸಞ್ಞಾಪಯನ್ತೋ। ಭಗವತಿ ಪರಿನಿಬ್ಬುತೇ ಮಹಾಕಸ್ಸಪತ್ಥೇರೋ ಥೇರಂ ಆಹ - "ಆವುಸೋ, ಮಯಂ ರಾಜಗಹೇ ವಸ್ಸಂ ಉಪಗನ್ತ್ವಾ ಧಮ್ಮಂ ಸಙ್ಗಾಯಿಸ್ಸಾಮ, ಗಚ್ಛ ತ್ವಂ ಅರಞ್ಞಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಉಪರಿಮಗ್ಗತ್ತಯತ್ಥಾಯ ವಾಯಾಮಂ ಕರೋಹೀ"ತಿ। ಸೋ ಭಗವತೋ ಪತ್ತಚೀವರಮಾದಾಯ ಕೋಸಲರಟ್ಠಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಏಕಸ್ಮಿಂ ಅರಞ್ಞಾವಾಸೇ ವಸಿತ್ವಾ ಪುನದಿವಸೇ ಏಕಂ ಗಾಮಂ ಪಾವಿಸಿ। ಮನುಸ್ಸಾ ಥೇರಂ ದಿಸ್ವಾ - "ಭನ್ತೇ ಆನನ್ದ, ತುಮ್ಹೇ ಪುಬ್ಬೇ ಸತ್ಥಾರಾ ಸದ್ಧಿಂ ಆಗಚ್ಛಥ। ಅಜ್ಜ ಏಕಕಾವ ಆಗತಾ। ಕಹಂ ಸತ್ಥಾರಂ ಠಪೇತ್ವಾ ಆಗತತ್ಥ? ಇದಾನಿ ಕಸ್ಸ ಪತ್ತಚೀವರಂ ಗಹೇತ್ವಾ ವಿಚರಥ? ಕಸ್ಸ ಮುಖೋದಕಂ ದನ್ತಕಟ್ಠಂ ದೇಥ, ಪರಿವೇಣಂ ಸಮ್ಮಜ್ಜಥ, ವತ್ತಪಟಿವತ್ತಂ ಕರೋಥಾ"ತಿ ಬಹುಂ ವತ್ವಾ ಪರಿದೇವಿಂಸು। ಥೇರೋ - "ಮಾ, ಆವುಸೋ, ಸೋಚಿತ್ಥ, ಮಾ ಪರಿದೇವಿತ್ಥ, ಅನಿಚ್ಚಾ ಸಙ್ಖಾರಾ"ತಿಆದೀನಿ ವತ್ವಾ ತೇ ಸಞ್ಞಾಪೇತ್ವಾ ಭತ್ತಕಿಚ್ಚಾವಸಾನೇ ವಸನಟ್ಠಾನಮೇವ ಗಚ್ಛತಿ। ಮನುಸ್ಸಾ ಸಾಯಮ್ಪಿ ತತ್ಥ ಗನ್ತ್ವಾ ತಥೇವ ಪರಿದೇವನ್ತಿ। ಥೇರೋಪಿ ತಥೇವ ಓವದತಿ। ತಂ ಸನ್ಧಾಯೇತಂ ವುತ್ತಂ। **ಅಜ್ಝಭಾಸೀತಿ** "ಅಯಂ ಥೇರೋ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಸ್ಸ ಕಥಂ ಸುತ್ವಾ 'ಸಮಣಧಮ್ಮಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ಅರಞ್ಞಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಇದಾನಿ ಗಿಹೀ ಸಞ್ಞಾಪೇನ್ತೋ ವಿಹರತಿ, ಸತ್ಥು ಸಾಸನಂ ಅಸಙ್ಗಹಿತಪುಪ್ಫರಾಸಿ ವಿಯ ಠಿತಂ, ಧಮ್ಮಸಙ್ಗಹಂ ನ ಕರೋತಿ, ಚೋದೇಸ್ಸಾಮಿ ನ"ನ್ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ಅಭಾಸಿ।

ಪಸಕ್ಕಿಯಾತಿ ಪವಿಸಿತ್ವಾ। **ಹದಯಸ್ಮಿಂ ಓಪಿಯಾತಿ** ಕಿಚ್ಚತೋ ಚ ಆರಮ್ಮಣತೋ ಚ ಹದಯಮ್ಹಿ ಪಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ। "ನಿಬ್ಬಾನಂ ಪಾಪುಣಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ವೀರಿಯಂ ಕರೋನ್ತೋ ನಿಬ್ಬಾನಂ ಕಿಚ್ಚತೋ ಹದಯಮ್ಹಿ ಓಪೇತಿ ನಾಮ, ನಿಬ್ಬಾನಾರಮ್ಮಣಂ ಪನ ಸಮಾಪತ್ತಿಂ ಅಪ್ಪೇತ್ವಾ ನಿಸೀದನ್ತೋ ಆರಮ್ಮಣತೋ। ತದುಭಯಮ್ಪಿ ಸನ್ಧಾಯೇಸಾ ಭಾಸತಿ। **ಝಾಯಾತಿ** ದ್ವೀಹಿ ಝಾನೇಹಿ ಝಾಯಿಕೋ ಭವ। **ಬಿಳಿಬಿಳಿಕಾತಿ** ಅಯಂ ಗಿಹೀಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಬಿಳಿಬಿಳಿಕಥಾ। ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ಅನುರುದ್ಧಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೨೨೬. ಛಟ್ಠೇ **ಪುರಾಣದುತಿಯಿಕಾತಿ** ಅನನ್ತರೇ ಅತ್ತಭಾವೇ ಅಗ್ಗಮಹೇಸೀ। **ಸೋಭಸೀತಿ** ಪುಬ್ಬೇಪಿ ಸೋಭಸಿ, ಇದಾನಿಪಿ ಸೋಭಸಿ। **ದುಗ್ಗತಾತಿ** ನ ಗತಿದುಗ್ಗತಿಯಾ ದುಗ್ಗತಾ। ತಾ ಹಿ ಸುಗತಿಯಂ ಠಿತಾ ಸಮ್ಪತ್ತಿಂ ಅನುಭವನ್ತಿ, ಪಟಿಪತ್ತಿದುಗ್ಗತಿಯಾ ಪನ ದುಗ್ಗತಾ। ತತೋ ಚುತಾ ಹಿ ತಾ ನಿರಯೇಪಿ ಉಪಪಜ್ಜನ್ತೀತಿ ದುಗ್ಗತಾ। **ಪತಿಟ್ಠಿತಾತಿ** ಸಕ್ಕಾಯಸ್ಮಿಂ ಹಿ ಪತಿಟ್ಠಹನ್ತೋ ಅಟ್ಠಹಿ ಕಾರಣೇಹಿ ಪತಿಟ್ಠಾತಿ - ರತ್ತೋ ರಾಗವಸೇನ ಪತಿಟ್ಠಾತಿ, ದುಟ್ಠೋ ದೋಸವಸೇನ... ಮೂಳ್ಹೋ ಮೋಹವಸೇನ... ವಿನಿಬದ್ಧೋ ಮಾನವಸೇನ... ಪರಾಮಟ್ಠೋ ದಿಟ್ಠಿವಸೇನ... ಥಾಮಗತೋ ಅನುಸಯವಸೇನ... ಅನಿಟ್ಠಙ್ಗತೋ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾವಸೇನ... ವಿಕ್ಖೇಪಗತೋ ಉದ್ಧಚ್ಚವಸೇನ ಪತಿಟ್ಠಾತಿ। ತಾಪಿ ಏವಂ ಪತಿಟ್ಠಿತಾವ। **ನರದೇವಾನನ್ತಿ** ದೇವನರಾನಂ।

ನತ್ಥಿ ದಾನೀತಿ ಸಾ ಕಿರ ದೇವಧೀತಾ ಥೇರೇ ಬಲವಸಿನೇಹಾ ಅಹೋಸಿ, ಪಟಿಗನ್ತುಂ ನಾಸಕ್ಖಿ। ಕಾಲೇನ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಪರಿವೇಣಂ ಸಮ್ಮಜ್ಜತಿ, ಮುಖೋದಕಂ ದನ್ತಕಟ್ಠಂ ಪಾನೀಯಂ ಪರಿಭೋಜನೀಯಂ ಉಪಟ್ಠಪೇತಿ। ಥೇರೋ ಅನಾವಜ್ಜನೇನ ಪರಿಭುಞ್ಜತಿ।

ಏಕಸ್ಮಿಂ ದಿವಸೇ ಥೇರಸ್ಸ ಜಿಣ್ಣಚೀವರಸ್ಸ ಚೋಳಕಭಿಕ್ಖಂ ಚರತೋ ಸಙ್ಕಾರಕೂಟೇ ದಿಬ್ಬದುಸ್ಸಂ ಠಪೇತ್ವಾ ಪಕ್ಕಮಿ। ಥೇರೋ ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಉಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ, ಓಲೋಕೇನ್ತೋ ದುಸ್ಸನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ "ದುಸ್ಸಮೇತ"ನ್ತಿ ಞತ್ವಾ, "ಅಲಂ ಏತ್ತಾವತಾ"ತಿ ಅಗ್ಗಹೇಸಿ। ತೇನೇವಸ್ಸ ಚೀವರಂ ನಿಟ್ಠಾಸಿ। ಅಥ ದ್ವೇ ಅಗ್ಗಸಾವಕಾ ಅನುರುದ್ಧತ್ಥೇರೋ ಚಾತಿ ತಯೋ ಜನಾ ಚೀವರಂ ಕರಿಂಸು। ಸತ್ಥಾ ಸೂಚಿಂ ಯೋಜೇತ್ವಾ ಅದಾಸಿ। ನಿಟ್ಠಿತಚೀವರಸ್ಸ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಚರತೋ ದೇವತಾ ಪಿಣ್ಡಪಾತಂ ಸಮಾದಪೇತಿ। ಸಾ ಕಾಲೇನ ಏಕಿಕಾ, ಕಾಲೇನ ಅತ್ತದುತಿಯಾ ಥೇರಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕಂ ಆಗಚ್ಛತಿ। ತದಾ ಪನ ಅತ್ತತತಿಯಾ ಆಗನ್ತ್ವಾ ದಿವಾಟ್ಠಾನೇ ಥೇರಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ - "ಮಯಂ ಮನಾಪಕಾಯಿಕಾ ನಾಮ ಮನಸಾ ಇಚ್ಛಿತಿಚ್ಛಿತರೂಪಂ ಮಾಪೇಮಾ"ತಿ ಆಹ। ಥೇರೋ - "ಏತಾ ಏವಂ ವದನ್ತಿ, ವೀಮಂಸಿಸ್ಸಾಮಿ, ಸಬ್ಬಾ ನೀಲಕಾ ಹೋನ್ತೂ"ತಿ ಚಿನ್ತೇಸಿ। ತಾ ಥೇರಸ್ಸ ಮನಂ ಞತ್ವಾ ಸಬ್ಬಾವ ನೀಲವಣ್ಣಾ ಅಹೇಸುಂ, ಏವಂ ಪೀತಲೋಹಿತಓದಾತವಣ್ಣಾತಿ। ತತೋ ಚಿನ್ತಯಿಂಸು - "ಥೇರೋ ಅಮ್ಹಾಕಂ ದಸ್ಸನಂ ಅಸ್ಸಾದೇತೀ"ತಿ ತಾ ಸಮಜ್ಜಂ ಕಾತುಂ ಆರದ್ಧಾ, ಏಕಾಪಿ ಗಾಯಿ, ಏಕಾಪಿ ನಚ್ಚಿ, ಏಕಾಪಿ ಅಚ್ಛರಂ ಪಹರಿ। ಥೇರೋ ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಿ ಓಕ್ಖಿಪಿ। ತತೋ - "ನ ಅಮ್ಹಾಕಂ ದಸ್ಸನಂ ಥೇರೋ ಅಸ್ಸಾದೇತೀ"ತಿ ಞತ್ವಾ ಸಿನೇಹಂ ವಾ ಸನ್ಥವಂ ವಾ ಅಲಭಮಾನಾ ನಿಬ್ಬಿನ್ದಿತ್ವಾ ಗನ್ತುಮಾರದ್ಧಾ। ಥೇರೋ ತಾಸಂ ಗಮನಭಾವಂ ಞತ್ವಾ - "ಮಾ ಪುನಪ್ಪುನಂ ಆಗಚ್ಛಿಂಸೂ"ತಿ ಅರಹತ್ತಂ ಬ್ಯಾಕರೋನ್ತೋ ಇಮಂ ಗಾಥಮಾಹ। ತತ್ಥ **ವಿಕ್ಖೀಣೋತಿ** ಖೀಣೋ। **ಜಾತಿಸಂಸಾರೋತಿ** ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಜಾತಿಸಙ್ಖಾತೋ ಸಂಸಾರೋ। ಛಟ್ಠಂ।

೭. ನಾಗದತ್ತಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೨೨೭. ಸತ್ತಮೇ **ಅತಿಕಾಲೇನಾತಿ** ಸಬ್ಬರತ್ತಿಂ ನಿದ್ದಾಯಿತ್ವಾ ಬಲವಪಚ್ಚೂಸೇ ಕೋಟಿಸಮ್ಮುಞ್ಜನಿಯಾ ಥೋಕಂ ಸಮ್ಮಜ್ಜಿತ್ವಾ ಮುಖಂ ಧೋವಿತ್ವಾ ಯಾಗುಭಿಕ್ಖಾಯ ಪಾತೋವ ಪವಿಸತಿ। **ಅತಿದಿವಾತಿ** ಯಾಗುಂ ಆದಾಯ ಆಸನಸಾಲಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಪಿವಿತ್ವಾ ಏಕಸ್ಮಿಂ ಠಾನೇ ನಿಪನ್ನೋ ನಿದ್ದಾಯಿತ್ವಾ - "ಮನುಸ್ಸಾನಂ ಭೋಜನವೇಲಾಯ ಪಣೀತಂ ಭಿಕ್ಖಂ ಲಭಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಉಪಕಟ್ಠೇ ಮಜ್ಝನ್ಹಿಕೇ ಉಟ್ಠಾಯ ಧಮ್ಮಕರಣೇನ ಉದಕಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಅಕ್ಖೀನಿ ಪಮಜ್ಜಿತ್ವಾ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಚರಿತ್ವಾ ಯಾವದತ್ಥಂ ಭುಞ್ಜಿತ್ವಾ ಮಜ್ಝನ್ಹಿಕೇ ವೀತಿವತ್ತೇ ಪಟಿಕ್ಕಮತಿ। **ದಿವಾ ಚ ಆಗನ್ತ್ವಾತಿ** ಅತಿಕಾಲೇ ಪವಿಟ್ಠೇನ ನಾಮ ಅಞ್ಞೇಹಿ ಭಿಕ್ಖೂಹಿ ಪಠಮತರಂ ಆಗನ್ತಬ್ಬಂ ಹೋತಿ, ತ್ವಂ ಪನ ಅತಿವಿಯ ದಿವಾ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಗತಾಸೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಭಾಯಾಮಿ ನಾಗದತ್ತನ್ತಿ** ತಂ ನಾಗದತ್ತಂ ಅಹಂ ಭಾಯಾಮಿ। **ಸುಪ್ಪಗಬ್ಭನ್ತಿ** ಸುಟ್ಠು ಪಗಬ್ಭಂ। **ಕುಲೇಸೂತಿ** ಖತ್ತಿಯಕುಲಾದಿಉಪಟ್ಠಾಕಕುಲೇಸು। ಸತ್ತಮಂ।

೮. ಕುಲಘರಣೀಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೨೨೮. ಅಟ್ಠಮೇ **ಅಜ್ಝೋಗಾಳ್ಹಪ್ಪತ್ತೋತಿ** ಓಗಾಹಪ್ಪತ್ತೋ। ಸೋ ಕಿರ ಸತ್ಥು ಸನ್ತಿಕೇ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ಗಹೇತ್ವಾ ತಂ ವನಸಣ್ಡಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ದುತಿಯದಿವಸೇ ಗಾಮಂ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಪಾವಿಸಿ ಪಾಸಾದಿಕೇಹಿ ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಾದೀಹಿ। ಅಞ್ಞತರಂ ಕುಲಂ ತಸ್ಸ ಇರಿಯಾಪಥೇ ಪಸೀದಿತ್ವಾ ಪಞ್ಚಪತಿಟ್ಠಿತೇನ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಪಿಣ್ಡಪಾತಂ ಅದಾಸಿ। ಭತ್ತಾನುಮೋದನಂ ಪುನ ಸುತ್ವಾ ಅತಿರೇಕತರಂ ಪಸೀದಿತ್ವಾ, "ಭನ್ತೇ, ನಿಚ್ಚಕಾಲಂ ಇಧೇವ ಭಿಕ್ಖಂ ಗಣ್ಹಥಾ"ತಿ ನಿಮನ್ತೇಸಿ। ಥೇರೋ ಅಧಿವಾಸೇತ್ವಾ ತೇಸಂ ಆಹಾರಂ ಪರಿಭುಞ್ಜಮಾನೋ ವೀರಿಯಂ ಪಗ್ಗಯ್ಹ ಘಟೇನ್ತೋ ಅರಹತ್ತಂ ಪತ್ವಾ ಚಿನ್ತೇಸಿ - "ಬಹೂಪಕಾರಂ ಮೇ ಏತಂ ಕುಲಂ, ಅಞ್ಞತ್ಥ ಗನ್ತ್ವಾ ಕಿಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ? ಫಲಸಮಾಪತ್ತಿಸುಖಂ ಅನುಭವನ್ತೋ ತತ್ಥೇವ ವಸಿ। **ಅಜ್ಝಭಾಸೀತಿ** ಸಾ ಕಿರ ಥೇರಸ್ಸ ಖೀಣಾಸವಭಾವಂ ಅಜಾನನ್ತೀ ಚಿನ್ತೇಸಿ - "ಅಯಂ ಥೇರೋ ನೇವ ಅಞ್ಞಂ ಗಾಮಂ ಗಚ್ಛತಿ, ನ ಅಞ್ಞಂ ಘರಂ, ನ ರುಕ್ಖಮೂಲಆಸನಸಾಲಾದೀಸು ನಿಸೀದತಿ, ನಿಚ್ಚಕಾಲಂ ಘರಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾವ ನಿಸೀದತಿ, ಉಭೋಪೇತೇ ಓಗಾಧಪ್ಪತ್ತಾ ಪಟಿಗಾಧಪ್ಪತ್ತಾ, ಕದಾಚಿ ಏಸ ಇಮಂ ಕುಲಂ ದೂಸೇಯ್ಯ, ಚೋದೇಸ್ಸಾಮಿ ನ"ನ್ತಿ। ತಸ್ಮಾ ಅಭಾಸಿ।

ಸಣ್ಠಾನೇತಿ ನಗರದ್ವಾರಸ್ಸ ಆಸನ್ನೇ ಮನುಸ್ಸಾನಂ ಭಣ್ಡಕಂ ಓತಾರೇತ್ವಾ ವಿಸ್ಸಮನಟ್ಠಾನೇ। **ಸಙ್ಗಮ್ಮಾತಿ** ಸಮಾಗನ್ತ್ವಾ। **ಮನ್ತೇನ್ತೀತಿ** ಕಥೇನ್ತಿ। **ಮಞ್ಚ ತಞ್ಚಾತಿ** ಮಞ್ಚ ಕಥೇನ್ತಿ ತಞ್ಚ ಕಥೇನ್ತಿ। **ಕಿಮನ್ತರನ್ತಿ** ಕಿಂ ಕಾರಣಂ? **ಬಹೂ ಹಿ ಸದ್ದಾ ಪಚ್ಚೂಹಾತಿ**

ಬಹುಕಾ ಏತೇ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ ಪಟಿಲೋಮಸದ್ದಾ। **ನ ತೇನಾತಿ** ತೇನ ಕಾರಣೇನ, ತೇನ ವಾ ತಪಸ್ಸಿನಾ ನ ಮಙ್ಕು ಹೋತಬ್ಬಂ। **ನ ಹಿ ತೇನಾತಿ** ನ ಹಿ ತೇನ ಪರೇಹಿ ವುತ್ತವಚನೇನ ಸತ್ತೋ ಕಿಲಿಸ್ಸತಿ, ಅತ್ತನಾ ಕತೇನ ಪನ ಪಾಪಕಮ್ಮೇನೇವ ಕಿಲಿಸ್ಸತೀತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। **ವಾತಮಿಗೋ ಯಥಾತಿ** ಯಥಾ ವನೇ ವಾತಮಿಗೋ ವಾತೇರಿತಾನಂ ಪಣ್ಣಾದೀನಂ ಸದ್ದೇನ ಪರಿತಸ್ಸತಿ, ಏವಂ ಯೋ ಸದ್ದಪರಿತ್ತಾಸೀ ಹೋತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ನಾಸ್ಸ ಸಮ್ಪಜ್ಜತೇ ವತ**ನ್ತಿ ತಸ್ಸ ಲಹುಚಿತ್ತಸ್ಸ ವತಂ ನ ಸಮ್ಪಜ್ಜತಿ। ಥೇರೋ ಪನ ಖೀಣಾಸವತ್ತಾ ಸಮ್ಪನ್ನವತೋತಿ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ವಜ್ಜಿಪುತ್ತಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೨೧೯. ನವಮೇ **ವಜ್ಜಿಪುತ್ತಕೋ**ತಿ ವಜ್ಜಿರಟ್ಠೇ ರಾಜಪುತ್ತೋ ಛತ್ತಂ ಪಹಾಯ ಪಬ್ಬಜಿತೋ। **ಸಬ್ಬರತ್ತಿಚಾರೋ**ತಿ ಕತ್ತಿಕನಕ್ಖತ್ತಂ ಘೋಸೇತ್ವಾ ಸಕಲನಗರಂ ಧಜಪಟಾಕಾದೀಹಿ ಪಟಿಮಣ್ಡೇತ್ವಾ ಪವತ್ತಿತೋ ಸಬ್ಬರತ್ತಿಚಾರೋ। ಇದಞ್ಹಿ ನಕ್ಖತ್ತಂ ಯಾವ ಚಾತುಮಹಾರಾಜಿಕೇಹಿ ಏಕಾಬದ್ಧಂ ಹೋತಿ। **ತೂರಿಯತಾಳಿತವಾದಿತನಿಗ್ಘೋಸಸದ್ದ**ನ್ತಿ ಭೇರಿಆದಿತೂರಿಯಾನಂ ತಾಳಿತಾನಂ ವೀಣಾದೀನಞ್ಚ ವಾದಿತಾನಂ ನಿಗ್ಘೋಸಸದ್ದಂ। **ಅಭಾಸೀ**ತಿ ವೇಸಾಲಿಯಂ ಕಿರ ಸತ್ತ ರಾಜಸಹಸ್ಸಾನಿ ಸತ್ತಸತಾನಿ ಸತ್ತ ಚ ರಾಜಾನೋ, ತತ್ತಕಾವ ತೇಸಂ ಉಪರಾಜಸೇನಾಪತಿಆದಯೋ । ತೇಸು ಅಲಙ್ಕತಪಟಿಯತ್ತೇಸು ನಕ್ಖತ್ತಕೀಳನತ್ಥಾಯ ವೀಥಿಂ ಓತಿಣ್ಣೇಸು ಸಟ್ಠಿಹತ್ಥೇ ಮಹಾಚಙ್ಕಮೇ ಚಙ್ಕಮಮಾನೋ ನಭಸ್ಸ ಮಜ್ಝೇ ಠಿತಂ ಚನ್ದಂ ದಿಸ್ವಾ ಚಙ್ಕಮನಕೋಟಿಯಂ ಫಲಕಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಠಿತೋ ಅಭಾಸಿ। **ಅಪವಿದ್ಧಂವ ವನಸ್ಮಿಂ ದಾರುಕ**ನ್ತಿ ವತ್ಥವೇಠನಾಲಙ್ಕಾರರಹಿತತ್ತಾ ವನೇ ಛಡ್ಡಿತದಾರುಕಂ ವಿಯ ಜಾತಂ। **ಪಾಪಿಯೋ**ತಿ ಲಾಮಕತರೋ ಅಮ್ಹೇಹಿ ಅಞ್ಞೋ ಕೋಚಿ ಅತ್ಥಿ। **ಪಿಹಯನ್ತೀ**ತಿ ಥೇರೋ ಆರಞ್ಞಿಕೋ ಪಂಸುಕೂಲಿಕೋ ಪಿಣ್ಡಪಾತಿಕೋ ಸಪದಾನಚಾರಿಕೋ ಅಪ್ಪಿಚ್ಛೋ ಸನ್ತುಟ್ಠೋತಿ ಬಹೂ ತುಯ್ಹಂ ಪತ್ಥಯನ್ತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಸಗ್ಗಗಾಮಿನ**ನ್ತಿ ಸಗ್ಗಂ ಗಚ್ಛನ್ತಾನಂ ಗತಾನಮ್ಪಿ। ನವಮಂ।

೧೦. ಸಜ್ಝಾಯಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೨೨೦. ದಸಮೇ **ಯಂ ಸುದ**ನ್ತಿ ನಿಪಾತಮತ್ತಂ। **ಸಜ್ಝಾಯಬಹುಲೋ**ತಿ ನಿಸ್ಸರಣಪರಿಯತ್ತಿವಸೇನ ಸಜ್ಝಾಯನತೋ ಬಹುತರಂ ಕಾಲಂ ಸಜ್ಝಾಯನ್ತೋ। ಸೋ ಕಿರ ಆಚರಿಯಸ್ಸ ದಿವಾಟ್ಠಾನಂ ಸಮ್ಮಜ್ಜಿತ್ವಾ ಆಚರಿಯಂ ಉದಿಕ್ಖನ್ತೋ ತಿಟ್ಠತಿ। ಅಥ ನಂ ಆಗಚ್ಛನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾವ ಪಚ್ಚುಗ್ಗನ್ತ್ವಾ ಪತ್ತಚೀವರಂ ಪಟಿಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಪಞ್ಞತ್ತಾಸನೇ ನಿಸಿನ್ನಸ್ಸ ತಾಲವಣ್ಟವಾತಂ ದತ್ವಾ ಪಾನೀಯಂ ಆಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ ಪಾದೇ ಧೋವಿತ್ವಾ ತೇಲಂ ಮಕ್ಖೇತ್ವಾ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಠಿತೋ ಉದ್ದೇಸಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಯಾವ ಸೂರಿಯತ್ಥಙ್ಗಮಾ ಸಜ್ಝಾಯಂ ಕರೋತಿ। ಸೋ ನ್ಹಾನಕೋಟ್ಠಕೇ ಉದಕಂ ಉಪಟ್ಠಪೇತ್ವಾ ಅಙ್ಗಾರಕಪಲ್ಲೇ ಅಗ್ಗಿಂ ಕರೋತಿ। ಆಚರಿಯಸ್ಸ ನ್ಹತ್ವಾ ಆಗತಸ್ಸ ಪಾದೇಸು ಉದಕಂ ಪುಞ್ಛಿತ್ವಾ ಪಿಟ್ಠಿಪರಿಕಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಉದ್ದೇಸಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಪಠಮಯಾಮೇ ಸಜ್ಝಾಯಂ ಕತ್ವಾ ಮಜ್ಝಿಮಯಾಮೇ ಸರೀರಂ ಸಮಸ್ಸಾಸೇತ್ವಾ ಪಚ್ಛಿಮಯಾಮೇ ಉದ್ದೇಸಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಯಾವ ಅರುಣುಗ್ಗಮನಾ ಸಜ್ಝಾಯಂ ಕತ್ವಾ ನಿರುದ್ಧಸದ್ದಂ ಖಯತೋ ಸಮ್ಮಸತಿ। ತತೋ ಸೇಸಂ ಉಪಾದಾಯರೂಪಂ ಭೂತರೂಪಂ ನಾಮರೂಪನ್ತಿ ಪಞ್ಚಸು ಖನ್ಧೇಸು ವಿಪಸ್ಸನಂ ವಡ್ಢೇತ್ವಾ ಅರಹತ್ತಂ ಪಾಪುಣಿ। **ಅಪ್ಪೋಸ್ಸುಕ್ಕೋ**ತಿ ಉದ್ದೇಸಗ್ಗಹಣೇ ಚ ಸಜ್ಝಾಯಕರಣೇಯೇ ಚ ನಿರುಸ್ಸುಕ್ಕೋ। **ಸಙ್ಕಸಾಯತೀ**ತಿ ಯಸ್ಸ ದಾನಿ ಅತ್ಥಾಯ ಅಹಂ ಸಜ್ಝಾಯಂ ಕರೇಯ್ಯಂ, ಸೋ ಮೇ ಅತ್ಥೋ ಮತ್ಥಕಂ ಪತ್ತೋ। ಕಿಂ ಮೇ ಇದಾನಿ ಸಜ್ಝಾಯೇನಾತಿ ಫಲಸಮಾಪತ್ತಿಸುಖೇನ ಕಾಲಂ ಅತಿವತ್ತೇತಿ। **ಅಜ್ಝಭಾಸೀ**ತಿ, "ಕಿಂ ನು ಖೋ ಅಸ್ಸ ಥೇರಸ್ಸ ಅಫಾಸುಕಂ ಜಾತಂ, ಉದಾಹುಸ್ಸ ಆಚರಿಯಸ್ಸ? ಕೇನ ನು ಖೋ ಕಾರಣೇನ ಪುಬ್ಬೇ ವಿಯ ಮಧುರಸ್ಸರೇನ ನ ಸಜ್ಝಾಯತೀ"ತಿ? ಆಗನ್ತ್ವಾ ಸನ್ತಿಕೇ ಠಿತಾ ಅಭಾಸಿ।

ಧಮ್ಮಪದಾನೀತಿ ಇಧ ಸಬ್ಬಮ್ಪಿ ಬುದ್ಧವಚನಂ ಅಧಿಪ್ಪೇತಂ । **ನಾಧೀಯಸೀ**ತಿ ನ ಸಜ್ಝಾಯಸಿ। ನಾದಿಯಸೀತಿ ವಾ ಪಾಠೋ, ನ ಗಣ್ಹಾಸೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಪಸಂಸ**ನ್ತಿ ಧಮ್ಮಭಾಣಕೋ ಪಸಂಸಂ ಲಭತಿ, ಆಭಿಧಮ್ಮಿಕೋ ಸುತ್ತನ್ತಿಕೋ ವಿನಯಧರೋತಿಸ್ಸ ಪಸಂಸಿತಾ ಭವನ್ತಿ। **ವಿರಾಗೇನಾ**ತಿ ಅರಿಯಮಗ್ಗೇನ। **ಅಞ್ಞಾಯಾ**ತಿ ಜಾನಿತ್ವಾ। **ನಿಕ್ಖೇಪನ**ನ್ತಿ ತಸ್ಸ ದಿಟ್ಠಸುತಾದಿನೋ ವಿಸ್ಸಜ್ಜನಂ ಸನ್ತೋ

ವದನ್ತೀತಿ ದೀಪೇತಿ, ನ ಬುದ್ಧವಚನಸ್ಸ। ಏತ್ತಾವತಾ “ಥೇರೋ ಬುದ್ಧವಚನಂ ನ ವಿಸ್ಸಜ್ಜಾಪೇತೀ”ತಿ ನ ನಿಚ್ಚಕಾಲಂ ಸಜ್ಝಾಯನ್ತೇನೇವ ಭವಿತಬ್ಬಂ, ಸಜ್ಝಾಯಿತ್ವಾ ಪನ - “ಏತ್ತಕಸ್ಸಾಹಂ ಅತ್ಥಸ್ಸ ವಾ ಧಮ್ಮಸ್ಸ ವಾ ಆಧಾರೋ ಭವಿತುಂ ಸಮತ್ಥೋ”ತಿ ಞತ್ವಾ ವಟ್ಟದುಕ್ಖಸ್ಸ ಅನ್ತಕಿರಿಯಾಯ ಪಟಿಪಜ್ಜಿತಬ್ಬಂ। ದಸಮಂ।

೧೧. ಅಕುಸಲವಿತಕ್ಕಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೨೩೧. ಏಕಾದಸಮೇ **ಅಕುಸಲೇ ವಿತಕ್ಕೇ**ತಿ ಕಾಮವಿತಕ್ಕಾದಯೋ ತಯೋ ಮಹಾವಿತಕ್ಕೇ। **ಅಯೋನಿಸೋ ಮನಸಿಕಾರಾ**ತಿ ಅನುಪಾಯಮನಸಿಕಾರೇನ। **ಸೋ**ತಿ ಸೋ ತ್ವಂ। **ಅಯೋನಿಸೋ ಪಟಿನಿಸ್ಸಜ್ಜಾ**ತಿ ಏತಂ ಅನುಪಾಯಮನಸಿಕಾರಂ ವಜ್ಜೇಹಿ। **ಸತ್ಥಾರ**ನ್ತಿ ಇಮಾಯ ಗಾಥಾಯ ಪಾಸಾದಿಕಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ಕಥೇತಿ। **ಪೀತಿಸುಖಮಸಂಸಯ**ನ್ತಿ ಏಕಂಸೇನೇವ ಬಲವಪೀತಿಞ್ಚ ಸುಖಞ್ಚ ಅಧಿಗಮಿಸ್ಸಸಿ। ಏಕಾದಸಮಂ।

೧೨. ಮಜ್ಝನ್ಹಿಕಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೨೩೨. ದ್ವಾದಸಮೇ ಯಂ ವತ್ತಬ್ಬಂ, ತಂ ದೇವತಾಸಂಯುತ್ತೇ ನನ್ದನವಗ್ಗೇ ವುತ್ತಮೇವ। ದ್ವಾದಸಮಂ।

೧೩. ಪಾಕತಿನ್ದ್ರಿಯಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೨೩೩. ತೇರಸಮಂ ದೇವಪುತ್ತಸಂಯುತ್ತೇ ಜನ್ತುದೇವಪುತ್ತಸುತ್ತೇ ವಿತ್ಥಾರಿತಮೇವ। ತೇರಸಮಂ।

೧೪. ಗನ್ಧತ್ಥೇನಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೨೩೪. ಚುದ್ದಸಮೇ **ಅಜ್ಝಭಾಸೀ**ತಿ ತಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ನಾಳೇ ಗಹೇತ್ವಾ ಪದುಮಂ ಸಿಙ್ಘಮಾನಂ ದಿಸ್ವಾವ - “ಅಯಂ ಭಿಕ್ಖು ಸತ್ಥು ಸನ್ತಿಕೇ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಸಮಣಧಮ್ಮಂ ಕಾತುಂ ಅರಞ್ಞಂ ಪವಿಟ್ಠೋ ಗನ್ಧಾರಮ್ಮಣಂ ಉಪನಿಜ್ಝಾಯತಿ, ಸ್ವಾಯಂ ಅಜ್ಜ ಉಪಸಿಙ್ಘಂ ಸ್ವೇಪಿ ಪುನದಿವಸೇಪಿ ಉಪಸಿಙ್ಘಿಸ್ಸತಿ, ಏವಮಸ್ಸ ಸಾ ಗನ್ಧತಣ್ಹಾ ವಡ್ಢಿತ್ವಾ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಿಕಸಮ್ಪರಾಯಿಕಂ ಅತ್ಥಂ ನಾಸೇಸ್ಸತಿ, ಮಾ ಮಯಿ ಪಸ್ಸನ್ತಿಯಾ ನಸ್ಸತು, ಚೋದೇಸ್ಸಾಮಿ ನ”ನ್ತಿ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಅಭಾಸಿ।

ಏಕಙ್ಗಮೇತಂ ಥೇಯ್ಯಾನನ್ತಿ ಥೇನಿತಬ್ಬಾನಂ ರೂಪಾರಮ್ಮಣಾದೀನಂ ಪಞ್ಚಕೋಟ್ಠಾಸಾನಂ ಇದಂ ಏಕಙ್ಗಂ, ಏಕಕೋಟ್ಠಾಸೋತಿ ಅತ್ಥೋ। **ನ ಹರಾಮೀ**ತಿ ನ ಗಹೇತ್ವಾ ಗಚ್ಛಾಮಿ। **ಆರಾ**ತಿ ದೂರೇ ನಾಳೇ ಗಹೇತ್ವಾ ನಾಮೇತ್ವಾ ದೂರೇ ಠಿತೋ ಉಪಸಿಙ್ಘಾಮೀತಿ ವದತಿ। **ವಣ್ಣೇನಾ**ತಿ ಕಾರಣೇನ।

ಯ್ವಾಯನ್ತಿ ಯೋ ಅಯಂ। ತಸ್ಮಿಂ ಕಿರ ದೇವತಾಯ ಸದ್ಧಿಂ ಕಥೇನ್ತೇಯೇವ ಏಕೋ ತಾಪಸೋ ಓತರಿತ್ವಾ ಭಿಸಖನನಾದೀನಿ ಕಾತುಂ ಆರದ್ಧೋ, ತಂ ಸನ್ಧಾಯೇವಮಾಹ। **ಆಕಿಣ್ಣಕಮ್ಮನ್ತೋ**ತಿ ಏವಂ ಅಪರಿಸುದ್ಧಕಮ್ಮನ್ತೋ। ಅಖೀಣಕಮ್ಮನ್ತೋತಿಪಿ ಪಾಠೋ, ಕಕ್ಖಳಕಮ್ಮನ್ತೋತಿ ಅತ್ಥೋ। **ನ ವುಚ್ಚತೀ**ತಿ ಗನ್ಧಚೋರೋತಿ ವಾ ಪುಪ್ಫಚೋರೋತಿ ವಾ ಕಸ್ಮಾ ನ ವುಚ್ಚತಿ।

ಆಕಿಣ್ಣಲುದ್ದೋತಿ ಬಹುಪಾಪೋ ಗಾಳ್ಹಪಾಪೋ ವಾ, ತಸ್ಮಾ ನ ವುಚ್ಚತಿ। **ಧಾತಿಚೇಲಂವ ಮಕ್ಖಿತೋ**ತಿ ಯಥಾ ಧಾತಿಯಾ ನಿವತ್ಥಕಿಲಿಟ್ಠವತ್ಥಂ ಉಚ್ಚಾರಪಸ್ಸಾವಪಂಸುಮಸಿಕದ್ದಮಾದೀಹಿ ಮಕ್ಖಿತಂ, ಏವಮೇವಂ ರಾಗದೋಸಾದೀಹಿ ಮಕ್ಖಿತೋ। **ಅರಹಾಮಿ ವತ್ತವೇ**ತಿ ಅರಹಾಮಿ ವತ್ತುಂ। ದೇವತಾಯ ಚೋದನಾ ಕಿರ ಸುಗತಾನುಸಿಟ್ಠಿಸದಿಸಾ, ನ ತಂ ಲಾಮಕಾ ಹೀನಾಧಿಮುತ್ತಿಕಾ ಮಿಚ್ಛಾಪಟಿಪನ್ನಕಪುಗ್ಗಲಾ ಲಭನ್ತಿ। ತಸ್ಮಿಂ ಪನ ಅತ್ತಭಾವೇ ಮಗ್ಗಫಲಾನಂ ಭಬ್ಬರೂಪಾ ಪುಗ್ಗಲಾ ತಂ ಲಭನ್ತಿ, ತಸ್ಮಾ ಏವಮಾಹ।

ಸುಚಿಗವೇಸಿನೋತಿ ಸುಚೀನಿ ಸೀಲಸಮಾಧಿಞಾಣಾನಿ ಗವೇಸನ್ತಸ್ಸ। **ಅಬ್ಭಾಮತ್ತಂ ವಾ**ತಿ ವಲಾಹಕಕೂಟಮತ್ತಂ ವಿಯ। **ಜಾನಾಸೀ**ತಿ ಸುದ್ಧೋ ಅಯನ್ತಿ ಜಾನಾಸಿ। **ವಜ್ಜಾಸೀ**ತಿ ವದೇಯ್ಯಾಸಿ। **ನೇವ ತಂ ಉಪಜೀವಾಮಾ**ತಿ ದೇವತಾ ಕಿರ ಚಿನ್ತೇಸಿ - "ಅಯಂ ಭಿಕ್ಖು ಅತ್ಥಿ ಮೇ ಹಿತಕಾಮಾ ದೇವತಾ, ಸಾ ಮಂ ಚೋದೇಸ್ಸತಿ ಸಾರೇಸ್ಸತೀತಿ ಪಮಾದಮ್ಪಿ ಅನುಯುಞ್ಜೇಯ್ಯ, ನಾಸ್ಸ ವಚನಂ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। ತಸ್ಮಾ ಏವಮಾಹ। **ತ್ವಮೇವಾ**ತಿ ತ್ವಂಯೇವ। **ಜಾನೇಯ್ಯಾ**ತಿ ಜಾನೇಯ್ಯಾಸಿ। **ಯೇನಾ**ತಿ ಯೇನ ಕಮ್ಮೇನ ಸುಗತಿಂ ಗಚ್ಛೇಯ್ಯಾಸಿ, ತಂ ಕಮ್ಮಂ ತ್ವಂಯೇವ ಜಾನೇಯ್ಯಾಸೀತಿ। ಚುದ್ದಸಮಂ।

ಇತಿ ಸಾರತ್ಥಪ್ಪಕಾಸಿನಿಯಾ

ಸಂಯುತ್ತನಿಕಾಯ-ಅಟ್ಠಕಥಾಯ

ವನಸಂಯುತ್ತವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೧೦. ಯಕ್ಖಸಂಯುತ್ತಂ

೧. ಇನ್ದಕಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೨೩೫. ಯಕ್ಖಸಂಯುತ್ತಸ್ಸ ಪಠಮೇ **ಇನ್ದಕಸ್ಸಾ**ತಿ ಇನ್ದಕೂಟನಿವಾಸಿನೋ ಯಕ್ಖಸ್ಸ। ಯಕ್ಖತೋ ಹಿ ಕೂಟೇನ, ಕೂಟತೋ ಚ ಯಕ್ಖೇನ ನಾಮಂ ಲದ್ಧಂ। **ರೂಪಂ ನ ಜೀವನ್ತಿ ವದನ್ತೀ**ತಿ ಯದಿ ಬುದ್ಧಾ ರೂಪಂ ಜೀವನ್ತಿ ನ ವದನ್ತಿ, ಯದಿ ರೂಪಂ ಸತ್ತೋ ಪುಗ್ಗಲೋತಿ ಏವಂ ನ ವದನ್ತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಕಥಂ ನ್ವಯ**ನ್ತಿ ಕಥಂ ನು ಅಯಂ? **ಕುತಸ್ಸ ಅಟ್ಠೀಯಕಪಿಣ್ಡಮೇತೀ**ತಿ ಅಸ್ಸ ಸತ್ತಸ್ಸ ಅಟ್ಠಿಯಕಪಿಣ್ಡಞ್ಚ ಕುತೋ ಆಗಚ್ಛತಿ? ಏತ್ಥ ಚ ಅಟ್ಠಿಗ್ಗಹಣೇನ ತೀಣಿ ಅಟ್ಠಿಸತಾನಿ, ಯಕಪಿಣ್ಡಗ್ಗಹಣೇನ ನವ ಮಂಸಪೇಸಿಸತಾನಿ ಗಹಿತಾನಿ। ಯದಿ ರೂಪಂ ನ ಜೀವೋ, ಅಥಸ್ಸ ಇಮಾನಿ ಚ ಅಟ್ಠೀನಿ ಇಮಾ ಚ ಮಂಸಪೇಸಿಯೋ ಕುತೋ ಆಗಚ್ಛನ್ತೀತಿ ಪುಚ್ಛತಿ। **ಕಥಂ ನ್ವಯಂ ಸಜ್ಜತಿ ಗಬ್ಭರಸ್ಮಿ**ನ್ತಿ ಕೇನ ನು ಕಾರಣೇನ ಅಯಂ ಸತ್ತೋ ಮಾತುಕುಚ್ಛಿಸ್ಮಿಂ ಸಜ್ಜತಿ ಲಗ್ಗತಿ, ತಿಟ್ಠತೀತಿ? ಪುಗ್ಗಲವಾದೀ ಕಿರೇಸ ಯಕ್ಖೋ, "ಏಕಪ್ಪಹಾರೇನೇವ ಸತ್ತೋ ಮಾತುಕುಚ್ಛಿಸ್ಮಿಂ ನಿಬ್ಬತ್ತತೀ"ತಿ ಗಹೇತ್ವಾ ಗಬ್ಭಸೇಯ್ಯಕಸತ್ತಸ್ಸ ಮಾತಾ ಮಚ್ಛಮಂಸಾದೀನಿ ಖಾದತಿ, ಸಬ್ಬಾನಿ ಏಕರತ್ತಿವಾಸೇನ ಪಚಿತ್ವಾ ಫೇಣಂ ವಿಯ ವಿಲೀಯನ್ತಿ। ಯದಿ ರೂಪಂ ಸತ್ತೋ ನ ಭವೇಯ್ಯ, ಏವಮೇವ ವಿಲೀಯೇಯ್ಯಾತಿ ಲದ್ಧಿಯಾ ಏವಮಾಹ। ಅಥಸ್ಸ ಭಗವಾ - "ನ ಮಾತುಕುಚ್ಛಿಸ್ಮಿಂ ಏಕಪ್ಪಹಾರೇನೇವ ನಿಬ್ಬತ್ತತಿ, ಅನುಪುಬ್ಬೇನ ಪನ ವಡ್ಢತೀ"ತಿ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ **ಪಠಮಂ ಕಲಲಂ ಹೋತೀ**ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ **ಪಠಮ**ನ್ತಿ ಪಠಮೇನ ಪಟಿಸನ್ಧಿವಿಞ್ಞಾಣೇನ ಸದ್ಧಿಂ ತಿಸ್ಸೋತಿ ವಾ ಫುಸ್ಸೋತಿ ವಾ ನಾಮಂ ನತ್ಥಿ, ಅಥ ಖೋ ತೀಹಿ ಜಾತಿಉಣ್ಣಂಸೂಹಿ ಕತಸುತ್ತಗ್ಗೇ ಸಣ್ಠಿತತೇಲಬಿನ್ದುಪ್ಪಮಾಣಂ ಕಲಲಂ ಹೋತಿ, ಯಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ -

"ತಿಲತೇಲಸ್ಸ ಯಥಾ ಬಿನ್ದು, ಸಪ್ಪಿಮಣ್ಡೋ ಅನಾವಿಲೋ।
ಏವಂ ವಣ್ಣಪ್ಪಟಿಭಾಗಂ, ಕಲಲಂ ಸಮ್ಪವುಚ್ಚತೀ"ತಿ॥

ಕಲಲಾ ಹೋತಿ ಅಬ್ಬುದನ್ತಿ ತಸ್ಮಾ ಕಲಲಾ ಸತ್ತಾಹಚ್ಚಯೇನ ಮಂಸಧೋವನಉದಕವಣ್ಣಂ ಅಬ್ಬುದಂ ನಾಮ ಹೋತಿ, ಕಲಲನ್ತಿ ನಾಮಂ ಅನ್ತರಧಾಯತಿ। ವುತ್ತಮ್ಪಿ ಚೇತಂ -

"ಸತ್ತಾಹಂ ಕಲಲಂ ಹೋತಿ, ಪರಿಪಕ್ಕಂ ಸಮೂಹತಂ।
ವಿವಟ್ಟಮಾನಂ ತಬ್ಭಾವಂ, ಅಬ್ಬುದಂ ನಾಮ ಜಾಯತೀ"ತಿ॥

ಅಬ್ಬುದಾ ಜಾಯತೇ ಪೇಸೀತಿ ತಸ್ಮಾಪಿ ಅಬ್ಬುದಾ ಸತ್ತಾಹಚ್ಚಯೇನ ವಿಲೀನತಿಪುಸದಿಸಾ ಪೇಸಿ ನಾಮ ಸಞ್ಜಾಯತಿ। ಸಾ ಮರಿಚಫಾಣಿತೇನ ದೀಪೇತಬ್ಬಾ। ಗಾಮದಾರಿಕಾ ಹಿ ಸುಪಕ್ಕಾನಿ ಮರಿಚಾನಿ ಗಹೇತ್ವಾ ಸಾಟಕನ್ತೇ ಭಣ್ಡಿಕಂ ಕತ್ವಾ ಪೀಳೇತ್ವಾ ಮಣ್ಡಂ ಆದಾಯ ಕಪಾಲೇ ಪಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಆತಪೇ ಠಪೇನ್ತಿ, ತಂ ಸುಕ್ಖಮಾನಂ ಸಬ್ಬಭಾಗೇಹಿ ಮುಚ್ಚತಿ। ಏವರೂಪಾ ಪೇಸಿ ಹೋತಿ, ಅಬ್ಬುದನ್ತಿ ನಾಮಂ ಅನ್ತರಧಾಯತಿ। ವುತ್ತಮ್ಪಿ ಚೇತಂ -

"ಸತ್ತಾಹಂ ಅಬ್ಬುದಂ ಹೋತಿ, ಪರಿಪಕ್ಕಂ ಸಮೂಹತಂ।
ವಿವಟ್ಟಮಾನಂ ತಬ್ಭಾವಂ, ಪೇಸಿ ನಾಮ ಪಜಾಯತೀ"ತಿ॥

ಪೇಸಿ ನಿಬ್ಬತ್ತತೀ ಘನೋತಿ ತತೋ ಪೇಸಿತೋ ಸತ್ತಾಹಚ್ಚಯೇನ ಕುಕ್ಕುಟಣ್ಡಸಣ್ಠಾನೋ ಘನೋ ನಾಮ ಮಂಸಪಿಣ್ಡೋ ನಿಬ್ಬತ್ತತಿ, ಪೇಸೀತಿ ನಾಮಂ ಅನ್ತರಧಾಯತಿ। ವುತ್ತಮ್ಪಿ ಚೇತಂ -

"ಸತ್ತಾಹಂ ಪೇಸಿ ಭವತಿ, ಪರಿಪಕ್ಕಂ ಸಮೂಹತಂ।

ವಿವಟ್ಟಮಾನಂ ತಬ್ಭಾವಂ, ಘನೋತಿ ನಾಮ ಜಾಯತಿ॥

“ಯಥಾ ಕುಕ್ಕುಟಿಯಾ ಅಣ್ಡಂ, ಸಮನ್ತಾ ಪರಿಮಣ್ಡಲಂ।
ಏವಂ ಘನಸ್ಸ ಸಣ್ಠಾನಂ, ನಿಬ್ಬತ್ತಂ ಕಮ್ಮಪಚ್ಚಯಾ”ತಿ॥

ಘನಾ ಪಸಾಖಾ ಜಾಯನ್ತೀತಿ ಪಞ್ಚಮೇ ಸತ್ತಾಹೇ ದ್ವಿನ್ನಂ ಹತ್ಥಪಾದಾನಂ ಸೀಸಸ್ಸ ಚತ್ಥಾಯ ಪಞ್ಚ ಪೀಳಕಾ ಜಾಯನ್ತಿ, ಯಂ ಸನ್ಧಾಯೇತಂ ವುತ್ತಂ “ಪಞ್ಚಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತಾಹೇ ಪಞ್ಚ ಪೀಳಕಾ ಸಣ್ಠಹನ್ತಿ ಕಮ್ಮತೋ”ತಿ।

ಇತೋ ಪರಂ ಛಟ್ಠಸತ್ತಮಾದೀನಿ ಸತ್ತಾಹಾನಿ ಅತಿಕ್ಕಮ್ಮ ದೇಸನಂ ಸಙ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ದ್ವಾಚತ್ತಾಲೀಸೇ ಸತ್ತಾಹೇ ಪರಿಣತಕಾಲಂ ಗಹೇತ್ವಾ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ **ಕೇಸಾ**ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ **ಕೇಸಾ ಲೋಮಾ ನಖಾಪಿ ಚಾ**ತಿ ದ್ವಾಚತ್ತಾಲೀಸೇ ಸತ್ತಾಹೇ ಏತಾನಿ ಜಾಯನ್ತಿ।

ತೇನ ಸೋ ತತ್ಥ ಯಾಪೇತೀತಿ ತಸ್ಸ ಹಿ ನಾಭಿತೋ ಉಟ್ಠಿತೋ ನಾಳೋ ಮಾತು ಉದರಪಟಲೇನ ಏಕಾಬದ್ಧೋ ಹೋತಿ, ಸೋ ಉಪ್ಪಲದಣ್ಡಕೋ ವಿಯ ಛಿದ್ದೋ, ತೇನ ಆಹಾರರಸೋ ಸಂಸರಿತ್ವಾ ಆಹಾರಸಮುಟ್ಠಾನರೂಪಂ ಸಮುಟ್ಠಾಪೇತಿ। ಏವಂ ಸೋ ದಸ ಮಾಸೇ ಯಾಪೇತಿ। **ಮಾತುಕುಚ್ಛಿಗತೋ ನರೋ**ತಿ ಮಾತುಯಾ ತಿರೋಕುಚ್ಛಿಗತೋ, ಕುಚ್ಛಿಯಾ ಅಬ್ಭನ್ತರಗತೋತಿ ಅತ್ಥೋ। ಇತಿ ಭಗವಾ “ಏವಂ ಖೋ, ಯಕ್ಖ, ಅಯಂ ಸತ್ತೋ ಅನುಪುಬ್ಬೇನ ಮಾತುಕುಚ್ಛಿಯಂ ವಡ್ಢತಿ, ನ ಏಕಪ್ಪಹಾರೇನೇವ ನಿಬ್ಬತ್ತತೀ”ತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। ಪಠಮಂ।

೨. ಸಕ್ಕನಾಮಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೨೩೬. ದುತಿಯೇ **ಸಕ್ಕನಾಮಕೋ**ತಿ ಏವಂ ನಾಮಕೋ ಏಕೋ ಯಕ್ಖೋ, ಸೋ ಕಿರ ಮಾರಪಕ್ಖಿಕಯಕ್ಖೋ। **ವಿಪ್ಪಮುತ್ತಸ್ಸಾ**ತಿ ತೀಹಿ ಭವೇಹಿ ವಿಪ್ಪಮುತ್ತಸ್ಸ। **ಯದಞ್ಞ**ನ್ತಿ ಯಂ ಅಞ್ಞಂ। **ವಣ್ಣೇನಾ**ತಿ ಕಾರಣೇನ। **ಸಂವಾಸೋ**ತಿ ಏಕತೋ ವಾಸೋ, ಸಕ್ಖಿಧಮ್ಮೋ ಮಿತ್ತಧಮ್ಮೋತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಸಪ್ಪಞ್ಞೋ**ತಿ ಸುಪಞ್ಞೋ ಸಮ್ಬುದ್ಧೋ। ದುತಿಯಂ।

೩. ಸೂಚಿಲೋಮಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೨೩೭. ತತಿಯೇ **ಗಯಾಯ**ನ್ತಿ ಗಯಾಗಾಮೇ, ಗಯಾಯ ಅವಿದೂರೇ ನಿವಿಟ್ಠಗಾಮಂ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಟಙ್ಕಿತಮಞ್ಚೇ**ತಿ ದೀಘಮಞ್ಚೇ ಪಾದಮಜ್ಝೇ ವಿಜ್ಝಿತ್ವಾ ಅಟನಿಯೋ ಪವೇಸೇತ್ವಾ ಕತಮಞ್ಚೇ। ತಸ್ಸ “ಇದಂ ಉಪರಿ, ಇದಂ ಹೇಟ್ಠಾ”ತಿ ನತ್ಥಿ, ಪರಿವತ್ತೇತ್ವಾ ಅತ್ಥತೋಪಿ ತಾದಿಸೋವ ಹೋತಿ, ತಂ ದೇವಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇನ್ತಿ। ಚತುನ್ನಂ ಪಾಸಾಣಾನಂ ಉಪರಿ ಪಾಸಾಣಂ ಅತ್ಥರಿತ್ವಾ ಕತಗೇಹಮ್ಪಿ “ಟಙ್ಕಿತಮಞ್ಚೋ”ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। **ಸೂಚಿಲೋಮಸ್ಸಾ**ತಿ ಕಥಿನಸೂಚಿಸದಿಸಲೋಮಸ್ಸ। ಸೋ ಕಿರ ಕಸ್ಸಪಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಸಾಸನೇ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ದೂರಟ್ಠಾನತೋ ಆಗತೋ ಸೇದಮಲಗ್ಗಹಿತೇನ ಗತ್ತೇನ ಸುಪಞ್ಞತ್ತಂ ಸಙ್ಘಿಕಮಞ್ಚಂ ಅನಾದರೇನ ಅಪಚ್ಚತ್ಥರಿತ್ವಾ ನಿಪಜ್ಜಿ, ತಸ್ಸ ಪರಿಸುದ್ಧಸೀಲಸ್ಸ ತಂ ಕಮ್ಮಂ ಸುದ್ಧವತ್ಥೇ ಕಾಳಕಂ ವಿಯ ಅಹೋಸಿ। ಸೋ ತಸ್ಮಿಂ ಅತ್ತಭಾವೇ ವಿಸೇಸಂ ನಿಬ್ಬತ್ತೇತುಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತೋ ಕಾಲಂಕತ್ವಾ ಗಯಾಗಾಮದ್ವಾರೇ ಸಙ್ಕಾರಟ್ಠಾನೇ ಯಕ್ಖೋ ಹುತ್ವಾ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ। ನಿಬ್ಬತ್ತಮತ್ತಸ್ಸೇವ ಚಸ್ಸ ಸಕಲಸರೀರಂ ಕಥಿನಸೂಚೀಹಿ ಗವಿಚ್ಛಿವಿಜ್ಝಿತಂ ವಿಯ ಜಾತಂ।

ಅಥೇಕದಿವಸಂ ಭಗವಾ ಪಚ್ಚೂಸಸಮಯೇ ಲೋಕಂ ಓಲೋಕೇನ್ತೋ ತಂ ಯಕ್ಖಂ ಪಠಮಾವಜ್ಜನಸ್ಸೇವ ಆಪಾಥಂ ಆಗತಂ ದಿಸ್ವಾ – “ಅಯಂ ಏಕಂ ಬುದ್ಧನ್ತರಂ ಮಹಾದುಕ್ಖಂ ಅನುಭವಿ। ಕಿಂ ನು ಖ್ವಾಸ್ಸ ಮಂ ಆಗಮ್ಮ ಸೋತ್ಥಿಕಾರಣಂ ಭವೇಯ್ಯಾ”ತಿ? ಆವಜ್ಜೇನ್ತೋ ಪಠಮಮಗ್ಗಸ್ಸ ಉಪನಿಸ್ಸಯಂ ಅದ್ದಸ। ಅಥಸ್ಸ ಸಙ್ಗಹಂ ಕಾತುಕಾಮೋ ಸುರತ್ತದುಪಟ್ಟಂ ನಿವಾಸೇತ್ವಾ ಸುಗತಮಹಾಚೀವರಂ ಪಾರುಪಿತ್ವಾ ದೇವವಿಮಾನಕಪ್ಪಂ ಗನ್ಧಕುಟಿಂ ಪಹಾಯ ಹತ್ಥಿಗವಾಸ್ಸಮನುಸ್ಸಕುಕ್ಕುರಾದಿಕುಣಪದುಗ್ಗನ್ಧಂ ಸಙ್ಕಾರಟ್ಠಾನಂ ಗನ್ತ್ವಾ ತತ್ಥ ಮಹಾಗನ್ಧಕುಟಿಯಂ ವಿಯ ನಿಸೀದಿ। ತಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ “ಸೂಚಿಲೋಮಸ್ಸ ಯಕ್ಖಸ್ಸ ಭವನೇ”ತಿ।

ಖರೋತಿ ಸುಂಸುಮಾರಪಿಟ್ಠಿ ವಿಯ ಛದನಿಟ್ಠಕಾಹಿ ವಿಸಮಚ್ಛದನಪಿಟ್ಠಿ ವಿಯ ಚ ಖರಸರೀರೋ। ಸೋ ಕಿರ ಕಸ್ಸಪಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಕಾಲೇ ಸೀಲಸಮ್ಪನ್ನೋ ಉಪಾಸಕೋ ಏಕದಿವಸೇ ವಿಹಾರೇ ಚೇತ್ತತ್ಥರಣಾದೀಹಿ ಅತ್ಥತಾಯ ಭೂಮಿಯಾ ಸಙ್ಘಿಕೇ ಅತ್ಥರಣೇ ಅತ್ತನೋ ಉತ್ತರಾಸಙ್ಗಂ ಅಪಚ್ಚತ್ಥರಿತ್ವಾ ನಿಪಜ್ಜಿ। ಸಙ್ಘಿಕಂ ತೇಲಂ ಅಭಾಜೇತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಉತ್ತರಾಸಙ್ಗಂ ಅಪಚ್ಚತ್ಥರಿತ್ವಾ ನಿಪಜ್ಜಿ। ಸಙ್ಘಿಕಂ ತೇಲಂ ಅಭಾಜೇತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಹತ್ಥೇಹಿ ಸರೀರಂ ಮಕ್ಖೇಸೀತಿಪಿ ವದನ್ತಿ। ಸೋ ತೇನ ಕಮ್ಮೇನ ಸಗ್ಗೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತುಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತೋ ತಸ್ಸೇವ ಗಾಮಸ್ಸ ದ್ವಾರೇ ಸಙ್ಕಾರಟ್ಠಾನೇ ಯಕ್ಖೋ ಹುತ್ವಾ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ। ನಿಬ್ಬತ್ತಮತ್ತಸ್ಸ ಚಸ್ಸ ಸಕಲಸರೀರಂ ವುತ್ತಪ್ಪಕಾರಂ ಅಹೋಸಿ। ತೇ ಉಭೋಪಿ ಸಹಾಯಾ ಜಾತಾ। ಇತಿ ಖರಸ್ಸ ಖರಭಾವೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

ಅವಿದೂರೇ ಅತಿಕ್ಕಮನ್ತೀತಿ ಗೋಚರಂ ಪರಿಯೇಸನ್ತಾ ಸಮಾಗಮಟ್ಠಾನಂ ವಾ ಗಚ್ಛನ್ತಾ ಆಸನ್ನೇ ಠಾನೇ ಗಚ್ಛನ್ತಿ। ತೇಸು ಸೂಚಿಲೋಮೋ ಸತ್ಥಾರಂ ನ ಪಸ್ಸತಿ, ಖರಲೋಮೋ ಪಠಮತರಂ ದಿಸ್ವಾ ಸೂಚಿಲೋಮಂ ಯಕ್ಖಂ ಏತದವೋಚ - "**ಏಸೋ ಸಮಣೋ**"ತಿ, ಸಮ್ಮ, ಏಸ ತವ ಭವನಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ನಿಸಿನ್ನೋ ಏಕೋ ಸಮಣೋತಿ। **ನೇಸೋ ಸಮಣೋ, ಸಮಣಕೋ ಏಸೋ**ತಿ ಸೋ ಕಿರ ಯೋ ಮಂ ಪಸ್ಸಿತ್ವಾ ಭೀತೋ ಪಲಾಯತಿ, ತಂ ಸಮಣಕೋತಿ ವದತಿ। ಯೋ ನ ಭಾಯತಿ, ತಂ ಸಮಣೋತಿ। ತಸ್ಮಾ "ಅಯಂ ಮಂ ದಿಸ್ವಾ ಭೀತೋ ಪಲಾಯಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಮಞ್ಞಮಾನೋ ಏವಮಾಹ।

ಕಾಯಂ ಉಪನಾಮೇಸೀತಿ ಭೇರವರೂಪಂ ನಿಮ್ಮಿನಿತ್ವಾ ಮಹಾಮುಖಂ ವಿವರಿತ್ವಾ ಸಕಲಸರೀರೇ ಲೋಮಾನಿ ಉಟ್ಠಾಪೇತ್ವಾ ಕಾಯಂ ಉಪನಾಮೇಸಿ। **ಅಪನಾಮೇಸೀ**ತಿ ರತನಸತಿಕಂ ಸುವಣ್ಣಗ್ಘನಿಕಂ ವಿಯ ಥೋಕಂ ಅಪನಾಮೇಸಿ। **ಪಾಪಕೋ**ತಿ ಲಾಮಕೋ ಅಮನುಞ್ಞೋ। ಸೋ ಗೂಥಂ ವಿಯ ಅಗ್ಗಿ ವಿಯ ಕಣ್ಹಸಪ್ಪೋ ವಿಯ ಚ ಪರಿವಜ್ಜೇತಬ್ಬೋ, ನ ಇಮಿನಾ ಸುವಣ್ಣವಣ್ಣೇನ ಸರೀರೇನ ಸಮ್ಫುಟ್ಠಿತಬ್ಬೋ। ಏವಂ ವುತ್ತೇ ಪನ ಸೂಚಿಲೋಮೋ "ಪಾಪಕೋ ಕಿರ ಮೇ ಸಮ್ಫಸ್ಸೋ"ತಿ ಕುದ್ಧೋ **ಪಞ್ಹಂ ತಂ, ಸಮಣಾ**ತಿಆದಿಮಾಹ। **ಚಿತ್ತಂ ವಾ ತೇ ಖಿಪಿಸ್ಸಾಮೀ**ತಿ ಯೇಸಞ್ಹಿ ಅಮನುಸ್ಸಾ ಚಿತ್ತಂ ಖಿಪಿತುಕಾಮಾ ಹೋನ್ತಿ, ತೇಸಂ ಸೇತಮುಖಂ ನೀಲೋದರಂ ಸುರತ್ತಹತ್ಥಪಾದಂ ಮಹಾಸೀಸಂ ಪಜ್ಜಲಿತನೇತ್ತಂ ಭೇರವಂ ವಾ ಅತ್ತಭಾವಂ ನಿಮ್ಮಿನಿತ್ವಾ ದಸ್ಸೇನ್ತಿ, ಭೇರವಂ ವಾ ಸದ್ದಂ ಸಾವೇನ್ತಿ, ಕಥೇನ್ತಾನಂಯೇವ ವಾ ಮುಖೇ ಹತ್ಥಂ ಪಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಹದಯಂ ಮದ್ದನ್ತಿ, ತೇನ ತೇ ಸತ್ತಾ ಉಮ್ಮತ್ತಕಾ ಹೋನ್ತಿ ಖಿತ್ತಚಿತ್ತಾ। ತಂ ಸನ್ಧಾಯೇವಮಾಹ। **ಪಾರಗಙ್ಗಾಯಾ**ತಿ ದ್ವೀಸು ಪಾದೇಸು ಗಹೇತ್ವಾ ತಂ ಆವಿಞ್ಛೇತ್ವಾ ಯಥಾ ನ ಪುನಾಗಚ್ಛಸಿ, ಏವಂ ಪಾರಂ ವಾ ಗಙ್ಗಾಯ ಖಿಪಿಸ್ಸಾಮೀತಿ ವದತಿ। **ಸದೇವಕೇ**ತಿಆದಿ ವುತ್ತತ್ಥಮೇವ। **ಪುಚ್ಛ ಯದಾಕಙ್ಖಸೀ**ತಿ ಯಂಕಿಞ್ಚಿ ಆಕಙ್ಖಸಿ, ತಂ ಸಬ್ಬಂ ಪುಚ್ಛ, ಅಸೇಸಂ ತೇ ಬ್ಯಾಕರಿಸ್ಸಾಮೀತಿ ಸಬ್ಬಞ್ಞುಪವಾರಣಂ ಪವಾರೇತಿ।

ಕುತೋನಿದಾನಾತಿ ಕಿಂನಿದಾನಾ, ಕಿಂಪಚ್ಚಯಾತಿ ಅತ್ಥೋ? **ಕುಮಾರಕಾ ಧಙ್ಕಮಿವೋಸ್ಸಜನ್ತೀ**ತಿ ಯಥಾ ಕುಮಾರಕಾ ಕಾಕಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಓಸ್ಸಜನ್ತಿ ಖಿಪನ್ತಿ, ಏವಂ ಪಾಪವಿತಕ್ಕಾ ಕುತೋ ಸಮುಟ್ಠಾಯ ಚಿತ್ತಂ ಓಸ್ಸಜನ್ತೀತಿ ಪುಚ್ಛತಿ?

ಇತೋನಿದಾನಾತಿ ಅಯಂ ಅತ್ತಭಾವೋ ನಿದಾನಂ ಏತೇಸನ್ತಿ ಇತೋ ನಿದಾನಾ। **ಇತೋಜಾ**ತಿ ಇತೋ ಅತ್ತಭಾವತೋ ಜಾತಾ। **ಇತೋ ಸಮುಟ್ಠಾಯ ಮನೋವಿತಕ್ಕಾ**ತಿ ಯಥಾ ದೀಘಸುತ್ತಕೇನ ಪಾದೇ ಬದ್ಧಂ ಕಾಕಂ ಕುಮಾರಕಾ ತಸ್ಸ ಸುತ್ತಪರಿಯನ್ತಂ ಅಙ್ಗುಲಿಯಂ ವೇಠೇತ್ವಾ ಓಸ್ಸಜನ್ತಿ, ಸೋ ದೂರಂ ಗನ್ತ್ವಾಪಿ ಪುನ ತೇಸಂ ಪಾದಮೂಲೇಯೇವ ಪತತಿ, ಏವಮೇವ ಇತೋ ಅತ್ತಭಾವತೋ ಸಮುಟ್ಠಾಯ ಪಾಪವಿತಕ್ಕಾ ಚಿತ್ತಂ ಓಸ್ಸಜನ್ತಿ।

ಸ್ನೇಹಜಾತಿ ತಣ್ಹಾಸಿನೇಹತೋ ಜಾತಾ। **ಅತ್ತಸಮ್ಭೂತಾ**ತಿ ಅತ್ತನಿ ಸಮ್ಭೂತಾ। **ನಿಗ್ರೋಧಸ್ಸೇವ ಖನ್ಧಜಾ**ತಿ ನಿಗ್ರೋಧಖನ್ಧೇ ಜಾತಾ ಪಾರೋಹಾ ವಿಯ। **ಪುಥೂ**ತಿ ಬಹೂ ಅನೇಕಪ್ಪಕಾರಾ ಪಾಪವಿತಕ್ಕಾ ತಂಸಮ್ಪಯುತ್ತಕಿಲೇಸಾ ಚ। **ವಿಸತ್ತಾ**ತಿ ಲಗ್ಗಾ ಲಗ್ಗಿತಾ। **ಕಾಮೇಸೂ**ತಿ ವತ್ಥುಕಾಮೇಸು। **ಮಾಲುವಾವ ವಿತತಾ ವನೇ**ತಿ ಯಥಾ ವನೇ ಮಾಲುವಾ ಲತಾ ಯಂ ರುಕ್ಖಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಜಾಯತಿ, ತಂ ಮೂಲತೋ ಯಾವ ಅಗ್ಗಾ, ಅಗ್ಗತೋ ಯಾವ ಮೂಲಾ ಪುನಪ್ಪುನಂ ಸಂಸಿಬ್ಬಿತ್ವಾ ಅಜ್ಝೋತ್ಥರಿತ್ವಾ ಓತತವಿತತಾ ತಿಟ್ಠತಿ। ಏವಂ

ವತ್ಥುಕಾಮೇಸು ಪುಥೂ ಕಿಲೇಸಕಾಮಾ ವಿಸತ್ತಾ, ಪುಥೂ ವಾ ಸತ್ತಾ ತೇಹಿ ಕಿಲೇಸಕಾಮೇಹಿ ವತ್ಥುಕಾಮೇಸು ವಿಸತ್ತಾ। **ಯೇ ನಂ ಪಜಾನನ್ತೀ**ತಿ ಯೇ "ಅತ್ತಸಮ್ಭೂತಾ"ತಿ ಏತ್ಥ ವುತ್ತಂ ಅತ್ತಭಾವಂ ಜಾನನ್ತಿ।

ಯತೋನಿದಾನನ್ತಿ ಯಂ ನಿದಾನಮಸ್ಸ ಅತ್ತಭಾವಸ್ಸ ತಞ್ಚ ಜಾನನ್ತಿ। **ತೇ ನಂ ವಿನೋದೇನ್ತೀ**ತಿ ತೇ ಏವಂ ಅತ್ತಭಾವಸಙ್ಖಾತಸ್ಸ ದುಕ್ಖಸಚ್ಚಸ್ಸ ನಿದಾನಭೂತಂ ಸಮುದಯಸಚ್ಚಂ ಮಗ್ಗಸಚ್ಚೇನ ವಿನೋದೇನ್ತಿ। **ತೇ ದುತ್ತರ**ನ್ತಿ ತೇ ಸಮುದಯಸಚ್ಚಂ ನೀಹರನ್ತಾ ಇದಂ ದುತ್ತರಂ ಕಿಲೇಸೋಘಂ ತರನ್ತಿ। **ಅತಿಣ್ಣಪುಬ್ಬ**ನ್ತಿ ಅನಮತಗ್ಗೇ ಸಂಸಾರೇ ಸುಪಿನನ್ತೇಪಿ ನ ತಿಣ್ಣಪುಬ್ಬಂ। **ಅಪುನಬ್ಭವಾಯಾ**ತಿ ಅಪುನಬ್ಭವಸಙ್ಖಾತಸ್ಸ ನಿರೋಧಸಚ್ಚಸ್ಸತ್ಥಾಯ। ಇತಿ ಇಮಾಯ ಗಾಥಾಯ ಚತ್ತಾರಿ ಸಚ್ಚಾನಿ ಪಕಾಸೇನ್ತೋ ಅರಹತ್ತನಿಕೂಟೇನ ದೇಸನಂ ನಿಟ್ಠಪೇಸಿ। ದೇಸನಾವಸಾನೇ ಸೂಚಿಲೋಮೋ ತಸ್ಮಿಂಯೇವ ಪದೇಸೇ ಠಿತೋ ದೇಸನಾನುಸಾರೇನ ಞಾಣಂ ಪೇಸೇತ್ವಾ ಸೋತಾಪತ್ತಿಫಲೇ ಪತಿಟ್ಠಿತೋ। ಸೋತಾಪನ್ನಾ ಚ ನಾಮ ನ ಕಿಲಿಟ್ಠತ್ತಭಾವೇ ತಿಟ್ಠನ್ತೀತಿ ಸಹ ಫಲಪಟಿಲಾಭೇನಸ್ಸ ಸರೀರೇ ಸೇತಕಣ್ಡುಪೀಳಕಸೂಚಿಯೋ ಸಬ್ಬಾ ಪತಿತಾ। ಸೋ ದಿಬ್ಬವತ್ಥನಿವತ್ಥೋ ದಿಬ್ಬವರದುಕೂಲುತ್ತರಾಸಙ್ಗೋ ದಿಬ್ಬವೇಠನವೇಠಿತೋ ದಿಬ್ಬಾಭರಣಗನ್ಧಮಾಲಧರೋ ಸುವಣ್ಣವಣ್ಣೋ ಹುತ್ವಾ ಭುಮ್ಮದೇವತಾಪರಿಹಾರಂ ಪಟಿಲಭೀತಿ। ತತಿಯಂ।

೪. ಮಣಿಭದ್ದಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೨೩೮. ಚತುತ್ಥೇ **ಸುಖಮೇಧತೀ**ತಿ, ಸುಖಂ ಪಟಿಲಭತಿ। **ಸುವೇ ಸೇಯ್ಯೋ**ತಿ ಸುವೇ ಸುವೇ ಸೇಯ್ಯೋ, ನಿಚ್ಚಮೇವ ಸೇಯ್ಯೋತಿ ಅತ್ಥೋ। **ವೇರಾ ನ ಪರಿಮುಚ್ಚತೀ**ತಿ ಅಹಂ ಸತಿಮಾತಿ ಏತ್ತಕೇನ ವೇರತೋ ನ ಮುಚ್ಚತಿ। **ಯಸ್ಸಾ**ತಿ ಯಸ್ಸ ಅರಹತೋ। **ಅಹಿಂಸಾಯಾ**ತಿ ಕರುಣಾಯ ಚೇವ ಕರುಣಾಪುಬ್ಬಭಾಗೇ ಚ। **ಮೇತ್ತಂಸೋ**ತಿ ಸೋ ಮೇತ್ತಞ್ಚೇವ ಮೇತ್ತಾಪುಬ್ಬಭಾಗಞ್ಚ ಭಾವೇತಿ। ಅಥ ವಾ **ಅಂಸೋ**ತಿ ಕೋಟ್ಠಾಸೋ ವುಚ್ಚತಿ। ಮೇತ್ತಾ ಅಂಸೋ ಏತಸ್ಸಾತಿ ಮೇತ್ತಂಸೋ। ಇದಂ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ - ಯಸ್ಸ ಅರಹತೋ ಸಬ್ಬಕಾಲಂ ಅಹಿಂಸಾಯ ರತೋ ಮನೋ, ಯಸ್ಸ ಚ ಸಬ್ಬಭೂತೇಸು ಮೇತ್ತಾಕೋಟ್ಠಾಸೋ ಅತ್ಥಿ, ತಸ್ಸ ಕೇನಚಿ ಪುಗ್ಗಲೇನ ಸದ್ಧಿಂ ವೇರಂ ನಾಮ ನತ್ಥಿ ಯಕ್ಖಾತಿ। ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ಸಾನುಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೨೩೯. ಪಞ್ಚಮೇ **ಯಕ್ಖೇನ ಗಹಿತೋ ಹೋತೀ**ತಿ ಸೋ ಕಿರ ತಸ್ಸಾ ಉಪಾಸಿಕಾಯ ಏಕಪುತ್ತಕೋ। ಅಥ ನಂ ಸಾ ದಹರಕಾಲೇಯೇವ ಪಬ್ಬಾಜೇಸಿ। ಸೋ ಪಬ್ಬಜಿತಕಾಲತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಸೀಲವಾ ಅಹೋಸಿ ವತ್ತಸಮ್ಪನ್ನೋ, ಆಚರಿಯುಪಜ್ಝಾಯಆಗನ್ತುಕಾದೀನಂ ವತ್ತಂ ಕತಮೇವ ಹೋತಿ, ಮಾಸಸ್ಸ ಅಟ್ಠಮೀದಿವಸೇ ಪಾತೋ ವುಟ್ಠಾಯ ಉದಕಮಾಳಕೇ ಉದಕಂ ಉಪಟ್ಠಾಪೇತ್ವಾ ಧಮ್ಮಸ್ಸವನಗ್ಗಂ ಸಮ್ಮಜ್ಜಿತ್ವಾ ದೀಪಂ ಜಾಲೇತ್ವಾ ಮಧುರಸ್ಸರೇನ ಧಮ್ಮಸ್ಸವನಂ ಘೋಸೇತಿ। ಭಿಕ್ಖೂ ತಸ್ಸ ಥಾಮಂ ಞತ್ವಾ "ಸರಭಾಣಂ ಭಣ, ಸಾಮಣೇರಾ"ತಿ ಅಜ್ಝೇಸನ್ತಿ। ಸೋ "ಮಯ್ಹಂ ಹದಯವಾತೋ ರುಜತಿ, ಕಾಸೋ ವಾ ಬಾಧತೀ"ತಿ ಕಿಞ್ಚಿ ಪಚ್ಚಾಹಾರಂ ಅಕತ್ವಾ ಧಮ್ಮಾಸನಂ ಅಭಿರುಹಿತ್ವಾ ಆಕಾಸಗಙ್ಗಂ ಓತಾರೇನ್ತೋ ವಿಯ ಸರಭಾಣಂ ವತ್ವಾ ಓತರನ್ತೋ - "ಮಯ್ಹಂ ಮಾತಾಪಿತೂನಮ್ಪಿ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಸರಭಞ್ಞೇ ಪತ್ತೀ"ತಿ ವದತಿ। ತಸ್ಸ ಮನುಸ್ಸಾ ಮಾತಾಪಿತರೋ ಪತ್ತಿಯಾ ದಿನ್ನಭಾವಂ ನ ಜಾನನ್ತಿ। ಅನನ್ತರತ್ತಭಾವೇ ಪನಸ್ಸ ಮಾತಾ ಯಕ್ಖಿನೀ ಜಾತಾ। ಸಾ ದೇವತಾಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಆಗತಾ , ಧಮ್ಮಂ ಸುತ್ವಾ - "ಸಾಮಣೇರೇನ ದಿನ್ನಪತ್ತಿಂ ಅನುಮೋದಾಮಿ, ತಾತಾ"ತಿ ವದತಿ। ಸೀಲಸಮ್ಪನ್ನಾ ಚ ನಾಮ ಭಿಕ್ಖೂ ಸದೇವಕಸ್ಸ ಲೋಕಸ್ಸ ಪಿಯಾ ಹೋನ್ತೀತಿ ತಸ್ಮಿಂ ಸಾಮಣೇರೇ ದೇವತಾ ಸಲಜ್ಜಾ ಸಗಾರವಾ ಮಹಾಬ್ರಹ್ಮಂ ವಿಯ ಅಗ್ಗಿಕ್ಖನ್ಧಂ ವಿಯ ಚ ನಂ ಮಞ್ಞನ್ತಿ। ಸಾಮಣೇರೇ ಗಾರವೇನ ತಂ ಯಕ್ಖಿನಿಂ ಗರುಂ ಕತ್ವಾ ಪಸ್ಸನ್ತಿ। ಧಮ್ಮಸ್ಸವನಯಕ್ಖಸಮಾಗಮಾದೀಸು "ಸಾನುಮಾತಾ ಸಾನುಮಾತಾ"ತಿ ಯಕ್ಖಿನಿಯಾ ಅಗ್ಗಾಸನಂ ಅಗ್ಗೋದಕಂ ಅಗ್ಗಪಿಣ್ಡಂ ದೇನ್ತಿ। ಮಹೇಸಕ್ಖಾಪಿ ಯಕ್ಖಾ ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಮಗ್ಗಾ ಓಕ್ಕಮನ್ತಿ, ಆಸನಾ ವುಟ್ಠಹನ್ತಿ।

ಅಥ ಖೋ ಸಾಮಣೇರೋ ವುಡ್ಢಿಮನ್ವಾಯ ಪರಿಪಕ್ಕಿನ್ದ್ರಿಯೋ ಅನಭಿರತಿಪೀಳಿತೋ ಅನಭಿರತಿಂ ವಿನೋದೇತುಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತೋ ಪರೂಳ್ಹಕೇಸನಖೋ ಕಿಲಿಟ್ಠನಿವಾಸನಪಾರುಪನೋ ಕಸ್ಸಚಿ ಅನಾರೋಚೇತ್ವಾ ಪತ್ತಚೀವರಮಾದಾಯ ಏಕಕೋವ ಮಾತು ಘರಂ ಗತೋ। ಉಪಾಸಿಕಾ ಪುತ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ, ವನ್ದಿತ್ವಾ ಆಹ - "ತಾತ, ತ್ವಂ ಪುಬ್ಬೇ ಆಚರಿಯುಪಜ್ಝಾಯೇಹಿ ವಾ ದಹರಸಾಮಣೇರೇಹಿ ವಾ ಸದ್ಧಿಂ ಇಧಾಗಚ್ಛಸಿ। ಕಸ್ಮಾ ಏಕಕೋವ ಅಜ್ಜ ಆಗತೋ"ತಿ? ಸೋ ಉಕ್ಕಣ್ಠಿತಭಾವಂ ಆರೋಚೇಸಿ। ಸದ್ಧಾ ಉಪಾಸಿಕಾ ನಾನಪ್ಪಕಾರೇನ ಘರಾವಾಸೇ ಆದೀನವಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಪುತ್ತಂ ಓವದಮಾನಾಪಿ ತಂ ಸಞ್ಞಾಪೇತುಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತೀ, "ಅಪ್ಪೇವ ನಾಮ ಅತ್ತನೋ ಧಮ್ಮತಾಯಪಿ ಸಲ್ಲಕ್ಖೇಸ್ಸತೀ"ತಿ ಅನುಯೋಜೇತ್ವಾವ - "ತಿಟ್ಠ, ತಾತ, ಯಾವ ತೇ ಯಾಗುಭತ್ತಂ ಸಮ್ಪಾದೇಮಿ, ಯಾಗುಂ ಪಿವಿತ್ವಾ ಕತಭತ್ತಕಿಚ್ಚಸ್ಸ ತೇ ಮನಾಪಾನಿ ವತ್ಥಾನಿ ನೀಹರಿತ್ವಾ ದಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ವತ್ವಾ ಆಸನಂ ಪಞ್ಞಾಪೇತ್ವಾ ಅದಾಸಿ। ನಿಸೀದಿ ಸಾಮಣೇರೋ। ಉಪಾಸಿಕಾ ಮುಹುತ್ತೇನೇವ ಯಾಗುಖಜ್ಜಕಂ ಸಮ್ಪಾದೇತ್ವಾ ಅದಾಸಿ। ತತೋ "ಭತ್ತಂ ಸಮ್ಪಾದೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಅವಿದೂರೇ ನಿಸಿನ್ನಾ ತಣ್ಡುಲೇ ಧೋವತಿ। ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಸಾ ಯಕ್ಖಿನೀ "ಕಹಂ ನು ಖೋ ಸಾಮಣೇರೋ? ಕಿಞ್ಚಿ ಭಿಕ್ಖಾಹಾರಂ ಲಭತಿ , ಉದಾಹು ನೋ"ತಿ? ಆವಜ್ಜಮಾನಾ ತಸ್ಸ ವಿಬ್ಭಮಿತುಕಾಮತಾಯ ನಿಸಿನ್ನಭಾವಂ ಞತ್ವಾ, "ಮಾ ಹೇವ ಖೋ ಮೇ ದೇವತಾನಂ ಅನ್ತರೇ ಲಜ್ಜಂ ಉಪ್ಪಾದೇಯ್ಯ, ಗಚ್ಛಾಮಿಸ್ಸ ವಿಬ್ಭಮನೇ ಅನ್ತರಾಯಂ ಕರೋಮೀ"ತಿ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಸರೀರೇ ಅಧಿಮುಚ್ಚಿತ್ವಾ ಗೀವಂ ಪರಿವತ್ತೇತ್ವಾ ಭೂಮಿಯಂ ಪಾತೇಸಿ। ಸೋ ಅಕ್ಖೀಹಿ ವಿಪರಿವತ್ತೇಹಿ ಖೇಳೇನ ಪಗ್ಘರನ್ತೇನ ಭೂಮಿಯಂ ವಿಪ್ಫನ್ದತಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ "ಯಕ್ಖೇನ ಗಹಿತೋ ಹೋತೀ"ತಿ।

ಅಭಾಸೀತಿ ಉಪಾಸಿಕಾ ಪುತ್ತಸ್ಸ ತಂ ವಿಪ್ಪಕಾರಂ ದಿಸ್ವಾ ವೇಗೇನ ಗನ್ತ್ವಾ ಪುತ್ತಂ ಆಲಿಙ್ಗೇತ್ವಾ ಊರೂಸು ನಿಪಜ್ಜಾಪೇಸಿ। ಸಕಲಗಾಮವಾಸಿನೋ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಬಲಿಕಮ್ಮಾದೀನಿ ಕರೋನ್ತಿ। ಉಪಾಸಿಕಾ ಪರಿದೇವಮಾನಾ ಇಮಾ ಗಾಥಾಯೋ ಅಭಾಸಿ।

ಪಾಟಿಹಾರಿಯಪಕ್ಖಞ್ಚಾತಿ ಮನುಸ್ಸಾ "ಅಟ್ಠಮೀಉಪೋಸಥಸ್ಸ ಪಚ್ಚುಗ್ಗಮನಞ್ಚ ಅನುಗ್ಗಮನಞ್ಚ ಕರಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ಸತ್ತಮಿಯಾಪಿ ನವಮಿಯಾಪಿ ಉಪೋಸಥಙ್ಗಾನಿ ಸಮಾದಿಯನ್ತಿ, ಚಾತುದ್ದಸೀಪನ್ನರಸೀನಂ ಪಚ್ಚುಗ್ಗಮನಾನುಗ್ಗಮನಂ ಕರೋನ್ತಾ ತೇರಸಿಯಾಪಿ ಪಾಟಿಪದೇಪಿ ಸಮಾದಿಯನ್ತಿ, "ವಸ್ಸಾವಾಸಸ್ಸ ಅನುಗ್ಗಮನಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ದ್ವಿನ್ನಂ ಪವಾರಣಾನಂ ಅನ್ತರೇ ಅಡ್ಢಮಾಸಂ ನಿಬದ್ಧುಪೋಸಥಿಕಾ ಭವನ್ತಿ। ಇದಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ "ಪಾಟಿಹಾರಿಯಪಕ್ಖಞ್ಚಾ"ತಿ। **ಅಟ್ಠಙ್ಗಸುಸಮಾಗತ**ನ್ತಿ ಅಟ್ಠಙ್ಗೇಹಿ ಸುಟ್ಠು ಸಮಾಗತಂ, ಸಮ್ಪಯುತ್ತನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯ**ನ್ತಿ ಸೇಟ್ಠಚರಿಯಂ। **ನ ತೇ ಹಿ ಯಕ್ಖಾ ಕೀಳನ್ತೀ**ತಿ ನ ತೇ ಗಹೇತ್ವಾ ಯಕ್ಖಾ ಕಿಲಮೇನ್ತಿ।

ಪುನ **ಚಾತುದ್ದಸಿ**ನ್ತಿ ಇಮಾಯ ಗಾಥಾಯ ಸಾಮಣೇರಸ್ಸ ಕಾಯೇ ಅಧಿಮುತ್ತಾ ಯಕ್ಖಿನೀ ಆಹ। **ಆವಿ ವಾ ಯದಿ ವಾ ರಹೋ**ತಿ ಕಸ್ಸಚಿ ಸಮ್ಮುಖೇ ವಾ ಪರಮ್ಮುಖೇ ವಾ। **ಪಮುತ್ಯತ್ಥೀ**ತಿ ಪಮುತ್ತಿ ಅತ್ಥಿ। **ಉಪ್ಪಚ್ಚಾಪೀ**ತಿ ಉಪ್ಪತಿತ್ವಾಪಿ। ಸಚೇಪಿ ಸಕುಣೋ ವಿಯ ಉಪ್ಪತಿತ್ವಾ ಪಲಾಯಸಿ, ತಥಾಪಿ ತೇ ಮೋಕ್ಖೋ ನತ್ಥೀತಿ ವದತಿ। ಏವಞ್ಚ ಪನ ವತ್ವಾ ಸಾಮಣೇರಂ ಮುಞ್ಚಿ। ಸಾಮಣೇರೋ ಅಕ್ಖೀನಿ ಉಮ್ಮೀಲೇಸಿ, ಮಾತಾ ಕೇಸೇ ಪಕಿರಿಯ ಅಸ್ಸಸನ್ತೀ ಪಸ್ಸಸನ್ತೀ ರೋದತಿ। ಸೋ "ಅಮನುಸ್ಸೇನ ಗಹಿತೋಮ್ಹೀ"ತಿ ನ ಜಾನಾತಿ। ಓಲೋಕೇನ್ತೋ ಪನ "ಅಹಂ ಪುಬ್ಬೇ ಪೀಠೇ ನಿಸಿನ್ನೋ। ಮಾತಾ ಮೇ ಅವಿದೂರೇ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ತಣ್ಡುಲೇ ಧೋವತಿ। ಇದಾನಿ ಪನಮ್ಹಿ ಭೂಮಿಯಂ ನಿಸಿನ್ನೋ, ಮಾತಾಪಿ ಮೇ ಅಸ್ಸಸನ್ತೀ ಪಸ್ಸಸನ್ತೀ ರೋದತಿ, ಸಕಲಗಾಮವಾಸಿನೋಪಿ ಸನ್ನಿಪತಿತಾ। ಕಿಂ ನು ಖೋ ಏತ"ನ್ತಿ? ನಿಪನ್ನಕೋವ **ಮತಂ ವಾ ಅಮ್ಮಾ**ತಿ ಗಾಥಮಾಹ।

ಕಾಮೇ ಚಜಿತ್ವಾನಾತಿ ದುವಿಧೇಪಿ ಕಾಮೇ ಪಹಾಯ। **ಪುನರಾಗಚ್ಛತೇ**ತಿ ವಿಬ್ಭಮನವಸೇನ ಆಗಚ್ಛತಿ। **ಪುನ ಜೀವಂ ಮತೋ ಹಿ ಸೋ**ತಿ ಉಪ್ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಪುನ ಜೀವನ್ತೋಪಿ ಸೋ ಮತಕೋವ, ತಸ್ಮಾ ತಮ್ಪಿ ರೋದನ್ತೀತಿ ವದತಿ।

ಇದಾನಿಸ್ಸ ಘರಾವಾಸೇ ಆದೀನವಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೀ **ಕುಕ್ಕುಳಾ**ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ **ಕುಕ್ಕುಳಾ**ತಿ ಘರಾವಾಸೋ ಕಿರ ಉಣ್ಹಟ್ಠೇನ ಕುಕ್ಕುಳಾ ನಾಮ ಹೋತಿ। **ಕಸ್ಸ ಉಜ್ಝಾಪಯಾಮಸೇ**ತಿ - "ಅಭಿಧಾವಥ, ಭದ್ದಂ ತೇ ಹೋತೂ"ತಿ ಏವಂ ವತ್ವಾ - "ಯಂ ತ್ವಂ

ವಿಬ್ಭಮಿತುಕಾಮೋ ಯಕ್ಖೇನ ಪಾಪಿತೋ, ಇಮಂ ವಿಪ್ಪಕಾರಂ ಕಸ್ಸ ಮಯಂ ಉಜ್ಝಾಪಯಾಮ ನಿಜ್ಝಾಪಯಾಮ ಆರೋಚಯಾಮಾ"ತಿ ವದತಿ। **ಪುನ ದಯ್ಹಿತುಮಿಚ್ಛಸೀ**ತಿಆದಿತ್ತಘರತೋ ನೀಹಟಭಣ್ಡಂ ವಿಯ ಘರಾ ನೀಹರಿತ್ವಾ ಬುದ್ಧಸಾಸನೇ ಪಬ್ಬಜಿತೋ ಪುನ ಮಹಾಡಾಹಸದಿಸೇ ಘರಾವಾಸೇ ಡಯ್ಹಿತುಂ ಇಚ್ಛಸೀತಿ ಅತ್ಥೋ। ಸೋ ಮಾತರಿ ಕಥೇನ್ತಿಯಾ ಕಥೇನ್ತಿಯಾ ಸಲ್ಲಕ್ಖೇತ್ವಾ ಹಿರೋತ್ತಪ್ಪಂ ಪಟಿಲಭಿತ್ವಾ, "ನತ್ಥಿ ಮಯ್ಹಂ ಗಿಹಿಭಾವೇನ ಅತ್ಥೋ"ತಿ ಆಹ। ಅಥಸ್ಸ ಮಾತಾ "ಸಾಧು, ತಾತಾ"ತಿ ತುಟ್ಠಾ ಪಣೀತಭೋಜನಂ ಭೋಜೇತ್ವಾ, "ಕತಿ ವಸ್ಸೋಸಿ, ತಾತಾ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। ಪರಿಪುಣ್ಣವಸ್ಸೋಮ್ಹಿ ಉಪಾಸಿಕೇತಿ। "ತೇನ ಹಿ, ತಾತ, ಉಪಸಮ್ಪದಂ ಕರೋಹೀ"ತಿ ಚೀವರಸಾಟಕೇ ಅದಾಸಿ। ಸೋ ತಿಚೀವರಂ ಕಾರಾಪೇತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪನ್ನೋ ಬುದ್ಧವಚನಂ ಉಗ್ಗಣ್ಹನ್ತೋ ತೇಪಿಟಕೋ ಹುತ್ವಾ ಸೀಲಾದೀನಂ ಆಗತಟ್ಠಾನೇ ತಂ ತಂ ಪೂರೇನ್ತೋ ನಚಿರಸ್ಸೇವ ಅರಹತ್ತಂ ಪತ್ವಾ ಮಹಾಧಮ್ಮಕಥಿಕೋ ಹುತ್ವಾ ವೀಸವಸ್ಸಸತಂ ಠತ್ವಾ ಸಕಲಜಮ್ಬುದೀಪಂ ಖೋಭೇತ್ವಾ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯಿ। ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ಪಿಯಙ್ಕರಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೨೪೦. ಛಟ್ಠೇ **ಜೇತವನೇ**ತಿ ಜೇತವನಸ್ಸ ಪಚ್ಚನ್ತೇ ಕೋಸಮ್ಬಕಕುಟಿ ನಾಮ ಅತ್ಥಿ, ತತ್ಥ ವಿಹರತಿ। **ಧಮ್ಮಪದಾನೀ**ತಿ ಇಧ ಪಾಟಿಯೇಕ್ಕಂ ಸಙ್ಗಹಂ ಆರುಳ್ಹಾ ಛಬ್ಬೀಸತಿವಗ್ಗಾ ತನ್ತಿ ಅಧಿಪ್ಪೇತಾ । ತತ್ರ ಥೇರೋ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಅನ್ತೋವಿಹಾರೇ ನಿಸಿನ್ನೋ ಮಧುರಸ್ಸರೇನ ಸರಭಞ್ಞಂ ಕತ್ವಾ ಅಪ್ಪಮಾದವಗ್ಗಂ ಭಾಸತಿ। **ಏವಂ ತೋಸೇಸೀ**ತಿ ಸಾ ಕಿರ ಪುತ್ತಂ ಪಿಯಙ್ಕರಂ ಅಙ್ಕೇನಾದಾಯ ಜೇತವನಸ್ಸ ಪಚ್ಛಿಮಭಾಗತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಗೋಚರಂ ಪರಿಯೇಸನ್ತೀ ಅನುಪುಬ್ಬೇನ ನಗರಾಭಿಮುಖೀ ಹುತ್ವಾ ಉಚ್ಚಾರಪಸ್ಸಾವಖೇಳಸಿಙ್ಘಾಣಿಕದುಬ್ಭೋಜನಾನಿ ಪರಿಯೇಸಮಾನಾ ಥೇರಸ್ಸ ವಸನಟ್ಠಾನಂ ಪತ್ವಾ ಮಧುರಸ್ಸರಂ ಅಸ್ಸೋಸಿ। ತಸ್ಸಾ ಸೋ ಸದ್ದೋ ಛವಿಆದೀನಿ ಛೇತ್ವಾ ಅಟ್ಠಿಮಿಞ್ಜಂ ಆಹಚ್ಚ ಹದಯಙ್ಗಮನೀಯೋ ಹುತ್ವಾ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ಅಥಸ್ಸಾ ಗೋಚರಪರಿಯೇಸನೇ ಚಿತ್ತಮ್ಪಿ ನ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿ, ಓಹಿತಸೋತಾ ಧಮ್ಮಮೇವ ಸುಣನ್ತೀ ಠಿತಾ। ಯಕ್ಖದಾರಕಸ್ಸ ಪನ ದಹರತಾಯ ಧಮ್ಮಸ್ಸವನೇ ಚಿತ್ತಂ ನತ್ಥಿ। ಸೋ ಜಿಘಚ್ಛಾಯ ಪೀಳಿತತ್ತಾ, "ಕಸ್ಮಾ ಅಮ್ಮಾ ಗತಗತಟ್ಠಾನೇ ಖಾಣುಕೋ ವಿಯ ತಿಟ್ಠಸಿ? ನ ಮಯ್ಹಂ ಖಾದನೀಯಂ ವಾ ಭೋಜನೀಯಂ ವಾ ಪರಿಯೇಸಸೀ"ತಿ ಪುನಪ್ಪುನಂ ಮಾತರಂ ಚೋದೇತಿ। ಸಾ "ಧಮ್ಮಸ್ಸವನಸ್ಸ ಮೇ ಅನ್ತರಾಯಂ ಕರೋತೀ"ತಿ ಪುತ್ತಕಂ "ಮಾ ಸದ್ದಂ ಕರಿ, ಪಿಯಙ್ಕರಾ"ತಿ ಏವಂ ತೋಸೇಸಿ। ತತ್ಥ **ಮಾ ಸದ್ದಂ ಕರೀ**ತಿ ಸದ್ದಂ ಮಾ ಕರಿ।

ಪಾಣೇಸು ಚಾತಿ ಗಾಥಾಯ ಸಾ ಅತ್ತನೋ ಧಮ್ಮತಾಯ ಸಮಾದಿಣ್ಣಂ ಪಞ್ಚಸೀಲಂ ದಸ್ಸೇತಿ। ತತ್ಥ **ಸಂಯಮಾಮಸೇ**ತಿ ಸಂಯಮಾಮ ಸಂಯತಾ ಹೋಮ। ಇಮಿನಾ ಪಾಣಾತಿಪಾತಾ ವಿರತಿ ಗಹಿತಾ, ದುತಿಯಪದೇನ ಮುಸಾವಾದಾ ವಿರತಿ, ತತಿಯಪದೇನ ಸೇಸಾ ತಿಸ್ಸೋ ವಿರತಿಯೋ। **ಅಪಿ ಮುಚ್ಚೇಮ ಪಿಸಾಚಯೋನಿಯಾ**ತಿ ಅಪಿ ನಾಮ ಯಕ್ಖಲೋಕೇ ಉಪ್ಪನ್ನಾನಿ ಪಞ್ಚ ವೇರಾನಿ ಪಹಾಯ, ಯೋನಿಸೋ ಪಟಿಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ಇಮಾಯ ಛಾತಕದುಬ್ಭಿಕ್ಖಾಯ ಪಿಸಾಚಯಕ್ಖಯೋನಿಯಾ ಮುಚ್ಚೇಮ, ತಾತಾತಿ ವದತಿ। ಛಟ್ಠಂ।

೭. ಪುನಬ್ಬಸುಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೨೪೧. ಸತ್ತಮೇ **ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನಾ**ತಿ ಕತರಸಮಯೇನ? ಸೂರಿಯಸ್ಸ ಅತ್ಥಙ್ಗಮನಸಮಯೇನ। ತದಾ ಕಿರ ಭಗವಾ ಪಚ್ಛಾಭತ್ತೇ ಮಹಾಜನಸ್ಸ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತ್ವಾ ಮಹಾಜನಂ ಉಯ್ಯೋಜೇತ್ವಾ ನ್ಹಾನಕೋಟ್ಠಕೇ ನ್ಹತ್ವಾ ಗನ್ಧಕುಟಿಪರಿವೇಣೇ ಪಞ್ಞತ್ತವರಬುದ್ಧಾಸನೇ ಪುರತ್ಥಿಮಲೋಕಧಾತುಂ ಓಲೋಕಯಮಾನೋ ನಿಸೀದಿ। ಅಥೇಕಚಾರಿಕದ್ವಿಚಾರಿಕಾದಯೋ ಪಂಸುಕೂಲಿಕಪಿಣ್ಡಪಾತಿಕಭಿಕ್ಖೂ ಅತ್ತನೋ ಅತ್ತನೋ ವಸನಟ್ಠಾನೇಹಿ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಆಗಮ್ಮ ದಸಬಲಂ ವನ್ದಿತ್ವಾ ರತ್ತಸಾಣಿಯಾ ಪರಿಕ್ಖಿಪಮಾನಾ ವಿಯ ನಿಸೀದಿಂಸು। ಅಥ ನೇಸಂ ಅಜ್ಝಾಸಯಂ ವಿದಿತ್ವಾ ಸತ್ಥಾ ನಿಬ್ಬಾನಪಟಿಸಂಯುತ್ತಂ ಧಮ್ಮಕಥಂ ಕಥೇಸಿ।

ಏವಂ ತೋಸೇಸೀತಿ ಸಾ ಕಿರ ಧೀತರಂ ಅಙ್ಕೇನಾದಾಯ ಪುತ್ತಂ ಅಙ್ಗುಲಿಯಾ ಗಹೇತ್ವಾ ಜೇತವನಪಿಟ್ಠಿಯಂ ಪಾಕಾರಪರಿಕ್ಖೇಪಸಮೀಪೇ ಉಚ್ಚಾರಪಸ್ಸಾವಖೇಳಸಿಙ್ಘಾಣಿಕಂ ಪರಿಯೇಸಮಾನಾ ಅನುಪುಬ್ಬೇನ ಜೇತವನದ್ವಾರಕೋಟ್ಠಕಂ

ಸಮ್ಪತ್ತಾ। ಭಗವತೋ ಚ, “ಆನನ್ದ, ಪತ್ತಂ ಆಹರ, ಚೀವರಂ ಆಹರ, ವಿಘಾಸಾದಾನಂ ದಾನಂ ದೇಹೀ”ತಿ ಕಥೇನ್ತಸ್ಸ ಸದ್ದೋ ಸಮನ್ತಾ ದ್ವಾದಸಹತ್ಥಮತ್ತಮೇವ ಗಣ್ಹಾತಿ। ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇನ್ತಸ್ಸ ಸಚೇಪಿ ಚಕ್ಕವಾಳಪರಿಯನ್ತಂ ಕತ್ವಾ ಪರಿಸಾ ನಿಸೀದತಿ, ಯಥಾ ಪರಿಸಂ ಗಚ್ಛತಿ, ಬಹಿಪರಿಸಾಯ ಏಕಙ್ಗುಲಿಮತ್ತಮ್ಪಿ ನ ನಿಗ್ಗಚ್ಛತಿ, “ಮಾ ಅಕಾರಣಾ ಮಧುರಸದ್ದೋ ನಸ್ಸೀ”ತಿ। ತತ್ರಾಯಂ ಯಕ್ಖಿನೀ ಬಹಿಪರಿಸಾಯ ಠಿತಾ ಸದ್ದಂ ನ ಸುಣಾತಿ, ದ್ವಾರಕೋಟ್ಠಕೇ ಠಿತಾಯ ಪನಸ್ಸಾ ಮಹತಿಯಾ ಬುದ್ಧವೀಥಿಯಾ ಅಭಿಮುಖೇ ಠಿತಾ ಗನ್ಧಕುಟಿ ಪಞ್ಞಾಯಿ। ಸಾ ನಿವಾತೇ ದೀಪಸಿಖಾ ವಿಯ ಬುದ್ಧಗಾರವೇನ ಹತ್ಥಕುಕ್ಕುಚ್ಚಾದಿರಹಿತಂ ನಿಚ್ಚಲಂ ಪರಿಸಂ ದಿಸ್ವಾ - “ನೂನ ಮೇತ್ಥ ಕಿಞ್ಚಿ ಭಾಜನೀಯಭಣ್ಡಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಯತೋ ಅಹಂ ಸಪ್ಪಿತೇಲಮಧುಫಾಣಿತಾದೀಸು ಕಿಞ್ಚಿದೇವ ಪತ್ತತೋ ವಾ ಹತ್ಥತೋ ವಾ ಪಗ್ಘರನ್ತಂ ಭೂಮಿಯಂ ವಾ ಪನ ಪತಿತಂ ಲಭಿಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ ಅನ್ತೋವಿಹಾರಂ ಪಾವಿಸಿ। ದ್ವಾರಕೋಟ್ಠಕೇ ಅವರುದ್ಧಕಾನಂ ನಿವಾರಣತ್ಥಾಯ ಠಿತಾ ಆರಕ್ಖದೇವತಾ ಯಕ್ಖಿನಿಯಾ ಉಪನಿಸ್ಸಯಂ ದಿಸ್ವಾ ನ ನಿವಾರೇಸಿ। ತಸ್ಸಾ ಸಹ ಪರಿಸಾಯ ಏಕೀಭಾವಗಮನೇನ ಮಧುರಸ್ಸರೋ ಛವಿಆದೀನಿ ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಅಟ್ಠಿಮಿಞ್ಜಂ ಆಹಚ್ಚ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ತಂ ಧಮ್ಮಸ್ಸವನತ್ಥಾಯ ನಿಚ್ಚಲಂ ಠಿತಂ ಪುರಿಮನಯೇನೇವ ಪುತ್ತಕಾ ಚೋದಯಿಂಸು। ಸಾ “ಧಮ್ಮಸ್ಸವನಸ್ಸ ಮೇ ಅನ್ತರಾಯಂ ಕರೋನ್ತೀ”ತಿ ಪುತ್ತಕೇ **ತುಣ್ಹೀ ಉತ್ತರಿಕೇ ಹೋಹೀ**ತಿ ಏವಂ ತೋಸೇಸಿ।

ತತ್ಥ **ಯಾವಾ**ತಿ ಯಾವ ಧಮ್ಮಂ ಸುಣಾಮಿ, ತಾವ ತುಣ್ಹೀ ಹೋಹೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಸಬ್ಬಗನ್ಥಪ್ಪಮೋಚನ**ನ್ತಿ ನಿಬ್ಬಾನಂ ಆಗಮ್ಮ ಸಬ್ಬೇ ಗನ್ಥಾ ಪಮುಚ್ಚನ್ತಿ, ತಸ್ಮಾ ತಂ ಸಬ್ಬಗನ್ಥಪ್ಪಮೋಚನನ್ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। **ಅತಿವೇಲಾ**ತಿ ವೇಲಾತಿಕ್ಕನ್ತಾ ಪಮಾಣಾತಿಕ್ಕನ್ತಾ। **ಪಿಯಾಯನಾ**ತಿ ಮಗ್ಗನಾ ಪತ್ಥನಾ। **ತತೋ ಪಿಯತರ**ನ್ತಿ ಯಾ ಅಯಂ ಅಸ್ಸ ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಮಗ್ಗನಾ ಪತ್ಥನಾ, ಇದಂ ಮಯ್ಹಂ ತತೋ ಪಿಯತರನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। ಪಿಯತರಾತಿ ವಾ ಪಾಠೋ। **ಪಾಣಿನ**ನ್ತಿ ಯಥಾ ಪಾಣೀನಂ ದುಕ್ಖಾ ಮೋಚೇತಿ। ಕೇ ಮೋಚೇತೀತಿ? ಪಾಣಿನೇತಿ ಆಹರಿತ್ವಾ ವತ್ತಬ್ಬಂ। **ಯಂ ಧಮ್ಮಂ ಅಭಿಸಮ್ಬುದ್ಧ**ನ್ತಿ, ಯಂ ಧಮ್ಮಂ ಭಗವಾ ಅಭಿಸಮ್ಬುದ್ಧೋ। **ತುಣ್ಹೀಭೂತಾಯಮುತ್ತರಾ**ತಿ ನ ಕೇವಲಂ ಅಹಮೇವ, ಅಯಂ ಮೇ ಭಗಿನೀ ಉತ್ತರಾಪಿ ತುಣ್ಹೀಭೂತಾತಿ ವದತಿ। **ಸದ್ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಅನಞ್ಞಾಯಾ**ತಿ, ಅಮ್ಮ, ಮಯಂ ಪುಬ್ಬೇಪಿ ಇಮಂ ಸದ್ಧಮ್ಮಮೇವ ಅಜಾನಿತ್ವಾ ಇದಾನಿ ಇದಂ ಖುಪ್ಪಿಪಾಸಾದಿದುಕ್ಖಂ ಅನುಭವನ್ತಾ ದುಕ್ಖಂ ಚರಾಮ ವಿಹರಾಮ।

ಚಕ್ಖುಮಾತಿ ಪಞ್ಚಹಿ ಚಕ್ಖೂಹಿ ಚಕ್ಖುಮಾ। ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇನ್ತೋಯೇವ ಭಗವಾ ಪರಿಸಂ ಸಲ್ಲಕ್ಖಯಮಾನೋ ತಸ್ಸಾ ಯಕ್ಖಿನಿಯಾ ಚೇವ ಯಕ್ಖದಾರಕಸ್ಸ ಚ ಸೋತಾಪತ್ತಿಫಲಸ್ಸ ಉಪನಿಸ್ಸಯಂ ದಿಸ್ವಾ ದೇಸನಂ ವಿನಿವಟ್ಟೇತ್ವಾ ಚತುಸಚ್ಚಕಥಂ ದೀಪೇತಿ, ತಂ ಸುತ್ವಾ ತಸ್ಮಿಂಯೇವ ದೇಸೇ ಠಿತಾ ಯಕ್ಖಿನೀ ಸದ್ಧಿಂ ಪುತ್ತೇನ ಸೋತಾಪತ್ತಿಫಲೇ ಪತಿಟ್ಠಿತಾ। ಧೀತುಯಾಪಿ ಪನಸ್ಸಾ ಉಪನಿಸ್ಸಯೋ ಅತ್ಥಿ, ಅತಿದಹರತ್ತಾ ಪನ ದೇಸನಂ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿತುಂ ನಾಸಕ್ಖಿ।

ಇದಾನಿ ಸಾ ಯಕ್ಖಿನೀ ಪುತ್ತಸ್ಸ ಅನುಮೋದನಂ ಕರೋನ್ತೀ **ಸಾಧು ಖೋ ಪಣ್ಡಿತೋ ನಾಮಾ**ತಿಆದಿಮಾಹ। **ಅಜ್ಜಾಹಮ್ಹಿ ಸಮುಗ್ಗತಾ**ತಿ ಅಹಮ್ಹಿ ಅಜ್ಜ ವಟ್ಟತೋ ಉಗ್ಗತಾ ಸಮುಗ್ಗತಾ ಸಾಸನೇ ವಾ ಉಗ್ಗತಾ ಸಮುಗ್ಗತಾ, ತ್ವಮ್ಪಿ ಸುಖೀ ಹೋಹೀತಿ। **ದಿಟ್ಠಾನೀ**ತಿ ಮಯಾ ಚ ತಯಾ ಚ ದಿಟ್ಠಾನಿ। **ಉತ್ತರಾಪಿ ಸುಣಾತು ಮೇ**ತಿ, “ಅಮ್ಹಾಕಂ ಚತುಸಚ್ಚಪಟಿವೇಧಭಾವಂ, ಧೀತಾ ಮೇ ಉತ್ತರಾಪಿ, ಸುಣಾತೂ”ತಿ ವದತಿ। ಸಹ ಸಚ್ಚಪಟಿವೇಧೇನೇವ ಸಾಪಿ ಸೂಚಿಲೋಮೋ ವಿಯ ಸಬ್ಬಂ ಸೇತಕಣ್ಡುಕಚ್ಛುಆದಿಭಾವಂ ಪಹಾಯ ದಿಬ್ಬಸಮ್ಪತ್ತಿಂ ಪಟಿಲಭತಿ ಸದ್ಧಿಂ ಪುತ್ತೇನ। ಧೀತಾ ಪನಸ್ಸಾ ಯಥಾ ನಾಮ ಲೋಕೇ ಮಾತಾಪಿತೂಹಿ ಇಸ್ಸರಿಯೇ ಲದ್ಧೇ ಪುತ್ತಾನಮ್ಪಿ ತಂ ಹೋತಿ, ಏವಂ ಮಾತು-ಆನುಭಾವೇನೇವ ಸಮ್ಪತ್ತಿಂ ಲಭಿ। ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಚ ಸಾ ಸದ್ಧಿಂ ಪುತ್ತಕೇಹಿ ಗನ್ಧಕುಟಿಸಮೀಪರುಕ್ಖೇಯೇವ ನಿವಾಸರುಕ್ಖಂ ಲಭಿತ್ವಾ ಸಾಯಂ ಪಾತಂ ಬುದ್ಧದಸ್ಸನಂ ಲಭಮಾನಾ ಧಮ್ಮಂ ಸುಣಮಾನಾ ದೀಘರತ್ತಂ ತತ್ಥೇವ ವಸಿ। ಸತ್ತಮಂ।

೮. ಸುದತ್ತಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೨೪೨. ಅಟ್ಠಮೇ **ಕೇನಚಿದೇವ ಕರಣೀಯೇನಾ**ತಿ ವಾಣಿಜ್ಜಕಮ್ಮಂ ಅಧಿಪ್ಪೇತಂ। ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕೋ ಚ ರಾಜಗಹಸೇಟ್ಠಿ ಚ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಭಗಿನಿಪತಿಕಾ ಹೋನ್ತಿ। ಯದಾ ರಾಜಗಹೇ ಉಟ್ಠಾನಕಭಣ್ಡಕಂ ಮಹಗ್ಘಂ ಹೋತಿ, ತದಾ ರಾಜಗಹಸೇಟ್ಠಿ ತಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಪಞ್ಚಸಕಟಸತೇಹಿ ಸಾವತ್ಥಿಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಯೋಜನಮತ್ತೇ ಠಿತೋ ಅತ್ತನೋ ಆಗತಭಾವಂ ಜಾನಾಪೇತಿ। ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕೋ ಪಚ್ಚುಗ್ಗನ್ತ್ವಾ ತಸ್ಸ ಮಹಾಸಕ್ಕಾರಂ ಕತ್ವಾ ಏಕಯಾನಂ ಆರೋಪೇತ್ವಾ ಸಾವತ್ಥಿಂ ಪವಿಸತಿ। ಸೋ ಸಚೇ ಭಣ್ಡಂ ಲಹುಕಂ ವಿಕ್ಕೀಯತಿ, ವಿಕ್ಕಿಣಾತಿ। ನೋ ಚೇ, ಭಗಿನಿಘರೇ ಠಪೇತ್ವಾ ಪಕ್ಕಮತಿ। ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕೋಪಿ ತಥೇವ ಕರೋತಿ। ಸ್ವಾಯಂ ತದಾಪಿ ತೇನೇವ ಕರಣೀಯೇನ ಅಗಮಾಸಿ। ತಂ ಸನ್ಧಾಯೇತಂ ವುತ್ತಂ।

ತಂ ದಿವಸಂ ಪನ ರಾಜಗಹಸೇಟ್ಠಿ ಯೋಜನಮತ್ತೇ ಠಿತೇನ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕೇನ ಆಗತಭಾವಜಾನನತ್ಥಂ ಪೇಸಿತಂ ಪಣ್ಣಂ ನ ಸುಣಿ, ಧಮ್ಮಸ್ಸವನತ್ಥಾಯ ವಿಹಾರಂ ಅಗಮಾಸಿ। ಸೋ ಧಮ್ಮಕಥಂ ಸುತ್ವಾ ಸ್ವಾತನಾಯ ಬುದ್ಧಪ್ಪಮುಖಂ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಂ ನಿಮನ್ತೇತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಘರೇ ಉದ್ಧನಖಣಾಪನದಾರುಫಾಲನಾದೀನಿ ಕಾರೇಸಿ। ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕೋಪಿ "ಇದಾನಿ ಮಯ್ಹಂ ಪಚ್ಚುಗ್ಗಮನಂ ಕರಿಸ್ಸತಿ, ಇದಾನಿ ಕರಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಘರದ್ವಾರೇಪಿ ಪಚ್ಚುಗ್ಗಮನಂ ಅಲಭಿತ್ವಾ ಅನ್ತೋಘರಂ ಪವಿಟ್ಠೋ ಪಟಿಸನ್ಥಾರಮ್ಪಿ ನ ಬಹುಂ ಅಲತ್ಥ। "ಕಿಂ, ಮಹಾಸೇಟ್ಠಿ, ಕುಸಲಂ ದಾರಕರೂಪಾನಂ? ನಸಿ ಮಗ್ಗೇ ಕಿಲನ್ತೋ"ತಿ? ಏತ್ತಕೋವ ಪಟಿಸನ್ಥಾರೋ ಅಹೋಸಿ। ಸೋ ತಸ್ಸ ಮಹಾಬ್ಯಾಪಾರಂ ದಿಸ್ವಾ, "ಕಿಂ ನು ತೇ, ಗಹಪತಿ, ಆವಾಹೋ ವಾ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ? ಖನ್ಧಕೇ (ಚೂಳವ॰ ೩೦೪) ಆಗತನಯೇನೇವ ಕಥಂ ಪವತ್ತೇತ್ವಾ ತಸ್ಸ ಮುಖತೋ ಬುದ್ಧಸದ್ದಂ ಸುತ್ವಾ ಪಞ್ಚವಣ್ಣಂ ಪೀತಿಂ ಪಟಿಲಭಿ। ಸಾ ತಸ್ಸ ಸೀಸೇನ ಉಟ್ಠಾಯ ಯಾವ ಪಾದಪಿಟ್ಠಿಯಾ, ಪಾದಪಿಟ್ಠಿಯಾ ಉಟ್ಠಾಯ ಯಾವ ಸೀಸಾ ಗಚ್ಛತಿ, ಉಭತೋ ಉಟ್ಠಾಯ ಮಜ್ಝೇ ಓಸರತಿ, ಮಜ್ಝೇ ಉಟ್ಠಾಯ ಉಭತೋ ಗಚ್ಛತಿ। ಸೋ ಪೀತಿಯಾ ನಿರನ್ತರಂ ಫುಟ್ಠೋ, "ಬುದ್ಧೋತಿ ತ್ವಂ, ಗಹಪತಿ, ವದೇಸಿ? ಬುದ್ಧೋ ತಾಹಂ, ಗಹಪತಿ, ವದಾಮೀ"ತಿ ಏವಂ ತಿಕ್ಖತ್ತುಂ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ, "ಘೋಸೋಪಿ ಖೋ ಏಸೋ ದುಲ್ಲಭೋ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ ಯದಿದಂ ಬುದ್ಧೋ"ತಿ ಆಹ। ಇದಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ "ಅಸ್ಸೋಸಿ ಖೋ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕೋ, ಗಹಪತಿ, ಬುದ್ಧೋ ಕಿರ ಲೋಕೇ ಉಪ್ಪನ್ನೋ"ತಿ।

ಏತದಹೋಸಿ ಅಕಾಲೋ ಖೋ ಅಜ್ಜಾತಿ ಸೋ ಕಿರ ತಂ ಸೇಟ್ಠಿಂ ಪುಚ್ಛಿ, "ಕುಹಿಂ ಗಹಪತಿ ಸತ್ಥಾ ವಿಹರತೀ"ತಿ? ಅಥಸ್ಸ ಸೋ - "ಬುದ್ಧಾ ನಾಮ ದುರಾಸದಾ ಆಸೀವಿಸಸದಿಸಾ ಹೋನ್ತಿ, ಸತ್ಥಾ ಸಿವಥಿಕಾಯ ವಸತಿ, ನ ಸಕ್ಕಾ ತತ್ಥ ತುಮ್ಹಾದಿಸೇಹಿ ಇಮಾಯ ವೇಲಾಯ ಗನ್ತು"ನ್ತಿ ಆಚಿಕ್ಖಿ। ಅಥಸ್ಸ ಏತದಹೋಸಿ। **ಬುದ್ಧಗತಾಯ ಸತಿಯಾ ನಿಪಜ್ಜೀ**ತಿ ತಂದಿವಸಂ ಕಿರಸ್ಸ ಭಣ್ಡಸಕಟೇಸು ವಾ ಉಪಟ್ಠಾಕೇಸು ವಾ ಚಿತ್ತಮ್ಪಿ ನ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿ, ಸಾಯಮಾಸಮ್ಪಿ ನ ಅಕಾಸಿ, ಸತ್ತಭೂಮಿಕಂ ಪನ ಪಾಸಾದಂ ಆರುಯ್ಹ ಸುಪಞ್ಞತ್ತಾಲಙ್ಕತವರಸಯನೇ "ಬುದ್ಧೋ ಬುದ್ಧೋ"ತಿ ಸಜ್ಝಾಯಂ ಕರೋನ್ತೋವ ನಿಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ನಿದ್ದಂ ಓಕ್ಕಮಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ "ಬುದ್ಧಗತಾಯ ಸತಿಯಾ ನಿಪಜ್ಜೀ"ತಿ।

ರತ್ತಿಯಾ ಸುದಂ ತಿಕ್ಖತ್ತುಂ ಉಟ್ಠಾಸಿ ಪಭಾತನ್ತಿ ಮಞ್ಞಮಾನೋತಿ ಪಠಮಯಾಮೇ ತಾವ ವೀತಿವತ್ತೇ ಉಟ್ಠಾಯ ಬುದ್ಧಂ ಅನುಸ್ಸರಿ, ಅಥಸ್ಸ ಬಲವಪ್ಪಸಾದೋ ಉದಪಾದಿ, ಪೀತಿಆಲೋಕೋ ಅಹೋಸಿ, ಸಬ್ಬತಮಂ ವಿಗಚ್ಛಿ, ದೀಪಸಹಸ್ಸುಜ್ಜಲಂ ವಿಯ ಚನ್ದುಟ್ಠಾನಂ ಸೂರಿಯುಟ್ಠಾನಂ ವಿಯ ಚ ಜಾತಂ। ಸೋ "ಪಪಾದಂ ಆಪನ್ನೋ ವತಮ್ಹಿ, ಸೂರಿಯೋ ಉಗ್ಗತೋ"ತಿ ಉಟ್ಠಾಯ ಆಕಾಸತಲೇ ಠಿತಂ ಚನ್ದಂ ಉಲ್ಲೋಕೇತ್ವಾ "ಏಕೋವ ಯಾಮೋ ಗತೋ, ಅಞ್ಞೇ ದ್ವೇ ಅತ್ಥೀ"ತಿ ಪುನ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ನಿಪಜ್ಜಿ। ಏತೇನುಪಾಯೇನ ಮಜ್ಝಿಮಯಾಮಾವಸಾನೇಪಿ ಪಚ್ಛಿಮಯಾಮಾವಸಾನೇಪೀತಿ ತಿಕ್ಖತ್ತುಂ ಉಟ್ಠಾಸಿ। ಪಚ್ಛಿಮಯಾಮಾವಸಾನೇ ಪನ ಬಲವಪಚ್ಚೂಸೇಯೇವ ಉಟ್ಠಾಯ ಆಕಾಸತಲಂ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಮಹಾದ್ವಾರಾಭಿಮುಖೋವ ಅಹೋಸಿ, ಸತ್ತಭೂಮಿಕದ್ವಾರಂ ಸಯಮೇವ ವಿವಟಂ ಅಹೋಸಿ। ಸೋ ಪಾಸಾದಾ ಓರುಯ್ಹ ಅನ್ತರವೀಥಿಂ ಪಟಿಪಜ್ಜಿ।

ವಿವರಿಂಸೂತಿ "ಅಯಂ ಮಹಾಸೇಟ್ಠಿ 'ಬುದ್ಧುಪಟ್ಠಾನಂ ಗಮಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ನಿಕ್ಖನ್ತೋ, ಪಠಮದಸ್ಸನೇನೇವ ಸೋತಾಪತ್ತಿಫಲೇ ಪತಿಟ್ಠಾಯ ತಿಣ್ಣಂ ರತನಾನಂ ಅಗ್ಗುಪಟ್ಠಾಕೋ ಹುತ್ವಾ ಅಸದಿಸಂ ಸಙ್ಘಾರಾಮಂ ಕತ್ವಾ ಚಾತುದ್ದಿಸಸ್ಸ ಅರಿಯಗಣಸ್ಸ ಅನಾವಟದ್ವಾರೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ನ ಯುತ್ತಮಸ್ಸ ದ್ವಾರಂ ಪಿದಹಿತು"ನ್ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ವಿವರಿಂಸು। **ಅನ್ತರಧಾಯೀ**ತಿ ರಾಜಗಹಂ ಕಿರ

ಆಕಿಣ್ಣಮನುಸ್ಸಂ ಅನ್ತೋನಗರೇ ನವ ಕೋಟಿಯೋ, ಬಹಿನಗರೇ ನವಾತಿ ತಂ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ಅಟ್ಠಾರಸ ಮನುಸ್ಸಕೋಟಿಯೋ ವಸನ್ತಿ। ಅವೇಲಾಯ ಮತಮನುಸ್ಸೇ ಬಹಿ ನೀಹರಿತುಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತಾ ಅಟ್ಟಾಲಕೇ ಠತ್ವಾ ಬಹಿದ್ವಾರೇ ಖಿಪನ್ತಿ। ಮಹಾಸೇಟ್ಠಿ ನಗರತೋ ಬಹಿನಿಕ್ಖನ್ತಮತ್ತೋವ ಅಲ್ಲಸರೀರಂ ಪಾದೇನ ಅಕ್ಕಮಿ, ಅಪರಮ್ಪಿ ಪಿಟ್ಠಿಪಾದೇನ ಪಹರಿ। ಮಕ್ಖಿಕಾ ಉಪ್ಪತಿತ್ವಾ ಪರಿಕಿರಿಂಸು। ದುಗ್ಗನ್ಧೋ ನಾಸಪುಟಂ ಅಭಿಹನಿ। ಬುದ್ಧಪ್ಪಸಾದೋ ತನುತ್ತಂ ಗತೋ। ತೇನಸ್ಸ ಆಲೋಕೋ ಅನ್ತರಧಾಯಿ, ಅನ್ಧಕಾರೋ ಪಾತುರಹೋಸಿ। **ಸದ್ದಮನುಸ್ಸಾವೇಸೀತಿ** "ಸೇಟ್ಠಿಸ್ಸ ಉಸ್ಸಾಹಂ ಜನೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಸುವಣ್ಣಕಿಙ್ಕಿಣಿಕಂ ಘಟ್ಟೇನ್ತೋ ವಿಯ ಮಧುರಸ್ಸರೇನ ಸದ್ದಂ ಅನುಸ್ಸಾವೇಸಿ।

ಸತಂ ಕಞ್ಞಾಸಹಸ್ಸಾನೀತಿ ಪುರಿಮಪದಾನಿಪಿ ಇಮಿನಾವ ಸಹಸ್ಸಪದೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮ್ಬನ್ಧನೀಯಾನಿ। ಯಥೇವ ಹಿ ಸತಂ ಕಞ್ಞಾಸಹಸ್ಸಾನಿ, ಸತಂ ಸಹಸ್ಸಾನಿ ಹತ್ಥೀ, ಸತಂ ಸಹಸ್ಸಾನಿ ಅಸ್ಸಾ, ಸತಂ ಸಹಸ್ಸಾನಿ ರಥಾತಿ ಅಯಮೇತ್ಥ ಅತ್ಥೋ। ಇತಿ ಏಕೇಕಸತಸಹಸ್ಸಮೇವ ದೀಪಿತಂ। **ಪದವೀತಿಹಾರಸ್ಸಾ**ತಿ ಪದವೀತಿಹಾರೋ ನಾಮ ಸಮಗಮನೇ ದ್ವಿನ್ನಂ ಪದಾನಂ ಅನ್ತರೇ ಮುಟ್ಠಿರತನಮತ್ತಂ। **ಕಲಂ ನಾಗ್ಘನ್ತಿ ಸೋಳಸಿ**ನ್ತಿ ತಂ ಏಕಂ ಪದವೀತಿಹಾರಂ ಸೋಳಸಭಾಗೇ ಕತ್ವಾ ತತೋ ಏಕೋ ಕೋಟ್ಠಾಸೋ ಪುನ ಸೋಳಸಧಾ, ತತೋ ಏಕೋ ಸೋಳಸಧಾತಿ ಏವಂ ಸೋಳಸ ವಾರೇ ಸೋಳಸಧಾ ಭಿನ್ನಸ್ಸ ಏಕೋ ಕೋಟ್ಠಾಸೋ ಸೋಳಸಿಕಲಾ ನಾಮ, ತಂ ಸೋಳಸಿಕಲಂ ಏತಾನಿ ಚತ್ತಾರಿ ಸತಸಹಸ್ಸಾನಿ ನ ಅಗ್ಘನ್ತಿ। ಇದಂ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ - ಸತಂ ಹತ್ಥಿಸಹಸ್ಸಾನಿ ಸತಂ ಅಸ್ಸಸಹಸ್ಸಾನಿ ಸತಂ ರಥಸಹಸ್ಸಾನಿ ಸತಂ ಕಞ್ಞಾಸಹಸ್ಸಾನಿ, ತಾ ಚ ಖೋ ಆಮುಕ್ಕಮಣಿಕುಣ್ಡಲಾ ಸಕಲಜಮ್ಬುದೀಪರಾಜಧೀತರೋ ವಾತಿ ಇಮಸ್ಮಾ ಏತ್ತಕಾ ಲಾಭಾ ವಿಹಾರಂ ಗಚ್ಛನ್ತಸ್ಸ ತಸ್ಮಿಂ ಸೋಳಸಿಕಲಸಙ್ಖಾತೇ ಪದೇಸೇ ಪವತ್ತಚೇತನಾವ ಉತ್ತರಿತರಾತಿ। ಇದಂ ಪನ ವಿಹಾರಗಮನಂ ಕಸ್ಸ ವಸೇನ ಗಹಿತನ್ತಿ? ವಿಹಾರಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಅನನ್ತರಾಯೇನ ಸೋತಾಪತ್ತಿಫಲೇ ಪತಿಟ್ಠಹನ್ತಸ್ಸ। "ಗನ್ಧಮಾಲಾದೀಹಿ ಪೂಜಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮಿ , ಚೇತಿಯಂ ವನ್ದಿಸ್ಸಾಮಿ, ಧಮ್ಮಂ ಸೋಸ್ಸಾಮಿ, ದೀಪಪೂಜಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮಿ, ಸಙ್ಘಂ ನಿಮನ್ತೇತ್ವಾ ದಾನಂ ದಸ್ಸಾಮಿ, ಸಿಕ್ಖಾಪದೇಸು ವಾ ಸರಣೇಸು ವಾ ಪತಿಟ್ಠಹಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಗಚ್ಛತೋಪಿ ವಸೇನ ವಟ್ಟತಿಯೇವ।

ಅನ್ಧಕಾರೋ ಅನ್ತರಧಾಯೀತಿ ಸೋ ಕಿರ ಚಿನ್ತೇಸಿ - "ಅಹಂ ಏಕಕೋತಿ ಸಞ್ಞಂ ಕರೋಮಿ, ಅನುಯುತ್ತಾಪಿ ಮೇ ಅತ್ಥಿ, ಕಸ್ಮಾ ಭಾಯಾಮೀ"ತಿ ಸೂರೋ ಅಹೋಸಿ। ಅಥಸ್ಸ ಬಲವಾ ಬುದ್ಧಪ್ಪಸಾದೋ ಉದಪಾದಿ। ತಸ್ಮಾ ಅನ್ಧಕಾರೋ ಅನ್ತರಧಾಯೀತಿ। ಸೇಸವಾರೇಸುಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। ಅಪಿಚ ಪುರತೋ ಪುರತೋ ಗಚ್ಛನ್ತೋ ಭಿಂಸನಕೇ ಸುಸಾನಮಗ್ಗೇ ಅಟ್ಠಿಕಸಙ್ಖಲಿಕಸಮಂಸಲೋಹಿತನ್ತಿಆದೀನಿ ಅನೇಕವಿಧಾನಿ ಕುಣಪಾನಿ ಅದ್ದಸ । ಸೋಣಸಿಙ್ಗಾಲಾದೀನಂ ಸದ್ದಂ ಅಸ್ಸೋಸಿ। ತಂ ಸಬ್ಬಂ ಪರಿಸ್ಸಯಂ ಪುನಪ್ಪುನಂ ಬುದ್ಧಗತಂ ಪಸಾದಂ ವಡ್ಢೇತ್ವಾ ಮದ್ದನ್ತೋ ಅಗಮಾಸಿಯೇವ।

ಏಹಿ ಸುದತ್ತಾತಿ ಸೋ ಕಿರ ಸೇಟ್ಠಿ ಗಚ್ಛಮಾನೋವ ಚಿನ್ತೇಸಿ - "ಇಮಸ್ಮಿಂ ಲೋಕೇ ಬಹೂ ಪೂರಣಕಸ್ಸಪಾದಯೋ ತಿತ್ಥಿಯಾ 'ಮಯಂ ಬುದ್ಧಾ ಮಯಂ ಬುದ್ಧಾ'ತಿ ವದನ್ತಿ, ಕಥಂ ನು ಖೋ ಅಹಂ ಸತ್ಥು ಬುದ್ಧಭಾವಂ ಜಾನೇಯ್ಯ"ನ್ತಿ? ಅಥಸ್ಸ ಏತದಹೋಸಿ - "ಮಯ್ಹಂ ಗುಣವಸೇನ ಉಪ್ಪನ್ನಂ ನಾಮಂ ಮಹಾಜನೋ ಜಾನಾತಿ, ಕುಲದತ್ತಿಯಂ ಪನ ಮೇ ನಾಮಂ ಅಞ್ಞತ್ರ ಮಯಾ ನ ಕೋಚಿ ಜಾನಾತಿ। ಸಚೇ ಬುದ್ಧೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಕುಲದತ್ತಿಕನಾಮೇನ ಮಂ ಆಲಪಿಸ್ಸತೀ"ತಿ। ಸತ್ಥಾ ತಸ್ಸ ಚಿತ್ತಂ ಞತ್ವಾ ಏವಮಾಹ।

ಪರಿನಿಬ್ಬುತೋತಿ ಕಿಲೇಸಪರಿನಿಬ್ಬಾನೇನ ಪರಿನಿಬ್ಬುತೋ। **ಆಸತ್ತಿಯೋತಿ** ತಣ್ಹಾಯೋ। **ಸನ್ತಿ**ನ್ತಿ ಕಿಲೇಸವೂಪಸಮಂ। **ಪಪ್ಪುಯ್ಯಾ**ತಿ ಪತ್ವಾ। ಇದಞ್ಚ ಪನ ವತ್ವಾ ಸತ್ಥಾ ತಸ್ಸ ಅನುಪುಬ್ಬಿಕಥಂ ಕಥೇತ್ವಾ ಮತ್ಥಕೇ ಚತ್ತಾರಿ ಸಚ್ಚಾನಿ ಪಕಾಸೇಸಿ। ಸೇಟ್ಠಿ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಸುತ್ವಾ ಸೋತಾಪತ್ತಿಫಲೇ ಪತಿಟ್ಠಾಯ ಬುದ್ಧಪ್ಪಮುಖಂ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಂ ನಿಮನ್ತೇತ್ವಾ ಪುನದಿವಸತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಮಹಾದಾನಂ ದಾತುಂ ಆರಭಿ। ಬಿಮ್ಬಿಸಾರಾದಯೋ ಸೇಟ್ಠಿಸ್ಸ ಸಾಸನಂ ಪೇಸೇನ್ತಿ - "ತ್ವಂ ಆಗನ್ತುಕೋ, ಯಂ ನಪ್ಪಹೋತಿ, ತಂ ಇತೋ ಆಹರಾಪೇಹೀ"ತಿ। ಸೋ "ಅಲಂ ತುಮ್ಹೇ ಬಹುಕಿಚ್ಚಾ"ತಿ ಸಬ್ಬೇ ಪಟಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಪಞ್ಚಹಿ ಸಕಟಸತೇಹಿ ಆನೀತವಿಭವೇನ ಸತ್ತಾಹಂ ಮಹಾದಾನಂ ಅದಾಸಿ। ದಾನಪರಿಯೋಸಾನೇ ಚ ಭಗವನ್ತಂ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಸ್ಸಾವಾಸಂ ಪಟಿಜಾನಾಪೇತ್ವಾ ರಾಜಗಹಸ್ಸ

ಚ ಸಾವತ್ಥಿಯಾ ಚ ಅನ್ತರೇ ಯೋಜನೇ ಯೋಜನೇ ಸತಸಹಸ್ಸಂ ದತ್ವಾ ಪಞ್ಚಚತ್ತಾಲೀಸ ವಿಹಾರೇ ಕಾರೇನ್ತೋ ಸಾವತ್ಥಿಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಜೇತವನಮಹಾವಿಹಾರಂ ಕಾರೇತ್ವಾ ಬುದ್ಧಪ್ಪಮುಖಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಸ್ಸ ನಿಯ್ಯಾದೇಸೀತಿ। ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ಪಠಮಸುಕ್ಕಾಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೨೪೩. ನವಮೇ **ರಥಿಕಾಯ ರಥಿಕ**ನ್ತಿ ಏಕಂ ರಥಿಕಂ ಗಹೇತ್ವಾ ತತೋ ಅಪರಂ ಗಚ್ಛನ್ತೋ ರಥಿಕಾಯ ರಥಿಕಂ ಉಪಸಙ್ಕಮನ್ತೋ ನಾಮ ಹೋತಿ। ಸಿಙ್ಘಾಟಕೇಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। ಏತ್ಥ ಚ **ರಥಿಕಾ**ತಿ ರಚ್ಛಾ। **ಸಿಙ್ಘಾಟಕ**ನ್ತಿ ಚತುಕ್ಕಂ। **ಕಿಂ ಮೇ ಕತಾ**ತಿ ಕಿಂ ಇಮೇ ಕತಾ? ಕಿಂ ಕರೋನ್ತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಮಧುಪೀತಾವ ಸೇಯರೇ**ತಿ ಗನ್ಧಮಧುಪಾನಂ ಪೀತಾ ವಿಯ ಸಯನ್ತಿ। ಗನ್ಧಮಧುಪಾನಂ ಪೀತೋ ಕಿರ ಸೀಸಂ ಉಕ್ಖಿಪಿತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋತಿ, ಅಸಞ್ಞೀ ಹುತ್ವಾ ಸಯತೇವ। ತಸ್ಮಾ ಏವಮಾಹ।

ತಞ್ಚ ಪನ ಅಪ್ಪಟಿವಾನೀಯನ್ತಿ ತಞ್ಚ ಪನ ಧಮ್ಮಂ ಅಪ್ಪಟಿವಾನೀಯಂ ದೇಸೇತಿ। ಬಾಹಿರಕಞ್ಹಿ ಸುಮಧುರಮ್ಪಿ ಭೋಜನಂ ಪುನಪ್ಪುನಂ ಭುಞ್ಜನ್ತಸ್ಸ ನ ರುಚ್ಚತಿ, "ಅಪನೇಥ, ಕಿಂ ಇಮಿನಾ"ತಿ? ಪಟಿವಾನೇತಬ್ಬಂ ಅಪನೇತಬ್ಬಂ ಹೋತಿ, ನ ಏವಮಯಂ ಧಮ್ಮೋ। ಇಮಂ ಹಿ ಧಮ್ಮಂ ಪಣ್ಡಿತಾ ವಸ್ಸಸತಮ್ಪಿ ವಸ್ಸಸಹಸ್ಸಮ್ಪಿ ಸುಣನ್ತಾ ತಿತ್ತಿಂ ನ ಗಚ್ಛನ್ತಿ। ತೇನಾಹ "ಅಪ್ಪಟಿವಾನೀಯ"ನ್ತಿ। **ಅಸೇಚನಕಮೋಜವ**ನ್ತಿ ಅನಾಸಿತ್ತಕಂ ಓಜವನ್ತಂ। ಯಥಾ ಹಿ ಬಾಹಿರಾನಿ ಅಸಮ್ಭಿನ್ನಪಾಯಾಸಾದೀನಿಪಿ ಸಪ್ಪಿಮಧುಸಕ್ಖರಾಹಿ ಆಸಿತ್ತಾನಿ ಯೋಜಿತಾನೇವ ಮಧುರಾನಿ ಓಜವನ್ತಾನಿ ಹೋನ್ತಿ, ನ ಏವಮಯಂ ಧಮ್ಮೋ। ಅಯಂ ಹಿ ಅತ್ತನೋ ಧಮ್ಮತಾಯ ಮಧುರೋ ಚೇವ ಓಜವಾ ಚ, ನ ಅಞ್ಞೇನ ಉಪಸಿತ್ತೋ। ತೇನಾಹ "ಅಸೇಚನಕಮೋಜವ"ನ್ತಿ। **ಪಿವನ್ತಿ ಮಞ್ಞೇ ಸಪ್ಪಞ್ಞಾ**ತಿ ಪಣ್ಡಿತಪುರಿಸಾ ಪಿವನ್ತಿ ವಿಯ। **ವಲಾಹಕಮೇವ ಪನ್ಥಗೂ**ತಿ ವಲಾಹಕನ್ತರತೋ ನಿಕ್ಖನ್ತಉದಕಂ ಘಮ್ಮಾಭಿತತ್ತಾ ಪಥಿಕಾ ವಿಯ। ನವಮಂ।

೧೦-೧೧. ದುತಿಯಸುಕ್ಕಾಸುತ್ತಾದಿವಣ್ಣನಾ

೨೪೪. ದಸಮೇ **ಪುಞ್ಞಂ ವತ ಪಸವಿ ಬಹು**ನ್ತಿ ಬಹುಂ ವತ ಪುಞ್ಞಂ ಪಸವತೀತಿ। ದಸಮಂ।

೨೪೫. ಏಕಾದಸಮಂ ಉತ್ತಾನಮೇವ। ಏಕಾದಸಮಂ।

೧೨. ಆಳವಕಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೨೪೬. ದ್ವಾದಸಮೇ **ಆಳವಿಯ**ನ್ತಿ ಆಳವೀತಿ ತಂ ರಟ್ಠಮ್ಪಿ ನಗರಮ್ಪಿ। ತಞ್ಚ ಭವನಂ ನಗರಸ್ಸ ಅವಿದೂರೇ ಗಾವುತಮತ್ತೇ ಠಿತಂ। ಭಗವಾ ತತ್ಥ ವಿಹರನ್ತೋ ತಂ ನಗರಂ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ಆಳವಿಯಂ ವಿಹರತೀತಿ ವುತ್ತೋ। **ಆಳವಕಸ್ಸ ಯಕ್ಖಸ್ಸ ಭವನೇ**ತಿ ಏತ್ಥ ಪನ ಅಯಮನುಪುಬ್ಬಿಕಥಾ - ಆಳವಕೋ ಕಿರ ರಾಜಾ ವಿವಿಧನಾಟಕೂಪಭೋಗಂ ಛಡ್ಡೇತ್ವಾ ಚೋರಪಟಿಬಾಹನತ್ಥಂ ಪಟಿರಾಜನಿಸೇಧನತ್ಥಂ ಬ್ಯಾಯಾಮಕರಣತ್ಥಞ್ಚ ಸತ್ತಮೇ ಸತ್ತಮೇ ದಿವಸೇ ಮಿಗವಂ ಗಚ್ಛನ್ತೋ ಏಕದಿವಸಂ ಬಲಕಾಯೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಕತಿಕಂ ಅಕಾಸಿ - "ಯಸ್ಸ ಪಸ್ಸೇನ ಮಿಗೋ ಪಲಾಯತಿ, ತಸ್ಸೇವ ಸೋ ಭಾರೋ"ತಿ। ಅಥ ತಸ್ಸೇವ ಪಸ್ಸೇನ ಮಿಗೋ ಪಲಾಯಿ, ಜವಸಮ್ಪನ್ನೋ ರಾಜಾ ಧನುಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಪತ್ತಿಕೋವ ತಿಯೋಜನಂ ತಂ ಮಿಗಂ ಅನುಬನ್ಧಿ। ಏಣಿಮಿಗಾ ಚ ತಿಯೋಜನವೇಗಾ ಏವ ಹೋನ್ತಿ। ಅಥ ಪರಿಕ್ಖೀಣಜವಂ ತಂ ಉದಕಂ ವಿಯ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಠಿತಂ ವಧಿತ್ವಾ ದ್ವಿಧಾ ಛೇತ್ವಾ ಅನತ್ಥಿಕೋಪಿ ಮಂಸೇನ "ನಾಸಕ್ಖಿ ಮಿಗಂ ಗಹೇತು"ನ್ತಿ ಅಪವಾದಮೋಚನತ್ಥಂ ಕಾಜೇನಾದಾಯ ಆಗಚ್ಛನ್ತೋ ನಗರಸ್ಸಾವಿದೂರೇ ಬಹಲಪತ್ತಪಲಾಸಂ ಮಹಾನಿಗ್ರೋಧಂ ದಿಸ್ವಾ ಪರಿಸ್ಸಮವಿನೋದನತ್ಥಂ ತಸ್ಸ ಮೂಲಮುಪಗತೋ। ತಸ್ಮಿಞ್ಚ ನಿಗ್ರೋಧೇ ಆಳವಕೋ ಯಕ್ಖೋ ಮಹಾರಾಜಸನ್ತಿಕಾ ಭವನಂ ಲಭಿತ್ವಾ ಮಜ್ಝನ್ಹಿಕಸಮಯೇ ತಸ್ಸ ರುಕ್ಖಸ್ಸ ಛಾಯಾಯ ಫುಟ್ಠೋಕಾಸಂ ಪವಿಟ್ಠೇ ಪಾಣಿನೋ ಖಾದನ್ತೋ ಪಟಿವಸತಿ। ಸೋ ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಖಾದಿತುಂ ಉಪಗತೋ। ರಾಜಾ ತೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಕತಿಕಂ ಅಕಾಸಿ - "ಮುಞ್ಚ ಮಂ, ಅಹಂ ತೇ ದಿವಸೇ

ದಿವಸೇ ಮನುಸ್ಸಞ್ಚ ಥಾಲಿಪಾಕಞ್ಚ ಪೇಸೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। ಯಕ್ಖೋ - "ತ್ವಂ ರಾಜೂಪಭೋಗೇನ ಪಮತ್ತೋ ನ ಸರಿಸ್ಸಸಿ, ಅಹಂ ಪನ ಭವನಂ ಅನುಪಗತಞ್ಚ ಅನನುಞ್ಞಾತಞ್ಚ ಖಾದಿತುಂ ನ ಲಭಾಮಿ, ಸ್ವಾಹಂ ಭವನ್ತಮ್ಪಿ ಜೀಯೇಯ್ಯ"ನ್ತಿ ನ ಮುಞ್ಚಿ। ರಾಜಾ "ಯಂ ದಿವಸಂ ನ ಪೇಸೇಮಿ, ತಂ ದಿವಸಂ ಮಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಖಾದಾ"ತಿ ಅತ್ತಾನಂ ಅನುಜಾನಿತ್ವಾ ತೇನ ಮುತ್ತೋ ನಗರಾಭಿಮುಖೋ ಅಗಮಾಸಿ।

ಬಲಕಾಯೋ ಮಗ್ಗೇ ಖನ್ಧಾವಾರಂ ಬನ್ಧಿತ್ವಾ ಠಿತೋ ರಾಜಾನಂ ದಿಸ್ವಾ, "ಕಿಂ, ಮಹಾರಾಜ, ಅಯಸಮತ್ತಭಯಾ ಏವಂ ಕಿಲನ್ತೋಸೀ"ತಿ? ವದನ್ತೋ ಪಚ್ಚುಗ್ಗನ್ತ್ವಾ ಪಟಿಗ್ಗಹೇಸಿ। ರಾಜಾ ತಂ ಪವತ್ತಿಂ ಅನಾರೋಚೇತ್ವಾ ನಗರಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಕತಪಾತರಾಸೋ ನಗರಗುತ್ತಿಕಂ ಆಮನ್ತೇತ್ವಾ ಏತಮತ್ಥಂ ಆರೋಚೇಸಿ। ನಗರಗುತ್ತಿಕೋ - "ಕಿಂ, ದೇವ , ಕಾಲಪರಿಚ್ಛೇದೋ ಕತೋ"ತಿ ಆಹ? ನ ಕತೋ ಭಣೇತಿ। ದುಟ್ಠು ಕತಂ, ದೇವ, ಅಮನುಸ್ಸಾ ಹಿ ಪರಿಚ್ಛಿನ್ನಮತ್ತಮೇವ ಲಭನ್ತಿ, ಅಪರಿಚ್ಛಿನ್ನೇ ಪನ ಜನಪದಸ್ಸಾಬಾಧೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಹೋತು ದೇವ, ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ಏವಮಕಾಸಿ, ಅಪ್ಪೋಸ್ಸುಕ್ಕೋ ತ್ವಂ ರಜ್ಜಸುಖಮನುಭೋಹಿ, ಅಹಮೇತ್ಥ ಕಾತಬ್ಬಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮೀತಿ। ಸೋ ಕಾಲಸ್ಸೇವ ವುಟ್ಠಾಯ ಬನ್ಧನಾಗಾರದ್ವಾರೇ ಠತ್ವಾ ಯೇ ಯೇ ವಜ್ಝಾ ಹೋನ್ತಿ, ತೇ ತೇ ಸನ್ಧಾಯ "ಯೋ ಜೀವಿತತ್ಥಿಕೋ, ಸೋ ನಿಕ್ಖಮತೂ"ತಿ ಭಣತಿ। ಯೋ ಪಠಮಂ ನಿಕ್ಖಮತಿ, ತಂ ಗೇಹಂ ನೇತ್ವಾ ನ್ಹಾಪೇತ್ವಾ ಭೋಜೇತ್ವಾ ಚ "ಇಮಂ ಥಾಲಿಪಾಕಂ ಯಕ್ಖಸ್ಸ ದೇಹೀ"ತಿ ಪೇಸೇತಿ। ತಂ ರುಕ್ಖಮೂಲಂ ಪವಿಟ್ಠಮತ್ತಂಯೇವ ಯಕ್ಖೋ ಭೇರವಂ ಅತ್ತಭಾವಂ ನಿಮ್ಮಿನಿತ್ವಾ ಮೂಲಕನ್ದಂ ವಿಯ ಖಾದಿ। ಯಕ್ಖಾನುಭಾವೇನ ಕಿರ ಮನುಸ್ಸಾನಂ ಕೇಸಾದೀನಿ ಉಪಾದಾಯ ಸಕಲಸರೀರಂ ನವನೀತಪಿಣ್ಡಂ ವಿಯ ಹೋತಿ, ಯಕ್ಖಸ್ಸ ಭತ್ತಂ ಗಾಹಾಪೇತುಂ ಗತಪುರಿಸಾ ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಭೀತಾ ಯಥಾಮಿತ್ತಂ ಆರೋಚೇಸುಂ। ತತೋ ಪಭುತಿ "ರಾಜಾ ಚೋರೇ ಗಹೇತ್ವಾ ಯಕ್ಖಸ್ಸ ದೇತೀ"ತಿ ಮನುಸ್ಸಾ ಚೋರಕಮ್ಮತೋ ಪಟಿವಿರತಾ। ತತೋ ಅಪರೇನ ಸಮಯೇನ ನವಚೋರಾನಂ ಅಭಾವೇನ ಪುರಾಣಚೋರಾನಞ್ಚ ಪರಿಕ್ಖಯೇನ ಬನ್ಧನಾಗಾರಾನಿ ಸುಞ್ಞಾನಿ ಅಹೇಸುಂ।

ಅಥ ನಗರಗುತ್ತಿಕೋ ರಞ್ಞೋ ಆರೋಚೇಸಿ। ರಾಜಾ ಅತ್ತನೋ ಧನಂ ನಗರರಚ್ಛಾಸು ಛಡ್ಡಾಪೇಸಿ "ಅಪ್ಪೇವ ನಾಮ ಕೋಚಿ ಲೋಭೇನ ಗಣ್ಹೇಯ್ಯಾ"ತಿ। ತಂ ಪಾದೇನಪಿ ಕೋಚಿ ನಚ್ಛುಪಿ। ಸೋ ಚೋರೇ ಅಲಭನ್ತೋ ಅಮಚ್ಚಾನಂ ಆರೋಚೇಸಿ। ಅಮಚ್ಚಾ "ಕುಲಪಟಿಪಾಟಿಯಾ ಏಕಮೇಕಂ ಜಿಣ್ಣಕಂ ಪೇಸೇಮ, ಸೋ ಪಕತಿಯಾಪಿ ಮಚ್ಚುಪಥೇ ವತ್ತತೀ"ತಿ ಆಹಂಸು। ರಾಜಾ "ಅಮ್ಹಾಕಂ ಪಿತರಂ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಪಿತಾಮಹಂ ಪೇಸೇತೀತಿ ಮನುಸ್ಸಾ ಖೋಭಂ ಕರಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಮಾ ವೋ ಏತಂ ರುಚ್ಚೀ"ತಿ ವಾರೇಸಿ। "ತೇನ ಹಿ, ದೇವ, ದಾರಕಂ ಪೇಸೇಮ ಉತ್ತಾನಸೇಯ್ಯಕಂ, ತಥಾವಿಧಸ್ಸ ಹಿ 'ಮಾತಾ ಮೇ'ತಿ 'ಪಿತಾ ಮೇ'ತಿ ಸಿನೇಹೋ ನತ್ಥೀ"ತಿ ಆಹಂಸು। ರಾಜಾ ಅನುಜಾನಿ। ತೇ ತಥಾ ಅಕಂಸು। ನಗರೇ ದಾರಕಮಾತರೋ ಚ ದಾರಕೇ ಗಹೇತ್ವಾ ಗಬ್ಭಿನಿಯೋ ಚ ಪಲಾಯಿತ್ವಾ ಪರಜನಪದೇ ದಾರಕೇ ಸಂವಡ್ಢೇತ್ವಾ ಆನೇನ್ತಿ। ಏವಂ ದ್ವಾದಸ ವಸ್ಸಾನಿ ಗತಾನಿ।

ತತೋ ಏಕದಿವಸಂ ಸಕಲನಗರಂ ವಿಚಿನಿತ್ವಾ ಏಕಮ್ಪಿ ದಾರಕಂ ಅಲಭಿತ್ವಾ ಅಮಚ್ಚಾ ರಞ್ಞೋ ಆರೋಚೇಸುಂ - "ನತ್ಥಿ, ದೇವ, ನಗರೇ ದಾರಕೋ ಠಪೇತ್ವಾ ಅನ್ತೇಪುರೇ ತವ ಪುತ್ತಂ ಆಳವಕಕುಮಾರ"ನ್ತಿ। ರಾಜಾ "ಯಥಾ ಮಮ ಪುತ್ತೋ ಪಿಯೋ, ಏವಂ ಸಬ್ಬಲೋಕಸ್ಸ, ಅತ್ತನಾ ಪನ ಪಿಯತರಂ ನತ್ಥಿ, ಗಚ್ಛಥ ತಮ್ಪಿ ದತ್ವಾ ಮಮ ಜೀವಿತಂ ರಕ್ಖಥಾ"ತಿ। ತೇನ ಚ ಸಮಯೇನ ಆಳವಕಸ್ಸ ಮಾತಾ ಪುತ್ತಂ ನ್ಹಾಪೇತ್ವಾ ಮಣ್ಡೇತ್ವಾ ದುಕೂಲಚುಮ್ಬಟಕೇ ಕತ್ವಾ ಅಙ್ಕೇ ಸಯಾಪೇತ್ವಾ ನಿಸಿನ್ನಾ ಹೋತಿ। ರಾಜಪುರಿಸಾ ರಞ್ಞೋ ಆಣಾಯ ತತ್ಥ ಗನ್ತ್ವಾ ವಿಪ್ಪಲಪನ್ತಿಯಾ ತಸ್ಸಾ ಸೋಳಸನ್ನಞ್ಚ ದೇವಿಸಹಸ್ಸಾನಂ ಸದ್ಧಿಂ ಧಾತಿಯಾ ತಂ ಆದಾಯ ಪಕ್ಕಮಿಂಸು, "ಸ್ವೇ ಯಕ್ಖಭಕ್ಖೋ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ। ತಂದಿವಸಞ್ಚ ಭಗವಾ ಪಚ್ಚೂಸಸಮಯಂ ಪಚ್ಚುಟ್ಠಾಯ ಜೇತವನವಿಹಾರೇ ಗನ್ಧಕುಟಿಯಂ ಮಹಾಕರುಣಾಸಮಾಪತ್ತಿಂ ಸಮಾಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ಬುದ್ಧಚಕ್ಖುನಾ ಲೋಕಂ ಓಲೋಕೇನ್ತೋ ಅದ್ದಸ ಆಳವಕಸ್ಸ ಕುಮಾರಸ್ಸ ಅನಾಗಾಮಿಫಲುಪ್ಪತ್ತಿಯಾ ಉಪನಿಸ್ಸಯಂ ಯಕ್ಖಸ್ಸ ಚ ಸೋತಾಪತ್ತಿಫಲುಪ್ಪತ್ತಿಯಾ, ದೇಸನಾಪರಿಯೋಸಾನೇ ಚ ಚತುರಾಸೀತಿಪಾಣಸಹಸ್ಸಾನಂ ಧಮ್ಮಚಕ್ಖುಪಟಿಲಾಭಸ್ಸಾತಿ। ಸೋ ವಿಭಾತಾಯ ರತ್ತಿಯಾ ಪುರಿಮಭತ್ತಕಿಚ್ಚಂ ಕತ್ವಾ ಸುನಿಟ್ಠಿತಪಚ್ಛಾಭತ್ತಕಿಚ್ಚೋ ಕಾಳಪಕ್ಖುಪೋಸಥದಿವಸೇ ವತ್ತಮಾನೇ ಓಗ್ಗತೇ ಸೂರಿಯೇ ಏಕೋ ಅದುತಿಯೋ

ಪತ್ತಚೀವರಮಾದಾಯ ಪಾದಮಗ್ಗೇನೇವ ಸಾವತ್ಥಿತೋ ತಿಂಸ ಯೋಜನಾನಿ ಗನ್ತ್ವಾ ತಸ್ಸ ಯಕ್ಖಸ್ಸ ಭವನಂ ಪಾವಿಸಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ "ಆಳವಕಸ್ಸ ಯಕ್ಖಸ್ಸ ಭವನೇ"ತಿ।

ಕಿಂ ಪನ ಭಗವಾ ಯಸ್ಮಿಂ ನಿಗ್ರೋಧೇ ಆಳವಕಸ್ಸ ಭವನಂ, ತಸ್ಸ ಮೂಲೇ ವಿಹಾಸಿ, ಉದಾಹು ಭವನೇಯೇವಾತಿ? ಭವನೇಯೇವ। ಯಥೇವ ಹಿ ಯಕ್ಖಾ ಅತ್ತನೋ ಭವನಂ ಪಸ್ಸನ್ತಿ, ತಥಾ ಭಗವಾಪಿ। ಸೋ ತತ್ಥ ಗನ್ತ್ವಾ ಭವನದ್ವಾರೇ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ತದಾ ಆಳವಕೋ ಹಿಮವನ್ತೇ ಯಕ್ಖಸಮಾಗಮಂ ಗತೋ ಹೋತಿ। ತತೋ ಆಳವಕಸ್ಸ ದ್ವಾರಪಾಲೋ ಗದ್ರಭೋ ನಾಮ ಯಕ್ಖೋ ಭಗವನ್ತಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ವನ್ದಿತ್ವಾ, "ಕಿಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ವಿಕಾಲೇ ಆಗತೋ"ತಿ ಆಹ। ಆಮ, ಗದ್ರಭ, ಆಗತೋಮ್ಹಿ, ಸಚೇ ತೇ ಅಗರು, ವಿಹರೇಯ್ಯಾಮೇಕರತ್ತಂ ಆಳವಕಸ್ಸ ಭವನೇತಿ । ನ ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಗರು, ಅಪಿಚ ಖೋ ಸೋ ಯಕ್ಖೋ ಕಕ್ಖಳೋ ಫರುಸೋ, ಮಾತಾಪಿತೂನಮ್ಪಿ ಅಭಿವಾದನಾದೀನಿ ನ ಕರೋತಿ, ಮಾ ರುಚ್ಚಿ ಭಗವತೋ ಇಧ ವಾಸೋತಿ। ಜಾನಾಮಿ, ಗದ್ರಭ, ತಸ್ಸ ಸಭಾವಂ, ನ ಕೋಚಿ ಮಮನ್ತರಾಯೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ। ಸಚೇ ತೇ ಅಗರು, ವಿಹರೇಯ್ಯಾಮೇಕರತ್ತನ್ತಿ।

ದುತಿಯಮ್ಪಿ ಗದ್ರಭೋ ಯಕ್ಖೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - "ಅಗ್ಗಿತತ್ತಕಪಾಲಸದಿಸೋ, ಭನ್ತೇ, ಆಳವಕೋ, ಮಾತಾಪಿತರೋತಿ ವಾ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾತಿ ವಾ ಧಮ್ಮೋತಿ ವಾ ನ ಜಾನಾತಿ, ಇಧಾಗತಾನಂ ಪನ ಚಿತ್ತಕ್ಖೇಪಮ್ಪಿ ಕರೋತಿ, ಹದಯಮ್ಪಿ ಫಾಲೇತಿ, ಪಾದೇಪಿ ಗಹೇತ್ವಾ ಪರಸಮುದ್ದಂ ವಾ ಪರಚಕ್ಕವಾಳಂ ವಾ ಖಿಪತೀ"ತಿ। ದುತಿಯಮ್ಪಿ ಭಗವಾ ಆಹ - "ಜಾನಾಮಿ, ಗದ್ರಭ, ಸಚೇಪಿ ತೇ ಅಗರು, ವಿಹರೇಯ್ಯಾಮೇಕರತ್ತ"ನ್ತಿ। ನ ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಗರು, ಅಪಿಚ ಖೋ ಸೋ ಯಕ್ಖೋ ಅತ್ತನೋ ಅನಾರೋಚೇತ್ವಾ ಅನುಜಾನನ್ತಂ ಮಂ ಜೀವಿತಾಪಿ ವೋರೋಪೇಯ್ಯ, ಆರೋಚೇಮಿ, ಭನ್ತೇ, ತಸ್ಸಾತಿ। ಯಥಾಸುಖಂ , ಗದ್ರಭ, ಆರೋಚೇಹೀತಿ। "ತೇನ ಹಿ, ಭನ್ತೇ, ತ್ವಮೇವ ಜಾನಾಹೀ"ತಿ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಹಿಮವನ್ತಾಭಿಮುಖೋ ಪಕ್ಕಾಮಿ। ಭವನದ್ವಾರಮ್ಪಿ ಸಯಮೇವ ಭಗವತೋ ವಿವರಮದಾಸಿ। ಭಗವಾ ಅನ್ತೋಭವನಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಯತ್ಥ ಅಭಿಲಕ್ಖಿತೇಸು ಮಙ್ಗಲದಿವಸಾದೀಸು ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ಆಳವಕೋ ಸಿರಿಂ ಅನುಭೋತಿ, ತಸ್ಮಿಂಯೇವ ದಿಬ್ಬರತನಮಯೇ ಪಲ್ಲಙ್ಕೇ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ಸುವಣ್ಣಾಭಂ ಮುಞ್ಚಿ। ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಯಕ್ಖಸ್ಸ ಇತ್ಥಿಯೋ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಸಮ್ಪರಿವಾರೇತ್ವಾ ನಿಸೀದಿಂಸು। ಭಗವಾ "ಪುಬ್ಬೇ ತುಮ್ಹೇ ದಾನಂ ದತ್ವಾ ಸೀಲಂ ಸಮಾದಿಯಿತ್ವಾ ಪೂಜನೇಯ್ಯಂ ಪೂಜೇತ್ವಾ ಇಮಂ ಸಮ್ಪತ್ತಿಂ ಪತ್ತಾ, ಇದಾನಿಪಿ ತಥೇವ ಕರೋಥ, ಮಾ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಇಸ್ಸಾಮಚ್ಛರಿಯಾಭಿಭೂತಾ ವಿಹರಥಾ"ತಿಆದಿನಾ ನಯೇನ ತಾಸಂ ಪಕಿಣ್ಣಕಧಮ್ಮಕಥಂ ಕಥೇಸಿ। ತಾ ಭಗವತೋ ಮಧುರನಿಗ್ಘೋಸಂ ಸುತ್ವಾ ಸಾಧುಕಾರಸಹಸ್ಸಾನಿ ದತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಸಮ್ಪರಿವಾರೇತ್ವಾ ನಿಸೀದಿಂಸುಯೇವ। ಗದ್ರಭೋಪಿ ಹಿಮವನ್ತಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಆಳವಕಸ್ಸಾರೋಚೇಸಿ - "ಯಗ್ಘೇ , ಮಾರಿಸ, ಜಾನೇಯ್ಯಾಸಿ ವಿಮಾನೇ ತೇ ಭಗವಾ ನಿಸಿನ್ನೋ"ತಿ। ಸೋ ಗದ್ರಭಸ್ಸ ಸಞ್ಞಂ ಅಕಾಸಿ "ತುಣ್ಹೀ ಹೋಹಿ, ಗನ್ತ್ವಾ ಕತ್ತಬ್ಬಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। ಪುರಿಸಮಾನೇನ ಕಿರ ಲಜ್ಜಿತೋ ಅಹೋಸಿ, ತಸ್ಮಾ "ಮಾ ಕೋಚಿ ಪರಿಸಮಜ್ಝೇ ಸುಣೇಯ್ಯಾ"ತಿ ಏವಮಕಾಸಿ।

ತದಾ ಸಾತಾಗಿರಹೇಮವತಾ ಭಗವನ್ತಂ ಜೇತವನೇಯೇವ ವನ್ದಿತ್ವಾ "ಯಕ್ಖಸಮಾಗಮಂ ಗಮಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ಸಪರಿವಾರಾ ನಾನಾಯಾನೇಹಿ ಆಕಾಸೇನ ಗಚ್ಛನ್ತಿ। ಆಕಾಸೇ ಚ ಯಕ್ಖಾನಂ ಸಬ್ಬತ್ಥ ಮಗ್ಗೋ ನತ್ಥಿ, ಆಕಾಸಟ್ಠಾನಿ ವಿಮಾನಾನಿ ಪರಿಹರಿತ್ವಾ ಮಗ್ಗಟ್ಠಾನೇನೇವ ಮಗ್ಗೋ ಹೋತಿ। ಆಳವಕಸ್ಸ ಪನ ವಿಮಾನಂ ಭೂಮಟ್ಠಂ ಸುಗುತ್ತಂ ಪಾಕಾರಪರಿಕ್ಖಿತ್ತಂ ಸುಸಂವಿಹಿತದ್ವಾರಅಟ್ಟಾಲಕಗೋಪುರಂ ಉಪರಿ ಕಂಸಜಾಲಸಞ್ಛನ್ನಂ ಮಞ್ಜೂಸಸದಿಸಂ ತಿಯೋಜನಂ ಉಬ್ಬೇಧೇನ, ತಸ್ಸ ಉಪರಿ ಮಗ್ಗೋ ಹೋತಿ। ತೇ ತಂ ಪದೇಸಮಾಗಮ್ಮ ಗನ್ತುಂ ನಾಸಕ್ಖಿಂಸು। ಬುದ್ಧಾನಂ ಹಿ ನಿಸಿನ್ನೋಕಾಸಸ್ಸ ಉಪರಿಭಾಗೇನ ಯಾವ ಭವಗ್ಗಾ ಕೋಚಿ ಗನ್ತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋತಿ। ತೇ "ಕಿಮಿದ"ನ್ತಿ? ಆವಜ್ಜೇತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಆಕಾಸೇ ಖಿತ್ತಲೇಡ್ಡು ವಿಯ ಓರುಯ್ಹ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಧಮ್ಮಂ ಸುತ್ವಾ ಪದಕ್ಖಿಣಂ ಕತ್ವಾ, "ಯಕ್ಖಸಮಾಗಮಂ ಗಚ್ಛಾಮ ಭಗವಾ"ತಿ ತೀಣಿ ವತ್ಥೂನಿ ಪಸಂಸನ್ತಾ ಯಕ್ಖಸಮಾಗಮಂ ಅಗಮಂಸು। ಆಳವಕೋ ತೇ ದಿಸ್ವಾ, "ಇಧ ನಿಸೀದಥಾ"ತಿ ಪಟಿಕ್ಕಮ್ಮ ಓಕಾಸಮದಾಸಿ। ತೇ ಆಳವಕಸ್ಸ ನಿವೇದೇಸುಂ - "ಲಾಭಾ ತೇ, ಆಳವಕ, ಯಸ್ಸ ತೇ ಭವನೇ ಭಗವಾ ವಿಹರತಿ, ಗಚ್ಛಾವುಸೋ, ಭಗವನ್ತಂ ಪಯಿರುಪಾಸಸ್ಸೂ"ತಿ। ಏವಂ ಭಗವಾ ಭವನೇಯೇವ

ವಿಹಾಸಿ, ನ ಯಸ್ಮಿಂ ನಿಗ್ರೋಧೇ ಆಳವಕಸ್ಸ ಭವನಂ, ತಸ್ಸ ಮೂಲೇತಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ - "ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಆಳವಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಆಳವಕಸ್ಸ ಯಕ್ಖಸ್ಸ ಭವನೇ"ತಿ।

ಅಥ ಖೋ ಆಳವಕೋ...ಪೇ॰... ಏತದವೋಚ – "ನಿಕ್ಖಮ, ಸಮಣಾ"ತಿ ಕಸ್ಮಾ ಪನಾಯಂ ಏತದವೋಚ? ರೋಸೇತುಕಾಮತಾಯ। ತತ್ರೇವಂ ಆದಿತೋ ಪಭುತಿ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ - ಅಯಂ ಹಿ ಯಸ್ಮಾ ಅಸ್ಸದ್ಧಸ್ಸ ಸದ್ಧಾಕಥಾ ದುಕ್ಕಥಾ ಹೋತಿ ದುಸ್ಸೀಲಾದೀನಂ ಸೀಲಾದಿಕಥಾ ವಿಯ, ತಸ್ಮಾ ತೇಸಂ ಯಕ್ಖಾನಂ ಸನ್ತಿಕಾ ಭಗವತೋ ಪಸಂಸಂ ಸುತ್ವಾಯೇವ ಅಗ್ಗಿಮ್ಹಿ ಪಕ್ಖಿತ್ತಲೋಣಸಕ್ಖರಾ ವಿಯ ಅಬ್ಭನ್ತರೇ ಕೋಪೇನ ತಟತಟಾಯಮಾನಹದಯೋ ಹುತ್ವಾ "ಕೋ ಸೋ ಭಗವಾ ನಾಮ, ಯೋ ಮಮ ಭವನಂ ಪವಿಟ್ಠೋ"ತಿ ಆಹ। ತೇ ಅಹಂಸು - "ನ ತ್ವಂ, ಆವುಸೋ, ಜಾನಾಸಿ ಭಗವನ್ತಂ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಸತ್ಥಾರಂ, ಯೋ ತುಸಿತಭವನೇ ಠಿತೋ ಪಞ್ಚಮಹಾವಿಲೋಕಿತಂ ವಿಲೋಕೇತ್ವಾ"ತಿಆದಿನಾ ನಯೇನ ಯಾವ ಧಮ್ಮಚಕ್ಕಪವತ್ತನಾ ಕಥೇನ್ತಾ ಪಟಿಸನ್ಧಿಆದೀಸು ದ್ವತ್ತಿಂಸ ಪುಬ್ಬನಿಮಿತ್ತಾನಿ ವತ್ವಾ, "ಇಮಾನಿಪಿ ತ್ವಂ, ಆವುಸೋ, ಅಚ್ಛರಿಯಾನಿ ನಾದ್ದಸಾ"ತಿ? ಚೋದೇಸುಂ। ಸೋ ದಿಸ್ವಾಪಿ ಕೋಧವಸೇನ "ನಾದ್ದಸ"ನ್ತಿ ಆಹ। ಆವುಸೋ ಆಳವಕ, ಪಸ್ಸೇಯ್ಯಾಸಿ ವಾ ತ್ವಂ, ನ ವಾ, ಕೋ ತಯಾ ಅತ್ಥೋ ಪಸ್ಸತಾ ವಾ ಅಪಸ್ಸತಾ ವಾ? ಕಿಂ ತ್ವಂ ಕರಿಸ್ಸಸಿ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಸತ್ಥುನೋ, ಯೋ ತ್ವಂ ತಂ ಉಪನಿಧಾಯ ಚಲಕ್ಕಕುಧ-ಮಹಾಉಸಭಸಮೀಪೇ ತದಹುಜಾತವಚ್ಛಕೋ ವಿಯ, ತಿಧಾ ಪಭಿನ್ನಮತ್ತವಾರಣಸಮೀಪೇ ಭಿಙ್ಕಪೋತಕೋ ವಿಯ, ಭಾಸುರವಿಲಮ್ಬಿತಕೇಸರಸೋಭಿತಕ್ಖನ್ಧಸ್ಸ ಮಿಗರಞ್ಞೋ ಸಮೀಪೇ ಜರಸಿಙ್ಗಾಲೋ ವಿಯ, ದಿಯಡ್ಢಯೋಜನಸತಪವಡ್ಢಕಾಯಸುಪಣ್ಣರಾಜಸಮೀಪೇ ಛಿನ್ನಪಕ್ಖಕಾಕಪೋತಕೋ ವಿಯ ಖಾಯಸಿ, ಗಚ್ಛ ಯಂ ತೇ ಕರಣೀಯಂ, ತಂ ಕರೋಹೀತಿ। ಏವಂ ವುತ್ತೇ ದುಟ್ಠೋ ಆಳವಕೋ ಉಟ್ಠಹಿತ್ವಾ ಮನೋಸಿಲಾತಲೇ ವಾಮಪಾದೇನ ಠತ್ವಾ - "ಪಸ್ಸಥ ದಾನಿ ತುಮ್ಹಾಕಂ ವಾ ಸತ್ಥಾ ಮಹಾನುಭಾವೋ, ಅಹಂ ವಾ"ತಿ ದಕ್ಖಿಣಪಾದೇನ ಸಟ್ಠಿಯೋಜನಮತ್ತಂ ಕೇಲಾಸಪಬ್ಬತಕೂಟಂ ಅಕ್ಕಮಿ। ತಂ ಅಯೋಕೂಟಪಹಟೋ ವಿಯ ನಿದ್ಧನ್ತಅಯೋಪಿಣ್ಡೋ ಪಪಟಿಕಾಯೋ ಮುಞ್ಚಿ, ಸೋ ತತ್ರ ಠತ್ವಾ, "ಅಹಂ ಆಳವಕೋ"ತಿ ಉಗ್ಘೋಸೇಸಿ। ಸಕಲಜಮ್ಬುದೀಪಂ ಸದ್ದೋ ಫರಿ।

ಚತ್ತಾರೋ ಕಿರ ಸದ್ದಾ ಸಕಲಜಮ್ಬುದೀಪೇ ಸೂಯಿಂಸು - ಯಞ್ಚ ಪುಣ್ಣಕೋ ಯಕ್ಖಸೇನಾಪತಿ ಧನಞ್ಜಯಕೋರಬ್ಯರಾಜಾನಂ ಜೂತಂ ಜಿನಿತ್ವಾ ಅಪ್ಫೋಟೇತ್ವಾ "ಅಹಂ ಜಿನಿ"ನ್ತಿ ಉಗ್ಘೋಸೇಸಿ; ಯಞ್ಚ ಸಕ್ಕೋ ದೇವಾನಮಿನ್ದೋ ಕಸ್ಸಪಭಗವತೋ ಸಾಸನೇ ಓಸಕ್ಕನ್ತೇ ವಿಸ್ಸಕಮ್ಮದೇವಪುತ್ತಂ ಸುನಖಂ ಕರಿತ್ವಾ - "ಅಹಂ ಪಾಪಭಿಕ್ಖೂ ಚ ಪಾಪಭಿಕ್ಖುನಿಯೋ ಚ ಉಪಾಸಕೇ ಚ ಉಪಾಸಿಕಾಯೋ ಚ ಸಬ್ಬೇವ ಚ ಅಧಮ್ಮವಾದಿನೋ ಖಾದಾಮೀ"ತಿ ಉಗ್ಘೋಸಾಪೇಸಿ; ಯಞ್ಚ ಕುಸಜಾತಕೇ ಪಭಾವತಿಹೇತು ಸತ್ತಹಿ ರಾಜೂಹಿ ನಗರೇ ಉಪರುದ್ಧೇ ಪಭಾವತಿಂ ಅತ್ತನಾ ಸಹ ಹತ್ಥಿಕ್ಖನ್ಧೇ ಆರೋಪೇತ್ವಾ ನಗರಾ ನಿಕ್ಖಮ್ಮ - "ಅಹಂ ಸೀಹಸ್ಸರಮಹಾಕುಸರಾಜಾ"ತಿ ಮಹಾಪುರಿಸೋ ಉಗ್ಘೋಸೇಸಿ; ಯಞ್ಚ ಕೇಲಾಸಮುದ್ಧನಿ ಠತ್ವಾ ಆಳವಕೋತಿ। ತದಾ ಹಿ ಸಕಲಜಮ್ಬುದೀಪೇ ದ್ವಾರೇ ಠತ್ವಾ ಉಗ್ಘೋಸಿತಸದಿಸಂ ಅಹೋಸಿ। ತಿಯೋಜನಸಹಸ್ಸವಿತ್ಥತೋ ಚ ಹಿಮವಾಪಿ ಸಙ್ಕಮ್ಪಿ ಯಕ್ಖಸ್ಸಾನುಭಾವೇನ।

ಸೋ **ವಾತಮಣ್ಡಲಂ** ಸಮುಟ್ಠಾಪೇಸಿ - "ಏತೇನೇವ ಸಮಣಂ ಪಲಾಪೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ । ತೇ ಪುರತ್ಥಿಮಾದಿಭೇದಾ ವಾತಾ ಸಮುಟ್ಠಹಿತ್ವಾ ಅಡ್ಢಯೋಜನಯೋಜನದ್ವಿಯೋಜನತಿಯೋಜನಪ್ಪಮಾಣಾನಿ ಪಬ್ಬತಕೂಟಾನಿ ಪದಾಲೇತ್ವಾ ವನಗಚ್ಛರುಕ್ಖಾದೀನಿ ಉಮ್ಮೂಲಂ ಕತ್ವಾ, ಆಳವಿನಗರಂ ಪಕ್ಖನ್ತಾ ಜಿಣ್ಣಹತ್ಥಿಸಾಲಾದೀನಿ ಚುಣ್ಣೇನ್ತಾ ಛದನಿಟ್ಠಕಾ ಆಕಾಸೇ ವಿಧಮೇನ್ತಾ। ಭಗವಾ "ಮಾ ಕಸ್ಸಚಿ ಉಪರೋಧೋ ಹೋತೂ"ತಿ ಅಧಿಟ್ಠಾಸಿ। ತೇ ವಾತಾ ದಸಬಲಂ ಪತ್ವಾ ಚೀವರಕಣ್ಣಮತ್ತಮ್ಪಿ ಚಾಲೇತುಂ ನಾಸಕ್ಖಿಂಸು। ತತೋ **ಮಹಾವಸ್ಸಂ** ಸಮುಟ್ಠಾಪೇಸಿ। "ಉದಕೇನ ಅಜ್ಝೋತ್ಥರಿತ್ವಾ ಸಮಣಂ ಮಾರೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। ತಸ್ಸಾನುಭಾವೇನ ಉಪರೂಪರಿ ಸತಪಟಲಸಹಸ್ಸಪಟಲಾದಿಭೇದಾ ವಲಾಹಕಾ ಉಟ್ಠಹಿತ್ವಾ ಪವಸ್ಸಿಂಸು। ವುಟ್ಠಿಧಾರಾವೇಗೇನ ಪಥವೀ ಛಿದ್ದಾ ಅಹೋಸಿ। ವನರುಕ್ಖಾದೀನಂ ಉಪರಿ ಮಹೋಘೋ ಆಗನ್ತ್ವಾ ದಸಬಲಸ್ಸ ಚೀವರೇ ಉಸ್ಸಾವಬಿನ್ದುಮತ್ತಮ್ಪಿ ತೇಮೇತುಂ ನಾಸಕ್ಖಿ। ತತೋ **ಪಾಸಾಣವಸ್ಸಂ** ಸಮುಟ್ಠಾಪೇಸಿ। ಮಹನ್ತಾನಿ ಮಹನ್ತಾನಿ ಪಬ್ಬತಕೂಟಾನಿ ಧೂಮಾಯನ್ತಾನಿ ಪಜ್ಜಲನ್ತಾನಿ ಆಕಾಸೇನಾಗನ್ತ್ವಾ

ದಸಬಲಂ ಪತ್ವಾ ದಿಬ್ಬಮಾಲಾಗುಳಾನಿ ಸಮ್ಪಜ್ಜಿಂಸು। ತತೋ **ಪಹರಣವಸ್ಸಂ** ಸಮುಟ್ಠಾಪೇಸಿ। ಏಕತೋಧಾರಾಉಭತೋಧಾರಾಅಸಿಸತ್ತಿಖುರಪ್ಪಾದಯೋ ಧೂಮಾಯನ್ತಾ ಪಜ್ಜಲನ್ತಾ ಆಕಾಸೇನಾಗನ್ತ್ವಾ ದಸಬಲಂ ಪತ್ವಾ ದಿಬ್ಬಪುಪ್ಫಾನಿ ಅಹೇಸುಂ। ತತೋ **ಅಙ್ಗಾರವಸ್ಸಂ** ಸಮುಟ್ಠಾಪೇಸಿ। ಕಿಂಸುಕ ವಣ್ಣಾ ಅಙ್ಗಾರಾ ಆಕಾಸೇನಾಗನ್ತ್ವಾ ದಸಬಲಸ್ಸ ಪಾದಮೂಲೇ ದಿಬ್ಬಪುಪ್ಫಾನಿ ಹುತ್ವಾ ವಿಕೀರಯಿಂಸು। ತತೋ **ಕುಕ್ಕುಲವಸ್ಸಂ** ಸಮುಟ್ಠಾಪೇಸಿ। ಅಚ್ಚುಣ್ಹಾ ಕುಕ್ಕುಲಾ ಆಕಾಸೇನಾಗನ್ತ್ವಾ ದಸಬಲಸ್ಸ ಪಾದಮೂಲೇ ಚನ್ದನಚುಣ್ಣಂ ಹುತ್ವಾ ನಿಪತಿಂಸು। ತತೋ **ವಾಲಿಕವಸ್ಸಂ** ಸಮುಟ್ಠಾಪೇಸಿ। ಅತಿಸುಖುಮವಾಲಿಕಾ ಧೂಮಾಯನ್ತಾ ಪಜ್ಜಲನ್ತಾ ಆಕಾಸೇನಾಗನ್ತ್ವಾ ದಸಬಲಸ್ಸ ಪಾದಮೂಲೇ ದಿಬ್ಬಪುಪ್ಫಾನಿ ಹುತ್ವಾ ನಿಪತಿಂಸು। ತತೋ **ಕಲಲವಸ್ಸಂ** ಸಮುಟ್ಠಾಪೇಸಿ। ತಂ ಕಲಲವಸ್ಸಂ ಧೂಮಾಯನ್ತಂ ಪಜ್ಜಲನ್ತಂ ಆಕಾಸೇನಾಗನ್ತ್ವಾ ದಸಬಲಸ್ಸ ಪಾದಮೂಲೇ ದಿಬ್ಬಗನ್ಧಂ ಹುತ್ವಾ ನಿಪತಿ। ತತೋ **ಅನ್ಧಕಾರಂ** ಸಮುಟ್ಠಾಪೇಸಿ "ಭಿಂಸೇತ್ವಾ ಸಮಣಂ ಪಲಾಪೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। ತಂ ಚತುರಙ್ಗಸಮನ್ನಾಗತಂ ಅನ್ಧಕಾರಸದಿಸಂ ಹುತ್ವಾ ದಸಬಲಂ ಪತ್ವಾ ಸೂರಿಯಪ್ಪಭಾವಿಹತಮಿವ ಅನ್ಧಕಾರಂ ಅನ್ತರಧಾಯಿ।

ಏವಂ ಯಕ್ಖೋ ಇಮಾಹಿ ನವಹಿ ವಾತವಸ್ಸಪಾಸಾಣಪಹರಣಙ್ಗಾರಕುಕ್ಕುಲವಾಲಿಕಕಲಲನ್ಧಕಾರವುಟ್ಠೀಹಿ ಭಗವನ್ತಂ ಪಲಾಪೇತುಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತೋ ನಾನಾವಿಧಪಹರಣಹತ್ಥಾಯ ಅನೇಕಪ್ಪಕಾರರೂಪಭೂತಗಣಸಮಾಕುಲಾಯ ಚತುರಙ್ಗಿನಿಯಾ ಸೇನಾಯ ಸಯಮೇವ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿಗತೋ। ತೇ ಭೂತಗಣಾ ಅನೇಕಪ್ಪಕಾರೇ ವಿಕಾರೇ ಕತ್ವಾ "ಗಣ್ಹಥ ಹನಥಾ"ತಿ ಭಗವತೋ ಉಪರಿ ಆಗಚ್ಛನ್ತಾ ವಿಯ ಹೋನ್ತಿ। ಅಪಿಚ ಖೋ ನಿದ್ಧನ್ತಲೋಹಪಿಣ್ಡಂ ವಿಯ ಮಕ್ಖಿಕಾ, ಭಗವನ್ತಂ ಅಲ್ಲೀಯಿತುಂ ಅಸಮತ್ಥಾವ ಅಹೇಸುಂ। ಏವಂ ಸನ್ತೇಪಿ ಯಥಾ ಬೋಧಿಮಣ್ಡೇ ಮಾರೋ ಆಗತವೇಲಾಯಮೇವ ನಿವತ್ತೋ, ತಥಾ ಅನಿವತ್ತೇತ್ವಾ ಉಪಡ್ಢರತ್ತಿಮತ್ತಂ ಬ್ಯಾಕುಲಮಕಂಸು। ಏವಂ ಉಪಡ್ಢರತ್ತಿಮತ್ತಂ ಅನೇಕಪ್ಪಕಾರವಿಭಿಂಸನಕದಸ್ಸನೇನಪಿ ಭಗವನ್ತಂ ಚಾಲೇತುಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತೋ ಆಳವಕೋ ಚಿನ್ತೇಸಿ - "ಯಂನೂನಾಹಂ ಕೇನಚಿ ಅಜೇಯ್ಯಂ ದುಸ್ಸಾವುಧಂ ಮುಞ್ಚೇಯ್ಯ"ನ್ತಿ।

ಚತ್ತಾರಿ ಕಿರ ಆವುಧಾನಿ ಲೋಕೇ ಸೇಟ್ಠಾನಿ - ಸಕ್ಕಸ್ಸ ವಜಿರಾವುಧಂ, ವೇಸ್ಸವಣಸ್ಸ ಗದಾವುಧಂ, ಯಮಸ್ಸ ನಯನಾವುಧಂ, ಆಳವಕಸ್ಸ ದುಸ್ಸಾವುಧನ್ತಿ। ಯದಿ ಹಿ ಸಕ್ಕೋ ದುಟ್ಠೋ ವಜಿರಾವುಧಂ ಸಿನೇರುಮತ್ಥಕೇ ಪಹರೇಯ್ಯ, ಅಟ್ಠಸಟ್ಠಿಸಹಸ್ಸಾಧಿಕಯೋಜನಸತಸಹಸ್ಸಂ ವಿನಿವಿಜ್ಝಿತ್ವಾ ಹೇಟ್ಠತೋ ಗಚ್ಛೇಯ್ಯ। ವೇಸ್ಸವಣೇನ ಕುಜ್ಝನಕಾಲೇ ವಿಸ್ಸಜ್ಜಿತಂ ಗದಾವುಧಂ ಬಹೂನಂ ಯಕ್ಖಸಹಸ್ಸಾನಂ ಸೀಸಂ ಪಾತೇತ್ವಾ ಪುನ ಹತ್ಥಪಾಸಂ ಆಗನ್ತ್ವಾ ತಿಟ್ಠತಿ। ಯಮೇನ ದುಟ್ಠೇನ ನಯನಾವುಧೇನ ಓಲೋಕಿತಮತ್ತೇ ಅನೇಕಾನಿ ಕುಮ್ಭಣ್ಡಸಹಸ್ಸಾನಿ ತತ್ತಕಪಾಲೇ ತಿಲಾ ವಿಯ ಫರನ್ತಾನಿ ವಿನಸ್ಸನ್ತಿ। ಆಳವಕೋ ದುಟ್ಠೋ ಸಚೇ ಆಕಾಸೇ ದುಸ್ಸಾವುಧಂ ಮುಞ್ಚೇಯ್ಯ, ದ್ವಾದಸ ವಸ್ಸಾನಿ ದೇವೋ ನ ವಸ್ಸೇಯ್ಯ। ಸಚೇ ಪಥವಿಯಂ ಮುಞ್ಚೇಯ್ಯ। ಸಬ್ಬರುಕ್ಖತಿಣಾದೀನಿ ಸುಸ್ಸಿತ್ವಾ ದ್ವಾದಸವಸ್ಸನ್ತರೇ ನ ಪುನ ವಿರುಹೇಯ್ಯುಂ। ಸಚೇ ಸಮುದ್ದೇ ಮುಞ್ಚೇಯ್ಯ, ತತ್ತಕಪಾಲೇ ಉದಕಬಿನ್ದು ವಿಯ ಸಬ್ಬಮುದಕಂ ಸುಸ್ಸೇಯ್ಯ। ಸಚೇ ಸಿನೇರುಸದಿಸೇಪಿ ಪಬ್ಬತೇ ಮುಞ್ಚೇಯ್ಯ, ಖಣ್ಡಾಖಣ್ಡಂ ಹುತ್ವಾ ವಿಕಿರೇಯ್ಯ। ಸೋ ಏವಂ ಮಹಾನುಭಾವಂ ದುಸ್ಸಾವುಧಂ ಉತ್ತರಿಸಾಟಕಂ ಮುಞ್ಚಿತ್ವಾ ಅಗ್ಗಹೇಸಿ। ಯೇಭುಯ್ಯೇನ ದಸಸಹಸ್ಸಿಲೋಕಧಾತುದೇವತಾ ವೇಗೇನ ಸನ್ನಿಪತಿಂಸು "ಅಜ್ಜ ಭಗವಾ ಆಳವಕಂ ದಮೇಸ್ಸತಿ, ತತ್ಥ ಧಮ್ಮಂ ಸೋಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ಯುದ್ಧದಸ್ಸನಕಾಮಾಪಿ ದೇವತಾ ಸನ್ನಿಪತಿಂಸು। ಏವಂ ಸಕಲಮ್ಪಿ ಆಕಾಸಂ ದೇವತಾಹಿ ಪರಿಪುಣ್ಣಮಹೋಸಿ।

ಅಥ ಆಳವಕೋ ಭಗವತೋ ಸಮೀಪೇ ಉಪರೂಪರಿ ವಿಚರಿತ್ವಾ ವತ್ಥಾವುಧಂ ಮುಞ್ಚಿ। ತಂ ಅಸನಿವಿಚಕ್ಕಂ ವಿಯ ಆಕಾಸೇ ಭೇರವಸದ್ದಂ ಕರೋನ್ತಂ ಧೂಮಾಯನ್ತಂ ಪಜ್ಜಲನ್ತಂ ಭಗವನ್ತಂ ಪತ್ವಾ ಯಕ್ಖಮಾನಮದ್ದನತ್ಥಂ ಪಾದಪುಞ್ಛನಚೋಳಂ ಹುತ್ವಾ ಪಾದಮೂಲೇ ನಿಪತಿ। ಆಳವಕೋ ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಛಿನ್ನವಿಸಾಣೋ ವಿಯ ಉಸಭೋ ಉದ್ಧತದಾಠೋ ವಿಯ ಸಪ್ಪೋ ನಿತ್ತೇಜೋ ನಿಮ್ಮದೋ ನಿಪತಿತಮಾನದ್ಧಜೋ ಹುತ್ವಾ ಚಿನ್ತೇಸಿ - "ದುಸ್ಸಾವುಧಮ್ಪಿ ಮೇ ಸಮಣಂ ನಾಭಿಭೋಸಿ। ಕಿಂ ನು ಖೋ ಕಾರಣ"ನ್ತಿ? "ಇದಂ ಕಾರಣಂ, ಮೇತ್ತಾವಿಹಾರಯುತ್ತೋ ಸಮಣೋ, ಹನ್ದ ನಂ ರೋಸೇತ್ವಾ ಮೇತ್ತಾಯ ವಿಯೋಜೇಮೀ"ತಿ ಇಮಿನಾ ಸಮ್ಬನ್ಧೇನೇತಂ ವುತ್ತಂ - ಅಥ ಖೋ ಆಳವಕೋ ಯಕ್ಖೋ ಯೇನ ಭಗವಾ...ಪೇ॰... ನಿಕ್ಖಮ ಸಮಣಾತಿ। ತತ್ಥಾಯಮಧಿಪ್ಪಾಯೋ - ಕಸ್ಮಾ ಮಯಾ ಅನನುಞ್ಞಾತೋ ಮಮ ಭವನಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಘರಸಾಮಿಕೋ ವಿಯ ಇತ್ಥಾಗಾರಸ್ಸ ಮಜ್ಝೇ ನಿಸಿನ್ನೋಸಿ?

ಅನನುಯುತ್ತಮೇತಂ ಸಮಣಸ್ಸ ಯದಿದಂ ಅದಿನ್ನಪರಿಭೋಗೋ ಇತ್ಥಿಸಂಸಗ್ಗೋ ಚ? ತಸ್ಮಾ ಯದಿ ತ್ವಂ ಸಮಣಧಮ್ಮೇ ಠಿತೋ, ನಿಕ್ಖಮ ಸಮಣಾತಿ। ಏಕೇ ಪನ - "ಏತಾನಿ ಅಞ್ಞಾನಿ ಚ ಫರುಸವಚನಾನಿ ವತ್ವಾ ಏವಾಯಂ ಏತದವೋಚಾ"ತಿ ಭಣನ್ತಿ।

ಅಥ ಭಗವಾ - "ಯಸ್ಮಾ ಥದ್ಧೋ ಪಟಿಥದ್ಧಭಾವೇನ ವಿನೇತುಂ ನ ಸಕ್ಕಾ, ಸೋ ಹಿ ಪಟಿಥದ್ಧಭಾವೇ ಕಯಿರಮಾನೇ, ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಚಣ್ಡಸ್ಸ ಕುಕ್ಕುರಸ್ಸ ನಾಸಾಯ ಪಿತ್ತಂ ಭಿನ್ದೇಯ್ಯ, ಸೋ ಭಿಯ್ಯೋಸೋಮತ್ತಾಯ ಚಣ್ಡತರೋ ಅಸ್ಸ, ಏವಂ ಥದ್ಧತರೋ ಹೋತಿ, ಮುದುನಾ ಪನ ಸೋ ಸಕ್ಕಾ ವಿನೇತು"ನ್ತಿ ಞತ್ವಾ, **ಸಾಧಾವುಸೋ**ತಿ ಪಿಯವಚನೇನ ತಸ್ಸ ವಚನಂ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿತ್ವಾ ನಿಕ್ಖಮಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ **ಸಾಧಾವುಸೋತಿ ಭಗವಾ ನಿಕ್ಖಮೀ**ತಿ।

ತತೋ ಆಳವಕೋ - "ಸುಬ್ಬಚೋ ವತಾಯಂ ಸಮಣೋ ಏಕವಚನೇನೇವ ನಿಕ್ಖನ್ತೋ, ಏವಂ ನಾಮ ನಿಕ್ಖಮೇತುಂ ಸುಖಂ ಸಮಣಂ ಅಕಾರಣೇನೇವಾಹಂ ಸಕಲರತ್ತಿಂ ಯುದ್ಧೇನ ಅಬ್ಭುಯ್ಯಾಸಿ"ನ್ತಿ ಮುದುಚಿತ್ತೋ ಹುತ್ವಾ ಪುನ ಚಿನ್ತೇಸಿ - "ಇದಾನಿಪಿ ನ ಸಕ್ಕಾ ಜಾನಿತುಂ, ಕಿಂ ನು ಖೋ ಸುಬ್ಬಚತಾಯ ನಿಕ್ಖನ್ತೋ ಉದಾಹು ಕೋಧನೋ । ಹನ್ದಾಹಂ ವೀಮಂಸಾಮೀ"ತಿ। ತತೋ **ಪವಿಸ, ಸಮಣಾ**ತಿ ಆಹ। ಅಥ ಸುಬ್ಬಚೋತಿ ಮುದುಭೂತಚಿತ್ತವವತ್ಥಾನಕರಣತ್ಥಂ ಪುನ ಪಿಯವಚನಂ ವದನ್ತೋ **ಸಾಧಾವುಸೋ**ತಿ ಭಗವಾ ಪಾವಿಸಿ। ಆಳವಕೋ ಪುನಪ್ಪುನಂ ತಮೇವ ಸುಬ್ಬಚಭಾವಂ ವೀಮಂಸನ್ತೋ ದುತಿಯಮ್ಪಿ ತತಿಯಮ್ಪಿ **ನಿಕ್ಖಮ ಪವಿಸಾ**ತಿ ಆಹ। ಭಗವಾಪಿ ತಥಾ ಅಕಾಸಿ। ಯದಿ ನ ಕರೇಯ್ಯ, ಪಕತಿಯಾಪಿ ಥದ್ಧಯಕ್ಖಸ್ಸ ಚಿತ್ತಂ ಥದ್ಧತರಂ ಹುತ್ವಾ ಧಮ್ಮಕಥಾಯ ಭಾಜನಂ ನ ಭವೇಯ್ಯ। ತಸ್ಮಾ ಯಥಾ ನಾಮ ಮಾತಾ ರೋದನ್ತಂ ಪುತ್ತಕಂ ಯಂ ಸೋ ಇಚ್ಛತಿ, ತಂ ದತ್ವಾ ವಾ ಕತ್ವಾ ವಾ ಸಞ್ಞಾಪೇಸಿ ತಥಾ ಭಗವಾ ಕಿಲೇಸರೋದನೇನ ರೋದನ್ತಂ ಯಕ್ಖಂ ಸಞ್ಞಾಪೇತುಂ ಯಂ ಸೋ ಭಣತಿ, ತಂ ಅಕಾಸಿ। ಯಥಾ ಚ ಧಾತೀ ಥಞ್ಞಂ ಅಪಿವನ್ತಂ ದಾರಕಂ ಕಿಞ್ಚಿ ದತ್ವಾ ಉಪಲಾಳೇತ್ವಾ ಪಾಯೇತಿ, ತಥಾ ಭಗವಾ ಯಕ್ಖಂ ಲೋಕುತ್ತರಧಮ್ಮಖೀರಂ ಪಾಯೇತುಂ ತಸ್ಸ ಪತ್ಥಿತವಚನಕರಣೇನ ಉಪಲಾಳೇನ್ತೋ ಏವಮಕಾಸಿ। ಯಥಾ ಚ ಪುರಿಸೋ ಲಾಬುಮ್ಹಿ ಚತುಮಧುರಂ ಪೂರೇತುಕಾಮೋ ತಸ್ಸಬ್ಭನ್ತರಂ ಸೋಧೇತಿ, ಏವಂ ಭಗವಾ ಯಕ್ಖಸ್ಸ ಚಿತ್ತೇ ಲೋಕುತ್ತರಚತುಮಧುರಂ ಪೂರೇತುಕಾಮೋ ತಸ್ಸಬ್ಭನ್ತರೇ ಕೋಧಮಲಂ ಸೋಧೇತುಂ ಯಾವ ತತಿಯಂ ನಿಕ್ಖಮನಪವಿಸನಂ ಅಕಾಸಿ।

ಅಥ ಆಳವಕೋ "ಸುಬ್ಬಚೋ ಅಯಂ ಸಮಣೋ 'ನಿಕ್ಖಮಾ'ತಿ ವುತ್ತೋ ನಿಕ್ಖಮತಿ, 'ಪವಿಸಾ'ತಿ ವುತ್ತೋ ಪವಿಸತಿ। ಯಂನೂನಾಹಂ ಇಮಂ ಸಮಣಂ ಏವಮೇವ ಸಕಲರತ್ತಿಂ ಕಿಲಮೇತ್ವಾ ಪಾದೇ ಗಹೇತ್ವಾ ಪಾರಗಙ್ಗಾಯ ಖಿಪೇಯ್ಯ"ನ್ತಿ? ಪಾಪಕಂ ಚಿತ್ತಂ ಉಪ್ಪಾದೇತ್ವಾ ಚತುತ್ಥವಾರಂ ಆಹ **ನಿಕ್ಖಮ, ಸಮಣಾ**ತಿ। ತಂ ಞತ್ವಾ ಭಗವಾ **ನ ಖ್ವಾಹಂ ತ**ನ್ತಿ ಆಹ। ಏವಂ ವಾ ವುತ್ತೇ ತದುತ್ತರಿಕರಣೀಯಂ ಪರಿಯೇಸಮಾನೋ ಪಞ್ಹಂ ಪುಚ್ಛಿತಬ್ಬಂ ಮಞ್ಞಿಸ್ಸತಿ। ತಂ ಧಮ್ಮಕಥಾಯ ಮುಖಂ ಭವಿಸ್ಸತೀತಿ ಞತ್ವಾ, **ನ ಖ್ವಾಹಂ ತ**ನ್ತಿ ಆಹ। ತತ್ಥ **ನ**-ಇತಿ ಪಟಿಕ್ಖೇಪೇ। **ಖೋ**ತಿ ಅವಧಾರಣೇ। **ಅಹ**ನ್ತಿ ಅತ್ತನಿದಸ್ಸನಂ। **ತ**ನ್ತಿ ಹೇತುವಚನಂ। ತೇನೇವೇತ್ಥ "ಯಸ್ಮಾ ತ್ವಂ ಏವಂ ಚಿನ್ತೇಸಿ, ತಸ್ಮಾ ಅಹಂ, ಆವುಸೋ, ನೇವ ನಿಕ್ಖಮಿಸ್ಸಾಮಿ, ಯಂ ತೇ ಕರಣೀಯಂ, ತಂ ಕರೋಹೀ"ತಿ ಏವಮತ್ಥೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ।

ತತೋ ಆಳವಕೋ ಯಸ್ಮಾ ಪುಬ್ಬೇಪಿ ಆಕಾಸೇನ ಗಮನವೇಲಾಯ - "ಕಿಂ ನು ಖೋ ಏತಂ ಸುವಣ್ಣವಿಮಾನಂ, ಉದಾಹು ರಜತಮಣಿವಿಮಾನಾನಂ ಅಞ್ಞತರಂ, ಹನ್ದ ನಂ ಪಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ಏವಂ ಅತ್ತನೋ ವಿಮಾನಂ ಆಗತೇ ಇದ್ಧಿಮನ್ತೇ ತಾಪಸಪರಿಬ್ಬಾಜಕೇ ಪಞ್ಹಂ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇತುಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತೇ ಚಿತ್ತಕ್ಖೇಪಾದೀಹಿ ವಿಹೇಠೇತಿ, ತಸ್ಮಾ ಭಗವನ್ತಮ್ಪಿ ತಥಾ ವಿಹೇಠೇಸ್ಸಾಮೀತಿ ಮಞ್ಞಮಾನೋ **ಪಞ್ಹಂ ತ**ನ್ತಿಆದಿಮಾಹ।

ಕುತೋ ಪನಸ್ಸ ಪಞ್ಹಾತಿ ? ತಸ್ಸ ಕಿರ ಮಾತಾಪಿತರೋ ಕಸ್ಸಪಂ ಭಗವನ್ತಂ ಪಯಿರುಪಾಸಿತ್ವಾ ಅಟ್ಠ ಪಞ್ಹೇ ಸಹ ವಿಸ್ಸಜ್ಜನೇನ ಉಗ್ಗಹೇಸುಂ। ತೇ ದಹರಕಾಲೇ ಆಳವಕಂ ಪರಿಯಾಪುಣಾಪೇಸುಂ; ಸೋ ಕಾಲಚ್ಚಯೇನ ವಿಸ್ಸಜ್ಜನಂ ಸಮ್ಮುಸ್ಸಿ। ತತೋ "ಇಮೇ ಪಞ್ಹಾಪಿ ಮಾ ವಿನಸ್ಸನ್ತೂ"ತಿ ಸುವಣ್ಣಪಟ್ಟೇ ಜಾತಿಹಿಙ್ಗುಲಕೇನ ಲೇಖಾಪೇತ್ವಾ ವಿಮಾನೇ ನಿಕ್ಖಿಪಿ। ಏವಮೇತೇ ಪುಟ್ಠಪಞ್ಹಾ

ಬುದ್ಧವಿಸಯಾವ ಹೋನ್ತಿ। ಭಗವಾ ತಂ ಸುತ್ವಾ ಯಸ್ಮಾ ಬುದ್ಧಾನಂ ಪರಿಚ್ಚತ್ತಲಾಭನ್ತರಾಯೋ ವಾ ಜೀವಿತನ್ತರಾಯೋ ವಾ ಸಬ್ಬಞ್ಞುತಞ್ಞಾಣಬ್ಯಾಮಪ್ಪಭಾದಿಪಟಿಘಾತೋ ವಾ ನ ಸಕ್ಕಾ ಕೇನಚಿ ಕಾತುಂ, ತಸ್ಮಾ ನಂ ಲೋಕೇ ಅಸಾಧಾರಣಂ ಬುದ್ಧಾನುಭಾವಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ **ನ ಖ್ವಾಹಂ ತಂ, ಆವುಸೋ, ಪಸ್ಸಾಮಿ ಸದೇವಕೇ ಲೋಕೇ**ತಿಆದಿಮಾಹ।

ಏವಂ ಭಗವಾ ತಸ್ಸ ಬಾಧನಚಿತ್ತಂ ಪಟಿಸೇಧೇತ್ವಾ ಪಞ್ಹಾಪುಚ್ಛನೇ ಉಸ್ಸಾಹಂ ಜನೇನ್ತೋ ಆಹ **ಅಪಿಚ ತ್ವಂ, ಆವುಸೋ, ಪುಚ್ಛ, ಯದಾಕಙ್ಖಸೀ**ತಿ। ತಸ್ಸತ್ಥೋ – ಪುಚ್ಛ, ಯದಿ ಆಕಙ್ಖಸಿ, ನ ಮೇ ಪಞ್ಹಾವಿಸ್ಸಜ್ಜನೇ ಭಾರೋ ಅತ್ಥಿ। ಅಥ ವಾ ಪುಚ್ಛ, ಯಂ ಆಕಙ್ಖಸಿ। ಸಬ್ಬಂ ತೇ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇಸ್ಸಾಮೀತಿ ಸಬ್ಬಞ್ಞುಪವಾರಣಂ ಪವಾರೇಸಿ ಅಸಾಧಾರಣಂ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಅಗ್ಗಸಾವಕಮಹಾಸಾವಕೇಹಿ। ಏವಂ ಭಗವತೋ ಸಬ್ಬಞ್ಞುಪವಾರಣಾಯ ಪವಾರಿತಾಯ **ಅಥ ಖೋ ಆಳವಕೋ ಯಕ್ಖೋ ಭಗವನ್ತಂ ಗಾಥಾಯ ಅಜ್ಝಭಾಸಿ।**

ತತ್ಥ **ಕಿಂ ಸೂಧ ವಿತ್ತ**ನ್ತಿ, ಕಿಂ ಸು ಇಧ ವಿತ್ತಂ। **ವಿತ್ತ**ನ್ತಿ ಧನಂ। ತಂ ಹಿ ಪೀತಿಸಙ್ಖಾತಂ ವಿತ್ತಿಂ ಕರೋತಿ, ತಸ್ಮಾ "ವಿತ್ತ"ನ್ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। **ಸುಚಿಣ್ಣ**ನ್ತಿ ಸುಕತಂ। **ಸುಖ**ನ್ತಿ ಕಾಯಿಕಚೇತಸಿಕಂ ಸಾತಂ। **ಆವಹಾತೀ**ತಿ ಆವಹತಿ ಆನೇತಿ ದೇತಿ ಅಪ್ಪೇತಿ। **ಹವೇ**-ಇತಿ ದಳ್ಹತ್ಥೇ ನಿಪಾತೋ। **ಸಾದುತರ**ನ್ತಿ ಅತಿಸಯೇನ ಸಾದು। "ಸಾಧುತರ"ನ್ತಿಪಿ ಪಾಠೋ। **ರಸಾನ**ನ್ತಿ ರಸಸಞ್ಞಿತಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ। **ಕಥ**ನ್ತಿ ಕೇನ ಪಕಾರೇನ। ಕಥಂಜೀವಿನೋ ಜೀವಿತಂ **ಕಥಂಜೀವಿಂಜೀವಿತಂ**। ಗಾಥಾಬನ್ಧಸುಖತ್ಥಂ ಪನ ಸಾನುನಾಸಿಕಂ ವುಚ್ಚತಿ। ಕಥಂಜೀವಿಂ ಜೀವತನ್ತಿ ವಾ ಪಾಠೋ, ತಸ್ಸ "ಜೀವನ್ತಾನಂ ಕಥಂಜೀವಿ"ನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। ಏವಂ ಇಮಾಯ ಗಾಥಾಯ "ಕಿಂ ಸು ಇಧ ಲೋಕೇ ಪುರಿಸಸ್ಸ ವಿತ್ತಂ ಸೇಟ್ಠಂ? ಕಿಂ ಸು ಸುಚಿಣ್ಣಂ ಸುಖಮಾವಹಾತಿ? ಕಿಂ ರಸಾನಂ ಸಾದುತರಂ? ಕಥಂಜೀವಿಂ ಜೀವಿತಂ ಸೇಟ್ಠಮಾಹೂ"ತಿ? ಇಮೇ ಚತ್ತಾರೋ ಪಞ್ಹೇ ಪುಚ್ಛಿ।

ಅಥಸ್ಸ ಭಗವಾ ಕಸ್ಸಪದಸಬಲೇನ ವಿಸ್ಸಜ್ಜಿತನಯೇನೇವ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇನ್ತೋ ಇಮಂ ಗಾಥಮಾಹ **ಸದ್ಧೀಧ ವಿತ್ತ**ನ್ತಿ। ತತ್ಥ ಯಥಾ ಹಿರಞ್ಞಸುವಣ್ಣಾದಿ ವಿತ್ತಂ ಉಪಭೋಗಸುಖಂ ಆವಹತಿ, ಖುಪ್ಪಿಪಾಸಾದಿದುಕ್ಖಂ ಪಟಿಬಾಹತಿ, ದಾಲಿದ್ದಿಯಂ ವೂಪಸಮೇತಿ, ಮುತ್ತಾದಿರತನಪಟಿಲಾಭಹೇತು ಹೋತಿ, ಲೋಕಸನ್ತತಿಞ್ಚ ಆವಹತಿ, ಏವಂ ಲೋಕಿಯಲೋಕುತ್ತರಾ ಸದ್ಧಾಪಿ ಯಥಾಸಮ್ಭವಂ ಲೋಕಿಯಲೋಕುತ್ತರಂ ವಿಪಾಕಂ ಸುಖಮಾವಹತಿ, ಸದ್ಧಾಧುರೇನ ಪಟಿಪನ್ನಾನಂ ಜಾತಿಜರಾದಿದುಕ್ಖಂ ಪಟಿಬಾಹತಿ, ಗುಣದಾಲಿದ್ದಿಯಂ ವೂಪಸಮೇತಿ, ಸತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾದಿರತನಪಟಿಲಾಭಹೇತು ಹೋತಿ।

> "ಸದ್ಧೋ ಸೀಲೇನ ಸಮ್ಪನ್ನೋ, ಯಸೋ ಭೋಗಸಮಪ್ಪಿತೋ।
> ಯಂ ಯಂ ಪದೇಸಂ ಭಜತಿ, ತತ್ಥ ತತ್ಥೇವ ಪೂಜಿತೋ"ತಿ॥ (ಧ॰ ಪ॰ ೩೦೩) –

ವಚನತೋ ಲೋಕಸನ್ತತಿಞ್ಚ ಆವಹತೀತಿ ಕತ್ವಾ "ವಿತ್ತ"ನ್ತಿ ವುತ್ತಂ। ಯಸ್ಮಾ ಪನ ತೇಸಂ ಸದ್ಧಾವಿತ್ತಂ ಅನುಗಾಮಿಕಂ ಅನಞ್ಞಸಾಧಾರಣಂ ಸಬ್ಬಸಮ್ಪತ್ತಿಹೇತು, ಲೋಕಿಯಸ್ಸ ಹಿರಞ್ಞಸುವಣ್ಣಾದಿವಿತ್ತಸ್ಸಾಪಿ ನಿದಾನಂ। ಸದ್ಧೋಯೇವ ಹಿ ದಾನಾದೀನಿ ಪುಞ್ಞಾನಿ ಕತ್ವಾ ವಿತ್ತಂ ಅಧಿಗಚ್ಛತಿ, ಅಸ್ಸದ್ಧಸ್ಸ ಪನ ವಿತ್ತಂ ಯಾವದೇವ ಅನತ್ಥಾಯ ಹೋತಿ, ತಸ್ಮಾ ಸೇಟ್ಠನ್ತಿ ವುತ್ತಂ। **ಪುರಿಸಸ್ಸಾ**ತಿ ಉಕ್ಕಟ್ಠಪರಿಚ್ಛೇದದೇಸನಾ। ತಸ್ಮಾ ನ ಕೇವಲಂ ಪುರಿಸಸ್ಸ, ಇತ್ಥಿಆದೀನಮ್ಪಿ ಸದ್ಧಾವಿತ್ತಮೇವ ಸೇಟ್ಠನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ।

ಧಮ್ಮೋತಿ ದಸಕುಸಲಧಮ್ಮೋ, ದಾನಸೀಲಭಾವನಾಧಮ್ಮೋ ವಾ। **ಸುಚಿಣ್ಣೋ**ತಿ ಸುಕತೋ ಸುಚರಿತೋ। **ಸುಖಮಾವಹತೀ**ತಿ ಸೋಣಸೇಟ್ಠಿಪುತ್ತರಟ್ಠಪಾಲಾದೀನಂ ವಿಯ ಮನುಸ್ಸಸುಖಂ, ಸಕ್ಕಾದೀನಂ ವಿಯ ದಿಬ್ಬಸುಖಂ, ಪರಿಯೋಸಾನೇ ಮಹಾಪದುಮಾದೀನಂ ವಿಯ ನಿಬ್ಬಾನಸುಖಞ್ಚ ಆವಹತಿ।

ಸಚ್ಚನ್ತಿ ಅಯಂ ಸಚ್ಚಸದ್ದೋ ಅನೇಕೇಸು ಅತ್ಥೇಸು ದಿಸ್ಸತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ – "ಸಚ್ಚಂ ಭಣೇ ನ ಕುಜ್ಝೇಯ್ಯಾ " ತಿಆದೀಸು (ಧ॰ ಪ॰ ೨೨೪) ವಾಚಾಸಚ್ಚೇ। "ಸಚ್ಚೇ ಠಿತಾ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಚಾ"ತಿಆದೀಸು (ಜಾ॰ ೨.೨೧.೪೩೩) ವಿರತಿಸಚ್ಚೇ। "ಕಸ್ಮಾ ನು ಸಚ್ಚಾನಿ ವದನ್ತಿ ನಾನಾ, ಪವಾದಿಯಾಸೇ ಕುಸಲಾ ವದಾನಾ"ತಿಆದೀಸು (ಸು॰ ನಿ॰ ೮೯೧) ದಿಟ್ಠಿಸಚ್ಚೇ। "ಚತ್ತಾರಿಮಾನಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ,

ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸಚ್ಚಾನೀ"ತಿಆದೀಸು (ಅಂ॰ ನಿ॰ ೪.೧೮೫) ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸಚ್ಚೇ। "ಏಕಂ ಹಿ ಸಚ್ಚಂ ನ ದುತಿಯಮತ್ಥೀ"ತಿಆದೀಸು (ಸು॰ ನಿ॰ ೮೯೦; ಮಹಾನಿ॰ ೧೧೯) ಪರಮತ್ಥಸಚ್ಚೇ। "ಚತುನ್ನಂ ಸಚ್ಚಾನಂ ಕತಿ ಕುಸಲಾ"ತಿಆದೀಸು (ವಿಭ॰ ೨೧೬) ಅರಿಯಸಚ್ಚೇ। ಇಧ ಪನ ಪರಮತ್ಥಸಚ್ಚಂ ನಿಬ್ಬಾನಂ ವಿರತಿಸಚ್ಚಞ್ಚ ಅಬ್ಭನ್ತರಂ ಕತ್ವಾ ವಾಚಾಸಚ್ಚಂ ಅಧಿಪ್ಪೇತಂ, ಯಸ್ಸಾನುಭಾವೇನ ಉದಕಾದೀನಿ ವಸೇ ವತ್ತೇನ್ತಿ, ಜಾತಿಜರಾಮರಣಪಾರಂ ತರನ್ತಿ। ಯಥಾಹ -

"ಸಚ್ಚೇನ ವಾಚೇನುದಕಮ್ಹಿ ಧಾವತಿ,
ವಿಸಮ್ಪಿ ಸಚ್ಚೇನ ಹನನ್ತಿ ಪಣ್ಡಿತಾ।
ಸಚ್ಚೇನ ದೇವೋ ಥನಯಂ ಪವಸ್ಸತಿ,
ಸಚೇ ಠಿತಾ ನಿಬ್ಬುತಿಂ ಪತ್ಥಯನ್ತಿ॥

"ಯೇ ಕೇಚಿಮೇ ಅತ್ಥಿ ರಸಾ ಪಥಬ್ಯಾ,
ಸಚ್ಚಂ ತೇಸಂ ಸಾದುತರಂ ರಸಾನಂ।
ಸಚ್ಚೇ ಠಿತಾ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಚ,
ತರನ್ತಿ ಜಾತಿಮರಣಸ್ಸ ಪಾರ"ನ್ತಿ॥ (ಜಾ॰ ೨.೨೧.೪೩೩)।

ಸಾದುತರನ್ತಿ ಮಧುರತರಂ ಪಣೀತತರಂ। **ರಸಾನ**ನ್ತಿ ಯೇ ಇಮೇ "ಮೂಲರಸೋ ಖನ್ಧರಸೋ"ತಿಆದಿನಾ (ಧ॰ ಸ॰ ೬೨೮-೬೩೦) ನಯೇನ ಸಾಯನೀಯಧಮ್ಮಾ, ಯೇಚಿಮೇ "ಅನುಜಾನಾಮಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಬ್ಬಂ ಫಲರಸಂ (ಮಹಾವ॰ ೩೦೦), ಅರಸರೂಪೋ ಭವಂ ಗೋತಮೋ, ಯೇ ತೇ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ರೂಪರಸಾ ಸದ್ದರಸಾ (ಪಾರಾ॰ ೩; ಅಂ॰ ನಿ॰ ೮.೧೧), ಅನಾಪತ್ತಿ ರಸರಸೇ (ಪಾಚಿ॰ ೬೦೫-೬೧೧), ಅಯಂ ಧಮ್ಮವಿನಯೋ ಏಕರಸೋ ವಿಮುತ್ತಿರಸೋ (ಚೂಳವ॰ ೩೮೫; ಅಂ॰ ನಿ॰ ೮.೧೯), ಭಾಗೀ ವಾ ಭಗವಾ ಅತ್ಥರಸಸ್ಸ ಧಮ್ಮರಸಸ್ಸಾ"ತಿಆದಿನಾ (ಮಹಾನಿ॰ ೧೪೯) ನಯೇನ ರೂಪಾಚಾರರಸುಪವಜ್ಜಾ ಅವಸೇಸಾ ಬ್ಯಞ್ಜನಾದಯೋ "ಧಮ್ಮರಸಾ"ತಿ ವುಚ್ಚನ್ತಿ । ತೇಸಂ ರಸಾನಂ ಸಚ್ಚಂ ಹವೇ ಸಾದುತರಂ ಸಚ್ಚಮೇವ ಸಾದುತರಂ। ಸಾಧುತರಂ ವಾ, ಸೇಟ್ಠತರಂ, ಉತ್ತಮತರಂ। ಮೂಲರಸಾದಯೋ ಹಿ ಸರೀರಮುಪಬ್ರೂಹೇನ್ತಿ, ಸಂಕಿಲೇಸಿಕಞ್ಚ ಸುಖಮಾವಹನ್ತಿ। ಸಚ್ಚರಸೇ ವಿರತಿಸಚ್ಚವಾಚಾಸಚ್ಚರಸಾ ಸಮಥವಿಪಸ್ಸನಾದೀಹಿ ಚಿತ್ತಂ ಉಪಬ್ರೂಹೇತಿ, ಅಸಂಕಿಲೇಸಿಕಞ್ಚ ಸುಖಮಾವಹತಿ। ವಿಮುತ್ತಿರಸೋ ಪರಮತ್ಥಸಚ್ಚರಸಪರಿಭಾವಿತತ್ತಾ ಸಾದು, ಅತ್ಥರಸಧಮ್ಮರಸಾ ಚ ತದಧಿಗಮೂಪಾಯಭೂತಂ ಅತ್ಥಞ್ಚ ಧಮ್ಮಞ್ಚ ನಿಸ್ಸಾಯ ಪವತ್ತಿತೋತಿ।

ಪಞ್ಞಾಜೀವಿಂಜೀವಿತನ್ತಿ ಏತ್ಥ ಪನ ಯ್ವಾಯಂ ಅನ್ಧೇಕಚಕ್ಖುದ್ವಿಚಕ್ಖುಕೇಸು ದ್ವಿಚಕ್ಖುಪುಗ್ಗಲೋ ಗಹಟ್ಠೋ ವಾ ಕಮ್ಮನ್ತಾನುಟ್ಠಾನ-ಸರಣಗಮನದಾನ-ಸಂವಿಭಾಗ-ಸೀಲಸಮಾದಾನುಪೋಸಥಕಮ್ಮಾದಿ ಗಹಟ್ಠಪಟಿಪದಂ, ಪಬ್ಬಜಿತೋ ವಾ ಅವಿಪ್ಪಟಿಸಾರಕರಸೀಲಸಙ್ಖಾತಂ ತದುತ್ತರಿಚಿತ್ತವಿಸುದ್ಧಿಆದಿಭೇದಮ್ಪಿ ಪಬ್ಬಜಿತಪಟಿಪದಂ ಪಞ್ಞಾಯ ಆರಾಧೇತ್ವಾ ಜೀವತಿ, ತಸ್ಸ ಪಞ್ಞಾಯ ಜೀವಿನೋ ಜೀವಿತಂ, ತಂ ವಾ ಪಞ್ಞಾಜೀವಿತಂ ಸೇಟ್ಠಮಾಹೂತಿ ಏವಮತ್ಥೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ।

ಏವಂ ಭಗವತಾ ವಿಸ್ಸಜ್ಜಿತೇ ಚತ್ತಾರೋಪಿ ಪಞ್ಹೇ ಸುತ್ವಾ ಅತ್ತಮನೋ ಯಕ್ಖೋ ಅವಸೇಸೇಪಿ ಚತ್ತಾರೋ ಪಞ್ಹೇ ಪುಚ್ಛನ್ತೋ **ಕಥಂಸು ತರತಿ ಓಘ**ನ್ತಿ ಗಾಥಮಾಹ। ಅಥಸ್ಸ ಭಗವಾ ಪುರಿಮನಯೇನೇವ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇನ್ತೋ **ಸದ್ಧಾಯ ತರತೀ**ತಿ ಗಾಥಮಾಹ। ತತ್ಥ ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ಯೋ ಚತುಬ್ಬಿಧಮೋಘಂ ತರತಿ, ಸೋ ಸಂಸಾರಣ್ಣವಮ್ಪಿ ತರತಿ, ವಟ್ಟದುಕ್ಖಮ್ಪಿ ಅಚ್ಚೇತಿ, ಕಿಲೇಸಮಲಾಪಿ ಪರಿಸುಜ್ಝತಿ, ಏವಂ ಸನ್ತೇಪಿ ಪನ ಯಸ್ಮಾ ಅಸ್ಸದ್ಧೋ ಓಘತರಣಂ ಅಸದ್ದಹನ್ತೋ ನ ಪಕ್ಖನ್ದತಿ, ಪಞ್ಚಸು ಕಾಮಗುಣೇಸು ಚಿತ್ತವೋಸ್ಸಗ್ಗೇನ ಪಮತ್ತೋ ತತ್ಥೇವ ವಿಸತ್ತತ್ತಾ ಸಂಸಾರಣ್ಣವಂ ನ ತರತಿ, ಕುಸೀತೋ ದುಕ್ಖಂ ವಿಹರತಿ ವೋಕಿಣ್ಣೋ ಅಕುಸಲೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ, ಅಪ್ಪಞ್ಞೋ ಸುದ್ಧಿಮಗ್ಗಂ ಅಜಾನನ್ತೋ ನ ಪರಿಸುಜ್ಝತಿ, ತಸ್ಮಾ ತಪ್ಪಟಿಪಕ್ಖಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೇನ ಭಗವತಾ ಅಯಂ ಗಾಥಾ ವುತ್ತಾ।

ಏವಂ ವುತ್ತಾಯ ಚೇತಾಯ ಯಸ್ಮಾ ಸೋತಾಪತ್ತಿಯಙ್ಗಪದಟ್ಠಾನಂ ಸದ್ಧಿನ್ದ್ರಿಯಂ, ತಸ್ಮಾ **ಸದ್ಧಾಯ ತರತಿ ಓಘ**ನ್ತಿ ಇಮಿನಾ ಪದೇನ ದಿಟ್ಠೋಘತರಣಂ ಸೋತಾಪತ್ತಿಮಗ್ಗಂ ಸೋತಾಪನ್ನಞ್ಚ ಪಕಾಸೇತಿ। ಯಸ್ಮಾ ಪನ ಸೋತಾಪನ್ನೋ ಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಭಾವನಾಯ ಸಾತಚ್ಚಕಿರಿಯಸಙ್ಖಾತೇನ ಅಪ್ಪಮಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ದುತಿಯಮಗ್ಗಂ ಆರಾಧೇತ್ವಾ ಠಪೇತ್ವಾ ಸಕಿದೇವಿಮಂ ಲೋಕಂ ಆಗಮನಮಗ್ಗಂ ಅವಸೇಸಂ ಸೋತಾಪತ್ತಿಮಗ್ಗೇನ ಅತಿಣ್ಣಂ ಭವೋಘವತ್ಥುಂ ಸಂಸಾರಣ್ಣವಂ ತರತಿ, ತಸ್ಮಾ **ಅಪ್ಪಮಾದೇನ ಅಣ್ಣವ**ನ್ತಿ ಇಮಿನಾ ಪದೇನ ಭವೋಘತರಣಂ ಸಕದಾಗಾಮಿಮಗ್ಗಂ ಸಕದಾಗಾಮಿಞ್ಚ ಪಕಾಸೇತಿ। ಯಸ್ಮಾ ಚ ಸಕದಾಗಾಮೀ ವೀರಿಯೇನ ತತಿಯಮಗ್ಗಂ ಆರಾಧೇತ್ವಾ ಸಕದಾಗಾಮಿಮಗ್ಗೇನ ಅನತೀತಂ ಕಾಮೋಘವತ್ಥುಂ ಕಾಮೋಘಸಞ್ಞಿತಞ್ಚ ಕಾಮದುಕ್ಖಮಚ್ಚೇತಿ, ತಸ್ಮಾ **ವೀರಿಯೇನ ದುಕ್ಖಮಚ್ಚೇತೀ**ತಿ ಇಮಿನಾ ಪದೇನ ಕಾಮೋಘತರಣಂ ಅನಾಗಾಮಿಮಗ್ಗಂ ಅನಾಗಾಮಿಞ್ಚ ಪಕಾಸೇತಿ। ಯಸ್ಮಾ ಪನ ಅನಾಗಾಮೀ ವಿಗತಕಾಮಸಞ್ಞಾಯ ಪರಿಸುದ್ಧಾಯ ಪಞ್ಞಾಯ ಏಕನ್ತಪರಿಸುದ್ಧಂ ಚತುತ್ಥಮಗ್ಗಪಞ್ಞಂ ಆರಾಧೇತ್ವಾ ಅನಾಗಾಮಿಮಗ್ಗೇನ ಅಪ್ಪಹೀನಂ ಅವಿಜ್ಜಾಸಙ್ಖಾತಂ ಪರಮಮಲಂ ಪಜಹತಿ, ತಸ್ಮಾ **ಪಞ್ಞಾಯ ಪರಿಸುಜ್ಝತೀ**ತಿ, ಇಮಿನಾ ಪದೇನ ಅವಿಜ್ಜೋಘತರಣಂ ಅರಹತ್ತಮಗ್ಗಞ್ಚ ಅರಹತ್ತಞ್ಚ ಪಕಾಸೇತಿ। ಇಮಾಯ ಚ ಅರಹತ್ತನಿಕೂಟೇನ ಕಥಿತಾಯ ಗಾಥಾಯ ಪರಿಯೋಸಾನೇ ಯಕ್ಖೋ ಸೋತಾಪತ್ತಿಫಲೇ ಪತಿಟ್ಠಾಸಿ।

ಇದಾನಿ ತಮೇವ "ಪಞ್ಞಾಯ ಪರಿಸುಜ್ಝತೀ"ತಿ ಏತ್ಥ ವುತ್ತಂ ಪಞ್ಞಾಪದಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಪಟಿಭಾನೇನ ಲೋಕಿಯಲೋಕುತ್ತರಮಿಸ್ಸಕಂ ಪಞ್ಹಂ ಪುಚ್ಛನ್ತೋ **ಕಥಂಸು ಲಭತೇ ಪಞ್ಞ**ನ್ತಿ ಇಮಂ ಛಪ್ಪದಂ ಗಾಥಮಾಹ। ತತ್ಥ **ಕಥಂಸೂ**ತಿ ಸಬ್ಬತ್ಥೇವ ಅತ್ಥಯುತ್ತಿಪುಚ್ಛಾ ಹೋನ್ತಿ। ಅಯಂ ಹಿ ಪಞ್ಞಾದಿಅತ್ಥಂ ಞತ್ವಾ ತಸ್ಸ ಯುತ್ತಿಂ ಪುಚ್ಛತಿ - "ಕಥಂ, ಕಾಯ ಯುತ್ತಿಯಾ, ಕೇನ ಕಾರಣೇನ ಪಞ್ಞಂ ಲಭತೀ"ತಿ? ಏಸ ನಯೋ ಧನಾದೀಸು।

ಅಥಸ್ಸ ಭಗವಾ ಚತೂಹಿ ಕಾರಣೇಹಿ ಪಞ್ಞಾಲಾಭಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ **ಸದ್ದಹಾನೋ**ತಿಆದಿಮಾಹ। ತಸ್ಸತ್ಥೋ - ಯೇನ ಪುಬ್ಬಭಾಗೇ ಕಾಯಸುಚರಿತಾದಿಭೇದೇನ ಅಪರಭಾಗೇ ಚ ಸತ್ತತಿಂಸಬೋಧಿಪಕ್ಖಿಯಭೇದೇನ ಧಮ್ಮೇನ ಅರಹನ್ತೋ ಬುದ್ಧಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಸಾವಕಾ ನಿಬ್ಬಾನಂ ಪತ್ತಾ, ತಂ ಸದ್ದಹಾನೋ ಅರಹತಂ ಧಮ್ಮಂ ನಿಬ್ಬಾನಪತ್ತಿಯಾ ಲೋಕಿಯಲೋಕುತ್ತರಪಞ್ಞಂ ಲಭತಿ, ತಞ್ಚ ಖೋ ನ ಸದ್ಧಾಮತ್ತಕೇನೇವ। ಯಸ್ಮಾ ಪನ ಸದ್ಧಾಜಾತೋ ಉಪಸಙ್ಕಮತಿ , ಉಪಸಙ್ಕಮನ್ತೋ ಪಯಿರುಪಾಸತಿ, ಪಯಿರುಪಾಸನ್ತೋ ಸೋತಂ ಓದಹತಿ, ಓಹಿತಸೋತೋ ಧಮ್ಮಂ ಸುಣಾತಿ, ತಸ್ಮಾ ಉಪಸಙ್ಕಮನತೋ ಪಭುತಿ ಯಾವ ಧಮ್ಮಸ್ಸವನೇನ ಸುಸ್ಸೂಸಂ ಲಭತಿ। ಕಿಂ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ - ತಂ ಧಮ್ಮಂ ಸದ್ದಹಿತ್ವಾಪಿ ಆಚರಿಯುಪಜ್ಝಾಯೇ ಕಾಲೇನ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ವತ್ತಕರಣೇನ ಪಯಿರುಪಾಸಿತ್ವಾ ಯದಾ ಪಯಿರುಪಾಸನಾಯ ಆರಾಧಿತಚಿತ್ತಾ ಕಿಞ್ಚಿ ವತ್ತುಕಾಮಾ ಹೋನ್ತಿ। ಅಥ ಅಧಿಗತಾಯ ಸೋತುಕಾಮತಾಯ ಸೋತಂ ಓದಹಿತ್ವಾ ಸುಣನ್ತೋ ಲಭತೀತಿ। ಏವಂ ಸುಸ್ಸೂಸಮ್ಪಿ ಚ ಸತಿಅವಿಪ್ಪವಾಸೇನ ಅಪ್ಪಮತ್ತೋ ಸುಭಾಸಿತದುಬ್ಭಾಸಿತಞ್ಞುತಾಯ ವಿಚಕ್ಖಣೋ ಏವ ಲಭತಿ, ನ ಇತರೋ। ತೇನಾಹ "ಅಪ್ಪಮತ್ತೋ ವಿಚಕ್ಖಣೋ"ತಿ।

ಏವಂ ಯಸ್ಮಾ ಸದ್ಧಾಯ ಪಞ್ಞಾಲಾಭಸಂವತ್ತನಿಕಂ ಪಟಿಪದಂ ಪಟಿಪಜ್ಜತಿ, ಸುಸ್ಸೂಸಾಯ ಸಕ್ಕಚ್ಚಂ ಪಞ್ಞಾಧಿಗಮೂಪಾಯಂ ಸುಣಾತಿ, ಅಪ್ಪಮಾದೇನ ಗಹಿತಂ ನ ಪಮುಸ್ಸತಿ। ವಿಚಕ್ಖಣತಾಯ ಅನೂನಾಧಿಕಂ ಅವಿಪರೀತಞ್ಚ ಗಹೇತ್ವಾ ವಿತ್ಥಾರಿಕಂ ಕರೋತಿ। ಸುಸ್ಸೂಸಾಯ ವಾ ಓಹಿತಸೋತೋ ಪಞ್ಞಾಪಟಿಲಾಭಹೇತುಂ ಧಮ್ಮಂ ಸುಣಾತಿ, ಅಪ್ಪಮಾದೇನ ಸುತಧಮ್ಮಂ ಧಾರೇತಿ, ವಿಚಕ್ಖಣತಾಯ ಧತಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಅತ್ಥಮುಪಪರಿಕ್ಖತಿ, ಅಥಾನುಪುಬ್ಬೇನ ಪರಮತ್ಥಸಚ್ಚಂ ಸಚ್ಛಿಕರೋತಿ, ತಸ್ಮಾಸ್ಸ ಭಗವಾ "ಕಥಂಸು ಲಭತೇ ಪಞ್ಞ"ನ್ತಿ ಪುಟ್ಠೋ ಇಮಾನಿ ಚತ್ತಾರಿ ಕಾರಣಾನಿ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ ಇಮಂ ಗಾಥಮಾಹ।

ಇದಾನಿ ತತೋ ಪರೇ ತಯೋ ಪಞ್ಹೇ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇನ್ತೋ **ಪತಿರೂಪಕಾರೀ**ತಿ ಇಮಂ ಗಾಥಮಾಹ। ತತ್ಥ ದೇಸಕಾಲಾದೀನಿ ಅಹಾಪೇತ್ವಾ ಲೋಕಿಯಸ್ಸ ಲೋಕುತ್ತರಸ್ಸ ವಾ ಧನಸ್ಸ ಪತಿರೂಪಂ ಅಧಿಗಮೂಪಾಯಂ ಕರೋತೀತಿ **ಪತಿರೂಪಕಾರೀ। ಧುರವಾ**ತಿ ಚೇತಸಿಕವೀರಿಯವಸೇನ ಅನಿಕ್ಖಿತ್ತಧುರೋ। **ಉಟ್ಠಾತಾ**ತಿ, "ಯೋ ಚ ಸೀತಞ್ಚ ಉಣ್ಹಞ್ಚ, ತಿಣಾ ಭಿಯ್ಯೋ ನ ಮಞ್ಞತೀ"ತಿಆದಿನಾ (ಥೇರಗಾ॰ ೨೩೨) ನಯೇನ ಕಾಯಿಕವೀರಿಯವಸೇನ ಉಟ್ಠಾನಸಮ್ಪನ್ನೋ ಅಸಿಥಿಲಪರಕ್ಕಮೋ। **ವಿನ್ದತೇ ಧನ**ನ್ತಿ ಏಕಮೂಸಿಕಾಯ

ನಚಿರಸ್ಸೇವ ಚತುಸತಸಹಸ್ಸಸಙ್ಖಂ ಚೂಳನ್ತೇವಾಸೀ ವಿಯ ಲೋಕಿಯಧನಞ್ಚ, ಮಹಲ್ಲಕಮಹಾತಿಸ್ಸತ್ಥೇರೋ ವಿಯ ಲೋಕುತ್ತರಧನಞ್ಚ ಲಭತಿ। ಸೋ "ತೀಹಿಯೇವ ಇರಿಯಾಪಥೇಹಿ ವಿಹರಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ವತ್ತಂ ಕತ್ವಾ ಥಿನಮಿದ್ಧಾಗಮನವೇಲಾಯ ಪಲಾಲಚುಮ್ಬಟಕಂ ತೇಮೇತ್ವಾ ಸೀಸೇ ಕತ್ವಾ ಗಲಪ್ಪಮಾಣಂ ಉದಕಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಥಿನಮಿದ್ಧಂ ಪಟಿಬಾಹನ್ತೋ ದಸಹಿ ವಸ್ಸೇಹಿ ಅರಹತ್ತಂ ಪಾಪುಣಿ। **ಸಚ್ಚೇನಾ**ತಿ ವಚೀಸಚ್ಚೇನಾಪಿ "ಸಚ್ಚವಾದೀ ಭೂತವಾದೀ"ತಿ, ಪರಮತ್ಥಸಚ್ಚೇನಾಪಿ "ಬುದ್ಧೋ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧೋ ಅರಿಯಸಾವಕೋ"ತಿ ಏವಂ ಕಿತ್ತಿಂ ಪಪ್ಪೋತಿ। **ದದ**ನ್ತಿ ಯಂಕಿಞ್ಚಿ ಇಚ್ಛಿತಪತ್ಥಿತಂ ದದನ್ತೋ ಮಿತ್ತಾನಿ ಗನ್ಥತಿ, ಸಮ್ಪಾದೇತಿ ಕರೋತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। ದುದ್ದದಂ ವಾ ದದಂ ತಂ ಗನ್ಥತಿ। ದಾನಮುಖೇನ ವಾ ಚತ್ತಾರಿಪಿ ಸಙ್ಗಹವತ್ಥೂನಿ ಗಹಿತಾನೀತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾನಿ, ತೇಹಿ ಮಿತ್ತಾನಿ ಕರೋತೀತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ।

ಏವಂ ಗಹಟ್ಠಪಬ್ಬಜಿತಾನಂ ಸಾಧಾರಣೇನ ಲೋಕಿಯಲೋಕುತ್ತರಮಿಸ್ಸಕೇನ ನಯೇನ ಚತ್ತಾರೋ ಪಞ್ಹೇ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇತ್ವಾ ಇದಾನಿ "ಕಥಂ ಪೇಚ್ಚ ನ ಸೋಚತೀ"ತಿ ಇಮಂ ಪಞ್ಚಮಂ ಪಞ್ಹಂ ಗಹಟ್ಠವಸೇನ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇನ್ತೋ **ಯಸ್ಸೇತೇ**ತಿಆದಿಮಾಹ। ತಸ್ಸತ್ಥೋ - ಯಸ್ಸ "ಸದ್ದಹಾನೋ ಅರಹತ"ನ್ತಿ ಏತ್ಥ ವುತ್ತಾಯ ಸಬ್ಬಕಲ್ಯಾಣಧಮ್ಮಪ್ಪಾದಿಕಾಯ ಸದ್ಧಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತತ್ತಾ **ಸದ್ಧಸ್ಸ, ಘರಮೇಸಿನೋ**ತಿ ಘರಾವಾಸಂ ಪಞ್ಚ ವಾ ಕಾಮಗುಣೇ ಏಸನ್ತಸ್ಸ ಗವೇಸನ್ತಸ್ಸ ಕಾಮಭೋಗಿನೋ ಗಹಟ್ಠಸ್ಸ "ಸಚ್ಚೇನ ಕಿತ್ತಿಂ ಪಪ್ಪೋತೀ"ತಿ ಏತ್ಥ ವುತ್ತಪ್ಪಕಾರಂ **ಸಚ್ಚಂ**। "ಸುಸ್ಸೂಸಂ ಲಭತೇ ಪಞ್ಞ"ನ್ತಿ ಏತ್ಥ ಸುಸ್ಸೂಸಪಞ್ಞಾನಾಮೇನ ವುತ್ತೋವ **ದಮೋ**। "ಧುರವಾ ಉಟ್ಠಾತಾ"ತಿ ಏತ್ಥ ಧುರನಾಮೇನ ಉಟ್ಠಾನನಾಮೇನ ಚ ವುತ್ತಾ **ಧಿತಿ**। "ದದಂ ಮಿತ್ತಾನಿ ಗನ್ಥತೀ"ತಿ ಏತ್ಥ ವುತ್ತಪ್ಪಕಾರೋ **ಚಾಗೋ** ಚಾತಿ ಏತೇ ಚತುರೋ ಧಮ್ಮಾ ಸನ್ತಿ। **ಸ ವೇ ಪೇಚ್ಚ ನ ಸೋಚತೀ**ತಿ ಇಧಲೋಕಾ ಪರಲೋಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಸ ವೇ ನ ಸೋಚತೀತಿ।

ಏವಂ ಭಗವಾ ಪಞ್ಚಮಮ್ಪಿ ಪಞ್ಹಂ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇತ್ವಾ ತಂ ಯಕ್ಖಂ ಚೋದೇನ್ತೋ **ಇಙ್ಘ ಅಞ್ಞೇಪೀ**ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ **ಇಙ್ಘಾ**ತಿ ಚೋದನತ್ಥೇ ನಿಪಾತೋ। **ಅಞ್ಞೇಪೀ**ತಿ ಅಞ್ಞೇಪಿ ಧಮ್ಮೇ ಪುಥೂ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣೇ ಪುಚ್ಛಸ್ಸು। ಅಞ್ಞೇಪಿ ವಾ ಪೂರಣಾದಯೋ ಸಬ್ಬಞ್ಞುಪಟಿಞ್ಞೇ ಪುಥೂ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣೇ ಪುಚ್ಛಸ್ಸು। ಯದಿ ಅಮ್ಹೇಹಿ "ಸಚ್ಚೇನ ಕಿತ್ತಿಂ ಪಪ್ಪೋತೀ"ತಿ ಏತ್ಥ ವುತ್ತಪ್ಪಕಾರಾ ಸಚ್ಚಾ ಭಿಯ್ಯೋ ಕಿತ್ತಿಪತ್ತಿಕಾರಣಂ ವಾ, "ಸುಸ್ಸೂಸಂ ಲಭತೇ ಪಞ್ಞ"ನ್ತಿ ಏತ್ಥ ಸುಸ್ಸೂಸಾತಿ ಪಞ್ಞಾಪದೇಸೇನ ವುತ್ತಾ ದಮ್ಮಾ ಭಿಯ್ಯೋ ಲೋಕಿಯಲೋಕುತ್ತರಪಞ್ಞಾಪಟಿಲಾಭಕಾರಣಂ ವಾ, "ದದಂ ಮಿತ್ತಾನಿ ಗನ್ಥತೀ"ತಿ ಏತ್ಥ ವುತ್ತಪ್ಪಕಾರಾ ಚಾಗಾ ಭಿಯ್ಯೋ ಮಿತ್ತಗನ್ಥನಕಾರಣಂ ವಾ, "ಧುರವಾ ಉಟ್ಠಾತಾ"ತಿ ಏತ್ಥ ತಂ ತಂ ಅತ್ಥವಸಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಧುರನಾಮೇನ ಉಟ್ಠಾನನಾಮೇನ ಚ ವುತ್ತಾಯ ಮಹಾಭಾರಸಹನತ್ಥೇನ ಉಸ್ಸೋಳ್ಹೀಭಾವಪ್ಪತ್ತಾಯ ವೀರಿಯಸಙ್ಖಾತಾಯ ಖನ್ತ್ಯಾ ಭಿಯ್ಯೋ ಲೋಕಿಯಲೋಕುತ್ತರಧನವಿನ್ದನಕಾರಣಂ ವಾ, "ಸಚ್ಚಂ ದಮ್ಮೋ ಧಿತಿ ಚಾಗೋ"ತಿ ಏವಂ ವುತ್ತೇಹಿ ಇಮೇಹೇವ ಚತೂಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಭಿಯ್ಯೋ ಅಸ್ಮಾ ಲೋಕಾ ಪರಂ ಲೋಕಂ ಪೇಚ್ಚ ಅಸೋಚನಕಾರಣಂ ವಾ ಇಧ ವಿಜ್ಜತೀತಿ ಅಯಮೇತ್ಥ ಸದ್ಧಿಂ ಸಙ್ಖೇಪಯೋಜನಾಯ ಅತ್ಥವಣ್ಣನಾ। ವಿತ್ಥಾರತೋ ಪನ ಏಕಮೇಕಂ ಪದಂ ಅತ್ಥುದ್ಧಾರಪದುದ್ಧಾರಪದವಣ್ಣನಾನಯೇಹಿ ವಿಭಜಿತ್ವಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾ।

ಏವಂ ವುತ್ತೇ ಯಕ್ಖೋ ಯೇನ ಸಂಸಯೇನ ಅಞ್ಞೇ ಪುಚ್ಛೇಯ್ಯ, ತಸ್ಸ ಪಹೀನತ್ತಾ **ಕಥಂ ನು ದಾನಿ ಪುಚ್ಛೇಯ್ಯಂ, ಪುಥೂ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣೇ**ತಿ ವತ್ವಾ ಯೇಪಿಸ್ಸ ಅಪುಚ್ಛನಕಾರಣಂ ನ ಜಾನನ್ತಿ, ತೇಪಿ ಜಾನಾಪೇನ್ತೋ **ಯೋಹಂ ಅಜ್ಜಪಜಾನಾಮಿ, ಯೋ ಅತ್ಥೋ ಸಮ್ಪರಾಯಿಕೋ**ತಿ ಆಹ। ತತ್ಥ **ಅಜ್ಜಾ**ತಿ ಅಜ್ಜದಿಂ ಕತ್ವಾತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। **ಪಜಾನಾಮೀ**ತಿ ಯಥಾವುತ್ತೇನ ಪಕಾರೇನ ಜಾನಾಮಿ। **ಯೋ ಅತ್ಥೋ**ತಿ ಏತ್ತಾವತಾ "ಸುಸ್ಸೂಸಂ ಲಭತೇ ಪಞ್ಞ"ನ್ತಿಆದಿನಾ ನಯೇನ ವುತ್ತಂ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಿಕಂ ದಸ್ಸೇತಿ। **ಸಮ್ಪರಾಯಿಕೋ**ತಿ ಇಮಿನಾ "ಯಸ್ಸೇತೇ ಚತುರೋ ಧಮ್ಮಾ"ತಿ ವುತ್ತಂ ಪೇಚ್ಚ ಸೋಕಾಭಾವಕಾರಣಂ ಸಮ್ಪರಾಯಿಕಂ। **ಅತ್ಥೋ**ತಿ ಚ ಕಾರಣಸ್ಸೇತಂ ಅಧಿವಚನಂ। ಅಯಂ ಹಿ ಅತ್ಥಸದ್ದೋ "ಸಾತ್ಥಂ ಸಬ್ಯಞ್ಜನ"ನ್ತಿ ಏವಮಾದೀಸು (ಪಾರಾ॰ ೧; ದೀ॰ ನಿ॰ ೧.೧೯೦) ಪಾಠತ್ಥೇ ವತ್ತತಿ। "ಅತ್ಥೋ ಮೇ, ಗಹಪತಿ, ಹಿರಞ್ಞಸುವಣ್ಣೇನಾ"ತಿಆದೀಸು (ದೀ॰ ನಿ॰ ೨.೨೫೦; ಮ॰ ನಿ॰ ೩.೨೫೮) ವಿಚಕ್ಖಣೇ। "ಹೋತಿ ಸೀಲವತಂ ಅತ್ಥೋ"ತಿಆದೀಸು (ಜಾ॰ ೧.೧.೧೧) ವುಡ್ಢಿಮ್ಹಿ। "ಬಹುಜನೋ ಭಜತೇ ಅತ್ಥಹೇತೂ"ತಿಆದೀಸು ಧನೇ।

“ಉಭಿನ್ನಮತ್ಥಂ ಚರತೀ”ತಿಆದೀಸು (ಜಾ॰ ೧.೭.೬೬; ಸಂ॰ ನಿ॰ ೧.೨೫೦; ಥೇರಗಾ॰ ೪೪೩) ಹಿತೇ । “ಅತ್ಥೇ ಜಾತೇ ಚ ಪಣ್ಡಿತ”ನ್ತಿಆದೀಸು (ಜಾ॰ ೧.೧.೯೨) ಕಾರಣೇ। ಇಧ ಪನ ಕಾರಣೇ। ತಸ್ಮಾ ಯಂ ಪಞ್ಞಾದಿಲಾಭಾದೀನಂ ಕಾರಣಂ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಿಕಂ, ಯಞ್ಚ ಪೇಚ್ಚ ಸೋಕಾಭಾವಸ್ಸ ಕಾರಣಂ ಸಮ್ಪರಾಯಿಕಂ, ತಂ ಯೋಹಂ ಅಜ್ಜ ಭಗವತಾ ವುತ್ತನಯೇನ ಸಾಮಂಯೇವ ಪಜಾನಾಮಿ, ಸೋ ಕಥಂ ನು ದಾನಿ ಪುಚ್ಛೇಯ್ಯಂ ಪುಥೂ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣೇತಿ ಏವಮೇತ್ಥ ಸಙ್ಖೇಪತೋ ಅತ್ಥೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

ಏವಂ ಯಕ್ಖೋ “ಪಜಾನಾಮಿ ಯೋ ಅತ್ಥೋ ಸಮ್ಪರಾಯಿಕೋ”ತಿ ವತ್ವಾ ತಸ್ಸ ಞಾಣಸ್ಸ ಭಗವಂಮೂಲಕತ್ತಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ **ಅತ್ಥಾಯ ವತ ಮೇ ಬುದ್ಧೋತಿ** ಆಹ। ತತ್ಥ **ಅತ್ಥಾಯಾತಿ** ಹಿತಾಯ ವುಡ್ಢಿಯಾ ಚ। **ಯತ್ಥ ದಿನ್ನಂ ಮಹಪ್ಫಲನ್ತಿ** “ಯಸ್ಸೇತೇ ಚತುರೋ ಧಮ್ಮಾ”ತಿ ಏತ್ಥ ವುತ್ತಚಾಗೇನ ಯತ್ಥ ದಿನ್ನಂ ಮಹಪ್ಫಲಂ, ತಂ ಅಗ್ಗದಕ್ಖಿಣೇಯ್ಯಂ ಬುದ್ಧಂ ಪಜಾನಾಮೀತಿ ಅತ್ಥೋ। ಕೇಚಿ ಪನ “ಸಙ್ಘಂ ಸನ್ಧಾಯ ಏವಮಾಹಾ”ತಿ ಭಣನ್ತಿ।

ಏವಂ ಇಮಾಯ ಗಾಥಾಯ ಅತ್ತನೋ ಹಿತಾಧಿಗಮಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಇದಾನಿ ಸಹಿತಪಟಿಪತ್ತಿಂ ದೀಪೇನ್ತೋ **ಸೋ ಅಹಂ ವಿಚರಿಸ್ಸಾಮೀತಿ**ಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ **ಗಾಮಾ ಗಾಮ**ನ್ತಿ ದೇವಗಾಮಾ ದೇವಗಾಮಂ। **ಪುರಾ ಪುರ**ನ್ತಿ ದೇವನಗರತೋ ದೇವನಗರಂ। **ನಮಸ್ಸಮಾನೋ ಸಮ್ಬುದ್ಧಂ, ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಚ ಸುಧಮ್ಮತ**ನ್ತಿ “ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ವತ ಭಗವಾ, ಸ್ವಾಕ್ಖಾತೋ ವತ ಭಗವತೋ ಧಮ್ಮೋ”ತಿಆದಿನಾ ನಯೇನ ಬುದ್ಧಸುಬೋಧಿತಞ್ಚ ಧಮ್ಮಸುಧಮ್ಮತಞ್ಚ ಚ-ಸದ್ದೇನ “ಸುಪ್ಪಟಿಪನ್ನೋ ವತ ಭಗವತೋ ಸಾವಕಸಙ್ಘೋ”ತಿಆದಿನಾ ಸಙ್ಘಸುಪ್ಪಟಿಪತ್ತಿಞ್ಚ ಅಭಿತ್ಥವಿತ್ವಾ ನಮಸ್ಸಮಾನೋ ಧಮ್ಮಘೋಸಕೋ ಹುತ್ವಾ ವಿಚರಿಸ್ಸಾಮೀತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ।

ಏವಮಿಮಾಯ ಗಾಥಾಯ ಪರಿಯೋಸಾನಞ್ಚ ರತ್ತಿವಿಭಾವನಞ್ಚ ಸಾಧುಕಾರಸದ್ದುಟ್ಠಾನಞ್ಚ ಆಳವಕಕುಮಾರಸ್ಸ ಯಕ್ಖಭವನಂ ಆನಯನಞ್ಚ ಏಕಕ್ಖಣೇಯೇವ ಅಹೋಸಿ। ರಾಜಪುರಿಸಾ ಸಾಧುಕಾರಸದ್ದಂ ಸುತ್ವಾ - “ಏವರೂಪೋ ಸಾಧುಕಾರಸದ್ದೋ ಠಪೇತ್ವಾ ಬುದ್ಧೇ ನ ಅಞ್ಞೇಸಂ ಅಬ್ಭುಗ್ಗಚ್ಛತಿ, ಆಗತೋ ನು ಖೋ ಭಗವಾ”ತಿ ಆವಜ್ಜೇನ್ತಾ ಭಗವತೋ ಸರೀರಪ್ಪಭಂ ದಿಸ್ವಾ ಪುಬ್ಬೇ ವಿಯ ಬಹಿ ಅಟ್ಠತ್ವಾ ನಿಬ್ಬಿಸಙ್ಕಾ ಅನ್ತೋಯೇವ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಅದ್ದಸಂಸು ಭಗವನ್ತಂ ಯಕ್ಖಸ್ಸ ಭವನೇ ನಿಸಿನ್ನಂ, ಯಕ್ಖಞ್ಚ ಅಞ್ಜಲಿಂ ಪಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಠಿತಂ। ದಿಸ್ವಾನ ಯಕ್ಖಂ ಆಹಂಸು - “ಅಯಂ ತೇ, ಮಹಾಯಕ್ಖ, ರಾಜಕುಮಾರೋ ಬಲಿಕಮ್ಮಾಯ ಆನೀತೋ, ಹನ್ದ ನಂ ಖಾದ ವಾ ಭುಞ್ಜ ವಾ, ಯಥಾಪಚ್ಚಯಂ ವಾ ಕರೋಹೀ”ತಿ। ಸೋ ಸೋತಾಪನ್ನತ್ತಾ ಲಜ್ಜಿತೋ ವಿಸೇಸೇನ ಚ ಭಗವತೋ ಪುರತೋ ಏವಂ ವುಚ್ಚಮಾನೋ ಅಥ ತಂ ಕುಮಾರಂ ಉಭೋಹಿ ಹತ್ಥೇಹಿ ಪಟಿಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಭಗವತೋ ಉಪನಾಮೇಸಿ “ಅಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಕುಮಾರೋ ಮಯ್ಹಂ ಪೇಸಿತೋ, ಇಮಾಹಂ ಭಗವತೋ ದಮ್ಮಿ, ಹಿತಾನುಕಮ್ಪಕಾ ಬುದ್ಧಾ, ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹಾತು, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಇಮಂ ದಾರಕಂ ಇಮಸ್ಸ ಹಿತತ್ಥಾಯ ಸುಖತ್ಥಾಯಾ”ತಿ ಇಮಞ್ಚ ಗಾಥಮಾಹ -

“ಇಮಂ ಕುಮಾರಂ ಸತಪುಞ್ಞಲಕ್ಖಣಂ,
ಸಬ್ಬಙ್ಗುಪೇತಂ ಪರಿಪುಣ್ಣಬ್ಯಞ್ಜನಂ।
ಉದಗ್ಗಚಿತ್ತೋ ಸುಮನೋ ದದಾಮಿ ತೇ,
ಪಟಿಗ್ಗಹ ಲೋಕಹಿತಾಯ ಚಕ್ಖುಮಾ”ತಿ॥

ಪಟಿಗ್ಗಹೇಸಿ ಭಗವಾ ಕುಮಾರಂ। ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹನ್ತೋ ಚ ಯಕ್ಖಸ್ಸ ಚ ಕುಮಾರಸ್ಸ ಚ ಮಙ್ಗಲಕರಣತ್ಥಂ ಪಾದೂನಗಾಥಂ ಅಭಾಸಿ। ತಂ ಯಕ್ಖೋ ಕುಮಾರಂ ಸರಣಂ ಗಮೇನ್ತೋ ತಿಕ್ಖತ್ತುಂ ಚತುತ್ಥಪಾದೇನ ಪೂರೇಸಿ। ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ -

“ದೀಘಾಯುಕೋ ಹೋತು ಅಯಂ ಕುಮಾರೋ,
ತುವಞ್ಚ ಯಕ್ಖ ಸುಖಿತೋ ಭವಾಹಿ।
ಅಬ್ಯಾಧಿತಾ ಲೋಕಹಿತಾಯ ತಿಟ್ಠಥ,

ಅಯಂ ಕುಮಾರೋ ಸರಣಮುಪೇತಿ ಬುದ್ಧಂ।
ಅಯಂ ಕುಮಾರೋ ಸರಣಮುಪೇತಿ ಧಮ್ಮಂ।
ಅಯಂ ಕುಮಾರೋ ಸರಣಮುಪೇತಿ ಸಙ್ಘ''ನ್ತಿ॥

ಅಥ ಭಗವಾ ಕುಮಾರಂ ರಾಜಪುರಿಸಾನಂ ಅದಾಸಿ - ''ಇಮಂ ವಡ್ಢೇತ್ವಾ ಪುನ ಮಮೇವ ದೇಥಾ''ತಿ। ಏವಂ ಸೋ ಕುಮಾರೋ ರಾಜಪುರಿಸಾನಂ ಹತ್ಥತೋ ಯಕ್ಖಸ್ಸ ಹತ್ಥಂ, ಯಕ್ಖಸ್ಸ ಹತ್ಥತೋ ಭಗವತೋ ಹತ್ಥಂ, ಭಗವತೋ ಹತ್ಥತೋ ಪುನ ರಾಜಪುರಿಸಾನಂ ಹತ್ಥಂ ಗತತ್ತಾ ನಾಮತೋ ''ಹತ್ಥಕೋ ಆಳವಕೋ''ತಿ ಜಾತೋ। ತಂ ಆದಾಯ ಪಟಿನಿವತ್ತೇ ರಾಜಪುರಿಸೇ ದಿಸ್ವಾ ಕಸ್ಸಕವನಕಮ್ಮಿಕಾದಯೋ ''ಕಿಂ ಯಕ್ಖೋ ಕುಮಾರಂ ಅತಿದಹರತ್ತಾ ನ ಇಚ್ಛೀ''ತಿ? ಭೀತಾ ಪುಚ್ಛಿಂಸು। ರಾಜಪುರಿಸಾ ''ಮಾ ಭಾಯಥ। ಖೇಮಂ ಕತಂ ಭಗವತಾ''ತಿ ಸಬ್ಬಮಾರೋಚೇಸುಂ । ತತೋ ''ಸಾಧು ಸಾಧೂ''ತಿ ಸಕಲಂ ಆಳವಿನಗರಂ ಏಕಕೋಲಾಹಲೇನ ಯಕ್ಖಾಭಿಮುಖಂ ಅಹೋಸಿ। ಯಕ್ಖೋಪಿ ಭಗವತೋ ಭಿಕ್ಖಾಚಾರಕಾಲೇ ಅನುಪ್ಪತ್ತೇ ಪತ್ತಚೀವರಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಉಪಡ್ಢಮಗ್ಗಂ ಅನುಗನ್ತ್ವಾ ನಿವತ್ತಿ।

ಅಥ ಭಗವಾ ನಗರೇ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಚರಿತ್ವಾ ಕತಭತ್ತಕಿಚ್ಚೋ ನಗರದ್ವಾರೇ ಅಞ್ಞತರಸ್ಮಿಂ ವಿವಿತ್ತೇ ರುಕ್ಖಮೂಲೇ ಪಞ್ಞತ್ತಬುದ್ಧಾಸನೇ ನಿಸೀದಿ। ತತೋ ಮಹಾಜನಕಾಯೇನ ಸದ್ಧಿಂ ರಾಜಾ ಚ ನಾಗರಾ ಚ ಏಕತೋ ಸಮ್ಪಿಣ್ಡಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಉಪಸಙ್ಕಮ್ಮ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಪರಿವಾರೇತ್ವಾ ನಿಸಿನ್ನಾ - ''ಕಥಂ, ಭನ್ತೇ, ಏವಂ ದಾರುಣಂ ಯಕ್ಖಂ ದಮಯಿತ್ಥಾ''ತಿ ಪುಚ್ಛಿಂಸು। ತೇಸಂ ಭಗವಾ ಯುದ್ಧಮಾದಿಂ ಕತ್ವಾ ''ಏವಂ ನವವಿಧಂ ವಸ್ಸಂ ವಸ್ಸೇತ್ವಾ ಏವಂ ವಿಭಿಂಸನಕಂ ಅಕಾಸಿ, ಏವಂ ಪಞ್ಹಂ ಪುಚ್ಛಿ। ತಸ್ಸಾಹಂ ಏವಂ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇಸಿ''ನ್ತಿ ತಮೇವಾಳವಕಸುತ್ತಂ ಕಥೇಸಿ। ಕಥಾಪರಿಯೋಸಾನೇ ಚತುರಾಸೀತಿಪಾಣಸಹಸ್ಸಾನಂ ಧಮ್ಮಾಭಿಸಮಯೋ ಅಹೋಸಿ। ತತೋ ರಾಜಾ ಚೇವ ನಾಗರಾ ಚ ವೇಸ್ಸವಣಮಹಾರಾಜಸ್ಸ ಭವನಸಮೀಪೇ ಯಕ್ಖಸ್ಸ ಭವನಂ ಕತ್ವಾ ಪುಪ್ಫಗನ್ಧಾದಿಸಕ್ಕಾರುಪೇತಂ ನಿಚ್ಚಬಲಿಂ ಪವತ್ತೇಸುಂ। ತಞ್ಚ ಕುಮಾರಂ ವಿಞ್ಞುತಂ ಪತ್ತಂ ''ತ್ವಂ ಭಗವನ್ತಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಜೀವಿತಂ ಲಭಿ, ಗಚ್ಛ ಭಗವನ್ತಂಯೇವ ಪಯಿರುಪಾಸಸ್ಸು ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಞ್ಚಾ''ತಿ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇಸುಂ। ಸೋ ಭಗವನ್ತಞ್ಚ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಞ್ಚ ಪಯಿರುಪಾಸಮಾನೋ ನಚಿರಸ್ಸೇವ ಅನಾಗಾಮಿಫಲೇ ಪತಿಟ್ಠಾಯ ಸಬ್ಬಂ ಬುದ್ಧವಚನಂ ಉಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಪಞ್ಚಸತಉಪಾಸಕಪರಿವಾರೋ ಅಹೋಸಿ। ಭಗವಾ ಚ ನಂ ಏತದಗ್ಗೇ ನಿದ್ದಿಸಿ - ''ಏತದಗ್ಗಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಮ ಸಾವಕಾನಂ ಉಪಾಸಕಾನಂ ಚತೂಹಿ ಸಙ್ಗಹವತ್ಥೂಹಿ ಪರಿಸಂ ಸಙ್ಗಣ್ಹನ್ತಾನಂ ಯದಿದಂ ಹತ್ಥಕೋ ಆಳವಕೋ''ತಿ (ಅ॰ ನಿ॰ ೧.೨೫೧)। ದ್ವಾದಸಮಂ।

ಇತಿ ಸಾರತ್ಥಪ್ಪಕಾಸಿನಿಯಾ

ಸಂಯುತ್ತನಿಕಾಯ-ಅಟ್ಠಕಥಾಯ

ಯಕ್ಖಸಂಯುತ್ತವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೧೧. ಸಕ್ಕಸಂಯುತ್ತಂ

೧. ಪಠಮವಗ್ಗೋ

೧. ಸುವೀರಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೨೪೭. ಸಕ್ಕಸಂಯುತ್ತಸ್ಸ ಪಠಮೇ **ಅಭಿಯಂಸೂ**ತಿ ಕದಾ ಅಭಿಯಂಸು? ಯದಾ ಬಲವನ್ತೋ ಅಹೇಸುಂ, ತದಾ। ತತ್ರಾಯಂ ಅನುಪುಬ್ಬಿಕಥಾ - ಸಕ್ಕೋ ಕಿರ ಮಗಧರಟ್ಠೇ ಮಚಲಗಾಮಕೇ ಮಘೋ ನಾಮ ಮಾಣವೋ ಹುತ್ವಾ ತೇತ್ತಿಂಸ ಪುರಿಸೇ ಗಹೇತ್ವಾ ಕಲ್ಯಾಣಕಮ್ಮಂ ಕರೋನ್ತೋ ಸತ್ತ ವತಪದಾನಿ ಪೂರೇತ್ವಾ ತತ್ಥ ಕಾಲಙ್ಕತೋ ದೇವಲೋಕೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ। ತಂ ಬಲವಕಮ್ಮಾನುಭಾವೇನ ಸಪರಿಸಂ ಸೇಸದೇವತಾ ದಸಹಿ ಠಾನೇಹಿ ಅಧಿಗಣ್ಹನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ "ಆಗನ್ತುಕದೇವಪುತ್ತಾ ಆಗತಾ"ತಿ ನೇವಾಸಿಕಾ ಗನ್ಧಪಾನಂ ಸಜ್ಜಯಿಂಸು। ಸಕ್ಕೋ ಸಕಪರಿಸಾಯ ಸಞ್ಞಂ ಅದಾಸಿ - "ಮಾರಿಸಾ ಮಾ ಗನ್ಧಪಾನಂ ಪಿವಿತ್ಥ, ಪಿವನಾಕಾರಮತ್ತಮೇವ ದಸ್ಸೇಥಾ"ತಿ। ತೇ ತಥಾ ಅಕಂಸು। ನೇವಾಸಿಕದೇವತಾ ಸುವಣ್ಣಸರಕೇಹಿ ಉಪನೀತಂ ಗನ್ಧಪಾನಂ ಯಾವದತ್ಥಂ ಪಿವಿತ್ವಾ ಮತ್ತಾ ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಸುವಣ್ಣಪಥವಿಯಂ ಪತಿತ್ವಾ ಸಯಿಂಸು। ಸಕ್ಕೋ "ಗಣ್ಹಥ ಪುತ್ತಹತಾಯ ಪುತ್ತೇ"ತಿ ತೇ ಪಾದೇಸು ಗಹೇತ್ವಾ ಸಿನೇರುಪಾದೇ ಖಿಪಾಪೇಸಿ। ಸಕ್ಕಸ್ಸ ಪುಞ್ಞತೇಜೇನ ತದನುವತ್ತಕಾಪಿ ಸಬ್ಬೇ ತತ್ಥೇವ ಪತಿಂಸು। ತೇ ಸಿನೇರುವೇಮಜ್ಝಕಾಲೇ ಸಞ್ಞಂ ಲಭಿತ್ವಾ, "ತಾತಾ ನ ಸುರಂ ಪಿವಿಮ್ಹ, ನ ಸುರಂ ಪಿವಿಮ್ಹಾ"ತಿ ಆಹಂಸು। ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಅಸುರಾ ನಾಮ ಜಾತಾ। ಅಥ ನೇಸಂ ಕಮ್ಮಪಚ್ಚಯಉತುಸಮುಟ್ಠಾನಂ ಸಿನೇರುಸ್ಸ ಹೇಟ್ಠಿಮತಲೇ ದಸಯೋಜನಸಹಸ್ಸಂ ಅಸುರಭವನಂ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ। ಸಕ್ಕೋ ತೇಸಂ ನಿವತ್ತೇತ್ವಾ ಅನಾಗಮನತ್ಥಾಯ ಆರಕ್ಖಂ ಠಪೇಸಿ, ಯಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ -

"ಅನ್ತರಾ ದ್ವಿನ್ನಂ ಅಯುಜ್ಝಪುರಾನಂ,
ಪಞ್ಚವಿಧಾ ಠಪಿತಾ ಅಭಿರಕ್ಖಾ।
ಉದಕಂ ಕರೋಟಿ-ಪಯಸ್ಸ ಚ ಹಾರೀ,
ಮದನಯುತಾ ಚತುರೋ ಚ ಮಹತ್ಥಾ"ತಿ॥

ದ್ವೇ ನಗರಾನಿ ಹಿ ಯುದ್ಧೇನ ಗಹೇತುಂ ಅಸಕ್ಕುಣೇಯ್ಯತಾಯ ಅಯುಜ್ಝಪುರಾನಿ ನಾಮ ಜಾತಾನಿ ದೇವನಗರಞ್ಚ ಅಸುರನಗರಞ್ಚ। ಯದಾ ಹಿ ಅಸುರಾ ಬಲವನ್ತೋ ಹೋನ್ತಿ, ಅಥ ದೇವೇಹಿ ಪಲಾಯಿತ್ವಾ ದೇವನಗರಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ದ್ವಾರೇ ಪಿದಹಿತೇ ಅಸುರಾನಂ ಸತಸಹಸ್ಸಮ್ಪಿ ಕಿಞ್ಚಿ ಕಾತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋತಿ। ಯದಾ ದೇವಾ ಬಲವನ್ತೋ ಹೋನ್ತಿ, ಅಥಾಸುರೇಹಿ ಪಲಾಯಿತ್ವಾ ಅಸುರನಗರಸ್ಸ ದ್ವಾರೇ ಪಿದಹಿತೇ ಸಕ್ಕಾನಂ ಸತಸಹಸ್ಸಮ್ಪಿ ಕಿಞ್ಚಿ ಕಾತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋತಿ। ಇತಿ ಇಮಾನಿ ದ್ವೇ ನಗರಾನಿ ಅಯುಜ್ಝಪುರಾನಿ ನಾಮ। ನೇಸಂ ಅನ್ತರಾ ಏತೇಸು ಉದಕಾದೀಸು ಪಞ್ಚಸು ಠಾನೇಸು ಸಕ್ಕೇನ ಆರಕ್ಖಾ ಠಪಿತಾ। ತತ್ಥ **ಉದಕ**ಸದ್ದೇನ ನಾಗಾ ಗಹಿತಾ। ತೇ ಹಿ ಉದಕೇ ಬಲವನ್ತೋ ಹೋನ್ತಿ। ತಸ್ಮಾ ಸಿನೇರುಸ್ಸ ಪಠಮಾಲಿನ್ದೇ ತೇಸಂ ಆರಕ್ಖಾ। **ಕರೋಟಿ**ಸದ್ದೇನ ಸುಪಣ್ಣಾ ಗಹಿತಾ। ತೇಸಂ ಕಿರ ಕರೋಟಿ ನಾಮ ಪಾನಭೋಜನಂ, ತೇನ ತಂ ನಾಮಂ ಲಭಿಂಸು। ದುತಿಯಾಲಿನ್ದೇ ತೇಸಂ ಆರಕ್ಖಾ। **ಪಯಸ್ಸಹಾರೀ**ಸದ್ದೇನ ಕುಮ್ಭಣ್ಡಾ ಗಹಿತಾ। ದಾನವರಕ್ಖಸಾ ಕಿರ ತೇ। ತತಿಯಾಲಿನ್ದೇ ತೇಸಂ ಆರಕ್ಖಾ। **ಮದನಯುತ**ಸದ್ದೇನ ಯಕ್ಖಾ ಗಹಿತಾ। ವಿಸಮಚಾರಿನೋ ಕಿರತೇ ಯುಜ್ಝಸೋಣ್ಡಾ। ಚತುತ್ಥಾಲಿನ್ದೇ ತೇಸಂ ಆರಕ್ಖಾ। **ಚತುರೋ ಚ ಮಹನ್ತಾ**ತಿ ಚತ್ತಾರೋ ಮಹಾರಾಜಾನೋ ವುತ್ತಾ। ಪಞ್ಚಮಾಲಿನ್ದೇ ತೇಸಂ ಆರಕ್ಖಾ। ತಸ್ಮಾ ಯದಿ ಅಸುರಾ ಕುಪಿತಾವಿಲಚಿತ್ತಾ ದೇವಪುರಂ ಉಪಯನ್ತಿ ಯುದ್ಧೇಸೂ, ಯಂ ಗಿರಿನೋ ಪಠಮಂ ಪರಿಭಣ್ಡಂ, ತಂ ಉರಗಾ ಪಟಿಬಾಹನ್ತಿ ಏವಂ ಸೇಸೇಸು ಸೇಸಾ।

ತೇ ಪನ ಅಸುರಾ ಆಯುವಣ್ಣರಸಇಸ್ಸರಿಯಸಮ್ಪತ್ತೀಹಿ ತಾವತಿಂಸಸದಿಸಾವ। ತಸ್ಮಾ ಅನ್ತರಾ ಅತ್ತಾನಂ ಅಜಾನಿತ್ವಾ ಪಾಟಲಿಯಾ ಪುಪ್ಫಿತಾಯ, "ನ ಇದಂ ದೇವನಗರಂ, ತತ್ಥ ಪಾರಿಚ್ಛತ್ತಕೋ ಪುಪ್ಫತಿ, ಇಧ ಪನ ಚಿತ್ತಪಾಟಲೀ, ಜರಸಕ್ಕೇನಾಮ್ಹಾಕಂ

ಸುರಂ ಪಾಯೇತ್ವಾ ವಞ್ಚೇತ್ವಾ, ದೇವನಗರಞ್ಚ ನೋ ಗಹಿತಂ, ಗಚ್ಛಾಮ ತೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಯುಜ್ಝಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ಹತ್ಥಿಅಸ್ಸರಥೇ ಆರುಯ್ಹ ಸುವಣ್ಣರಜತಮಣಿಫಲಕಾನಿ ಗಹೇತ್ವಾ, ಯುದ್ಧಸಜ್ಜಾ ಹುತ್ವಾ, ಅಸುರಭೇರಿಯೋ ವಾದೇನ್ತಾ ಮಹಾಸಮುದ್ದೇ ಉದಕಂ ದ್ವಿಧಾ ಭೇತ್ವಾ ಉಟ್ಠಹನ್ತಿ। ತೇ ದೇವೇ ವುಟ್ಠೇ ವಮ್ಮಿಕಮಕ್ಖಿಕಾ ವಮ್ಮಿಕಂ ವಿಯ ಸಿನೇರುಂ ಅಭಿರುಹಿತು ಆರಭನ್ತಿ। ಅಥ ನೇಸಂ ಪಠಮಂ ನಾಗೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಯುದ್ಧಂ ಹೋತಿ। ತಸ್ಮಿಂ ಖೋ ಪನ ಯುದ್ಧೇ ನ ಕಸ್ಸಚಿ ಛವಿ ವಾ ಚಮ್ಮಂ ವಾ ಛಿಜ್ಜತಿ, ನ ಲೋಹಿತಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ಕೇವಲಂ ಕುಮಾರಕಾನಂ ದಾರುಮೇಣ್ಡಕಯುದ್ಧಂ ವಿಯ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಸನ್ತಾಸನಮತ್ತಮೇವ ಹೋತಿ। ಕೋಟಿಸತಾಪಿ ಕೋಟಿಸಹಸ್ಸಾಪಿ ನಾಗಾ ತೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಯುಜ್ಝಿತ್ವಾ ತೇ ಅಸುರಪುರಂಯೇವ ಪವೇಸೇತ್ವಾ ನಿವತ್ತನ್ತಿ।

ಯದಾ ಪನ ಅಸುರಾ ಬಲವನ್ತೋ ಹೋನ್ತಿ, ಅಥ ನಾಗಾ ಓಸಕ್ಕಿತ್ವಾ ದುತಿಯೇ ಆಲಿನ್ದೇ ಸುಪಣ್ಣೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಏಕತೋವ ಹುತ್ವಾ ಯುಜ್ಝನ್ತಿ। ಏಸ ನಯೋ ಸುಪಣ್ಣಾದೀಸೂಪಿ। ಯದಾ ಪನ ತಾನಿ ಪಞ್ಚಪಿ ಠಾನಾನಿ ಅಸುರಾ ಮದ್ದನ್ತಿ, ತದಾ ಏಕತೋ ಸಮ್ಪಿಣ್ಡಿತಾನಿಪಿ ಪಞ್ಚ ಬಲಾನಿ ಓಸಕ್ಕನ್ತಿ। ಅಥ ಚತ್ತಾರೋ ಮಹಾರಾಜಾನೋ ಗನ್ತ್ವಾ ಸಕ್ಕಸ್ಸ ತಂ ಪವತ್ತಿಂ ಆರೋಚೇನ್ತಿ। ಸಕ್ಕೋ ತೇಸಂ ವಚನಂ ಸುತ್ವಾ ದಿಯಡ್ಢಯೋಜನಸತಿಕಂ ವೇಜಯನ್ತರಥಂ ಆರುಯ್ಹ ಸಯಂ ವಾ ನಿಕ್ಖಮತಿ, ಏಕಂ ವಾ ಪುತ್ತಂ ಪೇಸೇತಿ। ಇಮಸ್ಮಿಂ ಪನ ಕಾಲೇ ಪುತ್ತಂ ಪೇಸೇತುಕಾಮೋ, **ತಾತ ಸುವೀರಾ**ತಿಆದಿಮಾಹ।

ಏವಂ ಭದ್ದನ್ತವಾತಿ ಖೋತಿ ಏವಂ ಹೋತು ಭದ್ದಂ ತವ ಇತಿ ಖೋ। **ಪಮಾದಂ ಆಪಾದೇಸೀ**ತಿ ಪಮಾದಂ ಅಕಾಸಿ। ಅಚ್ಛರಾಸಙ್ಘಪರಿವುತೋ ಸಟ್ಠಿಯೋಜನಂ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಸುವಣ್ಣಮಹಾವೀಥಿಂ ಓತರಿತ್ವಾ ನಕ್ಖತ್ತಂ ಕೀಳನ್ತೋ ನನ್ದನವನಾದೀಸು ವಿಚರತೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಅನುಟ್ಠಹನ್ತಿ ಅನುಟ್ಠಹನ್ತೋ। **ಅವಾಯಾಮ**ನ್ತಿ ಅವಾಯಮನ್ತೋ। **ಅಲಸ್ವಸ್ಸಾ**ತಿ ಅಲಸೋ ಅಸ್ಸ। **ನ ಚ ಕಿಚ್ಚಾನಿ ಕಾರಯೇ**ತಿ ಕಿಞ್ಚಿ ಕಿಚ್ಚಂ ನಾಮ ನ ಕರೇಯ್ಯ। **ಸಬ್ಬಕಾಮಸಮಿದ್ಧಸ್ಸಾ**ತಿ ಸಬ್ಬಕಾಮೇಹಿ ಸಮಿದ್ಧೋ ಅಸ್ಸ। **ತಂ ಮೇ, ಸಕ್ಕ, ವರಂ ದಿಸಾ**ತಿ, ಸಕ್ಕ ದೇವಸೇಟ್ಠ, ತಂ ಮೇ ವರಂ ಉತ್ತಮಂ ಠಾನಂ ಓಕಾಸಂ ದಿಸಂ ಆಚಿಕ್ಖ ಕಥೇಹೀತಿ ವದತಿ। **ನಿಬ್ಬಾನಸ್ಸ ಹಿ ಸೋ ಮಗ್ಗೋ**ತಿ ಕಮ್ಮಂ ಅಕತ್ವಾ ಜೀವಿತಟ್ಠಾನಂ ನಾಮ ನಿಬ್ಬಾನಸ್ಸ ಮಗ್ಗೋ। ಪಠಮಂ।

೨. ಸುಸೀಮಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೨೪೮. ದುತಿಯೇ **ಸುಸೀಮ**ನ್ತಿ ಅತ್ತನೋ ಪುತ್ತಸಹಸ್ಸಸ್ಸ ಅನ್ತರೇ ಏವಂನಾಮಕಂ ಏಕಂ ಪುತ್ತಮೇವ। ದುತಿಯಂ।

೩. ಧಜಗ್ಗಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೨೪೯. ತತಿಯೇ **ಸಮುಪಬ್ಯೂಳ್ಹೋ**ತಿ ಸಮ್ಪಿಣ್ಡಿತೋ ರಾಸಿಭೂತೋ। **ಧಜಗ್ಗಂ ಉಲ್ಲೋಕೇಯ್ಯಾಥಾ**ತಿ ಸಕ್ಕಸ್ಸ ಕಿರ ದಿಯಡ್ಢಯೋಜನಸತಾಯಾಮೋ ರಥೋ । ತಸ್ಸ ಹಿ ಪಚ್ಛಿಮನ್ತೋ ಪಣ್ಣಾಸಯೋಜನೋ, ಮಜ್ಝೇ ರಥಪಞ್ಜರೋ ಪಣ್ಣಾಸಯೋಜನೋ, ರಥಸನ್ಧಿತೋ ಯಾವ ರಥಸೀಸಾ ಪಣ್ಣಾಸಯೋಜನಾನಿ। ತದೇವ ಪಮಾಣಂ ದಿಗುಣಂ ಕತ್ವಾ ತಿಯೋಜನಸತಾಯಾಮೋತಿಪಿ ವದನ್ತಿಯೇವ। ತಸ್ಮಿಂ ಯೋಜನಿಕಪಲ್ಲಙ್ಕೋ ಅತ್ಥತೋ, ತಿಯೋಜನಿಕಂ ಸೇತಚ್ಛತ್ತಂ ಮತ್ಥಕೇ ಠಪಿತಂ, ಏಕಸ್ಮಿಂಯೇವ ಯುಗೇ ಸಹಸ್ಸಆಜಞ್ಞಾ ಯುತ್ತಾ, ಸೇಸಾಲಙ್ಕಾರಸ್ಸ ಪಮಾಣಂ ನತ್ಥಿ। ಧಜೋ ಪನಸ್ಸ ಅಡ್ಢತಿಯಾನಿ ಯೋಜನಸತಾನಿ ಉಗ್ಗತೋ, ಯಸ್ಸ ವಾತಾಹತಸ್ಸ ಪಞ್ಚಙ್ಗಿಕತೂರಿಯಸ್ಸೇವ ಸದ್ದೋ ನಿಚ್ಛರತಿ, ತಂ ಉಲ್ಲೋಕೇಯ್ಯಾಥಾತಿ ವದತಿ। ಕಸ್ಮಾ? ತಂ ಪಸ್ಸನ್ತಾನಞ್ಹಿ ರಾಜಾ ನೋ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಪರಿಸಪರಿಯನ್ತೇ ನಿಖಾತಥಮ್ಭೋ ವಿಯ ಠಿತೋ, ಕಸ್ಸ ಮಯಂ ಭಾಯಾಮಾತಿ ಭಯಂ ನ ಹೋತಿ। **ಪಜಾಪತಿಸ್ಸಾ**ತಿ ಸೋ ಕಿರ ಸಕ್ಕೇನ ಸಮಾನವಣ್ಣೋ ಸಮಾನಾಯುಕೋ ದುತಿಯಂ ಆಸನಂ ಲಭತಿ। ತಥಾ **ವರುಣೋ ಈಸಾನೋ** ಚ। ವರುಣೋ ಪನ ತತಿಯಂ ಆಸನಂ ಲಭತಿ, ಈಸಾನೋ ಚತುತ್ಥಂ। **ಪಲಾಯೀ**ತಿ ಅಸುರೇಹಿ ಪರಾಜಿತೋ ತಸ್ಮಿಂ ರಥೇ ಠಿತೋ ಅಪ್ಪಮತ್ತಕಮ್ಪಿ ರಜಧಜಂ ದಿಸ್ವಾ ಪಲಾಯನಧಮ್ಮೋ।

ಇತಿಪಿ ಸೋ ಭಗವಾತಿಆದೀನಿ ವಿಸುದ್ಧಿಮಗ್ಗೇ ವಿತ್ಥಾರಿತಾನೇವ। **ಇದಮವೋಚಾ**ತಿ ಇದಂ ಧಜಗ್ಗಪರಿತ್ತಂ ನಾಮ ಭಗವಾ ಅವೋಚ, ಯಸ್ಸ ಆಣಾಖೇತ್ತೇ ಕೋಟಿಸತಸಹಸ್ಸಚಕ್ಕವಾಳೇ ಆನುಭಾವೋ ವತ್ತತಿ। ಇದಂ ಆವಜ್ಜೇತ್ವಾ ಹಿ ಯಕ್ಖಭಯಚೋರಭಯಾದೀಹಿ ದುಕ್ಖೇಹಿ ಮುತ್ತಾನಂ ಅನ್ತೋ ನತ್ಥಿ। ತಿಟ್ಠತು ಅಞ್ಞದುಕ್ಖವೂಪಸಮೋ, ಇದಂ ಆವಜ್ಜಮಾನೋ ಹಿ ಪಸನ್ನಚಿತ್ತೋ ಆಕಾಸೇಪಿ ಪತಿಟ್ಠಂ ಲಭತಿ।

ತತ್ರಿದಂ ವತ್ಥು - ದೀಘವಾಪಿಚೇತಿಯಮ್ಹಿ ಕಿರ ಸುಧಾಕಮ್ಮೇ ಕಯಿರಮಾನೇ ಏಕೋ ದಹರೋ ಮುದ್ಧವೇದಿಕಾಪಾದತೋ ಪತಿತ್ವಾ ಚೇತಿಯಕುಚ್ಛಿಯಾ ಭಸ್ಸತಿ। ಹೇಟ್ಠಾ ಠಿತೋ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೋ "ಧಜಗ್ಗಪರಿತ್ತಂ, ಆವುಸೋ, ಆವಜ್ಜಾಹೀ"ತಿ ಆಹ। ಸೋ ಮರಣಭಯೇನ ತಜ್ಜಿತೋ "ಧಜಗ್ಗಪರಿತ್ತಂ ಮಂ ರಕ್ಖತೂ"ತಿ ಆಹ। ತಾವದೇವಸ್ಸ ಚೇತಿಯಕುಚ್ಛಿತೋ ದ್ವೇ ಇಟ್ಠಕಾ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಸೋಪಾನಂ ಹುತ್ವಾ ಅಟ್ಠಂಸು, ಉಪರಿಟ್ಠಿತೋ ವಲ್ಲಿನಿಸ್ಸೇಣಿಂ ಓತಾರೇಸುಂ। ತಸ್ಮಿಂ ನಿಸ್ಸೇಣಿಯಂ ಠಿತೇ ಇಟ್ಠಕಾ ಯಥಾಟ್ಠಾನೇಯೇವ ಅಟ್ಠಂಸು। ತತಿಯಂ।

೪. ವೇಪಚಿತ್ತಿಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೨೫೦. ಚತುತ್ಥೇ **ವೇಪಚಿತ್ತೀ**ತಿ ಸೋ ಕಿರ ಅಸುರಾನಂ ಸಬ್ಬಜೇಟ್ಠಕೋ। **ಯೇನಾ**ತಿ ನಿಪಾತಮತ್ತಂ ನನ್ತಿ ಚ। **ಕಣ್ಠಪಞ್ಚಮೇಹೀ**ತಿ ದ್ವೀಸು ಹತ್ಥೇಸು ಪಾದೇಸು ಕಣ್ಠೇ ಚಾತಿ ಏವಂ ಪಞ್ಚಹಿ ಬನ್ಧನೇಹಿ। ತಾನಿ ಪನ ನಳಿನಸುತ್ತಂ ವಿಯ ಮಕ್ಕಟಕಸುತ್ತಂ ವಿಯ ಚ ಚಕ್ಖುಸ್ಸಾಪಾಥಂ ಆಗಚ್ಛನ್ತಿ, ಇರಿಯಾಪಥಂ ರುಜ್ಝನ್ತಿ। ತೇಹಿ ಪನ ಚಿತ್ತೇನೇವ ಬಜ್ಝತಿ, ಚಿತ್ತೇನೇವ ಮುಚ್ಚತಿ। **ಅಕ್ಕೋಸತೀ**ತಿ ಚೋರೋಸಿ ಬಾಲೋಸಿ ಮೂಳ್ಹೋಸಿ ಥೇನೋಸಿ ಓಟ್ಠೋಸಿ ಗೋಣೋಸಿ ಗದ್ರಭೋಸಿ ನೇರಯಿಕೋಸಿ ತಿರಚ್ಛಾನಗತೋಸಿ, ನತ್ಥಿ ತುಯ್ಹಂ ಸುಗತಿ, ದುಗ್ಗತಿಯೇವ ತುಯ್ಹಂ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಾತಿ ಇಮೇಹಿ ದಸಹಿ ಅಕ್ಕೋಸವತ್ಥೂಹಿ ಅಕ್ಕೋಸತಿ। **ಪರಿಭಾಸತೀ**ತಿ, ಜರಸಕ್ಕ, ನ ತ್ವಂ ಸಬ್ಬಕಾಲಂ ಜಿನಿಸ್ಸಸಿ, ಯದಾ ಅಸುರಾನಂ ಜಯೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ತದಾ ತಮ್ಪಿ ಏವಂ ಬನ್ಧಿತ್ವಾ ಅಸುರಭವನಸ್ಸ ದ್ವಾರೇ ನಿಪಜ್ಜಾಪೇತ್ವಾ ಪೋಥಾಪೇಸ್ಸಾಮೀತಿ ಆದೀನಿ ವತ್ವಾ ತಜ್ಜೇತಿ। ಸಕ್ಕೋ ವಿಜಿತವಿಜಯೋ ನ ತಂ ಮನಸಿ ಕರೋತಿ, ಮಹಾಪಟಿಗ್ಗಹಣಂ ಪನಸ್ಸ ಮತ್ಥಕೇ ವಿಧುನನ್ತೋ ಸುಧಮ್ಮದೇವಸಭಂ ಪವಿಸತಿ ಚೇವ ನಿಕ್ಖಮತಿ ಚ। **ಅಜ್ಝಭಾಸೀ**ತಿ "ಕಿಂ ನು ಖೋ ಏಸ ಸಕ್ಕೋ ಇಮಾನಿ ಫರುಸವಚನಾನಿ ಭಯೇನ ತಿತಿಕ್ಖತಿ, ಉದಾಹು ಅಧಿವಾಸನಖನ್ತಿಯಾ ಸಮನ್ನಾಗತತ್ತಾ"ತಿ? ವೀಮಂಸನ್ತೋ ಅಭಾಸಿ।

ದುಬ್ಬಲ್ಯಾ ನೋತಿ ದುಬ್ಬಲಭಾವೇನ ನು। **ಪಟಿಸಂಯುಜೇ**ತಿ ಪಟಿಸಂಯುಜೇಯ್ಯ ಪಟಿಪ್ಫರೇಯ್ಯ। **ಪಭಿಜ್ಜೇಯ್ಯು**ನ್ತಿ ವಿರಜ್ಜೇಯ್ಯುಂ। ಪಕುಜ್ಝೇಯ್ಯುನ್ತಿಪಿ ಪಾಠೋ। **ಪರ**ನ್ತಿ ಪಚ್ಚತ್ಥಿಕಂ। **ಯೋ ಸತೋ ಉಪಸಮ್ಮತೀ**ತಿ ಯೋ ಸತಿಮಾ ಹುತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಮತಿ, ತಸ್ಸ ಉಪಸಮಂಯೇವಾಹಂ ಬಾಲಸ್ಸ ಪಟಿಸೇಧನಂ ಮಞ್ಞೇತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಯದಾ ನಂ ಮಞ್ಞತೀ**ತಿ ಯಸ್ಮಾ ತಂ ಮಞ್ಞತಿ। **ಅಜ್ಝಾರುಹತೀ**ತಿ ಅಜ್ಝೋತ್ಥರತಿ। **ಗೋವ ಭಿಯ್ಯೋ ಪಲಾಯಿನ**ನ್ತಿ ಯಥಾ ಗೋಯುದ್ಧೇ ತಾವದೇವ ದ್ವೇ ಗಾವೋ ಯುಜ್ಝನ್ತೇ ಗೋಗಣೋ ಓಲೋಕೇನ್ತೋ ತಿಟ್ಠತಿ, ಯದಾ ಪನ ಏಕೋ ಪಲಾಯತಿ, ಅಥ ನಂ ಪಲಾಯನ್ತಂ ಸಬ್ಬೋ ಗೋಗಣೋ ಭಿಯ್ಯೋ ಅಜ್ಝೋತ್ಥರತಿ। ಏವಂ ದುಮ್ಮೇಧೋ ಖಮನ್ತಂ ಭಿಯ್ಯೋ ಅಜ್ಝೋತ್ಥರತೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಸದತ್ಥಪರಮಾತಿ ಸಕತ್ಥಪರಮಾ। **ಖನ್ತ್ಯಾ ಭಿಯ್ಯೋ ನ ವಿಜ್ಜತೀ**ತಿ ತೇಸು ಸಕಅತ್ಥಪರಮೇಸು ಅತ್ಥೇಸು ಖನ್ತಿತೋ ಉತ್ತರಿತರೋ ಅಞ್ಞೋ ಅತ್ಥೋ ನ ವಿಜ್ಜತಿ। **ತಮಾಹು ಪರಮಂ ಖನ್ತಿ**ನ್ತಿ ಯೋ ಬಲವಾ ತಿತಿಕ್ಖತಿ, ತಸ್ಸ ತಂ ಖನ್ತಿಂ ಪರಮಂ ಆಹು। **ಬಾಲಬಲಂ** ನಾಮ ಅಞ್ಞಾಣಬಲಂ। ತಂ ಯಸ್ಸ ಬಲಂ, ಅಬಲಮೇವ ತಂ ಬಲನ್ತಿ ಆಹು ಕಥೇನ್ತೀತಿ ದೀಪೇತಿ। **ಧಮ್ಮಗುತ್ತಸ್ಸಾ**ತಿ ಧಮ್ಮೇನ ರಕ್ಖಿತಸ್ಸ, ಧಮ್ಮಂ ವಾ ರಕ್ಖನ್ತಸ್ಸ। **ಪಟಿವತ್ತಾ**ತಿ ಪಟಿಪ್ಫರಿತ್ವಾ ವತ್ತಾ, ಪಟಿಪ್ಫರಿತ್ವಾ ವಾ ಬಾಲಬಲನ್ತಿ ವದೇಯ್ಯಾಪಿ, ಧಮ್ಮಟ್ಠಂ ಪನ ಚಾಲೇತುಂ ಸಮತ್ಥೋ ನಾಮ ನತ್ಥಿ। **ತಸ್ಸೇವ ತೇನ ಪಾಪಿಯೋ**ತಿ ತೇನ ಕೋಧೇನ ತಸ್ಸೇವ ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಪಾಪಂ। ಕತರಸ್ಸ? **ಯೋ ಕುದ್ಧಂ ಪಟಿಕುಜ್ಝತಿ। ತಿಕಿಚ್ಛನ್ತಾ**ನನ್ತಿ ಏಕವಚನೇ ಬಹುವಚನಂ, ತಿಕಿಚ್ಛನ್ತನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಜನಾ ಮಞ್ಞನ್ತೀ**ತಿ ಏವರೂಪಂ ಅತ್ತನೋ ಚ

ಪರಸ್ಸ ಚಾತಿ ಉಭಿನ್ನಂ ಅತ್ಥಂ ತಿಕಿಚ್ಛನ್ತಂ ನಿಪ್ಫಾದೇನ್ತಂ ಪುಗ್ಗಲಂ “ಅನ್ಧಬಾಲೋ ಅಯ”ನ್ತಿ ಅನ್ಧಬಾಲಪುಥುಜ್ಜನಾವ ಏವಂ ಮಞ್ಞನ್ತಿ। **ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಅಕೋವಿದಾ**ತಿ ಚತುಸಚ್ಚಧಮ್ಮೇ ಅಛೇಕಾ। **ಇಧಾ**ತಿ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಸಾಸನೇ। **ಖೋ**ತಿ ನಿಪಾತಮತ್ತಂ। ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ಸುಭಾಸಿತಜಯಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೨೫೦. ಪಞ್ಚಮೇ **ಅಸುರಿನ್ದಂ ಏತದವೋಚಾ**ತಿ ಛೇಕತಾಯ ಏತಂ ಅವೋಚ। ಏವಂ ಕಿರಸ್ಸ ಅಹೋಸಿ “ಪರಸ್ಸ ನಾಮ ಗಾಹಂ ಮೋಚೇತ್ವಾ ಪಠಮಂ ವತ್ತುಂ ಗರು। ಪರಸ್ಸ ವಚನಂ ಅನುಗನ್ತ್ವಾ ಪನ ಪಚ್ಛಾ ಸುಖಂ ವತ್ತು”ನ್ತಿ। **ಪುಬ್ಬದೇವಾ**ತಿ ದೇವಲೋಕೇ ಚಿರನಿವಾಸಿನೋ ಪುಬ್ಬಸಾಮಿಕಾ, ತುಮ್ಹಾಕಂ ತಾವ ಪವೇಣಿಆಗತಂ ಭಣಥಾತಿ । **ಅದಣ್ಡಾವಚರಾ**ತಿ ದಣ್ಡಾವಚರಣರಹಿತಾ, ದಣ್ಡಂ ವಾ ಸತ್ಥಂ ವಾ ಗಹೇತಬ್ಬನ್ತಿ ಏವಮೇತ್ಥ ನತ್ಥೀತಿ ಅತ್ಥೋ। ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ಕುಲಾವಕಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೨೫೧. ಛಟ್ಠೇ **ಅಜ್ಝಭಾಸೀ**ತಿ ತಸ್ಸ ಕಿರ ಸಿಮ್ಬಲಿವನಾಭಿಮುಖಸ್ಸ ಜಾತಸ್ಸ ರಥಸದ್ದೋ ಚ ಆಜಾನೀಯಸದ್ದೋ ಧಜಸದ್ದೋ ಚ ಸಮನ್ತಾ ಅಸನಿಪಾತಸದ್ದೋ ವಿಯ ಅಹೋಸಿ। ತಂ ಸುತ್ವಾ ಸಿಮ್ಬಲಿವನೇ ಬಲವಸುಪಣ್ಣಾ ಪಲಾಯಿಂಸು, ಜರಾಜಿಣ್ಣಾ ಚೇವ ರೋಗದುಬ್ಬಲಾ ಚ ಅಸಞ್ಜಾತಪಕ್ಖಪೋತಕಾ ಚ ಪಲಾಯಿತುಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತಾ, ಮರಣಭಯೇನ ತಜ್ಜಿತಾ ಏಕಪ್ಪಹಾರೇನೇವ ಮಹಾವಿರವಂ ವಿರವಿಂಸು। ಸಕ್ಕೋ ತಂ ಸುತ್ವಾ “ಕಸ್ಸ ಸದ್ದೋ, ತಾತಾ”ತಿ? ಮಾತಲಿಂ ಪುಚ್ಛಿ। ರಥಸದ್ದಂ, ತೇ ದೇವ, ಸುತ್ವಾ ಸುಪಣ್ಣಾ ಪಲಾಯಿತುಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತಾ ವಿರವನ್ತೀತಿ। ತಂ ಸುತ್ವಾ ಕರುಣಾಸಮಾವಜ್ಜಿತಹದಯೋ ಅಭಾಸಿ। **ಈಸಾಮುಖೇನಾ**ತಿ ರಥಸ್ಸ ಈಸಾಮುಖೇನ। ಯಥಾ ಕುಲಾವಕೇ ಈಸಾಮುಖಂ ನ ಸಞ್ಚುಣ್ಣೇತಿ, ಏವಂ ಇಮಿನಾ ಈಸಾಮುಖೇನ ತೇ ಪರಿವಜ್ಜಯ। ಸೋ ಹಿ ರಥೋ ಪುಞ್ಞಪಚ್ಚಯನಿಬ್ಬತ್ತೋ ಚಕ್ಕವಾಳಪಬ್ಬತೇಪಿ ಸಿನೇರುಮ್ಹಿಪಿ ಸಮ್ಮುಖೀಭೂತೇ ವಿನಿವಿಜ್ಝಿತ್ವಾವ ಗಚ್ಛತಿ ನ ಸಜ್ಜತಿ, ಆಕಾಸಗತಸದಿಸೇನೇವ ಗಚ್ಛತಿ। ಸಚೇ ತೇನ ಸಿಮ್ಬಲಿವನೇನ ಗತೋ ಭವೇಯ್ಯ, ಯಥಾ ಮಹಾಸಕಟೇ ಕದಲಿವನಮಜ್ಝೇನ ವಾ ಏರಣ್ಡವನಮಜ್ಝೇನ ವಾ ಗಚ್ಛನ್ತೇ ಸಬ್ಬವನಂ ವಿಭಗ್ಗಂ ನಿಮ್ಮಥಿತಂ ಹೋತಿ, ಏವಂ ತಮ್ಪಿ ಸಿಮ್ಬಲಿವನಂ ಭವೇಯ್ಯ। ಛಟ್ಠಂ।

೭. ನದುಬ್ಭಿಯಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೨೫೨. ಸತ್ತಮೇ **ಉಪಸಙ್ಕಮೀ**ತಿ “ಅಯಂ ಸಕ್ಕೋ ‘ಯೋಪಿ ಮೇ ಅಸ್ಸ ಸುಪಚ್ಚತ್ಥಿಕೋ, ತಸ್ಸ ಪಾಹಂ ನ ದುಬ್ಭೇಯ್ಯ’ನ್ತಿ ಚಿನ್ತೇತಿ, ಮಯಾ ತಸ್ಸ ಪಚ್ಚತ್ಥಿಕತರೋ ನಾಮ ನತ್ಥಿ, ವೀಮಂಸಿಸ್ಸಾಮಿ ತಾವ ನಂ, ಕಿಂ ನು ಖೋ ಮಂ ಪಸ್ಸಿತ್ವಾ ದುಬ್ಭತಿ, ನ ದುಬ್ಭತೀ”ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ಉಪಸಙ್ಕಮಿ। **ತಿಟ್ಠ ವೇಪಚಿತ್ತಿ ಗಹಿತೋಸೀ**ತಿ ವೇಪಚಿತ್ತಿ, ಏತ್ಥೇವ ತಿಟ್ಠ, ಗಹಿತೋ ತ್ವಂ ಮಯಾತಿ ವದತಿ। ಸಹ ವಚನೇನೇವಸ್ಸ ಸೋ ಕಣ್ಠಪಞ್ಚಮೇಹಿ ಬನ್ಧನೇಹಿ ಬದ್ಧೋವ ಅಹೋಸಿ। **ಸಪಸ್ಸು ಚ ಮೇ**ತಿ ಮಯಿ ಅದುಬ್ಭತ್ಥಾಯ ಸಪಥಂ ಕರೋಹೀತಿ ವದತಿ। **ಯಂ ಮುಸಾಭಣತೋ ಪಾಪ**ನ್ತಿ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಕಪ್ಪೇ ಪಠಮಕಪ್ಪಿಕೇಸು ಚೇತಿಯರಞ್ಞೋ ಪಾಪಂ ಸನ್ಧಾಯಾಹ। **ಅರಿಯೂಪವಾದಿನೋ**ತಿ ಕೋಕಲಿಕಸ್ಸ ವಿಯ ಪಾಪಂ। **ಮಿತ್ತದ್ದುನೋ ಚ ಯಂ ಪಾಪನ್ತಿ ಮಹಾಕಪಿಜಾತಕೇ** ಮಹಾಸತ್ತೇ ದುಟ್ಠಚಿತ್ತಸ್ಸ ಪಾಪಂ। **ಅಕತಞ್ಞುನೋ**ತಿ ದೇವದತ್ತಸದಿಸಸ್ಸ ಅಕತಞ್ಞುನೋ ಪಾಪಂ। ಇಮಾನಿ ಕಿರ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಕಪ್ಪೇ ಚತ್ತಾರಿ ಮಹಾಪಾಪಾನಿ। ಸತ್ತಮಂ।

೮. ವೇರೋಚನಅಸುರಿನ್ದಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೨೫೪. ಅಟ್ಠಮೇ **ಅಟ್ಠಂಸೂ**ತಿ ದ್ವಾರಪಾಲರೂಪಕಾನಿ ವಿಯ ಠಿತಾ। **ನಿಪ್ಫದಾ**ತಿ ನಿಪ್ಫತ್ತಿ, ಯಾವ ಅತ್ಥೋ ನಿಪ್ಫಜ್ಜತಿ, ತಾವ ವಾಯಮೇಥೇವಾತಿ ವದತಿ। ದುತಿಯಗಾಥಾ ಸಕ್ಕಸ್ಸ। ತತ್ಥ **ಖನ್ತ್ಯಾ ಭಿಯ್ಯೋ**ತಿ ನಿಪ್ಫನ್ನಸೋಭನೇಸು ಅತ್ಥೇಸು ಖನ್ತಿತೋ ಉತ್ತರಿತರೋ ಅತ್ಥೋ ನಾಮ ನತ್ಥಿ। **ಅತ್ಥಜಾತಾ**ತಿ ಕಿಚ್ಚಜಾತಾ। ಸೋಣಸಿಙ್ಗಾಲಾದಯೋಪಿ ಹಿ ಉಪಾದಾಯ ಅಕಿಚ್ಚಜಾತೋ

ಸತ್ತೋ ನಾಮ ನತ್ಥಿ। ಇತೋ ಏತ್ತೋ ಗಮನಮತ್ತಮ್ಪಿ ಕಿಚ್ಛಮೇವ ಹೋತಿ। **ಸಂಯೋಗಪರಮಾ ತ್ವೇವ, ಸಮ್ಭೋಗಾ ಸಬ್ಬಪಾಣಿನನ್ತಿ** ಪಾರಿವಾಸಿಕಓದನಾದೀನಿ ಹಿ ಅಸಮ್ಭೋಗಾರಹಾನಿ ಹೋನ್ತಿ, ತಾನಿ ಪುನ ಉಣ್ಹಾಪೇತ್ವಾ ಭಜ್ಜಿತ್ವಾ ಸಪ್ಪಿಮಧುಫಾಣಿತಾದೀಹಿ ಸಂಯೋಜಿತಾನಿ ಸಮ್ಭೋಗಾರಹಾನಿ ಹೋನ್ತಿ। ತೇನಾಹ "ಸಂಯೋಗಪರಮಾ ತ್ವೇವ, ಸಮ್ಭೋಗಾ ಸಬ್ಬಪಾಣಿನ"ನ್ತಿ । **ನಿಪ್ಫನ್ನಸೋಭನೋ ಅತ್ಥೋತಿ** ಇಮೇ ಅತ್ಥಾ ನಾಮ ನಿಪ್ಫನ್ನಾವ ಸೋಭನ್ತಿ। ಪುನ ಚತುತ್ಥಗಾಥಾ ಸಕ್ಕಸ್ಸ। ತತ್ಥಾಪಿ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ಅತ್ಥೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ಅರಞ್ಞಾಯತನಇಸಿಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೨೫೫. ನವಮೇ **ಪಣ್ಣಕುಟೀಸು ಸಮ್ಮನ್ತೀತಿ** ಹಿಮವನ್ತಪದೇಸೇ ರಮಣೀಯೇ ಅರಞ್ಞಾಯತನೇ ರತ್ತಿಟ್ಠಾನದಿವಾಟ್ಠಾನಚಙ್ಕಮನಾದೀಹಿ ಸಮ್ಪನ್ನಾಸು ಪಣ್ಣಸಾಲಾಸು ವಸನ್ತಿ। **ಸಕ್ಕೋ ಚ ದೇವಾನಮಿನ್ದೋ ವೇಪಚಿತ್ತಿ ಚಾತಿ** ಇಮೇ ದ್ವೇ ಜನಾ ಜಾಮಾತಿಕಸಸುರಾ ಕಾಲೇನ ಕಲಹಂ ಕರೋನ್ತಿ, ಕಾಲೇನ ಏಕತೋ ಚರನ್ತಿ, ಇಮಸ್ಮಿಂ ಪನ ಕಾಲೇ ಏಕತೋ ಚರನ್ತಿ। **ಪಟಲಿಯೋತಿ** ಗಣಙ್ಗಣೂಪಾಹನಾ। **ಖಗ್ಗಂ ಓಲಗ್ಗೇತ್ವಾತಿ** ಖಗ್ಗಂ ಅಂಸೇ ಓಲಗ್ಗೇತ್ವಾ। **ಛತ್ತೇನಾತಿ** ದಿಬ್ಬಸೇತಚ್ಛತ್ತೇನ ಮತ್ಥಕೇ ಧಾರಯಮಾನೇನ। **ಅಪಬ್ಯಾಮತೋ ಕರಿತ್ವಾತಿ** ಬ್ಯಾಮತೋ ಅಕತ್ವಾ। **ಚಿರದಿಕ್ಖಿತಾನನ್ತಿ** ಚಿರಸಮಾದಿಣ್ಣವತಾನಂ। **ಇತೋ ಪಟಿಕ್ಕಮ್ಮಾತಿ** "ಇತೋ ಪಕ್ಕಮ ಪರಿವಜ್ಜಯ, ಮಾ ಉಪರಿವಾತೇ ತಿಟ್ಠಾ"ತಿ ವದನ್ತಿ। **ನ ಹೇತ್ಥ ದೇವಾತಿ** ಏತಸ್ಮಿಂ ಸೀಲವನ್ತಾನಂ ಗನ್ಧೇ ದೇವಾ ನ ಪಟಿಕ್ಕೂಲಸಞ್ಞಿನೋ, ಇಟ್ಠಕನ್ತಮನಾಪಸಞ್ಞಿನೋಯೇವಾತಿ ದೀಪೇತಿ। ನವಮಂ।

೧೦. ಸಮುದ್ದಕಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೨೫೬. ದಸಮೇ **ಸಮುದ್ದತೀರೇ ಪಣ್ಣಕುಟೀಸೂತಿ** ಚಕ್ಕವಾಳಮಹಾಸಮುದ್ದಪಿಟ್ಠಿಯಂ ರಜತಪಟ್ಟವಣ್ಣೇ ವಾಲುಕಪುಳಿನೇ ವುತ್ತಪ್ಪಕಾರಾಸು ಪಣ್ಣಸಾಲಾಸು ವಸನ್ತಿ। **ಸಿಯಾಪಿ ನೋತಿ** ಸಿಯಾಪಿ ಅಮ್ಹಾಕಂ। **ಅಭಯದಕ್ಖಿಣಂ ಯಾಚೇಯ್ಯಾಮಾತಿ** ಅಭಯದಾನಂ ಯಾಚೇಯ್ಯಾಮ। ಯೇಭುಯ್ಯೇನ ಕಿರ ದೇವಾಸುರಸಙ್ಗಾಮೋ ಮಹಾಸಮುದ್ದಪಿಟ್ಠೇ ಹೋತಿ। ಅಸುರಾನಂ ನ ಸಬ್ಬಕಾಲಂ ಜಯೋ ಹೋತಿ, ಬಹುವಾರೇ ಪರಾಜಯೋವ ಹೋತಿ। ತೇ ದೇವೇಹಿ ಪರಾಜಿತಾ ಪಲಾಯನ್ತಾ ಇಸೀನಂ ಅಸ್ಸಮಪದೇನ ಗಚ್ಛನ್ತಾ "ಸಕ್ಕೋ ಇಮೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಮನ್ತೇತ್ವಾ ಅಮ್ಹೇ ನಾಸೇತಿ, ಗಣ್ಹಥ ಪುತ್ತಹತಾಯ ಪುತ್ತೇ"ತಿ ಕುಪಿತಾ ಅಸ್ಸಮಪದೇ ಪಾನೀಯಘಟಚಙ್ಕಮನಸಾಲಾದೀನಿ ವಿದ್ಧಂಸೇನ್ತಿ। ಇಸಯೋ ಅರಞ್ಞತೋ ಫಲಾಫಲಂ ಆದಾಯ ಆಗತಾ ನಂ ದಿಸ್ವಾ ಪುನ ದುಕ್ಖೇನ ಪಟಿಪಾಕತಿಕಂ ಕರೋನ್ತಿ। ತೇಪಿ ಪುನಪ್ಪುನಂ ತಥೇವ ವಿನಾಸೇನ್ತಿ। ತಸ್ಮಾ "ಇದಾನಿ ತೇಸಂ ಸಙ್ಗಾಮೋ ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಿತೋ"ತಿ ಸುತ್ವಾ ಏವಂ ಚಿನ್ತಯಿಂಸು।

ಕಾಮಂಕರೋತಿ ಇಚ್ಛಿತಕರೋ। **ಭಯಸ್ಸ ಅಭಯಸ್ಸ ವಾತಿ** ಭಯಂ ವಾ ಅಭಯಂ ವಾ। ಇದಂ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ - ಸಚೇ ತ್ವಂ ಅಭಯಂ ದಾತುಕಾಮೋ, ಅಭಯಂ ದಾತುಂ ಪಹೋಸಿ। ಸಚೇ ಭಯಂ ದಾತುಕಾಮೋ। ಭಯಂ ದಾತುಂ ಪಹೋಸಿ। ಅಮ್ಹಾಕಂ ಪನ ಅಭಯದಾನಂ ದೇಹೀತಿ। **ದುಟ್ಠಾನನ್ತಿ** ವಿರುದ್ಧಾನಂ। **ಪವುತ್ತನ್ತಿ** ಖೇತ್ತೇ ಪತಿಟ್ಠಾಪಿತಂ।

ತಿಕ್ಖತ್ತುಂ ಉಬ್ಬಿಜ್ಜೀತಿ ಸಾಯಮಾಸಭತ್ತಂ ಭುಞ್ಜಿತ್ವಾ ಸಯನಂ ಅಭಿರುಯ್ಹ ನಿಪನ್ನೋ ನಿದ್ದಾಯ ಓಕ್ಕನ್ತಮತ್ತಾಯ ಸಮನ್ತಾ ಠತ್ವಾ ಸತ್ತಿಸತೇನ ಪಹಟೋ ವಿಯ ವಿರವನ್ತೋ ಉಟ್ಠಹತಿ, ದಸಯೋಜನಸಹಸ್ಸಂ ಅಸುರಭವನಂ "ಕಿಮಿದ"ನ್ತಿ ಸಙ್ಖೋಭಂ ಆಪಜ್ಜತಿ। ಅಥ ನಂ ಆಗನ್ತ್ವಾ "ಕಿಮಿದ"ನ್ತಿ ಪುಚ್ಛನ್ತಿ। ಸೋ "ನ ಕಿಞ್ಚೀ"ತಿ ವದತಿ। ದುತಿಯಯಾಮಾದೀಸುಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। ಇತಿ ಅಸುರಾನಂ "ಮಾ ಭಾಯಿ, ಮಹಾರಾಜಾ"ತಿ ತಂ ಅಸ್ಸಾಸೇನ್ತಾನಂಯೇವ ಅರುಣಂ ಉಗ್ಗಚ್ಛತಿ। ಏವಮಸ್ಸ ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಗೇಲಞ್ಞಜಾತಂ ಚಿತ್ತಂ ವೇಪತಿ। ತೇನೇವ ಚಸ್ಸ "ವೇಪಚಿತ್ತೀ"ತಿ ಅಪರಂ ನಾಮಂ ಉದಪಾದೀತಿ। ದಸಮಂ।

ಪಠಮೋ ವಗ್ಗೋ।

೨. ದುತಿಯವಗ್ಗೋ

೧. ವತಪದಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೨೫೭. ದುತಿಯವಗ್ಗಸ್ಸ ಪಠಮೇ **ವತಪದಾನೀತಿ** ವತಕೋಟ್ಠಾಸಾನಿ। **ಸಮತ್ತಾನೀತಿ** ಪರಿಪುಣ್ಣಾನಿ। **ಸಮಾದಿನ್ನಾನೀತಿ** ಗಹಿತಾನಿ। **ಕುಲೇ ಜೇಟ್ಠಾಪಚಾಯೀತಿ** ಕುಲಜೇಟ್ಠಕಾನಂ ಮಹಾಪಿತಾ ಮಹಾಮಾತಾ ಚೂಳಪಿತಾ ಚೂಳಮಾತಾ ಮಾತುಲೋ ಮಾತುಲಾನೀತಿಆದೀನಂ ಅಪಚಿತಿಕಾರಕೋ। **ಸಣ್ಹವಾಚೋತಿ** ಪಿಯಮುದುಮಧುರವಾಚೋ। **ಮುತ್ತಚಾಗೋತಿ** ವಿಸ್ಸಟ್ಠಚಾಗೋ। **ಪಯತಪಾಣೀತಿ** ದೇಯ್ಯಧಮ್ಮದಾನತ್ಥಾಯ ಸದಾ ಧೋತಹತ್ಥೋ। **ವೋಸ್ಸಗ್ಗರತೋತಿ** ವೋಸ್ಸಜ್ಜನೇ ರತೋ। **ಯಾಚಯೋಗೋತಿ** ಪರೇಹಿ ಯಾಚಿತಬ್ಬಾರಹೋ, **ಯಾಜಯೋಗೋತಿ** ವಾ ಯಾಜಯೋಗೇನೇವ ಯುತ್ತೋ। **ದಾನಸಂವಿಭಾಗರತೋತಿ** ದಾನೇ ಚ ಸಂವಿಭಾಗೇ ಚ ರತೋ। ಪಠಮಂ।

೨. ಸಕ್ಕನಾಮಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೨೫೮. ದುತಿಯೇ **ಮನುಸ್ಸಭೂತೋತಿ** ಮಗಧರಟ್ಠೇ ಮಚಲಗಾಮೇ ಮನುಸ್ಸಭೂತೋ। **ಆವಸಥಂ ಅದಾಸೀತಿ** ಚತುಮಹಾಪಥೇ ಮಹಾಜನಸ್ಸ ಆವಸಥಂ ಕಾರೇತ್ವಾ ಅದಾಸಿ। **ಸಹಸ್ಸಮ್ಪಿ ಅತ್ಥಾನನ್ತಿ** ಸಹಸ್ಸಮ್ಪಿ ಕಾರಣಾನಂ, ಜನಸಹಸ್ಸೇನ ವಾ ವಚನಸಹಸ್ಸೇನ ವಾ ಓಸಾರಿತೇ ''ಅಯಂ ಇಮಸ್ಸ ಅತ್ಥೋ, ಅಯಂ ಇಮಸ್ಸ ಅತ್ಥೋ''ತಿ ಏಕಪದೇ ಠಿತೋವ ವಿನಿಚ್ಛಿನತಿ। ದುತಿಯಂ।

೩. ಮಹಾಲಿಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೨೫೯. ತತಿಯೇ **ಉಪಸಙ್ಕಮೀತಿ** ''ಸಕ್ಕೋ ದೇವರಾಜಾತಿ ಕಥೇನ್ತಿ, ಅತ್ಥಿ ನು ಖೋ ಸೋ ಸಕ್ಕೋ, ಯೇನ ಸೋ ದಿಟ್ಠಪುಬ್ಬೋತಿ ಇಮಮತ್ಥಂ ದಸಬಲಂ ಪುಚ್ಛಿಸ್ಸಾಮೀ''ತಿ ಉಪಸಙ್ಕಮಿ। **ತಞ್ಚ ಪಜಾನಾಮೀತಿ** ಬಹುವಚನೇ ಏಕವಚನಂ, ತೇ ಚ ಧಮ್ಮೇ ಪಜಾನಾಮೀತಿ ಅತ್ಥೋ। ಸಕ್ಕೋ ಕಿರ ಅನನ್ತರೇ ಅತ್ತಭಾವೇ ಮಗಧರಟ್ಠೇ ಮಚಲಗಾಮೇ ಮಘೋ ನಾಮ ಮಾಣವೋ ಅಹೋಸಿ ಪಣ್ಡಿತೋ ಬ್ಯತ್ತೋ, ಬೋಧಿಸತ್ತಚರಿಯಾ ವಿಯ ಚ ತಸ್ಸ ಚರಿಯಾ ಅಹೋಸಿ। ಸೋ ತೇತ್ತಿಂಸ ಪುರಿಸೇ ಗಹೇತ್ವಾ ಕಲ್ಯಾಣಮಕಾಸಿ। ಏಕದಿವಸಂ ಅತ್ತನೋವ ಪಞ್ಞಾಯ ಉಪಪರಿಕ್ಖಿತ್ವಾ ಗಾಮಮಜ್ಝೇ ಮಹಾಜನಸ್ಸ ಸನ್ನಿಪತಿತಟ್ಠಾನೇ ಕಚವರಂ ಉಭತೋಪಸ್ಸೇಸು ಅಪಬ್ಯೂಹಿತ್ವಾ ತಂ ಠಾನಂ ರಮಣೀಯಂ ಅಕಾಸಿ। ಪುನ ತತ್ಥೇವ ಮಣ್ಡಪಂ ಕಾರೇಸಿ। ಪುನ ಗಚ್ಛನ್ತೇ ಕಾಲೇ ಸಾಲಂ ಕಾರೇಸಿ। ಗಾಮತೋ ಚ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಗಾವುತಮ್ಪಿ ಅಡ್ಢಯೋಜನಮ್ಪಿ ತಿಗಾವುತಮ್ಪಿ ಯೋಜನಮ್ಪಿ ವಿಚರಿತ್ವಾ ತೇಹಿ ಸಹಾಯೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ವಿಸಮಂ ಸಮಂ ಅಕಾಸಿ। ತೇ ಸಬ್ಬೇವ ಏಕಚ್ಛನ್ದಾ ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಸೇತುಯುತ್ತಟ್ಠಾನೇ ಸೇತುಂ, ಮಣ್ಡಪಸಾಲಾಪೋಕ್ಖರಣಿಮಾಲಾವಚ್ಛರೋಪನಪದೀನಂ ಯುತ್ತಟ್ಠಾನೇಸು ಮಣ್ಡಪಸಾಲಾಪೋಕ್ಖರಣಿಮಾಲಾವಚ್ಛರೋಪನಾದೀನಿ ಕರೋನ್ತಾ ಬಹುಂ ಪುಞ್ಞಮಕಂಸು। ಮಘೋ ಸತ್ತ ವತಪದಾನಿ ಪೂರೇತ್ವಾ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಸದ್ಧಿಂ ಸಹಾಯೇಹಿ ತಾವತಿಂಸಭವನೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ। ತಂ ಸಬ್ಬಂ ಭಗವಾ ಜಾನಾತಿ। ತೇನಾಹ - **ಯೇಸಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಸಮಾದಿನ್ನತ್ತಾ ಸಕ್ಕೋ ಸಕ್ಕತ್ತಂ ಅಜ್ಝಗಾ, ತಞ್ಚ ಪಜಾನಾಮೀತಿ**। ಅಯಂ ಸಕ್ಕಸ್ಸ ಸಕ್ಕತ್ತಾಧಿಗಮೇ ಸಙ್ಖೇಪಕಥಾ, ವಿತ್ಥಾರೋ ಪನ ಸುಮಙ್ಗಲವಿಲಾಸಿನಿಯಾ ದೀಘನಿಕಾಯಟ್ಠಕಥಾಯ ಸಕ್ಕಪಞ್ಹವಣ್ಣನಾಯಂ ವುತ್ತೋ। ತತಿಯಂ।

೪. ದಲಿದ್ದಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೨೬೦. ಚತುತ್ಥೇ **ಮನುಸ್ಸದಲಿದ್ದೋತಿ** ಮನುಸ್ಸಅಧನೋ। **ಮನುಸ್ಸಕಪಣೋತಿ** ಮನುಸ್ಸಕಾರುಞ್ಞತಂ ಪತ್ತೋ। **ಮನುಸ್ಸವರಾಕೋತಿ** ಮನುಸ್ಸಲಾಮಕೋ। **ತತ್ರಾತಿ** ತಸ್ಮಿಂ ಠಾನೇ, ತಸ್ಮಿಂ ವಾ ಅತಿರೋಚನೇ। **ಉಜ್ಝಾಯನ್ತೀತಿ** ಅವಜ್ಝಾಯನ್ತಿ

ಲಾಮಕತೋ ಚಿನ್ತೇನ್ತಿ। **ಖಿಯನ್ತೀ**ತಿ ಕಥೇನ್ತಿ ಪಕಾಸೇನ್ತಿ। **ವಿಪಾಚೇನ್ತೀ**ತಿ ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಕಥೇನ್ತಿ ವಿತ್ಥಾರೇನ್ತಿ। **ಏಸೋ ಖೋ ಮಾರಿಸಾ**ತಿ ಏತ್ಥ ಅಯಮನುಪುಬ್ಬಿಕಥಾ - ಸೋ ಕಿರ ಅನುಪ್ಪನ್ನೇ ಬುದ್ಧೇ ಕಾಸಿರಟ್ಠೇ ಬಾರಾಣಸಿರಾಜಾ ಹುತ್ವಾ ಸಮುಸ್ಸಿತದ್ಧಜಪಟಾಕನಾನಾಲಙ್ಕಾರೇನ ಸುಟ್ಠು ಅಲಙ್ಕತಂ ನಗರಂ ಪದಕ್ಖಿಣಂ ಅಕಾಸಿ ಅತ್ತನೋ ಸಿರಿಸಮ್ಪತ್ತಿಯಾ ಸಮಾಕಡ್ಢಿತನೇತ್ತೇನ ಜನಕಾಯೇನ ಸಮುಲ್ಲೋಕಿಯಮಾನೋ। ತಸ್ಮಿಞ್ಚ ಸಮಯೇ ಏಕೋ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧೋ ಗನ್ಧಮಾದನಪಬ್ಬತಾ ಆಗಮ್ಮ ತಸ್ಮಿಂ ನಗರೇ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಚರತಿ, ಸನ್ತಿನ್ದ್ರಿಯೋ ಸನ್ತಮಾನಸೋ ಉತ್ತಮದಮಥಸಮನ್ನಾಗತೋ। ಮಹಾಜನೋಪಿ ರಾಜಗತಂ ಚಿತ್ತೀಕಾರಂ ಪಹಾಯ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಮೇವ ಓಲೋಕೇಸಿ। ರಾಜಾ - "ಇದಾನಿ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಜನಕಾಯೇ ಏಕೋಪಿ ಮಂ ನ ಓಲೋಕೇತಿ। ಕಿಂ ನು ಖೋ ಏತ"ನ್ತಿ? ಓಲೋಕೇನ್ತೋ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಂ ಅದ್ದಸ। ಸೋಪಿ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧೋ ಮಹಲ್ಲಕೋ ಹೋತಿ ಪಚ್ಛಿಮವಯೇ ಠಿತೋ। ಚೀವರಾನಿಪಿಸ್ಸ ಜಿಣ್ಣಾನಿ, ತತೋ ತತೋ ಸುತ್ತಾನಿ ಗಳನ್ತಿ। ರಞ್ಞೋ ಸತಸಹಸ್ಸಾಧಿಕಾನಿ ದ್ವೇ ಅಸಙ್ಖ್ಯೇಯ್ಯಾನಿ ಪೂರಿತಪಾರಮಿಂ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಂ ದಿಸ್ವಾ ಚಿತ್ತಪಸಾದಮತ್ತಂ ವಾ ಹತ್ಥಂ ಪಸಾರೇತ್ವಾ ವನ್ದನಮತ್ತಂ ವಾ ನಾಹೋಸಿ। ಸೋ ರಾಜಾ "ಪಬ್ಬಜಿತೋ ಮಞ್ಞೇ ಏಸ ಉಸೂಯಾಯ ಮಂ ನ ಓಲೋಕೇತೀ"ತಿ ಕುಜ್ಝಿತ್ವಾ "ಕ್ವಾಯಂ ಕುಟ್ಠಿಚೀವರಾನಿ ಪಾರುತೋ"ತಿ ನಿಟ್ಠುಭಿತ್ವಾ ಪಕ್ಕಾಮಿ। ತಸ್ಸ ಕಮ್ಮಸ್ಸ ವಿಪಾಕೇನ ಮಹಾನಿರಯೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾ ವಿಪಾಕಾವಸೇಸೇನ ಮನುಸ್ಸಲೋಕಂ ಆಗಚ್ಛನ್ತೋ ರಾಜಗಹೇ ಪರಮಕಪಣಾಯ ಇತ್ಥಿಯಾ ಕುಚ್ಛಿಮ್ಹಿ ಪಟಿಸನ್ಧಿಂ ಗಣ್ಹಿ। ಗಹಿತಕಾಲತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಸಾ ಇತ್ಥೀ ಕಞ್ಜಿಕಮತ್ತಮ್ಪಿ ಉದರಪೂರಂ ನಾಲತ್ಥ। ತಸ್ಸ ಕುಚ್ಛಿಗತಸ್ಸೇವ ಕಣ್ಣನಾಸಾ ವಿಲೀನಾ, ಸಬ್ಬಪಲಿತಕುಟ್ಠೀ ಹುತ್ವಾ ಮಾತುಕುಚ್ಛಿತೋ ನಿಕ್ಖನ್ತೋ। ಮಾತಾಪಿತರೋ ನಾಮ ದುಕ್ಕರಕಾರಿಕಾ ಹೋನ್ತಿ, ತೇನಸ್ಸ ಮಾತಾ ಯಾವ ಕಪಾಲಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಚರಿತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋತಿ, ತಾವಸ್ಸ ಕಞ್ಜಿಕಮ್ಪಿ ಉದಕಮ್ಪಿ ಆಹರಿತ್ವಾ ಅದಾಸಿ। ಭಿಕ್ಖಾಯ ಚರಿತುಂ ಸಮತ್ಥಕಾಲೇ ಪನಸ್ಸ ಕಪಾಲಂ ಹತ್ಥೇ ದತ್ವಾ "ಪಞ್ಞಾಯಿಸ್ಸಸಿ ಸಕೇನ ಕಮ್ಮೇನಾ"ತಿ ಪಕ್ಕಾಮಿ।

ಅಥಸ್ಸ ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಸಕಲಸರೀರತೋ ಮಂಸಾನಿ ಛಿಜ್ಜಿತ್ವಾ ಛಿಜ್ಜಿತ್ವಾ ಪತನ್ತಿ, ಯೂಸಂ ಪಗ್ಘರತಿ, ಮಹಾವೇದನಾ ವತ್ತನ್ತಿ। ಯಂ ಯಂ ರಚ್ಛಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಸಯತಿ, ಸಬ್ಬರತ್ತಿಂ ಮಹಾರವೇನ ರವತಿ। ತಸ್ಸ ಕಾರುಞ್ಞಪರಿದೇವಿತಸದ್ದೇನ ಸಕಲವೀಥಿಯಂ ಮನುಸ್ಸಾ ಸಬ್ಬರತ್ತಿಂ ನಿದ್ದಂ ನ ಲಭನ್ತಿ। ತಸ್ಸ ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಸುಖಸಯಿತೇ ಪಬೋಧೇತೀತಿ **ಸುಪ್ಪಬುದ್ಧೋ**ತ್ವೇವ ನಾಮಂ ಉದಪಾದಿ। ಅಥಾಪರೇನ ಸಮಯೇನ ಭಗವತಿ ರಾಜಗಹಂ ಸಮ್ಪತ್ತೇ ನಾಗರಾ ಸತ್ಥಾರಂ ನಿಮನ್ತೇತ್ವಾ ನಗರಮಜ್ಝೇ ಮಹಾಮಣ್ಡಪಂ ಕತ್ವಾ ದಾನಂ ಅದಂಸು। ಸುಪ್ಪಬುದ್ಧೋಪಿ ಕುಟ್ಠೀ ಗನ್ತ್ವಾ ದಾನಗ್ಗಮಣ್ಡಪಸ್ಸ ಅವಿದೂರೇ ನಿಸೀದಿ। ನಾಗರಾ ಬುದ್ಧಪ್ಪಮುಖಂ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಂ ಪಣೀತೇನ ಖಾದನೀಯೇನ ಭೋಜನೀಯೇನ ಪರಿವಿಸನ್ತಾ ತಸ್ಸಾಪಿ ಯಾಗುಭತ್ತಂ ಅದಂಸು। ತಸ್ಸ ಪಣೀತಭೋಜನಂ ಭುತ್ತಸ್ಸ ಚಿತ್ತಂ ಏಕಗ್ಗಂ ಅಹೋಸಿ। ಸತ್ಥಾ ಭತ್ತಕಿಚ್ಚಾವಸಾನೇ ಅನುಮೋದನಂ ಕತ್ವಾ ಸಚ್ಚಾನಿ ದೀಪೇಸಿ, ಸುಪ್ಪಬುದ್ಧೋ ನಿಸಿನ್ನಟ್ಠಾನೇ ನಿಸಿನ್ನೋವ ದೇಸನಾನುಸಾರೇನ ಞಾಣಂ ಪೇಸೇತ್ವಾ ಸೋತಾಪತ್ತಿಫಲೇ ಪತಿಟ್ಠಿತೋ। ಸತ್ಥಾ ಉಟ್ಠಾಯ ವಿಹಾರಂ ಗತೋ। ಸೋಪಿ ಚುಮ್ಬಟಂ ಆರುಯ್ಹ ಕಪಾಲಮಾದಾಯ ದಣ್ಡಮೋಲುಬ್ಭ ಅತ್ತನೋ ವಸನಟ್ಠಾನಂ ಗಚ್ಛನ್ತೋ ವಿಬ್ಭನ್ತಾಯ ಗಾವಿಯಾ ಜೀವಿತಾ ವೋರೋಪಿತೋ ಮತ್ತಿಕಪಾತಿಂ ಭಿನ್ದಿತ್ವಾ ಸುವಣ್ಣಪಾತಿಂ ಪಟಿಲಭನ್ತೋ ವಿಯ ದುತಿಯಚಿತ್ತವಾರೇ ದೇವಲೋಕೇ ನಿಬ್ಬತ್ತೋ ಅತ್ತನೋ ಪುಞ್ಞಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಅಞ್ಞೇ ದೇವೇ ಅತಿಕ್ಕಮ್ಮ ವಿರೋಚಿತ್ಥ। ತಂ ಕಾರಣಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ ಸಕ್ಕೋ ದೇವಾನಮಿನ್ದೋ **ಏಸೋ ಖೋ ಮಾರಿಸಾ**ತಿಆದಿಮಾಹ।

ಸದ್ಧಾತಿ ಮಗ್ಗೇನಾಗತಸದ್ಧಾ। **ಸೀಲಞ್ಚ ಯಸ್ಸ ಕಲ್ಯಾಣ**ನ್ತಿ ಕಲ್ಯಾಣಸೀಲಂ ನಾಮ ಅರಿಯಸಾವಕಸ್ಸ ಅರಿಯಕನ್ತಸೀಲಂ ವುಚ್ಚತಿ। ತತ್ಥ ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ಅರಿಯಸಾವಕಸ್ಸ ಏಕಸೀಲಮ್ಪಿ ಅಕನ್ತಂ ನಾಮ ನತ್ಥಿ, ಇಮಸ್ಮಿಂ ಪನತ್ಥೇ ಭವನ್ತರೇಪಿ ಅಪ್ಪಹೀನಂ ಪಞ್ಚಸೀಲಂ ಅಧಿಪ್ಪೇತಂ। ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ರಾಮಣೇಯ್ಯಕಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೧೯೧. ಪಞ್ಚಮೇ **ಆರಾಮಚೇತ್ಯಾ**ತಿ ಆರಾಮಚೇತಿಯಾನಿ। **ವನಚೇತ್ಯಾ**ತಿ ವನಚೇತಿಯಾನಿ। ಉಭಯತ್ಥಾಪಿ ಚಿತ್ತೀಕತಟ್ಠೇನ ಚೇತ್ಯಂ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। **ಮನುಸ್ಸರಾಮಣೇಯ್ಯಸ್ಸಾ**ತಿ ಮನುಸ್ಸರಮಣೀಯಭಾವಸ್ಸ। ಇದಾನಿ ಮನುಸ್ಸರಮಣೀಯಕವಸೇನ ಭೂಮಿರಮಣೀಯಕಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ **ಗಾಮೇ ವಾ**ತಿಆದಿಮಾಹ। ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ಯಜಮಾನಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೧೯೨. ಛಟ್ಠೇ **ಯಜಮಾನಾನ**ನ್ತಿ ಯಜನ್ತಾನಂ। ತದಾ ಕಿರ ಅಙ್ಗಮಗಧವಾಸಿಕಾ ಮನುಸ್ಸಾ ಅನುಸಂವಚ್ಛರಂ ಸಪ್ಪಿಮಧುಫಾಣಿತಾದೀಸು ಅಗ್ಗಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಏಕಸ್ಮಿಂ ಠಾನೇ ದಾರೂನಂ ಸಟ್ಠಿಮತ್ತೇ ಸಕಟಭಾರೇ ರಾಸಿಂ ಕತ್ವಾ ಅಗ್ಗಿಂ ದತ್ವಾ ಪಜ್ಜಲಿತಕಾಲೇ "ಮಹಾಬ್ರಹ್ಮುನೋ ಯಜಾಮಾ"ತಿ ತಂ ಸಬ್ಬಂ ಪಕ್ಖಿಪನ್ತಿ। "ಏಕವಾರಂ ಪಕ್ಖಿತ್ತಂ ಸಹಸ್ಸಗುಣಫಲಂ ದೇತೀ"ತಿ ನೇಸಂ ಲದ್ಧಿ। ಸಕ್ಕೋ ದೇವರಾಜಾ "ಸಬ್ಬೇಪಿಮೇ ಸಬ್ಬಅಗ್ಗಾನಿ ಗಹೇತ್ವಾ 'ಮಹಾಬ್ರಹ್ಮುನೋ ಯಜಾಮಾ'ತಿ ಅಗ್ಗಿಮ್ಹಿ ಝಾಪೇನ್ತಿ। ಅಫಲಂ ಕರೋನ್ತಿ, ಮಯಿ ಪಸ್ಸನ್ತೇ ಮಾ ನಸ್ಸನ್ತು, ಯಥಾ ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಚೇವ ಸಙ್ಘಸ್ಸ ಚ ದತ್ವಾ ಬಹುಂ ಪುಞ್ಞಂ ಪಸವನ್ತಿ, ಏವಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ದಾರುರಾಸಿಂ ಜಲಾಪೇತ್ವಾ ಓಲೋಕೇನ್ತೇಸು ಮನುಸ್ಸೇಸು ಪುಣ್ಣಮದಿವಸೇ ಬ್ರಹ್ಮತ್ತಭಾವಂ ಮಾಪೇತ್ವಾ ಮಹಾಜನಸ್ಸ ಪಸ್ಸನ್ತಸ್ಸೇವ ಚನ್ದಮಣ್ಡಲಂ ಭಿನ್ದಿತ್ವಾ ನಿಕ್ಖನ್ತೋ ವಿಯ ಅಹೋಸಿ। ಮಹಾಜನೋ ದಿಸ್ವಾ "ಇಮಂ ಯಞ್ಞಂ ಪಟಿಗ್ಗಹೇತುಂ ಮಹಾಬ್ರಹ್ಮಾ ಆಗಚ್ಛತೀ"ತಿ ಜಣ್ಣುಕೇಹಿ ಭೂಮಿಯಂ ಪತಿಟ್ಠಾಯ, ಅಞ್ಜಲಿಂ ಪಗ್ಗಯ್ಹ ನಮಸ್ಸಮಾನೋ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಆಹಂಸು "ತುಮ್ಹೇ 'ಮಯಂ ತಕ್ಕೇನ ಕಥೇಮಾ'ತಿ ಮಞ್ಞಥ, ಇದಾನಿ ಪಸ್ಸಥ, ಅಯಂ ವೋ ಬ್ರಹ್ಮಾ ಸಹತ್ಥಾ ಯಞ್ಞಂ ಪಟಿಗ್ಗಹೇತುಂ ಆಗಚ್ಛತೀ"ತಿ। ಸಕ್ಕೋ ಆಗನ್ತ್ವಾ ದಾರುಚಿತಕಮತ್ಥಕೇ ಆಕಾಸೇ ಠತ್ವಾ "ಕಸ್ಸಾಯಂ ಸಕ್ಕಾರೋ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿ? ತುಮ್ಹಾಕಂ, ಭನ್ತೇ, ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹಥ ನೋ ಯಞ್ಞನ್ತಿ। ತೇನ ಹಿ ಆಗಚ್ಛಥ, ಮಾ ತುಲಂ ಛಡ್ಡೇತ್ವಾ ಹತ್ಥೇನ ತುಲಯಿತ್ಥ, ಅಯಂ ಸತ್ಥಾ ಧುರವಿಹಾರೇ ವಸತಿ, ತಂ ಪುಚ್ಛಿಸ್ಸಾಮ "ಕಸ್ಸ ದಿನ್ನಂ ಮಹಪ್ಫಲಂ ಹೋತೀ"ತಿ ? ಉಭಯರಟ್ಠವಾಸಿನೋ ಗಹೇತ್ವಾ ಸತ್ಥು ಸನ್ತಿಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಪುಚ್ಛನ್ತೋ ಏವಮಾಹ।

ತತ್ಥ **ಪುಞ್ಞಪೇಕ್ಖಾನ**ನ್ತಿ ಪುಞ್ಞಂ ಇಚ್ಛನ್ತಾನಂ ಪುಞ್ಞತ್ಥಿಕಾನಂ। **ಓಪಧಿಕಂ ಪುಞ್ಞ**ನ್ತಿ ಉಪಧಿವಿಪಾಕಂ ಪುಞ್ಞಂ। **ಸಙ್ಘೇ ದಿನ್ನಂ ಮಹಪ್ಫಲ**ನ್ತಿ ಅರಿಯಸಙ್ಘೇ ದಿನ್ನಂ ವಿಪ್ಫಾರವನ್ತಂ ಹೋತಿ। ದೇಸನಾವಸಾನೇ ಚತುರಾಸೀತಿಪಾಣಸಹಸ್ಸಾನಿ ಅಮತಪಾನಂ ಪಿವಿಂಸು। ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಮನುಸ್ಸಾ ಸಬ್ಬಾನಿ ಅಗ್ಗದಾನಾನಿ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಸ್ಸ ಅದಂಸು। ಛಟ್ಠಂ।

೭. ಬುದ್ಧವನ್ದನಾಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೧೯೩. ಸತ್ತಮೇ **ಉಟ್ಠೇಹೀ**ತಿ ಉಟ್ಠಹ, ಘಟ, ವಾಯಮ। **ವಿಜಿತಸಙ್ಗಾಮಾ**ತಿ ರಾಗಾದೀನಞ್ಚೇವ ದ್ವಾದಸಯೋಜನಿಕಸ್ಸ ಚ ಮಾರಬಲಸ್ಸ ಜಿತತ್ತಾ ಭಗವನ್ತಂ ಏವಂ ಆಲಪತಿ । **ಪನ್ನಭಾರಾ**ತಿ ಓರೋಪಿತಖನ್ಧಕಿಲೇಸಾಭಿಸಙ್ಖಾರಭಾರ। **ಪನ್ನರಸಾಯ ರತ್ತಿ**ನ್ತಿ ಪನ್ನರಸಾಯ ಪುಣ್ಣಮಾಯ ರತ್ತಿಂ। ಸತ್ತಮಂ।

೮. ಗಹಟ್ಠವನ್ದನಾಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೧೯೪. ಅಟ್ಠಮೇ **ಪುಥುದ್ದಿಸಾ**ತಿ ಚತಸ್ಸೋ ದಿಸಾ ಚತಸ್ಸೋ ಅನುದಿಸಾ ಚ। **ಭುಮ್ಮಾ**ತಿ ಭೂಮಿವಾಸಿನೋ। **ಚಿರರತ್ತಸಮಾಹಿತೇ**ತಿ ಉಪಚಾರಪ್ಪನಾಹಿ ಚಿರರತ್ತಸಮಾಹಿತಚಿತ್ತೇ। **ವನ್ದೇ**ತಿ ವನ್ದಾಮಿ। **ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಪರಾಯಣೇ**ತಿ ದಸಪಿ ವಸ್ಸಾನಿ ವೀಸತಿಪಿ ವಸ್ಸಾನಿ…ಪೇ॰… ಸಟ್ಠಿಪಿ ವಸ್ಸಾನಿ ಆಪಾಣಕೋಟಿಕಂ ಏಕಸೇಯ್ಯಂ ಏಕಭತ್ತನ್ತಿಆದಿಕಂ ಸೇಟ್ಠಚರಿಯಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚರಮಾನೇತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಪುಞ್ಞಕರಾ**ತಿ ಚತುಪಚ್ಚಯದಾನಂ ಕುಸುಮ್ಭುಸುಮನಪೂಜಾ ದೀಪಸಹಸ್ಸಜಾಲನ್ತಿ ಏವಮಾದಿಪುಞ್ಞಕಾರಕಾ। **ಸೀಲವನ್ತೋ**ತಿ ಉಪಾಸಕತ್ತೇ ಪತಿಟ್ಠಾಯ ಪಞ್ಚಹಿಪಿ ದಸಹಿಪಿ ಸೀಲೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತಾ। **ಧಮ್ಮೇನ ದಾರಂ ಪೋಸೇನ್ತೀ**ತಿ ಉಮಙ್ಗಭಿನ್ದನಾದೀನಿ ಅಕತ್ವಾ ಧಮ್ಮಿಕೇಹಿ ಕಸಿಗೋರಕ್ಖವಣಿಜ್ಜಾದೀಹಿ ಪುತ್ತದಾರಂ ಪೋಸೇನ್ತಿ। **ಪಮುಖೋ ರಥಮಾರುಹೀ**ತಿ ದೇವಾನಂ ಪಮುಖೋ ಸೇಟ್ಠೋ ರಥಂ ಆರುಹಿ। ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ಸತ್ಥಾರವನ್ದನಾಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೨೬೫. ನವಮೇ **ಭಗವನ್ತಂ ನಮಸ್ಸತೀತಿ** ಏಕಂಸಂ ಉತ್ತರಿಯಂ ದುಕುಲಂ ಕತ್ವಾ, ಬ್ರಹ್ಮಜಾಣುಕೋ ಹುತ್ವಾ ಸಿರಸಿ ಅಞ್ಜಲಿಂ ಠಪೇತ್ವಾ ನಮಸ್ಸತಿ। **ಸೋ ಯಕ್ಖೋತಿ** ಸೋ ಸಕ್ಕೋ। **ಅನೋಮನಾಮ**ನ್ತಿ ಸಬ್ಬಗುಣೇಹಿ ಓಮಕಭಾವಸ್ಸ ನತ್ಥಿತಾಯ ಸಬ್ಬಗುಣನೇಮಿತ್ತಕೇಹಿ ನಾಮೇಹಿ ಅನೋಮನಾಮಂ। **ಅವಿಜ್ಜಾಸಮತಿಕ್ಕಮಾತಿ** ಚತುಸಚ್ಚಪಟಿಚ್ಛಾದಿಕಾಯ ವಟ್ಟಮೂಲಕಅವಿಜ್ಜಾಯ ಸಮತಿಕ್ಕಮೇನ। **ಸೇಕ್ಖಾತಿ** ಸತ್ತ ಸೇಕ್ಖಾ। **ಅಪಚಯಾರಾಮಾತಿ** ವಟ್ಟವಿದ್ಧಂಸನೇ ರತಾ। **ಸಿಕ್ಖರೇತಿ** ಸಿಕ್ಖನ್ತಿ। ನವಮಂ।

೧೦. ಸಙ್ಘವನ್ದನಾಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೨೬೬. ದಸಮೇ **ಅಜ್ಝಭಾಸೀತಿ** ಕಸ್ಮಾ ಏಸ ಪುನಪ್ಪುನಂ ಏವಂ ಭಾಸತೀತಿ? ಸಕ್ಕಸ್ಸ ಕಿರ ದೇವರಞ್ಞೋ ಸದ್ದೋ ಮಧುರೋ, ಸುಫಸಿತಂ ದನ್ತಾವರಣಂ, ಕಥನಕಾಲೇ ಸುವಣ್ಣಕಿಙ್ಕಿಣಿಕಸದ್ದೋ ವಿಯ ನಿಚ್ಛರತಿ। ತಂ ಪುನಪ್ಪುನಂ ಸೋತುಂ ಲಭಿಸ್ಸಾಮೀತಿ ಭಾಸತಿ। **ಪೂತಿದೇಹಸಯಾತಿ** ಪೂತಿಮ್ಹಿ ಮಾತುಸರೀರೇ ವಾ, ಅತ್ತನೋಯೇವ ವಾ ಸರೀರಂ ಅವತ್ಥರಿತ್ವಾ ಸಯನತೋ ಪೂತಿದೇಹಸಯಾ। **ನಿಮುಗ್ಗಾ ಕುಣಪಮ್ಹೇತೇತಿ** ದಸಮಾಸೇ ಮಾತುಕುಚ್ಛಿಸಙ್ಖಾತೇ ಕುಣಪಸ್ಮಿಂ ಏತೇ ನಿಮುಗ್ಗಾ। **ಏತಂ ತೇಸಂ ಪಿಹಯಾಮೀತಿ** ಏತೇಸಂ ಏತಂ ಪಿಹಯಾಮಿ ಪತ್ಥಯಾಮಿ। **ನ ತೇ ಸಂ ಕೋಟ್ಠೇ ಓಪೇನ್ತೀತಿ** ನ ತೇ ಸಂ ಸನ್ತಕಂ ಧಞ್ಞಂ ಕೋಟ್ಠೇ ಪಕ್ಖಿಪನ್ತಿ। ನ ಹಿ ಏತೇಸಂ ಧಞ್ಞಂ ಅತ್ಥಿ। **ನ ಕುಮ್ಭೀತಿ** ನ ಕುಮ್ಭಿಯಂ। **ನ ಕಳೋಪಿಯ**ನ್ತಿ ನ ಪಚ್ಛಿಯಂ। **ಪರನಿಟ್ಠಿತಮೇಸಾನಾತಿ** ಪರೇಸಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ ಪರಘರೇ ಪಕ್ಕಂ ಭಿಕ್ಖಾಚಾರವತ್ತೇನ ಏಸಮಾನಾ ಗವೇಸಮಾನಾ। **ತೇನಾತಿ** ಏವಂ ಪರಿಯಿಟ್ಠೇನ। **ಸುಬ್ಬತಾತಿ** ದಸಪಿ…ಪೇ॰… ಸಟ್ಠಿಪಿ ವಸ್ಸಾನಿ ಸುಸಮಾದಿನ್ನಸುನ್ದರವತಾ।

ಸುಮನ್ತಮನ್ತಿನೋತಿ ಧಮ್ಮಂ ಸಜ್ಝಾಯಿಸ್ಸಾಮ, ಧುತಙ್ಗಂ ಸಮಾದಿಯಿಸ್ಸಾಮ, ಅಮತಂ ಪರಿಭುಞ್ಜಿಸ್ಸಾಮ, ಸಮಣಧಮ್ಮಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮಾತಿ ಏವಂ ಸುಭಾಸಿತಭಾಸಿನೋ। **ತುಣ್ಹೀಭೂತಾ ಸಮಞ್ಚರಾತಿ** ತಿಯಾಮರತ್ತಿಂ ಅಸನಿಘೋಸೇನ ಘೋಸಿತಾ ವಿಯ ಧಮ್ಮಂ ಕಥೇನ್ತಾಪಿ ತುಣ್ಹೀಭೂತಾ ಸಮಂ ಚರನ್ತಿಯೇವ ನಾಮ। ಕಸ್ಮಾ? ನಿರತ್ಥಕವಚನಸ್ಸಾಭಾವಾ। **ಪುಥುಮಚ್ಚಾ ಚಾತಿ** ಬಹುಸತ್ತಾ ಚ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ವಿರುದ್ಧಾ। **ಅತ್ತದಣ್ಡೇಸು ನಿಬ್ಬುತಾತಿ** ಪರವಿಹೇಠನತ್ಥಂ ಗಹಿತದಣ್ಡೇಸು ಸತ್ತೇಸು ನಿಬ್ಬುತಾ ವಿಸ್ಸಟ್ಠದಣ್ಡಾ। **ಸಾದಾನೇಸು ಅನಾದಾನಾತಿ** ಸಗಹಣೇಸು ಸತ್ತೇಸು ಚ ಭವಯೋನಿಆದೀನಂ ಏಕಕೋಟ್ಠಾಸಸ್ಸಾಪಿ ಅಗಹಿತತ್ತಾ ಅಗಹಣಾ। ದಸಮಂ।

ದುತಿಯೋ ವಗ್ಗೋ।

೩. ತತಿಯವಗ್ಗೋ

೧. ಛೇತ್ವಾಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೨೬೭. ತತಿಯವಗ್ಗಸ್ಸ ಪಠಮಂ ವುತ್ತತ್ಥಮೇವ। ಪಠಮಂ।

೨. ದುಬ್ಬಣ್ಣಿಯಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೨೬೮. ದುತಿಯೇ **ದುಬ್ಬಣ್ಣೋತಿ** ಝಾಮಖಾಣುವಣ್ಣೋ। **ಓಕೋಟಿಮಕೋತಿ** ಲಕುಣ್ಡಕೋ ಮಹೋದರೋ। **ಆಸನೇತಿ** ಪಣ್ಡುಕಮ್ಬಲಸಿಲಾಯಂ। **ಕೋಧಭಕ್ಖೋತಿ** ಸಕ್ಕೇನ ಗಹಿತನಾಮಮೇವೇತಂ। ಸೋ ಪನ ಏಕೋ ರೂಪಾವಚರಬ್ರಹ್ಮಾ, ''ಸಕ್ಕೋ ಕಿರ ಖನ್ತಿಬಲೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ''ತಿ ಸುತ್ವಾ ವೀಮಂಸನತ್ಥಂ ಆಗತೋ । ಅವರುದ್ಧಕಯಕ್ಖಾ ಪನ ಏವರೂಪಂ ಸಂವಿಹಿತಾರಕ್ಖಂ ಠಾನಂ ಪವಿಸಿತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋನ್ತಿ। **ಉಪಸಙ್ಕಮೀತಿ** ದೇವಾನಂ ಸುತ್ವಾ ''ನ ಸಕ್ಕಾ ಏಸ ಫರುಸೇನ ಚಾಲೇತುಂ, ನೀಚವುತ್ತಿನಾ ಪನ

ಖನ್ತಿಯಂ ಠಿತೇನ ಸಕ್ಕಾ ಪಲಾಪೇತು"ನ್ತಿ ತಥಾ ಪಲಾಪೇತುಕಾಮೋ ಉಪಸಙ್ಕಮಿ। **ಅನ್ತರಧಾಯೀ**ತಿ ಖನ್ತಿಯಂ ಠತ್ವಾ ಬಲವಚಿತ್ತೀಕಾರಂ ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಪೇತ್ವಾ ನೀಚವುತ್ತಿಯಾ ದಸ್ಸಿಯಮಾನಾಯ ಸಕ್ಕಾಸನೇ ಠಾತುಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತೋ ಅನ್ತರಧಾಯಿ। **ನ ಸೂಪಹತಚಿತ್ತೋಮ್ಹೀ**ತಿ ಏತ್ಥ **ಸೂ**ತಿ ನಿಪಾತಮತ್ತಂ, ಉಪಹತಚಿತ್ತೋಮ್ಹೀತಿ ಆಹ। **ನಾವತ್ತೇನ ಸುವಾನಯೋ**ತಿ ನ ಕೋಧಾವತ್ತೇನ ಸುಆನಯೋ, ಕೋಧವಸೇ ವತ್ತೇತುಂ ನ ಸುಕರೋಮ್ಹೀತಿ ವದತಿ। **ನ ವೋ ಚಿರಾಹ**ನ್ತಿ **ವೋ**ತಿ ನಿಪಾತಮತ್ತಂ, ಅಹಂ ಚಿರಂ ನ ಕುಜ್ಝಾಮೀತಿ ವದತಿ। ದುತಿಯಂ।

೩. ಸಮ್ಬರಿಮಾಯಾಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೨೬೯. ತತಿಯೇ **ಆಬಾಧಿಕೋ**ತಿ ಇಸಿಗಣೇನ ಅಭಿಸಪಕಾಲೇ ಉಪ್ಪನ್ನಾಬಾಧೇನ ಆಬಾಧಿಕೋ। **ವಾಚೇಹಿ ಮ**ನ್ತಿ ಸಚೇ ಮಂ ಸಮ್ಬರಿಮಾಯಂ ವಾಚೇಸಿ, ಏವಮಹಂ ತಮ್ಪಿ ತಿಕಿಚ್ಛಿಸ್ಸಾಮೀತಿ ವದತಿ। **ಮಾ ಖೋ ತ್ವಂ, ಮಾರಿಸ, ವಾಚೇಸೀ**ತಿ ವಿನಾಪಿ ತಾವ ಸಮ್ಬರಿಮಾಯಂ ಸಕ್ಕೋ ಅಮ್ಹೇ ಬಾಧತಿ, ಯದಿ ಪನ ತಂ ಜಾನಿಸ್ಸತಿ, ನಟ್ಠಾ ಮಯಂ, ಮಾ ಅತ್ತನೋ ಏಕಸ್ಸ ಅತ್ಥಾಯ ಅಮ್ಹೇ ನಾಸೇಹೀತಿ ವತ್ವಾ ನಿವಾರಯಿಂಸು। **ಸಮ್ಬರೋವ ಸತಂ ಸಮ**ನ್ತಿ ಯಥಾ ಸಮ್ಬರೋ ಅಸುರಿನ್ದೋ ಮಾಯಾವೀ ಮಾಯಂ ಪಯೋಜೇತ್ವಾ ವಸ್ಸಸತಂ ನಿರಯೇ ಪಕ್ಕೋ, ಏವಂ ಪಚ್ಚತಿ। ತುಮ್ಹೇ ಧಮ್ಮಿಕಾವ, ಅಲಂ ವೋ ಮಾಯಾಯಾತಿ ವದತಿ। ಕಿಂ ಪನ ಸಕ್ಕೋ ತಸ್ಸ ಕೋಧಂ ತಿಕಿಚ್ಛಿತುಂ ಸಕ್ಕುಣೇಯ್ಯಾತಿ? ಆಮ ಸಕ್ಕುಣೇಯ್ಯ। ಕಥಂ? ತದಾ ಕಿರ ಸೋ ಇಸಿಗಣೋ ಧರತಿಯೇವ, ತಸ್ಮಾ ನಂ ಇಸೀನಂ ಸನ್ತಿಕಂ ನೇತ್ವಾ ಖಮಾಪೇಯ್ಯ, ಏವಮಸ್ಸ ಫಾಸು ಭವೇಯ್ಯ। ತೇನ ಪನ ವಞ್ಚಿತತ್ತಾ ತಥಾ ಅಕತ್ವಾ ಪಕ್ಕನ್ತೋವ। ತತಿಯಂ।

೪. ಅಚ್ಚಯಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೨೭೦. ಚತುತ್ಥೇ **ಸಮ್ಪಯೋಜೇಸು**ನ್ತಿ ಕಲಹಂ ಅಕಂಸು। **ಅಚ್ಚಸರಾ**ತಿ ಅತಿಕ್ಕಮಿ, ಏಕೋ ಭಿಕ್ಖು ಏಕಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಅತಿಕ್ಕಮ್ಮ ವಚನಂ ಅವೋಚಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಯಥಾಧಮ್ಮಂ ನಪ್ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹಾತೀ**ತಿ ನ ಖಮತಿ। **ಕೋಧೋ ವೋ ವಸಮಾಯಾತೂ**ತಿ ಕೋಧೋ ತುಮ್ಹಾಕಂ ವಸಂ ಆಗಚ್ಛತು, ಮಾ ತುಮ್ಹೇ ಕೋಧವಸಂ ಗಮಿತ್ಥಾತಿ ದೀಪೇತಿ। **ಮಾ ಚ ಮಿತ್ತೇ ಹಿ ವೋ ಜರಾ**ತಿ ಏತ್ಥ **ಹೀ**ತಿ ನಿಪಾತಮತ್ತಂ, ತುಮ್ಹಾಕಂ ಮಿತ್ತಧಮ್ಮೇ ಜರಾ ನಾಮ ಮಾ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ। ಭುಮ್ಮತ್ಥೇ ವಾ ಕರಣವಚನಂ, ಮಿತ್ತೇಸು ವೋ ಜರಾ ಮಾ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ, ಮಿತ್ತಭಾವತೋ ಅಞ್ಞಥಾಭಾವೋ ಮಾ ಹೋತೂತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಅಗರಹಿಯಂ ಮಾ ಗರಹಿತ್ಥಾ**ತಿ ಅಗಾರಯ್ಹಂ ಖೀಣಾಸವಪುಗ್ಗಲಂ ಮಾ ಗರಹಿತ್ಥ। ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ಅಕ್ಕೋಧಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೨೭೧. ಪಞ್ಚಮೇ **ಮಾ ವೋ ಕೋಧೋ ಅಜ್ಝಭವೀ**ತಿ ಕೋಧೋ ತುಮ್ಹೇ ಮಾ ಅಭಿಭವಿ, ತುಮ್ಹೇವ ಕೋಧಂ ಅಭಿಭವಥ। **ಮಾ ಚ ಕುಜ್ಝಿತ್ಥ ಕುಜ್ಝಿತ**ನ್ತಿ ಕುಜ್ಝನ್ತಾನಂ ಮಾ ಪಟಿಕುಜ್ಝಿತ್ಥ। **ಅಕ್ಕೋಧೋ**ತಿ ಮೇತ್ತಾ ಚ ಮೇತ್ತಾಪುಬ್ಬಭಾಗೋ ಚ। **ಅವಿಹಿಂಸಾ**ತಿ ಕರುಣಾ ಚ ಕರುಣಾಪುಬ್ಬಭಾಗೋ ಚ। **ಅಥ ಪಾಪಜನಂ ಕೋಧೋ, ಪಬ್ಬತೋವಾಭಿಮದ್ದತೀ**ತಿ ಲಾಮಕಜನಂ ಪಬ್ಬತೋ ವಿಯ ಕೋಧೋ ಅಭಿಮದ್ದತೀತಿ। ಪಞ್ಚಮಂ।

ತತಿಯೋ ವಗ್ಗೋ।

ಸಕ್ಕಸಂಯುತ್ತವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಇತಿ ಸಾರತ್ಥಪ್ಪಕಾಸಿನಿಯಾ ಸಂಯುತ್ತನಿಕಾಯ-ಅಟ್ಠಕಥಾಯ

ಸಗಾಥಾವಗ್ಗವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಸಂಯುತ್ತನಿಕಾಯ-ಅಟ್ಠಕಥಾಯ ಪಠಮೋ ಭಾಗೋ।